بيوك

تاريخ عمومى

بیوك

تاريخ عمومی

استانبولده قنجانجیلر یوقوشنده آغوب ماطیوسیان مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

رسام زەوقزیسك مودەل انتخاب اتمسی

(وەنسانك تابلوسندن؛ لوور موزەسندە)

احمد رفيق

بيوك

تاريخ عمومى

بشريتك تكملات مدنيه، اجتماعيه، سياسيه وفكريه‌سى

ايكنجى جلد

بر چوق رسملرى ، خريطه‌لرى و رنكلى لوحه‌لرى جامعدر

صاحب و ناشرى

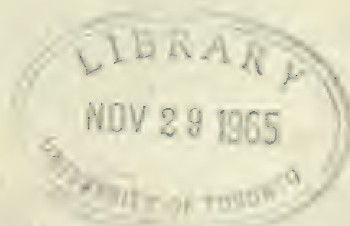

استانبول

كتابخانهٔ اسلام و عسكرى — ابراهيم حلمى

٤٦ ، باب عالى جاده‌سى ، ٤٦

١٣٢٨

LIBRARY
NOV 29 1965
UNIVERSITY OF TORONTO

یونانیلر

برنجی فصل

يونانيلرك تاريخ قديمی

(قبل الميلاد ١٣٠٠ــ٨٠٠)

يونانيلر و مدنيت حاضره

يونان قديم تاريخی مدنيت حاضره‌نك ايلك اساسلرينی تدقيق ايچون بويوك بر اهميتی حائزدر. يونان قومنك تاريخی بشريتك يالڭز افعال و اضطراباتنی، ملتلرك قانلی و مخرب مجادلاتنی نقل وحكايه ايتمز؛ عصر حاضر مدنيتنك اساسنی تشكيل ايدن علوم وفنونك، صنايع نفيسه‌نك، ادبيات و فلسفه‌نك نوشكفته دورلرينی، حكمت بدايعك گزيده اثرلرينی مسلسل بر مشهر نفائس حالنده نظر تتبع اوكنده جانلانديرر. دها طوغروسی، آوروپا حيات فكری واجتماعيسنده‌كی گوزللكلرك اساسنی يونان صنايعی حاضرلامش، تكمل ايتديرمشدر. صنايع نفيسه‌نك صرف بدايع طبيعتدن اقتباس حسن ايتمسی، شعرك طنان و روح استيناس بر طرزده انشاد ايدلمسی، فلسفه‌نك روابط اشيا اوزرينه استناد ايلمسی، حريت سياسيه‌نك دائمی و متحد بر وطن حسنه مستند بولونماسی هپ يونان قديم مدنيتنی تدقيق و تقليد سايه‌سنده ادراك ايدلمش و بوتون بو استخراجات، احتياجات حاضره‌يه‌ده توفيق ايديله‌رك آوروپا مدنيتنك اساسلرينی ميدانه چيقارمشدر. بورادن آكلاشيليور كه يونانيلر مدنيت حاضره‌نك مؤسسی دكل، بلكه محركيدر. عصر حاضر مدنيتنك شكل وطرزی يونان مدنيتنك تأثيريله وجوده كلمشدر. فقط يونان مدنيتی‌ده تدقيق ايديليرسه كورو-لوركه يونانيلر مدنيتلرينك اساسنی شرقك كلستانلرندن اقتباس ايتمشلر، دها صوكره

طبع ملیلرینه کوره دکیشدیرەرك یکی بر طرزه تحویل ایلمشلردر . حتی طرز تحویلده او درجه برحسن طبیعت، برذوق صنعت ابراز ایلمشلردرکه بوکا اك زیاده قابلیت فکریه و جسمانیه‌لرینك و اك زیاده‌ده یونانستانك صاف و ماوی سماسنك ، مملکتلرینك طبیعی کوزللکلرینك بویوك بر تأثیری اولمشدر.

مملکت اسکی یونانستان ۸۰۰۰۰ کیلومتره مربعی جسامتده بر اراضیدن عبارتدی. بو اراضی غرباً یونان دکزی، جنوباً بحر سفید، شرقاً آطه‌لر دکزی، شمالاً بالقان شبه جزیره‌سنك یوکسك طاغلریله محاط ایدی. یونانستانك ساحلی پك چوقدی. غربده (آمبراچیکوس، نارته)، (قوره‌نت)، شرقده (پاغازه ، لوروس)، (سارونی، آتنه) (مه‌سه‌نی)، (لاقونیا) و (آرغولی) کورفزلری واردی. مملکتك بو صورتله صرف دکزله ارتباط کسب ایتمسی یونان مدنیتنك ترقیسنه پك بویوك برتأثیر اجرا ایتمش، مواصلاتك چوغالماسنه قطعی براحتیاج حاصل ایلمشدی.

یونانستانك بوتون طاغلری (پیندوس) سلسله‌سندن تشعب ایدر . شمالی یونانستانده‌کی طاغلرك همان قسم اعظمی سلسلهٔ جبالدن عبارتدر . بونلردن غربه طوغرو آیریلانلر طار وادیلر وجوده کتیردکلری حالده شرقه ، آطه‌لر دکزینه طوغروآیریلان طاغلرده غایت جسیم اراضیلری بربرندن آییرارق (تسالیا)یی وجوده کتیررلرکه بو اراضینك شمالنده (قامبونی)، غربنده (پیندوس)، شرقنده (اولیمپوس)، (اوصا) و(په‌لیون)، جنوبنده (اوتریس) طاغلرینه تصادف اولونور. (اوتریس) طاغنه موازی (اوتا) سلسله‌سی واردرکه بو سلسله ایله باطاق ساحلر اره‌سنده (ترموپیل) کچیدی واردر. وسطی یونانستانده‌کی طاغلر ، منفرد طاغ کومه‌لرندن عبارتدرکه بونلرکده اك مشهورلری (قوراتس)،(پارناس)، (هه‌لیقون)، (کیته‌رون)، (هیمه‌طوس) و(قنه‌میس) طاغلریدر. جنوبی یونانستانده، په‌لوپونه‌زده (یعنی په‌لوپ آطه‌سی)نده‌کی طاغلر، جنوب و جنوب شرقی‌یه کیدن (کیله‌ن) و (ئه‌ریمانطوس) طاغلرندن عبارتدر.

اراضینك شکل و طبیعتندن طولایی یونانستانده بویوك نهرلر تشکل ایده‌مه‌مشدر . بونلردن بعضلری همان ایرماق مثابه‌سنده اولوب یازین قوپ قورو کسیلیرلر. یونانستان نهرلری ایچنده انجق جزئی بر قسمی سیر سفائنه مساعددر. بونلرك اك مهمی (په‌نه‌ئیوس، سالامبریا) نهریدر . بو نهر تسالیا حوضه‌سنده‌کی صولری آلدقدن صوکره آطه‌لر دکزینه دوکولور. بو نهردن باشقه (لاقونیا)ده (اوروتاس) صویی ایله یونان دکزینه دوکولن (آلفه‌ئیوس) و (په‌نه‌ئیوس) صولری بالخاصه حائز اهمیتدر.

یونانستانك اقلیمی، عین عرضده بولونان ایتالیا قدر صیجاق دکلدر . شمال طرفلری غایت آچیق بولوندیغی کبی اراضی‌ده‌شکلاً مختلفدر. خصوصیله یونانستانی هر طرفدن احاطه ایدن دکزلر ، لطیف روزکارلریله یونان اقلیمنی دائما معتدل بر

حالده بولوندیور. تسالیانك شمال طرفلری یشیل اورمانلرله مزیندر . بو لطیف اقلیمك تأثیری یونانستانده لیمون و حتی خرما آغاجلرینك بیله نشو و نماسنه مساعددر . سما غایت براق، دکزلر پر سکون ، طاغلرك محیطی شفاف بر سما ایله متوجدر. اراضینك برچوق قسملری طاشلق وزراعته غیر مساعددر. بو سببدن مملکتك محصولاتی بوتون اهالینك احتیاجاتنی دفع ایده‌جك درجه‌ده دکلدر .

قوره‌نت معبدینك خرابه‌سی

یونانیلر بو نقصانی تلافی ایچون تجارتله و کمیجیلکله مشغول اولمشلر ، یکی یکی مملکتلر آرامشلر ، اوفاق اوفاق ناحیه‌لره انقسام ایتمشلردر. ایشته بو سببدن یونانستان اراضیسی کرك طبیعةً، کرك تاریخاً شمالی، وسطی و جنوبی یونانستان قسملرینه آیرلمشدر . شمالی یونانستان (تسالیا) ایله (أپیر)دن عبارتدی. (أپیر)ده ازمنهٔ قدیمه‌ده آتامانلر ، مولوسلر و دها سائر ایلیریا اقوامی اقامت ایدییوردی . داخلده‌کی شهرلرك اك مشهوری (دودونا)، ساحلده کیلرك‌ده (آمبرا کیا) و(آرغوس) شهرلری ایدی .

وسطی یونانستان ایسه بر چوق ایالتلره آیرلمشدی . اك مهملری : (آقارنانی)، (أتولی)، (لوقریس)، (دوریس)، (فوکیس)، (به‌اوتی)،(آتیك) و(مغاره)دن عبارتدی. بونلردن (به‌اوتی) ایله (آتیك) قسملری غایت مهمدی . (به‌اوتی)ده

(كه‌رونه)، (لويقترا)، (پلاته)، (طاناغرا) و (ده‌ليون) شهرلری ايله (اوليس) ليمانی؛ (آتيك)ده‌ده (ماراطون) صحراسی ايله (آتنه) شهری بويوك براهميتی حائزدی.

آتنه شهری (كه‌فيزوس) و (أليتروس) صولريله اسقا اولونان بر وادی اورته‌سنده ايدی. (آقروپول، يوكسك شهر) شهرك تام اورتاسنده ايدی. دها صوكره (آتنه) (أليزوس)صوينك دها ايلريسنه طوغرو توسع ايلمش، آتنه شهرينك مركز ثقلتی شماله طوغرو ايلريله‌مشدی. (آره‌ئوپاژ) دنيلن كبرا مجلسی (آقروپول)ك غرب طرفنده ايدی. اسكی شهرك سوری خارجنده (اوليمپ) معبدی ايله آقاده‌می و ستاديون واردی. آتنه‌نك الكمشهور ليمانی (پيره) ايدی. شهرله ليمان بيننده ديوارلرله ارتباط تأسيس ايدلمشدی. (سالامين) آطه‌سی (آتيك) قطعه‌سندن اوفاق بر بوغازله آيرلمشدی.

توكيديد و هه‌رودوت
(ناپولی موزه‌سنده‌در)

جنوبی يونانستان (په‌لوپونه‌ز) قطعه‌سندن عبارتدی. بو قطعه: (قوره‌نت)، (سی كيون)، (فيليپازيا)، (آرغوليس)، (لاقونيا)، (مه‌سه‌نيا)، (آرقاديا)، (أليس) و(آخايا) قسملرينه آيرلمشدی. بونلردن الكمهملری (آرغوليس) قطعه‌سی‌ايدی. بوقطعه‌نك مهم شهرلری (نه‌مه‌آ)، (ميكه‌ن)، (آرغوس)، (ناوپليا) ايله (هيدرا) و (قالوريا) آطه‌لری ايدی.

يونانستان اراضيسی بو اوچ بويوك قطعه‌دن ماعدا بر چوق آطه‌لری‌ده احتوا ايدييوردی كه، باشليجه‌لری يونان و آطه‌لر دكزنده‌كی جزائر ايله اسپورات و كيقلاد آطه‌لری و برده كريد آطه‌سی ايدی. يونان دكزنده‌كی آطه‌لرك الك

مشهورلری : (قورکیرا)، (پاقسوس) ، (ایتاکیا) ، (کفالونیا) ، (لوقادیا) ؛ آطه‌لر دکزنده کیلرك : (کیته‌را)، (أکینه) ، (ستیروس) ، (له‌منوس) ، (ایمبروز) ، (صاموتراق)، (طاشوز)، (تنه‌دوس) ، (له‌سبوس ، مدللی) ، (خی‌یوس ، ساقیز) ؛ اسپورات آطه‌لرینك: (ایقاریا) ، (قالیمنا) ، (صاموس، سیسام)، (رودوس)؛ کیقلاد آطه‌لرینك‌ده: (آندروس)، (ته‌نوس)، (پاروس)،(ده‌لوس)، (ناقصوص) (مه‌لوس) و (ته‌را) آطه‌لرندن عبارتدی .

یونان تاریخنك اساسلری

یونانیلرده یازی پك کچ معلوم اولمغه باشلامشدر. بناءعلیه یونانیلرك دور تاریخیسی قبل المیلاد یدنجی عصرده باشلار. یونان قدیمك اك موثوق واك مهم منابع تاریخیه‌سی (میکه‌ن)، (تیرینس)، (ناواوپلیا) و(اورخومه‌نوس)ده بولونان قبالر ایله مزارلردر. (میکه‌ن)ده بولونان آثار عتیقه قبل المیلاد ۱۲ ویا ۱۱ نجی عصره عائددر . یدنجی عصره عائد اك مهم آثارده قرال، رهبان ومأمورینك اسامیسی ایله قانون ومعاهده فقره‌لرندن، اولیمپ اویونلرنده مظهر مکافات اولانلرك اسامیسندن عبارتدر.

یونانیلرك الك اسکی آبدهٔ ادبیه‌سی(ایلیادا)ایله (اودیسه)در. بوایکی اثر هومره عطف ایدیلیور. هرایکی اثرده‌بیان اولونان وقایع تاریخیه، صرف منقولاتدن عبارتدر. بونکله برابر کتابده تصویر اولونان احوال وعادات، یازلدیغی دورك ممکن مرتبه ترجمان حسیاتی عد اولونابیلیر . بو ایکی اثرك ناظمی و یا ناظملری زمانلرینه عائد احوال وعاداتی پك کوزل تصویر ایتمشلردر. (ایلیادا) ایله (اودیسه) قبل المیلاد طقوزنجی عصرده(ئی‌یونی)ده وجوده کتیرلمش وسکزنجی عصرك نصف اولنده ختام بولمشدر. بو ایکی مهم اثردن باشقه (ترووا) محاربه‌لرینه و آرغونوتلره عائد دها بعض مهم منظومه‌لرله (هه‌زییود)ه عطف اولونان تشکل عالم حقنده‌کی اثرده ذکره شایاندر.

یونان تاریخ ادبیاتی ایچون الك مهم وثیقه، هه‌زییودك (آثاروایام) نامنده‌کی اثریدر. بواثرده ئی‌یونی تاریخنه دائر پك مهم وقایع مذکوردر. (لوغوغراف) تسمیه اولونان ایلك یونان مؤرخلری وقایع تاریخیه‌یی ضبط و قید ایتمکدن زیاده سلسلهٔ اساطیره وممکلتلرینك تعریف وتوصیفنه دها زیاده اهمیت ویرمشلردر. بونلرك الك مشهورلری میله‌تلی هه‌قاته‌ئوس ایله آرغوسلی آکوزیلائوسدر . یونانیلرك ایلك اثر تاریخیسی هالیقارناسلی هه‌رودوتك اثریدر . (ابوالمؤرخین) عنوانی احراز ایدن

هەرودوت واقعا لوغوغرافلردن پك چوق اقتباس افکار ایتمش ایسەدە اثرندە ینە اساسلی برفکر موجوددر. هەرودوتك تاریخی طقوز کتابە منقسمدر، وقبل المیلاد ٤٧٨ سنەسنە قدر دوام ایدر.

هەرودوتدن صوکرە (تو. کیدید)ك (پەلوپونەز سفرلری) حقندەکی اثری غایت مهم بروثیقۂ تاریخیەدر. توکیدید ٤٥٤ سنەسندە طوغمشدر. پەلوپونەز حربلری اثناسندە اردو قوماندانلغی ایتمشدر. یونان قدیم تاریخی برفکر منقدانە ایلە قلمە آلان ایلك مؤرخ، توکیدیددر. توکیدیدك اثری ٤١١ سنەسنە قدر اولان وقایعی جامعدر.

توکیدیددن صوکرە الك بویوك مؤرخ (قسەنوفون) در. قسەنوفونك (یونان تاریخی) ٤١١ سنەسندن (مارتینەآ) محاربەسنە یعنی (٣٦٢) سنەسنە قدر دوام ایدر. قسەنوفون الك زیادە (آریستوقرا. سی) یی التزام ایتدیکی ایچون اثرندەدە دائما اسپارطەلیلرە طرفکیرلك ایتمشدر. بونلردن باشقە (تەئوپومپ) ایلە (ئەفوروس)ك یونان تاریخلری، سجیلیالی دیو. دورك ٤٠ کتابدن مرکب (تاریخ کتبخانەسی)، (پلوتارق)ك (حیات مشاهیر)ی، (سترابون) ایلە (پوزانیوس)ك سیاحتنامەلری، علوم سیاسیە تدقیقاتی خصوصندەدە آریستطالیسك (سیاست)ی فوق العادە حائز اهمیتدر. بو اثرلردن ماعدا ١٦٢٧ سنەسندە

آتەنە پارتەنوس
(آتنە موزەسندەدر)

زەوس (واتیقان موزەسندەدر)

(ازمیر)دن(لوندره)یه(اوقسفور) دارالفنوننه کوتورلمش بر وثیقهٔ تاریخیه دهاواردر؛ که بو وثیقەدە کەقروپس دورندن قبل المیلاد ٣٦٠ سنەسنەقدرك مهم وقایع ذکر ایدلمشدر.

یونانیلرك منشائی

یونانیلره السنهٔ اجنبیەدە (غرەق) دیرلر. بواسم (غرەچی) و (غرە) کلمەلرندن مشتقدر. لاتینلر یونانیلره (غرەچی) و(غرە) نامنی ویردکلری حالدە یونانیلر کندیلرینه (ألەن) دیرلر. فقط بواسم بوتون یونانیلره

يدنجی عصرده علم اولمشدر. حتی هومه‌رك (ايليادا)سنده يونانيلره (دانائه) و (آخائه) نامی ويرلمكده‌در. يونانيلرك ايلك اقامت ايتدكلری تساليا حواليسنه‌ده (هه‌للاس) دنيلمكده ايدی. دها صوكره بونام، يونانيلرك ساكن بولوندقلری محللرك كافه‌سنه تشميل ايدلمشدر.

يونانيلر كندی اعتقادلرنجه (تيتان) دنيلن قهرمانلردن پرومه‌ته‌نك نسلندندی. دنيا يوزنده دها آتش يوق ايكن پرومه‌ته سمادن آتش چالوب انسانلره ويرمش، باش معبود زه‌وس، معبودلرك بو امتيازاتنه تجاوز ايدن پرومه‌ته‌يه مجازات ايتمك ايچون انی قافقاس طاغلرنده بر قايايه زنجيرله باغلامش، وهر كون جكرلرينی پارچه‌لامق ايچون كنديسنه بر قره قوشی مسلط ايتمش. پرومه‌ته، لايموت معبودلردن اولديغی ايچون هيچ اولمز و جكرينك يرينه دائما جكر حاصل اولورمش. طوفان وقوعه كلديكی زمان پرومه‌ته‌نك اوغلی دفقاليون ايله زوجه‌سی پيرادن ماعدا بوتون انسانلر تلف اولمش، دفقاليون‌ده بر سفينه‌يه بينه‌رك قورتولمشدر. يونانيلر كنديلرينی ايشته بو دفقاليونك نسلندن عد ايدرلر.

يونانيلرده ايرانيلر كبی اقوام آريه‌دن ايدی. لسانلرك مقايسه‌سی‌ده كوستروركه يونانيلرله اقوام آريه‌دن اولان لاتينلر، اوسقلر واومبرلر بيننده بر قرابت موجوددر. حتی تخمين اولونديغنه كوره يونانيلر اقوام مذكوره ايله بر چوق زمان برابر ياشامشلر ودها صوكره آيرلمشلردر. يونانيلر تساليا حواليسنه (أپير) طرفلرندن داخل اولمشلردر. اراضينك شكل وحالی، طاغلرك ووادیلرك وضعيت جغرافيه‌سی يونانيلرك بالآخره جنوبلره طوغرو توسعنه نه‌درلو ياردم ايتمش ايسه، ايلك زمانلرده‌ده تساليا حواليسنه يرلشمه‌لرينی او صورتله تسهيل ايتمشدر. يونانيلرك ايلك دفعه ساكن اولدقلری محل (دودونا)در. بوراسی (زه‌وس) معبدی وكاهنی ايله مشهوردر.

بو دورده ياشايان يونانيلر قابا اولمامقله برابر غايت ساده بر حيات امرار ايدرلردی. زراعتدن آكلارلر، واديلره حبوبات أكرلر، آوله اشتغال ايدرلر، آريلرندن بال وبال مومی چيقاريرلر، ميوه آغاجلرندن لذيذ ميوه‌لر ديوشيررلردی. حيواناتك دريلرندن البسه ويای ايچون استفاده ايدرلر، قايق ياپارلر، حيواناتی دريدن ايپلرله باغلارلردی. باشلرينه يوكدن باشلق ياپارلر، طوپراقدن قابلر اعمال ايدرك كونشده قوروتورلردی. كوچلرده ضعيفلرله خسته‌لری تكرلكلی آرابه‌لرله نقل ايدرلردی. أولرينی چامور وطاشدن ياپارلر، اكثريا طبيعی مغاره‌لردن استفاده ايدرلردی. اسكی يونانيلرده دمير معلوم ايدی، فقط اك زياده طاش آلات وادوات قوللانيليردی.

اسكى يونانيلرك اك بويوك معبودلرى آريالرك سما معبودى ايدى . يونانيلر بوكا (زهوس) ديرلردى . يونانيلر سمايى تبجيل ايتدكلرى كبى حادثات سماويه‌يه‌ده حرمت ايدرلردى. مثلا قبهٔ سمايه (اورانوس) ديرلردى. يونانيلرك (اورانوس)ى هنديلرك (وارونا)سى ايدى، هرايكيسى‌ده عين معناده يعنى محيط، ستره ديمكدى. كذا ضيا، فجر، شمشك، روزكار ، بولوط و ياغموركبى حادثات جويه‌يى‌ده محترم عدايدرلر، بونلردن‌هپ برر آله تصور ايلرلردى. هنديلرده‌اولديغى كبى يونانيلرده‌ده معبودلرك حظ ايتدكلرى برايچكى‌واردى. هنديلرك (صوما)سنه يونانيلر (نه كتار، آمبروزيا) ديرلردى .

پەلاسقلر و ايلك مهاجرتلر يونانيلرده يازى آنجق قبل الميلاد سكزنجى عصرده معلوم اولمغه باشلامشدر . بو سببدن يونانيلرك قبل الميلاد يكرمنجى و اون بشنجى عصرلرده‌كى احوال تاريخيه‌لرى حقنده معلومات قيد و ضبط ايديله‌مه‌مشدر . هه‌رودوتك روايتنه كوره ازمنهٔ قديمه‌ده (هه‌للاس)ك بويوك بر قسمنده (پەلاسقلر) اوطورر، حتى بو حواليه (پەلاسقيا) ديرلرمش. فقط پەلاسقلر حقنده يونانيلرك فكرى ايكى‌يه آيريلير : بر قسمى ، (ايليادا)ده بيان اولونديغى اوزره، پەلاسقلرك يونان عرقندن اولمادقلرينى ، حتى يونانيلر طرفندن طرد ايديله‌رك (هه‌لاس)ده طولاشدقلرينى، (به‌ئوتى)دن طرد ايديلن پەلاسقلرك‌ده (آتيك) و(هيمه‌طوس) طرفلرينه يرلشدكلرينى، و بورادن‌ده (لمنوس، لمنى)، (ايمبروز) و (صوماتراق) آطه‌لرينه كلدكلرينى ، حتى (آقروپول)ك بونلرطرفندن انشا ايدلديكنى بيان ايدرلر . بونلرك روايتنه كوره (لاريسا)يى‌ده پلاسقلر بنا ايتمشلردر. ديكر بر قسمى‌ده يونانيلرك پەلاسقلردن نشأت ايتدكلرينى و بناءعليه پەلاسقلرك اك اسكى يونان اقوامندن بولوندقلرينى وحتى يونانيلرك معبود اسملرينى‌ده پەلاسقلردن آلدقلرينى ادعا ايدرلر .

حال بوكه‌يونان‌اقوامى يونانستانه‌عمومى برمهاجرتله كلمه‌مشلر، عصرلرجه‌سوره‌ن فاصله‌لى مهاجرتلر نتيجه‌سنده يرلشه‌بيلمشلردر. بو مهاجرتلرك سوابق تاريخيه‌سى حقنده‌كى معلومات ، صرف تخميناتدن عبارتدر . قطعى و معلوم بر شى وارسه اوده (ئه‌اولى)ليلر ايله (ئى‌يونى)ليلرك (دورى)لردن دها اول مهاجرت ايتمش اولملرى ، (ئه‌اولى)ليلره منسوب اولان آرقاديا‌ليلرك يرلى اهاليدن بولونملرى

و بالآخره دوريلرك مهاجرتى اوزرينه آرقادياليلرك‌ده طاغلره التجا ايتمش اولمالريدر. اقوام مذكوره‌دن ئه‌اوليليلر، ئى‌يونيليلرله برابر (په‌لوپونه‌ز) سواحلنده‌كى اراضى‌يى ضبط ايتمشلر ، دها صوكره دوريلر (قوره‌نت) حواليسنه كلدكلرى زمان بوراده ئه‌اوليليلره تصادف ايتمشلردر . دوريلرك مهاجرتندن اول ئى‌يونيليلر (آخايا) و(مه‌غارا) شهرلرينه يرلشمشلردر.

يونانستانده فنيكه‌ليلر يونانيلر يونانستانه يرلشدكدن صوكره دوريلرك مهاجرتنه قدر كچن دور اثناسنده معناً و مادتاً ترقى ايتمكه باشلامشلردر. بو ترقينك اك بويوك مؤثرى يونانيلرك شرقليلرله وبالخاصه فنيكه‌ليلرله تماس ايتملريدر. حتى فنيكه‌ليلرله اولان مناسبات يونان منقولاتنده‌ده مذكوردر. بو منقولات اك‌زياده (قادموس) افسانه‌سى ايله (ئوروپا) افسانه‌لرندن آكلاشيلابيلير(١).

روايته كوره قادموس، فنيكه حكمدارى آژه‌نورك اوغلى ايدى . (ئوروپا) اسمنده بر همشيره‌سى ايله (طاشوز) و(كيليك) نامنده ايكى قاردشى واردى. (زه‌وس) ئوروپانك لطافت حسن و آننه مجلوب اولديغى ايچون بر بوغا شكلنه كيرمش ، ئوروپايى صرتنه آلارق دكز آشيرى يرلره كوتورمشدى. بونك اوزرينه آژه‌نور، ئوروپايى آراتديرمق ايچون قاردشلرينى يوللامش ، بونلردن كيليك (كيليكيا)يه ، طاشوزده (طاشوز آطه‌سى)نه يرلشمشدر . بونك اوزرينه قادموس (كريد)، (رودوس) و (تراكيا) حواليسنى طولاشدقدن صوكره (دلفى) كاهننه طانيشمايه كلمش، كاهن‌ده قادموسه جواباً آرتق قاردشنى آرامقدن واز كچمه‌سنى ونره‌ده براينكه تصادف ايدرسه اينكك چوكديكى يره بر شهر تأسيس ايتمسنى توصيه ايتمش، بونك اوزرينه‌قادموس (به‌ئوتى)ده براينكه تصادف ايدرك اينكك چوكديكى محله (تب) شهرينى تأسيس ايلمشدر. يونانستانه (زه‌وس) عبادتنى ادخال ايدن، قادموسدر . زراعتى و ديبو-نيزوس عبادتى‌ده يونانيلره قادموس اوكرتمشدر . قادموس افسانه‌سنك فنيكه‌ليلرك ملقارت وآستارته حقنده‌كى افسانه‌لرندن تحريف ايدلديكنه هيچ شبهه يوقدر.

فنيكه‌ليلر يونان آطه‌لرندن بر چوغنده مستعمره‌لر تأسيس ايتمشلر ، حتى دوريلرك مهاجرتندن پك چوق زمان اول (رودوس)ده (طاليزوس) قصبه‌سنى بنا ايلمشلردر. بوندن باشقه (ته‌را)، (مه‌لوس) و(طاشوز) آطه‌لرى ايله، قيرمزى بوياسى اك زياده مبذول اولان (كيته‌را) آطه‌سندن (لاقونيا) ساحلنه كچمشلر ، اك زياده‌ده (قوره‌نت) جوارنده و(مينوآ) ايله (سالامين، دارالسلام) آطه‌سنده تجا-

---

(١) (قادموس) ، كلمات ساميه‌دن (قدم) يعنى (شرق) كلمه‌سندن تشكيل ايدلمشدر . معناسى (شرق آدمى)در. (ئوروپا)ده (أره‌ب) يعنى (غرب ديارى) ديمكدر .

رتله اشتغال ایلمشلردر . کذا (قورەنت)ده ملقارت ایله آفرودیت (آستارته) عبادتنی تأسیس ایتمشلردر. فنیکه‌لیلرك بر قسمی‌ده (ماراطون) و(اوبه) آطه‌سنه یرلشمشلردر. فنیکه‌لیلر یونانستانك تجارت و سیر سفائن نقطهٔ نظرندن اك مهم موقعلرینی آلده ایتمشلردر. فنیکه‌لیلرك (تب) شهرینی حقیقةً تأسیس ایتمش اولملری احتمال خارجنده ایسه‌ده (تب)ده بویوك بر نفوذ اجرا ایتمش اولدقلری همان محققدر. حتی شهر جوارنده‌کی بر تپه‌یه (فونیکیون) دنیلدیکی کبی (کیبو) نامیله بر معبد تأسیس و شهره‌ده سیارات سبعه‌یه نظراً یدی قاپو انشا ایدلمشدر . حتی (تب)ده عبادت ایدیلن (آپوللون ایزمه‌نیوس)ك‌ده فنیکه‌لیلرك (أشمون)لرندن غلط اولدیغنه شبهه یوقدر.

یونانیلر فنیکه‌لیلردن پك چوق استفاده ایتمشلردر . ازجمله کمی انشا ایتمکی، زراعتی ، طونج اعمالنی هپ فنیکه‌لیلردن اوکرنمشلردر. کذا یونان تاجرلریله فنیکه تاجرلری آره‌سنده صیقی بر رابطه حصوله کلدیکی کبی الفبایی‌ده فنیکه‌لیلردن آلمشلردر. فنیکه‌لیلر یونانیلرك دینی اوزرینه‌ده فوق العاده بر تأثیر اجرا ایتمشلردر . ازجمله یونان معبودلرندن (آفرودیت)ك اساسی فنیکه‌لیلردندر . حتی (آفرودیت) نامی‌ده (آستارته)دن آلنمشدر. (کیته‌را) آطه‌سنده‌کی اك اسکی معبد ، فنیکه‌لیلرك آستارته معبدی ایدی. کذا یونانستانده ملقارت عبادتی‌ده فوق‌العاده تعمم ایتمشدی. (قوزەنت)ده بر ملقارت معبدی واردی. یونانیلرك (هراقله‌س)لری ایله فنیکه‌لیلرك (ملقارت)لری بربرندن هیچ فرقلی دکلدر. (زه‌وس) عبادتنده‌ده فنیکه‌لیلرك آثاری کوروله‌بیلیر. تسالیاده (زه‌وس) نامنه انشا ایدیلن بر معبدده معبوده دائما انسان و بالخاصه چوجق قربان ایدرلردی که ، بونك‌ده فنیکه‌لیلرك (مولوخ، بعل)ه قربان کسمك عادتلرندن نشأت ایتدیکنه شبهه ایدیله‌مز . فنیکه‌لیلر (کرید) آطه‌سنده‌ده بویوك بر تأثیر براقمشلردر.

یونانده ایالتلری

بو دورده یونانستانك اك مهم ایالتلری (آرغولیس) ، (بەاوتی) و (تسالیا)دن عبارتدی . (آرغولی) کورفزی (پەلوپونەز) تجارتنك مرکزی حکمنده ایدی. فنیکه‌لیلرك (ناوپلیا)ده تأسیس ایلدکلری مستعمره ایله بو کورفز و بالخاصه کرید بیننده غایت مهم معاملات تجاریه اجرا ایدیلیردی . بو ایالتده (آرغوس)، (میکەن) و (تیرینس) شهرلری قدرت و ثروت نقطهٔ نظرندن

اك زياده تميز ايتمشلردی. بالخاصه (آرغوس) شهرينك تاريخ اساطيرده‌ده بويوك بر اهميتی واردی. بوراسی دانائيدلر، پرسه، هراقله‌س و هه‌را حقنده‌كی افسانه‌لرك محل جريانی اولمقله مشهوردی.

آرغوس شهرينه متعلق افسانه‌لر غايت مشهوردر. بونلرك اك مهملری (دانائيدلر)، (پرسه) و (هراقله‌س، هركول) افسانه‌لريدر. روايته كوره (اوتوختون) يعنی يردن ظهور ايدن أشيلوسك په‌لاسقوس نامنده براوغلی واردی. په‌لاسقوس، په‌لاسق قومنه حكمدارلق ايتمشدی. دها صوكره‌ده بو قومه ايناخوس حكمدارلق ايتمشدی. ايناخوسك (يو) نامنده بر همشيره‌سی واردی. زه‌وس بو قادينه عاشق اولمش، انی بر بياض اينكه تحويل ايتمش، بونك اوزرينه (يو) (بوسفور)دن فنيكه‌يه، اورادن‌ده مصره كلمشدر. مصرده زه‌وسدن ئه‌پافوس نامنده بر اوغلی اولمش، ئه‌پافوسدن‌ده آژه‌نور ايله به‌لوس دنيايه كلمشدر. صوكره به‌لوسدن ئه‌كيپلوس ايله دانائوس طوغمش. بالاخره ئه‌كيپلوسك اللی اوغلی، دانائوسك‌ده اللی قيزی دنيايه كلمش. ئه‌كيپلوسك اوغللری بو قيزلری ايسته‌مشلر. فقط دانائوس راضی اولمامش. نهايت ويرمكه مجبور اولمش. فقط قيزلرينه زفاف كيجه‌سی قوجه‌لرينی اولديرملرنی تنبيه ايتمش. فی الحقيقه او كيجه هپسی قوجه‌لرينی اولديرمشلر، يالكز بری، هيپه‌رمنه‌سترا، قوجه‌سی كيله‌ئوسی اولديرمه‌مشدر. ايشته يونان تاريخنده بو قرق طقوز قاتل قادينه (دانائيدلر) نامی ويريلير.

دها صوكره هيپه‌رمنه‌سترانك احفادندن آقريزيوس دنيايه كلمش. كاهن آقريزيوسه، همشيره‌سی دانائه‌دن طوغاجق بر چوجغك كنديسنی تلف ايده‌جكنی سويله‌مش. بونك اوزرينه آقريزيوس، همشيره‌سی كيمسه ايله مناسبتده بولونماسين ديه انی طاش بر قوله‌يه قاپامش. فقط معبود زه‌وس آلتون برياغموره تحول ايدرك كرميدلردن ايچری صيزمش. آقريزيوسك همشيره‌سيله مناسباتده بولونارق پرسه دنيايه كلمشدر. نهايت پرسه، كاهنك خبر ويرديكی وجه ايله آقريزيوسی اولديرمشدر. بوافسانه‌ده‌كی اشخاص يونانيلرجه پك مشهوردر. بونلردن (يو) قمرمعبودی، (دانائيدلر) قوراق منبعلر، پرسه‌ده ضيا معبوديدر.

هراقله‌س (هركول)ه عائد افسانه‌لره كلنجه: روايته كوره پرسه‌نك اوغلی ألكتريون (ميكن)ده حكومت سورمش. همشيره‌سی آلكمه‌نه، آنفيتريون ايله ازدواج ايتمش. آنفيتريون (آرغوس) ده عموجه‌سنی بر مبارزه‌ده مغلوب ايدرك آتنه‌يه قاچمش و بو اثناده زه‌وس ايله آنفيتريونك زوجه‌سی ألكمه‌نه‌نك مناسباتندن هراقله‌س دنيايه كلمشدر. زه‌وس، اوغلی هراقله‌سه اوچ مثلی قوت بخش ايتمشدر. فقط زه‌وسك زوجه‌سی هه‌را، هراقله‌سی قيصقانمش، اكا دائما دشمن اولمشدر. هراقله‌سك اون ايكی وظيفه‌سی واردی. بو وظيفه‌لر آرسلانلری ضبط ايتمك، ييلانلری اولديرمك و سائره‌دن عبارتدی. هراقله‌سك يكانه دوستی هيلاس ايدی. هراقله‌س بر مدت صوكره هيلاسی غائب ايتمش، عزيز دوستنی آرامق ايچون (كه‌نطور) تسميه اولونان يارپسی انسان وياريسی حيوان بر طاقم مخلوقاتله چارپيشه‌رق سبته بوغازينه كلمش، بورايه (هراقله‌س (هركول) ستونلری) نامی بو سببدن ويرلمشدر.

هراقله‌س يونانيلرك ملی معبودلريدر. يونان قهرمانلرينك مشق تقليد اتخاذ ايلدكلری بر نمونه‌در. هراقله‌سك احفادينه يونانيلر (هراقليدلر) نامی ويرمشلردر.

آتنه‌ده آقروپول وجواری

(بەاوتى) ايالتنك الك مشهور شهرلرىدە (اورخومەنوس) و (تب) شهرلرى ايدى. (اورخومەنوس) يونان قديم مدنيتنك ايلك مراكزندن معدوددى. حتى (ايليادا)دە بو شهرك ثروتى مصردەكى (تب) شهرينك ثروتيلە مقايسە ايدلمشدى. (اورخومەنوس) دە اراضينك شكل و طبيعتندن طولايى زراعت مترقى اولديغى كبى تجارتدە پك زيادە ايلريلەمشدى. شهر، فنيكەليلرلە دائما معاملات تجاريەدە بولونوردى.

(تب) شهرينە عائد الك مهم افسانەلر (اوديپ)، (تبە قارشى يديلر) و (أپيغونلر) افسانەسيدر. روايتە كورە قادموسك احفادندن قرال لايوس بر اولاد صاحبى اولمق ايستەمش، فقط كاهن كنديسنە دوغاجق چوجغك پدرينى قتل ايدەجكنى خبر ويرمشدر. نهايت قراليچە بوقاستە بر اركك چوجق طوغورمش، لايوس بو چوجغك آياقلرينى باغلاياراق بر چوبانە توديع ايتمشدر. چوباندە چوجغى كنديحكمدارى بولونان (قورەنت) حكمدارينە كتيرمشدر. چوجغك آياغى بو اثنادە شيشمش اولديغى ايچون آدينە (اوديپ) دنيلمشدر. اوديپ، سن كمالە كلوبدە كاهندن كيمك اولادى اولديغنى اوكرەنير اوكرەنمز مملكتنە، (تب) ە طوغرو فرار ايتمشدر. او صرەدە (تب)دە بويوك بر ابوالهول هركسە بر معما صورييور، كيم حل ايدەمزسە تلف ايدييورمش. لايوس بو حالى كاهندن صورمق ايچون (دلفى)يە متوجهاً يولە چيقمش، فقط برچكيددە (اوديپ)ە تصادف ايتمش، وقوع بولان مجادلەدە پدرى ايلەخدمتكارينى تلف ايتمشدر. دها صوكرە (اوديپ)ك اوغللرندن أتەاوقلەس ايلە پولىنەئيكەس دنيايە كلمش، اوديپ بونلرك برر سنە مناوبە ايلە (تب)دە حكومت ايتملرينى نظام اتخاذ ايتمش، فقط ايلك اولجە تختە چيقان أتەاوقلەس ذوق سلطنتدن فارغ اولمق ايستەميەرك مدت حكومتنى تمديد ايدنجە، قاردشى پولىنەئيكەس آرغوس حكمدارى آدراسطوسدن معاونت طلب ايتمش، آدراسطوسدە يونان پرنسلرندن يديسى ايلە اتفاق ايدرك أتەاوقلس اوزرينە تعرض ايلمشدر. بو پرنسلر (تب) شهرينى محاصرە ايدرك هجوم ايتمشلرسەدە موفق اولامامشلردر. نهايت بو يدى پرنسك اوغللرى بابالرينك انتقامنى آلمق ايچون (تب) شهرينى محاصرە و ضبط ايلمشلردركە بو يدى كشى يە (أپيغونلر، خلفلر) نامى ويرلمشدر.

بەئوتيەدەكى (اورخومەنوس) شهرى تسالياەدەكى (يولقوس) ليمانيلە دائما ارتباطدە بولونوردى.

روايتە كورە (يولقوس) حكمدارينك اوغلى آتاماس. بولوط معبودەسى (نەفەلە) ايلە ازدواج ايدرك بوندن (فريقزوس) نامندە براوغلى و (هەللە) نامندە برقيزى دنيايە كلمشدر. دها صوكرە باشقە برقادينلە ازدواج ايدنجە منەفەلە كنديسندن آيرلمش. فريقزوس ايلە هەللەدە اوكى آنالرندن قاچمق ايچون چناق قلعە بوغازندن كچرلركن هەللە بورادە بوغولمش وبوسببدن بورايە (هەللەسپون) نامىويرلمشدر. بونك اوزرينە فريقزوس آلتون تويلى برقويونك اوزرينە بينەرك قورتولمش. قرەيە چيقنجە (قولكيس. كورجستان) طرفلرينە كلەرك قويونى قوربان ايتمش، پوستنىدە بر آغاجە آصمشدر. دها صوكرا آتاماسك احفادندن يازون بوپوستى بولمق

یونانه حکومتی
قبل المیلاد ٤٣٣ سنه (٦٫٠٠٠٫٠٠٠) مقیاسنده

تقسیمات دولت
ایونیه‌لی
ارقادیه غربی
دوریه‌لی
شمالی یونانه
حدود

ایستروس
ترەنه‌ش
فالانیس
اوده‌سوس
موسه‌مبریا
آپولونیا
تراکیا
بیزانسیون
هراقلیا
کیطوروس
سه‌ساموس
سینوپ
آمیسوس
پافلاغونیا
بیتینیا
فریکیه
قپادوقیا
میسیا
لیدیا
پیسیدیا
کیلیکیا
لیکیا
پامفیلیا
کیپروس
رودوس
سالامیس
پافوس
کیتیون
آراودوس
بیبلوس
بریتوس
سیدون
تیروس
غزه
لیبیا
مصر
قیره‌ن

كرسونه زوس
ليبارا
سيراكوزه
رجيون
قطانه
لوقرى
آقراغاس
هراقليا
تاراس
آپولونيا
ايپى دامنوس
كركيرا
لاريسا
فارسالا
اولمپيا
آرقاديا
جنوه
نيكه
آنتيپوليس
ماساليا
آغاد
آلاليا
كيرنوس
بارقه
كتابخانهٔ عسكرى: ابراهيم حلمى

ایچون برهیئتله کرجستانه سفرلر ایتمشلردرکه بوسفرلر یونان افسانه‌لرنده (آرغونوتلر سفری) وبوستده (طوواززون دور)نامیله شهرت آلمشدر.

آره‌دن بر آز مدت کچدکدن صوکره یونانیلرده تجارت وقورصانلق ایتمکه باشلامشلر، فنیکه‌لیلری انجق اون اوچنجی عصره طوغرو یونانستاندن چیقارمغه موفق اولمشلردر. فنیکه‌لرك مستعمرات اهالیسندن برقسمی یونانیلشدیرلمش، برقسمی‌ده مملکتدن اخراج ایدلمشدر. حتی یونانیلر بو فرصتدن استفاده‌ایدرك آطه‌لر دکزنده‌کی جزائرك کافه‌سنی أله کچیردکلری کبی آسیای صغری ساحللرینه‌ده یرلشمشلردر. ایشته (دوریلرك مهاجرتی) بو ایللك استعمار دورلرنده وقوعه کلمشدر.

(آتیك) ایالتنه عائداك مهم افسانه (تەزه) افسانه‌سیدر. تەزه افسانه‌سی‌ده هراقله‌س افسانه‌سی درجه‌سنده اهمیتی حائزدر. تەزه، ئەکەئوسك اوغلی ایدی. تەزه‌ده هراقله‌س کبی غایت قوتلی ایدی. برچوق حیوانلره وأژدرلره غلبه چالاردی. بوصره‌ده آتنه‌لیلرله کرید حکمداری مینوس اره‌سنده برمحاربه ظهور ایتمش، بومحاربه‌ده مینوس غالب کلمشدر. فقط محاربه اثناسنده‌اوغلی تلف اولدیغی ایچون آتنه‌لیلردن بونك انتقامنی آلمق ایچون هرسنه آتنه‌لیلری یدیسی اوغلان ویدیسی‌قیز، اون درت قربان ویرکی ویرمکه مجبور ایلمشدر. مینوس بوقربانلری(مینوطوروس) دنیلان بر حیوانك آغزینه آتدیررمش. تەزه آتنه‌لیلری بو فلاکتدن قورتارمق ایچون کریده کیتمش ومینوطوروسك بولوندیغی مغاره‌یه کیره‌رك حیوانی تلف ایتمش، بعده (آتنه)یه متوجهاً یوله چیقمشدر. تەزه‌نك پدری دائما آطه‌لر دکزی ساحلنه اوطورر، اوغلنك عودتنی اووزاقدن بیاض یلکن کورونه‌جك دییه بکلرمش. فقط او صره‌ده کمیده نصلسه بیاض یلکن چکمك اونودیلارق سیاه یلکن قالمش. تەزه‌نك پدری (أکه) ینه برکون اوغلنی بکلرکن اوزاقدن ماتم علامتی اولان سیاه بریلکن کورونجه اوغلم تلف اولمش دییه‌رك کندینی دکزه آتمش، وبو دکزه بو سببدن (أکه دکزی، آطه‌لر دکزی) نامی ویرلمشدر.

دوریلرك مهاجرتی دوریلرك مهاجرتی (اولیمپ) طاغندن (تەنارەن) برونه قدر بوتون یونانستان عالمنده بویوك برتحول حصوله کتیرمشدر. دوریلرده یونانیلری تشکیل ایدن قبائله منسوبدر. بونلر تاریخه جنکاورلکله داخل اولمشلردر.

یونان منقولاتنه نظراً دوریلر دفقالیونك، بوایلك انسانك زماننده جدلری (دوروس) ایله برابر (فی‌تیوتیس)ده یاشامشلر، بعده (قادمه)لر طرفندن طرد ایدیله‌رك (پیندوس) طرفلرینه، اورادنده (دریوپه‌ر) جوارینه کله‌رك (أرینوس) شهرینی تأسیس ایلمشلردر. فقط بو منقولاتك هیچ بر قیمت تاریخیه‌سی یوقدر.

دوریلر یونانستانه تسالیادن داخل اوله‌رق (دوریس) شهرینه یرلشمشلر، حتی بالآخره (په‌لوپونەز)ه کیدن لاقونیالی دوریلرده اورایه بورادن کیتمشلردر.

بونلرك پەلوپونەزەنە صورتله کیتدکلرینه دائر مقولات تاریخیه‌دن باشقه معلومات یوقدر.

بو منقولاتده تام اسپارطه‌نك دور اقبالنده انتشاره باشلامشدر . بو منقولاته نظراً دوریلر بوحوالی‌یی استیلا کارانه برصورتده ألده ایتمه‌مشلر، کویا برحق اثری اولارق یکیدن اعمار ایلمشلردر. او زمان دوریلر بورایه هراقلیدلرله برابر کلمشلردر .

بو اثناده تسالیاده (بەئوتی)لیلرك مهاجرتی وقوعه کلمشـدر . بەئوتیلیلر تسالیادن چیقوب جنوبه طوغرو کلمشلر، بوراده (کەرونه) و (قورونه) شهرلرینی ألده ایتمشلردر . دوریلرك مهاجرتی ایله بەئوتیلیلرك مهاجرتی بیننده بر ارتبـاط تصور ایدلمکده‌در . فقط بو ارتباط حقیقةً موجود ایســه او زمان ، دوریلرك (پەلوپونەز)ه مهاجرتلری بەئوتیلیلرك (بەئوتی) نامی ویردکلری اراضی‌یه مهاجرتلرندن دها وقوعه کلدیکی آکلاشیلیر. ینه بو اثناده دوریلی آخائه‌لر (پەلوپونەز)ك شمال ساحللرینی، ئه‌ئولیلیلرده (ئەلیس) حوالیسنی ضبط ایلمشلردر . دوریلرك بو مهاجرتی تخمیناً قبل المیلاد اون ایکنجی عصرده وقوعه کلمشدر .

(پەلوپونەز)ی تأسیس ایدن پەلوپ، روایته‌کوره لیدیا حکمدارینك اوغلی ایدی. باباسی، معبودلره بر جمیله اولمق اوزره پەلوپی قربان ایدرك سفره‌سنده یدیرمش، بونك اوزرینه زەوسك جانی صیقیلارق پەلوپك باباسی تانتالی جهنمه آتمش، بوغازینه قدر صویه باتیره‌رق بر باغچه‌یه قویمش، باغچه‌ده‌کی میوه‌لر آغزینه طوغرو صارقدقجه تانتال اوزانیر، میوه‌لر یوکسه‌لیر، صولری ایچمك ایچون اوزاندقجه صولر چکیلیر ایمش . زەوس ، تانتالی بو جزایه کرفتار ایتدکدن صوکره اوغلی پەلوپی تکرار احیا ایدرك یونانستانه کوندرمش ، پەلوپده موره شبه جزیره‌سنه چیقه‌رق (پەلوپونەز)ی احیا ایلمشدر.

آطه‌لر دکزنده یونانیلر

دوریلرك مهاجرتی‌ایله حصوله کلن تحولات یالکز قره‌لره منحصر قالمامشـدی . حتی آطه‌لرده‌ده سرایت ایتمش ، آسیای صغری ساحلنه قدر توسع ایلمشدی . بو صره‌ده اسکی اهالیدن یالکز بر قسمی طاغلره چکلمش ، قسم اعظمی‌ده جسیم بر قافله حالنده آطه‌لر دکزی ساحللرینه کچمشلردی . هەرودوت ایله توکیدیدك روایتنه کوره ، یونانیلر کلمزدن اول آطه‌لر دکزنده‌کی آطه‌لر قاریالیلرله فنیکه‌لیلرك ألنده‌ایدی . یونانیلر ایلك اول (تەنەدوس) و (لەسبو، مدللی) آطه‌لری ایله آناطولی ساحلنده (کیمه) شهرنده مستعمره تأسیس ایلمشلردی . بعده بوتون اهالی اطراف سـائره‌یه بورادن انتشار ایدرك (سمیرنا، ازمیر)، و(ماغنه‌زیا، مغنیسا) شهرلرینی تأسیس ایتمشلردی. ایشته بو مستعمره‌لر هپ (ئه‌اولیدلر)ك مستملکاتی ایدی .

بو مستملكهنك جنوبندهده (ئی‌یونیلیلر)ك مستملكاتی واردی . ئی‌یونی مستملكاتنك‌اك مهم محلی (اوبه ، آغریبوز) آطه‌سی ایدی . ئی‌یونی‌لیلر بو آطه‌دن صوكرا (كیقلاد) آطه‌لرینه انتشار ایدرك آناطولی ساحللرینه كچمشلردی. ئی‌یونیلیلرك اداره‌سنده بولانان محللر (كه‌ئوس)، (سه‌ریغوس)، (پاروس) و(ناقسوص) آطه‌لری ایله (آمورغوس) آطه‌سی ایدی. ئی‌یونی‌لیلر بوتون بومحصولدار ومنبت آطه‌لره یرلشمشلر، مقراداره‌لرینی (ده‌لوس) آطه‌سنده تأسیس ایلمشلردی . بوراده بر آپوللون معبدی

كریدده آیاتریاداده بولونمش برلحددز

واردی . ئی‌یونی‌لیلر چولق چوجق هپ (مقدس آی)ده بو معبده طولارلر ، آپوللونی تبجیل ایچون تغنی ایدرلردی . ئی‌یونی‌لیلر آسیای صغری ساحلنده ازمیر كورفزندن (هالیقارناس، بودروم) ه قدر انتشار ایتمشلردی. ئی‌یونی‌لیلر طرفندن تأسیس اولونان شهرلر آسیای صغراده‌كی یونان عالمنك اك بویوك و اك لطیف شهرلری ایدی. بونلرك اك مشهوری ، شرق تاریخنده مهم بر موقع اشغال ایدن (میله‌ت ، میلاس) شهری ایدی. او زمان (میله‌ت)ده اوطوران اهالی نه‌لایدلردن بر پرنسك اداره‌سنده بولونیوردی . (میله‌ت) دن صوكره حائز اهمیت شهرلردن بری‌ده (ئه‌فه‌ز، آیاثلوغ) شهری ایدی. (میله‌ت) اهالیسی كبی (ئه‌فه‌ز) اهالیسی‌ده اقوام مختلطه‌دن مركبدی. كذا (ته‌ئوس) و(اورتیره) شهرلرینك اهالیسی‌ده مختلط ایدی.

بونلر ایچنده ئی‌یونی‌لیلر غایت ساکن ومستعد برقوم ایدی . اصول حکومتلری اداری اولمقدن زیاده دینی بر ماهیتی حائزدی .

دوریلر قره‌لره یرلشدکدن صوکره دکزلره‌ده انتشار ایتمکه باشلامشلردی. دوریلر ایلك دفعه کریدده مستعمره‌تأسیس ایلمشلردی. آطه‌نك صنایع وتجارتی فوق‌العاده مترقی ایدی . اك اول ترقی ایدن شهرلر (قنوزوس) ، (غورتین) و (کیدونیا) شهرلری‌ایدی. (قنوزوس) ، آطه‌نك تام وسطنده بولوندیغی ایچون کریدك اك‌مهم شهرلرندن معدوددی . کذا دوریلر کریدك‌شمالنده‌کی آطه‌لری‌ده ألده ایتمشلردی . حتی بر مدت صوکره قاریالیلرله فنیکه‌لیلری بوتون آطه‌لردن طرد ایتمشلر، قبریس آطه‌سنك اورتاسنده‌کی صحرالری‌ده اشغال ایلمشلردی .

(میکن) ده آرسلانلر قاپوسی

مهاجرتلرك نتایجی دوریلرك مهاجرتندن صوکره بوتون یونانستانده غایت عظیم تبدلات حصوله کلمشدر . دهاطوغروسی یونان‌عالمنك شکل ووضعیتی همان کلیاً دکیشمشدر. تسالیا حوالیسی‌ایله (تب)، (اورخومه‌نوس)، (آتنه)، (آرغوس) ، (میکن) و (تیرینس) شهرلرینك اهمیتی فوق‌العاده تزاید ایلمشدر. تسالیایه کلن اقوام (أپیر)دن مهاجرت ایتمشلر ، (لاریسا) ، (قروطون) و(فارساله) شهرلری مستقل برر اتحاد تشکیل ایلمشلردر .

کذا یونانستانك وسطنده‌کی بەئوتی‌لیلرده براتحاد وجوده کتیره‌رك (اورخو‌مەنوس) و(تب) شهرلرینك اعمارینه غیرت ایتمشلردر.

(اورخومەنوس) شهرینك سوابق اقبالندن پك آز اثر قالمشدر . آثار موجوده ایسه کاملاً شلیمان طرفندن میدانه چیقارلمشدر . (اورخومەنوس)ك احتوا ایتدیکی آثار عتیقه‌نك اك مهمی (مینیاسك خزینه‌سی)در. بو خزینه (قوپایس کولی) جوارنده‌در. شلیمان بوراده حفریات اجرا ایدرك غایت ظریف تزیینات میدانه چیقارمشدر. بوتزییناتدن، وقتیله فنیکه‌لیلرك یونان صنایع قدیمه‌سی اوزرینه بویوك بر تأثیر اجرا ایتمش اولدقلری آکلاشلمشدر.

میکەن دورینه عائد چوملکلر

ینه بو دورده (آتیك)ده‌ده براتحاد تأسیس ایدلمشدر . فقط ایالتك مختلف محللرنده آیری آیری بر طاقم دینی جمعیتلر تأسس ایتمش، ازجمله (ماراطون)ده (هراقله‌س)ه عبادت ایدلمشدر. دها صوکره بو جمعیتلر کاملاً اتحاد ایتمشلردر.

شلیمانك حفریاتی یونانستانك ازمنهٔ قدیمه‌سنی تدقیق ایچون بویوك بر اهمیتی حائزدر . بو حفریات ازمنهٔ قدیمه عالم مدنیتنك اك‌مهم پارچه‌سنی میدانه چیقارمشدر. بومیانده (تیرینس) شهرینك دیوارلری بویوك بر اهمیت تاریخیه‌یی حائزدر. بو دیوارلرك (لیکیا)دن کلن کیقلوپلر طرفندن انشا اولوندیغی بیان ایدلمکده‌در. دیوار اوچ متره اوزونلغنده وبر متره قالینلغنده قایا پارچه‌لریله انشا ایدلمش ، آره یرلرینه اوفاق اوفاق طاشلر طولدیرلمشدر . دیوارك بعض یرلرنده غاله‌ریلر آچیلمشدر. بوتون دیوارك یوکسکلکی ۲۰، قالینلغی ۸ متره‌در. بو دیوارلر اساساً اوته‌دن بری مشهور ایدی . شلیمان (تیرینس)ده برده سرای میدانه چیقارمشدرکه بو سرایك دیوارلرنده‌کی تزیینات بالخاصه شایان تذکاردر.

(میکەن)ده‌ده ینه بویله بر دیواره تصادف ایدلمشدر . بو دیواردن ماعدا (میکەن)ك اك مشهور آثار عتیقه‌سی (آرسلانلر قاپوسی)در. بو قاپو ، شلیمانك حفریاتندن اول‌ده معلوم ایدی. قاپو ۱/۲ ۳ متره یوکسکلکنده و ۳ متره کنیشلکنده‌در. قاپونك آرقه‌سنده بر میدان واردر. شلیمان بوراده قایا درونندە بر طاقم مزارلره تصادف ایتمش اولدیغی کبی آتنه آثار

عتيقه جمعيتى‌ده باشقه بر مزار دها كشف ايتمشدر . بومزارلردن اميدك فوقنده قيمتدار آثار ميدانه چيقمشدر. بعض اسكلتلرك كوكسلرنده غايت منتظم آلتون لوحه‌لر، آلتيسنك يوزنده آلتون ماسكه‌لر، كذا طوپراق قابلر، مغفرلر، آلتون، كوموش ، باقير و فيل ديشى مزينات، صنملر و سائره كشف ايدلمش، فقط هيچ دميره تصادف ايدلمه‌مشدر. قليجلرله مزراقلرك هپ طونجدن و قسماً ده يالديزلى اولديغى كورولمشدر . بو آثارك همان كافه‌سنده فنيكه‌ليلرله آثور ومصر صنايعنك تأثيرى مشهود اولديغندن بو مدنيتك هر حالده اون ايكنجى و يا اون برنجى عصرلرده وجوده كلديكنه قرار ويرلمشدر .

بو دورده (كريد)ده بويوك براهميت كسب ايلمشدر. خصوصيله قوهٔ بحريه‌سى فوق‌العاده ترقى‌ايتمش، فقط ئى‌يونى‌ليلرشرق ايله معاملات تجاريه‌يى أللرينه آلوبده پەلوپونەز تجارتى (آرغوس)دن (قورەنت)ە انتقال ايتدكدن صوكره كريدده اهميت سابقه‌سنى غائب ايلمشدر .

هومەر دورنده يونانه مدنيتى يونانيلرك مدنيت قديمه‌سنه دائر يكانه منبع ، هومەرك قصائديدر . هومەر زماننده تتبع هنوز موجود اولماديغى ايچون بو بويوك شاعرده حال‌حاضرى نصل كورمش‌ايسه اوصورتله يازمش، حال‌ايله ماضى اراسنده‌كى فرقى كوسترەجك احوالى ادراك‌ايده‌مه‌مشدر. بونكله برابر هومەرك كزيده شعرلرى‌ده كوستركه اوزمانلر حقيقةً مترقى برمدنيت موجود ايمش. هومەرك قصائدنده تصويراولونان عادات‌وطرزحيات بوكاپارلاق بردليل اولديغى كبى (اورخومەنوس) ، (ميكەن) و(تيرينس) ده بولونان آثارعتيقه ايله آناطولى ساحلنه يرلەشن يونانيلرك بقيهٔ آثارى‌ده بومدنيتك درجه‌سنى مادى برصورتده اثبات ايدر.

ادارهٔ حكومت ازمنهٔ قديمه‌ده يونانيلرك اصول اداره‌لرى قراللقدن عبارتدى . قراللر، معبودلره خاص برحيثيته مالكدى . پرنسلر، يامعبودلردن طوغارلر وياخود ادارهٔحكومته انلردن نائل اولورلردى . مملكتده بولونان زادكانك ايلرى‌كلنلرى برمجلس تشكيل ايدرلر، بونلره(كەرونت) نامى ويررلردى . زادكان ، (دەموس) تعبيراولونان‌اهالينك‌حقوقنه‌رعايت ايدرلردى. فقط بالآخره واقع‌اولديغى كبى اجتماعلره اودرجــه همیت ويرمزلردى . اهالى يالكز مجلس طرفندن اتخاذ اولونان مقرراتدن خبردار اولمق ايچون اجتماع ايدردى. بونكله برابر ممنونيت و يا عدم ممنونيت بيان‌ايتمك حقنه‌مالك ايدى . شايد اهالى آلقيشلامادن طاغيليرسه بو ، عدم ممنونيته علامتدى . اهالى‌يه ايراد نطق ايده‌جك‌كيمسه ألينه بر عصا آليردى . على‌العموم اكا بردن اولان كيمسه‌لر ايراد نطق ايدرلردى .

کهرونتلر ایله اجتماعلردن ماعدا قرالك‌ده اوچ وظائفی واردی. اول امرده قرال امور عدلیه‌نك رئیسی ایدی. بو خصوصده کندیسنه کهرونتلر مستشارلق ایدرلردی. ثانیاً اردو قوماندانی ایدی. بو صفته مالکیتندن طولایی ده تبعه‌سنك حیات و مماتنه حکم ایتمك صلاحیتنی حائزدی.

یونان عسکری

ثالثاً رئیس روحانی صفتنی حائزایدی. اهالی نامنه قربان تقدیمنی قرال ایفا ایدردی. قرال غنائمك قسم کلیسنی آلیردی. قیافتنه کلنجه، اسکی یونان قراللری رئیس روحانی صفتنی حائز بولوندقلری ایچون اللرنده عصا طاشیرلردی. قراللق ارثی ایدی. قادینلرده حکمدارلق ایده بیلیردی. راهبلر دائما معین بر معبوده خدمت ایدرلردی. اهالی (ده‌موس) بر طاقم قبائله (فیل) انقسام ایدردی. بو قبائل اره‌سنده (ده‌موئه‌س) تعبیر اولونان اسراده واردی. بونلره هیچ آغر معامله ایدلمزدی.

اردو و اصول حرب (میکن) ده اجرا اولونان حفریاتدن آکلاشیلدیغنه کوره (میکن) دورینه منسوب یونانیلر طونج قیلیج و مزراقلردن ماعدا تپه‌لکلی مغفرلر و انسان بوینده قالقانلر قوللانیرلر، فقط زره و دیزلك کیمزلردی. هومه‌ر زماننده‌کی یونانیلر وجودلرینی یالکز قالقانلرله ستر ایتمزلر، زره‌ده کییرلر، بللرینه طونج کمر، آیاقلرینه دیزلك طاقارلردی. زره‌لری غایت مکملدی. زره‌لی افرادك یاره‌لانماسی غایت مشکل اولدیغی ایچون بو حال

افرادك قوهٔ معنویه‌سنی آرتديرر، يونانيلرك شجاعت وغيرتنی تزييد ايلردی . يونا-
نيلرك بو زرهلی عسكرلری مصرليلر اوزرنده بويوك بر تأثير اجرا ايدرلردی .

پسامتيك دورنده مصر ساحلنه چيقان يونانيلر ، ايشته بوزرهلی عسكرلردی. (ميكن) ده بولونان طاش كتابه‌لردن آكلاشيلد-يغنه كوره يونانيلرده جنك آرابه‌لری‌ده واردی . ايكی تكرلكلی خفيف آرابه‌لر جنكاورلری محاربه‌ميدانينك بر طرفندن او بر طرفنه نقل ايدر، ايجابنده فرار ايدن دشمنی تعقيب ايچون پك زياده‌ايشه‌يارارادی. عسكرلر ياياده محاربه ايدرلردی. هو-مه‌ر دورندن صوكره يونا-نيلر جنك آرابه‌سندن واز كچمشلر، بونكله برابر قالقان غايت آغر كورولديكی ايچون انی‌ده ترك ايتمشلردر .

پاللاس آته‌نه
(واتيقان موزه‌سنده‌در)

حيات وعادات هومه‌ر دورنده‌كی يونانيلر مستحكم شهرلرده اوطوررلردی . فقط اهالينك سكون و رفاهنی اك زياده مملكتلرينك محصولاتی تأمين‌ايدردی. اسكی يونانيلر زراعتله، ميوه آغاجلری يتيشديرمكله مشغول اولور-لردی. حيات، غايت ساده برطرزده جريان ايدردی. أل ايشلرينه پك زياده رغبت ايديلير، فقط قيمتدار اشيا اك زياده ممالك اجنبيه‌دن و بالخاصه فنيكه‌دن كليردی . مناسبات حقوقيه يالكز عين قبيله‌يه منسوب افراد ارهسنده موجود اولابيليردی .

یونانیلر اجنبیلره فوق‌العاده مسافرپرورلك ایدرلردی. قره‌لر کاملاً حکمدارلك ایدی؛ فقط دکزلرك هیچ صاحبی یوقدی. بونك ایچون قورصانلق پك زیاده تعمم ایتمشدی.

حقوقك حامیسی معبود (زه‌وس) ایدی. بناءعلیه قباحتلردن طولایی حکومت اصلا مجازات ایتمك حقنه مالك دکلدی. بر کیمسه تلف ایدیلیرسه، اقرباسی انك انتقامنی آلیر ویا قاتلدن جزای نقدی آلیرلردی. حیات بشرك اوقدر قیمتی یوقدی.

آپول دو به لوه‌در (واتیقانده‌در)

اسکی یونانیلر أولرینی طوغلادن انشا ایدرلردی. هر أوك اوکنده بر آولو، اطرافنده بر دیوار بولو-نوردی. آولوده دائما خانه-نك حامیسی اولمق اوزره بر زه‌وس محرابی انشا ایدیلیردی. بنا داخلنده ارککلره مخصوص بر دائره (مه‌غارون) ایله بو دائره‌ده برده اوجاق بولونوردی. زمین درت کوشه طاش دوشه‌لی، دیوارلر طوغلادن اعمال ایدیلیردی. یالکز زنکینلرك أولرنده دیوارلر پارلاق معدنی لوحه‌لرله تزیین اولونوردی. طاوان اخشاب دیرکلردن یاپیلیر، اکثریا بو دیرکلر اوجاغك دومانی ایله سیم سیاه کسیلیردی. مه‌غارونك آرقه‌سنده بر قاپو ایله حرم دائره‌سنه (کینای‌قونی‌تیس)ه کیریلیردی. بوراده دائما أوك خانمی خدمتجیلر ایله برابر اوطو-رردی. بونلردن باشقه هر أوك بر سلاح اوطه‌سی، بر کیلاری، بر مجوهرات وذی‌قیمت اشیا اوطه‌سی ده واردی. بورادن آکلاشیلیورکه هومه‌ر دورینه عائد أولر غایت ساده

ایدی. فقط تمیزلك او قدر یوقدی. یه‌ن یمکلرك آرتیقلری و سائره هپ اورتاده براقیلیردی. بوتون اوطه دومان ایچنده قالیردی. فقط یونانیلر بودوماندن پك حظ ایدرلر، حتی ایچنده اك چوق دومان حاصل اولان أوی اك مکمل عد ایلرلردی.

شهرلرده ایش آز اولدیغندن اهالی وقتلرینك قسم اعظمنی سوقاقلرده وبازار یرلرنده کچیررلردی. یونانیلرده تعدد زوجات یوقدی. قیزك پدری دائما دامادندن بر پاره آلیردی. پرنسلر چوجقلرینی غایت کوزل تربیه ایدرلردی. اسکی یونانیلر بالخاصه موسیقی‌یه پك زیاده اهمیت ویررلردی. سرایلرده وکویلرده ثابت و یاسیار موزیقه‌جیلر قهرمانلرك افعالنی ترنم ایدرلر، بوصورتله هم‌خلقی اکلندیررلر، هم‌ده کنجلری تشویق ایدرلردی.

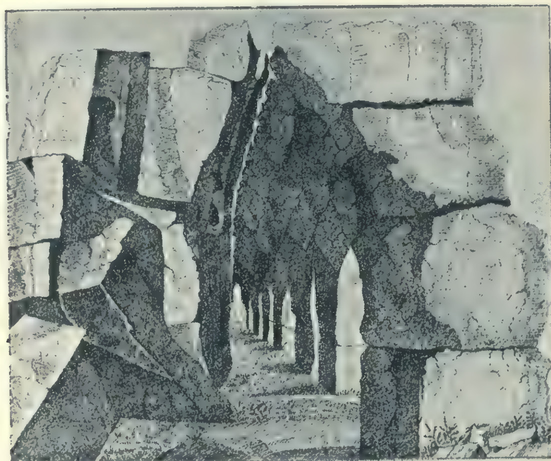
دین و اساطیر

یونانیلرك دینی غایت قاریشیقدی. حتی دینله‌بیلیرکه یونان دینی قدر تضادی حاوی هیچ بر دین یوقدی. بونك‌ده سببی یونانیلرده رهبان صنفی اولمامسی ایدی. دینك بوتون تظاهراتی ملتك تلقیات فکریه‌سندن عبارت‌قالمشدی. یونانیلر دینلرینك اساسنی اسکی آریالردن آلمشلر، فقط بودینی‌کندی طرز وقابلیتلرینه‌کوره تبدیل ایلمشلردی. ایرانیلرله هندلیلرده اولدیغی کبی یونانیلرده اویله ظلمتله ضیا، ایی‌روحلرله کوتو روحلر بیننده مبارزه موجود دکلدی. کذا صیجاق ایله صوغوق، یوکسکلك ایله درینلك بیننده‌ده بر تضاد یوقدی. یونانیلرك منقولاتنه نظراً معبود زه‌وس (ژوپیته‌ر) تمام اون سنه مبارزه‌دن صوکره بو روحلری کاملاً مغلوب ایتمش، انلری منشأ اصلیلری اولان ظلمتلره غرق ایتمکه موفق اولمشدی. آرتق او آندن اعتباراً حامی وحاکم، یالکز ضیا و آیدینلق معبودلری قالمشدی. معمافیه انلر ایچنده‌ده مضراولانلری واردی.

معبودلرك اك بیوکی (زه‌وس، ضیادار) ایدی. بومعبود آریالیلرك سما معبودندن باشقه برشی دکلدی. بوتون حادثات جویه، فورتنه‌لر ویاغمورلر، شمشکلر و کوك کورولتیلری، هپ (زه‌وس)ه خادمدی. زه‌وسك ألنده اك‌مدهش‌سلاح، سمانك آتشی یعنی شمشك واردی. زه‌وس بلوطلری طوپلار، سمادن ارضه یاغمورلر یاغدیریر، ارضی‌میوه‌لرله فیضدارایدردی. (دودونا) معبدنده زه‌وسه یاغمورمعبدی دییه عبادت ایدرلردی. بوتون نهرلرك منبعی سمادن یعنی‌زه‌وسدن حاصل اولوردی. فقط بونلرك اك‌مقدسی، هومه‌رك روایتنه کوره، (دودونا) جوارنده‌کی (آکه‌لوس) صویی ایدی.

(زەوس)ە الڭ زیادە عبادت ایدیلن یرلر(مەسەنە)دە (ایتوم) طاغی ایلە آرقادیا، کرید واولیمپیاطاغلری‌ایدی. (دودونا)دە زەوسدن باشقە بردە (دییون) نامندە برمعبودە واردی. بو معبودەیە شعردە وبالخاصە عبادتدە (اوکوز کوزلی) معناسنە اولمق اوزرە (هەرا) نامی ویریلیردی. هەرا، زەوسك زوجەسی ایدی. هەرایە الڭ زیادە (اوبە)، (قروطون) و(ساموص، سیسام)دە عبادت ایدرلردی.

سمانك بوتون حادثاتنی هر نە قدر زەوس وجودە کتیرر ایدیسەدە حادثات جویەنك بعض اشکالنی کوسترمك ایچون آیریجە معبودلردەواردی. بونلردن باشلیجەسی (آتەنە) ایدی. (آتەنە)، یاغمور معبودەسی ایدی. روایتە کورە آتەنە، زەوسك تپەسندن ظهور ایتمشدی. آتەنەیی ظهور ایتدیرمك ایچون هەفا- ئیسطوس بربالطە ایلەاورمش و بوبالطەدن شمشك حاصل

(تیرینس)دە کیقلوپ سوری

اولمشدی. کذا آتەنە فورتنەمعبودەسی ایدی. فورتنەلر اثناسندە مظلم دیولری‌ضبط ایدر، شمشکلری‌فیرلاتیر وبوسببدن (فیرلاتیجی) معناسنە اولمق اوزرە (پاللاس) لقبنی آلیردی. آتەنە، تیتانلرە غلبەایتدیکی ایچون عین‌زماندە حرب وظفرمعبودەسی ایدی. بوندن‌باشقە، کوزلرینی سمایە عطف‌ایتدیکی، کسکین نظرلرینی فورتنەلی‌کیجەلرە نفوذ ایتدیردیکی ایچون عین‌زماندە ذکا وعلم معبوی‌دە عد اولونوردی. آتەنەیە الڭ زیادە (تسالیا) و(بەئوتی)دە وبالخاصە (آتنە)دە حرمت ایدیلیردی.

الڭ‌مهم حادثەجویەضیا ایدی. ایرانیلرك ضیا معبودی (میترا) کبی‌یونانیلردەدەضیا معبودی (آپوللون) واردی. آپوللون برکوموش‌یای وینەکوموش اوقلرلە مسلح ایدی. اوقلر، ظلمتلری‌طاغیدان‌ضیای شمسە علامتدی. بولوطلر، سمانك‌قویون‌وطاوارلری، هپ آپوللونکدی. آپوللون بونلری دائما کودەر وبو سببدن سورولر معبودی عد

اولو نوردی. ضیالری حبوباتی بویوتور، دکزلرده ساحللری کوستر، تهلکه‌یی ازاله ایدردی. آپوللون هرشیئی کورر، نظافتسزلکدن حظ ایتمز، شاید مجازات ایده‌جك اولورسه‌شدت حرارتیله أکینلری یاقاردی. حزمات ضیائیه‌سی صیتمه‌یی وموتی موجب اولور، فقط عین زمانده‌ده انسانلره الك مشکل زمانلرده رهبرلك ایدردی.

ضیانك عکسی ظلمت‌ده یونانیلرده نظر دقته آلنمشدی. یونانیلرده ظلمت معبوده‌سی (آرته‌میز) ایدی. آرته‌میز، آپولك همشیره‌سی ایدی. آپول، آلتون صاچلی ضیای قمر معبودی ایدی. بونك‌ده اوقلری واردی. فقط آپوللونك اوقلری ار- ککلره، آپوللکی‌ده قادینلره اصابت ایدردی. (آرته‌میز) آو معبوده‌سی‌ده عد اولو- نوردی. هندلیلرده فجر معبوده‌سی (اوشاس) ایدی؛ یونانیلرده ایسه (ئه‌اوس) فجر معبوده‌سی عد اولو- نوردی.

پوزه‌ئیدون

یونانیلرده بر چوق روزکار معبودلری واردی. ازجمله (هرمه‌س)ده بر روزکار معبودی ایدی. هرمه‌س بلوطلری سورر، کورولتی ایدر، ایکلر وترنم ایلردی. آریالره منسوب اقوامده آتش معتبر اولدیغی ایچون یونانیلرده‌ده (پرومه‌ته) آتش معبودی ایدی. انسانلره آتشی سمادن پرومه‌ته کتیرمشدی. آتش، برأوك، براوجاغك ودها طوغروسی حیات بشرك روحی مثابه‌سنده اولدیغندن پرومه‌ته‌یه‌ده انسانلرك محیسی نظریله باقیلیر- دی. پرومه‌ته‌دن ماعدا (هه‌فائیس‌طوس) ایله (هه‌ستیا)‌ده آتش معبود ومعبوده‌سی ایدیلر.

یونانیلرده برده کوثر (نکتار) معبودی (دییونیزوس) ویا (باقوس) واردی. یونانیلر شراب ایچمکی فنیکه‌لیلردن اوکرنمشلردی. باقوسدن ماعدا، بریوزنده‌کی صولرك معبودی (پوزه‌ئیدون) بوتون منبعلری فیشقیرتیر، قایالردن صو چیقار-

تیردی . فقط یونانستان کبی هر طرفی دکزله محاط بر مملکتده (پوزه‌ئیدون) اك زیاده دکز معبودی عد اولونوردی . پوزه‌ئیدونك کوکسی دکزلر کبی کنیش، صاچلری قعر دریا کبی سیاه ایدی . طالغه‌لر دائما قایالره چارپدیغی ایچون حرکت ارضه پوزه‌ئیدون سبب عد اولونوردی . پوزه‌ئیدون معبدلری اك‌زیاده ساحللرده و آطه‌لرده انشا اولونوردی .

ضیا ، هوا ، آتش وصو معبودلرندن ماعدا انسانلری و حیوانلری بسله‌ین

پارته‌نون

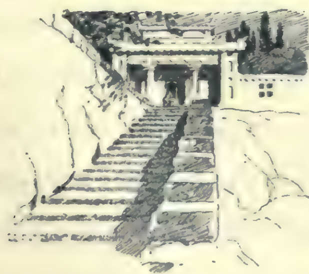
ارض معبوده‌سی (غایا) ده مهم برموقع اشغال ایدردی . بومعبوده اك‌زیاده (ده‌متر) نامیله مشهوردی . انسانلره صاپانی ، بوغدای ، صیغیرلری ، تخمی اوکره‌دن (ده‌متر) ایدی . بغدای آلیندقدن صوکره یاپیلان ایلك اکمك (ده‌متر) یه تقدیم اولونوردی. بو ذکر اولونان اك بویوك اون‌ایکی معبوددن ماعدا ، هومه‌رك قصائدینه کوره، برده فورتنـه وحرب معبودی (آره‌س) ایله عشق و برکت معبوده‌سی (آفرودیت) واردی. بومعبودلردن زه‌وس ایله سائرمعبودلر هپ (معبودلرطاغی)نده ، (اولیمپ) ده اوطوررلردی. اولیمپ طاغی ، اوزمانلر یونانیلرك کوردکاری طاغلرك اك یوکسکی ایدی .

عبادت

یونانیلرده رهبان صنفی یوقدی . فقط بر صنف انسان واردی که بونلر معبودلرله دائماصیقی مناسباتده بولونورلر، بو سببدن اهالی طرفندن فوق‌العاده حرمت کوررلردی. بر ایشه تشبث ایدیله‌جکی زمان دائما بونلره سؤال ایدیلیر، بونلرده معبودلرك آرزولرینی بر طاقم اشارتلرله خبر ویررلردی .

یونانیلرده عبادت غایت ساده ایدی . هر معبوده عبادتده او معبودك افعال وفضائلنی تبجیل یوللو قصیده‌لر اوقونور، قربان تقدیمنه بالخاصه دقت اولونوردی . قربانلر قیزارتمه و ایچکی قربانی اولمق اوزره ایکی نوعدی . قیزارتمه قربانلری ایچون دائما حیوان تقدیم اولونوردی . ایچکی قربانی یالکز اولارق نادراً تقدیم ایدیلیر، اکثریا قیزارتمه قربانی ایله برلکده کتیریلیردی . ایچکی قربانلری اك زیاده شراب، سود وحیوان قانی ایدی . بو قربانلر دائما شکران، استغفار و رجا ایچون تقدیم اولونوردی . قربان اولارق تقدیم ایدیله‌جك حیوانك بویوجك بر قسمی معبودك شرفنه قیزارتیلیر، قسم دیکری‌ده ضیافتلرده تقدیم اولونوردی .

یونانیلر حیات اخرویه‌یه‌ده اعتقاد ایدرلردی. یونانیلرك فکرنجه بر انسان وفات ایدنجه روح جسددن چیقار . هرمه‌س بو روحی زیر زمینه کوتورر . روح اوراده ایکی نهرك تلاقیسندن حاصل اولان بر کول کنارینه کلیر، جسد دفن اولونجیه قدر بکلر. جسد دفن اولونجه (خارون) طرفندن طوتولوب ظلمت مملکتنه کوتورولور. بورایه کلنجه قراکلق بر اویوقدن کچر، بواویوغك آرقه‌سنده اوچ باشلی، (که‌ربه‌روس) اسمنده بر کوپك واردر. بو کوپك اورایه کیره‌نی بردها هیچ طیشاری چیقارتماز. اویوغك کریسنده، کنیش بر محلده طوران (مینوس)، اولویی دنیا یوزنده یاپدیغی ایشلره نظراً محاکمه ایدر. بومحاکمه نتیجه‌سنده یاصاغه (ألیزه)یه، یاخود صوله (قارتاروس)ه کوندریر. (ألیزه)، ابدی چیچکلر، کوموش کبی آقان نهرلرله مزین کوزل بر آطه‌در. (قارتاروس) ایسه هرطرفی اوچ قات دیوارله محاط، آتش کبی صولر آقان نهرلری حاوی بر اوچورومدر.

ایکنجی فصل

یونان حکومتلرینك تشکلی — تیرانلر

(قبل المیلاد ۸۰۰—۵۰۰)

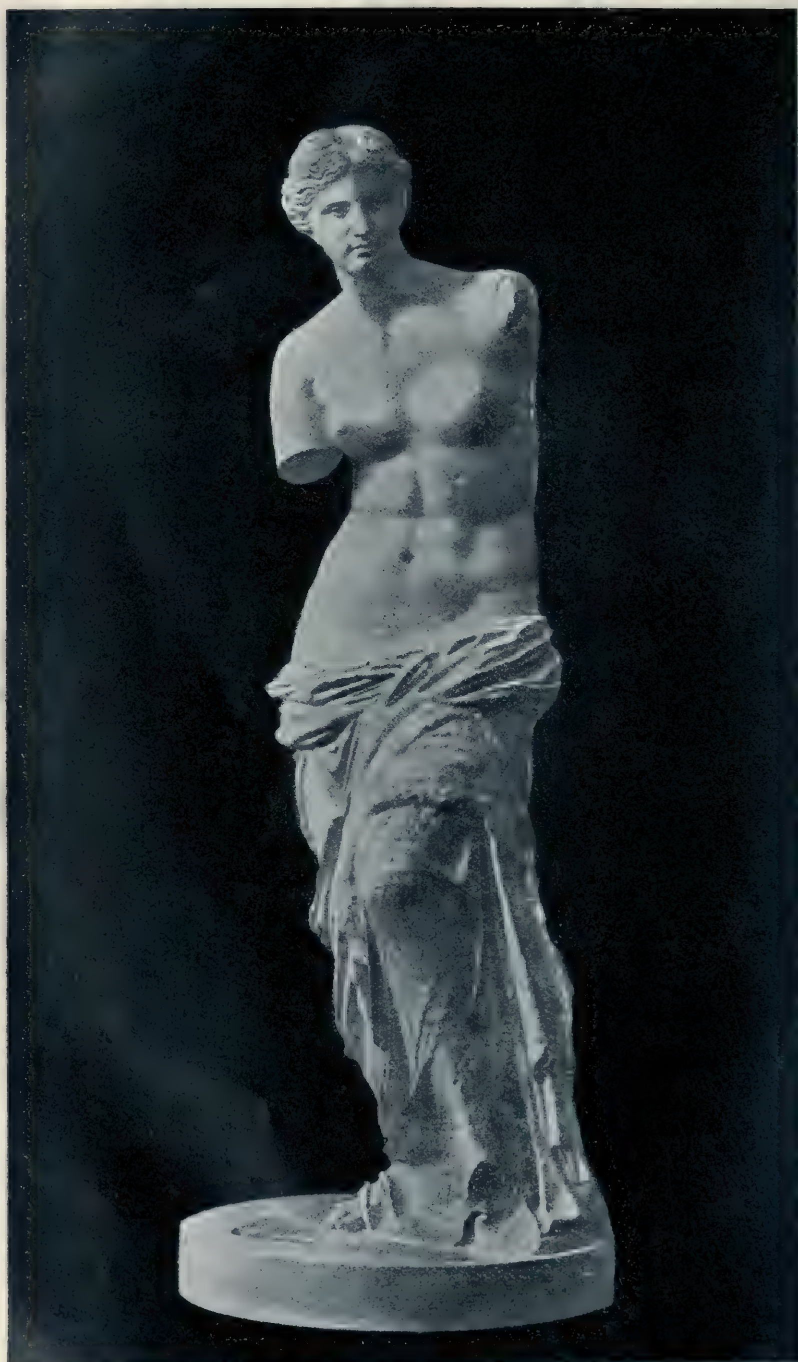
قره دکز و بحر سفید ساحللرنده یونانیلر یونانیلرك بحر سفید حوضه‌سنه یاییلمالری تاریخ عمومی نقطهٔ نظرندن مهم بر حادثه‌در. بو حرکت قبل المیلاد سکزنجی عصرك نصف اولنه قدر دوام ایله‌مشدر. یونانیلر بحرسفید حوضه‌سنه مهم لیمانلردن، آطه‌لردن واك زیاده (فوچه) و(میله‌ت) کبی آناطولی ساحلنده‌کی محللردن مهاجرت ایتمشلردر. یونانیلرك بومهاجرتلرینه الڭ زیاده سبب اولان مؤثرات، اصل یونانستاندن زیاده بوطرفلرده نفوسك تزاید ایتمسی، کتلهٔ عوامك چوغالماسنه احوالك دها زیاده مساعد بولونماسیدی. ایلك حرکت (اوبه) آطه‌سنده (خالکیس)دن باشلامش. دها صوکره (میله‌ت) اهالیسی قره دکزك باقیر، کوموش ودمیر معدنلریله مشهور اولان جنوب ساحللرینه یاییلمشلردر. یونانیلر قره‌دکز ومرمره دکزی ساحللرنده دها سکزنجی عصرده (سینوب)، (طربزون)، (کیزیقوس، قپو طاغ)؛ یدنجی عصرده (آبیدوس)، (لامپساقوس، لاپسکی)؛ آلتنجی‌عصرده‌ده (پەرینت) شهرلرینی تأسیس ایلشلردر. دها صوکرا قره دکزك غرب، شمال وشرق ساحللرینه‌ده انتشار ایده‌رك طونه آغزلرنده (ایستروس)؛ (دینیه‌سته‌ر) آغزلرنده (تیراس)، (اوده‌سوص، اوده‌سا)، (اولبیا)؛ (که‌رسونه‌زوس، قریم شبه جزیره‌سی)نده (ته‌ئودوزیا)، (پانی قاپه‌ئون)؛ آزاق دکزی ساحلنده (فاناغوریا) و (تانایس) شهرلرینی تأسیس ایلشلردر.

کیمه‌ریلر آسیای صغرایه تعرض ایتدکاری صره‌ده ینه‌میله‌تلیلر مرمره‌دکزی ساحلنده (خالکه‌دون ، قاضی کوی) و (بیزانتیون ، استانبول) شهرلرینی تأسیس ایدرك قره دکز ساحلنده بنا ایلدکاری شهرلری تحت تأمینه آلمشلردر (قبل المیلاد ٦٨٢). بو ایکی شهر مرمره وقره‌دکز ساحللرنده‌کی یونان مستملکه‌لرینك مرکزینی تشکیل ایلمشدر.

ما کدونیا وترا کیا حوالیسنده (اوبه) و(کیقلاد) آطه‌سنده‌کی اهالی طرفندن استعمار ایدلمشدر. یونانیلر بو صورتله شرقده‌کی فنیکه‌لیلری سوروب چیقاردقلری کبی غربده‌کیلرله‌ده رقابت تجاریه‌ده بولونمقدن خالی قالمامشلردر. غربی یونانستان ایتالیایه پك یاقین اولدیغی ایچون بو طرفده حرکت ایدن کمیلر ایتالیا ساحلرینی تعقیب ایدرك (سجیلیا)یه کلمشلر، وایلك اول ایتالیاده (کیمه) وسجیلیاده (ناقسوص) شهرینی تأسیس ایلمشلر (قبل المیلاد ۷۳۵)، دها صوکره (نه آپولیس) ، (قاتانا) ، (چانقله ، مه‌سینا) ، (ره‌کیون ، ره‌چیو) شهرلرینی تأسیس ایدرك سجیلیا ایله ایتالیا بیننده‌کی اك مهم دکز یوللرینی ألده ایتمشلردر.

خالکیدیکیالیلر ایتالیا ساحللرنده بو مستملکه‌لری تأسیس ایلدکاری کبی قوره‌نتلیلرده غربله مناسبات تجاریه‌ده بولونارق (سیرا کوزه) و(مه‌غاراهیبله‌یا) شهرلرینی؛ آخائه‌لیلر (سیباریس) و(قروطون) شهرلرینی؛ اسپارطه‌لیلرده (تاراس، طرانت) شهرینی تأسیس ایلمشلردر. بو شهرلر آز زمان ایچنده فوق‌العاده توسع ایتمش ، بوتون اراضی کاملاً یونانیلشدیریله‌رك (بویوك یونانستان) نامنی آلمشدر. دها صوکره قوره‌نتلیلر (قورکیرا)یی اشغال ایدرك اك مهم نقطه‌یی ألده ایتمشلردر. (قورکیرا) شهری برکت محصولاتی ایله مشهور (أپیر) و(ایللیریا) ساحللریله مناسبات تجاریه‌ده بولونمش، آز برزمان طرفنده بویوك برثروت وقدرت اکتساب ایدرك (قوره‌نت) دن کاملاً آیرلمشدر.

یونان مستملکه‌لری آز زمانده خیلی توسع ایتمش ، کریدلیلرله رودوسلیلر (که‌لاس) نهری ایله دکز بیننده‌کی تپه اوزرینه (که‌لا) شهرینی ، مه‌سینالیلرده (هیمه‌را) شهرینی تأسیس و فنیکه‌لیلری طرد ایدرك دها زیاده ایلریله‌مکه باشلامشلردر. حتی‌فوچه‌لیلر (ایبه‌ریا) ساحللرنده (ماصالیا، مارسیلیا) شهرینی و برمدت صوکراده (٥٦٦) قورسیقه آطه‌سی اوزرنده (آلالیا) شهرینی تأسیس ایدرك دها

آفرودیت (وهنوس دومیلو) (لوور موزه‌سنده‌در)

زیاده توسع ایتمك ایسته‌مشلر ایسه‌ده او زمانلر بو حوالی‌یه حاکم اولان قارطجه‌لیلر ئه‌تروسکلرله اتفاق ایدرك یونانیلری قورسیقه محاربهٔ بحریه‌سنده مغلوب ایلمشلردر.

(اسکیشهر)ده بولونمش قانادلی دیانا
(موزهٔ همایونده‌در)

غربده بومستملکه‌لر تأسیس اولوندیغی صره‌ده میله‌تلیلرده جنوبه طوغرو حرکت ایتمشلردر. حتی پسامتیك مصر ساحللرینی اجنبیلره آچیق بولوندیرمغه باشلادیغی تاریخدن اعتباراً برمیله‌ت دوناغاسی نیل ساحللرینه کله‌رك (نوقرا-تیس) شهرینی تأسیس ایتمش، یونانیلرك مصر مستملکه-لری یونان تجارتنك کسب ثروت ایتمسنه مدار اولمشدر. دها صوکرا ته‌رالیلر قارشی سا-حله کچه‌رك (کیره‌ن) شهرینی تأسیس ایلمشلردر. (کیره‌ن) اهالیسی تجارت سایه‌سنده او درجه ترقی ایتمشدرکه مصر فرعونلری بو حوالی‌یه قوتلی بر اردو کوندرمشلر، فقط بو اردو هیچ برشیئه موفق اولامادن رجعت ایلمشدر.

یونان مستملکه‌لرینك ماهیتی یونان مستملکه‌لری فنیکه مستملکه‌لرندن بسبتون باشقه برماهیتده ایدی. فنیکه مستملکه‌لری برر تجارت مرکزی، برر اسکله مقامنده ایدی. اساس وظیفه‌لری‌ده فنیکه تجارتنه

بر استناد نقطه‌سی تشکیل ایتمکدن عبارتدی . یونانیلر ایسه مستملکه‌لری صرف تجارت ایچون تشکیل ایتمزلردی ؛ مستملکه‌یی تأسیس ایدن اهالی جسور و اکثریاده زادکاندن برینك ریاستی آلتنده ، یکی بر وطن آرامق ایچون کلیرلردی . اکثریا بومستملکه‌لری مسلحاً ألده ایدرلر، اراضینك حبوبات ، شراب و زیتون یاغی کبی محصولات موجوده‌سنی اخراج ایدرك رفاه وسعادتلرینی تأمین ایلرلردی . یونانیلر بورالره اکثریا برکشینك ریاستی آلتنده ومختلف قبائلدن مرکب اولارق مهاجرت ایتدکلری ایچون دائما کندی ایشلرینی مستقلاً کوسترمك ایسترلردی . پایتختلرینه (مه‌تروپولیس) انجق بر حس احترام ایله مربوط بولونورلر ، سیاسةً کاملاً مستقل حرکت ایدرلردی . فقط مستملکه‌لر ایله مستملکه‌لری تشکیل ایدن اهالینك وطن اصلیلری بیننده فکری ودینی صیقی بر رابطه موجوددی . وطن اصلینك معبودلرینه عبادت ایدیلیر، بویوك شنلك کونلری وطن اصلی‌یه هیئت‌مخصوصه اعزام ایدیلیردی. مستملکه‌لرده یاپیلان بویوك شنلکلرده وطن اصلیدن کلن ذواته فوق‌العاده حرمت اولونوردی.

یونانیلر بوصورتله بحرسفید عالمنه انتشار ایتدکلری صره‌ده آره‌لرنده مشترك بر وطن حسی حاصل اولمغه باشلامشدی . باربار اقوامه قارشی کندیلرینی مدافعه ایچون قلبلرنده حب‌ملی تزاید ایتمش، بوتون افراد ملت آره‌سنده حس اتحاد پیدا اولمغه باشلامشدی. ایشته بودورده یونان شهرلرنده ساکن اهالینك کافه‌سنه (أله‌ن) نامی ویرلمشدی . لسانده، دینده وعاداتده موجود بو اتحاد ، بوتون یونان اقوامی آراسنده قوتلی بررابطه تشکیل ایلشدی . بو رابطه‌یی وجوده کتیرمك ایچون اوچ مؤثر واردی‌که انلرده: آنفیقتی‌یونیلر، کاهنلر وعمومی اویونلردی .

آنفیقتی یونیلر یونانستانده بر چوق عبادت شهرلری واردی . بونلره سائر شهرلرده‌ده فوق‌العاده حرمت ایدیلیردی . ایشته بالآخره بوشهرلر اطرافنده‌کی یونان شهرلری‌ده عبادتلرینی انلرله برلشدیرمشلر ، (جوارده اوطورانلرمعناسنه اولمق اوزره) (آنفیقتی‌یونیلر)ی تشکیل ایلمشلردر. آنفیقتی یونیلرك اك مهمی (دلفی)ده‌کی آپوللون عبادتخانه‌سی ایدی. تسالیا، بەئوتی، دوری ، ئی‌یونی ، آخائه و فوجه اهالیسی هپ بو (آنفیقتی‌یونی)یه تابعدی. بونلرك مرخصلری سنه‌ده ایکی دفعه ، ایلك بهار و صوك بهارده اجتماع ایدرلر ، بوتون اعضا اتحاده داخل

اولان شهرلری تخریب ایتمیه‌جکلرینه ، وقت حضر وسفرده صولری کسمیه‌جکلرینه یمین ایدرلردی . آنفیقتی یونی مجلسلری ، اکثریا وطنه خدمتی سبق ایدنلره بر هیکل ویا مزار کبی ملی مکافاتلر اعطا ایدر ، وطنه خائنلك ایدنلری‌ده مجازات ویا قانوندن طرد ایلردی .

دلفی کاهنلری

دلفی آنفیقتی‌یونیسنده اکزیاده حائز نفوذ، دلفی کاهنی ایدی . بو کاهنك اخلاق اوزرینه بویوك بر تأثیری واردی . فی‌الحقیقه یونانیلرك اخلاقی بویوك مهاجرتلردن صوکره اولدقجه نزاهت وصفوت کسب ایتمکه باشلامشدی . اوللری برکیمسه دیکر برکیمسه‌یی اولدیررسه یالکز مقتولك عائله‌سی انتقام آلیر، قاتلك عائله‌سی الی‌الابد لکه‌دار اولوردی. فقط دلفی کاهنی میدانه چیقدقدن صوکره، بویله بر وقعه ظهورنده کاهنه کیدوب طانیشمق مجبوریتی حاصل اولمش وبو سایه‌ده قان اوجی آلمق کبی عادتلر بر درجه‌یه قدر تخفیف ایدلمشدی . دها طوغروسی بو سایه‌ده هر طرفده بر اعتدال، بر سکونت حاصل اولمشدی .

دلفی کاهننك بولوندیغی محله وقتیله (پی‌طو) دیرلردی. بورایه دلفی نامی بالآخره اهالی طرفندن ویرلمشدی. سکزنجی عصرده دلفی بویوك بر اهمیت کسب ایتمشدی. دلفیده (پی‌تیا) دنیلن پی‌تی راهبه‌سی بر سه‌پا اوزرینه اوطورر، یوزینی مقدس بر یاریغه توجیه ایدر، بو-رادن معبودك خطابنه مظهر اولوردی. صوکره، پی‌تیا بوخطابی کسیك کسیك سوزلرله سویلر، (پروفه‌ت) دنیلن مخبرده بونلری نظماً آکلاتیردی . دها اسکی زمانلرده پی‌تیا معین آیلردن، مثلا شباط ومارتدن باشقه زمانلرده جواب ویرمزدی.

دلفی کاهننه یالکز امور خصوصیه ایچون مراجعت ایدلمزدی. حتی حکومتلر طرفندن مسائل سیاسیه ایچونده مراجعت ایدیلیردی. مثلا سیاسیات جاریه‌یی کاهنه قبول ایتدیرمك، قانون وضع ایتمك، مستملکه تأسیسی ایچون مهاجر سوق ایلمك، فرقه محاربه‌لری ایله خارجی حربلر اجرا ایتمك لازم کلدیکی زمانده دلفی کاهننه مراجعت اولونوردی . ازجمله اسپارطه‌ده قرال طرفندن نصب اولونمش ایکی کاهن واردی . بونلر دلفی کاهنی ایله دائما مناسبتده بولونورلردی. دلفی کاهننه یونان عالمنك همان هرکوشه‌سندن مراجعت ایدلدیکی ایچون بوراده‌کی راهبلرده آرتق قلب بشری ایجه آکلامشلردی . بو سببدن ویردکاری جوابلری اعتدال داخلنده ویرمکه موفق اولورلردی . دلفی معبدی یونانیلرك مقر دینیسی اولدیغی کبی بوتون یونان عالمنك‌ده «مشترك اوجاغی» مثابه‌سنده ایدی. فقط دلفی معبدینك اتحاد ملی خصوصنده

اودرجه بويوك برتأثيرى اولمامش، يونان عالمنى تشكيل ايدن حكومتلر بيننده محاربات ومجادلات اجراسنه دلفى كاهنلرى اصلا مانع اولامامشدى.

اوليمپ اويونلرى دلفى معبدى اتحاد ملى نقطهٔ نظرندن بويوك بر تأثير اجرا ايده‌مديكى حالده اولا (اوليمپ اويونلرى)، دها صوكره‌ده (پى‌تى) ايله (نه‌مه) و(ايستم) اويونلرى فوق‌العاده برتأثير اجرا ايتمشدى. بواويونلره باربارلر يعنى (يونانيلرك غيرى اولانلر) اصلا اشتراك ايتديرلمزدى.

روايته كوره اوليمپ اويونلرى هراقلەس (هركول) طرفندن تقديس ايدلمشدى. (اوليمپ)ده زەوس معبدى بولونديغى ايچون بوراده اهالى زەوس ايله سائر معبودلره عبادت ايچون كليرلردى. دها صوكره بوكا ياريشلرده انضمام ايتمشدى. اوليمپ طرفلرينه صاحب اولان (ئەليز) حكمدارى اويونلرده بالذات حاضر بولونور وبوتون اويونلرى او اداره ايدردى. دها صوكره يونانستانك شرق وغرب‌طرفلرندن‌ده بواويونلره همان كاملاً اشتراك ايدلمشدى. اويونه اشتراك ايدنلرك مقدارى چوغالدجه اويونلرك‌ده انواعى تعدد ايتمش، وقتيله يالكز قوشو مسابقه‌سى ياپيليركن دها صوكرا مبارزه‌لرده اجرا ايدلمكه باشلامشدى. قوشوده برنجيلكى قازانان مظفر اولور، واو سنه‌نك اوليمپيادى انك ناميله توسيم اولونوردى. ٧٠٨ سنه‌لرينه طوغرو اوليمپ اويونلرى (پەنطاتلون) يعنى بش اويوندن عبارتدى. انلرده: صچرامه، قوشمه، دائره آتمه، هدفه مزراق فيرلاتمه وكوره‌شمه‌دن عبارتدى. غالب كله‌جك كيمسه‌نك بوبش اويونده‌ده برنجيلكى قازانماسى لازمدى. ٦٨٨ سنه‌سنده بو مسابقه‌لره برده يومروق غوغاسى، ٦٨٠ دەده آرابه ياريشلرى داخل اولمشدى. اوليمپ اويونلرى هردرت سنه‌ده بر اجرا ايديلير، بو سببدن يونانيلر درت سنه‌لك مدته (اوليمپياد) ديرلردى. اوليمپيادك مبدائى قبل الميلاد ٧٧٦ سنه‌سى ايدى. اويونده برنجيلكى قازانانه زيتون ويا دفنه دالندن بر اكليل ويريليردى. فقط بو عادى مكافات او ذاتك عائله‌سى‌ايله منسوب اولديغى شهر ايچون بويوك برشرفدى. هرشهر، اهاليسندن بويله برنجيلك‌احراز ايدنى پارلاق بر صورتده استقبال ايدردى. اسپارطه‌ليلر ايسه اوليمپ اويونلرنده برنجيلكى قازانانى، هرهانكى بر محاربه‌ده اڭ‌تهلكه‌لى يره كوندريرلر، وطنى ايچون اڭ‌بويوك تهلكه‌لره كوكس كرمك شرفنى اوكا بخش ايدرلردى. بو اويونلرده ياپيلان جمناستيق تعليملرى يونانيلرك تربيهٔ بدنيه‌سنه خدمت ايدر، انلرى محاربه‌لرده مظفر ايلردى.

پى‌تى اويونلرنده موسيقى وشعر مسابقه‌لرى‌ده اجرا ايديليردى. شاعرلرألرنده برششتار، باشلرنده بر اكليل، آلقيشلرايچنده شعرترنم ايدرلردى. مسابقه اثناسنده شاعرك اوطورديغى صندالیه صاقلانير، وفاتنده معبودلرك هيكللرى آره‌سنه، بويوك بر معبده وضع ايديليردى. دها طوغروسى اوليمپ صحرالرنده اجرا ايديلن بو مسابقه‌لر، بوتون يونان حسيات وصنايعنك برمسابقه‌سندن عبارت ايدى. (زەوس) معبدينك ايچنده معبودك آلتون وفيل ديشندن معمول ١٨ متره ارتفاعنده برهيكلى منظور اولوردى. نه‌مه اويونلرى (آرغوليس)ده (نه‌مه ايرماغى) كنارنده وسنه‌ده برياز، برقيش، ايكى دفعه اجرا ايديليردى. (ايسم، برزخ) اويونلرى‌ده (مه‌لقارت) شرفنه اجرا اولونور، برنجيلكى قازانانه چامدن بر اكليل هديه ايديليردى.

اولیمپیا

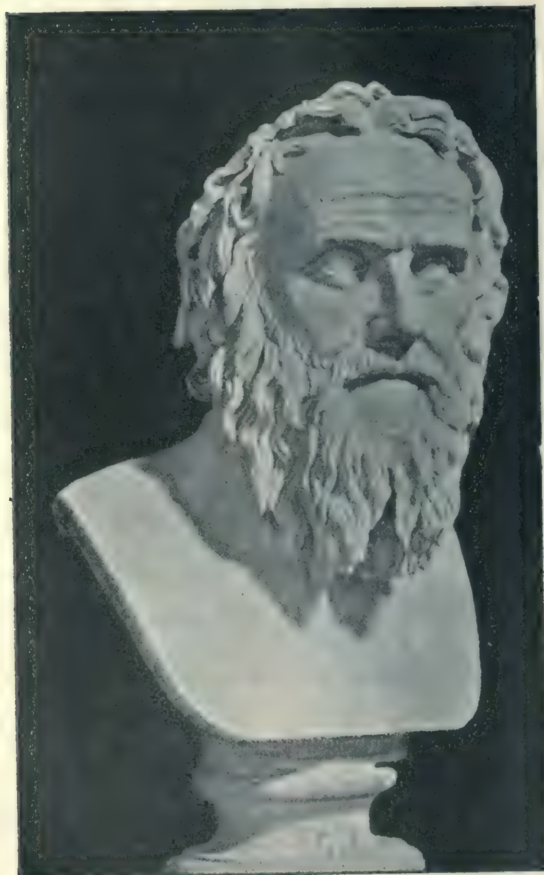
(هاینریخ کەرتنەرك تابلوسندن)

مستملكه‌لرك ترقيسى يونان مستملكه‌لرى ، بولوندقلرى موقعلرك فيض و بركتندن طولايى پك چابق ترقى ايتمشلردى . كذا ترقيات علميه وفنيه‌ده‌ده پك زياده ايلريله‌مكه باشلامشلردى . مثلا هومه‌رك اشعارى* بوكا پارلاق بر دليلدى. دها طوغروسى سكزنجى ويدنجى عصرلرده يونانيلكك مركز ثقلتنى اصل يونانستان دكل، بلكه بحرسفيد حوضه‌سنك اطرافنى مزهر ودلنشين بر براكليل صنعت كبى قوجاقلايان يونان مستملكه‌لرى تشكيل ايدردى. بومستملكه‌لر سياستجه‌ده ترقى ايتمكه باشلامشلردى . فقط بو ترقى كنديلرى ايچون فائده تأمين ايده‌جك بر ماهيتده دكلدى . مستملكه تشكيل ايدنلر اول امرده بر شهر تأسيس ايدرلر ، ضبط ايتدكلرى اراضى‌يى بينلرنده تقسيم ايلرلردى . آز بر زمان‌صوكره ايسه اومملكتك اصحاب املاكى ايله بونلر بيننده درحال مبارزه باش كوستردى . شهرلرده‌كى اهالى، تاجر ، كميجى وبالقجى كبى اصنافدن مركبدى. بوكبى اهالينك بولونديغى مستملكه‌لرده زادكان عليهنده دائما حركتلر وقوعى طبيعى ايدى. دها صوكره بو مستملكه‌لرده‌صاحب ثروت اولانلرك اشتراكيله براصول اداره‌ده تأسيس ايدلمشدى. مثلا (لوقرووا)ده چالويقوسك، (قاتانا) دده خاروندا سك قانونلرى پك مشهوردى.

بو ايكى واضع قانون عدالته صوك درجه رعايت ايدرلردى. روايته كوره چالويقوسك قانونى موجبنجه مغاير ناموس حركت ايده‌نك ايكى كوزى كور ايديليردى. بركون چالويقوسك كندى اوغلى بو جرم ايله اتهام ايدلمش، چالويقوس درحال اوغلنك ايكى كوزى اويولماسنى امر ايتمشدى . چالويقوس اوغلنك اضطرابا تنه يوره‌كى آجيديغى كبى اهالينك استرحاماتنه‌ده طيانامامش ، نهايت : « قانون بويله برقباحت ايچون ايكى كوزك اويولماسنى امر ايديور. او حالده بوكوزلردن برى اوغلمك، برى‌ده بنم كوزم اولسون ! » ديه باغيرمشدى . ينه روايته كوره خاروندا س اهالينك اجتماعلرنده قانلى مصادمانه ميدان ويرمه‌مك ايچون اجتماعلره كيم مسلحاً كليرسه اونك اعدام ايدلمسنى قانون صره‌سنه وضع ايتمشدى. فقط بركون كنديسى قيردن عودت ايدركن اهالى خاروندا سى اجتماعه دعوت ايتمش، خاروندا س عجله‌ايله قيلجنى چيقارمادن كلمش، فقط برمدت صوكره كنديسنك قانونه مغاير حركت ايلديكى عقلنه كلنجه، درحال قيلجنى چكمش، اهالينك كوزى اوكنده كندى كندينى تلف ايدرك: « ايشته بن‌قانونه مغاير حركت ايتمم، بالعكس قانونى كندم تأييد ايدرم!» ديه باغيرمشدى .

يونان مستملكه‌لرنده دها صوكرالر يالكز صاحب ثروت اولانلرك حقوقى ايله اكتفا ايدلمه‌مش ، عموم ايچونده مساوات حقوق طلب ايدلمشدر . زنكين ، فقير بوتون اهالى‌عمومى اجراآته اشتراك ايتمك ايسته‌مشلردر. بونك اوزرينه برطاقم فر-

قەلر کندی نظریەلرینی قوت استعمالیله قبول ایتـدیرمکه چالیشمشلر، و بوسببدن قانلی محاربەلرك ظهورینه میدان ویرمشلردر. بو محاربەلردن صوکره هانکی طرف قوتلی ایسه نظاماتده اوکا کوره تبدل ایتمشدر . ازجمله (میلەت) ایله (قروطون) و (سی باریس) ده عین حال وقوع بولمش ، اختلافات سیاسیەیه رقابت تجاریەده قاریشمشـدر . بو صرەده سجیلیـاده ایلك تیرانلق (حکومت مطلقه) باش کوسترمشـدر. سجیلیاده (آقراغاس) شهرنده زەوس معبدینك انشا آتی اداره ایدن فالاریس نامنده زنکین بر آدم حکدار مطلق صفتیله اجرای نفوذه باشلامشدر (۵۷۰-۵۵٤) . مع مافیه فالاریس، مملکتنه پك بویوك خدمتلر ادا ایتمش ، فنیکەلیلر ایله قارطجەلیلری دفع ایدرك یونانیلکك کسب اتحاد ایتمسنه بوتون قوتیله چالیشمشدر. دها طوغروسی

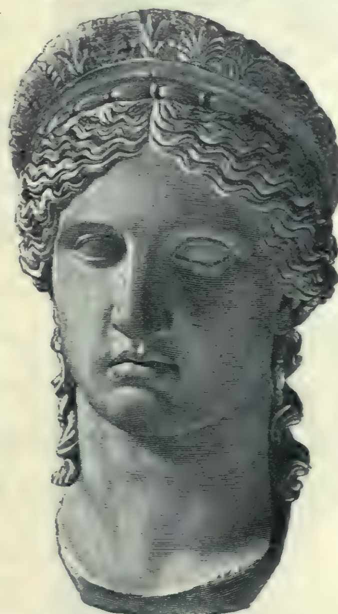

لیکورغ (ناپولی موزەسندەدر)

تیرانلق یونان شهرلرینك قوتی تزیید وبار بارلره قارشی محاربەلر اجراسنه سبب اولارق بوحوالیده بویوك وملی بر اهمیت کسب ایلمشدر. (آقراغاس)ده کلن تیرانلردن تەرون ایله کەلون، بوتون یونان شهرلرینی ادارۀ واحده آلتنه آلمشلردر. بواثناده سجیلیاده یونانیلك اتحاد ایتدیکی حالده آناطولیده لیدیالیلر وایرانیلر کبی مدهش دشمنلر قارشیسنده بولونان یونانیلر انلره قارشی مقاومت ایچون متین بر تشکیلات سیاسیه تأسیس ایدەمه.

مشلردر. بوشهرلردن مدنیتجه مترقی اولانلرندن بعضیلری لیدیالیلرك ویاایرانیلرك أللرینه دوشمش، بونلرده صورت مخصوصه‌ده تعیین اولونان تیرانلر طرفندن اداره ایدلمشدر.

یونانه حکومتلری یونان مستعمره‌لرینك جهان سیاستی نقطهٔ نظرندن بویوك برتأثیری اولمامشدی. بوتأثیری حاصل ایتمك شرفنی الك زیاده اصل یونانستان، واك اولده دوریلر اكتساب ایتمشلردی. سكزنجی عصرك نصف اولنده پهلوپونه‌ز حكومتلرینك الك باشنده (آرغوس) حكومتی بولونیوردی. بو حكومت قرال فه‌یدون زماننده اوج اقباله واصل اولمشدی. فقط آرغوس حكومتی بوتون پهلوپونه‌ز حوالیسنه حاكم بر (هكه‌مونیا) تاسیس ایتمك كبی حریصانه بر پلان تعقیب ایلدیكندن قارشیسنده اسپارطه كبی مدهش بر خصم پیدا ایلمشدی. او زمانلر آرغوس، پهلوپونه‌زك الك مهم شهرلرندندی. شرقله دائما مناسباتده بولونوردی. خصوصیله صنایعده پك زیاده ترقی ایلمشدی. ازجمله اولیمپیادده اخیراً كشف اولونان طونج لوحه‌لر هپ آرغوسده اعمال ایدلمشدی. فنیكه‌لیلرله بابلیلرك اولچو

هه‌را (پراكسیتهلدورندن)

و وزن اصوللری ایلك اول بوراده استعمال ایدلمش، اطراف سائره‌یه بورادن انتشار ایلمشدی. حتی ایلك اول كوموش مسكوكاتی آرغوس قرالی فه‌یدونك ضرب ایتدیر-دیكی ده بیان اولونورسه‌ده لیدیالیلرك ضرب ایتدیردكلری مسكوكات یونانستانه آناطولی مستملكه‌لری واسطه‌سیله ۷۰۰ تاریخنده انتشار ایتدیكی محققدر.

فه‌یدون اسپارطه‌لیلرك نفوذینی قیرمغه چالیشمش، فقط بو بویوك حكمدارك (قوره‌نت)ده برفرقه محاربه‌سنده وفاتی اسپارطه‌لیلری بویوك بردشمندن خلاص ایلمشدر.

اسپارطه ولیكورغ اسپارطه حكومتی دها ایلك زمانلرده (پهلوپونه‌ز)ده حاكمیت ابراز ایتمكه باشلامشدی. (اوروتاس) نهری وادیلرینی ألده ایتمك ایچون ایدیلن اوزون و ثباتكارانه مجادله‌لر، اسپارطه زادكاننه جنكاورانه

بر طبیعت بخش ایلمشدی. اسپارطه‌لیلرك بوماهیتلری، تاریخ عالمده مثلنه تصادف اولونمیان بو بویوك قومك اولا پەلوپونەزده، ودها صوكره‌لر بوتون یونانستانده اجرای حاکمیت ایده‌جکنه‌شبهه براقمیوردی. اسپارطه‌نك اك بویوك آدمی لیکورغدی.

لیکورغك حیاتنه دائر معلومات پك مختلفدر. هه‌رودوتك بالذات لاکه‌ده‌مونیالیلردن آلدیغی معلوماته کوره لیکورغ قانونلرینی (کرید) آطه‌سنده اوکرنمش، بعده مملکتنه کله‌رك تطبیق ایتمش. حتی مملکت عودتنده قاردشنك وصیلکنی درعهده ایتدیکی زمان بوتون نظاماتی تبدیل ایتمش، و بو سایه‌ده لاکه‌ده‌مونیالیلری مظهر رفاه ایلمشدر. بوسببدن اهالی لیکورغه بر قهرمان نظریله باقارق نامنه بر معبد انشا ایلمشلردر.

سائر یونان مؤرخلرینك روایته کوره لیکورغ قبل المیلاد اونجی عصرده پروقله‌س خاندانندن دنیایه کلمشدر. پدری ایله بویوك برادری پولی ده‌قته‌سك وفاتنده بویوك قاردشنك اوغلی خاریلائوسه وصایت ایتمش، فقط بو اثناده ابراز ایلدیکی حسن اداره کندیسنك حکمدارلق سوداسنده بولوندیغنه دائر بر شایعه میدانه چیقاردیغندن لیکورغ بوتون ملتلرك قوانیننی تدقیق ایچون بر سیاحت اجرا ایلمشدر. لیکورغ بو سیاحتنده آناطولی، کرید و مصره کلمش، وطننه عودتنده مملکتی اغتشاش ایچنده بولمشدر. اوزمانلر اسپارطه‌ده ایکی حکمدار بولونماسی عادت ایمش. لیکورغ بو ایکی حکمداردن خاریلائوسك تیرانلغه باشلادیغنی کوردیکی ایچون درحال قانونلرینی وضعه مباشرت ایلمشدر.

(رودوس)ده بولونمش، آرخائی بر باش
(موزهٔ همایونده‌در)

لیکورغك حیات و آثاری حقنده ازمنهٔ قدیمه‌ده‌ده معلومات مکمل دکلدی. فقط صوك تدقیقات نتیجه‌سنده آکلاشلمشدرکه لیکورغ افسانه‌سی همان جای شبهه بر حالده‌در. الیوم لیکورغك قانونلری دیye ذکر اولونان نظاملر، تعاقب انسال ایله لاقونیاده‌کی دوریلر بیننده کوکله‌شن افکار وعاداتك تقررندن باشقه برشی دکلدر.

اسپارطه‌ده حکومت واهالی

اسپارطه‌ده اصول حکومت وقتیله دوریلر (لاقونیا)یی ضبط ایتدکاری زمان نصل ایدی ایسه ینه اویله قالمشدی. بوتون اسپارطه اهالیسی اوچ صنفه آیرلمشدی. دوریلی اسپارطه‌لیلر (اصل تبعه)، په‌ریيوکلر (لاقونیالیلر، رعایا) وهیلوطلر (اسرا) ایدی. مملکت ضبط

اولوندقدن صوکره بوتون اراضی ۶۰۰۰ قدر حصه‌یه آیرلمشدی. بونلر اسپارطه‌لیلر بیننده تقسیم ایدلمش و بو حق تصرف عادتی اسپارطه هیئت اجتماعیه‌سنه دها صوکرالرده اساس اتخاذ اولونمشدی. شهرلیلرك حقوقی هپ بوكا تابع بولونور، هر شهرلی بوتون حیاتنی حکومته وقف ایدردی.

هیلوطلر هیلوطلر دائما قیرلرده اوطوررلر، اراضی زرعی ایله مشغول اولورلردی. بونلر اصل یرلی و الك اسکی اهالیدن ایدی. فقط دوریلر یعنی بالآخره کندیلرینه اسپارطه‌لی عنوانی ویرن اهالیٔ حاکمه طرفندن اسیر مرتبه‌سنه ایندیرلمشلردی. هیلوطلرك زرع ایتدکلری اراضی کندیلرینك دکلدی. بوراده اسپارطه‌لیلرك حسابنه صرف چفتجیلك ایدرلردی. هیلوطلر بولوندقلری یرلردن آیریلامازلر، هر سنه محصوللرینك معین برقسمنی مال صاحبنه ویررلردی. اسپارطه‌لیلر بونلره دائما سؤ معامله ایدرلر، عصیانلرندن قورقارلر، بوكا میدان ویرمه‌مك ایچون غایت شدتلی تدابیر اتخاذ ایدرلردی. حتی شاعر تیرطایوس، هیلوطلر حقنده «یوك و طایاق آلتنده أزیلن یوك اشکلری» تعبیرینی قوللانمشدی. آره صره هیلوطلری ترصد آلتنده بولوندرمق ایچون اسپارطه کنجلرندن بر قاچ کشی کوندریلیردی. بونلرك وظیفه‌سی تهلکه‌لی و یا مظنون اولدقلرینه قانع بولوندقلری هیلوطلری درحال تلف ایتمکدن عبارتدی. بو اصوله (قیریپ‌ته‌ئیا) دیرلردی.

هیلوطلر اسپارطه اردوسنده اسلحهٔ خفیفه ایله مسلح صنفی تشکیل ایدرلردی. مثلا (پلاته‌ئه) محاربه‌سی ایچون حاضرلانان اردوده هر ۵۰۰۰ اسپارطه‌لی‌یه ۷ هیلوط ویرلمشدی. و یاخود دونانماده کوره‌کجیلك ایدرلردی.

په‌ریبوکلر په‌ریبوکلر (جوارده اوطورانلر) طاغلرده وساحللرده اقامت ایدرلردی. بونلرك صنعتلری کمیجیلك و تجارت ایدی. کندیلرینه لزومی اولان شیلری بالذات اعمال ایدرلردی. قصبه‌لرینی کندیلری اداره ایدرلر، اسپارطه حاکملرینه (هارموستلره) اطاعت ایدرلر، انلره ویرکی ویررلردی. الك زیاده اعمال ایتدکلری شی، دمیر و چلیك معمولات ایدی. او زمانلر لاقونیا معمولاتی پك زیاده شهرت بولمشدی. حیوان غایت مبذول اولدیغی ایچون قوماش وقوندره‌ده اخراج ایدرلردی. اردوده اسلحهٔ ثقیله ایله مسلح افراد (هوپلیت) وظیفه‌سی کوررلر، بعضاً قوماندانلق وظیفه‌سی‌ده ایفا ایده‌بیلیرلردی.

اسپارطه‌لیلر اصل تبعه‌یی اسپارطه‌لیلر تشکیل ایدردی . بونلر (اسپارطه) تسمیه اولونان حوالی‌یه وقتیله یرله‌شن دوریلرك احفادی ایدی . براسپارطه‌لی عائله‌نك معیشتنی تجارت وصنایعدن زیاده، تارلاسنده چالیشان هیلوطلرك تدارك ایتدکلری واردات تأمین ایدردی. هرعائله‌نك بویله باباندن قالمه برچوق چفتلکلری واردی. اسپارطه‌لیلر بیننده قانوناً مساوات موجوددی. بوتون مملکت مساوی بر صورتده اهالی‌یه تقسیم ایدلمشدی. هیچ بر اسپارطه‌لی مالك اولدیغی اراضی‌یی صاتامازدی. شاید براسپارطه‌لی چوجقسز وفات ایدر و یالکزده بر همشیره‌سی بولونورسه قرال بونی برینه تزویج ایدر، وملك موروث انجق بوصورتله قازانیلیردی. کذا برکیمسه‌نك اولادلق قبول ایتمسی‌ده قرالك موافقتیله اولوردی. شاید هیچ وارث بولونمازسه او زمان

دائره آتان
(واتیقان موزه‌سنده‌در)

میراث حکومته انتقال ایدردی . بو سببدن اسپارطه‌لیلرك حصه‌لری تدریجاً تخلف ایتمکه باشلامش ، پك چوق دفعه‌لر اراضینك یکیدن تقسیمی کیفیتی موضوع بحث ایدلمشدی. اراضی تقسیمنده بوکبی فرقلر موجود اولدیغی کبی ثروت اعتباریله دهاعظیم فرقلر حاصل اولمغه باشلامشدی. حتی بوسببدن آریستوده‌موسك: «هیچ برفقیر اصیلزاده اولامازا» سوزی مثل سائر حکمنه کیرمشدی . اسپارطه‌ده ثروت واملاکه هر زمان اعتبار ایدلمشدی. اسپارطه مملکتی قسه‌نوفون و دها سائر یونان مؤرخلرینك زادهٔ خیالی کبی نمونهٔ مکملیت بر شهر دکلدی .

بونلرك روایتنه كوره كویا لیكورغ اهالی بیننده مساوات كامله تأسیس ایتمك ایستەمش، اهالینك زینت و دبدبه‌یه انهماكنه میدان ویرمه‌مك ایچون آلتون وكوموش پاره‌یی منع ایدرك دمیر پاره قبول ایتدیرمشدی . واقعا اسپارطه‌ده دمیر پاره و درهم اوته‌دن بری مستعملدی. فقط بو، واضع قانونك تدابیر سیاست پرورانه‌سی نتیجه‌سی دكلدی. اسپارطه‌لیلرك اوته‌دنبری طبعلرنده موجود محافظه‌كارلق حسنك نتیجه‌سی ایدی. اسپارطه‌لیلریكی پاره‌لری نظام حكومتی لزه‌دار ایده‌جك بر یكیلك عد ایدرلردی . كذا اسپارطه‌ده اموال و ثروته انهماك ایدلمدیكی حقنده‌كی روایت‌ده طوغرو دكلدی. واقعا اسپارطه‌لیلر غایت ساده یمك ییرلردی ، فقط زینت ودبدبه‌یه انهماكلری‌ده اولدقجه زیاده ایدی .

اسپارطه‌لیلرك نفوسی ایران (مدیا) حربلری اثناسنده ۹۰۶۰ راده‌سنده ایدی . فقط ملتك عنصر مقاومتنی قیران بر چوق حربلردن طولایی بو نفوس كیتدكجه تناقص ایلمشدی. كذا اهالی‌ده فقیر دوشمش، اسپارطه سفره‌لرینه ایدیله‌جك مصارفه اشتراكه قدرتلری اولمیانلر تبعهٔ اصلیه مرتبه‌سندن چیقارلمشلردی . دردنجی عصر بدایتنده اسپارطه‌لیلرك نفوسی ۲۰۰۰ ، (لویقترا) محاربه‌سی زماننده (قبل المیلاد ۳۷۱) ۱۲۰۰ : ۱۵۰۰ ، بر عصر صوكره‌ده ۷۰۰ راده‌سنه تنزل ایلمشدی.

اسپارطه‌لیلر ایله هیلوطلر بیننده دائمی بر منافرت موجوددی . بر هیلوطك ألندن كلسه بوتون اسپارطه‌لیلری محو ایتمك ایستردی. اسپارطه‌لیلر بونی بیلدكلری ایچون هیلوطلری دائما أزرلر ، حتی حیل و خدعه استعمال ایدرك ایچلرندن اك قویلرینی تلف ایدرلردی . اسپارطه‌لیلرك اك زیاده قورقدقلری شی، هیلوطلرك چوق بر نفوسه مالك اولملری ایدی. اسپارطه‌لیلر نفوسی ۹۰۰۰ راده‌سنده‌اولدیغی زمانلر هیلوطلرك نفوسی ۲۰۰,۰۰۰ ، پەرییوكلرك ۱۲۰,۰۰۰ ایدی. شو حالده بر اسپارطه‌لینك محافظهٔ موجودیت ایتمسی ایچون اون هیلوطه بدل اولماسی ایجاب ایدردی. ایشته بو سببدن اسپارطه‌لیلر تربیهٔ بدنیه‌یه اهمیت ویرمشلر، حیات و عنصرلرینی محافظه ایتمك انجق بو سایه‌ده ممكن اولابیله‌جكنی ادراك ایلمشلردی .

تربیهٔ بدنیه . اسپارطه‌لیلرك یكانه اندیشه‌سی اردولرینی دائما حاضر ، اهالی‌یی سلاح استعمالنه دائما مقتدر بر حاله كتیرمكدی . اهالی حكومته صوك درجه اطاعت ایدر، آناسندن طوغدیغی آندن مزاره كیرنجیه قدر حكومته وقف وجود ایلرلردی . بر چوجق آناسندن طوغار طوغماز اولا منسوب اولدیغی صنفك اختیارلری حضورینه كتیریلیر، چوجغك كلیشلی وصاغلام اولدیغی بوراده تدقیق ایدیلیردی. شاید بچمسز وضعیف ایسه آرتق اونك یاشامسنه هیچ لزوم كورولمز ، (طای‌كەطوس)

بوغازینه کوتوروب براقیلیردی. چوجق یدی یاشنه کلنجیه قدر أوده، قادینلرك نظارتی آلتنده بویودولوردی. یدی یاشنه کلدکدن صوکره چوجغك تعلیم وتربیه‌سی حکومته عائددی. حکومت بوتون چوجقلری قطعه‌لره، هرقطعه‌یی ده‌دها اوفاق قطعه‌لره تقسیم ایدردی. طرز تقسیم چوجقلرك سنلرینه کوره اولوردی. مثلا ٧ : ١٨، ١٨ : ٢٠، ٢٠ : ٣٠ یاشنده کیلر برر صنف تشکیل ایدرلردی. اك یاشلیلر صنفندن معلملر انتخاب ایدیلیر، بونلر دیکر قطعه‌لره تعیین اولونوردی. عموم قطعاته بر کشی قوماندا ایدردی. بو قطعه‌لرك یکانه وظیفه‌سی تربیهٔ بدنیه تعلیملریله وجودی صاغلام، هردرلو تأثیرات خارجیه مقاوم بر حاله کتیرمکدی.

تربیهٔ بدنیه تعلیملری: قوشمق، صچرامق، طیرمانمق، یوزمك، آتمق، کوره‌شمك، قلیج اوینامق، دانس ایتمك و سائره ایدی. بو تعلیملرك کافه‌سی چیلاق و اکثریاده قیزلرك اوکنده اجرا ایدیلیر، بوسایه‌ده اسپارطه‌لیلرك تحسسات نفسانیه‌یه مقاومت ایتمکه آلیشمالری‌ده تأمین ایدیلیردی.

اسپارطه‌لیلرده وجودی صاغلاملاشدیرمغه بالخاصه اهمیت ویریلیردی. بر اسپارطه‌لینك هر بر آجی‌یه، آغری‌یه و محرومیته قاتلانماسی لازمدی. آجلق، صوسزلق، صیجاق، اویقوسزلق، قیرباج یمك. حاصلی بوتون بو شیلره تحمل ایتمك مطلقا لازمدی. بوکبی محرومیتلر اثناسنده اوفاق بر علامت شکایت اظهار ایتمك اك بویوك بر عیبدی. ثبات و تحمل ابراز ایدنلر ستایشلره مظهر اولورلردی. چوجقلرك آجیلره درجهٔ تحمللرینی آکلامق ایچون هر سنه بوتون چوجقلر (آرتمیز) محرابنك اوکنه کتیریلیر، کافه‌سنه بر قیرباج طیاغی آتیلیردی. بونلر قطعیاً سس چیقارمازلر، حتی ایچلرندن بر چوغی آجی‌یه تحمل ایده‌میه‌رك اولورلر، فقط ینه سسلرینی طویدیرمازلردی. چوجقلرك استراحت محللری سازبیغینلرندن عبارتدی. یمکلری او قدر آز ایدی‌که، قارنلرینی اصلا طویورمازدی. چوجقلر بو صورتله هم معده‌لرینی طولدیرمازلر، هم ده راحت اویقو اویورلردی. بوتون چوجقلر (اوروتاس) چاینده ییقانیرلردی. اکثریا چوجقلره هیچ ییه‌جك ویرلمزدی. اوزمان چوجقلر، ایجابنده باشلرینك چاره‌سنی کندیلری کورمکه آلیشمق ایچون یمکلرینی کندیلری تدارك ایدرلردی. بونك ایچون چوجقلرك خیرسزلق ایتملرینه مساعد ایدیلیر، فقط یاقالانمامالری‌ده شرط اتخاذ اولونوردی. شاید بر چوجق یمکنی چالارکن یاقالاناجق اولورسه اکا بجریکسزلکندن

طولانى شدتله مجازات ايدرلردى . روايته كوره اسپارطه‌لى بر چوجق بر تلكى چالمش، اوزرينه برچوق آدم كلديكنى كورونجه تلكى‌يى قوينه صاقلامش. حريفلر چوجغى ياقالايوب تلكى‌يى كوروب كورمديكنى سؤال ايتمشلر . چوجق تلكى‌يه قارنى يديرمش، ينه خيرسزلغنى بللى ايتمه‌مشدر .

تربيهٔ فكريه اسپارطه‌ده چوجقلرك تربيهٔ فكريه‌سى او درجه مكمل دكلدى . چوجقلر بر عسكره لزومى اولاجق درجه‌ده اوقومه يازمه بيليرلر، علوم وصنايعه او قدر اهميت ويرمزلردى . يالكز خطابت اسپارطه‌ليلر آره‌سنده‌ده بويوك بر موقع قازانمشدى. هر چوجق بوتون احوالى درحال ادراك ايدوب اونى قيصه و واضح سوزلرله تبليغ ايتمكى اوكره‌نيردى . اكثريا ايى و نافع سوزلر ايشيتسينلر وبويله سوزلر سويله‌مكه آليشسينلر ديه چوجقلرى اختيارلرسفره‌سنه (سيسى‌تى) كوندريرلردى. آز سوزله چوق معنا افاده ايتمكه اسپارطه‌ده فوق‌العاده اهميت ويريليردى . بو طرز تبليغه (لاقونيزم) ديرلركه، بوتعبير آلان باقيدر . مثلا دشمن طرفندن باصقينه اوغرامق تهلكه‌سنه معروض اولان بر شهره والى يالكز : «دقت!» ديه خبركوندرر، ايران حكمدارى طرفندن تسليم سلاحه دعوت ايديلن اسپارطه‌لى بر قوماندان: «كل ، آل ! » ديه جواب ويرردى .

چوجقلره طريق صوابى كوسترمك ايجابنده انلره جزا ايتمك حقنه اسپارطه اختيارلرينك كافه‌سى مالكدى. بونك ايچون كنجلرك طور وحركتلرينه صوك درجه دقت ايدرلردى . ٢٠ : ٣٠ ياشنده‌كى چوجقلر آرتق آدم اولمش صاييليرلردى .

اسپارطه‌ليلر صنايع نفيسه‌دن اك زياده موسيقى‌يه اهميت ويررلردى . حتى قيزلرى‌ده‌اركككلر كبى تربيه‌ايدرلر، صاغلام چوجق دنيايه كتيرسينلر ديه انلرك‌ده تربيهٔ بدنيه‌لرينه اهتمام‌ايدرلردى. اسپارطه قادينلرى بوتون يونانستانك اك‌جاذبه‌لى، اك لطيف و اك قوتلى قادينلرندن معدوددى .

اسپارطه قادينلرينك متانت اخلاقيه‌سى مثل سائر حكمنه كيرمشدى. اسپارطه‌لى بر والده اوغلنك محاربه‌دن قاچديغنى كورر كورمز : « اوروتاس چايى اسيرلر ايچون آقميور ! » ديه اوغلنى أليله تلف ايتمشدى . ديكر بر اسپارطه‌لى والده‌ده بش اوغلنك بردن محاربه‌ده تلف اولديغنى خبر آلديغى‌زمان كنديسنه بوخبرى كتيره‌نه : «بن‌سكا اونلرى صورميورم. اسپارطه مظفر اولديمى؟ اونى سويله!» ديه سؤال ايتمش، «اوت!» جوابنى آلير آلماز : «اويله ايسه الله‌ه حمد ايدملم!» ديه باغيرمشدر.

حیات و معاشرت

بر اسپارطه‌لی اوتوز یاشنی اکمال ایتدکدن صوکره (هو-موئی‌یو) صنفنه، یعنی حقوقجه مساوی تبعه‌لر صنفنه داخل اولور، فقط ینه سربست قالامازدی. اوزمانده بر وظیفه‌سی واردی که اوده گنجلری یتشدیرمك وانضباط عسکری‌یه آلیشمقدی. بوندن باشقه هر تبعه کندیسنی بر اردونك ودها طوغروسی بر کللك جزؤی حس ایده‌جك صورتده‌ده تدابیر لازمه اتخاذ اولونوردی. بر اسپارطه‌لی دائما انضباط عسکری حسی ایچنده یاشاردی. هر اسپارطه‌لینك حقوق مدنیه‌یه مالکیتی (سی‌سیتی) لره یعنی عمومی سفره‌لره درجهٔ اشتراکی نسبتنده اولوردی. بو سفره‌لرك ترتیبندن مقصد حضرده بر سفر حیاتی یاشامقدی. بوتون اسپارطه‌لیلر عادتا اردوگاه چادرلری آلتنده یمك ییرلر، یمکه اشتراك ایدنلره (چادر ارقداشی) تعبیر ایدرلردی. هر سفره اون بش کشیدن مرکب اولور، هرکس ایستدیکی سفره‌یه اوطورردی. سفره‌یه باشقه بر کیمسه‌نك قبول ایدلمسی ایچون عمومك تصویبی لازمدی. یمکده الڭ زیاده (قاره چوربا) ایچیلیردی. بو چوربا طموز آتی، قان، طوز وسرکه‌دن عبارتدی. زنکینلر دها اعلا بر یمك ییرلردی. مشروبات یالکز حرارتی تسکین ایچون قوللانیلیر، عشرتدن دائما اجتناب ایدیلیردی. گنج اسپارطه‌لیلره عشرتك فنالغنی کوسترمك ایچون هیلوطلره سرخوش اولونجیه قدر ایچیریلیر، صوکره بونلرك نه حاله کیردکلری عبرت اولمق ایچون چوجقلره کوستریلیردی.

بر اسپارطه‌لی بوتون حیاتنی حکومته وقف ایدردی. یگانه مشغولیتی‌ده حربه حاضرلانمقدن عبارتدی. هر اسپارطه‌لی اوتوزینی اکمال ایدوبده بوتون حقوقنه نائل اولدقدن صوکره ازدواج ایده‌بیلیردی. اسپارطه‌لیلرده ارککلرك سفره‌سنه اشتراك مجبوریتی حقیقی بر عائله حیاتی تشکیلنه مانع اولوردی. بونك ایچون اسپارطه‌لیلر یالکز چوجق یتیشدیرمك ایچون ازدواج ایدرلردی. شاید آلدقلری قادیندن چوجق اولمازسه درحال آیریلیرلردی. بونکله برابر اسپارطه قادینلری عائله حیاتنده پك بویوك بر وظیفه ایفا ایدرلردی. قادینك اولاد یتیشدیرمك، دلیقانلی بویوتمك خصوصنده‌کی وظیفه‌سی غایت مهم عد اولونور، اکثریا قادینلرك حاکمیتی بیله حس ایدیلیردی.

اسپارطه‌لیلرك قیافتلری غایت ساده ایدی. اولرنده ذوق صنعتدن اثر یوقدی. کذا بو خصوصده‌ده انتظامه رعایت ایچون کرك اولرك، کرك موبیله‌لرك اعمال و انشاسنده بالطه و دستره‌دن باشقه برشی قوللانلماسی قانوناً منع ایدلمشدی.

حکمدار و ادارهٔ حکومت اسپارطه‌ده اوته‌دن بری بری (آکیاد)لردن، دیکری‌ده (ئوری پونتید)لردن ایکی حکمدار اجرای حکومت ایدردی. بونلرله برابر برده که‌رونتلر مجلسی (که‌روزیا) واردی. اسپارطه حکمدارلرینك صلاحیتی غایت محدوددی. بونك ایچون یونان حکومتلری ایچنده اك چوق دوام ایدن، اسپارطه اولمشدی. اسپارطه قراللری آیك یدنجی کونی آپوللونه حکومت نامنه، هر سفره کیدیشده‌ده حدودی کچمزدن اول مملکتك محافظ معبودلرینه، زه‌وس ایله آته‌نه‌یه قربان تقدیم ایدرلردی.

قراللرك امور عدلیه‌ده‌کی وظیفه‌سی معین بعض مسائله منحصردی. بوده وارثه‌یی برینه تزویج ایتمك، اولادلق قبولنه مساعده ایلمکدی. اك مهم وظیفه‌لری، بوتون جنکاور حکومتلرده اولدیغی کبی، باش قوماندانلقدی. قراللر وقت حربده غیر محدود بر صلاحیته مالك اولدقلری کبی ایسته‌دکلری زمان، صرف کندی ارزولریله حربه‌ده مباشرت ایده‌بیلیرلردی. فقط اصولاً قراللرك اعلان حرب ایتملری ایچون اهالینك و اك زیاده (که‌روزیا) دنیلن (که‌رونتلر، اعیان) مجلسنك تصویبنی استحصال ایتملری لازمدی. قراللر اسپارطه اردوسنه مشترکاً قوماندا ایدرلردی. فقط بالاخره بر اردونك ایکی قوماندان طرفندن اداره ایدلمسی تهلکه‌لی محذورلر تولید ایتمش، بونك اوزرینه اردونك یالکز بر قرال طرفندن قوماندا ایدلمسی اصول اتخاذ ایدلمشدی.

قرال اجنبی مملکتلردن کلن سفرایی قبول ایدر و مذاکرات اجرا ایتمك صلاحیتنی حائز بولونوردی. قرالك مخصصاتی په‌ریبوکلرك ساکن بولوندقلری اراضی و برکیلریله وقت سفرده قربانلرك صرت طرفلری ایدی. قرال غنائمده اشتراك ایدر، اعاشه‌سی حکومت حسابنه تسویه ایدیلیر، عمومی سفره‌لرده کندیلرینه ایکی مثلی یمك ویریلیردی. قراللره صوك درجه حرمت ایدیلیر، مراسم تدفینیه‌لری غایت پارلاق بر صورتده اجرا اولونوردی.

که‌روزیا، آغورا، ئه‌فورلر قراللرله برابر برده که‌روزیا (سناتو) واردی. سناتو اعضاسنه (که‌رونت، اعیان) دیرلردی. که‌رونتلر اهالی‌یه تبلیغ ایدیله‌جك مقرراتی مذاکره ایدرلر، قرال ایله برابر اك بویوك موقع اداره‌یی تشکیل ایلرلردی. اك مهم وظیفه‌لری، جنایتله متهم اشخاصی محاکمه ایلمکدی.

که‌روزیا ۲۸ اعضا ایله ۲ قرالکه جمعاً ۳۰ کشیدن مرکبدی. که‌روزیا اعضالغنه آلتمشنی کچمش و بناءً علیه حربه کیده‌میه‌جك اولان کیمسه‌لر قید حیات شرطیله انتخاب اولونورلردی. که‌رونتلرك انتخابی غایت غریب بر اصولده ایدی. که‌رونت انتخاب اولوناجغی زمان اهالی اجتماع

ایدر. که‌رونتلری اتفاق آرا ایله قبول ایلردی. بو اثناده آیریجه بر اوطه‌ده برقاچ کشی اوطورر، بونلر یالکز خارجه‌کی سسی ایشیدیرلر، فقط خارجده اولان شیلری کوره‌مزلردی. که‌رونت انتخاب اولوناجقلر بر بر اهالی مجلسنه کلیرلر، هانکیسی کلدیکی زمان چوق آلقیش صداسی ایشیدیلیرسه اوطه‌ده اوطورانلر اونی انتخاب ایدرلردی. آرسطو (آریستطالیس، آریسطوته‌لیس) بوطرز انتخابی پك (طفلانه) عد ایدییور.

(آغورا) مجلسی، اهالیدن سن کماله کلنلرك هر آی شهر داخلنده عقد ایتدکاری بر مجلسدی. حرب وصلحه قرار ویرمك، اتفاقلر عقد ایتمك، که‌رونت (اعیان) وئه‌فور (مفتشلر) انتخاب ایتمك هپ بو مجلسك صلاحیتی داخلنده ایدی.

ئه‌فورلر بر نوع تفتیش وظیفه‌سی ایفا ایدرلردی. ئه‌فورك وظیفه‌سی دعوالره باقمق، حربده قرال ایله برابر اردویی اداره ایتمك، اعیان ایله مشاوره ایدرك مقرراتی اهالی‌یه تبلیغ ایتمك، قانونك تمامیٔ تطبیقنه اهتمام ایتمکدی. ئه‌فورلر اهالینك خارجی طور وحرکتلرینه‌ده دقت ایدرلر، ایستدکلرینی حبس ویا جزای نقدی‌یه محکوم ایلرلردی. بوندن باشقه هیلوطلرله پەریبوکلره نظارت وظیفه‌سی‌ده ئه‌فورلره عائددی. حتی هیلوطلری بر حاکم قراریله اولمادن هرزمان اولدیرته‌بیلیرلردی.

اسپارطه اردوسی اسپارطه‌لیلر محافظهٔ حیات و متانت جسمانیه ایچون نه لازمسه دائما اوکا اهمیت ویررلردی. فقط حیاتك محافظه‌سی اسپارطه‌لیلر ایچون بر غایه دکل، انجق بر واسطه‌دن، اوده حربه حاضرلانمق واسطه‌سندن عبارتدی. اسپارطه‌لیلر عندنده یالکز بر حس الك معزز والك مقدسدی: وطن محبتی. بو حسك خارجنده بولونان بوتون اوصاف بشریه‌نك انلر عندنده هیچ قیمتی یوقدی. فقط هر اسپارطه‌لینك وطنه قارشی عین وظیفه ایله موظف اولماسی بوتون اسپارطه‌لیلرك حریتنی تحدید ایدردی. الی سلاح طوتان بر اسپارطه‌لینك وطندن طیشاری چیقماسی قانوناً ممنوعدی. اسپارطه شهری حقیقت حالده دائمی مستحکم بر اردوکاهدن باشقه بر شی دکلدی. حتی اصول ونظاماتك بو مکملیتندن طولایی اسپارطه قراللرندن بری وقتیله: «اسپارطه‌نك سوره احتیاجی یوقدر. اهالیسی اونك ایچون جانلی بر سوردر.» دیمشدی. حرب، هر اسپارطه‌لی ایچون بر وظیفهٔ حیاتیه ایدی. بر اسپارطه‌لی قلبنك دائما محظوظ اولاجغی بو وظیفه، قانوناًده نظر اعتباره آلنمشدی. اسپارطه‌لیلر حربدن بیوك بر ذوق طویارلردی.

شجاعت واستحقارموت ارککلرك الك علوی فضائلندن معدوددی. محاربه‌ده

قالقانی ألندن دوشورمك بويوك بر ناموسزلقدی. چونكه بويله بر حركت فراره علامتدی. ديكر جهتدن، يارهلانارق ويا فدای جان ايدرك محاربه ميداننده قالقان اوزرنده طاشينمق ايسه بويوك برشرفدی. حتی اسپارطهلی برقادين محاربهيه كيدن اوغلنه: «دونوشكده، ياقالقانكله وياخودقالقانكك اوستندهدون!» ديمشدی. — ديكر براسپارطهلی قادينده محاربهيه كيدن اوغلنه قليجنی تسليم ايتمش، اوغلی قليجنك پك قيصه اولديغنی سويلديكی زمان والدهسی: «ضرری يوق، دشمنه طوغری ايلری آتيلیرسهك مقصد حاصل اولور.» جوابنی ويرمشدی. — اسپارطهليلر محاربهيه كيدركن عادتا برجنبشه كيدر كبی سوينيرلردی. آرقهلرينه قيرمزی البسه كيرلر، صاچلرينی اكليللرله سوسلرلر، موسيقه چالارلر، عروق شجاعتی غليانه كتيرهجك شرقيلرله دشمنه طوغرو يوررلردی. بونك ايچون محاربه عادتا بر شنلك، اولوم عادتا برسعادتدی. محاربهده شانلی بر

هوپليت

صورتده فدای جان ايدن كيمسه، باشنه دفنه دالندن بر اكليل طاقيلارق دفن اولونور، دها بويوك بر شجاعت ابراز ايدنلرده قيرمزی البسهسيله كومولوردی. هرايكی حالدهده قهرمانك باشی اوجنه برطاش ديكيلهرك اوزرينه اسمی يازيليردی. فقط يارهنك آرقهدن اولمامسی شرطدی. آرقهدن يارهلانمق فراره علامتدی. محاربهده فرارايدن براسپارطهلی الك ناموسسز برانسان عداولونوردی. اونی مواقع عاليهدن دائما محروم ايدرلر، عادتا بر هيلوط درجهسنه ايندیررلردی.

اسپارطهليلر يونانستانده ايلك دفعه اولارق منتظم بر اردو تشكيل ايلمشلردی. اسپارطهليلردن اول يونانيلرده اردو غير منتظمدی. فقط اسپارطه اردوسنك سلاحلری، زرهلری، مغفرلری، قالقانلری هپ برينك عينی ايدی. تعرض ايچون قيليج و مزراق قوللانيرلردی. قليج ومزراقله مسلح أفراده (هوپليت) ديرلردی. هوپليتلر آلای، طابور، بولوك وطاقملره

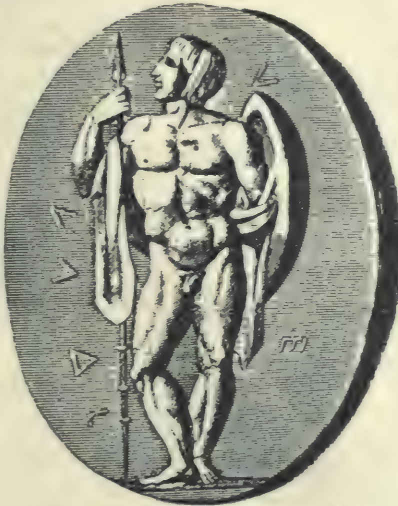
آیرلمشدی. بونلرك كافه‌سنه بر ضابط قوماندا ایدردی. افراد دشمن یاقیننه کلدکلری زمان سکنز صره درینلکنده بر قطعه تشکیل ایدرلر، بوکا (فالانژ) دیرلردی. دشمنه بو نظامده آتیلیرلر، سرعت وصولتلریله دشمنی دویررلر، قطعه‌لرینك طاغیلمامسنه صوك درجه دقت ایدرلردی. افراد برابرلکی دائما محافظه ایدرلردی. خصملرینك طاغنیق نظامده بولونان عسکرلری یالکز اسلحهٔ جارحه ایله کوکس کوکسه اجرا ایدیلن محاربه‌لرده بو طوپلو قطعه‌لره اصلا طیانامازدی. حتی یونانستانده‌کی سائر حکومتلرده بونی آکلامشلر، اونلرده اسپارطه‌لیلرکبی منتظم عسکرلر تشکیلنه باشلامشلردی.

اسپارطه‌لیلرك نظامات سیاسیه وعسکریه‌لری بوندن عبارتدی. بوده اثبات ایدییور که، اسپارطه‌لیلر یالکز عسکرلکله تمیز ایدییورلر، هر شیدن زیاده حکومتك بر خدمتکاری اولیورلردی. اسپارطه‌لیلرك بو حرکتلری یالکز بر جهتدن فائده‌لی ایدی. فقط دیکر جهتدن قوای شخصیه‌یی، فکرك انکشاف و تکملاتنی بسبتون عقیم براقیوردی. اسپارطه‌لیلر قوتله تمیز ایتمشلر، فقط یونانستانك بوتون موجودیتنی تشکیل ایدن فن وصنعتدن بهره‌دار اولامامشلردی. یالکز، اسپارطه قانونلرینك انتظام ومکملیتی اسپارطه‌لیلری نامغلوب بر ملت حالنه کتیرمشدی.

برنجی وایکنجی مه‌سه‌نی حربلری اسپارطه کبی اهالیسنی صرف حرب ایچون یتشدیرن برملتده خارجاً‌ده سطوت ابراز ایتمك طبیعی ایدی. بوندن باشقه اسپارطه‌نك استیلا مسلکنی تعقیب ایتمسی ایچون اجتماعی سببلرده موجوددی. اسپارطه‌ده هیأت اجتماعیه‌نك اساسنی ملکیت تشکیل ایدییوردی. اهالی کوندن کونه چوغالیور، یرسز قالان اسپارطه‌لیلری حق ملکیته مظهر ایتمك ایچون یکی یکی اراضیلر الده ایتمکه احتیاج حاصل اولیوردی. تارلا زرع ایتمك، آغاج یتشدیرمك ایچون (مه‌سه‌نی) اراضیسی غایت مساعددی. مه‌سه‌نی اهالیسی‌ده فکراً و بدناً متین انسانلردی. حتی اولیمپ اویونلرنده احراز ظفر ایدنلر ارەسنده یدیسی مه‌سه‌نیلی ایدی. بناءعلیه بویله بر قومی مغلوب ایتمك ایچون مدید بر مجادله‌یه احتیاج واردی. ایشته بو سببدن اسپارطه‌لیلرك مه‌سه‌نیلرله ایتدکلری حربلر تمام اون طقوز سنه (٧٤٣–٧٤٤) دوام ایتمش، یکرمنجی سنه‌ده مه‌سه‌نیلیلر منبت تارلالرینی ترك ایدرك (ایتوم) طاغنه چکلمشلردر.

مه‌سه‌نی حربلرینه دائر یکانه معلومات شاعر تیرطایوسك بعض اشعارنده‌کی بیاناتدن عبارتدر. بونك غیریسی هپ افسانه‌دن معدوددر. روایته کوره اسپارطه قرالی تەله‌قلوس (آرتەمیز) معبدی اوکنده مه‌سه‌نیلیلرله اسپارطه‌لیلر طرفندن برمعتاد ویریان بر ضیافت اثناسنده

اولدیرلمش، بونك اوزرینه اسپارطه‌لیلرله مه‌سه‌نیلیلر اره‌سنده حرب ظهور ایتمشدر. اسپارطه‌لیلر ایلك اوکجه (آمفه‌یا) شهرینی باصارق اهالیسنی قیلیجدن کچیرمشلردر. بو حرب برقاچ سنه دوام ایتمش، نهایت آلتنجی سنه‌سنده مه‌سه‌نیلیلر (ایتوم) طاغنه چکلمشلردر. مه‌سه‌نی حکمداری آریستوده‌موس بو اثناده بویوك برقهرمانلق ابراز ایتمشدر. روایته کوره او صره‌ده حربك مه‌سه‌نیلیلرك مغلوبیتی ایله نتیجه‌له‌جکنی آکلامق ایچون کاهنه مراجعت ایدلمش. کاهن‌ده باکره بر قیزك معبودلره قربان ایدلمسنی بیان ایلمشدر. آریستوده‌موس وطنی قورتارمق ایچون قیزینی فدا ایتمکه قرار ویرمش ایسه‌ده قیزك نشانلیسی زوجه‌سنك باکره اولمادیغنی سویله‌یه‌رك معشوقه‌سنی قورتارمق ایسته‌مش، بونك اوزرینه آریستوده‌موس کندیسنی وطنه خدمتدن محروم ایدن بو حالدن صوك درجه حدتلنه‌رك قیزینی کندی الیله تلف ایتمشدر. آریستوده‌موس بو جنایتدن صوك درجه‌ده متأثر اولمشدر. حتی بالآخره قورقونج قورقونج رؤیالر کورمش، نهایت قیزینك مزاری اوزرنده کندی کندینی تلف ایلمشدر.

اسپارطه‌لی شاعر تیرطایوس

آریستوده‌موسك بو حالی مه‌سه‌نیلیلری قورقوتمش، بونلر تکرار کاهنه مراجعت ایتمشلر، بو سفر کاهن (ایتوم) طاغنده‌کی زه‌وس معبدینه کیم یوز سهپاقورسه اونك مظفر اولاجغنی سویله‌مشدر. مه‌سه‌نیلر درحال یوز سهپا حاضرلامشلر، فقط بونی خبر آلان اسپارطه‌لیلرکاهنك تبشیراتی کندیلرینه توجیه ایچون طوپراقدن یوز سهپا انشا ایتدیره‌رك زه‌وس معبدینه قویدرمغه موفق اولمشلردر. بونك اوزرینه مه‌سه‌نیلیلرك جسارتی بسبتون منکسر اولمش، اسپارطه‌لیلر (ایتوم) طاغی‌ده ضبط ایدرك برنجی مه‌سه‌نی حربنه نهایت ویرمشلردر.

اسپارطه قراللرندن بو مظفریتی آکیاد خاندانندن پولیدوروس ایله ته‌ئوپومپوس احراز ایتمشلر، بوتون مه‌سه‌نی اراضیسنی ۳۰۰۰ حصه‌یه آیرمشلردر. مه‌سه‌نیلیلردن بر چوق املاك صاحبلری وطنلرینی ترك ایتمشلر، قالانلرینده اسپارطه‌لیلر هیلوط درکه‌سنه ایندیرمشلردر. شاعر تیرطایوس مغلوبلرك حال پریشانیسندن بحث ایتدیکی صره‌ده: «بونلر أشکلر کبی آغیر بر یوك آلتنده ایکلرلردی. اراضینك بوتون محصولاتندن یاریسنی زورله غالبلره ویررلر، افندیلری اولدیکی زمان هم کندیلری، همده قادینلری انك ایچون ماتم طوتارلردی» دییه تصویر ایدییور.

اسپارطەلیلر مەسەنی مظفریتنی احراز ایتدکدن صوکره آرغوسلیلرله محاربه ایتمشلرسەده بو محاربەده آجی بر مغلوبیت حس ایلمشلردر . بونك اوزرینه مەسەنیلیلرده خاندان قرالیدن آریسطومەنەسك ریاستی آلتنده عصیان ایدرك ایکنجی مەسەنی حربنی اعلان ایلمشلردر . بو حربلرده اسپارطەلیلر مەسەنیلیلردن صوك درجه مقاومت کورمشلر ، حتی بر مدت احراز مظفریتدن‌ده شبهه ایدرك کاهنه مراجعت ایتمشلردر. کاهن‌ده لطیفه اولمق اوزره اسپارطەلیلره طوپال بر شاعری، تیرطایوسی قوماندان اولارق کوندرمشدر . تیرطایوس شاعر اولمقله برابر جسور و فعال بر قوماندان اولدیغندن اسپارطه اردوسنی مظفریته سوق ایلمشدر . بونك اوزرینه آریسطومەنەس شمال حدودنده‌کی طاغلره، (سیرا) طاغنه چکلمش، نهایت بوراسی‌ده ضبط ایدیلنجه بوتون مەسەنی حوالیسی اسپارطەلیلرك الینه کچمشدر .

اسپارطەلیلر بو موفقیتلردن صوکره بویوك بر حاکمیت احراز ایتمشلردر . خصوصیله آلتنجی عصرده اسپارطەلیلرك انضباط عسکری و تربیهٔ وطنیەلری کندیلرینی اوج اقباله ایصال ایلمشدر . اسپارطەلیلر بو اقبالدن جسارته کلەرك (آرقادیا) و (تەکەآ)یەده سفر اجرا ایتمشلر ایسەده بو سفرده موفق اولامایجه استیلا سیاستندن واز کچمکله، اسپارطه ایچون اك نافع اولان اتحاد سیاستنی تعقیبه مجبور اولمشلردر .

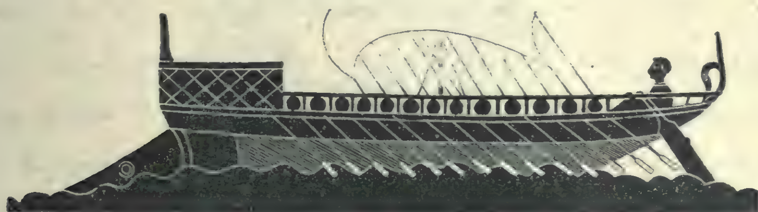
لاکەدەمونیا اتحادی

اسپارطەلیلر بو حربلر نتیجەسنده تماماً آکلامشلردی که بوتون پەلوپونەز حوالیسنی ضبط ایچون اسپارطەنك قوتی کافی دکلدی. حتی حربلره دها زیاده دوام ایدیلەجك اولورسه بو قوت‌ده تدریجاً دوچار ضعف اولاجقدی . بونك ایچون پەلوپونەز حکومتلریله اتحاد ایتمکه قرار ویرمشلردی . مع‌مافیه بو اتحادك ینه کندی منفعتلرینه اولاجغی شبهەسزدی . چونکه قوتلی حکومتلرله ضعیف حکومتلرك اتحادنده ، مساوات سترەسی آلتنده بوتون حاکمیتك ینه قوی طرفده اولاجغی طبیعی ایدی .

لاکەدەمونیا اتحادینك (هەکەمونیا) شکل قانونیسی او درجه محکم دکلدی . اسپارطه بو هەکەمونیاده یالکز متفق اردولرینك سوق و ادارەسی ایله موظفدی . اتحاد پولتیقەسنك مقررات حقوقیەسی ایسه اتحاد مجلسی طرفندن اتخاذ اولوناجقدی . بو مجلس اسپارطەده انعقاد ایدەجك ، شهردن کلن مبعوثلر هپ عین رأیه مالك اولا-

جقلردی . اسپارطه هه‌كه‌مونیاسی تدریجاً بوتون په‌لوپونه‌ز حوالیسنه حکم ایتمکه باشلامش ، حتی آرغوس شهرینك اسپارطه‌یه قارشی کوستردیکی ثباتکارانه مقاومتلر نهایت آرغوسك دوچار ضعف اولماسنه بادی اولمشدی .

قوده‌نتره تیرانلر قبل‌المیلاد یدنجی وسکزنجی عصرده تطبیق ایدیلن مستملکات پولتیقه‌سی یالکز یونانیلرله مسکون یرلرده دکل، بالخاصه یونا- نستانده‌ده بویوك بر اثر ترقی حصوله کتیرمشدی . یونانیلر اك اوزاق دکزلرله او زمانه قدر معلوم اولمیان مملکتلر حقنده معلومات آلیورلر ، سدره ، سروی ،

اسکی یونان حرب کمیسی

خرما ، دفنه وانجیر کبی آغاجلری کندی مملکتلرنده‌ده یتشدیریورلردی . یونان تجارت کمیلری (مارسیلیا)دن (بیسقای) کورفزینه قدر کیدییور ، قره دکز ساحللرندن حبوبات کتیرییور ، آناطولی مستملکه‌لری‌ده شرق ایله و بالخاصه مصر ایله موا- صله‌یی تأمین ایدییوردی. یونان صنایعی و اك زیاده چوملکجیلك، فوق‌العاده ترقی ایلمشدی . بوتون بو تکملات، احوال اجتماعیه و سیاسیه‌یی‌ده صوك درجه دکیشد- ریریوردی . او آنه قدر اموراداره هپ کبار صنفنك ألنده ایدی . شمدی، تجارتله کسب ثروت ایدن برعوام صنفی‌ده ادارهٔ حکومته اشتراك ایتمك ارزوایدییوردی .

یونان شهرلری ایچنده بالخاصه (قوره‌نت) ، وضعیت جغرافیه و تجاریه‌سی ایله تمیز ایدییوردی. (قوره‌نت)ده سکزنجی عصر اواسطنده قراللق باشلامش، بدایتده مونارشی یعنی (برحکمدارله) اداره‌اولونورکن بالآخره اولیغارشی یعنی (برقاچ حکمدار)له اداره اولونمغه باشلامشدی . (قوره‌نت) ده حکومت سوره‌نلر (باکیادلر)دی . او زمانه قدر قراللق هپ ارثاً بو عائله‌یه انتقال ایلمشدی. بو عائله تجارتله کسب ثروت ایتمش، نهایت ظلم وحقارتله‌ادارهٔ حکومته باشلانجه اهالینك عداوتنی جلب‌ایلمشدی. اساساً اهالی تجارت و صنایعله اشتغال ایتدکلری ایچون زادکان صنفنه قارشی بویوك

بر قوت وجوده کتیرمشلردی. باکیادلر داخلاً بو تهلکه‌یه معروض اولدقلری کبی خارجاً ده (قورکیرا)لیلره قارشی حاکمیت ارزوسنه دوشمشلردی. نهایت ایکی ملت اره‌سنده وقوع بولان ایلك و بویوك محاربهٔ بحریه‌ده (٦٦٤) باکیادلر مغلوب اولمشلر، بر قاچ سنه صوکره‌ده کیپسه‌لوس طرفندن منقرض ایدلمشلردی.

کیپسه‌لوسك منشائی حقنده مختلف روایتلر واردر. روایته کوره کیپسه‌لوس دنیایه کلدیکی زمان دلفی کاهنی باکیادلره بر کون کلوبده بو چوجغك حکمدارلره غلبه ایده‌جکنی سویله‌مش، بونك اوزرینه باکیادلر چوجغی اولدیرمك ایسته‌مشلردی. باکیادلرك کوندردکاری آدملر چوجغك اویله معصوم معصوم کولدیکنی کورنجه کندیسنه بردرلو قیباما‌مشلر، بوصره‌ده‌والده‌سی‌ده ایشدن خبردار اولارق اوغلنی برصندیغه

په‌ریياندروس

(یونانجه کیپسه‌له‌یه) صاقلامش و بو سببدن کندیسنه کیپسه‌لوس نامی ویرلمشدر.

کیپسه‌لوس اوتوز سنه ادارهٔ حکومت ایتمش، بو مدت ظرفنده کندی عرقنه غایت مهم معبدلر تخصیص ایتدیردیکی کبی دلفی معبدینه‌ده صرف قوره‌نتلیلرك نذرلرینه مخصوص بر خزینه وضع ایتدیرمشدر. اولیمپیامعبدینه زه‌وسك اومعظم هیکلنی اعمال ایتدیروب وضع ایتدیرن، کیپسه‌لوسدر. زمان حکومتنده (قوره‌نت) تجارتاً ده ترقی ایتمش، (لوقاس)، (صوللیون) و (آمبراکیا) شهرلری تجارت نقطهٔ نظرندن بویوك بر اهمیت کسب ایلمشدر.

کیپسه‌لوسك وفاتنده یرینه کچن بویوك اوغلی په‌ریياندروس تمام قرق بچق سنه (٦٢٧-٥٨٥) ادارهٔ حکومتی متین برال ایله تدویر ایتمشدر. په‌ریياندروس زماننده قوره‌نت مستملکه‌لری ترقی ایتمش، قورکیرالیلر مغلوب ایدلمش، (فوتیدیا) تأسیس اولونمش و بو سایه‌ده تراکیا و ماکدونیا ساحللریله طوغرودن طوغرویه مواصله تأمین ایدلمشدر. حتی په‌ریياندروس (قوره‌نت) برزخنی آچدیرمغی بیله تصور ایتمشدر. قوره‌نتك سیاسةً درجهٔ اهمیتنی آکلامق ایچون آتنه ایله مدللی بیننده وقوعه کلن

محاربه‌ده قوره‌نتك حكم انتخاب اولونديغنى نظر دقته آلمق كفايت ايدر. په‌ريياندروس حقنده‌يكانه‌اتهامات، زوجه‌سى ليزيدى أليله اولديرمسى وقوره‌نت قادينلرينه‌اذا ايتمسيدر.

په‌ريياندروسك وفاتنده يرينه طورونى پسامتيخ كچمشدر. سببى‌ده په‌ريياندروسك اوغللرندن برينك عقلاً ضعيف، ديكرينك‌ده قوركيرا واليلكنده تلف ايدلمش اولماسيدر. مع‌مافيه اوچ سنه حكومتدن صوكره پسامتيخ‌ده تلف ايدلمش، جسدى حدود خارجنه آتيلمشدر. اهالى بوتيرانلردن بيزار اولدقلرى ايچون أولرينى خراب، ماللرينى يغما ايتمشلردر. او تاريخدن اعتباراً قوره‌نت اون كشيلك بر مجلس طرفندن اداره ايدلمكه باشلامشدر. تيرانلرك انقراضيله قوره‌نتك‌ده نفوذ خارجيسى ضايع اولمش، بونك اوزرينه قوركيرا اعلان استقلال ايلمشدر .

سى‌كيونده تيرانلر (سى كيون) شهرى په‌لوپونه‌زك شمالنده‌ايدى. بوشهر (قوره‌نت) كبى مكمل بر ليمانى اولماديغى ايچون (قوره‌نت) ايله رقابت ايده‌بيله‌جك درجه‌ده دكلدى . مع‌مافيه اراضيسى مزروع و محصولدار ، زيتون ، سبزه‌وميوه آغاجلرى پك‌مبذولدى. (سى كيون) اهاليسى‌ده (آرغوليس)ده‌كى دوريلره منسوبدى. فقط اهاليسنك قسم اعظمى اسكى ئى‌يونيليلرك احفادندى . دوريدليلر، (هيله‌لر)، (ديمانلر) و (پامفيللر) ناميله اوچ قبيله‌دن مركبدى. برده (ئه‌كياللر) ناميله دردنجى بر قبيله واردى كه (سى كيون) حكمدارى اورطاغوراس بو قبيله‌دندى. اورطاغوراس خاندانى (سى كيون)ده يوز سنه حكومت سورمش ، بو مدت ظرفنده غايت ملايمانه ادارۀ حكومت ايدلمش، وملتك‌ده حقوقى محافظه اولونمشدى. اورطاغوراس خاندانندن كلنلر دلفى معبدينى نفوذلرى آلتنه جلب ايلدكلرى كبى اورطاغوراسك اوغلى و خلفى ميرون‌ده اولمپياده بر آرابه يارشنده مظفر اولدقدن صوكره بورايه ٥٠٠ تالانت آغرلغنده بر مجوهر قوطوسى وضع ايتديرمشدى . اورطاغوراس خاندانندن كلن حكمدارلرك الك‌مشهورى قيليسته‌نيس‌در. قيليسته‌نيس دهابدايت جلوسنده(٥٩٦) حرب مقدسه اشتراكندن طولايى بويوك برشهرت قازانمشدر.

دلفى معبدى جوارنده‌كى اراضيده (قريسا) شهرى واردى . بوشهر دكزه قدرامتداد ايدن واسع براراضى ايله (كيررا) ليمانته صاحب بولونيوردى. ايتاليا وسجيليادن كلن تاجرلر په‌لوپونه‌زك تهلكه‌لى دكزلرندن چكنمك ايچون هپ (كيررا) يه چيقارلر، بورادن (قريسا) طريقى ايله (فوكيس) و(به‌ئوتى) يه كيدن جاده‌يى تعقيب ايدرلردى. قريسا شهرى بونلردن كمرك‌رسمى آلير وبو سايه‌ده كسب ثروت ايدردى. دلفى اهاليسى قريساليلرك معبدى زيارته كلنلرندن‌ده

ویرکی آلدقلرندن طولایی (آنفیقتی‌یونی) یه شکایت ایتمشلر، بونك اوزرینه آنفیقتی‌یونی دلفی کاهننه مراجعت ایتمش، قریسالیلرله محاربه ایدلمسی جوابنی آلمشدر. قیلیسته‌نیس ایشته بو حربه اشتراك ایتمش واحراز ایلدیکی مظفریتلرله بویوك بر نام قازانمشدر.

قیلیسته‌نیس بویوك وجسور بر حکمداردی. اولمپیاده بر قاچ دفعه مظفر اولمشدی. کذا صنایع نفیسه‌یی‌ده حمایه ایدردی. حتی قریسالیلردن آلدیغی غنائمله مسقط رأسنی تزیین ایتمش، (قیلیسته‌نیس چارشیسی)نی کندی بنا ایتدیرمشدی. قیلیسته‌نیس دوریلردن و آرغوسلیلردن نفرت ایدر، سی‌کیونده بولونان دوریدلیلره دائما اذیت ایلردی. حتی بونلرك عبادتلرینه‌ده مانع اولور، بونك ایچون موجدانه خدعه‌لرده بولونوردی. مثلا سی‌کیونده‌کی دوریلر کندی قهرمانلرندن آدراسطوسه عبادت ایدرلردی. قیلیسته‌نیس دوریلری بو عبادتدن محروم ایتمك ایچون وقتیله آدارسطوسك خصمی اولدیغی روایت ایدیلن (تب) مدافعی مه‌لانیپوس نامنه سی‌کیونده بر معبد انشا ایتدیرمش، اهالینك مه‌لانیپوسه عبادت ایتمسنی امر ایلمشدی.

قیلیسته‌نیس امور اداره‌یی اساسندن اصلاح ایتمك ایسته‌مش، بو خصوصده هیچ بر فدا کارلقدن کری طورمامشدر. حتی سی‌کیونده‌کی قبیله‌لرك صره‌سنی تبدیل ایتمش، اوزمانه قدر کندی منسوب اولدیغی قبیله الك صوکنجی ایکن قیلیسته‌نیس بونی الك باشه کتیرمش، دیکر قبیله‌لره (أشکلر) و (طوموزلر) کبی فنا فنا اسملر قویدرمشدر. دها طوغریسی دوریلره منسوب قبائله صوك درجه ظلم ایتمشدر.

قیلیسته‌نیسك هیچ ارکك اولادی اولمامش، یکانه کریمه‌سنی‌ده آلکمه‌ئونی خانداننذن مه‌غاقله‌سه تزویج ایتمشدر. قیلیسته‌نیسك وفاتی ایله اورطاغوراس خاندانینك دور حکومتی‌ده ختام بولمشدر (٥٦٥).

ایشته یونان شهرلرنده شو صورتله تیرانلر ظهور ایتمش، فقط (مه‌غارا) شهرنده‌کی تیرانلق سیاسی اولمقدن زیاده اجتماعی بر صورتده وقوعه کلمشدر. (مه‌غارا)ده منبت و محصولدار یرلر زنکینلرك، چوراق و محصولسز یرلرده اهالینك ألنده اولدیغندن مملکتده ضرورت تزاید ایتمش، بونك اوزرینه ته‌ئوکه‌نیس اهالینك معاونتنه استناد ایدرك ادارهٔ حکومته کچمشدر. ته‌ئوکه‌نیس (مه‌غارا)ده غایت کوزل بر قانال آچدیرمش، فقط آتنه‌ده تیرانلغه کچمك ایسته‌ین اوکی اوغلنه معاونت ایتمسی یوزندن آتنه ایله حرب ایتمش، دونانمه‌سنك فائقیتی حسبیله (سالامین) آطه‌سنی ضبطه

موفق اولمشدر . تەئوكەنیس بو حالی اوزون مدت محافظه ایدەمدیكندن ادارهٔ حكومتی زادكان صنفنەقاپدیرمش، بونك‌اوزرینه (مەغارا)ده (قورەنت)و(سی كیون) شهرلری كبی اسپارطه (سیماخی)سنه یعنی (اتحاد عسكریسی) نه داخل اولمشدر .

آتنه و نظاماتی (آتنه) شهرینك بولوندیغی (آتیك قطعەسی برچوق مدت نظامات داخلیه ایله اوغراشمش ، نفوذ خارجیسنی آلتنجی عصر بدایتلرینه طوغرو اكتساب ایدەبیلمشدر. بونظامات داخلیه پك آغر تكمل ایتمشدر.

روایته كوره آتیك‌ده قراللق ١٠٦٠ سنەسنده تأسیس ایدلمشدر . ایلك حكمدار نەلامیدلردن مەلانطوس ایمش. مەلانطوسدن صوكراده اوغلی قودروس حكمدار اولمشدر . دوریلر (آتیك)ه بونك دورنده داخل اولمشلردر. فقط قودروس ، قرالی اولدیرمزلرسه كندیلرینك مظفر اولاجغنی كاهنك دوریلره تبشیر ایلدیكنی طویجه، وطننی قورتارمق ایچون كندی كندینی تلف ایتمشدر. اهالی قودروسدن صوكره یرینه كچیرمكه كیمسەیی لایق كورە-مدكلرندن قودروسك اوغلی مەدونی قید حیات شرطیله (آرخونت) نصب ایتمشلردر .

نظامات داخلیه آتیك قطعەسنك نظامات قدیمەسی حقنده پك آز معلومات‌واردر. یالكز اخیراً كشف اولونان (آرسطالیس)ك یازیسی بو بابده بعض معلوماتی احتوا ایلمكدەدر . بو یازیدن آكلاشلدیغنه كوره آتیك اهالیسی بدایتده مستقل بر حكومت تشكیل ایتمەمشلردی. هر قصبەنك آیری آیری بررحكمداری واردی. هر كس كندی قصبەسنده اوطورور، طوپراغنی اكر، هپسی‌ده آتنه معبودەسی آتەنەیه عبادت ایلردی . بونلر بالاخره برقراله تابع‌اولمشلر، دهاصوكره قراللغی‌ده قالدیرارق بونك یرینه هر سنه دكیشمك اوزره طقوز (آرخونت) قبول ایتمشلردی. بونلردن‌باشقه (٥١ ئەفەت)دها واردی‌كه بونلرده آرخونتلرله برابرادارهٔ امور ایدرلردی .

امور اداره (آرەئوپاژ) مجلسی طرفندن تأمین ایدیلیردی. مجلس آقروپولك قارشیسنده بر تپه اوزرنده انعقاد ایدردی . روایته كوره بومجلس، والدەسنك قاتلی اورەستی محاكمه ایچون معبوده آتەنەطرفندن تأسیس‌ایدلمشدی. آرسطالیسك ویردیكی معلوماته كوره مجلسك وظیفەسی انضباط اخلاقی‌یی تأمین ایتمك ، نظام وقوانین خارجندەحركت ایدنلری جزالاندیرمق ایدی. مجلس اعضاسی الك ایلری كلن آرخونتلرله زادكان و كبار عائلەلردن مركبدی .

او زمانلر بر كیمسه دیكر بر كیمسەیی اولدیردیكی زمان معبدلردن برینه

قاچار، بوراده معبودك حمایه‌سنه التجا ایدردی . ایشته بو صورتله اك زیاده التجا ایدیلن معبودلر (پاللاس آته‌نه) ایله (آپوللون) اولدیغی ایچون بونلرك بولوندقلری (پاللادیون) و (دلفی‌نیون) معبدلری‌ده بویوك برنفوذ کسب ایتمش ، ثه‌فه‌تلر بوراده انعقاد ایدرك جانیلری محاکمه ایتمکه باشلامشلردی.

بو صره‌ده آتنه شهری (ألوزیس)له اتفاق ایتمش، آتیك قطعه‌سنده اساسلی

(أکینه)ده آته‌نه معبدی

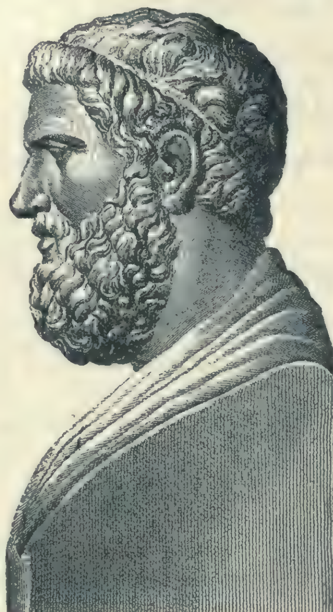
ترقیات اجتماعیه وجوده کلمکه باشلامشدی . یدنجی عصرده (آتیك)ده زراعت ، وصنایع ترقی ایتمکه‌باشلامش، آتنه‌شهری تجارت بحریه‌یه‌ده اشتراك ایلشدی. فی‌الحقیقه تجارت بحریه یونانستانك بوتون شهرلرنده حاکمیت عوامی تأمین ایدیجی بر تأثیر حصوله کتیردیکی کبی (آتنه)ده‌ده عین تأثیری حصوله کتیرمشدی . او صره‌لرده آتیك قطعه‌سنده‌ده پاره تداول ایتمکه باشلامش، وسائط اعاشه پك‌بهالیلاشمشدی. یدنجی عصرك نصف اولندن اعتباراً مه‌غارالیلر آتیك قطعه‌سنه (پونطوس) دن برچوق ذخیره کتیرمکه باشلامشلردی . بو ذخیره‌لری زنکینلر آلوب صاتیور ،

اورته صنف خلق ایله فقرا بورج ایچنده قالیوردی. ضرورت او درجه‌یه کلمشدی‌که کویلولر چولمی و چوجغی ایله املاك صاحبلرینك حسابنه چالیشیور، محصولاتك آلتیده بشنی املاك صاحبنه ویریبوردی. آرستطالیسك روایتنه کوره بوحال‌صولون زماننه قدر دوام ایتمشدی. بو صره‌لرده دراقوزده امور حکومتی تنظیم ایچون بر قانون ترتیب ایتمشدی. فقط بو قانون غایت شدتلی اولدیغی ایچون تطبیق ایدیله‌دیکندن مملکتده قاریشیقلق دوام ایتمش، مه‌غارا تیرانی ته‌آ که‌نه‌س عائله‌سندن کیلون امور اداره‌یی ید ضبطنه کچیرمك ایسته‌مش، فقط بردرلو موفق اولامامشدر. آتنه‌زادکانی (کیلون)ك تعرضاتنی کویلولرك‌یاردمی‌ایله پوسکورتمکه‌موفق‌اولدقلرندن اوآندن‌اعتباراً عوامك نفوذی تزاید ایلمشدر. آتنه‌لیلر (می‌تی‌له‌ن، مدللی)و(مه‌غارا) حکومتلری ایله بو اثناده حرب ایدرك بعض موفقیاته نائل اولمشلر، ازجمله آتیك قطعه‌سی ایچون برمسئلهٔ حیاتیه تشکیل ایدن (سالامین) آطه‌سنی‌ده أله ایتمشلردر.

صولونه ونظاماتی سالامین آطه‌سنك ضبطنده أ کزه‌که سدیده‌سك اوغلی صولونك بویوك بر تأثیری اولمشدی. صولون اعماق روحه قدر نفوذ ایدن شعرلرله اهالی‌یی تشجیع ایتمش، بش یوز کوکللو ایله حرکت ایدرك (سالامین) آطه‌سنی ضبط ایلمشدی. فی‌الحقیقه سالامین آطه‌سنك ضبطی اضطرابلی بر یاره‌نك قاپانمسی کیبیدی. فقط مملکت داخلاً ینه خسته بر حالده بولنیوردی. مه‌غارایه قارشی اجرا ایدیلن حرب مملکتده سفالتی آرتدیرمش، زادکانك نفوذ واداره‌سنه قارشی حس اولونان عدم ممنونیت حدالغایه‌سنه‌واصل‌اولمشدی. اهالی برطاقم مشوقلرك القا آتنه‌تابع‌اولارق مملکتك‌صورت‌عمومیه‌ده تقسیمنی‌ایستیور، هر کس‌ایچون سیان برقانون اساسی‌طلب ایدییوردی. صولونك بواثناده زنکینلرك سوء استعمالاتنی ذم‌یوللو تنظیم ایلدیکی بر شعر بوتون نظر دقتی اوزرینه جلب‌ایلمشدی. آرتق آتنه‌لیلر ایچون یکانه خلاصکار ظهور ایتمش دیمکدی. حتی اوزمانلر صولونه تیرانلغی درعهده ایتمسی تکلیف ایدلمش، بو خصوصده دلفی کاهنی‌ده غایت مساعد جوابلر ویرمشدی. فقط صولون بونی قطعیاً قبول ایتمه‌مش، یالکز: «مملکت یکی قانونلره‌محتاجدر!» دیمشدی. کذااوپاطریدلرده‌صولونك طبایع مردانه‌سنی بیلدکلری ایچون کندیسنه اعتماد ایتمشلردی. بناءعلیه هپسی‌ده اتفاق ایدرك صولونی باش آرخونت انتخاب ایتمشلر، عین‌زمانده کندیسنه «زادکان‌ایله اهالی بیننده مسالمتکارلق»

وظیفه‌سنی احاله ایلمشلردی . فقط صولون اولا مملکتك اك زیاده محتاج اولدیغی اقتصادی واجتماعی اصلاحاتی اجرا ایتمش ، دها صوکره حکومتك قانون اساسیسنی اساسلی بر صورتده تعدیل ایلمشدر.

صولون کنجلکنده پك چوق سیاحتلر ایتمش، قلب بشر حقنده اساسلی بر وقوف حاصل ایلمش بولوندیغی ایچون بو وظیفه‌یی کمال ترددله قبول ایلمشدی. صولون پك اییی بیلیوردی که هیچ بر وقت ایکی طرفی‌ده ممنون ایده‌میه‌جکدی . حتی بعض پارچه‌لری زمانمزه قدر انتقال ایدن شعرلرنده کندینی بر چوق کوپکلر آره‌سنده قالمش بر قورده، دیکر بر یرنده ده هر ایکی فرقهٔ مخاصمه آره‌سنده قالمش بر حدود طاشنه تشبیه ایدییوردی. صولون عزم ومتانتی سایه‌سنده هیچ بر شیئی نظردقته آلمامش، هانکی یولی طوغرو عد ایتمش ایسه او طریقی تعقیب ایلمشدی. صولون اولا اهالی‌یی آغر تکالیفدن خلاص ایله ایشه باشلامشدر. یونانیلرجه (زای زاختیا) نامیله معروف اولان بو اصلاحاتدن

صولون (فلورانسه‌ده‌در)

مقصد، بورجلیلری بورجلرندن خلاص ایلمکدی . یونانیلرده بر کیمسه بورج ایدنجه بورجنه مقابل املاکی حجز ایدیلیر، ویاخود بورجلی آلاجقلی‌یه اسیر صفتیله خدمت ایدر، بابالر ویا وصیلر اوغللرینی صاتابیلیرلردی . صولون هیئت اجتماعیه‌یی رخنه‌دار ایدن بو عادتلری کاملاً قالدیرمشدی . اوزمانه قدر بورجندن طولایی اسیر اولمش ویا مملکت خارجنه صاتلمش نه‌قدر انسان وارسه جمله‌سی‌ده حکومت حسابنه صاتین آلنمشدی. فقط اراضینك یکیدن تقسیمی کبی اوته‌دن بری آرزو ایدیلن اصلاحاته هیچ تشبث ایدلمه‌مش، موجود املاکه قطعیاً أل سورولمه‌مشدی. یالکز صولون موجود املاکك آتیاً وسعت کسب ایده‌مه‌مسی ایچون بردرجه تعیین ایتمش، اوفاق املاك صاحبلرینك حقوقنی بو صورتله وقایه ایلمشدی.

صولونك تعبیری وجه ایله بو اصـلاحاتك اجراسی بر تدبیر حکومت اولمق اوزره بهمه حال لازمدی . فقط بونکله برابر اصلاحی الزم دیکر بر نقطه دها واردی که اوده مسکوکات ومقیاساتك اصلاحی ایدی. صولون اوزمانه‌قدر استعمال اولونان (أ کینه) مسکوکاتی یرینه (اوبه) مسکوکاتنی قبول ایلمشدی . بوندن بویله یکی آتیك مسکوکاتندن ۱۰۰ دراخمی (أ کینه) مسکوکاتندن ۷۳ دراخمی قیمتنده اولاجقدی . أ کینه (مه‌دیمنوس)ی یعنی اولچکی برده ۳/۴ ۷۲ ایکن بونك یرینه برده ۱/۲ ۵۲ حجمنده بر اولچك قبول ایدلمشدی . مایعات ایچون قوللانیلان أ کینه اولچوسی برده ۱/۴ ۵٤ ایکن صولونك قبول ایتدیکی اولچو برده ۱/۲ ۲۹ ایدی . بوندن باشقه، فائض مقداریده پاره‌نی ویره‌نك ارزوسنه براقلمشدی.

صولون بو اجرا آتی یاپدقدن صوکره یکی برقانون اساسی ایله حقوقی‌ده تعدیله چالیشمشدی. بونك ایچون‌ده هر کسی مالك اولدیغی اراضی نسبتنده تکالیفه مجبور ایلمش، زنکینلرك حقوق استثنائیه‌یه مالك اوللرینی لغو ایتمشدی. صولون بوتون اهـالی‌یی درت صنفه آییرمشدی. بو تقسیمات هر صنفك ویره‌جکی ویرکی‌یه نظراً دکل، بالعکس احوال اجتماعیه‌سنه نظراً ایدی. املاکی هر سنه ۵۰۰ (مه‌دیمنوس) بغدای و ینه اومقدار (متره‌ت) شراب و یا زیتون‌یاغی واردات کتیرنلر برنجی‌صنفه؛ ۳۰۰ مه‌دیمنوس بغدای و ینه او مقدار (متره‌ت) شراب و یا زیتون یاغی وارداتی اولانلر ایکنجی صنفه منسوبدی. بونلره (شوالیه) نامی ویریلیردی. اوچنجی صنفه منسوب اولانلر لااقل ۲۰۰ مه‌دیمنوس بغدای و ینه او مقدار شراب و یا زیتون یاغی‌وارداتی اولانلردی. بونلر تك آتلی حیوانله (یونانیجه چویغوس‌ایله) تارلالرینی سوردکاری ایچون کندیلرینه (چوی‌غیت) نامی ویریلیردی. تارلالری دها آزمحصول ویرن و یا هیچ تارلاسی اولمیانلرده دردنجی صنفه منسوبدی . هر کس ایشـته بو صنفلردن برینه انتسابنه نظراً حکومته قارشی تکالیف اعطاسنه مجبوردی . ایلك اوچ صنفه منسوب اهالیدن واردات ارضیه‌لرینـك یکرمیده بری ویرکی مقامنده آلینیردی . دردنجی صنفه منسوب اهالی ویرکیدن معاف ایدی. ایلك اوچ صنفه منسوب اولانلر حربده (هوپلیت) وظیفه‌سی کوررلر، بونلر ایسه خفیف قطعاتده ویاخود دونانماده کوره‌کجی مقامنده استخدام اولونورلردی. آرخونتلر یالکز ایلك ایکی صنفه منسوب اولانلر میانندن انتخاب اولونوردی .

حکومتك رأس‌کارنده طقوز آرخونت بولونوردی. درت صنفدن هر بری ایلك ایکی صنفدن اونر اعضا انتخاب ایدرلر، صوکره طقوز آرخونتی بو قرق کشیدن انتخاب ایلرلردی. عمومی اجتماعلری اداره ایتمك باش آرخونتك وظیفه‌سی ایدی. کذا طول قادینلره، و صیسز چوجقلره نظارت و عائله منازعه‌لرینی فصل ایتمك وظیفه‌سی‌ده باش آرخونته عائددی. ایکنجی آرخونت (واسیله‌وس یعنی قرال) نامنی آلیر و امور مذهبیه‌یی اداره ایدردی. اوچنجی آرخونت (پوله‌مارخوس) قوماندانلق وظیفه‌سی ایدر، امور اجنبیه ایله حقوق اجانبه ریاست ایلردی. دیگر آرخونتلرده‌ده (ته‌سموته‌ت) نامی ویریلیر، بونلرده قوانینك حسن تطبیقنه دقت ایدرلر و ایجابنده تعدیلات لازمه اجرا ایلرلردی.

ئه‌فه‌تلر ینه دراقون زماننده اولدیغی کبی ٥١ کشیدن مرکب اولدقلری حالده آرخونت واسیله‌وسك ریاستی آلتنده (پاللادییون) و یا (دلفی‌یون)ده انعقادایدرلر، امورجنائیه‌یی تسویه ایلرلردی. فقط یالکز وقتیله آره‌ئوپاژ مجلسندن آلنوب‌بونلره ویریلن‌وظائفی صولون تکرار آره‌ئوپاژه اعاده ایتمشدی. آره‌ئوپاژ اعضاسی ینه آرخونتلقدن چیقانلردن انتخاب اولونور، بونلر قوانینه وبالخاصه قانون اساسی‌یه نظارت ایدرلردی.

بوندن باشقه برده (درت یوزلر مجلسی) واردی‌که بو مجلس اجتماع عمومیلر (یعنی أقله‌زیا) ایچون لازم کلن موادی حاضرلاردی. حرب و صلحه قرار ویرمك بو اجتماعلرك وظیفه‌سی ایدی. صولون کذلك (ملت محکمه‌لری) احداث ایدرك حقوق اهالی‌یی غایت مهم بر نقطهٔ نظردن توسیع ایلمشدی. ملت محکمه‌لری ته‌سموته‌تلرك ریاستی آلتنده انعقاد ایدر، بونلره (هه‌لی‌یایا) نامی ویریلیردی.

صولون بو اجرا آتی‌ایله برابر حقوقده‌ده فوق‌العاده تعدیلات اجرا ایلمشدی. صولونك تعدیلاتنه نظراً مثلا برکیمسه مالنی وصیتنامه‌ایله‌آخربرینه ترك ایده‌بیلیردی. برپدرك وفاتنده قیزی باکر قالیرسه اونکله یاقین اقرباسندن بری ازدواج ایده‌جك و یا اکا نقداً معاونتده بولوناجقدی. ایشسزلك قطعیاً ممنوعدی. ایشسزلره مجازات، چالیشانلره حرمت ومکافات ایدیله‌جکدی. اجابندن هرکیم (آتنه)یه بر آلت کتیررسه وطنداشلق حقوقنه نائل اولاجقدی. اولادینك تحصیلنه اعتنا ایتمك ابوین ایچون مجبوری ایدی. بوندن باشقه صولون، اسپارطه‌لیلرك عکسنه اوله‌رق، تربیهٔ فکریه‌یه‌ده صوك درجه‌اهمیت ویرمشدی. اوقومه وویازمه‌یی‌صرف معلمی، موسیقی ایله تربیه اخلاقیه ودینیه‌یی‌ده موسیقی معلمی تدریس ایدردی. کذا تربیهٔ بدنیه‌یه‌ده رعایت اولونوردی. ایشته بو صورتله تربیهٔ فکریه و جسمانیه هم‌آهنك اوله‌رق دوام ایدردی. هرکس شعبات صنعتدن برینی اوکرنمکه مجبوردی. صولون اداب‌ومعاشرتی‌ده تنظیم ایتمشدی. قادینلر کیجه‌لین آرابه‌سز سوقاقه چیقامازلردی. ابوینه حرمت چوجقلرك الك مقدس وظائفندن معدوددی. هر درلو جرائمه قارشی نظاماً موجود جزالر جزای نقدی، استرداد املاك، نفی، حقوق مدنیه‌دن اسقاط واعدام جزالرندن عبارتدی.

صولون ئی‌یونی قبائلنك احوالنده هیچ بر تبدلات اجرا ایتمه‌مش، یالکز

بونلری ویرکی و مقاصد حربیه نقطهٔ نظرندن تقسیم ایلمشدی . هر قبیله اوچ (تریتی‌یه‌ن)ه ، هر (تریتی‌یه‌ن)ده درت (نوقراری)یه یعنی قاپودانلغه تقسیم ایدلمش ، شو صورتله بوتون ایالت ٤٨ قاپودانلغه آیرلمشدی . هر قاپودانلق بر قاپودانك اداره‌سنه ویرلمشدی. کذا هر قاپودانلق وقت حربده برکمی‌ایله مجهز ایکی سواری تدارك ایتمك مجبوریتنده ایدی. قاپودانلر، ارباب ثروتدن انتخاب ایدیلیردی .

صولونك نظاماتی بر عفو عمومی ایله نهایت بولیوردی. بو نظاملرك کافه‌سی درت کوشه‌لی تخته دیرکلر اوزرینه یازیلوب آقروپولیسه آصیلیردی. بو نظاماتك مدتی برعصردن عبارتدی. آریستطالیسك بیاننه‌کوره صولونك نظاماتی اوچ نقطهٔ نظردن شایان اهمیتدی . اولا : بورج اسیرلکی کاملاً قالقمشدی . ثانیاً : هر کس حقنی مدافعه ایچون شکایتده بولونابیله‌جکدی . ثالثاً : محاکم سائره مقرراتی ملت محاکمه‌لرنده استیناف ایدیله‌جکدی . بوتون بو فوائد، آتنه حیات اجتماعیسنده بویوك بر تبدل حصوله کتیرمشدی .

پیزیسطراطوس

صولونك نظاماتی بوتون اهالی بیننده مساوات تأمین ایلدیکی ایچون عدم ممنونیتی موجب اولمش ، خلق اره‌سنده فرقه منازعه‌لری باش کوسترمشدی. یکدیکریله منازعه ایدن ایکی‌مهم فرقه واردی‌که بری(اووالیلر)، دیکری‌ده (ساحللیلر)دی. برنجینك رأس‌کارنده میلتیادیس، ایکنجینك‌ده مه‌غاقله‌س بولونیوردی . فقط بو اثناده نه‌لایدلردن هیپوقراطك اوغلی پیزیسطراطوس فرصتدن بالاستفاده بویوك بر نفوذ قازانمشدی. پیزیسطراطوس مه‌غاریلیلرله ایتدیکی مظفرانه محاربه‌لردن صوکره بویوك بر شان و شهرت قازانمشدی . بو شهرتندن استفاده ایدن پیزیسطراطوس فقیر کویلولردن آیریجه بر فرقه تشکیل ایتمش ، عمومی اجتماعلردن برنده مه‌غاقله‌سله مجادله ایلدکدن صوکره آرابه‌سنه بینه‌رك چارشی میدانته کلمشدی . پیزیسطراطوس بوراده اهالینك توجهنی جلب ایتمش ، نهایت آتنه تیرانلغنی ألده ایتمکه موفق اولمشدی .

صولون، پیزیسطراطوسك اك بویوك بردشمنی ایدی. آتنه‌یه‌پیزیسطراطوسدن کله‌جك تهلکه‌یی آکلامش، فقط سکسان سنه‌نك بار مزاحمی آلتنده بیتاب قالان صداسی اهالینك صماخ اذهاننه تأثیر ایده‌مه‌مشدی. بونك اوزرینه بسبتون ایشدن فراغت ایتمش ، پیزیسطراطوس دورینك ایکنجی سنه‌سنده وفات ایلمشدی. —

ترموپیلده لەئونیداس

(داوید، لوکسنبورغ موزەسنده)

پیزیسطراطوسك دیکر دشمنی میلتیادیس‌ده آتنه‌دن چیقمش ، کندیسیله برلکده بر چوق کشی مهاجرت ایلمشدی .

پیزیسطراطوس، صولونك نظاماتنی ابقا ایتمش، فقط انتخاباته مداخله‌ایتدیکی ایچون امور اداره‌یی هپ طرفکیرلرینه ویرمشدی . بونك اوزرینه دیکر ایکی فرقه برلشمشلر، پیزیسطراطوسك نفینه قرار ویره‌رك اموالنی حجز ایتمشلردی. فقط بو ایکی فرقه‌دن برینك رأس‌کارنده بولونان مه‌غاقله‌س دیکر رفیقنی چکه‌

(اسکی بر وازودن) هیپارفك اولدیرلمسی

مدیکی ایچون پیزیسطراطوسله اتفاق ایتمش ، کریمه‌سیله ازدواج ایتدیکی تقدیرده کندیسنك تکرار مقام حکومته کچه‌جکنی وعدایلمشدر. پیزیسطراطوس بو تکلیفی قبول ایدرك آتنه‌یه کلمش، فقط برسنه صوکره تکرار اون سنه مدتله نفی ایدلمشدر. پیزیسطراطوس بو نفی اثناسنده (سلانیك ، ترمه) کورفزینه‌کلمش، تسالیا اقوامی ایله بالاتفاق آتنه‌یه هجوم ایدرك اوچنجی دفعه مقام اداره‌یه کچمشدر .

پیزیسطراطوس زماننده آتنه فوق‌العاده ترقی ایتمشدر . پیزیسطراطوس ، کندیسنك مقام اداره‌یه کچمسنه بادی اولان کویلولرك شرائط اجتماعیه‌سنی اصلاح ایلدیکی کبی برچوق مزین بنالر انشا و زراعتی‌ده تشویق ایدرك اهالی‌یه پك‌بویوك خدمتلر ایفا ایلمشدر. پارته‌نونی انشا ایدن، (ایلیزوس)ده آپوللون نامنه بر معبد بنا

ایله‌ین، (قالیروئه) منبعندن آتنه‌یه‌صولر کتیرته‌ن، هپ پیزیسطراطوسدر. پیزیسطراطوسك انشا آتی اره‌سنده اك مهمی (ایلیزوس) ده‌کی زه‌وس معبدیدر. ۱۵ مترو ارتفاعنده اولان بو معبد مرمردن یوز یکرمی دیرکی حاوی ایدی. یالکز طامنك اوزونلغی ۱۱۶ وکنیشلکی ٥٦ متره ایدی. فقط پیزیسطراطوس خاندانك سقوطی اوزرینه معبدك انشاسی‌ده کاملاً اتمام ایدیله‌مه‌مشدی. پیزیسطراطوس عین زمانده عبادتلری‌ده اصلاح ایتمش، ازجمله‌زماننده دیونیزوس عبادتی تعدیل ایدلمشدی. بو عبادت دانسلرله اجرا ایدلدیکی ایچون عوامه مخصوص بر ماهیتی حائز ایدی. پیزیسطراطوس بوتون انشا آتی، شنلکلری وحربلری هپ اهالی‌یی فضله تکالیف آلتنده أزمه‌دن قوه‌دن فعله کتیرمکه موفق اولمشدی. بونك ایچون‌ده یالکز لیمان وچارشی رسومنك وارداتی کندیسنه فوق‌العاده بر صورتده کفایت ایتمشدی.

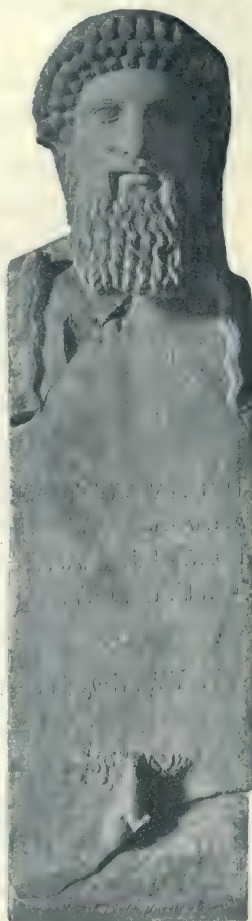
هیپیاس وهیپارق پیزیسطراطوس آتنه‌یه‌ایتدیکی خدمات فوق‌العاده ایله موقعنی او درجه تحکیم ایتمشـدی که وفاتنده (٥٢٧) یرینه اوغلی هیپیاس بلامشکلات کچه‌بیلمشدی. هیپیاس بدایتده عینیله پدری کبی ادارۀ حکومت ایتمش، قانون اساسینك شکلنی تمامیله محافظه ایتمشدی. کذا باباسنك باشلادیغی (پارته‌نون) انشا آتنه‌ده کمال جدیتله دوام ایدرك یوللری تنظیم و اصلاح ایتمش، هر کوشه‌یه هرمه‌سك بر هیکلنی رکز ایتدیرمشدی. خصوصیله قاردشی هیپارق موسیقی‌یه صوك درجه مفتون اولدیغی ایچون ادبا و شعرایه‌ده فوق‌العاده حرمت ایدلمشدی. فقط بو اثناده خارجاً وقوعه‌کلن بعض تبدلات تیرانلق اوزرینه بویوك بر تأثیر اجرا ایده‌بیله‌جك بر ماهیتی حائزدی. پیزیسطراطوسك تیرانلغی اوزرینه آتنه‌دن مهاجرت ایدن زادکان اخذ انتقامه قالقمشلر، آلکمه‌ئونیلردن‌مه‌غاقله‌سك اوغلی قیلیسته‌نیس ایله هیپوقراطك اداره‌سنده حرکت ایتمکه باشلامشلردی. او صره‌لرده‌دلفی معبدی یانمش، معبدك انشاسی ایچون آلکمه‌ئونیلر آنفیقتی‌یونی طرفندن کندیلرینه وقوع بولان مراجعت اوزرینه ۳۰۰ تالانت (۳٦۰۰۰۰۰ غروش) صرف ایدرك معبدی تکرار انشا ایتدیرمشلر و بو صورتله دلفی و آنفیقتی‌یونی ایله مناسبات صمیمانه تأسیس ایتمشلردی. ایشته آلکمه‌ئونیلرك حائز اولدقلری بو نفوذ آتنه‌دن چیقان زادکانه صوك درجه امید بخش اولمش، پیزیسطراطوس خاندانی علیهنده مدهش بر قوت وجوده کتیرمشدی.

هیپیاس دوری سنه‌لرجه سکونت ایچنده گچمش، فقط شخصی بر سببدن طولانی هیپارقك هارمودییوس و آریسطوکه‌طون نامنده زادکاندن ایکی شخص طرفندن اتلافی اوزرینه هیپیاس یالکز باشنه قالمش، بو اثناده زادکان‌ده خارجده کسب قوت ایتمکه چالیشمشدی. زادکانك رأس‌کارنده قیلیسته‌نیس بولونیوردی. یگانه امیدلری‌ده اسپارطه‌نك معاونتنده ایدی. فی الحقیقه اسپارطه‌لیلر آتیك‌ده بولونان مهاجرلرله برلشمشلر، قله‌ئومه‌نه‌سك قومانده‌سنده حرکت ایدرك هیپیاسی چیقارمغه و آتنه تیرانلغنه نهایت ویرمکه موفق اولمشلردی. بونك اوزرینه هیپیاس (سیکه‌یون) ه چکیلمش، بوراده تکرار آتنه‌یه عودت امیدیله اویالانمشدی (٥١٠).

آتنه‌ده تیرانلق

قیلیسته‌نیس

کاملاً ازاله ایدیلوبده قانون اساسی تأسیس ایدیلبرایدلمز تکرار قبیله منازعه‌لری باش کوسترمشدی. آتنه‌دن تیرانلری طرده موفق اولان قیلیسته‌نیس او صره‌ده معینده بولونان عائله‌لرك یاردیمیله رأس‌کاره گچر گچمز قارشیسنده یرلی زادکاندن ایزاغوراسی دشمن اولارق بولمشدی. فقط مخالف فرقه باش آرخونتلغه ایزاغوراسی انتخاب ایدنجه قیلیسته‌نیس یالکز قالمش، بونك اوزرینه عوامی الده ایتمکه چالیشمشدی (٥٠٨). ایشته قیلیسته‌نیس بوسایه‌ده رأس‌

برهمه‌ده بولونمش هرمس
(موزهٔ همایونده‌در)

کاره گچمکه موفق اولمش واو تاریخدن اعتباراً قانون اساسی‌یی صرف حاکمیت عوام اساسنه مستند اولمق اوزره یکی باشدن اصلاحه غیرت ایلمشدر.

قیلیسته‌نیس طرفندن اجرا اولونان اصلاحاتك اساسی اراضی‌یی جماعاته تقسیم ایتمك اساسنه مستنددی. بوتون (آتیك) حوالیسی یوز جماعته (دەم)ه تقسیم ایدلمشدی. بو جماعتلر کندی امور ادارەلرینی تسویه خصوصنده اولدقجه استقلاله مالك بولونیورلردی. ویرکی طوپلامق و ضابطهٔ محلیه وظیفه‌سنه نظارت ایتمك هر جماعتك رئیسنه عائد ایدی. هر جماعتده بولونان وطنداشلرك کنیه‌لرینی حاوی بر دفتر طوتولمشدی. عین جماعته منسوب

وطنداشلر عين حقوقه مالك بولونيورلردی. هرجماعتك كنديسنه مخصوص برمعبودی واردی؛ فقط بونلره همان عموم جماعتلر اهاليسی عبادت ايدرلردی . وقتيله صولون طرفندن تأسيس اولونان قاپودانلر (نوقرارلر) كبرينه شمدی رئيسلريله يعنی (دهمارخ)لريله برابر (دهم)لر قائم اولمشدی.

قيليستهنيس هر اون (دهم)دن اون قبيله تشكيل ايلمشدی. بو قبيلهلرك هر بری اسكی قبيلهلرك دردينه بدلدی. بوتون املاك واراضی ۳۰ دائره يه تقسيم ايدلمشدی. بونلرك اونیشهر اطرافنده، اونیساحلده، اونیده آراپردهكیاراضيدهايدی. هرقبيلهيه اوچ دائرهاصابت ايدردی. قبيله اعضاسی كندی قبيله رئيسلرينك رياستی آلتندهاولمق اوزره آتنهدهانعقاد ايدرلر،قبيلهلرك اموراداره لرينی مذاكره ايلرلردی. آتنهده اجتماع ايدن بو مجلس وقتيله ۴۰۰ اعضادن مركب ايكن شمدی ۵۰۰ اولمشدی. هر قبيلهدن ۵۰ كشی انتخاب اولونوردی. كذا قبيلهلرتشكيلات عسكريهيهده اساسی اتخاذ ايدلمشدی. هرقبيله برآلای هوپليت ايله بربولوك سواری چيقاربر، ايلك بهاردهده قوماندانلرينی انتخاب ايدردی. بوصورتله آرخونت پولهمارخوسك (يعنی امور حربيه نظارت ايدن آرخونتك) وظيفهسی تحديد ايدلبردی. آرخونت پولهمارخوس حربيه نظارتی وظيفهسنی ايفا وبوتون قوماندانلر مجلسنه رياست ايدر ، فقط باش قوماندانلق هركون سائر قوماندانلر بيننده مناوبه ايله اولوردی .

آرتق بو تاريخدن اعتباراً اك بويوك مجلس (بش يوزلر) مجلسی ايدی . بو مجلسده هر سنه قبائلدن بری قرعه ايله انتخاب اولونور ، بو قبيلهنك اللی اعضاسی او سنهنك اونده بری مدتجه(يعنی ۳۵-۳۸ كون) (پریتانهيس) نامنی آلارق هر كون (ئهپيستاتيس) دنيلن بر رئيسك ادارهسی آلتنده معاملات جاريهيه نظارت ايدر ، مجلسه تكليف ايديلهجك موادی حاضرلار، اجتماعلری وامور ضابطهيی اداره ايلردی. بونلر او مدت ظرفنده حكومتطرفندن اعاشه ايديليردی .

حربو صلحه، اعدام وسائر جنايات حقنده قرار ويرمك ايچون سكز الی اون كون منتظماً اهالينك اجتماعی وقوعه كليردی. ايشته بوتون بويكی نظاملر زادكانك نفوذينی آرالتمش، عوامك نفوذينی فوق العاده آرتديرمشدی . او زمانه قدر آتنهده ازدواج ايدهجك قيز واركككبهمهحال آتنهلی اولملری ايجاب ايدردی. او تاريخدن اعتباراً يالكز برطرفك آتنهلی اولماسی كافی عد ايدلمشدی. حتی ايران حربی قوماندانلرندن تهميستوقليس ايله كيمون يالكز بابا جهتندن آتنهلی ايديلر.

اوستراكيزم قيليستهنيس حاكميت عوامی وقايه ايچون خصوصی بر واسطه ، (اوستراكيزم) ايجاد ايتمشدی . هر سنه معين بر زمانده اهالی يه (اوستراكيزم) يابمق ارزو ايدوب ايتمدكلری سؤال اولونور ، شايد ياپيلمق ارزو اولونورسه او زمان اهاليدن لااقل ۶۰۰۰ كشی او سنه كيمی ايستهميورلرسه اونك اسمنی اوفاق بر حيوان قبوغنه يعنی (اوستراقون) اوزرينه يازار ، بونی بازار ميدانينك معين بر محلنه موضوع چوملكه آتاردی . آتيلان رأيلر كيمك

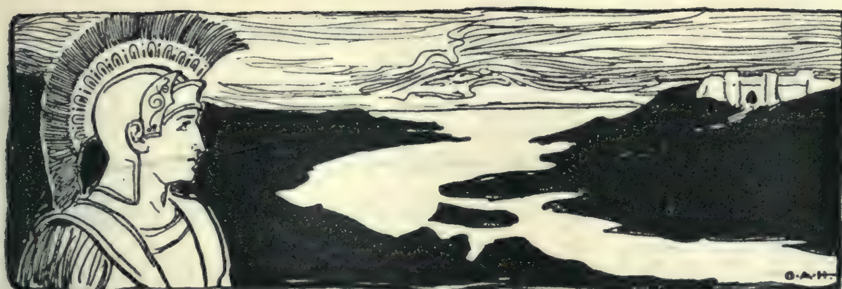
حقنده چوق اصابت ایدرسه او کیمسه آتنه‌دن اون سنه مدتله تباعد ایدر، فقط حیثیت و شرفنی اصلا غائب ایتمز، اموالی قطعیاً حجز اولونمازدی. آرتق اوستراکیزم، اهالینك ألنده دائمی بر سلاح اولمشدی. قیلیسته‌نیس طرفندن حاکمیت عوامی تأسیس ایچون ایجاد ایدیلن بو اصول دها صوکره اکثریتی حائز فرقه‌نك اقلیت فرقه‌سی رئیسلرینی دوشورمك ایچون أللرنده مؤثر بر سلاح مقامنه قائم اولمش، فکر حریته مغایر اولان بو واسطه (آتنه) ایچون بویوك فلاکتلر تولید ایلمشدی.

آتنه‌لیلرك موفقیاتی

آتنه‌ده حاکمیت عوام اوزرینه تأسس ایدن بو تشکیلات، الك زیاده زادکانلق طرفداری اولان اسپارطه‌لیلرك هیچ خوشنه کیتمه‌مشدی. حتی اسپارطه قراللرندن قله‌ئومه‌نه‌س، قیلیسته‌نیسك آثار و نظاماتنی محو ایتمك ایچون (آتنه) اوکلرینه کلمش، فقط اهالی بردنبره آیاقلانارق اسپارطه قرالنی فراره مجبور ایلمشدی. اسپارطه قرالی تبلیلر و خالکیسلیلرله بر اتحاد وجوده کتیرمش ایسه‌ده بوده موفقیتسزلکله نتیجه‌لنمشدر. حتی آتنه‌لیلر بو دشمنلره قارشی ایکیشر کون فاصله‌ایله ایکی مظفریت احراز ایتمشلر، خالکیسلیلر کاملاً مغلوب ایدلدیکی کبی (اوبه)نك‌ده بر قسمی آتنه‌لیلره انتقال ایلمشدر. بونکله برابر اسپارطه‌لیلرله تبلیلرینه حربدن کری طورمامشلردر. تبلیلر، أکینه‌لیلرله متفق اولدقلری ایچون آتنه‌لیلر بئوتیلیلرله محاربهٔ بریه‌ایله مشغول ایکن (آتنه)نك (فالیرون، فالەر) لیماننه تعرض ایتمشلر، بونك اوزرینه آتنه‌لیلر قوره‌نتلیلردن برقاچ کمی آلارق بونلری‌ده یوسکورتمکه موفق اولمشلردر. آرتق اسپارطه ایچون یاحربدن واز کچمك ویاخود حربه یالکز باشنه دوام ایلمکدن باشقه چاره قالمامشدر. بونك اوزرینه اسپارطه برنجی شقی اختیار ایتمشدر.

بو تاریخدن اعتباراً آتنه‌نك قدرت سیاسیه‌سی فوق‌العاده پارلامغه باشلامش، ایران حربلری ایسه بو شعشعه‌یه باشقه بر رونق بخش ایلمشدر.

اوچنجی فصل

ایران حربلری

(قبل المیلاد ۵۰۰—۴۷۹)

دارانك ايلك تشبثلری

آتنه ايلك دور اقباله داخل اولمايه باشلاديغی صره‌ده ايدی كه، شرقده بويوك بر دولت جهانگيرانه آديملرله غربه طوغرو ايلريليوردی . دارانك تشكيلات و تنسيقات اساسيه‌سی ايله بسبتون كسب قوت ايدن بو دولت، آرتق حدود طبيعيه‌سنه داخل اولمشـدی. اطرافنی احاطه ايدن چوللر، دكزلر ويوكسك طاغلر شرقه طوغرو دها زياده توسع ايتمسنه امكان براقميوردی. ايران ايچون توسيع حدوده مساعد يالكز بر استقامت قالمشدی؛ اوده : شمال غربی استقامتی ايدی .

دارا بو استقامتده سفر ايتمك ايچون بويوك بر اردو حاضرلامش ، آناطولی ولايتلرنده هر شهره نصب ايلديكی يونانلی تيرانلری‌ده معيتنه آلارق (تراكيا)يه طوغرو كچمشدی. اردو (تراكيا)دن كچديكی صره‌ده، قره‌دكزه كوندرديكی دوناغاده (ايستر، طونه) نهری منصبنده بر كوپرو حاضرلامشدی. دارا كوپرينك محافظه‌سنی ميله‌تلی هيستی‌يه‌يه توديع ايتدكدن صوكره (دينيه‌ستر) نهرينه قدر ايلريله‌مش ، يونانستانه قارشی اجرا ايده‌جكی سفرده سيتلرك تعرضنه شو صورتله امكان براقما- دقدن صوكره كری دونمكه مجبور اولمشدی .

دارا مملكتنه عودتده معيتی قوماندانلرندن مه‌غابيزوسی ۸۰۰۰۰ كشيلك براردو ايله تراكياده براقمشدی . مه‌غابيزوس آز زمان ايچنده ماكدونياده بر چوق يرلر ضبطنه موفق اولمش، ماكدونيا قرالنی ايران تابعيتنه آلمش، دها طوغروسی ايران حدودينی يونانستانه قدر ايصال ايلمشدی. دارا، هيستی‌يه‌نك خدمتنی‌ده تقدير ايدرك كنديسنه (استريمون، اوستروما) سواحلنده

بویوك بر اراضی ویرمشدی. فقط هیستی‌یه‌نك بو حوالیده تأسیس ایلدیکی شهرك آز برزمان ایچنده ترقی ایتمسندن مه‌غابیزوس شبهه‌یه دوشمش، نهایت متبوع اعظمی دارایه‌عرض معلومات ایدرك هیستی‌یه‌نك بویوك بویوك امللر پرورده ایلدیکی جهتله بورادن قالدیرلماسی مناسب اولاجغنی خبر ویرمشدی. دارا، مه‌غابیزوسك بو اشعاری اوزرینه بویوك بر پلان ترتیبی‌ایچون مشاوره ایده‌جکم دییه‌رك هیستی‌یه‌یی یاننه چاغیرمش، هیستی‌یه (سارد) شهرینه کلدکدن صوکره دارا رأی عاقلانه‌سندن استفاده ایچون کندیسنی یانندن آییرامیه‌جغنی بیان ایلمشدر. هیستی‌یه دارانك بو ارزوسی اوزرینه ایستراایستمز قید اسارت آلتنده یاشامغه مجبور اولمشدر.

ئی‌یونی عصیانی دارانك بو سفرندن صوکره برقاچ سنه‌قدر صلح وسکونت دوام ایتمش، نهایت اوفاق برحادثه بوسکونتی‌ده اخلال ایلمشدی. کیقلاد آطه‌لرینك اك بویوکی اولان (ناقصوص) آطه‌سی او زمانلر بویوك برقدرت اکتساب ایتمشدی. بو آطه‌سائر آطه‌لره حاکم بولونیور، کلیتلی بردونانمایه، ۸۰۰۰ هوپلیتلك بر اردویه مالك بولونیوردی. فقط بوتون یونان شهرلرنده اولدیغی کبی (ناقصوص)ده‌ده ایکی فرقه واردی؛ اوده اهالی و زنکینلر فرقه‌سی ایدی. زنکینلر حاکمیت عوامك نفوذیله آطه‌دن طرد ایدلمشلر، شمدی هیستی‌یه‌نك دامادی و (میله‌ت) تیرانی آریسطاغوراسه مراجعت ایتمشلردی. آریسطاغوراس کیقلاد آطه‌لرینی وحتی (اوبه) آطه‌سنی آله‌کچیریرم فکریله بوتکلیفی درحال قبول ایتمشدی. فقط آریسطاغوراس بو ایشی یالکز باشنه یاپامیه‌جقدی. بونك ایچون ایرانك (سارد) والیسی آرتافه‌ر-نه‌سه مراجعت ایتمش، اوده ایرانیلردن مه‌غاباطك قوماندەسنده اولمق اوزره ۲۰۰ یلکنلیدن مرکب بر دونانما کوندرمشدی. فقط مه‌غاباط بر یونانلینك معیتنده بولونمغی نفسنه یدیره‌مدیکی ایچون آریسطاغوراس ایله بوزوشمش، و بونك انتقامنی آلمق ایچون آریسطاغوراسك تشبثاتی حقنده ناقصوصلیلره خبرویرمشدی. آریسطاغوراس ناقصوصلیلره قارشی احراز مظفریت ایچون تمام درت آی اصرار ایتمش، حتی ایران حکمدارینك کندیسنه ویردیکی پاره‌لری‌ده صرف ایتمش، فقط نتیجه‌ده بونی بالذات اوده‌مکه مجبور اولاجغنی حس ایدنجه، ایرانیلره قارشی عصیان ایتمکی دها موافق بولمشدی. آریسطاغوراس بومقصدی الده ایتمك ایچون اولا (لاکه‌ده‌مونیا، اسپارطه)یه مراجعت ایتمشدی. فقط اسپارطه قرالی قله‌ئومه‌نه‌س، آریسطاغوراسه دکز ایله ایران پایتختی آره‌سنده نه قدر بر مسافه اولدیغنی سؤال ایتمش، آریسطا-غوراس «اوچ آی!» دینجه، قله‌ئومه‌نه‌س: «او حالده یارینندن تیزی یوق

شهردن چیقیکز. دکزدن اوچ آی اوزاقلاشمایی لاکه‌ده‌مونیالیلره تکلیف ایتمك بویوك بر احمقلقدر.» دییه جواب ویرمشدی. آریسطاغوراس، قله‌ئومه‌نه‌سی پاره ایله‌ده اقناعه چالیشمش، فقط بر درلو موفق اولامامشدی.

آریسطاغوراس اسپارطه‌دن امیدینی کسنجه (آتنه)یه مراجعت ایتمشدی. آتنه‌یه واصل اولوبده اهالی مجلسنه داخل اولور اولماز آریسطاغوراس ایرانك ثروتندن، مزراق و قالقان قوللانماسنی بیلمین ایران اردوسنه قارشی یونانیلرك احراز ایده‌جكلری مظفریتلردن بحث ایتمش، الك زیاده‌ده (میله‌ت)ك وقتیله بر یونان مستملكه‌سی اولدیغنی درمیان ایلمشدی. آریسطاغوراسك بو سوزلری آتنه‌لیلر اوزرنده بویوك بر تأثیر حاصل ایلمشدی. آتنه‌لیلر اساساً ایرانیلردن دلگیر بولونیورلردی. اسپارطه‌لیلرله ایتدكلری محاربه‌لرده ایرانیلردن امداد ایستدكلری زمان بونلرعلائم تابعیت اولمق اوزره یونانیلردن (صو وطوپراق) طلب ایتمشلردی. بو حال یونانیلرك فوق العاده انفعالنی موجب اولمشدی. ایشته بو سببدن آریسطاغوراس یونانیلری اقناعه موفق اولمش، بورادن آلدیغی یکرمی کمی ایله (ئه‌فه‌ز، آیائلوغ)ه چیقه‌رق اورادن (سارد) شهرینه کلمش، شهری معبدلریله برابر احراق ایلمشدی. فقط سارد والیسی آرتافه‌رنه‌س اردوسنه قارشی مغلوب اولور اولماز آتنه‌لیلر متفقلرینی‌ده براقوب فرار ایتمشلردی.

آریسطاغوراس بوندن ینه نومید اولمامشدی. ئی‌یونیلیلر (خالكه‌دو آن، قاضی کوی)، (ویزانتیوز، استانبول) و قبریس اهالیسنی کاملاً آیاقلاندیرییورلر، ایرانیلره قارشی شدتلی برمقاومته حاضرلانیورلردی. ایرانیلر بوعصیانی باصدیرمق ایچون اوچ اردو حاضرلامشلردی. بو اردولردن بری (هه‌لله‌سپون) شهرلرندن بر چوغنی ضبط ایتدکدن صوکره جنوبده قاریالیلری تحت انقیاده آلیور، دیکری فنیکه دونانماسیله (کیپروس، قبریس) اوزرینه تعرض ایدرك آطه‌یی ضبطایدییور، مرکز اردوسی‌ده آرتافه‌رنه‌س ایله اوتانه‌سك اداره‌سنده بولونیوردی. بو اردو (قلازومه‌ن) و (کیمه) شهرلرینی ضبط ایدرك ئی‌یونیلیلرك صوك ملجائی اولان (میله‌ت) اوزرینه یورییوردی. آرتق آریسطاغوراس (میله‌ت)ده‌ده طورمامش، (میرکین) شهرینه فرار ایدرك اوراده تلف اولمشدی. میله‌تلیلر کندی باشلرینك چاره‌سنی کندیلری کورمكه اوغراشیورلر، (ساقیز)دن ۱۰۰، مدلیدن ۷۰، سیسامدن

٦٠ ، میله‌تدن ٨٠ کمی آلارق ایرانیلرک ٦٠٠ سفینه‌سنه مقابل ٣٥٣ کمیدن مرکب بر دونانما وجوده کتیریبورلردی .

ئی یونیلیلرک ایرانیلره قارشی تجهیز ایتدکلری دونانماده جسارت وشجاعتیله ممتاز بر ذات واردی. اوده فوچه‌لی دییونیزییوس ایدی. دییونیزییوس بوتون متفقلره

دارانک مجلس حربی (ناپولی موزه‌سنده‌در)

مظفریتک انجق متین بر انضباط ، مانوره‌یه حقیقی بر اعتیاد ایله قازانیلاجغنی آکلاتیور ، معیتی افرادینه محاربهٔ بحریه‌نك بوتون وظائفنی تعلیم ایدیوردی . بو تعلیملر تمام بر هفته سورمش، فقط طبعاً نازك و قادین مشربلی اولان ئی یو- نیلیلر دکزجیلکك بو مشاق آلود تعلیملرینه تحمل ایده‌مدکلرینی کورونجه قره‌یه چیقمشلر، وطنلرینی‌ده، حربی‌ده هیچ خاطرلرینه کتیرمه‌مشلردی . محاربه کونی حلول ایتدیکی زمان دییونیزییوس یالکز ساقیز کمیجیلریله برابر ایران دونانماسنه مقابله ایتمش، فقط منتظم بر قوت قارشیسنده مغلوب و پریشان اولنجه، دشمندن آلدیغی غنائم جزئیه ایله (سجیلیا)یه چکلمش ، حیاتنك صوك زمانلرینی فنیکه و قارطجه کمیلرینه قارشی قورصانلق ایتمکله امرار ایلشدی.

آرتق (میلەت) ایچون هیچ برامید قالمامشدی. (میلەت) ضبط ایدلمش، (هەللەسپون) شهرلرندن برچوغی آولر ایچنده تار و مار برو انقاض حالنه کلمش ، (خالکەدو آن) و (ویزانتیون) اهالیسی (پونت اوکزەن) ساحللرینه چکلمشدی . حتی (کرسونەزوس)ده اقامت ایدن میلتیادیس ده (آتنه)یه چکلمکه مجبوراولمشدی. ئی‌یونی‌نك اضمحلالی یونانستانده عمیق بر تأثیر حصوله کتیرمشدی. بوکا الڭزیاده دلخون اولان، (آتنه) ایدی . شاعر فیرینیخوسك (میلەتك ضبطی) نامنده‌کی اویونی آتنه صحنه‌لرنده اویناندیغی زمان بوتون اهالی هنچقره هنچقره آغلامشدی!

ماردونیوسك سفری

فقط دارا ده (سارد) نهرینك احراقنی بردرلو خاطرندن چیقارمامشدی. حتی ئی‌یونیلیلرك بو حرکتنه‌قارشی مؤثر برانتقام آلمق ایچون دامادی ماردونیوس معیتنده قوتلی بر اردویی (تراکیا)دن یونانستانه طوغرو سوق ایتمش، کندیسی‌ده دونانما ایله ساحلدن حرکت ایتمشدی . ماردونیوس، ایرانه الڭ زیاده خیانت ایدن ئی‌یونی تیرانلری اولدیغنی بیلیور ، آناطولی یونانیلرینی ألده بولوندرمق و حرب اثناسنده یکی برعصیان ظهورینه میدان ویرمەمك ایچون آناطولی شهرلرنده حاکمیت عوام اساسنه مستند بر اداره اعلان ایدییوردی .

ذاتاً (هەللەسپون) ایله (ماکدونیا) آرەسنده‌کی اهالینك کافەسی مەغابیزوس طرفندن ایرانه الحاق ایدلمشدی . ماردونیوس بونك ایچون هیچ مشکلاته معروض اولمادن (استریمون، اوستروما) نهرینی کچمش ، دونانما ایله (ترمه ، سلانیك) کورفزنده برلشمکه قرارویرمشدی. بو اثناده دونانماده (طاشوز) آطەسنی ضبط اتمش، خالکیدیکیا شبه جزیرەسی بویچه حرکت ایتدیکی صرەده (آطوش) طاغی اوکندن کچرکن شدتلی برفورتنه‌یه طوتولمش، بوفورتنەده ۳۰۰ کمی و ۲۰۰۰۰ کشی تلف اولمشدی. ینه اوکیجه ماردونیوس تراکیا اهالیسندن بریژلرك تعرضنه‌دوچاراولارق پك زیاده تلفات ویرمشدی . بو ایلك موفقیتسزلکلر ماردونیوسك قطعیاً عزمنی قیرمامش، حتی‌دها اساسلی برتدارکده‌بولونمق ایچون آناطولی‌یه‌عودت ایلمشدی(٤٩٢).

حربك مقدماتی

دارا ، ماردونیوسك بو موفقیتسزلکی اوزرینه بویوك بر اردو حاضرلامغه باشلامشدی. فقط اردویی سوق ایتمزدن اول یونانستانه مرخصلر کوندرەرك علائم انقیاد اولمق اوزره (صو وطوپراق) ایستەمش ،

ساحلده‌کی شهرلردن‌ده کمیلر ایچون افراد کوندرملرینی طلب ایلمشدی. دارانك بو طلبنه بر چوق شهرلرله آطه‌لر و أکینه‌لیلر درحال انقیاد ایتمشلر ، فقط آتنه‌لیلرایله اسپارطه‌لیلر بوارزویه انقیاد شویله طورسون ، دارانك مرخصلرینه : «پك اعلا، مادامکه سز صو و طوپراق ایستیورسکز. ایشته سزه ایکیسنی ده تقدیم

آتنه آقروپولی

ایدییورز.» دیمشلر، ایران مرخصلرینی حقوق ملل قواعدینه کلیاً مغایر اولارق قویولره آتمشلردی. حتی روایته کوره یونانیلر بر باربارك امرینی یونانیجه‌یه ترجمه ایدرك یونان لسانی تلویث ایتدی دییه ، او اثناده ترجمانلق ایدن آدمی‌ده اعدامه محکوم ایلمشلردی !

اوصره‌ده آتنه‌لیلرأکینه‌لیلرله‌دائماً مجادلات ایچنده‌یاشارلردی. بوسفرأکینه‌لیلرك ایرانیلره تسهیلات ارائه ایتملری ایسه‌بسبتون حدتلرینی‌موجب اولمشدی. آتنه‌لیلر، أکینه‌لیلری مقصد مشترکه خیانتله اتهام‌ایتمك ایچون اسپارطه‌لیلره‌مراجعت‌ایتمشلر، بولوندقلری وضعیت مشکله‌نك حلنی‌غرورنفسانیلرینه ترجیح ایلمشلردی. فی‌الحقیقه او صره‌ده اسپارطه‌لیلر بوتون (هه‌للاس) قطعه‌سنه حاکم بولونیورلردی . فقط

اسپارطه قرالی قله‌ئومه‌نه‌س ایله رفیقی‌ده‌ماراط آره‌سنده ظهور ایدن اختلافلر آکینه‌یه قارشی مؤثر بوسفر اجراسنه مانع اولمشدی. تمام بو صره‌ده‌ده حرب اعلان ایدلمش ، ایرانیلرك یکی بر استیلا اردوسی مدیالی داتیس ایله آرتافه‌رنه‌سك قوماندەسنده یونانستانه طوغرو حرکته باشلامشدی .

ماراطونده میدان محاربه‌سی دارا بو بویوك اردوبی یونانستانه سوق ایدرکن آتنه‌یی ضبط و اهالیسنی اسیر ایدرك کندیسنه کوندرملرینی امر ایتمشدی. دارا کندیسنه قارشی قویمنه جسارت ایدن بو آدملرك کیملر اولدیغنی بالذات کورمك ایستیوردی . بوسفر ایران دوننماسی (آطوش) طاغی اوکندن کچمه‌مك ایچون (ئه‌که ، آطه‌لر) دکزندن کیتمکی ترجیح ایتمشدی . ایران دوننماسی بو یولجیلق اثناسنده (ناقصوص) آطه‌سنی آلمش، پایتختی آتشلر ایچنده براقمش ، یالکز (ده‌لوس) معبدینی کندیلرینك عبادت ایتدکلری آی و کونش معبودلرینه مخصوص بر عبادتخانه ظن ایتدیکی ایچون براقمشدی. دها صوکره (اوبه) آطه‌سنه چیقمشلر ، (قاریستوس) و (أره‌تریبا) شهرینی ضبط ایتمشلر ، شهری یغما و بوتون اهالی‌یی تلف ایلمشلردی. ایران دوننماسی بو ایلك موفقیتی احراز ایتدکدن صوکره (ماراطون) قربنده لنکر انداز اولمشدی .

(ماراطون) قویی جوارنده برده عین اسمده جسیم بر صحرا واردی . بو صحرا دکزله وتا قلرله احاطه ایدلمشدی. صحرایی محیط اولان (پانته‌لیك) و (پارنه‌ز) تپه‌لری ۱۹ کیلومتره اوزونلغنده و ۳ کیلومتره کنیشلکنده ایدی . بوتون (آتیك) قطعه‌سنده سوارینك حرکاتنه بورادن مساعد هیچ بر یر یوقدی.

آتنه‌لیلر دشمنك ورودی اوزرینه هر قبیله‌دن بیکر عسکر طوپلامشلر ، ۱۰۰۰۰ کشیدن ترکب ایدن بواردویه ۱۰۰۰ قدرده پلاته‌ئه‌لی التحاق ایلمشدی. ایشته آتنه‌نك خارجدن آلدیغی یکانه قوهٔ معاونه بو ۱۰۰۰ کشیدن عبارتدی . بونکله برابر تهلکه‌نك تقربی اسپارطه‌لیلره‌ده خبر ویرلمش، بوتون اسپارطه خلقی بودعوته کمال ممنونیتله اجابت ایلمشدی. فقط اسپارطه‌لیلرجه دینی برعادت واردی: براسپارطه اردوسی قمر بدرتام حالنه کلمزدن اول اصلا یورویش اجرا ایتمزدی. اوصره‌ده ایسه قمر انجق طقوز کونلك قدردی!

بناءعلیه آتنه اردوسی آرتق هیچ برقوهٔ امدادیه بولامامشدی. ۱۱۰۰۰ کشیدن ترکب ایدن بواردو ایرانیلرك ۱۱۰۰۰۰ کشیدن مرکب بر اردوسنه قارشی حرکت

ایده‌جکدی. آتنه اردوسی اون قوماندانك اداره‌سی آلتنده بولونیوردی. بو قوماندانلرك هر بری نوبتله بر کون قوماندا ایده‌جکلردی. بو قوماندانلردن بری‌ده کیمونك باباسی میلتیادیس ایدی. میلتیادیس (لمنی، له‌منوس) آطه‌سنی آتنه‌لیلر نامنه ضبط ایتمش، حتی دارانك (سیکیتیا) ایچنه اجرا ایلدیکی سفر اثناسنده (طونه) نهری اوزرینه یاپدیردیغی کوپرینك تخریب ایدلمسنی توصیه ایلشدی. فقط ایرانیلر (میلەت) ی ضبط ایدوبده (هه‌لله‌سپون) سواحلنه بر سیلابهٔ استیلا شکلنده یاییلمغه باشلادقلری زمان میلتیادیس درحال (کرسونه‌زوس) دن چیقمش، عظیم بر تهلکه‌یی کوزه آلدیرارق دشمن دونانماسی آره‌سندن قورتولمغه موفق اولمشدی. مع‌مافیه یونان اردوسنك صورت حرکتی حقنده بردرلو قطعی بر رأی ویریله‌میوردی. حتی رأیلر انقسامده ایتمشدی. جنراللردن بشی قوای معاونه بکلنمسنی طلب ایدییور، بشی‌ده درحال محاربه‌یه کیریشلمسنی ارزو ایدییوردی. بونلر قوتلرینك آزلغندن،

میلتیادیس

ایرانیلرك پاره‌سندن، هیپیاسك اسائتندن قورقیورلردی. اساساً (اوبه) آطه‌سنده‌کی (أتره‌ریا) شهری بر خیانت نتیجه‌سی اولارق ضبط ایدلمشدی. بو خیانتك آتنه اردوکاهنده‌ده مخرب بر تأثیر اجرا ایتمسنه میدان ویرمه‌مك ارزو ایدیلیور، ایشته میلتیادیس بوفکرده بولونیوردی. کذا پوله‌مارخ قالیماخوس‌ده بو فکری التزام ایتمش، او زمان هیچ وقت فوت ایتمدن محاربه اجراسنه قرار ویرلمشدی. شمدی یالکز ایلك کون کیمك قوماندا ایده‌جکنی تعیین ایتمك لازم کلیوردی. جنراللردن آریستیدیس، میلتیادیسك لیاقت واقتدارینی تسلیم ایتدیکی ایچون ایلك کون امر وقوماندانك میلتیادیسه احاله اولونمسنی تکلیف ایتمشدی. فقط میلتیادیس صره کلدکجه قوماندانلغی درعهده ایده‌میه‌جکنی بیان ایدنجه صاغ جناح قوماندانلغی اوته‌دن بری عادت اولدیغی اوزره قالیماخوس، صول جناحك اشغالنی‌ده پالاته‌ئه‌لیلر درعهده

ایلمشلردی . آتنه‌لیلرده دشمن طرفندن چویرلمك تهلكه‌سنه دوچار اولمامق ایچون مركزلرینك قوتنی آزالتوب محاربه‌خطلرینی ایرانیلرك محاربه خطلریله عین جبهه‌یی اشغال ایدنجیه‌قدر یایمشلر، باشلیجه قوتلرینی‌ده جناحلره یرلشدیره‌رك جناحلری دشمن سواریسنك هجومندن محافظه ایچون اوكنه آغاج داللری وساڑه‌دن موانع فرعیه انشا ایلمشلردی.

محاربه‌یه باشلامق ایچون اشارت ویریلیر ویرلمز آتنه‌لیلر بولوندقلری تپه‌دن آشاغی‌یه طوغرو ایتمشلردی. آتنه‌لیلرك بویله سواریسز، تیراندازسز، آز برقوتده اجرا ایلدكاری تعرض ایرانیلری حیرتلر ایچنده براقمشدی. (ماراطون) میدان محاربه‌سی، هه‌رودوتك روایتنه ، پك چوق امتداد ایتمشدی . ایرانیلر مركزده غالب گلمشلردی. آتنه‌لیلر ایسه جناحلرده احراز موفقیت ایتدكلری ایچون مركزه قارشی حركت ایدن ایرانیلری هر ایكی طرفدن احاطه ایدییورلر ، ایرانیلری ساحله قدر پوسكورتیورلردی . محاربه‌ده پوله‌مارخ قالیماخوس تلف اولمش، أسكیلوسك‌قاردشی كینه‌كیروس‌ده، هه‌رودوتك قولنجه، فرار ایدن بركمی‌یی یاقالامش، كمی‌یی باشندن طوتمش ، فقط ألینه اورولان بالطه ضربه‌سیله براقمایه مجبور اولمشدی . بو اثناده ایرانیلردن یالكز یدی كمی آلنمش، قصوری فرار ایلمشدی. ایشته یونانیلر، نامرلندن بیله توحش ایتدكاری مدیا عسكرلرینه قارشی ایلك دفعه محاربه ایتمشلردی. بو بویوك محاربه‌ده ایرانیلردن ٦٤٠٠، آتنه‌لیلردن ۱۹۲ كشی تلف اولمشدی ! احتمالكه هیپیاس‌ده تلفات میاننده ایدی (۱۲ ایلول ٤۹۰) .

میلتیادیس (ماراطون) میدان محاربه‌سنده احرازایلدیكی مظفریتدن طولایی قالیماخوسك رسمی‌ایله‌برابر (پوكیل) دیوارلری اوزرنده‌كی قهرمان‌رسملری آره‌سنه قاریشدیغنی كورمك شرفنه نائل اولمشدی. محاربه‌نك ایرتسی كونی إسپارطه‌لیلرده گلمشلر، اسپارطه‌دن (ماراطون)ه گلمك ایچون یالكز اوچ كونلك بریورویش اجرا ایتمشلردی. فقط محاربه میداننه كلوبده آتنه‌لیلرك احراز مظفریت ایتدكارینی ، او قوجه ایران دولتنك اوفاق برقوتله ذل‌مغلوبیته كرفتار اولدیغنی كورونجه، بو الیم مغلوبیتی یونان ملتنك تعالیٔ شوكتنه پارلاق بر براعت استهلال عد ایلمشلردی .

میلتیادیسك وفاتی

ایرانیلر آرتق(آتیك)دن‌كاملاً پوسكورتولمشلردی. فقط‌مصائب حربیه‌یی‌دهازیاده اوزاقلاشدیرمق، یكی‌براستیلااردوسنه‌قارشی مانع اولاجق وجه‌ایله‌یونانستان اطرافنده برسپر مقاومت‌وجوده كتیرمك‌لازمدی. شاید كیقلاد آطه‌لری ضبط ایدیلوبده ایرانیلره آطه‌لر دكزی طریقی مسدود بولوندیریلاجق اولورسه ایران اردولری ایچون تراكیانك صرپ و تهلكه‌لی

یوللرندن باشقه بر زمین تقرب موجود اولامیه‌جقدی. ایشته میلتیادیس بو پلانی تصور ایتمش، آتنه‌لیلردن یتمش کمی ایسته‌مشدی. میلتیادیسک بونکلیفنه بوتون آتنه‌لیلر اجابت ایتمشلردی. میلتیادیس دونانمانی ترتیب ایدر ایتمز شخصی بر انتقام آلمق ایچون اولا (پاروس) آطه‌سنه تعرض ایتمشدی. فقط بو محاصره حرکاتنك اجراسی اثناسنده یارالانیر یارالانماز یکرمی آلتی کون صوکره محاصره‌دن صرف نظر ایلمش، میلتیادیسك بو حرکتی آتنه‌لیلرجه شبهه‌یی داعی اولمشدی. خصوصیله آتنه‌لیلر بوسفره صرف میلتیادیسك ارزوسیله اشتراك ایتمشلر، کندیلری هیچ بر غایه، هیچ بر مقصد تعقیب ایتمه‌مشلردی. حتی پەریقلیسك باباسی قیسانتی‌پوس خزینهٔ ملتی خراب و بر چوق وطنداشلرك قانه کیرمش اولمقله میلتیادیسی اتهام ایدییوردی. میلتیادیس، (پاروس) محاصره‌سنده آلدیغی جریحه‌نك قانغره‌ن اولماسی حسبیله یاناغندن چیقامیور، فقط دوستلری ماراطونده‌کی موفقیتلرینی تعداد ایدرك میلتیادیسی تبرئه ایتمکه چالیشیورلردی. حتی میلتیادیس (پاروس) بوزغونلغی یوزندن اعدام جزاسنه محکوم ایدلمشکن بونی اللی تالانت (یعنی ۱,۱۰۰,۰۰۰ غروش) جزای نقدی‌یه تحویل ایتدیرمشلردی. فقط بو فلاکتدن صوکره چوق کچمه‌مش، میلتیادیس آلدیغی یاره‌نك تأثیریله وفات ایلمشدی.

میلتیادیسك وفاتی یونانیلری ماتملر ایچنده براقمشدی. میلتیادیس ایچون ماراطون قهرمانلرینك کمیکلرینی احتوا ایدن صحر اوزرینه بر مزار انشا ایدلمش، جوارنده هر قبیله‌یه مخصوص اولمق اوزره رکز ایدیلن ستونلر اوزرینه وطن اوغورنده فدای جان ایدن ۱۹۲ قهرمانك اسملری یازلمشدی.

آریستیدیس، تەمیستوقلیس میلتیادیسك وفاتندن صوکره یرینه اوچ بویوك ذات کچمشدر که انلرده: قیسانتی‌پوس، آریستیدیس وتەمیستوقلیس‌در.

تەمیستوقلیس ٥٦٥ سنه‌سنده دنیایه کلمشدی. پدری غیر معروف، فقط اولدقچه زنکیندی. والده‌سی آتنه‌لی دکلدی. تەمیستوقلیس اویوندن زیاده ایش کورمکی سور، ذوق واکلنجه‌یه قطعیاً رغبت ایتمزدی. اك زیاده اهمیت ویردیکی شی، حکمانك درسلرینه دوام ایلمکدی. تەمیستوقلیس دائما بو درسلره دوام ایدر، ادارهٔ حکومت اصولنی کمال دقتله اوکرنمکه غیرت ایلردی. حتی بر کون، شششتار (لیر) چالماسنی بیلمدیکی ایچون کندیسیله استهزا ایدلمش، تەمیستوقلیس جواباً: «فی الحقیقه بن نه شرقیلردن، نه‌ده اویونلردن حظ ایدرم. فقط الیه اوفاق

وضعیف بر شهر ویررلرسه اونی بویوك وذی قدرت بر شهرحالنه کتیریرم.» دیمشدی. حتی استادندن بری ته‌میستوقلیسك بو حرص و غیرتی کوردیکی زمان وطنك ته‌میستوقلیسدن یا پك چوق فنالق و یاخود پك چوق ایلك کوره‌جکنی استدلال ایلمشدی. ته‌میستوقلیس اولیمپیا اویونلرندن حظ ایدردی. بوده محضا بو اویونلرده احراز مظفریت ایده‌نك پك چوق مدح ایدلدیکی ایچوندی. حرص شهرت اعماق قلبنه قدر نفوذ ایلمشدی. دائما صنعتکارلر و بویوك آدملرله دوشر قالقاردی. پدری، ته‌میستوقلیسی سیاسی ایشلردن آلیقویمق ایستردی. حتی بر کون ساحللر اوزرنده قیریق و پریشان برحالده طوران غالهرلری ته‌میستوقلیسه کوسترمش: اهالینك بویوکلرینه حرمتی ایشته بوقدردر. آز بر زمان صوکره اونك بوتون ایلکارینی اونوتیورلر» دیمشدی. ته‌میستوقلیس، جمهوریتله اداره اولونان بر مملکتده قوهٔ نطقیه‌نك مدهش بر سلاح اولدیغنی بیلدیکی ایچون دائما خطابتله اشتغال ایدردی. خارقه‌لر کوسترن قوهٔ حافظه‌سی سایه‌سنده بوتون وطنداشلرینك اسملرینی أزبرله‌مشدی. ته‌میستوقلیس انلرك اعتمادینی قازانمق ایچون دعوالرینی رؤیت ایدر، اختلافلرینی تسویه ایلردی.

ته‌میستوقلیس (واتیقانده)

ایران سفرلری باشلادیغی صره‌ده ته‌میستوقلیس اهالی بیننده اولدقجه بر شهرت قازانمشدی. فقط ایرانیلره قارشی قویمق ایچون بر خطیبدن زیاده درایتلی بر قوماندانه احتیاج واردی. بو سببدن میلتیادیس انتخاب اولونمشدی. حربك پارلاق بر مظفریتله نتیجه‌لنمسی ته‌میستوقلیسك پك زیاده حسدینی موجب اولمشدی. حتی ته‌میستوقلیس ایران سفرلرینی متعاقب المناك، متفکر، متهیج بر سیما ایله طولاشدیغی صره‌ده آرقداشلری کندیسنه بو تأثرینك اسبابنی سؤال ایتمشلر، ته‌میستوقلیس: «میلتیادیسك غنائم ظفری اویقومی قاچیرییور.» دییه جواب ویرمشدی. میلتیادیسك وفاتندن صوکره ته‌میستوقلیسه یکی بر رقیب ظهور ایتمشدی. اوده آریستیدیس ایدی. آریستیدیس عفت واستقامتی ایله تمیز ایتمش، ته‌میستوقلیسك خدمات فوق العاده‌سیله احرازه موفق اولدیغی شان وشهرتی فضائل ذاتیه‌سی سایه‌سنده پك آز بر

آریستیدیس وکویلو (کیل‌ماخه‌رك تابلوسندن)

زمانده اکتساب ایلمشدی. میلتیادیسك وفاتنده آتنه‌نك الك بویوك رجالی ایشته بو ایکی ذات ایدی. ته‌میستوقلیس الك زیاده استنادینی اهالیده بولمق ایستیور، آریستیدیس ایسه زادکان صنفنی جلبه غیرت ایدییوردی. برینك نفوذی عمومی اجتماعلرده، اوبرینك نفوذی امور عدلیه‌ده کندینی کوسترییوردی. ته‌میستوقلیسك معلوماتنه کیمسه‌نك اعتراض ایتدیکی یوقدی. فقط عدالت خصوصنده‌کی لاقیدیسنه هرکسك وقوفی واردی. آریستیدیسك عدالتی ایسه مثل سائر حکمنه کیرمشدی. آریستیدیس ارباب حقوق وعدالتك سر فرازی ایدی. آریستیدیسك یکانه مقصدی قانون اساسی‌یی تمامیله محافظه ایتمك، فقط ته‌میستوقلیسك ترقی ایتدیرمك ایسته‌دیکی حاکمیت عوام اساسلرینه مانع اولمقدی. ایشته بو سببدن ایکیسی آره‌سنده دائمی مبارزه‌لر وقوعه کلیردی. بونك ایچون اکثریا آریستیدیس:

ماراطون جنکاوری (آریستون)ك مزار طاشی
(آتنه موزه‌سنده‌در)

« ایکیمزدن بری اورتادن قالقمادقجه آتنه راحت ایده‌مز. » دیردی.

ته‌میستوقلیس بوسوزی یاری‌یه، فقط آریستیدیسك ضررینه اولمق اوزره‌قوه‌دن فعله کتیرمشدی. حتی بو مقصدینه نائل اولمق ایچون آریستیدیسك دعوالری کاملاً کندیسنه جلب ایدرك برنوع قراللق سورمك ایستدیکنه، و بویوزدن بوتون محکمه‌لرك معطل قالماسنه سبب اولدیغنه دائر اطرافه شایعه‌لر چیقارمشدی. نهایت ته‌میستوقلیسك بو افترالری بویوك بر

تأثیراجرا ایتمش، آریستیدیس اوستراکیزمه کرفتار اولمشدی(۴۸۳). روایته کوره آریستیدیسه اوستراکیزم یاپمق ایچون آتنه‌لی برکویلو، ألنده برکیره‌مید پارچه‌سی اولدیغی حالده، آریستیدیسك یاننه کلیر. اسمنی کیره‌میدك اوزرینه یازماسنی آریستیدیسه تکلیف ایدر. آریستیدیس بوندن متحیر اولارق: «نه‌دن بونی ایستیورسك؟ آریستیدیسدن بر حقارتمی کوردك؟» دیه سؤال ایدر. کویلی ده: «خیر، کندیسنی طانیمام بیله. فقط عدالتنی طویه‌طویه قولاقلرم پاطلادی‌ده اونك ایچون.» جوابنی ویرر. آریستیدیس کویلونك بوجوابی اوزرینه اسمنی کمال سکونتله کیره‌میدپارچه‌سنك اوزرینه یازار. — آریستیدیس برکون دعوی رؤیت ایدرکن مدعیلردن بری آریستیدیسه خوش کورونمك ایچون خصمنك دائما آریستیدیسك‌ده علیهنده بولوندیغنی سویله‌مش، بونك اوزرینه آریستیدیس مدعینك سوزینی کسه‌رك: «دوستم، سن بکا یالکز بو آدم سکا نه یاپدی، اونی سویله. بن سنك دعواکه حکم ایده‌جکم، کندی دعوامه حکم ایده‌جك دکلم.» دیه مدعی‌یی الزام ایتمشدر. — ینه برکون اهالی مجلسنه برامر تبلیغ ایتمش. بو امرك علیهنده برچوق نطقلر ایراد ایدلمش. تام رأی طوپلاناجغی صره‌ده آریستیدیس: «تکلیفمك نه‌کبی محذورلری اولدیغنی مذاکره‌کز بکا اثبات ایتدی. بناءً علیه تکلیفمی کری آلیورم.» دیمشدر. — روایته کوره آریستیدیس، ته‌میستوقلیسك تشویقی ایله آتنه‌دن نفی ایدلدیکی زمان هیچ متأثر اولمامش، حتی قلباً وطننك سلامتنی تمنی ایدرك: «بنم آرزو ایتدیکم بر شی وارسه اوده آتنه‌لیلرك بنی یاد ایده‌جك درجه‌ده تهلکه‌لی برحاله کرفتار اولمامالریدر.» دیمشدر.

ته‌میستوقلیس هر نه قدر آریستیدیسه قارشی رقیبانه حرکت ایتمش ایسه‌ده افعال وخدماتیله بو فنالقلرینی اونوتدیرمغه موفق اولمشدر. (ماراطون) میدان محاربه‌سندن صوکره بوتون اهالی حربی آرتق ختام بولمش ظن ایدییوردی. حربك هنوز باشلامش اولدیغنی ایسه یالکز ته‌میستوقلیس آکلامش، یونانستانك قوتلی بر بحریه‌یه مستند اولمادقجه موجودیتنی تأمین ایده‌میه‌جکنی ایلك اول او کشف ایتمشدی. ته‌میستوقلیس أکینه‌لیلره قارشی اجرا ایدیلن حرب بحریده یونانیلری پارلاق مظفریتلره نائل ایتمش، دهاصوکره اولانجه قوتنی تجارت بحریه‌نك ترقیسنه حصر ایلمشدی. حتی سرخسك یونانستان اوزرینه یورودیکی خبر آلندیغی زمان آتنه‌نك مکمل ومجهز، مانوره‌یه صوك درجه آلیشغین ایکی‌یوز قدرغاله‌ری واردی.

سرخسك حاضرلقلری

دارا (ماراطون) فلاکتی خبر آلدیغی زمان بو حقارتی جزاسز براقمامغه قرار ویرمشدی. واقعا سیتلره قارشی اجرا ایلدیکی سفرده موفق اولامامشدی. فقط بوموفقیتسزلکی معذور کوستره‌جك برچوق سببلر واردی: اولا دارا سیتلرك شجاعتلرندن زیاده بولوندقلری ایصسز اووالرك مناعتی یوزندن غالب کله‌مه‌مشدی. ثانیاً بو سرسری اهالینك معین وثابت

هیچ بر اقامتکاهی یوقدی. یونانیلر ایسه بویله دکللردی. اراضیلری محفوظ، حکومتلری منتظم، مملکتلری وطنپرورلرله طولو بر ملت ایدی. بناءعلیه یونانیلردن قطعی بر انتقام آلمق، جهان سیاستنی تدویره چالیشان ایرانك شوكت و سطوتنی تأمین ایلمك لازمدی.

ماراطون فلاکتندن صوکره تمام اوچ سنه بوتون آسیا تهیج ایچنده قالمشدی. هر طرفدن آقین آقین عسکر طوپلانیور، کمیلر تجهیز اولونیور، بارکیرلر جمع ایدیلیور، ارزاق ادخار اولونیوردی. فقط تام بو صره‌ده ایدی که مصر عصیان ایتمش، داراده مصره طوغرو سفر اجراسنه حاضرلاندیغی صره‌ده وفات ایلمشدی (٤٨٥). اوغلی سرخس حکمدار اولور اولماز ایلك ایشی بو عصیانی باصدیرمق اولمش، بوکا موفق اولوراولمازدرحال یونانستان سفریله مشغول اولمغه باشلامشدی.

یونانستان ایله حربی الك زیاده ارزو ایدن، سرخسك انشته‌سی ماردونیوس ایدی. ماردونیوس: «یونانستان بر کره أله کچه‌جك اولورسه، دنیانك الك زنکین بر قطعه‌سی اولان اوروپاده أله کچمش دیمکدر» دییور، و بو سفردن قوماندانلق، شان و شرف امید ایلیوردی. کذا یونانستانده وقوعه کلن سیاسی انقلابلر تأثیریله آسیایه التجا ایدن یونان پرنسلری‌ده بو فکره اشتراك ایدییورلر، یونانستان ایرانیلر طرفدن ضبط ایدلدیکی تقدیرده کندیلرینك آتنه‌ده حکمران اولاجقلرینه ذاهب اولیورلردی. سرخس، حربك صورت اجراسنه قرارویرمك اوزره بر مجلس عقد ایتدیرمش، بو مجلسده یالکز دارانك قاردشی آرتابان اعتراض ایتمشدی. فقط سرخس ایله برابر کوردیکی بر رؤیا اوزرینه نهایت حربه اوده موافقت کوسترمشدی.

آسیایی عظیم بر فعالیت ایچنده بولوندیران بوحاضرلقلر اثناسنده سرخس (آطوش) طاغنی یاردیرمش، چناق قلعه بوغازنده (سه‌سطوس) ایله (آبیدوس) آراسنه بر کوپرو انشا ایتدیرمشدی. سرخس چناق‌قلعه بوغازنی کمیلرله کچمکی کندیسنه یاقیشدیرامیوردی. (آطوش) طاغنده بر قانال حفرینه تشبث ایتمسی‌ده بوراده‌کی فورتنه‌لره حشمت وسلطنتی ایله غلبه‌یه هر زمان مقتدر اولدیغنی اثبات ایتمك ایچوندی. (آطوش) قانالی ٢٤٠٠ متره اوزونلغنده و ایکی کمی یان یانه کچه‌جك قدر بر کنیشلکده ایدی. قانالك حفرنده برچوق ملتلر چالیشمش، بك‌چوق‌قضالر وقوعه کلمش، فقط بوتون بومساعی انجق سرخسك‌شوق ونشاطنی تزییده بادی اولمشدی. چناق قلعه بوغازینه ١٣٠٠ متره اوزونلغنده انشا اولونان کوپری ایسه بر نوع دوبه کوپریدن‌عبارتدی. دوبه‌لر، مصرلیلرله فنیکه‌لیلرك کتیردکلری قالین خلاطلرله یکدیکرینه باغلانمشدی. حتی او صره‌ده وقوعه کلن بر فورتنه‌دن کوپرو ایچه خراب اولمش، بونك

اوزرینه سرخس چناق قلعه صولرینه اوچ یوز دکنك اوروماسنی ، دکزه بر چفت بوقاغی آتیلماسنی، حتی بو عاصی صولره : «آجی صو! ایشته حکمدارك سکا جزا ایدییور. چونکه سن بلا سبب اوکا حقارت ایتدك . فقط سن ایسته‌سه‌كده ، ایسته‌مه‌سه‌كده سرخس ینه اوزرکدن کچه‌جك. آرتق سکا هیچ کیمسه قربان تقدیم ایتمه‌سین؛ سن، بوکا لایقسك. چونکه فائده‌سز، یالانجی بر صوسك ! » دیدیرته‌ك صولرك داغلانماسنی‌ده امر ایتمشدی . فقط سرخس عزم و متانتنی تمامیله اظهار ایتمش ، عناصر طبیعیه‌یه غلبه ایده‌مدکلری ایچون کوپرو انشا ایدنلری کاملاً اعدام ایلمش، دها صوکره تکرار ایکی صره دوبه‌لر و قالین دیرکلرله صاغلام بر کوپرو انشا ایتدیرمشدی .

سرخس اردوسی ایکی جسیم قول حالنده ایلریلیور، بوایکی قولك آره‌سنده سرخس بوتون معیتی خلقی، بوتون عظمتی ایله ، محتشم بر آرابه اوزرنده حرکت ایدییوردی. (آبیدوس)ده سرخس ایچون مدبدب بر تخت حاضرلانمشدی . (سرخس اردوسنك قوتی حقنده‌کی معلومات صوك درجه مبالغه‌ایدر) . هه‌رودوتك روایتنه کوره بو اردو ۱,۷۰۰,۰۰۰ پیاده ، ۸۰۰۰۰ سواری ، ۲۰۰۰۰ آرابه جنکجیسی ایله دوه سوار، که جمعاً یکون ۵,۲۸۳,۲۲۰ کشیدن مرکبدی ! دیکر محررلرك روایتنه کوره‌ده مجموع قوت آنجق پیاده وسواری، ۸۰۰۰۰۰ کشیدن عبارتدی. سفائنك مقداری‌ده ۱۲۰۷ قدردی. دهاصوکره تراکیا وماکدونیادن‌ده ۳۰۰۰۰ کشی قدر بر قوت التحاق ایتمشدی .

سرخس چناق قلعه بوغازینه کلوبده تخت عظمتی اوزرندن بو یوزبیکلرجه انسانلری ، بوغازك مائی صولرینی قاپلایان یوزلرجه کمیلری تماشا ایلدیکی زمان کندینی جهانك اك مسعود بر حکمداری عد ایتمش، فقط بردنبره کوزلری یاشارارق آغلامغه باشلامشدی. انشته‌سی آرتابان، سرخسه بو تأثرك اسبابنی سؤال ایتمش، سرخس المناك بر سیما ایله: «شو کوردیکم یوز بیکلرجه انساندن یوزسنه صوکرا برفرد قالمایه‌جغنی دوشونیورم‌ده عمر بشرك قیصه‌لغنه آغلیورم !» جوابنی ویرمشدی .

تراکیاده سرخس سرخس اردوسی رایحه‌لرله معطر ، یشیل داللرله مزین کوپرودن کچدکدن صوکره ایرانیلر، مدیالیلر و هیقارنالیلردن مرکب بر اردو ایله ایلریلیور ، یونانیلرله هیچ محاربه ایتمدن انلری یالکز قورقو تأثیریله مغلوب ایده‌جکنه ذاهب اولیوردی. حتی اسپارطه منفیلرندن دهماراطایله بر کون کوروشورلرکن سرخس یونانیلرك بو قدر جسیم بر اردویه قارشی آرتق

(برغمه)ده بولونمش رقاصه (موزهٔ همایونده‌در)

محاربه‌یه ممکن دکل جسارت ایده‌میه‌جکلرینی سویله‌مش، ده‌ماراطده سرخسه جواباً: «اویله‌می ظن ایدییورسکز؟ امین اولکزکه اسپارطه‌لیلر بیك کشی بیله طوپلایامه‌سه‌لرینه‌سزکله محاربه ایدرلر. اسپارطه‌لیلر کوکس کوکسه محاربه‌ده هیچ کیمسه‌دن آشاغی قالمازلر. هله طوپلو قطعه‌لرله محاربه ایده‌جك اولورسه اوکلرینه کیمسه طایاناماز. اسپارطه‌لیلر حردر. فقط حریتلری بر قیده تابعدر. اسپارطه‌لیلرك یکانه حاکم مطلقی قانوندر. اونلرك بو قانوندن قورقدقلری قدر بلکه تبعه‌کز سزدن قورقمازلر. فقط بو قانونده اونلره یالکز برشی امر ایدرکه اوده حربده یا ثبات ایتمك، یا مظفر اولمق ویاخود اولمکدر.» دیمشدی.

سرخس، (أبروس، مریچ) نهری جوارنده‌کی (دوریس قوس) اوواسنه کلدیکی زمان اردوسنی یوقلمه

ایتمش ، معیتنده بولونان بو جسیم قوت غرور و افتخارینی تزیید ایلمشدی . بعده دونانمایی ساحلدن تعقیب ایدرك (آتانطوس)ه کلمش، دونانمادہ قانالدن کمال موفقیتله کچەرك (ترمه، سلانیك) کورفزینه واصل اولمشدی . سرخس اردوسی (تسالیا)یه داخل اولدیغی زمان یونانستانه جوار اقوامك برچوغی سرخسه اطاعت ایتمشلردی.

یونانیلرك تدارکاتی بو اثناده یونانیلر جداً مشکل بر وضعیتده بولونیورلردی. یونانیلر سرخسك یورویشنی خبر آلیر آلماز (سارد) شهرینه جاسوسلر کوندرمشلر، فقط بو حرکتلرینی پك چابق بللی ایتمشلردی. یونانیلری تدهیش ایچون بوتون تسـالیا و بەئوتی اهالیسنك ایرانیلره انقیاد ایلدکلرینی ایشتمك کافی ایدی. فقط بو تهلکه یونانستـان ایچون انقراضی موجب اولاجق درجەده وخیم ایدی . قلبلرنده وطن محبتی اولان یونانیلر، دشمن مشترکلرینه قارشی اتحاد ایچون هپ (قورەنت)ه طوپلانمشلردی. آتنه ایله أ کینه باریشمش، (قورکیرا) ، (کرید) و(سجیلیا) ایله (کەلون)ه ده مرخصلر کوندرلمشدی . (قورکیرا) آلتمش کمی وعد ایتدیکی حالده کوندرەمش، (کرید) آچیقدن اچیغه معاونتی رد ایتمش ، کەلونده بری ویا بحری قوماندانلقلرندن بری کندیسـنه ویرلمك شرطیله قوای امدادیه کوندره بیلەجکنی بیان ایلمشـدی. فقط اسپارطەلیلر (سیرا کوزه) تیرانی کەلونك قومانداسی آلتنده بولونمایی بردرلو نفسلرینه یدیرەمەمشلر، بو تکلیفی قطعیاً رد ایلمشلردی. شو حالده بوتون یونان خلقی وطنلرینی ازمك ایستەین دشمنه قارشی اتحاد ایدەرك یك وجود اولاجق یرده بالعکس انقسام ایتمش بر حالده بولونیوردی. ایشته وطنك بو تهلکەلی دقیقەلرندە یونانستانی یالکز بر ملت قورتارمشدی: اوده آتنەلیلردی! آتنەلیلر سرخسه تابع اولسەلر ویا حربه اشتراك ایتمسەلردی، هیـچ شبهەسز ایرانیلر بوتون (پەلوپەنەز) ساحللرینی خراب ایدەجکلر، اسپارطەلیلرك قوهٔ مقاومتنی دونانمالرینك مدهش هجوملریله قیرەجقلردی.

آتنەلیلر حربه قرار ویرر ویرمز کاهنه مراجعت ایتمشلردی . فقط کاهن مغلق سوزلر سویلیور، آتنەلیلره خطاباً: «آه بیچارەلر! آرتق دنیانك اوبر اوجنه قاچیکز. أولریکزدن، دائرەواری انشا ایدیلن شهریکزك یوکسك تپەلرندن چکیلکز . آرتق نه باش، نه جسد، نه أل، نه آیاق هیچ برشی قالمایەجق !» دییوردی. بو سوزلر آتنەلیلره دهشت ویرمشدی. وطنلرینی بوالیم خبرلرله قورقونج بر حالده کورەن آتنەلیلر مستمندانه برطورله باغیریورلر: «آمان ! بزه خیرلی بر جواب ویر . یوقسه بورادن چیقمایەجغز!» دییورلردی . او زمان پی تیا

شوجوابی ویرمشدی: «پاللاس معبودلرك جدینه یالواریبور. نه ایسه، زەوس راضی اولدی. سزی تخته بر دیوار محافظه ایدەجك. هایدی قاچیکر!» دیمشدی. فقط سلامتی بویله تخته بر دیوار کریسنده آرامق آتنەلیلره عادتا بر معما کبی کلمشدی. اختیارلر بوندن مقصد وقتیله ایچ قلعه اطرافندەکی شرانپوللر کبی قازیقلر چاقلمسی دیمك اولدیغنی استخراج ایدیبورلر، بر چوقلری و ازجمله تەمیستوقلیس بو تخته دیواردن مقصد کمیلر اولدیغنی استدلال ایلیورلردی. نهایت تەمیستوقلیسك رأیی غالب کلمش، بوتون قوت دکزلرك مدافعەسنه حصر ایدلمشدی.

آتنەلیلر کاهنك توصیەسی اوزرینه بوتون قوتی دکزلر حصر ایتمکله برابر اردوی بری ایچونده ایکی پلان ترتیب ایتمشلردی. سرخس چناق قلعه بوغازندن کچەجکی صرەده ایلری‌یه، (تامپه) کچیدینه ۱۰۰۰۰ کشی کوندرلمشدی. فقط بالآخره، قوتی بویله اوزاقلره یایمقدنسه دشمنك اکزیاده کچمکه مجبور اولدیغی بر کچیده طوپلامق دهامناسب کورولمشدی. بونك ایچون اکمناسب کچید (ترموپیل) ایدی. جوارنده طوزلی ویاکوکورتلی صولر بولوندیغی ایچون (صولر کچیدی) معناسنی آلان بو کچید (تراخیس) شهرینك شرقنده ایدی. (لامیا) دن کلن بر یول، (اوتا) طاغنك شرقنده کائن (تراخیس) موقعندن کچر، بعده (قالیدروموس) طاغلرینك شرق أتکلرینی طولاشدقدن صوکره (ترموپیل) دن مرور ایدردی. یولك شرق طرفی ایسه دکزله محاطدی. بو یول وقتیله بر قاپو ایله اورتولمش، فقط اوصره‌لرده قاپونك یالکز انقاضی قالمشدی. بو کچید او درجه طار ایدی که درونندن انجق بر آرابه کچەبیلیردی. ایشته یونانیلر بو کچیدی مدافعه ایدەجکلر، دونانماده (اوبه) آطەسی ساحلنده (آرتەمیزیون) موقعندن استفاده ایلیەجکدی.

آرتەمیزیون محاربەسی ایرانیلره قارشی مدافعاتده بولونمق ایچون ترتیبات آلندقدن صوکره قوای بحریەیه اسپارطەلی اوریبیاد، (ترموپیل) مدافعلرینەده اسپارطه قرالی لەئونیداس قوماندان تعیین ایدلمشدی. بو اثناده سرخسك بری اردوسی (قامبونی) طاغلرندەکی اورمانلردن ایلریلیور، دونانماسی‌ده ساحلی تعقیب ایدییوردی. (آرتەمیزیون) کورفزنده بولونان یونان کمیلرینك مقداری ۲۷۱ قدردی. ایران دونانماسنك تقربی اوزرینه بونلر (اوریپ) موقعنه چکلمشلر، ایرانیلرده (مالیس، لامیه) کورفزینه داخل اولمشلردی. فقط شدتلی بر فورتونەنك ظهوری ایرانیلره پك چوق ضایعات ویردیرمش، بونکله برابر قوۀ معنویەلرینه اصلا خلل کتیرمه‌مشدی. بو اثناده یونانیلر ۵۳ غالەر قدر بر قوۀ امدادیه آلمشلر، ایرانیلرله محاربه

ایتمك ایستەمشلر، فقط بوسفر ایرانیلر محاربەدن امتناع ایلمشلردی. بوصرەدە کیلیکیا سفائندن مرکب برقوتك یونانیلر طرفندن مغلوب ایدلمسی اوزرینە بونلر سرخسك کندیلرندن حساب ایستیەجکندن قورقمشلر، بلکە بر موفقیت احراز ایدرز دییەرك محاربەیە کیریشمشلردی. یونانیلر بو محاربەدە موفق اولامامشلردی.

خصوصیلە (ترموپیل) ك دشمن عسکری طرفندن زورلاندیغی خبر آلنجە ایران دونانماسی اوکندن درحال رجعتە قرار ویرمشلردی. یونان کمیلری ایرانیلری اغفال ایچون کیجەدن بالاستفادە نمایشی آتشلر یاقەرق رجعتە موفق اولمشلردی.

یونان عسکرلری

ترموپیلدە لەئونیداس (ترموپیل) دە، لەئونیداس معیتندەکی قوت ۳۰۰ اسپارطەلی و ۱۰۰۰ پەریبوك ایلە قورەنت، میکەن، فیلیاز وفوکید اهالیسندن ۵۸۰۰ کشیدن عبارتدی. بو مختلف اقوام کاملاً اسپارطە قرالی لەئونیداس معیتندە بولونیوردی.

سرخس (ترموپیل) ە طوغرو ایلریلدیکی صرەدە یونانیلرك قطعیاً تسلیم اولەجقلرینە ذاهب اولمشدی. فقط لەئونیداسك کچیدی کمال ثبات ایلە مدافعە ایلدیکنی کورونجە، عسکرلریلە برابر اسیر ایدلمسی ایچون اوزرینە مدیالیلری سوق ایتمش، بونلر لەئونیداسك شدتلی مقاومتلریلە کرییە پوسکورتولمشلردی. او زمان سرخس، اردوسنك قوتلی، فقط آز اولدیغنی حس ایتمشدی.

ترموپیل کچیدی اساساً غایت طار اولدیغی ایچون مدافعەسنە چوق برقوتە لازم دکلدی. خصوصیلە مزراقلری ایرانیلرککندن دها اوزون اولدیغی ایچون یونانیلر ایرانیلرە قارشی سلاحجەدە فائقیتی حائز بولونیورلردی. ایرانیلر کچیدە برقاچ دفعە تعرض ایتمشلر، یونانیلرك قوۀ مقاومتنی قیردق ظنیلە هجوم قطعی یە باشلامشلردی. فقط یونانیلر درحال قوم قوم طوپلانیورلر، بوتون محاربەلرە اشتراك ایدیورلردی.

سرخس نه‌درلو حرکت ایده‌جکنده متردد برحالده بولوندیغی صره‌ده ثه‌فیالت نامنده بری، سرخسدن بویوك برمكافات آلیرم امیدیله حضورینه کلش، یونانیلرك کریلرینی آلمغه مساعد یوللر بولوندیغنی خبر ویرمشدی . سرخس درحال خاصه عسکرینی ثه‌فیالت ایله برابر کوندرمشدی. بونلر (اوتا) طاغی ایله (تراخیس) طاغلری اره‌سندن یورومشلر ، فقط بورالرده یوللری مدافعه‌یه مأمور فوکیدلیلره تصادف ایدنجه بونلرله محاربه اجراسنه مجبور اولمشلردی . ایرانیلر فوکیدلیلری پوسکورتدکدن صوکره دشمنی تعقیب ایده‌جك یرده قارشی طرفه کچمشلردی. ایرتسی صباح یونانیلرك خط رجعتلرینی‌ده کسمکه باشلار باشلاماز یونانیلردن برقسمی فرار ایتمشلر، برقسمی‌ده له‌ئو-

یونان مغفرلری

نیداسله برابر (ترموپیل) کچیدنده قالمشلردی. حتی، هه‌رودوتك روایتنه کوره، بو عسکرلره له‌ئونیداس کندی اذن ویرمش، فقط مدافعه‌یه مأمور اولدقلری موقعی ترك ایتمك اسپارطه‌لیلرجه غیرممکن اولدیغی ایچون کندیسیله برابر اسپارطه‌لیلرك قالماسی ایجاب ایتدیکنی سویله‌مشدی .

شفق سوکمکه باشلادیغی صره‌ده ایدی که سرخس اردوسنه منسوب قطعات (ترموپیل) کچیدلرینه تعرض ایدییور ، اسپارطه‌لیلر نومیدانه بر صورتده دشمنله محاربه‌یه عزم ایدییورلردی . اسپارطه‌لیلرك بو حرکتلری بیله بیله فدای جان ایلمکدی. حتی بوسببدن کچیددن چیقمشلر، ایرانیلر اوزرینه بی‌پروا آتیلمشلردی. ایرانیلر بو مقاومتلره قارشی قیرباج ضربه‌لری آلتنده تعرض ایدییورلردی . فقط اسپارطه‌لیلرك‌ده قوهٔ مقاومتی منکسر اولمشدی. اللرنده‌قیریق مزراقلرله‌قالان‌عسکرلر آرتق یالین قلیج هجوم ایدییورلردی. نهایت بومدهش مجادله‌لرده له‌ئونیداس تلف اولمش، جسدی اوزرینه طوپلانان عسکرلر بوشانلی جسدی مدافعه ایچون کوکسلرینی سپر ایتمشلردی. فقط بو صره‌ده سرخس قسم کلیسنك ایلریله‌دیکنی کورونجه، کری‌یه، یولك طار نقطه‌سنه چکلمشلر ، اطرافلرینی احاطه ایدن دشمن قطعه‌لری اره‌سنده سلاحلریله، اللریله کندیلرینی مدافعه ایدرك فدای جان ایلمشلردی .

یونانیلر و بالخاصه هەرودوت ، بو ترموپیل مدافعەسنی پك مبالغەلی یازمشلردر . حتی بو مدافعەیه دائر پك چوق‌ده امثال قهرمانانه موجوددر . روایته کوره سرخس دها هجوم ایتمزدن اول اسپارطه‌لیلرك اردوکاهنی کشف ایچون بر سواری نفری کوندریر. فقط نفر بوتون اسپارطه‌لیلری صقاللرینی طارامقله مشغول کورر . حتی هیچ بری کندیسنه اهمیت بیله ویرمز. سرخس بو اعتدال و سکونته حیران اولارق لەئونیداسه : «بکا تابع اولورسەك

سکا یونانستان ایمپراطورلغنی بخش ایدرم.» دیه خبر کوندریر . بونك اوزرینه لەئونیداس : «وطنمی اسارت آلتنه قویمقدنسه وطن اوغورنده فدای جانی ترجیح ایدرم.» جوابنی ویرر. سرخس تکرار: «اویله ایسه سلاحلریکی تسلیم ایت!» دیه خبر کوندریر. لەئونیداس: «کل، آل!» دیه جواب ویرر . — ایرانیلر (ترموپیل)ه تقرب ایتدکلری زمان یونانیلردن بری : « دشمن یاننزه یاقلاشدی!» دیه باغیرمش، لەئونیداس هیچ اعتدالنی بوزمادن: « دها طوغروسی، بز دشمنه یاقلاشدق دیسه‌ك آ.» دیمشدر. فقط لەئونیداس معیتنده‌کی اسپارطه‌لیلرده کندیسی قدر جسور ایدی. حتی (تراخیس)لیلردن بری بر اسپارطه‌لی‌یه کمال خوف ایله: «ایران اردوسی اوقدر چوق‌که اوقلری کونشی قارارتیور .» دیمش ، بونك اوزرینه اسپارطه‌لی : «دها ایی یا، کولکه‌ده محاربه ایدرز!» جوابنی ویرمشدر . — اسپارطه‌لیلردن برینك کوزی آغریدیغی ایچون (آلیەنوس) کوینده قالمشدی . فقط دشمنك ورودی خبر ویریلیر ویریلمز درحال سلاحلرینی آلمش، کندینی هیلوطنه تسلیم ایدرك محاربه کیریشمش، دشمنله چارپیشه چارپیشه فدای جان ایلمشدر . — لەئونیداس (ترموپیل) مدافعەسنه کیریشمزدن اول ایکی کنج اسپارطه‌لی‌یی محودن قورتارمق ایچون بریله برمکتوب، دیکریله‌ده ئەفورلره خبر کوندرمك ایچون ایکیسنی‌ده یوللامق ایسته‌مش، بونك اوزرینه هر ایکی کنج: «بز بورایه خبر کوتورمك ایچون کلمدك . محاربه ایتمکه کلدك!» دیه‌رك جواب رد ویرمشلردر .

محاربه‌نك ختامندن صوكره یونانیلرله ئونیداسك كمیكلرینی طوپلامشلر، دها صوكره بوتون اسپارطه‌لیلرك كمیكلری اوزرینه انشا ایلدكلری مزار طاشنه شو سوزلری یازدیرمشلردر : «ای یولجی ! اسپارطه‌یه كیت ! قانونلرینه اطاعت ایچون بوراده فدای جان ایتمش اولدیغمزی خبر ویر.» دها صوكره بر یونان شاعری بوقهرمانلر مزاردن بحث ایدركن شو صورتله بیان حسیات ایلمشدر: «ترموپیلده فدای جان ایدنلر نه بختیار انسانلردر . . . انلرك قبری بر محرابدر. خاطره‌لری ایسه اعماق روحمزده ابدیاً محفوظدر».

آتنه‌نك ضبطی

آرتق یونانستان براً وبحراً كاملاً آچیق قالمشدی. سرخس اردوسی فوكیدلیلره قارشی بویوك بر عداوت بسله‌ین تسالیالیلرك معاونتیله (آتنه)یه طوغرو ایلریلیوردی. سرخس (فوكید) قطعه‌سنی ضبط ایتمش، (به‌ئوتی)ده اردوسنی ایكی قوله آییرمشدی. بو قوللردن بری (دلفی)یه، دیكری (آتنه)یه طوغرو ایلریلیه‌جكدی .

آتنه‌لیلر بو اثناده بوتون متفقلرك مدافعه‌یه شتاب ایده‌جكلرینه اعتماد ایتمشلردی. فقط په‌لوپونه‌ز اهالیسنك مملكتلرندن طیشاری چیقمادقلرینی خبر آلنجه ، هیچ اولمازسه دونانمانك (سالامین، سالامیس)ده طورماسنی طلب ایلمشلردی. بونك اوزرینه بوتون یونان كمیلری (سالامین) آطه‌سی اوكنه دمیر آتمش، یالكز آتنه‌لیلرك كمیلری (آتیك) ساحلنده قالمشدی. دونانما (سالامین) آطه‌سی اوكنه كلیركلمز آتنه‌لیلر هركسك چولغی چوجغنی قورتارمسنی اعلان ایتمشلر، بونك اوزرینه بوتون خلق عائله‌سنی (أكینه) و (سالامین) طرفلرینه كوندرمشلردی. مزراق قوللانمغه ویا كورەك چكمكه اقتداری اولانلرده كاملاً دونانمایه التحاق ایتمشلردی.

ایران اردوسی آتنه اوكارینه كلدیكی زمان شهری بوم بوش بولمشدی . یالكز (آقروپولیس) قایالقلری اوزرینه برقاچ فقیر آتنه‌لی اوطورمش، قایانك تپه‌سنه چیقان مردیونلرك مدخلنی طاشلرله قاپاتارق نفسلرینی مدافعه‌یه حاضرلامشدی. بونلر بر مدت قدر كندیلرینی مدافعه ایتمشلر ، نهایت مهاجمین قایالرك مدافعه‌سز قالان شمال صرتلرینه طیرمانجه بونلرده مدافعه‌دن محروم قالمشلر . بونك اوزرینه بر قسمی كندیلرینی قایالردن آشاغی آتمشلر، بر قسمی‌ده (آته‌نه) معبدینه التجا ایلمشلردی. ایرانیلر (آقروپولیس) ایله (آته‌نه) معبدینی كاملاً خراب ایتمشلردی .

دونانمانك تام طوپلاندیغی صره‌ده ایدی که آتنه‌دن

سالامین محاربۀ بحریه‌سی

قاچان بر یونانلی، دشمنك (آتیك)ه داخل اولدیغنی و آتنه‌نك ضبط ایدلدیکنی دونانما رؤساسنه خبر ویرمشدی. بونك اوزرینه اورتالقده بر قارغشه‌لق حاصل اولمش ، بوتون قوماندانلر هیچ بر قرار اتخاذ ایتمدن کمیلرینه چکلمشلر ، (قوره‌نت)ه رجعت ایچون یلکنلری آچدیرمغه باشلامشلردی. او صره‌ده اورتالق قرارمغه باشلامشدی. ته‌میستوقلیس‌ده کندی کمیسنه چکلمشدی. فقط هیچ بر قرار ویرمدن بویله هرکسك کمیسنه چکلمسی وبالخاصه دونانمانك (قوره‌نت) ه قدر کیتمسی غایت تهلکه‌لی اولاجغنی مینه‌زیفیلوس نامنده بر آتنه‌لی طرفندن کندیسنه اخطار ایدیلنجه ، ته‌میستوقلیس همان کیدوب اوریبیادی بولمش، ودرحال برمجلس حرب عقدینه موفق اولمشدی.

ته‌میستوقلیس مجلسه کلدیکی زمان بوتون قوماندانلره محاربه ایچون (قوره‌نت) ه چکلمه‌نك تهلکه‌لی اولدیغنی، عددجه دون بر دونانمانك آچیق دکزلرده محاربه ایده‌میه‌جکنی سویله‌مشدی. حتی بویوزدن (أکینه) و(سالامین)‌ده ناحق یره دشمنه ترك اولوناجغنی ودشمن (په‌لوپونه‌ز)ه قدر کلدیکی تقدیرده شایددونانماده موفق اولامازسه آرتق هرامیدك محو اولمش عدایدیله‌جکنی سویله‌مشدی. بونك اوزرینه قوره‌نتلی آدیامانت ته‌میستوقلیسك سوزینی کسمش وصره‌سی کلمدن سوزه باشلاماماسی ایچون: «ته‌میستوقلیس ، اشارت ویرلمدن محاربه‌یه آتیلانلر دائما ضایع ایدر» دیمش. بونك اوزرینه ته‌میستوقلیس‌ده:«کچ قالانلرده مظفریت اکلیلنه نائل اولامازلر» جوابنی ویرمشدی. ته‌میستوقلیس تکرارسوزینه دوام ایتمش، تکلیف ایلدیکی اصولك منافعندن بحث ایلمشدی. فقط مجلس ارکانی بوکا فوق‌العاده حدتلنمشلر، حتی اوریبیاد، ته‌میستوقلیسك بویله باغیره باغیره سویله‌مسندن جانی صیقلمش، باستونی قالدیرارق ته‌میستوقلیسك اوزرینه یورومشدی. ته‌میستوقلیس هیچ اعتدالنی بوزمامش ، یالکز: «اور ، فقط دیکله.» دیمش ، بونك اوزرینه اطراف سکونت بولارق مباحثه تکرارباشلامشدی. حتی آدیامانت، عدم موفقیت وقوعنده (سالامین) آطه‌سندن باشقه التجاگاه بولونمادیغنه حیرت ایدرك: «بویله وطنسز بر آدمك سوزینی نه‌دن دیکله‌یوب طوریورز» دیجه، ته‌میستوقلیس:«وطنمز ایشته بوراسیدر . یونانستان اوغورنده خدمت ایچون حاضرلادیغمز ۲۰۰ کمینك اوزریدر. بز آتنه‌لیلر، عمومك سلامتی ایچون معبدلریمزك ییقلمسنه، أولریمزك آتشلر ایچنده قالماسنه قاتلاندق!» جوابنده بولونمش، بعده اوریبیاده دونه‌رك (سالامین)‌دن آیرلمانك قطعیاً تهلکه‌لی اولاجغنی آکلاتمش، بونك اوزرینه بوتون ارکان مجلس (سالامین)‌ده قالمغه موافقت ایلمشدی.

او کون ایران اردوسنك بر زخه طوغرو ایلریلدیکی‌ده خبر آلنمشدی . یونان قوماندانلری بو حوادثدن بسبتون دوچار دهشت اولارق دونانما قوماندانی اوریبیادك تکرار بر مجلس عقد ایتدیرمسنی طلب ایلمشلر، بو مجلسده ینه کری

چکلمکه قرار ویرمشلردی. ایشته او زمان تهمیستوقلیس یونانیلری ایستهمدکلری حالده محاربهیه اجبار ایتمك ایستهمش، درحال اعتمادی اولان برذاتی، چوجقلرینك مربیسی سیکینوسی ایرانیلره کوندرمش، انلره شو سوزلری سویلتمشدر: «آتنهلیلرك قوماندانی، بویوك حکمدارك مظفریتنی ارزو ایتدیکی ایچون سزه شوخبری کوندرییور: یونانیلر قاچمغه حاضرلانیورلر، آرقهلرینی براقمایکز!»

او آقشام ینه مجلس عقد ایدلمش، تهمیستوقلیسی برینك کورمك ایستهدیکی خبر ویرلمشدی. بو ذات، آریستیدیس ایدی. آریستیدیس (أکینه)دن کلیوردی. فقط تهمیستوقلیسك یانه کلیر کلمز، رقیبنه طوغرو ایلریلهمش: «تهمیستوقلیس، بز ینه بربریمزه دشمن اولالم. فقط وطنك سلامتی ایچون غیرت و حمیتده رقابت ایدهلم. سز بوراده بویله بوش سوزلرلهوقت کچیرییورسکز. حال بوکهدشمن سزی احاطه ایدییور!» دیمشدی. بونكاوزرینه تهمیستوقلیس: «بیلیورم، حتی بونی یاپدیران ده بنم!» دیمش، آریستیدیسه بو حوادثی ویردیرتمك ایچون ألندن طوتوب مجلسه کوتورمشدی. آرتق بونك اوزرینه تهمیستوقلیسك رأیی قبول ایدلمش، یونانیلر ایچون محاربهدن باشقه چاره قالمامشدی.

او صرهده سالامین آطهسی ایله ساحل بیننده‌کی قویده بولونان کمیلرك مقداری ۳۷۸ غالهردنعبارتدی. بونلردن ۱۸۰ی آتنهلیلرك، ٤٠ی قورهنتلرك، ۵۲سیاکینهلیلرك، ٦٦سیده اسپارطهلیلرکدی. متباقیسیده (خالکیس، ناقصوص و مهلوس کبی) آطهلرله پهلوپونهزدن کوندرلمشدی.

سرخس یونان دوناتماسنه تعرض ایتمکه قرار ویرمشدی. حتی (فالیرون) اوکلرینه بیك قدر کمی کوندرمش، بونلرك مرتباتنی هپ فنیکهلیلردن تشکیل ایلمشدی. تهمیستوقلیسدن خبر کلدکدن صوکرهده سرخس عمومی برحرکت امری ویرمشدی. ایران دوناتماسی (سالامین) لیماننه یرلشمك ایچون بوتون کیجه مانوره یاپمش، بوغازك مدخلنده بولنان (پیزیتالی) آطهسنه اوفاق برده مفرزه چیقارلمشدی.

صباحه طوغرو ایدی که هر ایکی طرفده کمیلرینی محاربه نظامنه قویمش، فنیکهلیلره قارشی آتنهلیلر، ئی‌یونیلیلره قارشیده پهلوپونهزلیلر محاربهموضعی اشغال ایلمشلردی. سرخس، دکزه طوغرو ایلریلهین برون اوزرنده کوموش بر تخت

أوزرینه اوطورمش، محاربه‌یی تماشا ایدییور، بو صره‌ده ایسه یونانیلر معبودلرینی ممنون ایتمك ایچون ایرانیلردن اوچ اسیری قربان ایلیورلردی .

کونش طلوعه باشلادیغی صره‌ده یونان عسکرلری بر حرب شرقیسنه باشلامشلردی. بر طرفدن بورولر چالیور، آفاقی طولدیران بو سسلر آره‌سنده کوره‌کلرك موزون چارپیشلری عکس انداز اولیور ، دونانما ایلریله‌مکه باشـلایوردی. آتنه‌لیلرك بو-

لوندقلری صاغ جناح پك زیاده ایلریله‌مش، حتی یونان کمیلرندن بری فنیکه کمیلرندن برینی زورلامشدی. صوکره، محاربه بسبتون عمومیلشمش ، او زمان ایرانیلر طار بر یره صیقیشه‌رق نظام وانتظامسز محاربه‌یه باشلامشلردی (٢٠ ایلول ٤٨٠) .

آتنه‌لیلر اوزون بر محاربه‌یی متعاقب فنیکه‌لیلری رجعته مجبور ایتمشلر ، دها صوکره‌ده رجعته باشلایان أی‌یونیلیلری تعقیبه قویولمشلردی. فقط مسافه‌غایت طار اولدیغی ایچون کمیلر کریله‌مك ایسته‌دکجه، آرقه‌دن ایلریله‌مك ایسته‌ین کمیلره چارپیور، هیچ بر مانوره اجراسنه موفق اولمادن بر برینی پارچه‌لیوردی. دکز بوتون کمی انقاضی، انسان نعشی ایله طولمشدی. دکزه دوکولن یونانیلر یوزه یوزه (سالامین) آطه‌سنه چیقیورلر، ایرانیلر ایسـه شاعر «نه‌سخیلوسك (أشیل) تعبیری وجه ایله «آغه دوشمش آرسلانلر کبی» پارچه‌لانیورلردی. بواثناده ایرانیلرك (پیزی تالی)

اطه‌سنه چیقاردقلری مفرزه اوراده قالمش؛ آریستیدیس، معیتنه بر چوق هوپلیت آلارق آطه‌یه چیقمش، بونلری کاملاً تلف ایلمشـدی. روایته کوره بو محاربه‌ده ایرانیلردن ۳۰۰، یونانیلردن‌ده ٤۰ کمی محو اولمشدی!

سرخسك فراری

ایرتسی کون یونانیلر ایرانیلرك یکی بر تعرضلرینه انتظار ایدییورلردی. بوغازك اوبر طرفنده، (آتیك) ساحلنده فنیکه‌لیلرك نقلیه کمیلرینی بر برینه باغلادقلری کوروليور، هر کس سرخسك قره ایله (سالامین) آطه‌سی بیننده کوپرو انشا ایتمك فکرنده بولوندیغنی سویلیوردی. حتی بوتون کون هپ بو حاضرلقلرله کچمش، فقط کیجه اولور اولماز ایران دوننماسی هیچ بر کورولتو ایتمدن کوزدن نهان اولمشدی.

یونان دوننماسی سرخسك پیشنی براقمامق ایچون دوننمایی (آندروس) آطه‌سنه قدر تعقیب ایلمشدی. حتی بوراده قوماندانلر تکرار بر مجلس عقد ایتمشلر، تمیستوقلیس بو مجلسده طوغرودن طوغرویه (چناق قلعه بوغازی)نه کیدوب ایرانیلرك خطرجعتنی قطع ایتمك ایچون کوپریلرینك تخریب ایدلمسنی تکلیف ایلمشدی. فقط دیکر قوماندانلر بو فکری رد ایتمشلردی. بونلر ایران اردوسنی برزخ جوارنده براقه‌رق اوزاقلاشمق ایسته‌میورلردی. تمیستوقلیس سرخسی برزخدن اوزاقلاشدیرمق ایسته‌مش، بونك ایچونده اولجه ایران دوننماسنه کوندردیکی سیکینوسی بو سفرده سرخس اردوکاهنه کوندرمشدی. سیکینوس، (چناق قلعه بوغازی) نده‌کی کوپری‌یه تعرضدن یونانیلری واز کچیردیکنی، بناءعلیه سرخسك سربست سربست رجعت ایده‌بیله‌جکنی سویلیه‌جك وبو واسطه ایله سرخسی عودته مجبور ایلیه‌جکدی.

سرخس آرتق یونانستانده طورمق ایسته‌میوردی. بو سببدن ماردونیوسی اك کزیده قطعات ایله (تسالیا)ده براقمش، کندی‌ده اردوسنك قسم کلیسی ایله کلدیکی یولدن عودت ایلمشدی. فقط عودت، خراب وپریشان بر مملکتدن اجرا ایدلدیکی ایچون عسکرك برچوق قسمی آجلقدن، صوسزلقدن، خسته‌لکدن تلف اولمشدی.

روایته کوره سرخس (استریمون، اوستروما) نهری منصبنه کلدیکی زمان اردوسندن آیریلیر، آسیایه بر آن اول مواصلت ایتمك ایچون بر فنیکه کمیسنه بینه‌رك صاووشور. فقط یولده شدتلی بر فورتنه ظهور ایدنجه، بر چوق عسکرله طولو بولونان کمی باتاجق برحاله کلیر. کمینك قپودانی سرخسك حضورینه کله‌رك کمینك حموله‌سی آزالمادقجه کندیسنك قورتولا‌میه‌جغنی سویلر. بونك اوزرینه سرخس معیتی افرادینه: «ایشته آرتق حکمداریکزه محبتکزی

شمدی اثبات ایده‌جکسکز، حیاتم سزك ألکزده‌در .» دیر . کمیده بولونان ایرانیلر سرخسك بو سوزلری اوزرینه زانو بزمین اولورلر، هپسی‌ده کندیلرینی برر بردکزه آتارلر. کمی، یوکی شو صورتله خفیفله‌یجه کمال سهولتله آسیایه کلیر. سرخس آسیایه مواصلتنده اولا حیاتنی قورتاردیغندن طولایی کمینك قاپودانه آلتون براکلیل ویرر، دها صوکره‌ده برچوق ایرانیلرك محوینه سبب اولدیغی ایچون درحال قفاسنی کسدیرر.

یونانیلر ایران دوننماسندن الآن قورتولامامشلردی.

یونانستانده ماردونیوس

اردو، کله‌جك سنه تکرار سفره مباشرت ایچون یونانستانده قالمش، سرخس یالکز محاربه‌یه قیرباچله صوقولان انضباطسز، تربیهٔ عسکریه‌دن محروم عسکرلری آلوب کوتورمشدی. ماردونیوسك معیتنده قالان عسکر ایسه ایرانیلر، مدیالیلر، ساسلرکبی شمالی یونانستانده‌کی تسالیالیلرله به‌ئوتیلیلردن عبارت ایدی. بوتون بوقطعه‌نك موجودی ٣٠٠٠٠٠ نه بالغ اولدیغی سویله‌نیوردی. سرخس بومعظم اردویی (تسالیا) صحراسنه کتیرمش، قیشلاغنی (تسالیا) اوواسنده ترتیب ایلمشدی.

یونانیلر (سالامین) مظفریتندن صوکره اولا ایرانیلری تعقیب ایتمك ، ایران اردوسنه (آتیك) ایله (به‌ئوتی) آره‌سنده‌کی طاغلرده تعرض ایلمك ایسته‌مشلردی. او صره‌ده یونان اردوسی قوماندانلغنده اسپارطه‌لی قله‌ئومبروطوس بولونیوردی. برکون قله‌ئومبروطوس، عبادت ایتدیکی اثناده کسوف واقع اولدیغنی کورنجه معبودلرك بو حرکتدن ممنون اولمادقلرینی آکلامش، یونان اردوسنی درحال بەلوپونه‌زایچلرینه طوغرو چکمشدی.

بوصره‌ده یونان دوننماسی‌ده (اوبه) آطه‌سی جوارینی یغما ایتدکدن صوکره (سالامین)ه کلمش، بوتون غنائم تقسیم ایدلمشدی. غنائمك برحصه‌سی آپوللونه تخصیص ایدلمش وألنده کمی مهموزی طوتار برهیکل اعمال ایدیله‌رك (دلفی) معبدینه قونولمشدی. دها صوکره دوننما قوماندانلرندن احراز مظفریته الك زیاده خدمت ایدنلره ویرلمك اوزره ایکی مکافات تعیین ایدلمشدی. بونلردن برنجی مکافاتی دکزلر معبودی پوزه‌ئیدون قازانمش ، ایکنجی مکافاتده أکثریت آرا ایله تەمیستوقلیسه ویرلمشدی .

تەمیستوقلیس برمدت صوکرا اسپارطه‌یی زیارت ایتمش، بووطن برور قومدن پك زیاده آثار احترام کورمشدی. حتی اسپارطه‌لیلر تەمیستوقلیس حقنده برحرمت فوق العاده اولمق اوزره الك پارلاق کردونه‌یی رکوبنه تخصیص ایتمشلر، ذکا ومهارتنه مکافات اولمق اوزره کندیسنه زیتون دالندن براکلیل اهدا ایلمشلردی. اسپارطه‌دن عودتنده اسپارطه‌نك الك بویوك عائله‌سنه منسوب اوچ یوز سواری کندیسنی حدوده قدر تشییع ایلمشدر. حال بوکه آتنه‌یه کلدیکی زمان اهالی تەمیستوقلیسك سوزینه اهمیت بیله ویرمه‌مشلردر. حتی آتنه‌لیلر اردو قوماندانلغی تەمیستوقلیسك رقیبی آریستیدیسه، دوننما قوماندانلغنی‌ده دیکر رقیبی قسانتیپوسه تودیع ایلمشلردر.

سالامین مظفریتی

(قورمون، لوکسنبورغ موزه‌سنده)

یونانیلر (سالامین) مظفریتندن صوکره دشمنی قرده‌ده مغلوب ایتمک ایستیورلردی . اسپارطه‌لیلرله متفقلری، (قوره‌نت) برزخی بوینجه برسپر انشا ایتمشلردی. بونلر ، پەلوپونه‌زدن چیقمادن مملکتلرینی بورادن مدافعه ایتمک ایستیورلردی. آتنه‌لیلر ایسه ایرانیلر مملکتلرینه استیلا ایتمسینلر دیه مملکتلرینک دها ایلریسنده محاربه ایتمک آرزو ایدیورلردی . ماردونیوس آتنه‌لیلر ایله اسپارطه‌لیلر بیننده موجود بو اختلافدن استفاده ایتمک ایسته‌مشدی . حتی بو اثناده یونانیلره اوته‌دن بری محبت پرورده ایدن ماکدونیاقرالی آلکساندروس (آتنه) یه قدرکله‌رك آتنه‌لیلری سرخس نامنه اتفاقه دعوت ایلمش، فقط آتنه‌لیلر بونی قطعیاً قبول

برغمه‌لی هارپیست (موزهٔ همایونده‌در)

ایتمه‌مشلر ، و بو تکلیفی اسپارطه‌لیلره‌ده خبر ویرمشلردی .

ماردونیوس، ایلك بهارده بوتون اردوسیله (آتنه) یه کیرمشدی . آتنه‌لیلر ینه شهردن چیقمشلر، جمله‌سی‌ده (سالامین) آطه‌سنه التجا ایلمشلردی . ماردونیوس، تکرار صلح تکلیف ایتمك ایچون (سالامین) آطه‌سنه چناق قلعه‌لی بر روم

کوندرمش، بو سفر آتنه‌لیلر صلح تکلیفنه قولاق بیله آصمامشلردی . حتی عقد ایتدکاری مجلس اعضاسندن لیکیداس ، ماردونیوسك تکلیفی حقنده‌ده مذاکره ایدلمسنی تکلیف ایلدیکی زمان آتنه‌لیلر بسبتون حدتلنه‌رك لیکیداسی طاشله‌اولدیرمشلر، آتنه قادینلری‌ده أوینه هجوم ایدرك زوجه‌سنی وچوجقلرینی کاملاً تلف ایلشلردی.

فقط اسپارطه‌لیلرله متفقلری حالا مملکتلرندن چیقمیورلردی. آتنه‌لیلر آرتق امداد زمانی کلدیکنی آکلاتمق ایچون اسپارطه‌یه آدم کوندرمشلر ، اوصره‌ده مملکتی اداره ایدن ئه‌فورلر اسپارطه‌لیلرك یورطیلری اولدیغی ایچون مملکتلرندن چیقامیه‌جقلرینی بیان ایتمشلردی. اسپارطه‌لیلر تمام اون کون قطعی هیچ بر جواب ویرمیه‌رك آتنه مرخصلرینی اویالامشلر، نهایت آتنه‌لیلری مدافعه ایتمکه قرار ویره‌رك ٥٠٠٠ اسپارطه‌لی هوپلیت و ٥٠٠٠ پەریبوکدن مرکب بر اردو کوندرمشلردی. بو اردوده هر اسپارطه‌لی معیتنده یدی هیلوط بولونیور، وبوسایه‌ده اردونك موجودی ٤٠٠٠٠ نه بالغ اولیوردی.

روایته کوره تکه‌ئه اهالیسندن بری او صره‌ده ئه‌فورلره مراجعت ایدرك کندیلرینك آتنه‌لیلره معاونت ایتملری بهمه حال الزم اولدیغنی سویله‌مش، حتی: «شاید آتنه‌لیلر ایرانیلرله اتفاق ایده‌جك اولورلرسه اوزمان سز برزخك بر اوجندن اوبر اوجنه قدر کاملاً سپرلر انشا ایتسه‌کز ینه برشی یاپامازسکز. ایرانیلر پەلوپونه‌زه کیرمك ایچون بهمه‌حال آچیق بر یر بولورلر.» دیمش و اسپارطه‌لیلرك حربه اشتراك ایتملرینه بوصورتله سبب اولمشدر.

پلاته صحراسنده محاربه‌سی

ماردونیوس (آتنه)دن چیقارکن شهری یاقمش، سپرلری و معبدلری خراب وپریشان ایتمشدی. صوکره ، سواریسنك حرکاتنه دها مساعد بر زمین بولابیلمك ایچون اردوسنی (بەئوتی)یه کتیرمش، (پلاته‌ئه) جوارنده توقف ایتمشدی. ماردونیوس (پلاته‌ئه)ده مستحکم بر اردوکاه تأسیس ایدییور ، ٥٠,٠٠٠ یونانی ایله، هه‌رودوتك روایتنه کوره ، ٣٠٠٠٠٠ ایرانیی محاربه‌یه حاضرلامقله مشغول اولیوردی.

اسپارطه‌لیلر ، آتنه‌لیلر و متفقلری‌ده ایرانیلرك قارشیسنه ، (کیته‌رون) صرتلرینه یرلشمشلردی. فقط جوارده صو بولونمادیغی ایچون صحرایه، (غاغافی) منبعنه طوغرو ایتمکه مجبور اولمشلردی . متفقین اردوسنك قوتی ٣٨٠٠٠ هوپلیت و ٧٠٠٠٠ زرهسز افراددن مرکبدی . بونلر یالکز اوقلر و قارغیلرله محاربه ایدییورلردی. متفقین اردوسنده هر قوم مستقل بر قطعه تشکیل ایدییوردی. اردو

قوماندانی اسپارطەلی پاوزانیاس ایدی. پاوزانیاس، ادارهٔ حکومت ایدەمیەجك درجه کنج بولونان عموجەزادەسنك یرینه ایفای وظیفه ایدییوردی.

متفقین محاربه نظامی آلدقلری زمان، اك زیاده شرفلی اولان صاغ جناحی لاكەدەمونیالیلر (اسپارطەلیلر) اشغال ایتمشلردی. اسپارطەلیلرك بو جناحده بولونان قوتلری ۵۰۰۰ اسپارطەلی هوپلیت، ۵۰۰۰ پەریبوك هوپلیت، ایله انلرك معیتنده ۴۰۰۰۰ هیلوطدن عبارتدی. صول جناحده آریستیدیسك قوماندەسنده اولارق صرف آتنەلیلردن مرکبدی. صول جناحده بولونمغی اك زیاده تەكەئەلیلر آرزو ایتمشلردی. چونکه اسپارطەلیلرله برلکده نه زمان محاربه ایدرلرسه بو جناحی دائما اونلر اشغال ایدرلردی. آتنەلیلر ایسه (ماراطون)دەکی مظفریتلرینی ایلری یه سورەرك بو جناحی کندیلری اشغال ایتمك ایستیورلردی. نهایت مسئلەیی آریستیدیس حل ایتمش، آتنەلیلره: «بز بورایه موقع غوغاسنه دکل، دشمنله محاربه ایتمکه کلدك. نرەده بولونورسەق بزم ایچون اوراسی اك شرفلی اولور» دیمش، مسئلەیی اسپارطەلیلرك تصویبنه براقشدی. اسپارطەلیلرده بو جناحه آتنەلیلری تعیین ایتمشلردی.

مرکز قطعەسی سائر یونانیلردن تشکیل ایدلمشدی. بونلرده ۱۵۰۰ تەكەئەلی هوپلیت، ۵۰۰۰ قورەنتلی، ۳۰۰۰ مەغارالی، ۶۰۰ اورخومەنوسلی، ۳۰۰۰ سی‌کیونلی، ۸۰۰ ئەپیدورلی، ۱۰۰۰ ترەزەنلی، ۴۰۰ میکەنلی، ۱۰۰۰ فلیونتلی، ۸۰۰ هرمییونلی، ۶۰۰ أرەتریالی، ۴۰۰ خالکیسلی، ۵۰۰ آمبراکیالی، ۸۰۰ لوقادلی، ۲۰۰ کفالونیالی، ۵۰۰ أکینەلی و ۶۰۰دە پلاتەئەلی ایدی.

ایکی اردو هیچ محاربه ایتمدن تمام اون کون قارشی قارشی‌یه طورمشلردی. هر ایکی طرفدەده معبودلره قربانلر تقدیم ایدیلیور، فقط بر درلو احراز مظفریته مساعد بر اماره ظهور ایتمیوردی. نهایت ماردونیوس تعرضه قرار ویرمش، ایران اردوسنك بو تدارکاتنی ماکدونیا قرالی آلکساندروس یونان اردوسنه کاوب خبر ویرمشدی.

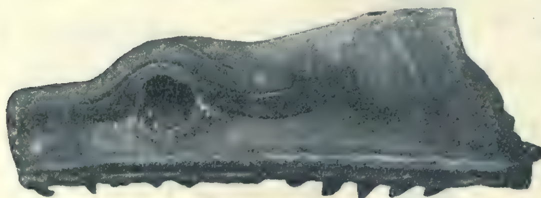
محاربه نظامنده اسپارطەلیلر ایرانیلرك، آتنەلیلرده ایران حکمدارینه تابع یونانیلرك قارشیسنه اصابت ایتمشلردی. فقط آتنەلیلر ایرانیلرك طرز محاربەسنه دها زیاده واقف اولدقلری ایچون پاوزانیاس اسپارطەلیلرك یرینه آتنەلیلری کچیرمش، ماردونیوس‌ده تکرار اسپارطەلیلرك قارشیسنه ایرانیلری کتیرمشدی. حتی ایران سواریسی، متفقین اردوسنك صو تدارك ایتدیکی منبعی کاملاً قاپاتنجه، پاوزانیاس او کیجه اردوسنی (پەلوپونەز)ه کیدن یول اوزرنده، (پلاتەئه) موقعنه قدر چکمکه مجبور اولمشدی. فقط بو اثناده مرکز قطعاتنك ای بر مانوره اجرا ایدەمەمسی یونان اردوسنك اوچ پارچەیه انقسامنه سببیت ویرمش، دها صوکره بو پارچەلر بر دها برلشەمیەجك حاله کلمشلردی.

صباحلين كونش طوغمايه باشلاديغى صره‌ده ماردونيوس يونان اردوسنك طاغلره طوغرو رجعت ايلديكنى كورونجه درحال اردوسنه نهردن كچوب تعرض ايتمسنى امر ايلمشدى. پاوزانياس ايرانيلرك اسپارطه‌ليلره طوغرو تعرضنى خبر آلير آلماز آتنه‌ليلرى امداده چاغيرمش، فقط بو اثناده آتنه‌ليلر ايران تابعيتنده بولونان يونانيلرله مشغول بولوندقلرى ايچون اسپارطه‌ليلره معاونت ايده‌مه‌مشلردى. شو حالده محاربه ايكى‌يه انقسام ايلمشدى.

اسپارطه‌ليلرك بولونديغى جناحده پاوزانياس دها محاربه‌يه باشلامازدن اول حيوانلر قربان ايتمش، موفقيتى احراز ايدوب ايتميه‌جكنى آكلامق ايچون باغر-صاقلرينى معاينه ايلمشدى. فقط باغرصاقلرك مظفريته دلالت ايتمديكنى كورونجه تكرار قربان كسمكله مشغول اولمشدى. بو صره‌ده ايسه ايرانيلر بسبتون ايلريله‌مشلر، قامشدن معمول سپرلرينى يرلره ركز ايدرك سپرلر كريسندن اسپارطه‌ليلره اوق ياغديرمغه باشلامشلردى. پاوزانياس مأيوس و مضطرب، كوزلرينى هه‌را معبدينه ديكمش، يونانيلره امداد ايتمسنى استرحام ايدييوردى. نهايت صوك قربانده باغر-صاقلرك مساعد ظهور ايتديكنى كورر كورمز، معيتنده‌كى عسكرلره هجوم امرى ويرمش، اسپارطه‌ليلر ايرانيلر اوزرينه آتيلارق بوتون سپرلرينى آلت اوست ايتمشلردى. آرتق محاربه كوكس كوكسه دوام ايدييوردى. ايرانيلر كمال جسارتله مقاومت ايدييورلر، فقط كنديلرينى صاقلاياجق هيچ برسپر بولاميورلر، انتظام ايله محاربه ايتمه‌كى بيلميورلردى. اسپارطه‌ليلر ايسه اوزون مزراقلرى، متين قالقانلريله طوپلو برقطعه تشكيل ايدييورلردى. ماردونيوس بياض بر آته بينمش، الك كزيده عسكرلرى اورتاسنده حقيقةً شجاعت ابراز ايدييوردى. نهايت آلديغى ياره‌نك تأثيريله وفات ايدر ايتمز ايرانيلر بسبتون طاغيلمغه باشلامشلر، شرانپوللرله محفوظ اردوكاهلرينه طوغرو فرار ايلمشلردى. بو صره‌ده اسپارطه‌ليلر ايرانيلرى سريع بر يورويشله تعقيب ايتمشلردى. فقط مستحكم موقعلره قارشى نه صورتله تعرض ايديله‌جكنى بيلمدكلرى ايچون آتنه‌ليلرى بكله‌مكه لزوم كورمشلردى.

محاربه‌نك ديكر قسمنده آتنه‌ليلرده آناطولى يونانيلرينى مغلوب ايلمشلر، دها صوكره اسپارطه‌ليلرله برلشه‌رك ايرانيلرك متين سپرلرنده كنيش كديكلر آچمغه موفق اولمشلردى. نهايت قطعى ومؤثر برتعرض اجرا ايدرك آغرلقلر وآرابه‌لرله

طولو، طاربر ساحه ایچنده ایرانیلری کاملاً پریشان ایلمشلردی. روایته کوره بو محاربه‌ده ایرانیلردن ۲۶۰۰۰۰ کشی تلف اولمش، یالکز محاربه میداننده‌ن خارج بولونان ۳۰۰ کشی ایله ۴۰۰۰۰ قدر کزیده قطعات آناطولی‌یه عودت ایده‌بیلمشدی. اسپارطه‌لیلرک تلفاتی ۹۱، تهکه‌ئه‌لیلرک ۱۶، آتنه‌لیلرک‌ده ۵۲ کشیدن عبارتدی! مرکز قطعاتنی تشکیل ایدن قطعه‌لر محاربه‌یه هیچ کیریشمه‌مشلردی؟ (۴۷۹).

سلطان احمد میداننده‌کی ییلانلی ستونك بر باشی

یونانیلر محاربه میداننده و ایرانیلرك اردوکاهنده‌غایت قیمتلی مجوهرات، صیرمه‌قماشلر، آطلاس یاتاقلر، مزین سلاحلر أله کچیرمشلردی. بوتون بوغنائمك اونده بری اولیمپیاده‌کی (زه‌وس) معبدی ایله پوزه‌ئیدونه تخصیص ایدلمشدی. (دلفی) ده‌کی آپوللون معبدی ایچون‌ده غایت جسیم بر آلتون سهپا انشا اولونمشدی. بو سهپا بربرینه صاریلمش اوچ ییلاندن متشکل بر ستون اوزرینه موضوعدی. ایرانه قارشی اتفاق ایدن یونان اقواممندن اوتوزبر قومك اسمی بوستون اوزرینه یازلمشدی. پلاته‌ئه سهپاسی بالآخره بیزانس ایمپراطوری قسطنطین طرفندن (قسطنطینیه)‌یه کتیریلمش و (هیپودروم) ه رکز ایدلمشدی. الیوم سلطان احمد میداننده‌در. ستونی تشکیل ایدن ییلانلرك باشلری کاملاً قوپارلمشدر. یالکز بر باشی موزهٔ همایونده‌در.

میقال محاربه‌سی ایرانیلر پلاته‌ئه فلاکتندن صوکره یونانستانه قارشی تعقیب ایتدکلری استیلا مسلکندن بسبتون صرف نظر ایتمشلردی. حریتلرینی پارلاق برصورتده مدافعه‌یه مقتدر اولان یونانیلر بوکا واقف اولدقلری ایچون شمدی کندیلری تعرضه قیام ایتمشلر، آناطولیده‌کی یونانیلری‌ده ایران تحکمندن قورتارمغه قرار ویرمشلردی. یونانیلر بومقصده نائل اولمق ایچون پلاته‌ئه محاربه‌سی اجرا ایدلدیکی صره‌ده اسپارطه‌لی له‌ئوتی‌خیدیس معیتنه بردونانما ویره‌رك آناطولی یونانیلرینی عصیانه تشویق ایچون کوندرمشلردی. له‌ئوتی خیدیس (ده‌لوس) آطه‌سی اوکنه کلدیکی زمان، بوتون حوالی‌یی دشمن کمیلریله طولو ظن ایتمشدی. حتی سیسام اهالیسندن بری یونان دونانماسنه کله‌رك اوطرفلرده هیچ دشمن بولونمادیغنی، بناءعلیه دونانمانك ایلریله‌مسی موافق اولاجغنی سویله‌دیکی زمان قوماندانلر بوکا بر درلو ایناناماشلردی. له‌ئوتی خیدیس سیساملی‌یه بردنبره: «سنك آدك نه؟» دییه سؤال ایتمش، سیساملی: «هه‌که‌زیسطراط!» (یعنی اردو قوماندانی) دیر دیمز،

لەئوتى خيديس : « پك اعلا، ايشتە بن‌دە بو اسمى اغور عد ايدييورم ! » ديمش ودوناثماسنە حركت امرينى ويرمشدى.

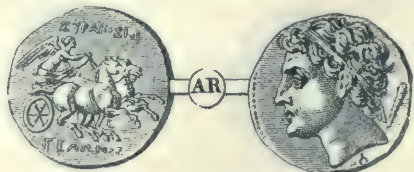
بو صره‌ده ايران دوناثماسى ٣٠٠ غالەردن مركب اولارق (سيسام، ساموس) اوكنده بولونيور، ٦٠٠٠٠ كشيلك بر ايران اردوسى‌ده (سيسام) آطه‌سنه طوغرو ايلريله‌ين (ميقال) برونده اخذ موقع ايدييوردى. ايرانيلر يونان دوناثماسنك كلديككنى خبر آلير آلماز آچيق دكزده محاربه‌يه جسارت ايده‌مه‌مشلر، دوناثمانى (ميقال) جوارينه، اردولرينك حمايەسى آلتنه جلب ايتمشلردى. حتى كميلرينى قره‌يه چكه‌رك اطرافنى شرانپوللرله تحكيم ايلمشلردى. يونانيلر (ميقال) استحكاملرى اوكنه كليركلمز قره‌يه چيقمشلر ودرحال محاربه نظامى آلمشلردى. ايرانيلر ايسه اردولرنده‌كى ئى‌يونيلره اعتماد ايتمدكلرى ايچون سيساميليلرك سلاحلرينى آلمشلر، ميله‌تليلرى‌ده طاغ يوللرى محافظه‌يه كوندرمشلردى. بعده كنديلرى سپرلر كريسنده اخذ موقع ايدرك يونانيلره مقابله ايلمشلردى. (ميقال) محاربه‌سنده آتنه‌ليلر ساحلدن، اسپارطه‌ليلر طاغ جهتندن تعرض ايدييورلردى. ساحلدن تعرض ايدن آتنه‌ليلر ايرانيلرك سپرلرينى دوپرر دوپرمز اوزرلرينه آتيلمشلر، پيشلرينى براقيه‌رق استحكاملرينه داخل اولمشلردر. بو صره‌ده ايران اردوسنده بولونان ئى‌يونيليلرده غالبلره التحاق ايدنجه ايران اردوسى كاملاً محو اولمشدر. يونانيلر ايرانيلرك اردوكاهنى يغما ايتمشلر، كميلرينى كاملاً احراق ايلمشلردر.

سلطان احمد ميداننده‌كى يلانلى ستون

ايران حربلرينك ماهيتى ايران حربلرى يونانستانك تاريخ تكملاتنده بويوك بر تأثيرى حائز اولمشدى. مؤرخلرجه (مديا حربلرى)، (استقلال حربلرى) و (باربارلرله محاربات) ناميله معروف اولان بو محاربه‌لر آتنه‌نك اعتبار مليسنى يوكسه‌لتديكى كبى تاريخ انسانيت ايچونده اك مهم دساتيرك تكمل وانتشارينى تأمين ايلمشدى. ايران حربلرى استبداد آلتنده حريت وموجوديتنى ضايع ايدن مطيع كتله‌لره قارشى حريت شخصيه‌نك بويوك بر مظفريتى ديمكدى. قوهٔ

اقوامك تزایدینی تأمین ایدن حریت فكریه و سیاسیه بو حربلرله وبو حربلر نتیجه‌سی اولارق یونانستانده تكمل ایلمشدی . دها طوغروسی یونانیلرك غالبیتی حریت شخصیه‌نك مظفریتی ایدی ؛ ایرانیلرك غالبیتی ایسه شخصیت فكریه‌نك اسارتیله نهایت بولاجقدی . ایرانیلر رهبانه ، اسرار و كهانته خارق العاده اهمیت ویررلردی . یونانستانده ایسه دینی و راهبانه بر تربیه یونانیلرك طرز حیات وتفكراتنی قید اسارتله پریشان ایده‌جكدی . بناء علیه ایران حربلری یونان جهان فكریسنی اسارتدن خلاص ایلمشدی. یونانیلر بو حربلر اثناسنده آكلامشلردی كه برملتك قوتی اساطیر

كه‌لونك مسكوكاتی

وكهانتله دكل، فكری واجتماعی ترقیلرله قائمدر. خصوصیله (دلفی) كاهنلرینك افلاسی انلره بوحقیقتی تماميله ادراك ایتدیرمش، عنعنات وخرافاته ویریلن اهمیت بردنبره سقوط ایتمشدی. حتی میله‌تلی مؤرخ هه‌قاته‌ئوس ، ایران حربلری حقنده‌كی مشاهداتنی یازدیغی صره‌ده : « شو یازدیغم سطرلرهپ طوغرو اولدقلرینه قانع اولدیغم وقایعدن عبارتدر . چونكه یونانیلرك خرافات قدیمه‌سی آرتق كاملاً تضاد آلودو كولنج بر حاله كلمشدر.» طرزنده ادارهٔ افكار ایلمشدی .بناءعلیه ایران حربلری حریت فكریه‌یی‌ده تأمین ایلمشدی .

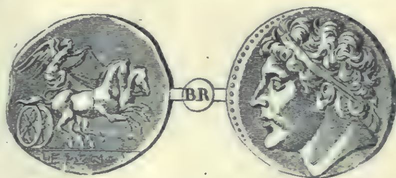
ایران حربلری یونان ادبیاتنده پك پارلاق اثرلره زمین تشكیل ایلمشدر . خصوصیله بو محاربه‌لره بالذات اشتراك ایدن أسخیلوسك (أشیل) منظوم تیاترولری یونان صحنه‌لرنده عصبی آلقیشلره مظهر اولمشدر . مثلا بو پیه‌سلردن برنده دارانك زوجه‌سی آتوسا كندیسنه اسپارطه‌لی ، آتنه‌لی وآرغوسلی قادینلردن خدمتكارلر ایستیور ، فقط اوغلنك منهزم و پریشان رجعت ایتدیكنی كورونجه أملره كرفتار اولیور . صوكره دیكر بر پرده‌ده بوتون مغنیلر : «آرتق انسانلر زنجیرلر ایچنده ایكله‌میه‌جك ، حریتی استرداد ایدن ملت ، افكارینی‌ده هر صورتده بیان ایده‌جك !» دیبه اعلان سرور ایدییور .

دیكر برشاعرده حربی متعاقب اعلان اولونان مسالمتی تبجیل ایچون: «ای ذی قدرت مسالمت! سن انسانلره ثروتلر كتیریر. طاتلی نغمه‌لرك ظریف چیچكارینی سرپرسك.» طرزنده بیان حسیات ایلمشدی.

سیجیلیالی یونانیلرك محاربانی

شرق یونانیلری آسیالیلره قارشی حریت و استقلاللرینی تأمین ایتدكاری صره‌ده غرب یونانیلری‌ده منشأ وعادات اعتباریله آسیالیلردن قطعیاً فرقلری اولمیان اقوام ایله محاربه

ایدییورلردی. یونانیلرك غربده محاربه ایتدكلری قوم، قارطجه‌لیلردی. قارطجه‌لیلر، (صور)ك آفریقا و سجیلیاده‌كی مستملكات شهرلرینه یرلشدكدن صوكرا اسپانیانك جنوب وجنوب شرقی ساحللرینی‌ده أله ایتمشلر، لیبیالیلر و ئه‌تروسكلرله برلشه‌رك قبل المیلاد آلتنجی عصرده بحر سفید تجارتنه حكمران اولمغه باشلامشلردی. قارطجه‌لیلر لیبیا ایله ساردنیا آطه‌سنك برقسمنی ضبط ایدرك قدرت و سطوتلرینی تزیید ایدنجه‌درحال سجیلیاده‌كی یونانیلر اوزرینه تعرض ایتمشلردی.

هیه‌رونك مسكوكاتی

قارطجه‌لیلر بو تعرض ایچون تام سرخسك یونانستانه قارشی حاضرلق كورمكه‌باشلادیغی زمانی انتخاب ایلمشلردی. دها طوغریسی بوصره‌ده ایران ایله فنیكه بیننده مخابرات اجرا ایدلمش، یونانیلره قطعی برضربه اورمق ایچون آریالیلرله سامیلر اتفاق ایتمشلردی. مع مافیه‌سجیلیالی یونانیلر قارطجه‌لیلره مقاومت ایده‌جك درجه‌ده بر قوته مالك بولونیورلردی. (سیرا كوزه) تیرانی كه‌لون ایله (آقراغاس) تیرانی ته‌رونك اتحادی بویوك برقوت وجوده كتیرییوردی. ایشته یونان دونانماسی (سالامین)ده ایرانیلری مغلوب ایلدیكی صره‌ده بوبویوك قوتده (هیمه‌را)ده قارطجه‌لیلری مغلوب ایلمشدر (٤٨٠).

هه‌رودونك روایتنه كوره بو محاربه‌ده قارطجه‌لیلرك اردوسی ٣٠٠٠٠٠ نفردن، دونانماسی‌ده ٢٠٠ حرب سفینه‌سیله ٣٠٠٠ نقلیه سفینه‌سندن عبارت ایدی. ته‌رونك معیتنده‌كی قوتده غایت آز ایدی. فقط (آقراغاس) تیرانی كه‌لون ٥٠٠٠٠ پیاده و ٥٠٠٠ سواری ایله كلنجه، بوقوت اولدقجه تزاید ایتمشدی. متفقین قارطجه‌لیلرله اوفاق تفك محاربه‌لر ایتدكدن صوكره (هیمه‌را) قاپوسی اوكنده بر میدان محاربه‌سی اجرا ایتمشلر، بو محاربه‌ده قارطجه‌لیلرك اردوسنی مغلوب ایتدكدن صوكره دونانماسنی‌ده خراب ایلمشلردر. سیرا كوزه‌لیلر بو حربه او درجه اهمیت ویرمشلردر كه حتی كه‌لونك زوجه‌سی داماره‌ته بوتون سیرا كوزه قادینلرینه نمونهٔ امتثال اولارق‌تكمیل مجوهراتنی تجهیزات حربیه‌یه ویرمش، حربی متعاقب ضرب اولونان پاره‌یه بو سببدن (داماره‌ته‌ئیا) نامی ویرلمشدر.

(هیمه‌را) مظفریتی كه‌لونك (سیرا كوزه)ده‌كی موقعنی تحكیم ایتمش، اسكیدن یاپدیغی مظالمی كلیاً اونوتدیرمشدر. سجیلیا یونانیلری بومظفریتدن صوكره آرتق كاملاً سربست قالمشلردر. كه‌لونك. وفاتنده یرینه‌كچن قاردشی هیه‌رون، ئه‌تروسكلرك متمادی تعرضلرینه دوچار اولان (كیمه) موقعنده‌ئه‌تروسكلره قارشی اجرا ایلدیكی

محاربهٔ بحریه‌ده پارلاق بر مظفریت احراز ایتمش و(تیره‌نیه‌ن) دکزینه تماميله حاکم قالمشدر . آرتق بو تاریخدن اعتباراً بویوك یونانستان اجنبی تضییقاتندن کاملاً آزاده قالمش، ایتالیا و سجیلیا یونانیلری بحر سفید تجارتنه تماماً حاکم اولمشلردر.

او زمانه کلنجیه قدر (سیرا کوزه)ده دائما تیرانلق حکم فرما اولدیغی حالده (کیمه) مظفریتی متعاقب، داخلی بر چوق قاریشیقلقلردن صوکره، (سیرا کوزه) و (آقراغاس)ده‌ده حاکمیت‌عامه تأسس ایتمشدر. حاکمیت‌عامه‌نك تأسسندن صوکره غرب یونانیلری صلح و سکونت ایچنده یاشامشلر، (آقراغاس) و (سه‌لینوس)ده بر چوق مبانیٔ عالیه وجوده کتیرمشلردر. یونانیلر شرق و غربك تضییقاتندن قورتولور قورتولماز یونانستانك نجم اقبالی‌ده تعالی ایتمکه باشلامشدر. بو قانلی مجادلاتی تعقیب ایدن صلح و سکونت دورلرنده شخصیت متفکره بوتون موجودیتنی کوسترمش، شعر و صنعتك، فن و فلسفه‌نك لایموت اثرلری، بدایع صنعتك الك کزیده نمونه‌لری بو دورده وجوده کلمکه باشلامشدر .

دردنجی فصل

آتنه‌نك دور اقبالی — پەریقلیس

(قبل المیلاد ۴۷۹—۴۳۱)

آتنه واسپارطه ایران حربلرینك نتیجهٔ سیاسیه‌سی آتنه‌نك یونان عالمنده بسبتون فائقیت کسب ایتمسنه مدار اولمشدی. واقعا بو حربلرده شرقك استیلای مستبدانه‌سنه قارشی مظفریتی بوتون یونانستان احراز ایتمشدی. فقط یونان اقوامی ایچنده اك زیاده بویوكلك کوسترن یالکز بر قوم واردی‌که اوده آتنه‌لیلر ایدی. (ماراطون)ده مظفریتی آتنه‌لیلر قازانمش، (سالامین)ده متفقلرینی آرزولری خلافنه محاربه‌یه مجبور ایدرك مظفریتی زورله احرازایتمش، میقال‌میدان محاربه‌سنده بوتون غالبیت شرفی ینه آتنه‌لیلره انحصار ایلمشدی. بواثناده آتنه‌لیلری فطرتلرینه خاص بر دها ایله سوق و اداره ایدن اوچ بویوك ذکا واردی‌که انلرده میلتیادیس، آریستیدیس وتەمیستوقلیس ایدی.

میلتیادیس (ماراطون)ده بوتون شجاعتنی کوسترمشدی. تەمیستوقلیس‌ده بجریکلیکی، دسائسی، جسارتی و فکر ایجادی ایله تمیز ایتمشدی. تەمیستوقلیس مقصدینه وصول ایچون هردرلو وسائطی، حتی فساد اخلاق بیله اختیاردن چکنمیوردی. فقط اونك بوطاشقینلقلرینی تعدیل ایده‌جك یالکز بر ذکا واردی. اوده آریستیدیس ایدی. تەمیستوقلیس ایران حربلرینی متعاقب براجتماع عمومیده اهالی‌یه بر تکلیفده بولوناجغنی، فقط بونك پك کیزلی شی اولدیغنی سویله‌مش، بوتون اهالی هپ بردن بو سرك آریستیدیسه تودیع اولونماسنی، شاید آریستیدیس موافق کوررسه کندیلرینك‌ده راضی اولاجقلرینی سویله‌مشلردی. فقط آریستیدیس تە-میستوقلیسك فکرینی آکلادیغی زمان اهالی‌یه بو فکرك پك فائده‌لی، فقط عدالتەده پك مغایر اولدیغنی سویله‌مش، اهالی بو تصورك نەدن عبارت اولدیغنی بیله سئوال ایتمدن رد ایلمشدی. مکر تەمیستوقلیس حاکمیت بحریه‌یی کاملاً آتنه‌لیلره قازاندیرمق ایچون (پەغاز) لیماننده طوران متفقین کیلرینك کاملاً یاقیلماسنی توصیه ایدییورمش! — کذا (پلاتەئه)

و (سالامین) محاربه‌لرنده پاوزانیاس آتنه‌لیلره متمادیاً یرلرینی دکیشدیردیکی ایچون عسکرلر شکایت ایتمکه باشلامشلردی، بونك اوزرینه ینه آریستیدیس: « وظیفه‌یی حسن ایفا ایتمك، وبولوندیغی نقطه‌یی اولنجیه‌قدر محافظه ایلمك ایسته‌ین برکیمسه ایچون هرنقطه بردر! » دیمشدی.

آتنه‌لیلر ایشته بوبویوك قوماندانلرك اداره‌سنده هر یرده وهر زمانده مقصد مشترکه خدمت ایچون جسارت، ذکا، عزم وقرار وفدا کارلق ابراز ایدییورلردی.

أکینه معبدینك جبهه‌سی (مونیخده‌در)

اسپارطه‌لیلر ایسه عمومك موافقتی ایله امور حربیه‌ده قوماندانلغی احراز ایتمشلر، فقط شجاعت مدنیه‌ده آتنه‌لیلره تفوق ایده‌مه‌مشلردی. هر ایکی حربده‌ده اسپارطه‌لیلرك اسبابی آکلاشیلمیان بطائتلری آتنه‌لیلری یالکز وامدادسز براقمشدی. فی‌الحقیقه اسپارطه‌لیلرده‌ده ترموپیل قهرمانی له‌ئونیداس و اوریبیاد کبی فدا کارلر واردی. فقط بونلرك یکانه مزیتلری تدبیروبصیرتدن زیاده شجاعت وجسارتده‌ایدی. اسپارطه‌لیلرك ایران حربلرنده‌کی بطائتلرینه یالکز برسبب واردی. اوده آتنه‌لیلرك غالبیتلرینه بر درلو تحمل ایده‌مه‌ملری ایدی. اسپارطه‌لیلر یونان عالمنه کندیلری حاکم اولمق ایستیورلر، بوتون فائقیتی کندیلرینه حصر ایتمك ارزوایدییورلردی.

آتنه‌نك اعماری

ته‌میستوقلیس اسپارطه‌لیلرك بو فکرینی تماميله آکلامش، آتنه‌یی اسپارطه‌یه قارشی دائما قوتلی بولندیراجق اسبابه توسل ایله‌مشدی. ایران حربلرندن صوکره آتنه عادتا بر خرابه‌زار حالنه کیرمشدی. ته‌میستوقلیس اول امرده شهرك اطرافنی متین بر سور ایله تحکیم ایچون اهالینك کندی أولرینی انشا ایتملرینه مانع اولمش، آتنه اطرافنده صاغلام بر دیوار انشا

ايدلمسنى امر ايلمشدى. اوزمان بوتون اهالى ايشه باشلامش، هركس مزارطاشلرى، معبدستونلرى، معبودلر هيكلى، هرنه‌وارسه طوپلايوب سورك انشاسنه باشلامشدى. فقط اسپارطه‌ليلر بونى قطعياً ارزو ايتميورلردى. حتى أكينه‌لى برچوق خفيه‌لر درحال اسپارطه‌يه قوشوب كيفيتى خبر ويرمشلر، اسپارطه‌ليلرده آتنه‌يه برمرخص كوندرمشلردى. اسپارطه‌ليلر سورك انشاسنه هيچ لزوم كورميورلر: «قوره‌نت خارجنده هيچ بر شهر تحكيم ايتمه‌مليدر. چونكه بويله برشهر تحكيم ايتمك عادتا باربارلر ايچون متين بر قلعه، براستناد نقطه‌سى حاضرلامق ديمكدر. يونانستانك حقيقى استحكامى يه‌لوپونه‌زدر. اسپارطه‌ليلر بورايه هيچ كيمسه‌يى ياناشديرمازلر» ديورلردى. اسپارطه‌ليلرك بو فكرى طوغرو دكلدى. چونكه ايرانيلر ايسترلرسه پلوپونه‌زك بيك نقطه‌سنه عسكر اخراج ايده‌بيليرلردى. ذاتاً اسپارطه‌ليلرك بويله مرائيانه بر توصيه‌ده بولوناجقلرينى تەميستوقليس‌ده حس ايتمشدى. فقط آتنه اطرافنده‌كى ديوار هنوز اسپارطه‌ليلره مقاومت ايده‌جك درجه‌ده انشا ايدلمديكى ايچون وقت قازانمق ايجاب ايديوردى. تەميستوقليس اسپارطه‌ليلره جواب رد ويرمه‌ملرينى آتنه‌ليلره تنبيه ايتمش، صوكره اسپارطه‌ليلره جواب كوتورمك ايچون اهالى يه كنديسنى مرخص انتخاب ايتديرمشدى. تەميستوقليس وقت كچيرمك ايچون غايت آغر طاورانمش اسپارطه‌يه كلدكدن صوكره‌ده ئەفورلرى، نه‌ده مجلسى زيارت ايچون هيچ برتشبثده بولونمامشدى. حتى كنديسنه ئەفورلرى نيچون زيارت ايتمديكى صورولديغى زمان: «ارقداشلرم كلسينلر ديه بكليورم. احتمالكه برايشدن طولايى كجيكمشلردر.» ديوردى.

بو اثناده آتنه‌ده قادين، اركك، چولق، چوجق، كنج، اختيار، بوتون اهالى سورك انشاسنه چاليشيوردى. اسپارطه‌ليلر بونى تماميله خبر آلمشلر، تەميستوقليسه شكايتده بولونمشلردى. فقط تەميستوقليس هيچ اعتدالنى بوزمادن بو حوادثك اساسسز اولديغنى سويله‌مش، حتى بونك طوغرو اولوب اولماديغنى كوزلريله كورمك ايچون آتنه‌يه بر قاچ اسپارته‌لى كوندرملرينى ئەفورلره تكليف ايتمشدى. اسپارطه‌ليلر آتنه‌يه آدم كوندردكلرى صره‌ده تەميستوقليس‌ده آتنه‌ليلره كيزليجه بر قاچ كشى كوندره‌رك كندى كلنجيه‌قدر اسپارطه‌ليلرك صاليويرلمه‌مسنى تكليف ايتمش، اسپارطه‌ليلر كنديسنه برفنالق ايتمه‌سينلر ديه‌بونلرى رهن صورتيله بولونديرمق ايسته‌مشدى. بواثناده سورك انشاسى كاملاً ختام بولمشدى. تەميستوقليس

سورك انشا اولوندیغنی خبر آلیر آلماز اسپارطه مجلسنه کله‌رك شو سوزلری سویله‌مشدر: «آتنه‌لیلر وقتیله شهرلرینی براقوب کمیلرینه چکلمك ایسته‌دکلری زمان اسپارطه‌لیلره طانیشدیلرمی که شمدی سورلرینی انشا ایتمك ایچون طانیشسینلر!».
ته‌میستوقلیسك بوسوزلری اوزرینه اسپارطه‌لیلر، متفقلری بولونان آتنه‌لیلرك سور

آتنه وجواری

انشا ایتملرینه کندیلرینك اصلا مانع اولمق فکرنده بولونمادقلرینی بیان ایتمشلر، ته‌میستوقلیس بو وظیفه‌یی ایفا ایلدکدن صوکره کمال سکونتله (آتنه) یه عودت ایلمشدر.

آتنه‌لیلرك انشا ایتدکلری یکی سور شهری بسبتون توسیع ایلمشدر. آتنه بو صورتله وسعت پیدا ایدنجه برچوق اجنبیلر، عمله‌لر هپ آتنه‌یه طولمغه باشلامش، کذا حکومت‌ده بونلری ویرکیدن استثنا ایدرك شهرك تزیید نفوسنه غیرت ایلمشدر.

پیره‌نك اعماری

آتنه‌لیلر آرتق شهری تماماً تحکیم ایتمشلردی. فقط یالکز بوکافی دکلدی. آتنه‌نك قدرت حاضره‌سیله متناسب مکمل بر ده لیمانه احتیاج واردی. (فالیرون) غایت کوچوك و او درجه‌ده امین بر لیمان دکلدی. لیمانك غربنده و شهردن ٤٠ ستاد مسافه‌ده قره‌یه طوغرو ایلریله‌مش اوچ بیوك کرینتی واردی. بو کرینتیلر فرح فرح ٤٠٠ کمی استیعاب ایده‌بیلیردی. ته‌میستوقلیس الك زیاده

بورایی انتخاب ایتمش، (پیره) اطرافی ١٨,٥ متره ارتفاعنده، ١١ کیلومتره اوزونلغنده، اوزرندن یان یانه ایکی آرابه کچه جك قدر کنیش بر دیوارله احاطه ایتدیرمشــدی. بو دیوار درت کوشه لی غایت ایری طاشلرله یاپیلمش، بوتون طاشلر دمیرلرله بر-برینه ربط ایدلمش ایدی.

لیمان انشا ایدلدکدن صوکره، آتنه ایله لیمان بیننده امین بر مواصله ده تأمین ایتمك لازمدی. بو مواصله نك پلانی تهمیستوقلیس تنظیم ایتمش، قوه دن فعله کتیرلمسیده کیمون ایله پهریقلیسه قسمت اولمشدی. تهمیستوقلیس آتنه نك حاکمیت بحریه سنی تأمین ایچون هرسنه ٢٠ کمی انشاسنی ارزو ایدییور، نفوسك چوغالماسی ایچون ده آتنه یه کله جك عمله لره تسهیلات ارائه ایلیوردی.

آتنه ده بو تحکیمات اجرا ایدلدیکی صره ده ایدی که (میقال) غالبلری

پاوزانیاس ئی یونیلیلری ده ایران تحکمندن قورتارمغه چالیشیورلردی. اسپار-طه لیلر، آسیا ساحلنده کی یونانیلری مدافعه ایتمك غایت مشکل اولدیغی جهتله بونلرك یونانستانه یرلشملرینی ارزو ایدییورلردی. فقط میله ت، فوچه، ازمیر، و هالیقارناسی کاملاً خراب ایتمك، آناطولی یی بسبتون ایرانیلره براقمقدی. ایشته بو سببدن آتنه لیلر ئی یونیلیلری ده قورتارمغه عزم ایتمشلر، فقط بونك ایچون ده براز دها قوت کسب ایتمك ایسته مشلردی.

(میقال) مظفریتندن صوکره آطه لر دکزی کاملاً یونانیلرك ألینه کچمشدی. دشمن ألنده قالان بر یر وارسه اوده یالکز (تراکیا) ایدی. بناءعلیه بورایی ده ایرا-نیلردن قورتارمق، بوتون ایران عسکرلرینی آناطولی یه دوکمك لازمدی. یونانیلر اولا ایرانیلرك چناق قلعه بوغازینه قوردقلری کوپرییی تخریب ایچون له ئوتی خیدیس قوماندا سنده بر فیلو کوندرمشلردی. له ئوتی خیدیس اساساً فورتنه لرك بو وظیفه یی تماميله ایفا ایتمش اولدیغنی کورنجه عودت ایتمش، کمیلری (په لوپونه ز) ساحلنه کتیرمشدی. فقط قسانتیپوس ایله آتنه لیلر بو قدرله ده اکتفا ایتمك ایسته میورلر، هیچ اولمازسه وقتیله کندی اداره لرنده بولونان (کرسونه زوس)ی استرداد ایتمك ارزو ایدییورلردی. آتنه لیلر بو مقصدی تأمین ایچون بر دونانما ایله حرکت ایتمشلر، (کرسونه زوس) قوماندانی (سه سطوس)ده محاصره ایتمشــلر، نهایت بو حوالی یی کاملاً ضبطه موفق اولمشلردی. آتنه لیلر بو تاریخدن اعتباراً حاکمیت بحریه یی

هرمه‌سك باشى (پراقسيته‌ليسك) (اوليمپيا موزه‌سنده‌در)

تماميله اكتساب ايلمشلردى . حتى برسنه صوكره آتنه‌ليلرك آريستيديس و كيمون معيتنده بولونان ٣٠ آتنه‌كميسنه، پەلوپونه‌زليلركده ٢٠ غاله‌رى التحاق ايدييور، پاوزانياسك قوماندەسنده بولونان بو دونانما (قبريس) دن ايرانيلرى طرد ايتدكدن صوكره (چناق قلعه) بوغازندن كچيور، (بيزانس) شهرينى كمال مظفريتله ضبطه موفق اوليوردى .

فقط بو مظفریتلر پاوزانیاسك اخلاقی اوزرینه مضر بر تأثیر اجرا ایدییوردی. پاوزانیاس، کندیسنك أفورلرك نظر تفتیشنه تابع ، عادی بر اسپارطه قرالی اولدیغنی کاملاً اونوتمشدی. (بیزانس)ده اسیر ایتدیکی ایرانیلر اوکا (سوز) سرای قرالیسنك عاداتنی، کبرانك طرز حیاتنی ، سرای سفاهتلرینك ذوق آمیز نشئه‌لرینی آکلاتیورلر ، پاوزانیاس بو جاذب لوحه‌لری اسپارطه‌نك خشین ویابس قانونلریله مقایسه ایدرك قلبنده ایران طرز حیاتنه قارشی مقاومت سوز بر انجذاب حس ایدییوردی. پاوزانیاس حتی دهابویوك امللر بسلیور، سرخس ایله مناسبات خفیه تأسیس ایدرك قیزی ایله ازدواج ایتمك ایستیوردی. پاوزانیاسك مقصدی یونانستانی ایران حکمدارینك ید ادارەسنه ویرمك ، کندیده بوتون یونانستانه تیران اولمقدی . پاوزانیاس آرتق بو امله بسبتون ربط قلب ایتمشدی . معیتنده‌کی اسپارطه‌لیلره باردانه معاملاتده بولنماسی انلری کندیسندن بسبتون صوغوتمشدی. پەلوپونەزلیلر ایله أ کینه‌لیلر مملکتلرینه عودت ایتمشلر، متباقیسیده آریستیدیس ایله کیمونك دونانماسنه التحاق ایلمشلردی (۴۷۷).

پاوزانیاسك بو اهانتی اسپارطه حیات سیاسیسنده بویوك بر انقلاب وجوده کتیرمشدی. اسپارطه ، پاوزانیاسك یرینه باشقه بر قوماندان تعیین ایتمش، اسپارطەنك امر و قوماندادەکی حاکمیتنی شوصورتله محافظه ایتمك ایستەمشدی. فقط متفقلر آرتق بوکا قطعیاً راضی اولمیورلردی. اسپارطه‌لیلر، مقاولەتحتنده اولان بوفائقیتی محافظه ایچون سلاحه بیله صارلمایی کوزه آلیورلر، فقط سرخسك متفقلرینی تحت انقیاده آلمق ایچون تسالیایه طوغرو حرکت ایدن دیکر قرال لەئوتی‌خیدیسك‌ده حب وطنی پارەیه فدا ایتمش اولماسی اونلری بسبتون نومید براقیوردی. آرتق اختیارلر اسپارطەنك بو فساد اخلاقندن دلکیر اولمایه باشلامشلر، لیکورغك وطنپرور همشهریلری آتنه‌یه قارشی محافظه ایتدکلری حاکمیتی‌ده الدن چیقارمشلردی.

آتنه اتحاد بحریسی آریستیدیس بو فرصتدن بالاستفاده حاکمیت بحریه‌یی آتنه‌یه تأمین ایتمك ایستەمشدی. ذاتاً (پلاتەئه) محاربەسندن اول دشمن مشترکه قارشی بر اتحاد تشکیلی فکرده بولونمش ، شمدیده بو فکری قوەدن فعله اخراج ایلمشدی. اسپارطه قرالنك وطنه اهانتندن طولایی دیکر یونانیلر آریستیدیسك بو فکرینی اتفاق آرا ایله قبول ایلمشلر، حتی معاهدەنك تنظیمنی آریستیدیسه حواله ایلمشلردر.

آپوللون دوته‌نه‌آ (مونيخده‌در)

آريستيديس طرفندن تنظيم او-
لونان معاهده موجبنجه ، آناطوليده و
آطه‌لرده بولونان يونانيلر براتحاد وجوده
كتيره‌جكلردى . بواتحادك كافهٔ منافعى
(ده‌لوس)ده و آپوللون معبدنده انعقاد
ايده‌جك بر مجلس طرفندن مذاكره
ايديله‌جكدى . هيئت متحده‌نك امر و
قومانداسى آتنه‌ليلره عائد اولاجق ،
فقط هر شهر امور داخليه‌سنده كلياً
مستقل بولوناجقدى . يالكز مجلس
طرفندن تعيين‌اولوناجق عدد ومقدارده
وطن مشتركك مدافعه‌سى ايچون افراد
وكمى تدارك ايده‌جكدى .

آريستيديس بو معاهده‌يى
تنظيم ايلدكدن صوكره متفقلردن
هربرينه‌چيقاراجغى افراد وسفائنك
مقدارينى‌ده‌تعيين ايلشدى . شمدى
او، يالكز آتنه‌نك حاكم عادلى
دكلدى . بوتون يونانستانك روح
عدالتنى تشكيل ايديـوردى .
آريستيديس عدالتدن ذره قدر
انحراف ايتمه‌مك ايچون بوتون سا-
حللرى ، آطه‌لرى طولاشمش ،
هپسنك قوتنى، منابعنى، محصولاتنى
تدقيق ايتمش، هر برينك حصه‌سنى
اوكا كوره تعيين ايلشدى. عمومك
حصهٔ سنويه‌سى ٤٦٠ تالانه (يعنى
١٢,٣٠٠,٠٠٠ غروشـه) بالغ او-
ليوردى. بوباره آريستيديسك نظا-
رتى آلتنده‌اولمق اوزره(ده‌لوس)ده

آپوللون معبدينه قونولمشدی. آريستيديس بو پاره‌يی اودرجه بر عفت واستقامتله اداره ايتمشدی كه متفقلر بونی باشقه بر أله توديع ايتمك امكان خارجنده اولديغنه قانع اولمشلردی.

آتنه‌ده حاكميت عامه

تەميستوقليس حاكميت بحريه‌يی آتنه‌يه تأمين ايتمك ايسته‌مش وبوكاده تماميله موفق اولمشدی. شمدی (آقروپوليس) اوزرندن افقلره طوغرو عطف نظر ايدن آتنه وطنپرورلری، يونانستانی احاطه ايدن مائی دڭزلری كاملاً حاكميتی آلتنده كورويوردی. آتنه جداً قوتلی بردونانمايه، كثرتلی سفائن تجاريه‌يه، بويوك بر نفوسه نائل اولمشدی. تەميستوقليس (پيره)يی تحكيمه او درجه اهميت ويرمشدی‌كه، آريستوفانيسك تعبيری وجه ايله، عادتا «شهرله ليمانی بربرينه قاريشديرمشدی».

تەميستوقليس وطنی دشمن خارجی‌يه قارشی تحكيم ايله اوغراشديغی صرده‌ده آريستيديس‌ده حياتنك صوك زمانلرينه طوغرو آتنه‌ده اجتماعی اصلاحاتله مشغول بولونيوردی. آريستيديس اسكی عائله‌لرك حقوقنی تماميله محافظه ايتمك اوزره بوتون مأموريتلری، حتی آرخونتلق وظيفه‌سنی بيله أهل وطنه آچيق بولوندرمشدی. بو احداثات صولونك نظاماتنی تبديله لزوم حاصل ايلمشدی. احتمالكه آريستيديس زماننده ياشامش اولسه ايدی بو اصلاحاتی صولون‌ده ياپاجقدی. ذاتاً صولون، قانونلرينی وضع ايلديكی زمان: «بن آتنه‌ليلره اڭ مكمل قانونلری دكل، فقط انلرك تحمل ايده‌بيله‌جكلری قانونلرك اڭ مكملنی وضع ايتدم.» ديمشدی. يڭی تعديلات موجبنجه هر كس وطنه قارشی عين صداقتی، عين فداكارلغی ابرازه مجبور اولديغی ايچون حقوق سياسيه‌جه‌ده عين امتيازاته مالكدی. اسكيدن بری صنوف اجتماعيه بيننده موجود فرقلر كاملاً قالديرلمش، دردنجی صنفه منسوب اهالی بوتون مأموريتلره قبول ايدلمش، فقط صولونك قانونی موجبنجه معاف بولوندقلری ويركی ايله شمدی سياناً مكلف قيلنمشلردی. آرتق آتنه تماميله حاكميت عامه اساسنه مستند بر جمهوريت اولمشدی.

تەميستوقليس ويا وزانياسك صوك كونلری

تەميستوقليس آتنه‌نك شوكت واقبالنه اساسلر وضع ايتمش، فقط بعض نقائصی ايله‌ده اهالينك اغبرارينی جلب ايلمشدی. تەميستوقليس اساساً اصيل بر عائله‌يه

منسوب اولمامق حسبیله آتنه‌ده کندیسنه قوتلی بر طرفدار قازانامامش. خصوصیله اوچ تالان قدر بر ثروتله رأس‌کاره کچدیکی حالده جسیم بر ثروت صاحبی اولیویرمسی، حقنده‌کی سؤظنلره برقات دها قوت ویرمشدی. حتی بر کون ته‌میستوقلیس بر قوماندانه‌لزومی اولان اوصافدن بحث ایلرکن، آریستیدیس یاننه طوغرو یاقلاشمش: «یالکز برینی اونوتدیکز، الی اوزون اولمامق ده‌لازمدر» دیمشدی. ایشته بوتون بوسببلر

آتنه‌لیلرك حرب کمیسی

ته‌میستوقلیسدن آتنه‌لیلرك امنیتنی کاملاً سلب ایلمش، ته‌میستوقلیس‌ده آریستیدیسه ایتدیکی فنالغه کرفتار اولمشدی. ته‌میستوقلیس حقنده اوسترا کیزم حکمی ویرلدیکی زمان ثروت محجوزه‌سی ٨٠:١٠٠ تالانه بالغ اولمشدی. فقط ته‌میستوقلیس بوندن هیچ متأثر اولمامشدی. حتی وطنندن اوزاقلاشدیغی صره‌ده: «انسان فورتنه زمانلری نصلکه کنیش یاپراقلی چنارلر آلتنه التجا ایدر، و صوکره هوا آچیلیر آچیلماز داللرینی کسمکه باشلارسه، آتنه‌لیلرده طبقی بونك کبی تهلکه‌یه دوچار اولور اولماز بکا طوغرو قوشیورلر، صلح و سکونت عودت ایدنجه درحال قوغیورلر» دیمشدی.

ته‌میستوقلیس اوسترا کیزم اولدقدن صوکره (آرغوس)ه چکلمشدی. بو صره‌ده پاوزانیاس (بیزانس)دن اسپارطه‌یه چاغیرلمش، فقط برمدت صوکره سرخسك مأمورلرندن (بیتینی) والیسی آرتاباز ایله دها یاقیندن مناسباتده بولونمق ایچون تکرار (بیزانس)ه عودت ایلمشدی. آرتق اسپارطه‌نك بنیان فضیلتی اساسندن صار-

صيلمشدى. ايرانيلر يونانستانك محوينىموجب اولاجق اسبابى حاضرلامشلردى. بو انقراضك ايلك علائمى پاوزانياسك افعالنده مشاهده اولونيوردى .

پاوزانياس اسپارطه‌ليلرك طلبى اوزرينه تكرار وطننه عودت ايتمش ، و درحال حبسه محكوم ايدلمشدى . فقط اتهامنى موجب دلائل مقنعه موجود اولماديغى ايچون تكرار صا- ليويرلمشدى . ينه بر دفعه ادارهٔ مطلقه‌يى ألده ايتمك ايچون هيلوطلرى اسپارطه‌ليلر عليهنه تشويق تهمتيله مظنون اولمش ، بو سفرده اسرانك بر اسپارطه‌لى عليهنده شهادتى قانوناً مقبول اولماديغى ايچون صاليويرلمشدى . پاوزانياس الك‌نهايت اتهامنه اساس اولاجق دلائلى كندى كندينه ميدانه چيقارمشدى : پاوزانياس ، بتينى واليسى آرتابازه صيق صيق خبر كوندرييور، خبر كوتورمكه كيدنلر بر دها كرى دونميوردى . فقط صوك دفعه اولارق خبر كوندرديكى آدم بوندن شبهه‌لنه‌رك مكتوبى آچمش ، مكتوبك ايچنده سائرلرى كبى كنديسنك‌ده اولديرلمسنى توصيه اولونديغنى كورونجه مكتوبى درحال ئه‌فورلره كوتورمشدر . ئه‌فورلر ، پاوزانياسدن قورتولماسى ايچون حريفه بر معبده قاچماسنى توصيه ايتمشلر . صوكره كنديلرى‌ده معبده صاقلانارق وقوع حاله انتظار ايلمشلردر . تام بوصره‌ده پاوزانياس وقعه‌يى خبرآلمش، درحال معبده قوشارق حريفى بولمش، مكتوبى بهمه‌حال كوتورمسى ايچون اصراره باشلامشدر . بو صره‌ده ئه‌فورلر بردنبره اورتايه چيقه‌رق پاوزانياسى جرم مشهود حالنده ياقالامشلردر. پاوزانياس باشنه كله‌جك فلاكتى آكلار آكلاماز ئه‌فورلردن قاچوب (آته‌نه) معبدينه التجا ايتمش ، فقط جبراً بر معبده كيرمك ممنوع اولديغى ايچون اطرافى نوبتچيلرله احاطه ايتديرلمش، بر روايته‌كوره‌ده ديوارله اورولمش، نهايت پاوزانياس‌آجلقدن تلف اولاجق بر حاله كلديكى زمان نعشيله معبدى تلويث ايتمه‌مك ايچون طيشارى آتلمشدر (٤٦٧) .

بو صره‌ده ته‌ميستوقليسك‌ده پاوزانياس ايله اشتراكى آكلاشيلمش ، ته- ميستوقليس درحال آتنه‌دن (قوركيرا)يه، اورادن‌ده (أپير)ه ، مولوصلر قرالى آدمه‌ته ، الك بويوك دشمننه التجا ايلمشدى. ته‌ميستوقليس (أپير) ه كلديكى زمان آدمه‌تك غضبنه دوچار اولاجغندن قورقمشدى . فقط آدمه‌تك أوينده بولونماديغى صره‌ده ايچرى كيرمش، آدمه‌تك اوغلنى قوللرى آره‌سنه آلارق كنديسنه‌شفاعت ايتديرمشدى. آدمه‌ت، ته‌ميستوقليسك بو استرحامى اوزرينه انتقامه تنزل‌ايتمه‌مش، حتى‌آناطولى‌يه كچمسى ايچون ته‌ميستوقليسه هردرلو وسائطى تدارك ايلمشدى (٤٦٦). ته‌ميستوقليس‌آناطولى‌يه‌كچنجه‌درحال (سوز) شهرينه‌كلمشدى. بوصره‌ده ايسه‌سرخس وفات‌ايتمشدى. ته‌ميستوقليس، سرخسك خلفى أردشيرك حضورينه چيقارچيقماز: «بن، سزكا پك چوق فنالق ايدن ته‌ميستوقليسم. فقط شمدى‌ده پك چوق ايلك ايده‌جكم» ديمش، كنديسنك (سالامين) محاربه‌سندن صوكره سرخسه خبر كوندر-

دیكنی ایلری سورمش ، ترجمانه محتاج اولمادن پلانلرینی كندیسنه آكلاتابیلمك ایچون برسنه قدرلسان تحصیلی ایچون مساعده طلب ایلمشدر. أردشیر، ته‌میستوقلیسك ذكا وجرأتنی چوق درجه تقدیر ایتمش و كندیسنه آناطولیدن اوچ شهر احسان ایدرك (مغنیسا)ده اقامته مأمور ایلمشدر .

ته‌میستوقلیسك وفاتی حقنده مختلف روایتلر واردر. مؤرخ توكیدیدیس، ته‌میستوقلیسك وعدلرینی یرینه كیتمك ایچون صقیشدیرلدیغی جهتله وطننه قارشی سلاح قوللانمامق ایچون زهر ایچدیكنی بیان ایدرسه‌ده اصل حقیقةً مقارن اولانی دییودورك روایتیدر. دییودورك ویردیكی معلوماته كوره ته‌میستوقلیس خسته‌لكله وفات ایتمش ، جسدی (مغنیسا) ده دفن اولونمش ، فقط بالآخره وصیتی اوزرینه كیزلی بر صورتده یونانستانه نقل ایدلمشدر. ته‌میستوقلیس ٦٥ یاشنده وفات ایتمشدر (٤٥٨). حتی یاقین زمانلره كلنجیه قدر (پیره)ده ته‌میستوقلیسك مزاری اولمق اوزره بر طاش موجود ایمش !

آریستیدیسك وفاتی

ته‌میستوقلیسك آتنه‌دن تباعدندن صوكره رأس كارده یالكز آریستیدیس قالمشدی . فقط وطننه پاك و درخشان بر ناصیه ایله خدمت ایدن بو بویوك وطنپرورك‌ده آرتق صوك كونلری حلول ایلمشدی . وفاتنده مراسم تدفینیه‌سنه كفایت ایده‌جك برپاره ظهور ایتمه‌مشدی . حتی فقیر وبیوایه قالان كریمه‌سنه حكومت ١٤,٤٠٠ غروش قدر براعانه ویرمش، اوغلی لیزیماخوس (لیزیماق)ه‌ده كونده (١٨) غروش قدر برمعاش تخصیص ایدلمشدی.

كیمونك مظفریتی

آریستیدیسك وفاتندن صوكره آتنه‌ده یالكز كیمون قالمشدی. كیمون وقتیله پدری میلتیادیسك بورجنی اوده‌مك ایچون حكومته ٥٠ تالان ویرمكه مجبور اولمشدی . فقط كندیسنك او قدر چوق بر ثروتی اولمادیغی ایچون همشیره‌سی ألپینیس ، قاللیاس نامنده صاحب ثروت بر ذات ایله ازدواج ایتمش ، پدرینك بورجنی شو صورتله تسویه ایلمشدی .

كیمون (پلاته‌ئه) مظفریتندن صوكره آتنه خلقنك چوق درجه توجهنی جلب ایتمش و بر قاچ دفعه‌لر قوماندان انتخاب ایدلمشدی. كیمون خطابت وبلاغتده بویوك بر اقتدار كوستره‌میوردی . فقط قوماندانلقده‌كی درایتی هر كسی مفتون ایدییوردی . آریستیدیسك عودتندن صوكره آطه‌لر دكزنده‌كی دونانمایه كیمون قوماندا ایدییوردی.

كیمون یونانیلری آطه‌لر دكزندن كاملاً چیقارمق آرزو ایدییوردی . او

صره‌لرده (استریمون) نهری منبعنده‌کی (ئه‌ئیون) شهرندن ایران عساکرینی چیقارمق لازم کلمش، کیمون شهری درحال محاصره ایتمش، موقع قوماندانی باغه‌س مدافعه‌یه موفق اولامیه‌جغنی آکلاینجه شهری آتشله‌مش، عائله‌سنی، اسیرلرینی، خزائنی، وثروتنی آلولر ایچنده براقه‌رق خصمه تسلیم اولمامغی فدای جانه ترجیح ایلمشدی. کیمون، شهری شو صورتله ضبط ایتدکدن صوکره (تراکیا) ساحلنده هیچ بر دشمن براقمامشدی.

کیمون بو پارلاق سفردن کلیتلی غنائم ایله عودت ایلدیکی زمان پاره‌سنك بر قسمنی آتنه‌نك تزیيننه حصر ایلمشدی. کیمون آتنه‌یه آغاجلر دیکدیریيور، هیکللر رکز ایتدیریيور، آبده‌لر انشا ایدییور، اطرافی دیوارلرله محاط، جسیم باغچه‌لرینی بوتون خلقه کشاده بولوندیرییوردی. کیمونك سخاوتی هرکسی مسخورایدییوردی. کیمون، محله‌سی خلقی ایچون أوینده دائما بر سفره بولوندیرییوردی. سوقاغه چیقدیغی زمان آقه‌سندن کلن اسیرلر فقرایه پاره و البسه طاغیتیوردی.

بر زمان کلدی که کیمون یونانستانك اك بویوك بر آدمی، آتنه‌نك اك محترم بر رئیسی اولمشدی. اولیمپ اویونلرینه کلدیکی زمان هر کس نظرلرینی اوکا توجیه ایدییوردی. کیمون بو اویونلرده بر چوق دفعه‌لر مکافات قازانمشدی. حتی مکافات قازانان بارکیرلرینه صوك درجه اهمیت ویرمش، بونلرك جسدینی عائله‌سی قبرینه دفن ایتدیرمشدی.

او صره‌لرده سکیروس آطه‌سنده بولونان قورصانلر آتنه‌لیلری خساره اوغراتمشلر، فقط خساری تضمین ایچون پاره ویره‌مدکلرندن آتنه‌لیلر بوتون اهالی‌یی اسیر ایتمشلردی. حتی بونلرك بوتون مماللرینی حجز ایدرك یرلرینه آتنه‌لیلری یرلشدیرمشلردی.

روایته کوره آتنه‌نك مؤسسی اولان تەزەده (سکیروس) آطه‌سنه دفن ایدلمشدی. حتی بر کون هوادن بر قارتال اینوب پنچه‌لریله طوپراغی أشه‌له‌دیکی کورولمش، قارتالك أشه‌له‌دیکی یر قازیلنجه بورادن غایت ایری کمیکلر چیقمشدی. آرتق بونك اوزرینه کمیکلرك بهمه حال تەزەنك کمیکلری اولدیغنه قناعت حاصل اولمش، کیمون بو کمیکلری بویوك مراسم ایله آتنه‌یه کتیره‌رك بورایه بر تەزە معبدی (تەزەئیون) انشا ایتدیرمشدی.

کیمون سکیروسدن صوکره ایرانیلره قارشی یکی بر سفر دها اجرا ایلمشدر. کیمونك هوپلیتلرله مملو ۲۰۰ سفینه‌دن مرکب اولان دونانماسی آناطولی ساحلی بوینجه حرکت ایدرك بوتون یونانیلری ایران حکمدارینه قارشی عصیان ایتدیرمشدر. بو صره‌ده فنیکه‌لیلردن ترکب ایدن ایران دونانماسنك (اوریمه‌دون)

منبعنده بولونديغنی خبر آليور آلماز كيمون ايران دونانماسنه آنی بر تعرض اجرا ايدرك بوتون سفائنی تخريب ايلمشدر (٤٦٥). آتنه‌ليلر بو محاربه‌ده آلدقلری غنائم ايله آپوللون معبدی ايچون ميوه‌لری ايله برابر طونجدن بر خرما آغاجی اعمال ايتديرمشلردر.

آتنه‌نك حاكميتی آطه‌لرله ساحلده بولونان شهرلرك كافه‌سی آتنه‌نك قوماندانلغنی كندی ارزولريله قبول ايلمشلردی. فقط آره‌دن بر مدت كچر كچمز بونلر وعد ايتدكلری اعانه‌يی ويرمكدن امتناع ايتمشلر، بونك اوزرينه آتنه‌ليلر متفقلرندن جبراً پاره آلمق ايچون دونانماسوقنه مجبور اولمشلردی. بو آطه‌لرك اك زنكينلرندن معدود اولان (ناقصوص) آطه‌سی براز مقاومت ايتمك ايسته‌مش، فقط آتنه‌ليلر طرفندن شدتلی بر صورتده محاصره اولونجه آز بر زمان ايچنده تسليم اولمشدی (٤٦٧).

آتنه‌ليلر بر طرفدن آطه‌لری تسخير ايتدكلری كبی ديكر جهتدن مهاجرتلر تشكيلنه باشلامشلردی. (ئه‌ئيون) شهرينك ضبطندن صوكره تراكيا ساحلنه آتنه‌ليلردن پك چوق آدم كوندرمشلردی. آتنه‌ليلرك يكانه مقصدی بو جوارده بولونان آلتون معدنلرينی ألده ايتمكدی. فقط آتنه‌ليلرك اك زنكين متفقلرندن معدود اولان طاشوزليلر بو معدنك كنديلرينه عائد اولديغنی ادعا ايتمشلر، آتنه‌ليلره سوز كچيره‌مينجه عصياندن باشقه چاره بولامامشلردی. ايشته بونك اوزرينه آتنه‌دن كلن قوتلی بر دونانما آطه‌يی تمام اوچ سنه آبلوقه ايتمش ونهايت شهری تسليمه مجبور ايلمشدی. آتنه‌ليلر شهری ضبط ايتدكدن صوكره سورلرينی ييقمشلر، كميلرينی و معدنلرينی كاملاً ضبط ايلمشلردی.

آتنه‌نك بو اقبالی اسپارطه‌نك فوق‌العاده حسدينی موجب اوليوردی. حتی بر مدت صوكره آتنه ايله اسپارطه‌نك آره‌سی آچيلمش، آرتق متفقلرك مشتركاً پاره قويدقلری صنديغك (ده‌لوس) آطه‌سنده بولونماسی موافق كورولمه‌مشدی. آتنه‌ليلر، په‌لوپونه‌ز اهاليسنك (ده‌لوس) آطه‌سنه تعرض ايدرك صنديغی ضبط ايتملری امكانينی دوشونمشلر، (ده‌لوس) خزينه‌سنی (آتنه)ده آتهنه معبدينه وضع ايلمشلردی. آرتق بو تاريخدن اعتباراً آطه‌لر دكزنده‌كی يونان شهرلرينك كافه‌سی آتنه اتحادينه داخل اولمشدی. بو شهرلرك مجموعی اوچيوزه بالغ اوليور، وقت حربده سفائنه ارزاق تدارك ايتديكی ايچون درت شهر مستثنی اولمق اوزره متباقيسی منتظماً اعاناتده بولونيوردی. بو صورتله جمع اولونان اعانه‌لر سنه‌ده ٦٠٠ تالانه بالغ

اولیوردی. بو پارەیی کاملاً آتنه آلیور، بوکامقابل متفقلرینی ایرانیلرك تعرضندن وقایه ایلیوردی . آرتق آتنه دونانماسی سایەسندە آطەلردکزی غایت امین بر حاله کلمشدی. بوتون تجارت کمیلری قورصانلردن قورقمادن راحت سفر ایدییورلردی.

آتنه واسپارطه بیننده منافرت

آتنەلیلرك بو اقبالنی اسپارطەلیلر بر درلو چکه‌میورلردی . اسپارطەلیلر بو ترقیی دها بدایتنده عقیم براقق ایستەمشلر ، حتی طاشوزلیلر عصیان ایتدکلری زمان بونلره امداد کوندرەجکلرینی وعد ایلمشلردی . فقط اوصرەدە شدتلی برحرکت ارض بوتون (لاقونیایی) آلت اوست ایتمشدی (٤٦٤). بو فلاکت مدهشه ٢٠٠٠٠ کشینك ضیاعنه سبب اولمش، قوجه اسپارطه شهرنده درت بش اودن باشقه برشی قالمامشدی. هیلوطلر بو فلاکتدن بالاستفاده اسپارطەلیلری محو ایتمکه تشبث ایلمشلردی . حتی بر چوقلری، مقاومتدن عاجز قالان اسپارطەلیلری محو ایتمك ایچون اسپارطه اوزرینه یورومك ایستەمشلر ، فقط اسپارطه قرالی آرخیداموسك مسلح عسکرلرینه قارشی تعرضه جسارت ایدەمیەرك تکرار طاغیلمغه مجبور اولمشلردی .

ینه بوصرەدە مەسەنیلیلردن‌ده بر قطعه عصیان ایتمش، (ایتوم) طاغی اوزرنده استحکامات انشاسنه باشلامشدی . اسپارطەلیلر بو قطعەیی پوسکورتمك ایچون مەسەنیلیلری محاصره ایتمشلردی . فقط اسپارطه عسکرلری محاصره حربلرینه آلیشقین اولمادقلرندن بر درلو ایلری حرکت ایدەمەمشلر ، یالکز بر محاربەدە ٣٠٠ کشیدن زیاده تلفات ویردکلرینی کورونجه آتنەلیلری امداده چاغیرمشلردی.

آتنەلیلر اسپارطه سیاستنه واقف اولدقلری ایچون بونلردن دائما نفرت ایدرلردی . فقط کیمون اسپارطەلیلره هر زمان محبت ابراز ایدردی . حتی اوغللرندن برینك آدینی لاکەدەمونیوس قویمشدی. کیمون، اهالینك کندی خوشنه کیتمیەجك برشیئه قرارویردیکنی کوردیکی زمان دائما : « باقیکز ، اسپارطەلیلر بویله یاپمازلر!» دیردی. حتی اسپارطه مرخصلری امداد طلبنه کلدکلری زمان بر قاچ کشی ایراد نطق ایدرك اسپارطەلیلره قطعیاً امداد کوندرلمەمسنی تکلیف ایتمشلر ، بونك اوزرینه کیمون : « اسپارطه ایله آتنه یونانستانك ایکی آیاغی مشابەسندەدر . بناءً علیه اسپارطەیی محو ایتدیروبده آتنەیی طوپال براقمق اصلا لایق اولامز. » دیمش ، اسپارطەیه امداد سوقی ایچون اهالیی اقناع ایلمشدی .

اسپارطەیه کوندریلەجك قوای امدادیه قوماندانلغنه کیمون تعیین ایدلمشدی. کیمون (ایتوم) تپەسنی محاصره ایتدیکی زمان مەسەنیلیلر الآن مقاومت ایدییور-

لردی . فقط آتنه‌لیلر اسپارطه‌یه کلوبده محاصره عملیاتنه باشلادر باشلاماز ، اسپار-
طه‌لیلر آتنه‌لیلرك دشمنله اتفاق ایده‌جکلرندن شبهه‌لنمشلر ، کندیلرینه احتیاجلری
اولمادیغنی بیان ایدرك آتنه عسکرلرینی کریسی‌کری‌یه کوندرمشلردی . اسپارطه-
لیلرك بو حالی آتنه‌لیلرك صوك درجه اغبرارینی موجب اولمشدی . آتنه‌لیلر ، بو
حاله سببیت ویردیکی ایچون کیمون علیهنه قیام ایتمشلر ، نهایت شدتلی مباحثه‌لردن،
مجادله‌لردن صوکره اکثریت آرا ایله کیمونك اوستراکیزم ایدلمسنه قرارویرمشلردی.
بونك اوزرینه کیمون آتنه‌دن چیقمغه مجبور اولمشدی.

مه‌سه‌نیلیلر اسپارطه‌لیلره قارشی پك چوق زمان مقاومت ایلمشلردی . نهایت
اسپارطه‌لیلر اوزون بر ثبات سایه‌سنده مه‌سه‌نیلیلری‌ده تسلیمه مجبور ایتمشلر ،
(په‌لوپونه‌ز) خارجنه چیقمق اوزره عائله‌لرینی و اشیالرینی برلکده کوتورملرینه
مساعده ایلمشلردی . حتی بونلرك بر دها عودت ایتملرینه‌ده مانع اولمشلر ، هرکیم
عودت ایدرسه درحال توقیف ایدیله‌رك اسیر صفتیله صاتیلاجغنی بیان ایتمشلردی .

اوصره‌ده آتنه‌لیلرده (نوپاقت) شهرینی ضبط ایتمشلر ، بورادەکی اهالی‌یی طردایدرك
بوش قالان شهری په‌لوپونه‌زدن چیقان مه‌سه‌نیلیلره ویرمشلردی . ایشته بو مه‌سه‌نیلیلر او
تاریخدن اعتباراً آتنه‌لیلره صوك درجه‌صادق قالمشلر، اسپارطه‌لیلره‌قارشی‌ده ابدی برخصومت
ابرازندن خالی قالمامشلردر. او اثناده یونانستان شهرلری آره‌سنده مدید و قانلی حربلر وقوعه
کلمشدر. ازجمله آتنه‌نك اقبالنه نظر حسدله باقان (قوره‌نت) و(أکینه) شهرلری‌آتنه‌لیلرله
حرب ایتمشلردر. (مه‌غارا) ایسه قومشوسی (قوره‌نت)ك دشمنی اولدیغندن اوده آتنه‌لیلرله
اتفاق ایتمشدر. بونك اوزرینه آتنه‌لیلرك (أکینه) آطه‌سنه‌کوندردکلری اردو شهری‌محاصره
ایتمش ، قوره‌نتلیلرده دیکر طرفدن (مه‌غارا) حوالیسنی تخریب ایلمشلردر . فقط آتنه‌لیلر
(أکینه) یی صوك درجه صقیشدیرارق ضبط ایتمشلر ، نهایت سپرلرینی تخریب واهالیسنی
آتنه‌یه ویرکی ویرمکه اجبار ایلمشلردر (٤٥٧) . او تاریخدن اعتباراً (أکینه) شهری قوتنی
غائب ایتمش ، واوندن صوکره‌ده بر دها کندینی طوپلایامامشدر .

بو صره‌ده اسپارطه‌لیلرده (فوکید) حوالیسنه بر اردو کوندرمشلردی .
بو اردو ، سفردن دونوشده (به‌ئوتی) یه کلدیکی زمان (طاناغرا) ده آتنه اردو-
سنه تصادف ایتمش ، آتنه‌لیلر بونلری طوردیرمغه تشبث ایلمشلردر. فقط اسپارطه-
لیلر آتنه عسکرلری آره‌سندن زورله کچوب اسپارطه‌یه کلمشلر ، موفقیتلرینك بر
خاطره‌سی اولمق اوزره (اولمپیا) معبدینه آلتون بر قالقان آصمشلردی .

آتنه‌لیلرله اسپارطه‌لیلر بیننده محاربه باشلامازدن اول کیمون آتنه‌لیلرك

اردوگاهنه گلمش، کندی قبیله‌سی آره‌سنده محاربه ایتمسنه‌مساعده اولونماسنی استرحام ایلمشدی. جنراللر بونی رد ایدنجه کیمون زرهلرینی دوستلرینه براقه‌رق چکلمش، دوستلری‌ده بو زرهلری‌اورتالرینه آلارق آنی‌مدافعه ایده‌ایده فدای‌جان‌ایلمشلردی.

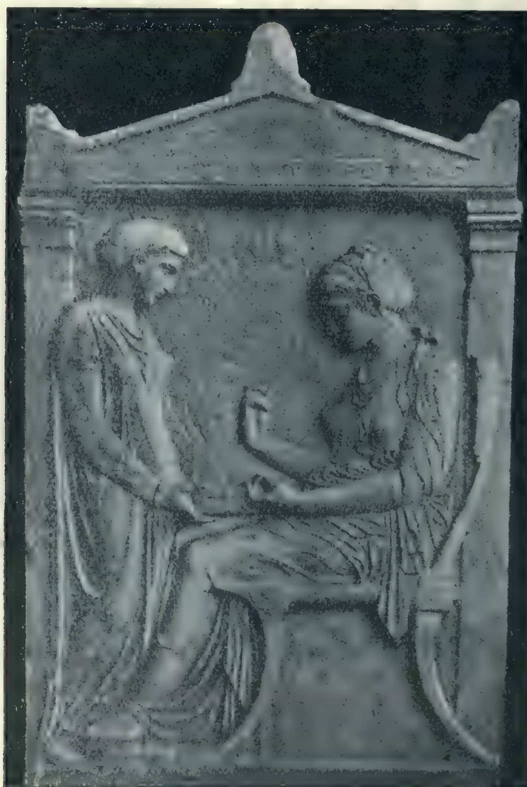
فقط بر مدت صوکره آتنه‌لیلر کیمونی آتنه‌یه چاغیرارق کندیسنه قوماندانلق ویرمشلردر. کیمون اسپارطه‌لیلرله بش سنه مدتله بر معاهده عقد ایتمش، (٤٥١). دها صوکره (قبریس) آطه‌سنی آلمق ایچون ۲۰۰ گمی ایله حرکت ایدرك (قبریس) ده وفات ایلمشدر.

ده‌قسیله‌ئوسك مزار طاشی (آتنه موزه‌سنده‌در)

کیمونك وفاتندن صوکره یونانستانده حرب تکرار باشلامشدی. بو صره‌ده آتنه‌لیلر تسالیا، فوکید، مه‌غارا، آرغوس و آخائه اقوامی ایله اتفاق ایتمشلردی. یونان شهرلرنده‌کی زادکان ایسه کاملاً اسپارطه‌لیلری التزام ایلمشلردی. بونلر آتنه‌لیلرك حاکمیت عامه اساسنه مستند طرز اداره‌لرینی یکنمیورلر، کافه‌سی‌ده اسپارطه‌لیلری التزام ایدییورلردی. آتنه بوتون متفقلرینك عصیان ایلدکلرینی، اسپارطه‌لیلرله بەئوتی‌لیلرك (آتیك) حوالیسنه استیلا ایلدکلرینی کورویوردی. مه‌غاراللر (مه‌غارا) ده‌کی آتنه عساکر محافظه‌سنی قتل‌عام ایدیورلر، أوبه‌لیلر آتنه‌لیلره منسوب بر کمینك بوتون مرتباتنی قیلجدن کچیرییورلردی. آتنه‌لیلر بو

حقارت اوزرینه (أوبه) یی ضبط ایتمشلر، فقط آطه‌لرله ساحلده‌كی متفقلرندن ماعدا استناد ایده‌جك قوت بولامامشلردی. بونك اوزرینه حربدن صرف نظر ایدرك اسپارطه‌لیلرله اوتوز سنه مدتله بر مصالحه عقد ایتمشلردر.

آتیك مزار طاشلری (آتنه موزه‌سنده‌در)

ایران حربلرینك صوكی

آتنه‌لیلر ایران حكمدارندن اناطولینك بوتون شهرلرینی آلدقدن صوكره (مصر) و (قبریس) ی‌ده آلمق ایسته‌مشلردی. حتی مصرده ایران حكمدارینه قارشی عصیان ایدن آفریقا پرنسلرندن ایناروسه ٢٠٠ كمی قدر قوای امدادیه كوندرمشلردی. بوقوۀ امدادیه (نیل) دن ایلریلیه‌رك (منفیس) شهرینی ضبط ایتمش، فقط ایران عسكرلری (قصرابیض) قلعه‌سنده شدتلی برمقاومت ابراز ایلمشدی. بونك اوزرینه ایران حكمداری اسپارطه‌لیلری آتنه‌لیلر علیهنه تشویق ایچون اسپارطه‌لیلره پاره كوندرمش، بو پاره بوشنه صرف ایدیلنجه ایران حكومتی مصره كوندردیكی براردو ایله آتنه‌لیلری (منفیس) دن چیقارمغه موفق اولمشدی. آتنه‌لیلر (منفیس) دن چیقنجه، (نیل) ك قوللرندن برینك تشكیل ایلدیكی اوفاق بر آطه‌یه التجا ایتمشلر، بوراده اون سكز آی مدافعه‌ده بولونمشلردی. فقط ایرانیلر، یونانیلری محافظه ایدن نهرك قوللی احاطه ایدر ایتمز یونانیلرك خط رجعتلرینی كسمشلر وجمله‌سنی قلیجدن كچیره‌رك كمیلرینی ضبط ایتمشلردر. آتنه دونانماسنك ضیاعی آتنه‌لیلر ایچون بویوك

برفلاکت تشکیل ایلمشدر (٤٥٩-٤٤٥). آرتق بوندن صوکره آتنه‌لیلر (قبریس) آطه‌سنی ضبطه موفق اولامامشلردر . دها صوکره بر چوق انسانلرك فلاکتنه سبب اولان بو قانلی حربلردن بسیتون واز کچه‌رك ایران حربلرینه قطعیاً نهایت ویرمشلردر. آناطولیده‌کی یونانیلر اساساً ایران تحکمندن قورتولدقلری ایچون آناطولی ساحلنده ایرانیلرك هیچ بر کمیسی قالمامشدر .

ایران قدیم سپاهلری

آتنه‌لیلرك روایتنه کوره (سوز) شهرینه آتنه‌دن برهیئت مرخصه کوندرلمش ، بوهیئت ایران حکمداری ایله برمصالحه عقد ایدرك ایران حکمدارینی آناطولی یونانیلرندن ویرکی آلمغه وآطه‌لر دکزی ساحلرینه سفائن حربیه کوندرمه‌مکه مجبور ایلمشدر . حتی یونانیلر بومعاهده‌یی کیمونك عقد ایتمش اولدیغنی ادعا ایلدکلری ایچون بوکا (کیمون مصالحه‌سی) نامی ویرمشلردر .

په‌ریقلیس کیمونك وفاتندن صوکره آتنه‌ده دەموقرات فرقه‌سنی اداره ایدن ایکی ذات واردی. انلرده ئه‌فیالتیس ایله په‌ریقلیس ایدی . ئه‌فیالتیس شخصی دشمنلری طرفندن تلف ایدلدکدن صوکره یرینه په‌ریقلیس کچمشدی.

په‌ریقلیس، آلکمه‌ئونیلردن اسکی وزنکین بر عائله‌یه منسوبدی . والده‌سی ، قیلسته‌نیس عائله‌سنه منسوب اولدیغی کبی پدری‌ده وقتیله میلتیادیسی محکوم ایدن قسانتیپوس ایدی. په‌ریقلیسك سیماسی غایت جاذب ، باشی براز اوزون ، نظرلری جدی، اطوار وحرکاتی اصیلانه وصوك درجه مدبرانه آیدی. کنجلکنی دائماً تحصیل کمالات ایله کچیرمشدی. (دامون)دن موسیقی یعنی شعر واخلاق تحصیل ایتمشدی . حتی روایته کوره طرز ادارۂ حکومتی‌ده دامون‌دن اوکرنمشدی. په‌ریقلیس،(ألەئه)لی زه‌نون ایله قلازومه‌نلی آناقساغوراس کبی ادبا وحکما ایله دوشر قالقاردی . حتی ماهیت اشیا حقنده تفکراتده بولونمایی، زمانسك افکار باطله‌سنه نظر استخفاف ایله باقمایی‌ده بونلردن اوکرنمشدی.

روایته‌کوره برکون په‌ریقلیس دکزده ایکن کسوف واقع اولور. کمینك بوتون طائفه‌سی دهشتلر ایچنده قالیر . بونك اوزرینه په‌ریقلیس آرقه‌سندن البسه‌سنی چیقارارق کمیجیلردن

برینك كوزلری اوكنه طوغرو طوتار ، كمیجی‌یه كمال اعتدال ایله : « شمدی‌ده قورقاجق بر شی كورییورمیسك ؟ » دییه سئوال ایدر . كمیجی : — خیر! جوابنی ویرنجه : « اویله‌ایسه، شو بنم البسه‌م ایله كونشی كوزكدن ستر ایدن شی بیننده یالكز اوشیئك بو البسه‌دن دها بویوك اولماسندن باشقه نه فرق وار؟ » دیر.

په‌ریقلیس الك‌زیاده سیاستدن حظ ایدر، آتنه‌لیلری سیاستله اداره ایتمك‌ارزو

محارب ایرانلی ویونانلی (برلین موزه‌سنده‌در)

ایلردی. فقط كندیسی طبعاً صوك درجه مدبرایدی. وقتیله پیزیسطراطوس دورینه یتیشن اختیارلر ، په‌ریقلیسك پیزیسطراطوسه پك‌زیاده بكزه‌دیكنی سویلرلر، حتی په‌ریقلیس زنكین و بویوك برعائله‌یه منسوب‌اولدیغی ایچون پیزیسطراطوسك مسلكنه امتثال ایده‌جكندن شبهه‌له‌نیرلردی. فقط په‌ریقلیس اطوار وحركاتی ایله آتنه‌لیلری دائما تأمین ایدردی. په‌ریقلیس عمومی اجتماعلرده پك نادر بولونور، یرینه‌باشقه‌سنی توكیل‌ایدردی. حتی بو-ببدن كندیسنه صرف بویوك شنلكلرده میدانه چیقاریلان سالامین كمیلرندن كنایه اولارق (سالامین غاله‌ری) لقبی ویرلمشدی.

په‌ریقلیس نطق ایراد ایده‌جكی زمان نطقنی اوكجه‌دن كمال دقت واهمیتله حاضرلار، كوزل جمله‌لر صرف ایتمكدن زیاده‌معقول‌سوزلرسویلر، غایت‌ساده ومكانتلی

بر سسله ایراد نطق ایدردی . نطق ایراد ایدرکن طورینه هیچ بوزماز ، حتی البسه‌سنده بر قیورینتی بیله حاصل اولمازدی. آتنه‌لیلر بو اعتدالندن طولایی پەریقلیسه (اولیمپیالی) لقبنی ویررلر، حتی : «اونك دوداقلرنده بلاغت معبوده‌سی ، لساننده رعدوبرق تأثیری وار» دیرلردی.

پەریقلیس غایت ساده وقناعتکارانه بر حیات امرار ایدردی. هیچ بر دعوته اجابت ایتمز، مجلســه ویا عمومی اجتماعه کیده‌جکی زماندن ماعدا أویندن طیشاری چیقمازدی. هر سنه اراضیسندن چیقان محصولاتی صاتدیرر، هر کون چارشی‌یه بر آدم کوندره‌رك أوینه نه لازمسه آلدیرردی. پەریقلیسك بو ساده وعفیفانه حیاتنه هر کس غبطه ایدردی. پەریقلیسك اموال حکومتدن پاره چالماسی و یاخود کسب ثروت ایچون نفوذینی سؤاستعمال ایتمسی هیچ کیمسه‌نك عقلنه کلمزدی. حتی وفاتنده، وقتیله پدرندن قالان ثروتدن باشقه اون پاره‌سی ظهور ایتمه‌مشدی . پاره مسئله‌سنه پك زیاده اهمیت ویرن آتنه‌لیلر پەریقلیسه صوك درجه اعتماد ایدرلردی . حتی بر زمان پەریقلیس حکومت نامنه ١٠ تالان قدر برپاره‌صرف ایتمش، فقطاهالی‌یه‌بونك محل صرفی کوسترلمسی موافق اولامیه‌جغنی سویله‌مشدی . بوتون مجلس پەریقلیسه اعتماد ایتمشلر، حتی‌پاره‌نك محل صرفی حقنده هیچ بر استیضاحده بولونمامشلردر.

پەریقلیس مدایحه‌ده، مذمته‌ده اصلا اهمیت ویرمزدی . بر آقشام آتنه‌لینك بری عمومی میدانلرده پەریقلیسه کفر ایدرك آرقه‌سندن قوشمش، حتی بونکله‌ده حرصنی آلامیه‌رق باغیره باغیره پەریقلیسك أوینه قدر کلمش. پەریقلیس أوینك قاپوسنه کلنجه، هیچ اعتدالنی بوزمادن اوشاغنی چاغیرمش، آرقه‌سندن کلن آدمی بر مشعله یاقوب أوینه قدر کوتورمسنی امر ایتمشدر.

پەریقلیس هپ ادبا، حکما وصنعتکارلرله دوشر قالقاردی . آناقساغوراس، پروتاغوراس، سوقراتیس (سوقراط) کبی فیلسوفلر، فیدیاس کبی صنعتکارلر، سوفوقلیس واوریپیدیس (اوریپید) کبی شاعرلر دائما پەریقلیسك أوینده طوپلانیرلر، ادبیات و صنعتدن بحث ایدرلردی . آتنه‌لیلرده قادینلرك ارککلر جمعیتنه اشتراك ایتمسی عادت اولمادیغی حالده پەریقلیسك زوجه‌سی آسپازیاده بومصاحبه‌لره اشتراك ایدردی . آسپازیا (میلەت) لی ایدی . کندیسنی طانیانلر یونانستانك الك متفکر والك حسنا بر سیماسی اولدیغنی سویلرلردی.

په‌ریقلیس قوماندانلق رتبه‌سندن باشقه هیچ بر رتبه‌یی حائز اولامادیغی حالده صرف دهاسنك و فضائلنك تأثیریله آتنه‌لیلری كمال نجابتله اداره ایلمشدر. په‌ریقلیس دورنده آتنه بوتون یونانستان شهرلری آره‌سنده اڭ زنكین، اڭ ممتاز واڭ پارلاق بر شهر اولمق اوززه تمیز ایلمشدر. ایتالیا، سجیلیا، تراكیا و آناطولینك اڭ بویوك ذكالری

پارته‌نون

كندیلرینی طانیتمق ایچون هپ آتنه‌یه كلمشلردر. بو سببدن په‌ریقلیسك زمانی یونان تاریخنده (په‌ریقلیس دوری) نامیله شهرت بولمشدر.

آتنه‌ده حاكمیت عامه په‌ریقلیس آتنه حیات اجتماعیه‌سنده بویوك بر تبدل اجرا ایتمشدی. په‌ریقلیس دورنده آتنه‌ده بولونان انسانلرك كافه‌سی اهل وطن عد ایدلمزدی. مثلا آتیك اهالیسندن بر چوغنه اصلا آتنه‌لی نظریله باقیلمازدی. كذا اسراده آتنه‌لی دكللردی. بوتون نفوس، (پیره) ده داخل اولمق اوزره ۱۰۰۰۰۰ كشیدن عبارتدی. بونك یالكز ۱۵۰۰۰ كبار صنفی تشكیل ایدر، قصوری كیجیلك وعمله‌لكله مشغول اولوردی. آتنه‌لیلرده اهل وطندن معدود اولمق ایچون یالكز (آتیك) ده طوغمش اولمق كفایت ایتمزدی. اهل وطندن برینك ده اولادی اولمق ایجاب ایدردی. بناءعلیه بوتون آتنه اهالیسی اصل اهل وطن ایله

اسرا واجنبیدن عبارتدی. اهل وطن اولانلر سن رشده کلیر کلمز کندیلرینه حربده قوللاناجغی سلاحلر تسلیم اولونور، سلاحنك شرفنی محافظه ایده‌جکنه، محاربه‌ده موقعندن آیرلمیه‌جغنه، قوانین احکامنه اطاعت و وطننك دیننه حرمت ایده‌جکنه دائر کندیسنه یمین ایتدیریلیردی. اوزمان آتنه‌لی هم عسکر، هم‌ده اهل وطن صاییلیردی. بر آتنه‌لی اجتماعلرده (أقله‌زیا) اثبات وجود ایتمك ومأموریتلرده استخدام اولونمق صفتنی انجق اوزمان اکتساب ایده‌بیلیردی. اهل وطن اولانلرك یا آتنه‌ده ویا کویلرده مطلقا برأوی بولونوردی. حتی بعضلرك بویوك دستکاهلرده سلاح، چوملك وکوساله اعمالیله مشغول برسورو اسیری واردی. کذا آتنه‌ده‌ده بر چوق اهل وطن واردی‌که بونلر دیوارجیلق، دمیرجیلك، چوملکجیلك، دباغلق، طوغراماجیلق، سلاحجیلق ایدرك معیشتلرینی تأمین ایدرلردی. اجتماعلره سائرلری کبی بونلرده کلیرلر، حاکملری انتخاب ایدرلر، حکملر ویررلردی. بعض فیلسوفلر بونك علیهنده بولونورلردی. حتی آریستطالیس: «ایی تشکیل ایدلمش بر حکومت، اصنافی‌ده اهل وطن آره‌سنه صوقماز» دیردی. بوکاسبب اولمق اوزره‌ده أل ایشلرینك دائما قوای بدنیه وفکریه‌یی دوچار ضعف ایلدیکنی ایلری سورردی.

آتنه‌ده حاکمیت عامه تمامیله حکمفرما ایدی. قانونلری مجلس حاضرلار، دعوالری محاکم رؤیت ایدردی. بوتون مقررات، عمومی اجتماعلرده اتخاذ ایدیلیردی. اجتماعلرده بوتون اهل وطن حاضر اولور، کافه‌سی‌ده عین درجه‌ده حق رأیه مالك بولونوردی. فقیر اولانلرك‌ده بو اجتماعلرده حاضر بولونابیلملرینی تأمین ایچون حکومت هرهانکی برایشله مشغول اولان اهل وطنه تضمینات اولمق اوزره یومیه پاره ویرردی. دها صوکره اجتماعلرده حاضر بولونان هر اهل وطنه‌ده تضمینات ویرمك عادت اولمشدی. بونك ایچون بر مجلس اعضاسنه یومیه بردراخمی (بش غروش)، محکمه اعضاسنه‌ده ۳ اوبول (یوز پاره) قدر بر شی ویریلیردی. یونانیلر بو طرز اداره‌یه (دموقراسی، حاکمیت عامه) دیرلردی.

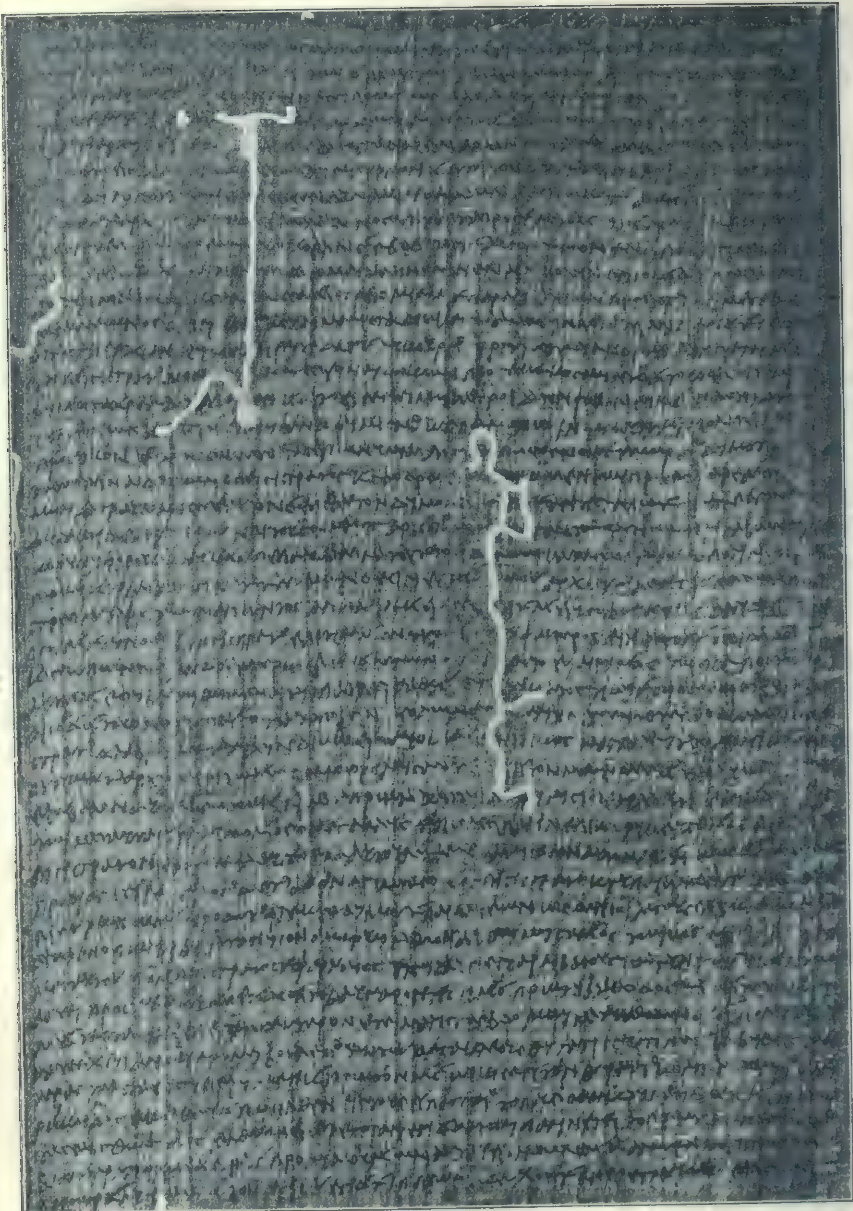
آتنه‌ده عظام و مأمورین

پەریقلیس (آتنه)ده بالخاصه حکامك احوالنی اصلاح ایلمشدی. حکام ۶۰۰۰ کشیدن عبارتدی. بونك ۵۰۰۰ ی اون (دیقاستری) یه یعنی محکمه‌یه آیرلمش، متباقی ۱۰۰ اعضاده احتیاط اولارق آلیقونولمشدی. هر اعضا وظیفه‌سنی حق و وجدان دائره‌سنده ایفا ایده‌جکنه دائر

پەريقليس

(بريتيش موزه‌سنده‌در)

آتنه ادارهٔ حکومتنه دائر آریستطالیسك یازیسی (بریتیش موزه‌ئومده‌در)

یمین ایدردی . بو اون محکمه الفبا ترتیبیله صره‌لانیردی . بر مسئله‌نك هانکیسی طرفندن رؤیت ایدیله‌جکی قرعه ایله تعیین ایدیلیردی . غایت مهم دعوالرده برقاچ

شعبه بر آرایه کله‌رك دعوانی رؤیت ایدردی . محاکم، یورطیـلرله اوغورسز عد ایدیلن کونلردن ماعدا هرزمان انعقاد ایدردی . محاکمه‌ده باش آرخونت دعوالره ریاست ایدر، عائله و میراث مسئله‌لرینی او رؤیت ایلردی .

قانونلرك تبدیلی اهالینك ألنده ایدی. هر اهل وطن قانون خلافنده وقوع بولان معاملات حقنده شکایت ایتمك حقنی حائزدی. قانونلراهل وطن طرفندن شوصورتله قونترول ایدلدیکی کبی پەریقلیس قانونلرك تمامیٔ تطبیقنی تأمین ایچون آیریجه ایکی صنف مأموریت‌ده احداث ایلمشدی. بونلردن بری (نوموفیلاکیسلر، حقوق مدافعلری) . دیکری‌ده (نوموته‌تلر، حقوق ناظملری) ایدی. نوموفیلاکیسلرك وظیفه‌سی محاکمه‌ ویااجتماعلرده اثبات وجود ایدرك مخالف قانون حرکت ایدلمسنه مانع اولمق ومأمورینك دائما قوانین موضوعه‌یه موافق حرکت ایدوب ایتمدکلرینی تعیین ایلمکدی. نوموته‌تلرك وظیفه‌سی‌ده موجود قانونلردن برینی تصحیح ایتمك ویا یکی برقانون وضع ایلك لازم کلوب کلمدیکنی تعیین ایلمکدی. بویله برتصحیحه لزوم کورولدیکی زمان درحال ۶۰۰۰ حکام اجتماع ایدر، اعتراضی اولان نوموتەت اهالیدن‌ده کندیسنه هم فکربش کشی‌یی یانته آلارق مجلسه کلیر، بو بابده‌کی اعتراضاتنی بیان ایدردی . شاید اعتراضی مقبول کورولورسه اوزمان او قانون لغو ایدیلیر، یرینه نوموته‌تك تکلیف ایلدیکی قانون قبول اولونوردی. فقط موضوع بحث اولان قانون اولجه بر قومیسیون طرفندن‌ده تدقیق اولونور، شاید مدافعه ایدیله‌جك نقطه‌لری وارسه مجلسده مدافعه ایدیلیردی.

آتنه‌ده فنی اختصاصه لزوم کوسترمین مأموریتلر ایچون مأمورلر دائما قرعه ایله تعیین اولونوردی . یالکز (ده‌لوس) ده‌کی خزینه‌دار ایله قوماندانلر انتخابله تعیین ایدیلیردی . قرعه معاملاتنه تەـموته‌تلر نظارت ایدرلردی .

آتنه‌نك حاکمیتی آتنه اهالیسی یالکز (آتیك) ـه‌کی اهالی‌یی اداره ایتمیوردی ، آطه‌لرله آناطولی ساحلنده‌کی ممالکه‌ده حاکم اولمشدی. آریستوفانیسك روایتنه‌کوره او زمانلر آتنه‌نك حاکم اولدیغی شهرلراوچ نوعدی . انلرده: تابع شهرلر، متفق شهرلر ومستملکات شهرلری ایدی. کیمون ایله پەریقلیسك فتوحاتی سایه‌سنده آتنه، (أکینه)، (اوبه)، (طاشوز) ، (ناقصوص) و (ئه‌ئیوز) کبی آتیك قطعه‌سـنك ایکی شهراهنی ألده ایتمش اولدیغی کبی آطه‌لر دکزینك شمالنده‌ده بر چوق نقطه‌لرك ضبطنه موفق اولمشدی .

آتنه‌لیلر بو اثنـاده تحت تابعیته آلدقلری شهرلره یالکز درت شی تکلیف ایتمشلردی: شهرلرینك ویاخود هیچ اولمازسه لیمانلرینك تحکیماتنی ییقمق، سفائن حربیه‌یی تسلیم ایتمك ، آتنه‌یه ویرکی ویرمك وبوتون دعوالرینی آتنه محاکمنده رؤیت ایتدیرمك . خصوصیله ایلك اساسلری آریستیدیس طرفندن وضع اولونان

هيأت متحده ، سائر اقوام متفقه اوزرينه‌ده آتنه حاكميتى تأمين ايلمشدى . فقط بو تبدلاته جريان احوالده لزوم كوسترمشدى . متفقين ، كيمونك تكليفنى قبول ايدوبده عسكر يرينه پاره ويرمكه راضى اولدقلرى كوندن اعتباراً بوتون شرف عسكرى آتنه‌يه راجع اولمشدى . متفقلر زراعت و تجارتله مشغول اولدقلرى صره‌ده آتنه‌نك بايراغى بوتون ساحللرده مظفرانه جولان ايدييوردى. په‌ريقليس دورنده بوتون متفقين آتنه‌يه قارشى عداوتدن زياده حس حرمت پرورده ايدييوردى. (لمنى)، آتنه‌يه فيدياسك ايلك اثرينى، (آتنه)نك طونج هيكلنى تقديم ايدييور، (سيسام) ايسه (دەلوس)ده بولونان خزينه‌نك (آتنه)يه نقلنى تكليف ايليوردى. حتى اتفاقه داخل اولانلرك مقدارى‌ده چوغالمش اولمالى كه هيأت متحده طرفندن محافظه اولونان خزينه موجودى ٤٦٠ تالاندن ٦٠٠ تالانه بالغ اولمشدى.

آتنه‌نك متفقلرى قانونلرينى وداخلى نظاملرينى تماميله محافظه ايدييورلردى. كذا كنديلرينه مخصوص حقوق حربه‌ده مالك بولونيورلردى . حتى په‌ريقليس بونلره سفير بيله كوندرييوردى. فقط اتحادك بوتون منافعنى مذاكره ايچون متفقين مرخصلرندن مركب مجلسه آتنه‌ده اهميت مخصوصه عطف ايدلمه‌مسى متفقينك برر برر آيرلماسنه سبب اولمشدى .

آتنه حاكميتنه قارشى ايلك اعتراض (سيسام)دن باشلامشدى (٤٤٠). آتنه‌ليلرك بو آطه‌ده غايت آز قوتلرى واردى. سيساملیلر بو عسكرلرى ايرانيلره تسليم ايتمشلر، بوعصيانه بالاخره (بيزانس)ده اشتراك ايلمشدى. آتنه‌ليلر عصيانى خبر آلير آلماز بر آن اول باصديرمق ايچون اون قوماندان تعيين ايلمشلردى. حتى شاعر سوفوقليس ايله په‌ريقليس‌ده بونلر مياننده ايدى . قوماندانلرك معيتنه ٦٠ قدر كمى ويرلمشدى. بو كميلرك برقسمى سيساملیلرك امداده چاغيردقلرى فنيكه كميلرينى ترصد ايتمش، برقسمى‌ده سيساملیلرى مغلوب ايلمشدى. سيسام عصيانندن صوكره (بيزانس)ده پك چابق دائرهٔ انقياده آلنمشدى .

په‌ريقليس دورنده آتنه‌نك تبعه‌سى ۸:۱۰ ميليون قدردى. بوكا ١٤:١٥ ميليون قدرده آتنه‌لى انضمام ايدييوردى . په‌ريقليس بو حاكميتك بر قوهٔ فكريه‌ايله تأمين ايدلمسنى ارزو ايدردى. بونك ايچون‌ده آتنه‌نك شوكت وسطوتنه هر كسك قناعت تام حاصل ايتمش بولونماسى لازمدى. په‌ريقليس بو اعتقادى برقات دها قوتلشديرمك

ايچون آتنه كميلرينى دكزلرده طولاشديرييور ، عصيان ايدنلرى چار چابق أزييور، اعانه ويرميلر اوزرينه دونانما سوق ايدييوردى. پەريقليس آتنه‌نك قوۀ قاهرانه‌سنى تأمين ايلديكى كبى تجارت مركزلرى تأسيس ايدرك ثروت ماديه‌سنه‌ده خدمت ايليوردى . بونك ايچون‌ده مستملكه‌لر تأسيسنى غايت موافق كوربيوردى. پەريقليس زماننده تأسيس ايديلن مستملكه‌لر آز زمان ايچنده ترقى ايتمكه باشليوردى. بونلرك الڭ مهملرى (اوستروما) نهرى اوزرنده (آنفى‌پوليس)، قره دكز ساحلنده (سينوب)، (آميزوس) وايتاليا مستملكه‌لرندن عبارتدى .

پەريقليس آتنه‌نك سطوت خارجيه و ثروت تجاريه‌سنى تأمين ايتمكله برابر شهرك‌ده تزيينه غيرت ايليوردى. برچوق كيمسه‌لر پەريقليسك بو خصوصده‌كى صرفياتنى عادتا جنت تلقى ايدييورلردى . حال بوكه پەريقليس هم شهرك تزيينى ايچون صرفياتده بولونيور، هم‌ده احوال ناكهانيه ظهورنده صرف ايدلمك اوزره ١٠٠٠٠ تالان (٢٦,٠٨٠,٠٠٠ غروش) قدر احتياط آقچه‌سى صاقليوردى . ترسانه‌لرهمان كاملاً كميلرله‌طولوايدى. آتنه‌نك دائما محاربه‌يه حاضر ٣٠٠ غاله‌رى واردى. بو مدهش قوۀ بحريه متفقلرى عصياندن منع ايلديكى كبى ايرانيلرى‌ده يونان شهرلرينك استقلالنه تعرضدن اجتناب ايتديرييوردى .

ادبيات و صنايعك ترقيسى

پەريقليس دورنده يونانيلرك بوتون قوتنى ليمانلرده طوران كميلردن زياده رجالنك دهاسى، ارباب صنايعنك آثار ذكاسى تشكيل ايدييوردى. بو اثرلر: معبد، شعر، آبده، هيكل ودساتير فلسفيه طرزنده يونان قومنك دهاسنه پارلاق بر نمونه تشكيل ايليوردى . هر طرفدن كويا بر ذكا وعرفان پايتختنه قوشاركبى هركس (آتنه)يه قوشوب كليوردى. (آتنه)ده صنعت و طبيعتك بوتون كوزللكلرى برلشديريله‌رك مدبدب، جاذبه‌دار، مطنطن برصورتده ياپيلان شنلكلرده همان هركس اثبات وجود ايتمك ايستيوردى. يونانيلرك ياپدقلرى بو شنلكلر، روماليلرده اولديغى كبى ، قانلى اويونلردن، اولوم وقان منظره‌لرندن عبارت دكلدى . بو شنلكلرده مائى بر سما آلتنده ، طبيعتك ربيعى كوزللكلرى ايچنده وطن شرقيلرى، دينى الهيلر اوقونور، تياترولرده‌اسكى معبود و يا قهرمانلرك مناقبى حكايه اولونوردى . (پەريقليس دورى) آتنه‌نك حقيقةً پارلاق وامثالسز بر دورى ايدى . آتنه عادتا ، تاريخ بشريتى تزيين ايدن پارلاق دهالرك بر مجمعى ايدى . سوفوقليس و اوريپيديس كبى شاعرلر ، ليزياس كبى خطيبلر، هه‌رودوت كبى مؤرخلر، مه‌تون كبى هيئت شناسلر ، هيپوقراتيس

کبی طبیبلر، آریستوفانیس کبی مضحکه پرداز شاعرلر ، فیدیاس کبی هیکلتراشلر، آپوللودور، زه‌وکزیس، پولیغ‌نوط و پارازییوس کبی رسـاملر ، آناقزاغوراس و سـوقراطیس کبی فیلسوفلر هپ بو دورك برنجی قدردن کوا کبنی تشکیل ایدییوردی. ینه بو شهرك أسخیلوس (أشیل) کبی شـاعرلر ضایع ایتدیکی ، تو- کیدیدیس، قسه‌نوفون، پلاطون (افلاطون) و آریستطالیس (آرسطو) کبی حکمایه‌ده

آتنه‌ده مراسم

مهد ظهور اولاجغی نظر دقته آلنیرسه آتنه‌نك عادتا بوتون یونانستان عالمنك بر مرکز کمالاتی اولدیغنه قناعت حاصل اولور.

په‌ریقلیس آتنه‌یی تزیین و اعمار ایچون هیچ بر مصرفدن چکینمیوردی . شهرك تزیینه فیدیاسی مأمور ایتمشـدی . فیدیاس معبود هیکللری وجوده کتیرمکه چالیشیور ، ذکا و دهاسی تأثیریله اونلره علوی بر کوزللك، شاهانه بروقار بخش ایلیوردی . حتی بر کون ، صنعتك طبیعتی تقلیددن عبـارت اولدیغنه اعتقاد ایدنلردن بری فیدیاسه اولیمپیاده‌کی زه‌وس هیکللرنده‌کی سیمای روحانی‌یی نره‌دن اقتباس ایلدیکنی سؤال ایتمش، فیدیاس بوکا جواباً: «هومه‌ردن!» دیمش و هومه‌رك زه‌وس حقنده‌کی اوچ مصرعنی اوقوییورمشدر. فیدیاس بواثناده اولیمپیاده‌کی زه‌وس هیکلندن ماعدا بر قاچ آتنه هیکلی ایله (پارته‌نون)ك طیش طرفنی تزیین ایدن هیکللری‌ده اعمال ایتمشدر .

اوزمانلر بويوك بر قوماندان معيتنده اولديغى كبى فيدياـ‌لك‌ده برچوق مادونلرى واردى بونلردن ايقتى‌نوس ايله قاليقارتيس (پارته‌نون)ى، ميله‌تلى هيپوداموس‌ده پيره شهرينى بنا ايلمشدر . دها صوكره سرخسك چادرينه تقليداً موسيقى مسابقه‌لرينه مخصوص برده (اوده‌ئون) انشا ايدلمشدر. دورى طرزينك امثالسز بر اثر نفيسندن معدود اولان (أره‌ختيون)ده بوائناده بنا اولونمشدر. (آقروپوليس)ده‌كى (بروفيله‌ئه) ناميله مشهور آولولر مينه‌ستيله‌س طرفندن انشا ايدلمشدر .

حاصلى په‌ريقليس آتنه‌يى اعمار ايچون يونانستانك مالك اولديغى بوتون دها و وسائطدن استفاده ايلمشدى . اوزمانلر بر چوق كيمسه‌لر بو انشا آته صرف اولونان پاره‌دن شكايت ايدييورلر، بالخاصه بويوكلر، په‌ريقليس خزينۀ ملتى محو ايدييور ديه په‌ريقليسى اتهام ايليورلردى . حتى متفقلردن آلنان پاره‌نك مجوهرلره غرق ايديلن ظريف بر قادين سوسلر كبى هپ آتنه‌يى سوسله‌مك، مزين هيكللر وجوده كتيرمك ، بهرى بيك تالانه معبدلر انشا ايتمك ايچون صرف ايدلديكنى سويليورلردى. فقط بر كون په‌ريقليس عمومى اجتماعلردن برنده آتنه‌ليلره خطاباً: «آتنه‌ليلر! ايتديكم مصرفى نصل، چوق بوليورميسكز؟» ديه سؤال ايتمش، هر طرفدن: «اوت، چوق بوليورز!» ديه جواب ويرلمش. بونك اوزرينه په‌ريقليس «پك اعلا! اويله ايسه بو مصرفلرى هپ بن چكه‌جكم. فقط بو آبده‌لرك اوزرينه‌ده يالكز بنم نامم حك اولوناجق!» دنجه، بوتون آتنه‌ليلرده شان و شرف ارزولرى هر درلو مسكينانه عداوتلره غلبه ايتمش، عموم اهالى هپ برآغزدن په‌ريقليسك چوق ايى حركت ايتمش اولديغنه و بناءً عليه شهرى ايسـتديكى قدر مصرف اختيار ايدرك تزيينه چاليشماسنه بر دها اعتراض ايدلمه‌مسنه قرار ويرمشلردر .

بشنجی فصل

پەلوپونەز حربلری

(قبل المیلاد ٤٣١—٤٠٤)

اسباب حرب یونان شهرلرندەکی قراللقلر لغو ایدلدکدن صوکره یونانستانك ایکی نهایتنده بری دەموقراسی‌یه، دیکری آریستوقراسی‌یه تابع ایکی حکومت قالمشدی. بونلردن بری آتنه، او بری‌ده اسپارطه ایدی. بو ایکی اداره بیننده متوسط دیکر ادارەلرده واردی. فقط بونلر یونانستانك بو ایکی قطبی ایله برلشمك ارزو ایتدکلری زمان بهمه‌حال هانکیسـنك اصول ادارەسی فکرلرینه موافق کلیرسه اونکله اتحاد ایدییورلردی. بوسببدن آتنه ایله اسپارطه، یونان عالمنك بر نصفنی دیکر نصفی ایله چارپیشدیرمق ایچون نفوذ مجادلاتنه باشلایورلردی.

آتنه بو مقصدینه نائل اولمق ایچون آطه‌لیلرله ساحلی شهرلری اتفاقه دعوت ایدییور، اسپارطەده قره اهالیسی ایله اتفاقه غیرت ایلیوردی. بو اتحادی تشکیل ایچون آتنەنك دونانمەسی، اسپارطەنك اردوسی بویوك برعنصر تشکیل ایدییوردی. آتنەیه قارشی اك بویوك قوتی پەلوپونەز اتحادی وجوده کتیرییوردی. بو اتحاده داخل اولان حکومتلرك همان کافەسی‌ده اسپارطەنك حاکمیتنی تصدیق ایدییور، اسپارطه بو اتحادك ریاستنی احراز ایلیوردی. اتحاده داخـل اولانلر منافع مشترکەیه متعلق بر ایش ظهور ایدر ایتمز هپ بر یره کلیور، مذاکره ایدیلیور، قرارلرویریلیور، دها صوکره ایجاب ایدن عسکر وپاره کوندریلیوردی. بواتحادده هیچ کیمسەنك عزت نفسی جریحەدار ایدلمەمشدی. بناءعلیه پەلوپەنەز اتحادی آتنه حاکمیتنه هر زمان فائق بولونیوردی.

آتنه ایله اسپارطه بیننده حصوله کلن بو رقابته اك زیاده آتنه‌نك حرص حاکمیتی سبب اولمشدی . فقط پەلوپونەز حربلرینه اك زیاده میدان ویرن مسئله مەغارا ، أکینه وقورەنت شهرلری بیننده‌کی رقابت تجاریه ایدی . کرك بو اسباب وکرك اسپارطه‌لیلرك آتنه‌لیلره قارشی ساحلی شهرلری حمایه ایتملری بو قانلی حربلره میدان ویرمشدی. پەلوپونەز حربلری اولا اوفاق برقیویلجم شکلنده باشلامش، دها صوکره بوتون یونانستانی غربدن، شرقدن ودکزدن جسیم بر آتش حالنده احاطه ایلمشدر.

قورکیرا، پوتیده، مەغارا حادثه‌لری یونانستانك غرب ساحلنده (قورکیرا ، قورفو) آطه‌سی واردی. بو آطه‌یه قورەنتلیلر یرلشمشلر، بوراده مستملکه تأسیس ایلمشلردی. فقط بومستملکه قورەنتلیلره اطاعت ایتمیور، حتی قورەنتده یاپیلان بویوك شنلکلره قربان کوندرمك عادت ایکن بوندزده امتناع ایدییوردی . قورەنتلیلر بوکا حدتلنه‌رك قورکیرالیلرك تعرضنه دوچار اولان (ئەپیدامنه) شهرینه امداد ایچون سفائن حربیه کوندرمشلر ، قورکیرالیلرده آتنه‌لیلردن سفائن امدادیه آلارق قورەنتلیلرله حرب ایتمشلردی.

یونانستانك غربنده بوصورتله حرب ظهور ایتدیکی کبی شرق طرفده، خالکید یکیا جهتلرنده‌ده آتنه‌نك اتفاقنه داخل اولان (پوتیده) شهری عصیان ایتمش ، قورەنتلیلردن قوای امدادیه آلمغه موفق اولمشدی. آتنه‌لیلر (پوتیده) یی اتحاددن غائب ایتدکلری کبی مەغارالیلرله‌ده آره‌لرینی بوزمشلردی. فقط بوتون بو بوزغونلقلره سبب، آتنه‌نك متفقینه قارشی برطور حاکمانه طاقینماسی ایدی. آتنه‌لیلر مەغارا کمیلرینك آتنه متفقلرینك لیمانلرینـه کلمه‌سی ایچون قرار ویرمشـلر ، فقط مەغارالیلر بونی دیکله‌میه‌رك (آتیك) اراضیسنه تجاوز ایتمشلردی. شو حالده آتنه ایله قورکیرا ، پوتیده، وقورەنت بیننده مهم براختلاف حاصل اولمشدی. قورەنتلیلر آتنه ایله حربه قرار ویرمك ایچون اسپارطه‌لیلره مراجعت ایتمشلر، بونك اوزرینه اسپارطه أفورلری بوتون متفقلرك مبعوثلرینی اسپارطه مجلسنه طوپلامشلردی. بو مجلسده قورەنتلیلرله مەغارالیلر، آتنه‌لیلرك صلحی اخلال ایتدکلرندن طولایی کندیلریله حرب ایدلمسنی تکلیف ایدییورلردی. کذا بومجلسه آتنه‌دنده مرخصلر کلمشدی. بو مرخصلر آتنه‌نك یونان عالمنه ایتدکلری خدماتی تعداد ایدییورلر، حربك غایت تهلکه‌لی اولاجغنی وبناءعلیه آتنه ایله قورەنت بیننده‌کی اختلافك برحکم هیئتی طرفندن حل اولونماسنی تکلیف

ایلیورلردی. دهاصوکره یابانجیلر کاملاً چکلمشلر، اسپارطەلیلر کندی کندیلرینه مذاکره ایچون یالکز قالمشلردی. اسپارطه قرالی آرخیداموس بومذاکرەده صلحی توصیه ایدییوردی. یالکز ئەفورلردن بری حرب تکلیف ایتمش، بونك اوزرینه بوتون مجلس قورەنتلیلرك ارزولرینی اسعاف ایتمدیکی تقدیرده آتنه‌یه قارشی حرب ایتمکه قرار ویرمشلردی (٤٣٢).

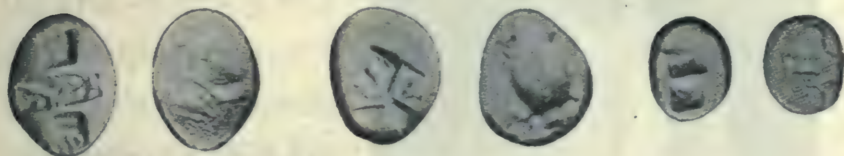

آفرودیت دوقینیدوس (مونیخده‌در)

اسپارطەلیلر حربه باشلامازدن اول دلفی کاهنه مراجعت ایتمشلردی. کاهن شاید حرب قوته کووەنیله‌رك اجرا ایدیلیرسه اسپارطەنك غالب کله‌جکنی بیان ایلمشدی. بونك اوزرینه اسپارطەلیلر متفقلرله‌ده مذاکره ایتمکه لزوم کورمشلردی. فقط بومذاکره غایت مهمدی. قورەنتلیلر، آتنەلیلرك پارەلریله کمیلرندن باشقه قوتلری اولمادیغنی، پەلوپونەزلیلرك دلفی و اولیمپیا خزینەسندن پاره آلارق کمی‌ده تدارك ایدەبیله‌جکلرینی سویله‌مشلردی. بو بیانات اسپارطەلیلره کافی کلمش، بوتون متفقلر آتنه ایله حربه قرار ویرمشلردی.

فقط آتنەلیلره قارشی وقت قازانمق ایچون اسپارطەلیلرك تکلیف ایتدکلری شرائط غایت آغردی. اسپارطەلیلر آتنەلیلرك متفقلرندن واز کچملرینی، مەغارا علیهنده‌کی قرارلرینی فسخ ایتملرینی، آلکمەئونیلری وبناءعلیه پەریقلیسی (آتیك) دن طرد ایلملرینی تکلیف ایدییورلردی. بوتکلیف آتنه‌یه غایت کران کلمشدی. حتی آتنەلیلرده بوشرائطی مذاکره ایچون تەمیستوقلیسك

رياستی آلتنده اجتماع ايتمشلردی . پەريقليس اهالی‌يه اسپارطه‌ليلرك مقصدينی آكلاتمش ، بو شرائطك وقت قازانمقدن باشقه بر فكره مبنی درميان ايدلمديكنی ايضاح ايتمش ، صوكرا شو سوزلری سويله‌مشدی: «مع‌مافيه سزدن ايستدكلری بوشرائطه راضی اولكز . فقط كوزه‌جكسكزكه اسپارطه‌ليلر يكيدن باشقه مطالباتده بولوناجقلر... بناءعليه‌يا قوتمزدن برجزئنی غائب ايتمدن هرشيئه منقاد اولمايی كوزه آلديرمالی، وياخود حقوقمزدن هيچ بر شی ضايع ايتمدن صورت قطعيه‌ده حربه قرار ويرمليدر! » پەريقليسك بو سوزلری اوزرينه اهالی حرب ايتمكه قرار ويرمشلر ، اسپارطه‌دن كوندريلن مرخصلره آتنه‌نك اسپارطه‌يه هيچ بروقت انقياد ايده‌ميه‌جكنی، چونكه آتنه‌نك اسپارطه‌دن هيچ بر زمان آشاغی قالماديغنی بيان ايلمشلردر.

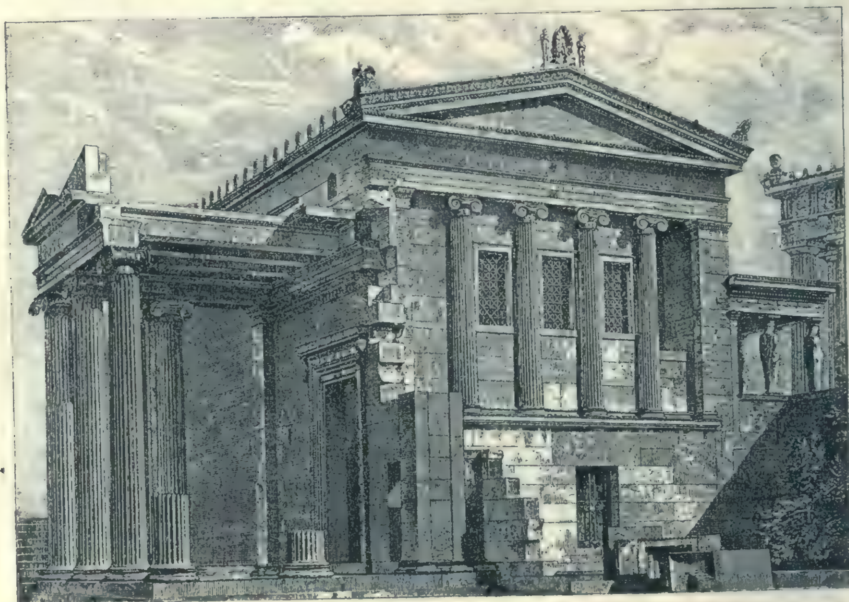

الك اسكی يونان مسكوكاتی

پلاته‌نك باصقينی آتنه‌ليلر طور حاكمانه‌لريله بوتون يونانستانی كنديلرندن صوغوتمشلردی . حتی الك صميمی متفقلرندن معدود اولان تبليلرده بو فرصتدن استفاده ايتمشلر ، پلاته‌نه شهرينی آنسزين ضبط ايتمك ايچون آنی بر تعرض اجرا ايلمشلردی.

بر ايلك بهار كيجه‌سی، ظلمتلر ايچنده ايلريله‌ين ٣٠٠ تبلی پلاته‌نه شهرينه كلمش، قلعه‌درونده بولونان برخائنك آچديغی قاپودن شهره داخل اولمش، شهرك اجتماع محلنی درحال اشغال ايلمشدی . صوكره: «بەئوتيليلرله اتفاق ايتمك ايسته‌ينلر سلاحلانسين!» دينه منادیلر كزديره‌رك اهالی‌يی اويانديرمشلردی. پلاته‌نه‌ليلر كيجه‌لين نيه اوغرادقلرينی بيلميه‌رك اولا راضی اولور كبی اولمشلر، فقط دشمنلرينك آز بر قوتده اولدقلرينی اوكره‌نجه درحال سلاحلانمشلر . سوقاقلرده آرابه‌لرله باريقادلر انشا ايتمشلر، أولر بيننده رابطه حاصل ايتمك ايچون ديوارلری دلمشلردی. صباحه طوغرو بر طرفدن تبليلره محاربه نظامنده هجوم ايديورلر، ديكر طرفدن قادينلر واسيرلر دشمن عسكرلری اوزرينه طاشلر، كره‌ميدلر ياغديريورلردی. تبليلر قرا كلقده، سيللر كبی بوشانان ياغمورلر آلتنده نه‌يه اوغرادقلرينی بيلميه‌رق طار سوقاقلره قاچمشلر، بورادن بر درلو طيشاری‌يه چيقاميه‌رق برقسمی قتل ايدلمشلر، بر قسمی‌ده سيرلر اوزرندن آتلامق ايستيه‌رك كنديلرينی تلف ايتمشلردر. قطعه‌

لرینك قسم کلیسی‌ده آچیق بر قاپویه تصادف ایلمشلر، قیره طوغرو چیقیورز ظنیله قپودن ایچری هجوم ایتمشلردر. فقط کندیلرینك بر أوه کیردکلرینی کورونجه بردها طیشاری چیقامامشلر، جمله‌سی‌ده اسیرایدلمشلردر. پلاته‌ئه‌لیلر، مجموعی ١٨٠ نه بالغ اولان بو اسیرلری کاملاً قیلجدن کچیردکدن صوکره آتنه‌لیلری ده‌وقعه‌دن خبردار

أره‌ختیون

ایلمشلردر. آتنه‌لیلر درحال سلاحلانوب شهره ارزاق کتیرمشلر، قادینلرله چوجقلری حمایه ایچون (آتیك)ه نقل ایتمشلردر.

آتیك استیلاسی آرتق آتنه‌لیلر حربه تمامیله حاضرلانمشلردی. پهریقلیس وطنك مدافعه‌سی ایچون هر درلو تدابیره مراجعت ایدییوردی. آتنه اول امرده حربه موفقیتله دوام ایده‌بیلمك ایچون پاره تدارکنی دوشونیوردی. بو پاره‌یی تدارك ایتمك آتنه ایچون کوچ برشی دکلدی. اولا متفقلرك ویردکلری پاره‌ایله خزینه‌ده ٦٠٠٠ تالان طوپلانمشدی. (آقروپولیس)ه‌کوندریلن هدیه‌لر ٥٢٤ کیلوغرام آلتون ایدییور، یالکز آتنه نه پارته‌نوسك اوزرنده‌کی آلتون اورتو ٤٠ تالان قدر بر قیمتی حائز بولونیوردی. شوحالده آتنه‌نك بو حربلر ایچون ٢١٠ میلیون قدر بر

آقچه‌سی وار دیمکدی . اردویه کلنجه: اردونك قوتی ۱۳۰۰۰ هوپلیت ، ۱۶۰۰ تیرانداز ، ۱۲۰۰ سواری و ۱۶۰۰۰ عساکر مستحفظه‌دن عبارتدی. متفقلر ایسه هپ آطه‌لرده و ساحلی شهرلرده بولونیورلردی . فقط آتنه‌نك ۳۰۰ کمیدن مرکب دونانماسی اسپارطه‌ایله متفقلرینك دونانماسنه هر حالده فائقدی .

اسپارطه‌لیلر، آرغوس ایله آخائه‌لیلر مستثنی اولمق اوزره، بوتون پەلوپونەز- لیلرله اتفاق ایتمشلردی . بو اتحاده یونانستان وسطاده‌کی مەغارا ، فوکید وبەئوتی اهالیسی‌ده داخل اولمشدی . اسپارطه اردوسی هم قوتلی، هم ده تجربه‌لی ایدی . فقط اسپارطه‌نك عسکری اعاشه و حربه دوام ایده‌جك پاره‌سی اولمادیغی کبی متفقلرینك دونانماسی ده آتنه‌لیلر ککنه اصلا فائق دکلدی .

اسپارطه اردوسنك فائقیتنی پەریقلیس‌ده آکلامش، آتنه‌لیلرك اسپارطه‌لیلره قارشی براً مقاومت ایده‌میه‌جکلرینی ، بناءً علیه حربه بحراً دوام ایتمك دهاموافق اولاجغنی ایضاح ایلمشدی. بونك اوزرینه آتنه‌لیلر کندی اراضیلرینی‌بیله مدافعه‌دن واز کچمشلر، هپسی‌ده آتنه سورلری داخلنه چکلمکه قرار ویرمشلردی . آتنه- لیلر بوراسنی آرتق هر شیدن مصون عد ایدییورلردی . چونکه اسپارطه‌لیلر آتنه‌یه تعرض بیله ایتمش اولسه‌لر، محاربات قلاعه واقف اولمادقلری ایچون، هیچ بر شیئه موفق اولامیه‌جقلردی. آتنه‌لیلر، پیره ایله آتنه بیننده‌کی اوزون سوردن استفاده ایدرك بحراً ارزاق جلبنه موفق اولیورلر، عادتا بر آطه‌یه التجا ایتمش کبی هر درلو تعرضدن مصون بولونیورلردی .

آتنه‌لیلر بو تدابیره مراجعت ایتدکلری اثناده اسپارطه‌لیلرده بوتون متفقلری طوپلامشلر، ایلك بهار حلول ایدر ایتمز قراللری آرخیداموس قوماندە- سنده ۶۰۰۰۰ کشیلك بر قوتله (آتیك)ه استیلا ایلمشلردی. فقط آتیك اراضیسی بوم بوشدی. کویلولر أولرینی براقمشلر ، حیوانلرینی (اوبه) آطه‌سنه یوللا- مشلر، عائله‌لرینی واشیالرینی طوپلایوب سورلر کریسنه چکلمشلردی . حتی بونلرك کافه‌سی شهرده‌کی أولره صغیشه‌مادقلری ایچون میدانلرده ، معبدلر اطرافنده ، چادرلر ایچنه التجا ایلمشلردی .

اسپارطه‌لیلر بو فرصتدن بالاستفاده بوتون أولری ییقیورلر ، آغاجلری کسیورلر، أکینلری یاقیورلردی . آتنه سورلری آرقه‌سندن آفاقه چیقان دومانلر

آرەسندە أكينلرينك خراب اولديغنی كورەن آتنەليلر، اسپارطەليلرلە چارپيشمق ايچون طيشاری آتيلمق ايستيورلردی . پەريقليس بوكا مانع اوليور : « براقيكز، آغاجلريكزی كسسينلر . آغاج ينە يتشديريلير. فقط انسان يتشديرمك قولای دكلدر!» ديیوردی. آتنەليلر اسپارطەليلرە قارشی يالكز اوفاق برسواری قطعەسی كوندرمشلردی . اسپارطەليلر بو چوراق و خراب اراضيدە اردولرينی اعاشـە

يونان قديم عاداتنی مصور بر كتابە (موزۂ همايوندەدر)

ايدەجك بر شی بولامايجە كنديلرينە چيقمايە مجبور اولمشلر، آتيك حوا-ليسنـدە خراب وتارومارقولبە انقاضندن باشقە براثرظفر براقمغە موفق اولامامشلردی.

بو صردەدە آتنەليلرك ١٠٠ سفينۂ حربيەسی (پيرە)دن چيقارق پەلوپونەز ساحللرينی خراب ايتمش، پەريقليس معيتندە آتنەدن حركت ايدن ١٣٠٠٠ هوپليت (مەغارا) حواليسنە طوغرو ايلريلەمشدی . كذا (أكينە) آطەسندەكی اهالی‌يە امنيتلری اولماديغی ايچون آتنەليلر بونلری‌دە آطەدن چيقارمشـلر ، انلرك يرينە آتنەليلری يرلشديرمشلردی .

او سنەنك قيشندە، وطنی ايچون فدای جان ايدن قهرمانلر نامنە محتشم بر آيين اجرا ايدلمشدی . پەريقليس بو آيين مناسبتيلە ايراد ايلديكی نطقدە آتنەليلردە وطن محبتی او-ياندیراجق بليغ سوزلر سويلەمش ، آتنە نظاماتنی اسپارطە نظاماتيلە مقايسە ايدرك آتنـەنك حريت و مساوات اساسلرينی اسپارطەليلرك كيفی حريتلرينە فائق عد ايلدكدن صوكرە شو سوزلری سويلەمشدی: «انسان وطنی ايچون چاليشمقلە وطننك تعاليسنە خدمت و وطنە قارشی

صمیمی برمحبت ابراز ایتمش اولور. وطنك شوکت و عظمتنی برکره کوزیکزاوکنه کتیریکز؛ کورورسکز که قهرمانلریمز بتون بو بویوکلکلری هپ شجاعتله ، ایفای وظیفه‌یه صداقتله ، خائنکدن مجانبتله وطنمزه بخش ایتمشلردر . حتی طالع کندیلرینه یوز چویردیکی زمان بیله وطنی فضیلتلرندن محروم براقامشلر، او زمانده جانلرینی فدا ایدرك وطنه اولان بورجلرینی او صورتله ایفا ایلمشلردر . بوسببدن قهرمانلریمز لایموت برشرفه، مبجل بر مدفنه نائل اولمشلردر. انلرك مدفنی شوکوردیککز مزار طاشلری دکل، حافظهٔ بشریتك اك معزز کوشه‌لریدر.»

آتنه‌ده وبا

ایلك بهارده اسپارطه‌لیلر تکرار (آتیك) حوالیسنی یغمایه باشلادقلری صره‌ده آتنه‌ده وبا ظهور ایتمشدی . بو وخیم خسته‌لك ایلك اوکجه (پیره)ده باشلامش، مرضك بر تاجر کمیسی ایله ایران ویا مصردن سرایت ایلدیکی آکلاشلمشدی . خسته‌لك اولاشدتلی برصیتمه، مدهش برباش آغریسی ، طاقت فرسا برصوسزلقله باشلایور، صوکرا خسته‌لردن برچوغی حیات سوزبرحما تأثیریله کندیلرینی قویوله آتیوردی . آتنه‌لیلر کوزلری اوکنه سریلن اولولرك دهشت انکیز منظره‌لرندن اورکیورلر ، اسپارطه‌لیلرك صولری زهرله‌دکلرینه ، و یاخود اسپارطه‌لیلرك حامیسی اولان آپوللونك اسپارطه دشمنلرینه ساری بر مرض مسلط ایدرك انلرك انتقامنی بوصورتله آلدیغنه ذاهب اولیورلردی !

اسپارطه‌لیلرك تعرضندن (پیره) و (آتنه) سورلری آرقه‌سنه بیغیلان بو بیکلرجه خلق اره‌سنده وبا بوتون شدتنی کوستریور ، بو صره‌ده پەریقلیس معیتنده‌کی قوتده پەلوپونەز ساحللرینی تخریب ایدییوردی . فقط وبا عسکر اره‌سنده‌ده ظهور ایدنجه پەریقلیس آتنه اردوسنی (تراکیا)یه ، (پوتیده)یی محاصره ایچون کتیرمش، بو اثناده ٤٠٠٠ هوپلیتدن ١٠٠٠ کشی تلف اولمشدی .

اهالی فلاکتدن ، مغلوبیتدن مأیوس اولمش، آرتق پەریقلیسك علیهنه قیام ایلمشدی. هرکس پەریقلیسی حکومته حسابنی ایی ویرمدیکندن طولایی اتهام ایدییور، انی مدت حیاتنده اوده‌یه‌میه‌جکی بر مبلغه محکوم ایلیوردی .

پەریقلیسك وفاتی

پەریقلیسك صوك سنه‌لری آجیلر ، آلملرله کذار ایدییوردی. زوجه‌سی آسپازیا ، معبودلره حرمتسزلکله اتهام ایدیلیور ، پەریقلیس معشوقهٔ وجدانی‌قورتارمق ایچون هردرلو فداکارلغی اختیارایدییوردی. پەریقلیس حیاتك اڭ آجی الملرینه کرفتار اولمشدی . آتنه‌لیلری پریشان ایدن وبا پەریقلیسك همشیره‌سنی، دوستلرینی ، ایکی اوغلنی‌ده کوتورمش، پەریقلیس بو

آجیلرك کافەسنه تحمل ایتمش، فقط صوك جکر پارەسنك باشنه جنازه اکلیلنی قویارکن اعماق قلبندن قوپان بر اضطراب ایله باغیرمش، هونکور هونکو آغلامغه باشلامشدی.

پەریقلیسك محکومیتندن صوکرا آتنه‌نك‌ده هیچ لذتی قالمامشدی. بر مدت صوکرا آتنه‌لیلر حدتلرینی تسکین ایتمشلر، پەریقلیسی تکرار قوماندان نصب ایتمشلردی. فقط دوچار اولدیغی أململر کندیسنی فوق العاده دوچار ضعف ایتمش، بر مدت صوکره پەریقلیس‌ده وبانك صوك قربانی اولمشدی (٤٢٩).

آسپازیا

پەریقلیس تسلیم روح ایده‌جکی صره‌ده بوتون احباسی یاتاغنك باشنه طوپلانمشلر، پەریقلیسك فضائلندن، مظفریتلرندن بحث ایدییورلر، آرتق پەریقلیسی کندندن کچمش ظن ایدییورلردی. فقط انلرك بو سوزلرینی طویان پەریقلیس، فضائلندن بحث اولوندیغنی ایشیتدیکی زمان یاتاغنك اوزرنده طوغرولمش: «بومدح ایتدیککز شیلری نم کبی هرکس یاپمشدر. فقط حیاتمده اك بویوك اولمق اوزره یاپدیغم برشی وارکه اونی اونوتیورسکز. اوده هیچ بر اهل وطنی ماتم ایچنده براقامقلغمدر!» دیمشدی.

پەریقلیس مدت حیاتنده سکون و اعتدال ایله تمیز ایتمشدی. مؤرخ توکیدیدیس پەریقلیسدن بحث ایدرکن شو مطالعه‌ده بولونیور: «پەریقلیس حیثیت طبع، فطانت وکیاست، عفت واستقامتله تمیز ایدرك خلقی کندی اداره ایدر، فقط خلقك اداره‌سنه تابع بولونمازدی. رأس کاره وسائط ناموسکارانه ایله کچدیکی ایچون خلقه خوش کورونمك ایچون هیچ بر فداکارلقده بولونمغه لزوم کورمز، ایجابنده انلره قارشی‌ده کلیردی. آتنه‌لیلری تهلکه‌لی بر اعتمادنفسه مجلوب کوردیکی زمان هیجانلرینی تسکین ایدر، فقط اونلری هراسان، مضطرب، مأیوس بولدیغی زمانده قلبلرینی تسلیه ایلردی. پەریقلیسك اداره‌سی اسماً حاکمیت عوام اساسنه مستنددی. حقیقتده ایسه جمهوریتك اك برنجی اهل وطنی طرفندن اداره اولونور بر ایمپراطورلقدن باشقه بر شی دکلدی.»

پەریقلیسك جسدی محاربه‌لرده فدای جان ایدن قهرمانلر آره‌سنده دفن ایدلمشدر.

پلاته‌ئه‌نك ضبطی آتنه بو ماتملرله دلخون اولدیغی اثناده پهلوپونه‌زلیلر هر سنه ایلك بهارده (آتیك)ه تعرض ایدییورلر، آتنه‌لیلرده پهلوپونه‌ز ساحللرینی تخریب ایچون دونانما کوندرییورلردی. دها طوغروسی هرایکی رقیب، مالك اولدقاری وسائطك الك مؤثریله بربرینی محوه چالیشیورلردی. اسپارطه‌لیلر، آتنه‌لیلره عائد برتاجر کمیسی مصادره ایتدکلری زمان بوتون طائفه‌سنی دکزه دوکیورلر، آتنه‌لیلره ومتفقلرینه ألدن کلن مظالمی اجرا ایدییورلردی. اسپارطه‌لیلر یالکز بونکله‌ده قالمیورلر، خصملرینی محو ایتمك ایچون بوتون یونانستانك محوینی ارزو ایدن ایرانیلری بیله اتفاقه دعوت ایدییورلردی. حتی بونلر اوچی اسپارطه‌لی اولمق اولمق اوزره ایرانیلره آلتی مرخص کوندرمشلر، فقط آتنه‌لیلر جمله‌سنی توقیف ایدرك انلری جانیلرك قونولدیغی محبسه آتمشلردی.

برمدت صوکره اسپارطه اردوسی (پلاته‌ئه)یی محاصره ایدییوردی. (پلاته‌ئه)ده اوفاق بر قطعهٔ عسکریه ایله بونلره أکمك یتشدیره‌جك یوز قادیندن باشقه کیمسه یوقدی. بونکله برابر مدافعین شهری تسلیم ایتمکدن ینه امتناع ایدییوردی. اسپارطه قرالی شهری تولایجه ضبط ایتمك ایچون پلاته‌ئه‌نك حامی قهرمانلرینه قربانلر تقدیم ایدییور، شهرك سوری قارشیسنه تراسه‌لر انشا ایتدیرییوردی. فقط محصورین تراسه‌لری ضبط ایتدکلری کبی سورلر کریسنه‌ده یکی سپرلر انشاسیله مشغول اولیوردی. نهایت اسپارطه‌لیلر سوری ماکنه‌لرله ییقمغه، زفته وکوکورته باتیرلمش دمتلر آته‌رق شهری یاقمغه موفق اولمشلر، نهایت بوتون شهری آبلوقه ایتمکه قرار ویرمشلردی.

اسپارطه‌لیلر (پلاته‌ئه) اطرافنه خندکلی بر سپر انشا ایدییورلر، محصورینی آجلق تأثیریله تسلیمه مجبور ایتمك ایستیورلردی. اسپارطه اردوسی بوکا موفق اولمق ایچون تمام ایکی سنه بکله‌مکه مجبور اولمشدی. نهایت پلاته‌ئه‌لیلر اون سکزنجی آیك ختامنده آج وصوسز قالنجه اسپارطه‌لیلرك انشا ایتدکلری سپرلری زورلامغه قرار ویرمشلردی. محصورین کره‌میدلری صایارق بو سپرلرك ارتفاعنی بولمشلر، صوکره بوکا کوره مردیونلر تدارك ایتمشلر، ۲۲۰ قدر جنکاور قهرمانانه برحرکت اجراسنه قرارویرمشلردی. پلاته‌ئه‌لیلر بوحرکتی قراکلق، مخوف برقیش کیجه‌سی اجرا ایدییورلردی. روزکار شدتله وزان اولیور، صولو بر قار سورلر اوزرنده کردبادلر حاصل ایدییوردی.

قبل‌المیلاد یونان و روما مسکوکاتی

او كيجه بو ٢٢٠ قهرمان هيچ كورولتو ايتمه‌مك ايچون بر برندن اوزاقده يورو-
يه‌رك يالين آياق شهردن چيقمشلر ، مرديونلرى ديواره طايامشلر ، ايلك اوكجه
زرهليلر ، دها صوكره‌ده مزراق وقالقانله مسلح اولانلر ديواره چيقمشلردى. فقط
بو صره‌ده ديواردن دوشن بر طوغله ، دشمن نوبتجيلرينى اوياندير مش ، آرتق اوندن
صوكره دشمن‌ده ، محصورين‌ده عظيم بر تلاش وانديشه ايچنده قالمشلردى. بر طرفدن
اسپارطه‌ليلر عسكرى خبردار ايتمك ايچون مشعله‌لر ياقيورلر ، ديكر طرفدن محصورين
اللرنده مشعله‌لر سورلر اوزرنده طولاشيورلردى. پلاته‌ئه‌ليلردن برچوغى بو اثناده
قرا كلقده بولوندقلرى ايچون اسپارطه‌ليلرك مشعله‌لرندن استفاده ايدرك اوزولرينه
مؤثر اوقلر ياغديرييورلر ، صوكره سيرك اوبر طرفنه كچه‌رك دشمنه طوغرو
آتيليورلردى . فقط دشمنك كنديلرينى طاغ طرفلرنده آراديغنى كورونجه كاه
(تب) ، كاه (آتنه) طرفنه طوغرو قوشيورلردى.

پلاته‌ئه‌ليلرك بو خروجلرندن هيچ بر ثمره حاصل اولمامشدى . پلاته-
ئه‌ليلر آچ قالنجه تسليم اولمشلر ، اسپارطه‌ليلر محصورينى استنطاق ايچون بورايه‌بش
حاكم كوندرمشلردى . بو حاكملر اسيرلردن هر برينه بو حربلر اثناسنده اسپارطه-
ليلره ويامتفقلرينه خدمتلرى طوقونوب طوقونماديغنى سؤال ايديورلر ، جواب نفى
آلنجه انلرى درحال بوغازليورلردى. پلاته‌ئه‌ده‌كى ارككلر همان كاملاً قتل ايدلمش ،
قادينلر اسير اولارق صاتيلمش ، شهرلر تخريب واراضيسى كاملاً تبليلره هديه ايدلمشدى.

مدللينك ضبطى بو صره‌ده (له‌سبو) آطه‌سنده‌كى (مدللى) اهاليسى آتنه‌نك
آرتق حرب ووبا ايله خراب وپريشان اولديغنه ذاهب اولارق
آتنه‌ليلردن آيرلمش ، پەلوپونەزليلره التحاق ايلمشدى. آتنه‌ليلر مدللى اهاليسنى تأديب
ايچون بردونانما كوندرنجه آتنه‌نك بوتون قواى بحريه‌سى ٢٥٠ كمى‌يه تنزل ايلمشدى.
شو حالده آتنه‌ليلر برى (پوتيده) يه . ديكرى (مدللى) يه ، ديكرى‌ده (آقارنانى) يه
قارشى اوچ اردو آييرمش اوليورلردى. اسپارطه‌ليلر ، آرتق شمدى آتنه‌ليلره تعرض
ايتمه‌نك تام زمانى كلديكنه ذاهب اولمشلر ، فقط آتنه‌ليلر اردولرندن هيچ برينى كرى
چاغيرمغه مجبور اولمادن ١٠٠ كمى دها حاضرلامغه موفق اولمشلردى .

بو صره‌ده آتنه دونانماسى مدللى‌يى تسليمه مجبور ايتمشدى. اهاليدن اسپارطه
طرفدارى اولانلر معبدلره التجا ايتمشلر ، متباقيسى‌ده قوماندانلرى بولونان اسپارطه

جنرالی ایله برابر زنجیرلره باغلانارق آتنه‌یه کوندرلمشلردی. آتنه جنرالی وطنداشلرینه بوموفقیتی اخبار ایتدیکی زمان اهالی‌یه قارشی نه‌یولده معامله ایتمك لازم کله‌جکنی‌ده سؤال ایلمشدی . آتنه‌لیلر، متفقلرینه عبرت اولمق ایچون شدتلی بر تدبیر اتخاذ ایتمك ایستیورلردی . حتی بونك ایچون مدللی‌یه بر کمی کوندرمشلر ، بوتون اهالینك قیلجدن کچیرلمسنی امر ایتمشلردی . فقط ایرته‌سی کون بو قرارلرندن واز کچه‌رك اهالینك عفو اولونماسنی خبر ویرمك ایچون ایکنجی بر کمی کوندرمشلردی. ایلك کوندریلن کمی یکرمی درت ساعت اول حرکت ایتمشدی. فقط ایکنجی کوندریلن کمیده‌کی کوره‌کجیلر ، مدللیلرك دوستلرندن فضله پاره آلدقلری ایچون وار قوتی بازویه ویره‌رك کوره‌ك چکمشلر، نهایت تام زماننده (مدللی)یه یتشمشلردی. ایکنجی کمی کلدیکی زمان آتنه جنرالی مدللینك عمومی میداننده اعدام حکمنی اوقومش، فقط براز صوکره اهالینك عفوی امرینی آلمشدی. مدللی اهالیسی آرتق اعدامدن قورتولمشدی. یالکز آتنه‌یه کوندریلن اشرافدن ۱۰۰۰ کشی ایله اسپارطه جنرالی اعدام ایدلمش، شهرك دیوارلری تخریب اولونمشدی. حتی مدللی اراضیسی ۳۰۰۰ حصه‌یه آیریلارق هر حصه قرعه ایله آتنه‌لیلره تقسیم ایدلمشدی (٤۲۷).

قلەئون، نیکیاس، دەموستەنیس بو مظفریت خبرلرینی آلمق پەریقلیسه قسمت اولامامشدی . بو صره پەریقلیس وفات ایتمش، آتنه خلقنك اداره‌سی نیکیاس ایله قلەئون ودەموستەنیسه قالمشدی.

قلەئون ، آتنه‌ده دەموقرات فرقه‌سنك رئیسی وآتنه جوارنده غایت جسیم بر دباغخانه صاحبی ایدی . حتی آریستوفانیس اکثریا کندیسیله (دباغ) دییه اکلنیردی. قلەئون اکثریا عمومی اجتماعلرده ایراد نطق ایدردی. فقط پەریقلیسك بسبتون عکسی اولمق اوزره غایت یوکسك بر سسله، اللریله برچوق طورلر آلارق نطق سویلردی. حتی روایته کوره آتنه اهالیسنی حکامه ویریلن معاشك آرتدیرلمسنه قلەئون راضی ایتمشدی. کذا بوتون مدللی اهالیسنك قیلجدن کچیرلمسنی‌ده ینه قلەئون توصیه ایلمشدی. قلەئون اسپارطه‌لیلرك صوك درجه دشمنی ایدی. بوسببدن اسپارطه ایله حربی دائما ارزو ایدردی.

مخالف فرقه رئیسی نیکیاس‌ده آتنه‌نك اك بویوك زنکینلرندندی . نیکیاسك (لوریوم)ده جسیم بر کموش معدنی اوجاغی واردی. بوراده تمام ۱۰۰۰ اسیر چالیشیردی.

نیکیاس خطیب دکلدی؛ فقط فقرایه معاونتی، کندی حسابنه تیاترولر سیرایتدیرمسی سایه‌سنده بویوك برشهرت قازانمشدی. نیکیاس بش دفعه قوماندان انتخاب اولونمشدی. فقط کندیسی حاکمیت عامه‌دن حظ ایتمدیکی ایچون اسپارطه‌لیلری سور ، انلرله حرب ایدلمسنی اصلا ارزو ایتمزدی . ایشته آتنه اهالیسی بو ایکی ذات اره‌سنده متحیر قالیور، کاه برینی، کاه اوبرینی التزام ایدییوردی . ده‌موسته‌نیس‌ده حاکمیت عامه طرفداری ایدی. باباسی آلکیسته‌نیس نامنده غایت جسور برذاتدی. آتنه‌لیلر بو جسور قوماندانك معیتنده پك چوق موفقیتلر احراز ایتمشلردی.

پیلوس، سفاقتریا حادثه‌لری

بوصره‌ده پەلوپونەز حربلری الآن دوام ایدییوردی. آتنه‌لیلر سجیلیاده‌کی (لەئونتینی) شهرینه امداد ایچون قوۀ بحریه سوق ایتمشلردی. پەلوپونەز ساحللرندن حرکت ایده‌جك اولان بودونانماده (آقارنانی) ده‌کی موفقیتلریله تمیز ایدن جنرال ده‌موسته‌نیس بولونیوردی. ده‌موسته‌نیس دونانماده طوغریدن طوغرییه امر وقوماندایی حائز دکلدی . فقط اهالی ، سجیلیایه کیدنجیه قدر دونانمایه قوماندا ایتمسنی کندیسنه تودیع ایلشدی . ده‌موسته‌نیس، (پیلوس) لیماننه حاکم اولان تپه‌یی اشغال ایتمك ، مه‌سه‌نی ساحلنده بولونان بولیمانی اسپارطه‌لیلره قارشی اتفاق ایدن مه‌سه‌نیلرله هیلوطلره بر التجاگاه مقامنده استعمال ایلمك ایستیوردی . آتنه جنراللری‌ده بوفکری تصویب ایتمیورلردی. فقط روزکار فوق‌العاده شدت کسب ایتمش، بونك اوزرینه آتنه کمیلری ساحله التجا ایدرك بر قاچ کون قدر قالمایه مجبوریت حاصل اولمشدی.

آتنه عسکرلری بو بر قاچ کون ایچنده وقت کچیرمك ایچون (پیلوس) تپه‌سی اوزرینه استحکاملر انشاسنه باشلامشلردی. فقط ألّلرنده نه‌ادوات، نه‌طاش کسه‌جك برآلت ، نه‌ده چامور یاپاجق آلات بولونمادیغی ایچون طوپراغی آووجلریله طاشیمغه مجبور اولمشلردی. بوصره‌ده اسپارطه‌لیلر یورطیلرله مشغول اولدقلری ایچون آتنه‌لیلره قارشی هیچ بر شی یاپامامشلردی.

آلتی کون صوکره آتنه دونانماسی لیماندن حرکت ایتمش، فقط ده‌موسته‌نیس بش کمی ایله استحکامده قالمشدی. اسپارطه‌لیلر بونی خبر آلیر آلماز (آتیك) ده‌کی اردولری ایله (قورکیرا) ده‌کی دونانمالرینی جلب ایتمشلر ، ده‌موسته‌نیسی آلتمش کمی ایله محاصره ایتمشلردی . اسپارطه‌لیلر (پیلوس) لیماننك هر ایکی مدخلنی محاصره

ایدییورلر ، لیمانی کاملاً آبلوقه ایتمك ایچون اوکنده بولونان (سـفاقتەریا) آطەسنه ٤٢٠ قدر هوپلیت چیقارییورلردی. بو صرەده دەموستەنیس، عسکرلرندن تجهیزاتی مکمل اولمیانلری طاغدن طرفه یرلشدیرلمش ، کندیسیده آلتمش قدر هوپلیت ایله ساحلده ، سیرك ایلریسنده یرلشمشدی. دەموستەنیس تمام ایکی کون

آتنەده دیونیزوسك تیاتروسی

اسپارطەلیلرك بوتون تعرضلرینی پوسکورتمکه موفق اولمشدی. اسپارطەلیلر تعرضلرنده موفق اولامایجه منتظم بر محاصره عملیاتی اجرا ایتمك ایچون آلات حربیه کتیرمکه قرار ویرمشلردی . فقط بو صرەده آنسزین ورود ایدن اللی قدر آتنه کمیسی اسپارطەلیلری طرده و (سفاقتەریا) آطەسندەکی ٤٢٠ اسپارطەلی‌یی محاصرەیه موفق اولمشدی. اسپارطەلیلر (پیلوس)ی ضبط ایتمك ایچون قرەدن‌ سوقیاتده بولونمشلردی. (پیلوس)ی قره جهتندن محاصره ایدن عسکرلر (پیلوس)دەکی وطنداشلرینی کو- رییورلر، فقط اونلره بردرلو یاردم ایدەمیورلردی. (سفاقتەریا)ده محاصره آلتنده قالان هوپلیتلر اسپارطەنك اك اصیل فامیلیاسنه منسوب ذواتدندی. سفاقتەریا حادثەسی آتنەده شایع اولور اولماز هرکس هیجان ایچنده قالمشدی. حتی (پیلوس)ه أفورلر بیله

کلمشلر، (سفاقتەریا)یی قورتارمق امکان خارجنده اولدیغنی کورونجه آتنەلیلرله عقد متارکەیه مجبور اولمشلردی .

آتنەلیلر عقدمتارکەیه مأمور اولان اسپارطه مرخصلرینی برکمی‌یه بیندیرەرك آتنه‌یه یوللامشلردی . اسپارطەلیلر اولا اهالینك ایلری کلنلریله مذاکره ایتمك ایستیورلر ، احتمالکه بو سایەده وقت قازانمق فکرنده بولونیورلردی . او صرەده موسم صوك بهاردی. قیش کلنجه، (سفاقتەریا)یی احاطه ایدن آتنه کمیلری ایچون دکزده طورمق طبیعی قابل اولامیەجق، اوزمان اسپارطەلیلرده ارزولرینه نائل اولاجقلردی. قلەئون بو قورنازلغه واقف اولدیغی ایچون اول امرده (سفاقتەریا) آطەسنك تسلیم اولماسنی طلب ایتملرینی اهالی‌یه تکلیف ایلمش، اسپارطه مرخصلری بوتکلیفی قبول ایتمینجه تکرار حربه دوام ایدلمشدی .

اسپارطەلیلر بو فلاکتدن قورتولمق ایچون هردرلو فداکارلغی اختیار ایدیورلردی . اسپارطه حکومتی آطه‌یه ارزاق صوقابیلن هیلوطلره حریت بخش ایدەجکنی وعد ایدیور ، برچوق هیلوطلرحریتلرینی ألده ایتمك ایچون حیاتلرینی تهلکەیه القا ایدییوردی. کیمی روزکارك شدتلی زمانلرنده آتنه کمیلری ساحلدن آچیلمغه مجبور اولدیغی ساعتلری کوزەتەرك قایقلرله ساحله یاناشیور ، کیمی بال و کتن تخمی طولو طولوملری ایپلرله آرقەسنه باغلایارق یوزه یوزه ساحله چیقیوردی. قیش آرتق تأثیرینی کوسترمکه باشلامشدی . قلەئون (سفاقتەریا)یه تسلیم تکلیفنده بولونولماسنی توصیه ایدییوردی. بو طلب بوتون اهالی طرفندن قبول ایدلمش، نیکیاس آطه‌یی تسلیم آلمق وظیفەسنی قلەئونه تکلیف ایلمشدی .

قلەئون (پیلوس)ه کلمش ، آطه‌یه هجوم ایتمك ایچون دەموستەنیس ایله کوروشمشدی. (سفاقتەریا) آطەسندە براورمان واردی. بوتون اسپارطەلیلر هپ بواورمانه التجا ایتمشلردی. فقط بونلر یتك پشیرمك ایچون یاقدقلری آتشی ایچه سوندرمدکلری ایچون شدتلی بر روز- کار آتشك قیویلجیملرینی اورمانه صیچراتمش، اورمان کاملاً یانمغه باشلامش ، بونك اوزرینه اسپارطەلیلر بسبتون آچیقده قالمشلردی. اسپارطەلیلرك آطه اوزرنده ترتیباتی تماماً کورونیوردی: قوتلرینك قسم کلیسی برایرماق کنارنده بولونیور، دیکر برمفرزەده آطەنك اوجنده ، صرپ بر قایا اوزرنده اخذ موقع ایدییوردی.

برکیجه آتنەلیلر ۸۰۰ هوپلیت ایله آطه‌یه ایکی طرفدن چیقارق نوبتجیلری کسمشلردی. صباحه طوغرو ده هوپلیتلردن ماعدا ۸۰۰ تیرانداز و بر او قدرده اسلحهٔ خفیفه ایله مسلح عسکرله قرەیه چیقمشلر، تپەلری اشغال ایدرك اسپارطه- لیلره اوق ، طاش و صپان آتمغه باشلامشلردی . اسپارطەلیلر بونلری آطەدن یوسکورتمك ایستیورلر، فقط سلاحلرینك آغرلغندن یورویەمیورلر، یانان اورمانك

هوایه صاوورولان کوللرندن بربرینی کورەمیورلر ، مهاجمینك فریادندن سسلرینی ایشیدەمیورلردی. نهایت بیتاب بر حالده قالنجه ایرماق جوارندەکی اردوکاهلرندن چیقمشلر، آطەنك برونندەکی قایالغه کلەرك آقشامه قدر مدافعەده بولونمشلردی. فقط مەسەنیلی تیراندازلردن مرکب برمفرزەنك قایالره طیرمانارق اوزرلرینه تعرض ایتدیکنی کورونجه یورغونلقدن وصوسزلقدن بیتاب قالارق انلرده تسلیم اولمشلردی. قلەئون بوتون اسپارطەلیلری برحیات اولارق آتنەیه کوندرمك ارزو ایتدیکی ایچون تسلیم اولملارینی تکلیف ایتمش، بونك اوزرینه محاربەیه نهایت ویرلمشدی. اسپارطەلیلر (پیلوس) اوکندەکی وطنداشلریله مذاکره ایتدکدن صوکره تسلیم اولمشلر، ۴۲۰ کشیدن قالان ۲۹۲ اسپارطەلی کاملاً اسیر ایدیلەرك آتنەیه کوندرلمشلردی.

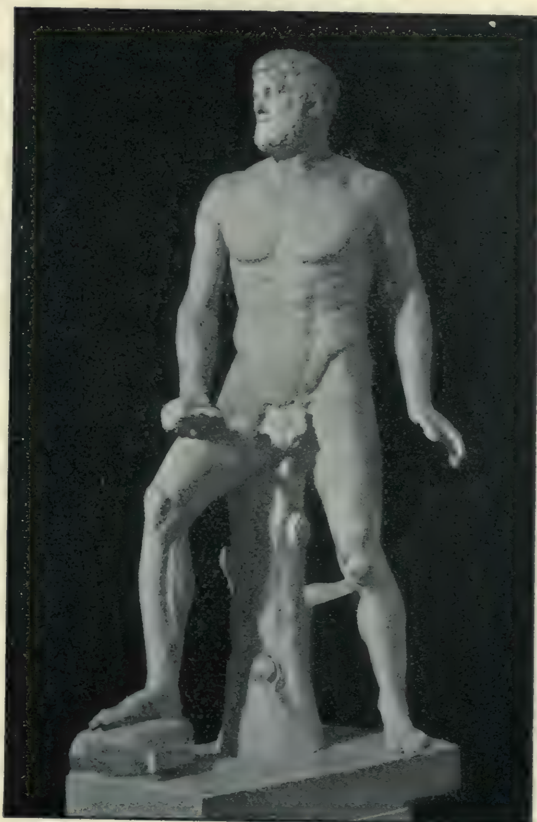
آتنەلیلرك بو مظفریتی یونانستانده بویوك بر تأثیر حاصل ایلمشدی. اسپارطەلیلرك فدای جان ایتمیەرك تسلیم اولدقلری ایلك دفعه کورولیوردی. حتی آتنەلینك بری (سفاقتەریا) اسراسندن بر اسپارطەلیی تحقیر ایچون: «ایچکزده فدای جان ایدنلر هپ جسورلریکزمی ایدی؟» دییه سؤال ایتمش، اسپارطەلیده بوکا قارشی: «کاشکه اوقلر جسورلرله قورقاقلری بربرندن آییرسه نەایی اولوردی؟» دیمشدی.

آتنەلیلر قلەئونه مکافات اولمق اوزره کندیسنه (پریتانەیس)ده اعاشه اولونمق حقنی بخش ایتمشلر، (آقروپولیس)ده برظفر هیکلی رکز ایلمشلردر (۴۲۵).

برازیداس آرتق آتنەلیلر اسپارطەلیلره قارشی کمال اعتماد ایله مقابله ایدییورلردی. حتی شاید اسپارطەلیلرینه بر معتاد (آتیك)ه تعرض ایدەجك اولورلرسه (سفاقتەریا) اسراسنی کاملاً تلف ایدەجکلرینی بیان ایلیورلردی. بوتهدید اسپارطەلیلری درین بر اندیشەیه سوق ایتمش، او تاریخدن اعتباراً هیچ بر استیلا وقوعه کلمەمشدی. حال بوکه آتنەلیلر پەلوپونەز ساحللرینی خراب و پریشان ایلمکه الآن دوام ایدییورلردی. حتی (کیتەر، سریغو) آطەسنی ضبط ایدوب عساکر محافظه برلشدیرییورلر، اسپارطەلیلرك (أکینه) اهالیسنی اسکان ایتدکلری (تیره) حوالیسنه استیلا ایدرك زواللی اهالیی (آتنه)یه کوندرییورلر، جملەسنی قلیجدن کچیرییورلردی. آرتق بو مظالم اسپارطەلیلر ایچون تحمل ایدیلەمیەجك بر رادەیی بولمشدی. اسپارطەلی برازیداس آتنەلیلره الك نازك بر نقطەدن، (تراکیا)دن تعرض ایدلمسنی تکلیف ایدییوردی. برازیداس جسور و مستقیم اولمقله برابر نفوذ نظر صاحبی بر ذات ایدی. آتنەنك (تراکیا)یه محتاج اولدیغنی پك ایی تقدیر ایتمشدی.

چونکه آتنه‌لیلر کمی یاپمق ایچون ایجاب ایدن کرسته‌یی بورادن کتیریبورلر، آلتون معدنی اوجاقلرینی بوراده ایشله‌تیورلردی. ذاتاً اوصره‌ده آتنه دوننماسی‌ده دکزده ایدی. بناءً علیه یونانستاندن کچه‌رك تراکیایه قره‌دن کیتمك هر زمان قابلدی.

أفورلر برازیداسه اوفاق بر اردو ویرمشلردی. بو اردونك قوتی ۱۰۰۰ په‌لوپونه‌زلی ایله ۷۰۰ هیلوطدن عبارتدی. اسپارطه‌لیلر بو هیلوطلری باشلرندن دفع ایتمك ایچون کوندریبورلردی. برازیداس بو اوفاق اردوایله یونانستاندن وحتی آتنه‌لیلرك متفقی بولونان تساليالیلرك اراضیسندن کچه‌رك ماکدونیایه، آتنه‌لیلرك دشمنی و ماکدونیا قرالی پردیقاسك یاننه کلمش، آتنه‌نك متفقی بولونان خالکیدیکیا شهرلرینی اتفاقه دعوت ایچون مذاکراتده بولونمشدی. برازیداس غایت

آلکیبیادیس (رومادەدر)

بلیغ برذاتدی. کذا هرکسه کندینی سودیرمه‌نك ده یولنی بیلیردی. بناءعلیه بوارزوسنه‌ده موفق اولمش، یالکز (آقانت) اهالیسی براز قارشی طورمق ایسته‌مشدی. فقط اوصره‌ده باغ بوزومی زمانی اولدیغندن اوزوملرینی محو ایتدیره‌مك ایچون انلرده راضی اولمشلردی. شمدی یالکز (آنفی پولیس) قالمشدی. (آنفی پولیس) اوستروماتهری آغزنده اوفلق بر آتنه مفرزه‌سی طرفندن مدافعه اولونیوردی. برازیداس شهری ضبط ایتمك ایچون اولا نهر اوزرنده‌کی کوپریی اشغال ایتمش، بعده اهالی‌یه یا بوتون

ماللرینی محافظه ایتمك اوزره شهرده قالمالرینی و یاخود بش کونه قدر اشـیالرینی طوپلایوب شهردن چیقمالرینی تکلیف ایلمشـدی . بونك اوزرینه اهالی ایکنجی شقی ترجیح ایتمش، شهرده تسلیم اولمشدی . آتنه جنرالی توکیدیدیس شهری قور-تارمق ایچون (طاشوز)دن یدی کمی ایله حرکت ایتمش ایدیسەده ایش ایشـدن کچمشدی. توکیدیدیس بوعطالتنك جزاسی اولارق اوسترا کیزمەدوچار اولمشدی.

برازیداس خالکیدیکیانك بوتون شهرلرینی آتنه اتفاقندن آییریور، کندیلرینه حریت بخش اولوناجغنی وعد ایدییوردی . حتی برازیداسـه بو خدمتنه مکافاتاً آلتون بر اکلیل ویرلمش، باشنه مظفر برپهلوانه طاقیلان باغلر طاقیلمشدی. اسپار-طەلیلرك بو مظفریتی آتنەده عظیم بر اندیشه حاصل ایدییوردی . قلەئون (آنفی-پولیس)ك بهمه حال استرداد ایدلمسنی تکلیف ایتمش ، کندیسنی قوماندان انتخاب ایتدیرەرك ٣٠ کمی ایله حرکت ایلمش ، (آنفی‌پولیس)ك الك مهم لیمانی اولان (ئەئیون)ە چیقمشدی. قلەئون (آنفی‌پولیس) جوارنده بر تپەیەیرلشنجە، برازیداس عسکرلریله برابر شهره کیرمکه مجبور اولمشدی. فقط آتنەلیلر شهرك سورلری او-کندن کچدکلری صرەده اوزرلرینـه تعرض ایتمش، آتنەلیلری مغلوب و قلەئونی تلف ایلمشدی. بو محاربەده آتنەلیلردن قلەئون ایله برابر ٦٠٠، اسپارطەلیلردنده برازیداسله برابر ٧ کشی تلف اولمشدی (٤٢٢).

نیکیاس مصالحەسی آرتق هرایکی طرفدەحربدن اوصانمشدی. آتنەده نیکیاس، اسپارطەده قرال پلیس‌طوناقس بو حربه بر نهایت ویرمك ایستیورلر، اسپارطەنك متفقلرندن برچوغی، قورەنت ، مەغارا وبەئوتی اهالیسیده حربه دوام ایتمك ارزو ایدییورلردی. فقط اسپارطه بونلرك سوزلرینی دیکلەمەمش، آتنه ایله مصالحه عقدینه راضی اولمشدی.

آتنه ایله اسپارطه آرەسـنده اللی سنه مدتله مصالحه عقد ایدلمشدی . بو مصالحه موجبنجه هر ایکی طرفده ضبط ایتدیکی یرلری اعاده ایدەجکدی . آتنه نامنه ١٧ کشی، اسپارطه نامنەده ١٧ کشی یمین ایدەجك وبو یمین هر سنه تکرار ایدیلەجکدی. معاهدەاحکامی طاش کتابەلر اوزرینه حك ایدیلەرك آتنەده (آقرو-پولیس)ه، لاقونیاده (آپوللون) معبدینه، کذا اولیمپیا، دلفی و برزخ معبدلرینەوضع اولونمش، بو مصالحەیه (نیکیاس مصالحەسی) نامی ویرلمشدی (٤٢١).

آتنه ايله اسپارطه بيننده عقد اولونان بو مصالحه‌دن صوكرا يونانستانده حرب ينه اكسيك اولمامشدر. آتنه ايله قوره‌نت، اسپارطه ايله آرغوس آره‌سنده ينه قانلى مصادمه‌لر دوام ايلمشدر. آرغوس، ماتينه آرقادياليرى‌واوليمپيا اويونلرينى‌اداره ايدن‌أله‌ئه‌ليلرله‌اتفاق ايتمش ايسه‌ده اسپارطه‌يه مغلوب اولمش، أله‌ئه‌ليلر اسپارطه‌ليلردن انتقام آلمق ايچون بونلرى اوليمپ اويونلرينه قبول ايتمه‌مشلردر . حتى اسپارطه‌ليلرك برى كنديسنك نره‌لى اولديغنى بيلديرمه‌دن اوليمپ اويونلرنده برآرابه قوشوسنه اشتراك ايدرك مظفر اولمش، فقط كنديسنك اسپارطه‌لى اولديغى آكلاشيلنجه مسابقه حكملرى طرفندن صوپا ايله طرد ايدلمشدر .

ايشته بو صره‌لرده آتنه‌ده آلكيبياديس شهرت آلمغه باشلامشدى.

آلكيبياديس آلكيبياديس، آتنه‌لى بويوك بر فامليايه منسوبدى. والده جهتندن آلكمه‌ئونى خاندانته منسوبدى . پدرى قيلينياس، (كه‌رونه‌ئه) محاربه‌سنده تلف اولمش، آلكيبياديسه بويوك برثروت براقمشدى . آلكيبياديس دها اون سكزياشنده ثروتى و حسنى ايله تميز ايلمشدى . ظرافت اندامى آتنه‌ليلرى مجلوب ايديور ، مزاجنده‌كى متانت، افكارنده‌كى نزاهتله آتنه‌نك اك‌مرغوب سيمالرندن برينى تشكيل ايليوردى. آلكيبياديس، اطرافنه برسورى پرستشكارلر طوپلامش، بونلرك‌مدايحى و آلقيشلرى ايچنده حاكمانه ياشايور، عقلنه كان شيئى اجرادن كرى طورميوردى. آلكيبياديس آتنه‌نك عادتا شيماريق بر چوجغى مثابه‌سنده ايدى. احتراصات و موازنه‌سزلكى انى قالبدن قالبه صوقيوردى. مثلا بر كون سوقراطيسك أوينده كمال اشتياق ايله فلسفه تعلم ايتديكى، حتى وجد واستغراقندن‌كوز ياشلرى‌دوكديكى كوروليور، ايرتسى كون مزين بر البسه ايله آغورادن كچه‌رك بعض احباسيله اكلنتيلره، سفاهتلره كيتديكى ايشيديليوردى .

آلكيبياديس بونيم قهرمانانه ، نيم مجنونانه طبيعتنى دها چوجقلغنده اظهار ايلمشدى . روايته كوره بر كون آلكيبياديس سوقاقده زار اويناركن يولدن بر آرابه كچه‌جك اولمش . آلكيبياديس آرابه‌جى‌يه طورماسنى اخطار ايتمش . فقط آرابه‌جى هيچ اهميت ويرميه‌رك ايلريله‌مكده دوام ايدنجه ، آلكيبياديس يولك تام اورتاسنه كاوب اوطورمش : « هايدى باقالم ، كنديكه كووه‌نيورسه‌ك ، كچ ! » ديه باغيرمشدر . — ينه بر كون ارقداشلرندن بريله كوره‌شيركن قوتى‌تمديكنى كورونجه ارقداشنك قولندن ايصيرمغه باشلامش. ارقداشى بوكا صوك درجه حدتلنه‌رك: « سن انسانى قارى كبى ايصيريورسك . » ديمش، آلكيبياديس‌ده «خير، قارى كبى دكل، آرسلان كبى ايصيريورم.» جوابنده بولونمشدر. آلكيبياديس قالقانك اوزرينه صاعقه آتان برعشق تمثالى‌رسم ايتديرمشدر. — آلكيبياديسك بر كوپكى‌وارمش. بو كوپكى (٧٠٠٠ دراخمى) ٣٤٨٠٠ غروشه آلمش . بوتون شهر خلق بو كوپكه مفتون اولورمش . آلكيبياديس بونى بيلديكى ايچون كوپكنك قويروغنى كسديرمش . اسبابنى

سؤال ایتمشلر: «آتنەلیلر کوپکلم ایله مشغول اولورلرسه، علیهمده سوز سویلەمکە وقت بولا-
مازلر.» جوابنی ویرمشدر. — آلکیبیادیس آتنەنك اك معتبر رجالندن هیپونیقوسه سوقاق
اورتاسنده بر طوقات اورمق ایچون بریله بحثه طوتوشمش. فی‌الحقیقه هیپونیقوسه سوقاق
اورتاسنده برطوقات آتمش. فقط ایرتسی کون، اودرجه تحقیر ایتدیکی آدمك أوینه کیتمش.
آرقەسندن البسەسنی چیقارارق هیپونیقوسه حقنی آلماسنی تکلیف ایلمشدر. — آلکیبیادیس،
ارباب فضائلدن هیپارەت نامنده بر قادینله ازدواج ایتمشدی. قادین کندیسنه فوق‌العاده
مجلوب اولدیغی حالده آلکیبیادیس قادینه دائما محقرانه‌معاملەلرده بولونوردی. فقط قادینجغز،
آلکیبیادیسك حالنه بر مدت تحمل ایتمش. نهایت آیرلمغه قرار ویرەرك طلاق طلبی ایچون
آرخونته مراجعت ایتمش. آلکیبیادیس بونی خبر آلیر آلماز درحال آرخونتك اقامتکاهنه
قوشمش. زوجەسنی بوتون اهالینك آلقیشلری ایچنده قوجاغنه آلارق عمومی میداندن‌کچیرمش.
زوجەسی آلکیبیادیسك‌بوحالنه تحمل‌ایدەمیەرك فکرندن وازکچمشدر. — ایشته‌آلکیبیادیس،
هیپونیقوس ایله هیپارەتە یاپدیغی‌معاملەلرك عینی آتنەلیلرەدە یاپار، آتنەلیلرده آلکیبیادیسه
مجلوبیتلرندن طولایی بونك کافەسنه تحمل ایدرلردی. مثلا آلکیبیادیس مکتبلردن برینه‌کیرر،
بوراده هومەرك (ایلیادا)سنی بولامادیغی ایچون خواجه‌یه طیاق آتار؛ خصملرندن برینی
(دیبونیزوس) تیاتروسنده علناً دوکر؛ محاکم طرفندن حقنده تعقیبات قانونیه اجرا ایدیلن بر
شاعرك اوراق اتهامیەسنی دوسیەسندن قوپاریر؛ أوینده چالیشمق ایستەمین بر رسامی،
ایشنی بتیرنجیه قدر أوینه حبس‌ایدوب چالیشدیریر؛ مسافرلکه کیتدیکی برأوده بوفه اوزرندەکی
اك قیمتدار وازولری کویا کندی مالی ایمش کبی مسافرلردن برینه هدیه ایدر؛ ینه کیمسه
سنی چیقارمازدی؛ بالعکس بوتون بو حرکتلری خوش کوررردی.

بوتون آتنه آلکیبیادیسه مفتوندی. هرکس اوکا قارشی قلبندەبرضعف حس
ایدردی. آلکیبیادیس هر شیده تمیز ایتمك ایستردی. اولیمپیاده یدی آراباىی بردن
یاریشه اشتراك ایتدیرەرك مظفراولور، شرقلیلر کبی ارغوانی، اوزون برالبسه کییر،
صاچلرینی قیویرردی. سوقاقدەغایت و قورانه، قادینلره خاص براندام ایلەیورردی.
آلکیبیادیسك هرحرکتی آتنه کنجلری ایچون موداحکمنه کیرردی. آلکیبیادیس
موسیقیدن، بلاغتدن، فلسفەدن حظ ایدردی. نطق ایراد ایتدیکی زمان کلمەلری
سرعتله بولاماز، اکثریا جمله صوکلرینی متعدد دفعەلر تکرار ایدردی. بونکله
برابر سوزلرندەکی نزاهتله زمانتك اك بویوك خطیبلرندن معدوددی.

آلکیبیادیس‌ده آتنەده دەموقراسی طرفداری ایدی. نیکیاسله دائما رقابت
ایدر، اهالینك توجهنی اوندن زیاده جلب ایدردی. آلکیبیادیس حربك هر درلو
متاعب و محرومیتلرینه تحمل ایدەجك بر متانتده ایدی. آلکیبیادیس قوتك‌حقه
غلبه ایلدیکنه قانعدی. حتی بونك ایچون هردرلو اعتراضاته رغماً متفقلرك ویره-

جكلری اعانه مقدارينی ٦٠٠ تالاندن ١٢٠٠ تالانه چيقارمشدی. آلكيبياديس اولا (سفاقته‌ريا) اسيرلريله مشغول اولارق اسپارطه‌ليلرك دوستلغنی جلبه چاليشمش، فقط اسپارطه‌ليلرك كنديسنه اعتماد ايتمدكلرينی كورونجه، آتنه‌ده اسپارطه‌ليلره خصم اولان كميجيلر و تاجرلر فرقه‌سنی التزام ايتمش، اسپارطه‌ليلرله محاربه ايدن پەلوپونەز اقوامنه عساكر معاونه كوندرتمشدی.

سجيليا سفری

آتنه (نيكياس) مصالحه‌سی ايله اسپارطه‌نك خصومتندن قورتولديغی صره‌ده ايدی‌كه غربده آتنه‌نك ديكر بر دشمنی‌ده اورتادن قالديرمسی ايجاب ايتمشدی. بو دشمن، (سيرا كوزه) ايدی. سيرا كوزه تيرانی كه‌لون، سجيليايی ضبطه كلن قارطجه اردوسنی محو ايله‌دكدن صوكره (سيرا كوزه) سجيليانك اك ذی نفوذ بر شهری اولمشدی. سيرا كوزه اساساً قوره‌نتك بر مستملكه‌سی وعين زمانده‌ده متفق اولديغی ايچون آتنه‌يه قارشی خصومت ابراز ايتمش، آتنه ايله اسپارطه بيننده‌كی مخاصمات دوره‌لرنده اسپارطه‌ليلره سفائن حربيه وعدنده بولونمشدی. بوتون بو خصومتلر آتنه‌ليلرده درين بر حس انتقام اويانديرمش، آلكيبياديس سجيليايی كاملاً ضبط ايتمك ايچون بويوك بر سفر اجراسنی تكليف ايلمشدی.

فی الحقيقه سجيليا غايت زنكين، بغدايی مبذول، ليمانلری مكمل بر جزيره ايدی. سجيليا الده ايدلدكدن صوكرا هركول ستونلری (سبته بوغازی) نه قدر بوتون بحر سفيده حاكم اولمق قابلدی. دكزلره حاكميت، آتنه‌ليلری اك زياده جذب ايدن طاتلی بر املدی. آرتق بوتون آتنه خلقی بونی غايهٔ خيال اتخاذ ايديور، بوتون ميدانلرده، دستكاهلرده، اويون يرلرنده سجيليانك ضبطندن بحث ايديليور، سيرا كوزه‌نك ضبطی بوتون مصاحبه‌لره زمين تشكيل ايديوردی.

آتنه‌ليلر سيرا كوزه‌نك ضبطنی غايهٔ مظفريت عد ايتدكلری حالده بو سفر ايچون قوماندان انتخاب اولونان نيكياس، بالعكس سفرك عليهنده بولونيوردی. نيكياس، الده بولونان مستملكه‌لر عصيان حالنده بولوندقلری بر زمانده يكی اراضيلر پيشنده قوشمانك جنت اولديغنی درميان ايديور، فقط بو نصيحتلر اهالينك بر درلو قولاغنه كيرميوردی. آتنه‌ده بر طرفدن جنراللر انتخاب اولونيور، ديكر طرفدن كمال غيرتله تداركات سفريه‌يه دوام اولونيوردی. آلتی هفته ايچنده سفائن حربيه،

نقلیه کمیلری، ارزاق تمامیله تدارك ایدلمش، نیکیاس، لاماخوس و آلکیبیادیس ، بو مهم سفر ایچون قوماندان انتخاب اولونمشلردی .

دونانمانك حرکت ایدەجکی صباح آتنه خلقی (آغورا) دەکی (هرمەس) هیکللرندن همان کافەسنك او کیجه سقطلانمش اولدیغنی کورمشلردی . آتنەلیلر (هرمەس) هیکللرینه بر حامی نظریله باقارلردی . حتی هیکللرك شو صورتله سقطلانماسنی عظیم بر حرمتسزلك عد ایتمشلر، آتنەنكده ، تشبث اولونان سفرکده مطلقا معبودلرك غضبنه هدف اولاجغنه اعتقاد ایلمشلردی . بوخبر الیم شایع اولور اولماز درحال مجلس طوپلانمش ، مجرملر میدانه چیقمانجه هرکس آلکیبیادیسدن شبهه‌لنمشدی . چونکه آلکیبیادیس ذاتاً باشقه بر شیدن ، ارککلرك بولونماسی ممنوع اولان دینی بر آیینه قادین قیافتنده کیتمش اولدیغندن طولایی‌ده اتهام ایدیلیوردی . فقط آلکیبیادیس کندیسنی مدافعه ایتمش ،بونك اوزرینه خلق هیچ بر شی میدانه چیقارمغه موفق اولامیه‌رق آلکیبیادیسك دونانما ایله برابر کیتمسنه موافقت ایلمشدی (تموز ٤١٥) .

سیراکوزه مسکوکاتی

بر صباح شفق سوکرکه باشلادیغی صرەدەسفره کیدەجك وطنداشلر (پیره) یه اینمشلردی. بونلر برطرفدن کمیلره بینیورلر، دیکر طرفدن بورولر چالینیور، صوکره بر دنبره حکم فرما اولان بر سکون ایچنده منادینك دعالری اطرافه عکس اندازاولیوردی. بوتون جنکاورلر، جسیم وازولره طولدیریلان صولر وشرابلرله معبودلره عبادت ایدییورلر، صوکره کمیلر حرب شرقیلری ایچنده حرکت ایلیوردی. دونانما اولا (قورکیرا)ده طورمش ، بوراده متفقلرله برلشەرك سجیلیایه متوجهاً حرکت ایلمشدی. آتنەلیلرك بوتون قوتی ١٠٠ ی آتنەلی، ٣٤ دی متفق ، ٣٠ ی ازراق . ١٠٠ ی نقلیه کمیسندن و ٥١٠٠ ی هوپلیت اولمق اوزره مجموعی ٣٥٠٠ محاربدن عبارتدی .

آتنەلیلر سجیلیایه کلدکلری زمان یونان شهرلرینی اویله امید ایتدکلری کبی کندیلرینه متمایل بولمامشلردی. اول امرده کندی جنراللری آرەسنده اتحاد حاصل اولامامشدی. لاماخوس (سیرا کوزه)یه تعرض ایتمك ایستیور، نیکیاس کری دونمك ارزو ایدییور ، آلکیبیادیس ایسه بونلرله اتفاق ایتمك فکرنده بولونیوردی . تام بو صرەده، آتنەلیلرك آلکیبیادیسی آتنه‌یه چاغیروب محاکمه ایتمك ایچون کوندردکلری کمی سجیلیایه کلمشدی . آتنەلیلر دونانما حرکت ایتدکدن صوکرا هرمەس

هيكللرينى سقطلامقله اتهام اولنان اون سكز آتنه‌لى‌يى اعدام ايتمشلر ، بونكله برابر آلكيبياديسى‌ده محاكمه‌يه قرار ويرمشلردى.

آلكيبياديس كمينك ورودينى خبر آلير آلماز (پەلوپونەز)ه فرارايتمشدى. بونك اوزرينه آتنه‌ليلر آلكيبياديسى اعدامه محكوم ايتمشلر، بوتون اموالنى حجز ايلمشلردى. حتى راهبلر بوتون آيينلرده آلكيبياديسه لعنت خوان اولمغه مأمور اولمشلردى. بونلر هر آقشام يوزلرينى غروب ايدن كونشه توجيه ايديورلر، آرقه‌لرنده‌كى قيرمزى البسه‌يى سيلكه‌رك آلكيبياديسه بددعا ايليورلردى. فقط آلكيبياديس بونلره هيچ اهميت ويرميوردى. حتى كنديسنك اعدامه محكوم ايدلديكنى خبر آلديغى زمان: «بن اونلره ياشاديغمى كورسونلر نصل اثبات ايده‌جكم!» ديمش، آتنه‌ليلرك خصمى اولان اسپارطه‌ليلره كيتمش، آتنه‌ليلره نه‌درلو فنالق ايتمك قابل اولديغنى بونلره تماميله اوكرتمشدى.

سيراكوزه محاصره‌سى بو اثناده دوناتما رياستنده يالكز نيكياس ايله لاماخوس قالمشدى. دوناتما سجيليا ساحللرنده طولاشه طولاشه بر قاچ آى غائب ايتمش، (سيراكوزه)يه هجومه تام قرار ويرلديكى زمانده شهر غايت مكمل صورتده تحكيم ايدلمشدى. آتنه‌ليلر انجق اوبرسنه‌نك يازنده محاصره عمليانه باشلايابيلمشلردى. آتنه عسكرلرى دشمنك الك زياده اهمال ايتديكى شمال ساحلنده آنسزين قره‌يه چيقمشلر، (سيراكوزه) واديسنه، حاكم صرپ براوواىه يرلشمشلردى. اووانك اورتاسنه غايت جسيم، ايرى برقوله انشا ايتمشلر، قوله‌دن اعتباراً ايكى طرفه قارشيلقلى سپرلر انشاسنه باشلامشلردى. سيراكوزه‌ليلر بوكا مانع اولمق ايچون آتنه‌ليلرك انشا ايتدكلرى خطى اورتادن قطع ايده‌جك وجه ايله بر سپر انشا ايتمشلر، آتنه‌ليلر بو سپرى ضبط ايدنجه وادى‌يه بر خندق قازمشلردى. آتنه‌ليلر بو خندكى‌ده ضبط ايتمشلر، فقط بو اثناده قوماندانلرى لاماخوسى غائب ايلمشلردى. آتنه‌ليلر شوصورتله (سيراكوزه)يى دكزدن دوناتما ايله، قره‌دنده انشا ايتدكلرى سپرلرله تماماً محاصره ايتمشلردى. فقط آلكيبياديس وطننه قارشى اهانتدن كرى طورميوردى. اسپارطه‌ليلر آلكيبياديسك توصيه‌سى اوزرينه سيراكوزه‌ليلره غايت ماهر بر قوماندان كوندرمشلردى. بوقوماندان، غيليپوس ايدى. غيليپوس سجيليانك شمالندن طولاشارق سجيليا شهرلرينه طوپلانان ٣٠٠٠ كشى ايله سيراكوزه‌يه داخل اولمشدى. غيليپوس

شهره کیرر کیرمز امر قوماندانی درعهده ایتمش ، حتی رجعت ایتدکلری تقدیرده کندیلرینه برشی یاپمیه‌جغنی آتنه‌لیلره منادیلرله تبلیغ ایتدیرمشدی. فقط آتنه‌لیلر بوکا خنده ایله جواب ویرمشلر، براسپارطه‌باستونی ایله براسپارطه‌البسه‌سنك سیرا-کوزه‌لیلره بوقدر بر جسارت ویرمسنه نظر استهزا ایله باقمشلردی. غیلیپوس، آتنه‌لیلرك بو معامله‌سنه هدف اولنجه، سیراکوزه‌لیلری بر مدت تعلیم ایتمش، دها

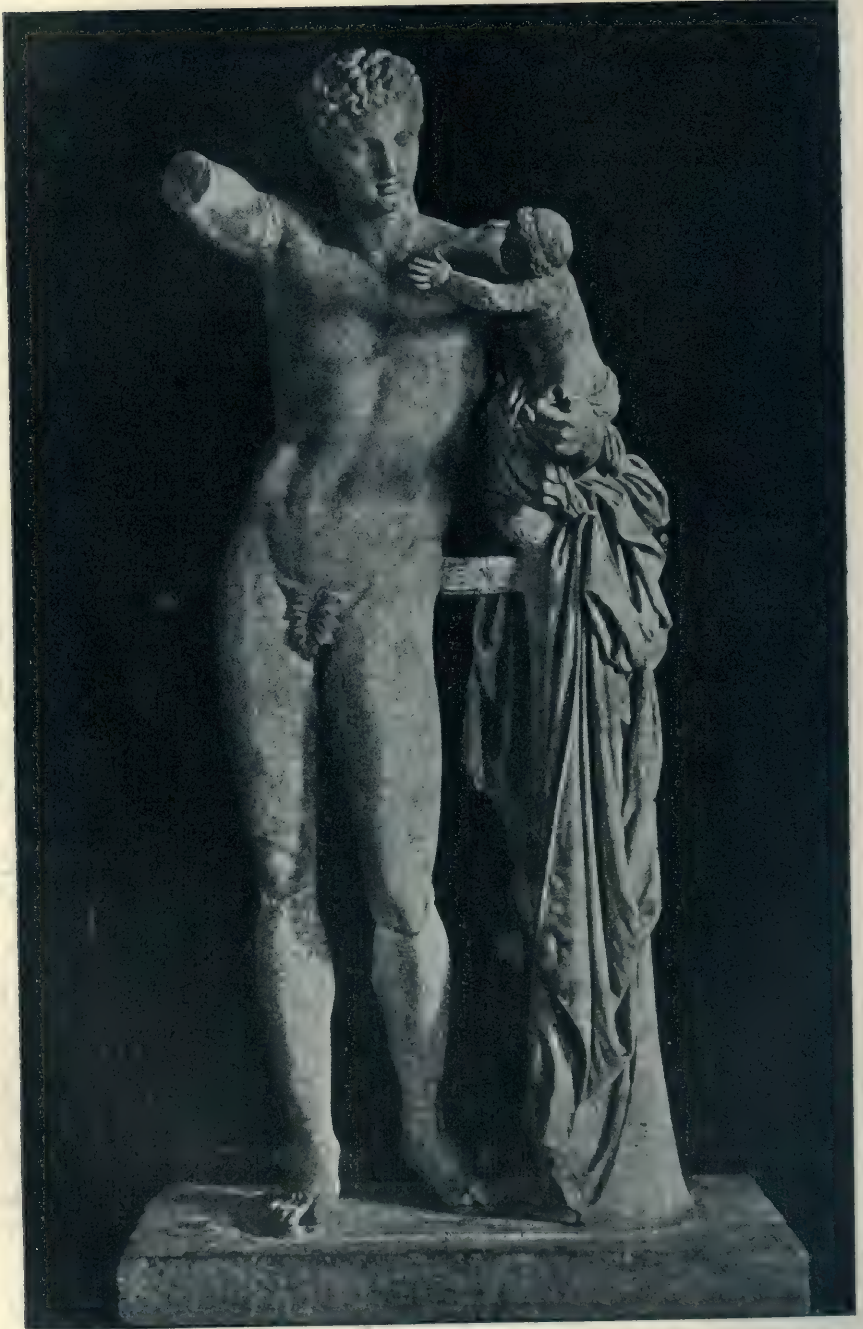
صوکره آتنه‌لیلرك انشا ایتدکلری سپرلردن برینی آنسزین باصه‌رق تحکیماته‌ده مانع اولمغه موفق اولمشدی.

قره‌ده احوال بوصورتده جریان ایدرکن دکزده‌کی دونانمانده آرتق طورامیه‌جق بر حاله کلمشدی. کمیلر برر برر فرار ایدییور، عسکرلرله کمیجیلرك قوهٔ معنویه‌سی قیریلیوردی. نیکیاس یا دونانمانك کری چاغرلماسنی ویا آیریجه قوت‌وپاره کوندرلمسنی یازمش ، حتی کندیسنك خسته اولدیغنی وآتنه‌یه عودت فکرنده بولوندیغنی‌ده علاوه ایلمشدی. آتنه‌لیلر، نیکیاسك بو مکتوبی اوزرینه دهموستهنیس قوماندانسنده ٧٣ کمی، ٥٠٠٠ هوپلیت و ٣٠٠٠ تیراندازدن مرکب بر قوهٔ معاونه کوندرمشلردی. نیکیاس بو قوهٔ امدادیه‌یی آلیر آلماز تعرض ایتمش، ماهتابلی بر کیجه‌ده شدتلی بر

محاربه اجرا ایدلمشدی. فقط آتنه‌لیلر بر برینی ایی کوره‌مدکلری ایچون متفقلری قورکیراللیلری‌ده دشمن ظن ایتمشلر ، بو مدهش قارغشه‌لقده ۲۰۰ کشی ضایع ایتمشلردی. ده‌موسته‌نیس آرتق طورمق ایسته‌میوردی. دونانما هنوز لیمانك مدخلنی اشغال ایتمدیکی ایچون آتنه‌لیلرك کری چکلملری ممکندی. فقط نیکیاس ترددایدیوردی. بو صره‌ده بر خسوف وقوعه کلسی ایسه آتنه‌لیلرك اعتقادینی بسبتون صارصمش، نیکیاس معبودلرك غضبنی تسکین ایچون یکرمی یدی کون معبودلره قربان تقدیم ایتمکله وقت کچیرمشدی . بو اثناده سیرا کوزه دونانماسی آتنه دونانماسنه هجوم ایدرك دونانمایی لیمانه آتمغه، لیمان مدخلنی زنجیرلرله بر برینه مربوط کمیلرله احاطه ایتمکه موفق اولمشدی . آتنه‌لیلر بو کمیلری یاروب چکمك ایسته‌مشلر ، شدتلی بر مصادمه‌دن صوکرا کندیلرینی سیرا کوزه ساحللرنده بولمشلردی . ده‌موسته‌نیس بو تعرضی ایرته‌سی کونده تکرار ایتمك ایستیوردی. او اثناده آتنه‌لیلرك الندە ۶۰ کمی قالمشدی. سیرا کوزه‌لیلرکده ۵۰ کمیسی واردی. فقط آتنه کمیلرنده‌کی افرادك جسارتلری قیرلمش، هیچ بری‌ده ایش کورمك ایسته‌میوردی . آتنه‌لیلر بو فلاکته کرفتار اولنجه کمیلری یاقمشلر، آرتق قره‌دن رجعته قرار ویرمشلردی.

سیرا کوزه‌دن رجعت ایدن اردو ۴۰۰۰ کشیدن عبارتدی. بو منهزم وپریشان، مجروح وناتوان عسکرلر، کیده‌جکلری یولدن بی خبر، قیزغین بر کونش آلتنده خسته و بی تاب، ایکی قول حالنده ایلریلیورلردی . قوللردن بری ده‌موسته‌نیسك، دیکری نیکیاسك اداره‌سنده ایدی . بو پریشان اردو ایلك کون انجق ۷ کیلومتره‌لك یول یورویه‌بیلمش، دها صوکرا او قدر بر مسافه‌ده قطع ایده‌مه‌مش، راست کله داخل اولدیغی بر بوغازده سیرا کوزه عسکرلرینه تصادف ایلمشدی. صوکره باشقه بر کچید بولمق ایچون دونمکه مجبور اولمش ، فقط بو صره‌ده آرقه‌لرندن قوشان دشمنك متوالی هجوملریله پریشان ایدلمشدی. ده‌موسته‌نیس، قاپالی بر باغچه ایچنده یاقالانمش، نیکیاس اردوسی (آزیناروس) نهری جوارنده سیرا کوزه‌لیلرك تعرضنه اوغرایارق پریشان اولمش،، بونك اوزرینه نیکیاس متباقی قوتله تسلیم اولمغه مجبور قالمشدی .

سیرا کوزه‌لیلر ده‌موسته‌نیس ایله نیکیاسی اولدیرمشلر، آتنه‌لیلرك سپرلرینی خراب ومتفقلرینی اسیر ایدرك صاتمشلردی. آتنه‌لیلری‌ده سیرا کوزه جوارنده‌کی متروك طاش اوجاقلرینه آتمشلر، تمام ۷۰۰۰ کشی قاپالر ایچنده، محرق بر کونش آلتنده، صوك

هرمەس (پراقسیتەلیسك) (اولیمپیا موزەسندەدر)

بهار کیجه‌لرینك صوغوق قیراغیلری آلتنده ، آرپه ایله صودن غیری ییه‌جك بولامیه‌رق پریشان اولمشلردر. بو اثناده یاره‌لیلرله خسته‌لر اولمش، جسدلری اورتایه آتیلارق هوانی افساد ایلمشدر. آتنه‌لیلر تمام ۷۰ کون بو حالده قالمشلر ، صوکره برحیات قالانلرده اسیر کبی صاتیلمشلردر . روایته کوره سیرا کوزه‌لیلر مؤرخ توکیدیسی صوك درجه تقدیر ایدرلرمش! حتی آتنه‌لی اسیرلردن بعضلری توکیدیدیسك اثرندن بعض پارچه‌لری أزبردن اوقودقلری ایچون عفو ایدلمشلردر.

اسپارطه‌یه ایرانك معاونتی

آتنه‌لیلر بو فلاکتلره دوچار اولدقلری کبی اسپارطه‌لیلرك ده‌وقت‌وقت تعرضلرینه کرفتاراولمشلردی. فقط شمدی آلکیبیادیس بونلره آتنه‌یی دوچار ضعف ایده‌جك وسائطی کوستریبور ، اسپارطه‌لیلر بو ذکی آتنه‌لینك وصایاسنه تبعیت ایدیپوردی . حتی اسپارطه قرالی آکیس، آلکیبیادیسك توصیه‌سی اوزرینه آتنه‌دن یکرمی درت کیلومتره مسافه‌ده (ده‌که‌لیا) شهرینه قدر ایلریله‌مشدی . بو شهر (اوبه)دن کلن ایکی یوله تماماً حاکمدی . اسپارطه‌لیلر بوراده جسیم بر استحکام انشا ایدیپورلر، جوار مملکتلری خراب وپریشان ایتمك ایچون بزده عساکر محافظه بولشدیریبورلردی. آرتق او تاریخدن اعتباراً (آتیك) حوالیسنه أکین اکمك ، أکین بیچمك امکان خارجنده ایدی. بوتون اراضی غیرمزروع برحالده قالاجقدی. خصوصیله آتنه‌لیلر بوتون حبوباتی (اوبه)دن (ده‌که‌لیا) طریقیله کتیررلردی. شمدی آتنه‌یی اعاشه ایچون حبوبات نقلیاتنه‌ده بویوك برپاره صرف ایده‌جکلردی. آرتق بوتون آتنه فراریلری ، فراری اسیرلر، آتنه اتفاقندن چیقمق ایستینلر، هپ (ده‌که‌لیا)یه فرار ایدیپورلردی . آز بر مدت ظرفنده (ده‌که‌لیا)یه فرار ایدنلرك مجموعی ۲۰۰۰۰نه بالغ اولمشدی . ایران حکمداری ، آتنه‌لیلرك دوچار ضعف اولدقلرینی کورونجه آناطولیده آتنه‌لیلرك ایراندن ضبط ایتدکلری شهرلری‌ده استرداده قیام ایلمشدی. حتی بو شهرلرك یتمش سنه‌دن بری ویرمدکلری ویرکیلری‌ده طلب ایدیپور، بو خصوصده اسپارطه‌لیلردن پك چوق معاونت کوریپوردی.

آناطولی ساحلنك کریسنده‌کی مملکت، ایران والیلری طرفندن اداره اولونیوردی. شمالده فارنابازوس (داسکیلون)ده، جنوبده تیزافه‌رنیس (سارد)ده اوطوریپوردی. بونلرك هر ایکیسی‌ده آتنه ایله متفق اولان شهرلری ضبط ایدیپورلر،

هر ایکیسی‌ده کندی حسابلرینه حرکت ایلیورلردی . فارنابازوس (هلله‌سپون) شهرلرینی، تیزافه‌رنیس (ئی‌یونی) اقسامنی آلمق ایستیور، هرایکی والی‌ده بربریله رقابته قالقیشیورردی. اسپارطه‌لیلر بواختلافی ازاله ایچون آناطولی‌یه آلکیبیادیسی کوندرمشلردی. آلکیبیادیس، تیزافه‌رنیس ایله اویوشمش، بونك اوزرینه اسپارطه آناطولیده‌کی یونان شهرلرینی ایران حکمدارینه اعاده ایتمکه، تیزافه‌رنیس‌ده اسپارطه‌یه پاره ویرمکه راضی اولمشدی. او تاریخدن اعتباراً (ئی‌یونی)نك بوتون شهرلری، آتنه‌لیلرك بوتون متفقلری اسپارطه‌دن آیریلیور، اسپارطه اتفاقنه داخل اولیوردی. آتنه‌یه (ساموس)دن باشقه صادق هیچ بر متفق قالمیور، آتنه‌لیلرده (ساموس)ه یاردم ایچون اردو و دونانما کوندریورلردی.

آلکیبیادیسك آتنه‌یه عودتی آلکیبیادیس ایرانیلردن برچوق پاره آلارق اسپارطه‌لیلرك موفقیتنی تأمین ایلمشدی. فقط آره‌دن پك آز بر زمان مرورنده آلکیبیادیس اسپارطه‌لی قرالی آگیس ایله بوزوشمش، اسپارطه‌لیلر آلکیبیادیسی مملکتلری ایچون صوك درجه تهلکه‌لی کوردکلرندن اعدامنه قرار ویرمشلردی. آلکیبیادیس بوقراری خبر آلیرآلماز درحال تیزافه‌رنیسك یانته فرار ایلمشدی. آلکیبیادیس اسپارطه‌ده بولوندیغی زمانلر عادی اکمك ییر، هر درلو مشاقه تحمل ایدر، دها طوغروسی قناعتکارلغی و متانتی ایله اسپارطه‌لیلری تسخیر ایلردی. شمدی‌ده تیزافه‌رنیسی رخاوتی وسفاهتی، اذواقه محبتی ایله جلب ایدییور، آتنه‌لیلری أزوبده اسپارطه‌لیلری قوتلشدیرمه‌نك مضرتنی ایضاح ایدییور، تیزافه‌رنیسی اسپارطه‌لیلره پاره‌ویرمکدن وازکچیریوردی. آلکیبیادیسك آرتق آناطولیده جانی صیقیلمش، آتنه‌یه کلمك ایستیوردی. فقط عادی براهل وطن صفتیله کیتمکی حیثیتنه یدیره‌میور، آتنه‌یه بوتون آتنه خلقنك خلاصکاری صفتیله کیرمك ایستیوردی.

او صره‌ده آتنه‌ده پك آز اهل وطن قالمشدی. بونلردن برچوغی سجیلیاده محو اولمش، بر قسمی سفرلره اشتراك ایتمش، دیکر بر قسمی‌ده اردو و دونانما ایله برابر (ساموس)ه کلمشدی. حاکمیت عامه اصولنده طرز اداره‌یه دشمن اولانلر خفی جمعیتلر تشکیل ایتمشلر، فرصتدن استفاده ایدرك بر انقلاب وجوده کتیرمشلردی. بونلر حاکمیت عامه فرقه‌سنك رؤساسنی قتل ایدییورلر، آغورایه زورله ٤٠٠ اعضادن مرکب بر مجلس عقد ایتدیرییورلر، صوکره اسپارطه قرالی ایله‌ده مصالحه عقد

ایتمك ارزو ایدییورلردی. فقط بو انقلابده آلکیبیادیسك ده پارمغی واردی. آلکیبیادیس تیزافه رنیسدن امداد آلاجغنی وعد ایده رك بونلری تشویق ایتمش، فقط (ساموس) ده کی بریه و بحریه افرادی اصل آتنه نك اهل وطنی کندیلری اولدقلرینی بیان ایدنجه بو سفرده اونلردن طرفه اولارق کندیلرینه تیزافه رنیسدن امداد آلاجغنی سویله مشدی. عسکرلر بو خبری آلنجه درحال آتنه قانون اساسیسنی محافظه ایده جکلرینه یمین ایتمشلر، کندیلرینه قوماندانلر انتخابنه باشلامشلردی. بو قوماندانلردن بری ده آلکیبیادیس ایدی. آلکیبیادیس دسائسی ایله بو مقامه کچمش، آتنه ده حاکمیت عامه فرقه سنك ده رئیسی اولمشدی (٤١١).

او صره ده آتنه بویوك بر تهلکه ایچنده ایدی. برطرفدن (اوبه) اطه سی عصیان ایدییور، آتنه لیلرك بوکاجانلری صیقیلارق درت یوزلر مجلسنی لغو ایدییورلردی. دیکر طرفدن آلکیبیادیس، (ساموس) دونانماسیله (هلله سپون) ده فارنابازوسه امداد ایچون کلن پهلوپونه ز دونانماسنه قارشی حرکت ایدییور، قره دکزدن آتنه یه بغدای کلن یولی محافظه ایتمك ایستیوردی. آتنه لیلر دشمن دونانماسنی محو ایتمشلر، فقط پاره ایسته مك ایچون ایران حکمدارینه کوندردکاری هیئتك فارنابازوس طرفندن توقیف ایدلدیکنی خبر آلمشلردی. او آندن اعتباراً آتنه دونانماسی ایکی یه آیرلمشدی. برقسمی طرازیبوولوسك قوماندا سنده، تراکیا شهرلرینی آتنه اتفاقنه ادخال ایچون تراکیا ساحللرنده طولاشیور، دیکر قسمی ده آلکیبیادیسك قوماندا سنده (قاریا) ساحلنه طوغرو کیده رك پاره تدارکنه چالیشیوردی. آلکیبیادیس ١٠٠ تالان قدر بر پاره جمعنه موفق اولدقدن صوکرا آتنه یه متوجهاً یوله چیقمش، استقبالنه چیقان بیکلرجه خلقك آلقیشلری ایچنده ٢٠ کمی ایله (پیره) یه داخل اولمشدی. آلکیبیادیس دشمنلرندن قورقدیغی ایچون ساحله بردنبره چیقمامشدی. نهایت دوستلرندن مرکب برهیئت محافظه ایله آتنه یه کلمش، درحال آغورا مجلسنه کله رك کندیسنك ناحق یره اتهام اولوندیغنی سویله مشدر. اهالی آلکیبیادیسك فسونکار سوزلرینه مسحور اولارق هیچ سسنی چیقارماماش، آلکیبیادیسه اموال محجوزه سی کاملاً اعاده ایدلمش، حتی کندیسی قوماندانده انتخاب اولونمشدر.

آتنه لیلر آلکیبیادیسك (پیره) یه دخولنی برچوق خیالات شاعرانه ایله تزیین ایتمشلردی. روایته کوره آلکیبیادیس، بوتون کمیلر دشمندن آلنان زرهلر وقالقانلر طولو، مصادره اولنان

کمیلرده پیشنده اولدیغی حالده بویوك بر شان ودبدبه‌ایله (پیره) یه داخل اولمشدر. برطرفدن فلوتلر چالینیور، کوره‌کجیلر حرکتلرینی وزن نغماته اویدیرارق کوره‌ك چکیور، دیکر طرفدن ظریف البسه کیمش بر آقتور مانوره‌یی اداره ایدییورمش!

لیزاندروس اسپارطه‌لیلر دونانما قوماندانلغنه غایت‌ماهر برذات تعیین ایتمشلردی. بوذات لیزاندروس‌ایدی. لیزاندروس اسپارطه‌لی ایدی. فقطوالده‌سی احتمالکه هیلوطلردن‌اولدیغی‌ایچون‌اسپارطه‌وطنداشلرندن معدود دکلدی. لیزاندروس، مهارتی، جسارتی وافکار باطله‌یه عدم التفاتی‌ایله تمیز ایله‌مشدی. حتی اکثریا: «قور-نازلغی جسارته مزج ایتمه‌نك‌ده یولنی بیلملیدر» دیر، بعضاً: «چوجقلری کمیك پار-چه‌لری، انسانلری‌ده یمینلرله آلداتیرلر.» دیدیکی واقع اولوردی. ایشته آناطولی حربنی اداره‌یه، بوحالت فکریه‌یه مالك برذات تعیین اولونمشدی. او صره‌ده ایران حکمداری تیزافه‌رنیسی عزل ایتمش، (سارد) والیلکنه ایکنجی اوغلی کیخسرو تعیین ایدلمشدی. کیخسرو اسپارطه‌لیلردن بالآخره ایرانه قارشی امداد آلمق‌ایچون انلرله اتفاق ایتمك ارزوسنده بولونیوردی. لیزاندروس کیخسروك بوحالت فکریه سندن استفاده ایدرك کندیسیله عقد مناسبت ایتمش، حتی دونانما تدارکی ایچون کیخسرودن پاره طلب ایلدیکی زمان کیخسرو: «شمدیلك یانمده بابامدن آلدیغم ٥٠٠ تالان وار. فقط واریمی یوغمی، حتی‌سیم وزردن معمول تختمی‌بیله بوکاعلاوه ایتمکه‌چالیشیرم!» جوابنده بولونمشدی. کیخسرو، بوحرارتلی وعدلرده بولوندیغی حالده لیزاندروس آنجق دونانما کوره‌کجیلرینه کونده ٤ اوبول قدر بر پاره آلمغه موفق اولابیلمشدی. فقط بو پاره‌ده اولدقجه بر شیدی. آتنه‌لیلر کوره‌کجیلرینه ٣ اوبول ویردکاری‌ایچون کوره‌کجیلرك برچوغی‌فرار ایتمشلردی. لیزاندروس بوحالدن استفاده ایدرك ٩٠ کمی قدر بر قوت طوپلایابیلمش، بو قوتله آتنه دونانماسنی باصارق ١٥ کمی ضبط ایلمشـدی. آتنه‌لیلر بوکا صوك درجه حدتلنه‌رك آرتق آلکیبیادیسی قوماندان انتخاب ایتمه‌مشلردی. آلکیبیادیس بو موفقیتسزلك اوزرینه (کرسونه‌زوس)ه چکلمش، آرتق‌اوندن‌صوکرابردها آتنه‌یه‌عودت‌ایتمه‌مشدی (٤٠٧).

آرکینوسه محاربه‌سی اسپارطه‌لیلر اوبر سنه لیزاندروسك یرینه قالی‌قارتیداسی‌قو-ماندان‌تعیین‌ایتمشلردی. قالی‌قارتیداس‌غایت‌جسور، ناموسکار، عفت واستقامتله ممتاز، ناموسنی پاره‌یه فدا ایتمز بر اسپارطه‌لی ایدی. قالی‌قارتیداس

آناطولیده‌کی دونانمانك رأس‌کارینه کچدیکی زمان ۱٤۰ کمی بولمش، فقط هیچ بر پاره بولمغه موفق اولامایجه (سارد)ه، کیخسروك یانینه گیتمشدی. لیزاندروس ایسه خلفنی بو تشبثنده موفق ایتمه‌مك ایچون هردرلو تدابیره توسل ایتمش، دونانما قوماندانلغنی ینه کندیسنه ویرمکه اسپارطه‌لیلری مجبور ایتمك ایسته‌مشدی.

کیخسرو قالی‌قاردیداسدن شبهه‌لندیکی ایچون کندیسنی درحال قبول ایتمه‌مش، فقط قالی‌قارتیداس بر پرنسدن پاره دیله‌نه‌جك درجه‌ده طبایع سفلیه اربابندن اولما‌دیغی ایچون (سارد)دن چیقوب گیتمشدی. قالی‌قارتیداس بوحالدن صوك درجه متأثر اولمش، یونانیلرك بربرینی محوایتمك ایچون بویله باربارلره مداهنه ایتملرینه قلباً تأسف ایتمشدی. حتی وطننه عودتنده اسپارطه ایله آتنه‌نك آره‌سنی بولمق ایچون الدنگلن غیرتی صرف ایتمکده عهد ایلشدی.

قالی‌قارتیداس بر مدت صوکره (له‌سبو) آطه‌سنده (مه‌تیمنه) شهرینی ضبط ایتمشدی. اهالینك اسیر صفتیله صاتیلماسی کندیسنه تکلیف اولوندیغی زمان: «قو ماندانلق عهده‌مده بولوندقجه هیچ بر یونانلینك اسیر ایدلمه‌مسنه چالیشاجغم!» دیمشدی. دهاصوکرا قونونك قوماندası آلتنده بولونان آتنه دونانماسنی تعقیب ایدرك (مدللی) لیماننده آبلوقه ایتمشدی. قونون، لیماندن ایکی کمی چیقارمغه موفق اولمش، بونلردن بری آتنه‌یه کله‌رك دونانمانك معروض بولوندیغی تهلکه‌یی آتنه‌لیلره خبر ویرمشدی. آتنه‌لیلر بو فلاکت خبرینی آلیر آلماز نومیدانه بر غیرتله چالیشمشلر، بر آی ایچنده ۱۱۰ کمی حاضرلامغه موفق اولمشلردی. آتنه اهالیسنك همان کافه‌سنی، اجنبیلری، حتی اسرایی بیله آزاد ایدرك بو کمیلره ارکاب ایتمشلردی. بو دونانما آناطولی ساحلنده‌کی کمیلرله برلشنجه ۱۵۰ کمی‌یه بالغ اولمشدی.

قالی‌قارتیداس آتنه دونانماسنك ورودینی خبر آلدیغی زمان (مدللی) ده ۵۰ کمی براقوب ۱۲۰ کمی ایله آتنه دونانماسنه قارشی حرکت ایلشدی. کاهنلر قالی قارتیداسه حرکت ایتمه‌مسنی توصیه ایدییورلر، کندیسنك تلف اولاجغنی سویلیورلردی. فقط قالی‌قارتیداس بونلره جواباً: «بن اولورسه‌م، اسپارطه یریمه‌ده‌هایك چوق کشی بولابیلیر. فقط بن فرار ایدرسه‌م اوزمان بو بردنائت اولور.» دیمشدی. نهایت قالی‌قارتیداس (آرکینوسه)ده آتنه دونانماسنه تعرض ایتمش، راکب اولدیغی کمی شدتلی بر صدمه‌یه اوغرامش، قالی‌قارتیداس بوقارغشه‌لق ایچنده‌دکزه‌دوشه‌رك غائب اولمشدی.

قالی‌قارتیداسك وفاتی اوزرینه دونانماسی انهزامه دوچار اولمش، بو محاربه‌ده په‌لوپونه‌زلیلردن ۷۰، آتنه‌لیلردن ۲۵ کمی غرق اولمشدی. آتنه جنراللری تلفات ایله قضازده اولانلری طوپلامق ایچون ٤۷ کمی براقمشلر، متباقیسنی (مدللی)یه طوغرو سوق ایدرك لیمانی آبلوقه ایدن سفائنی باصقینه دوچار ایتمك ایسته‌مشلردی. فقط بو صره‌ده طاغلردن قوپوب کلن شدتلی بر فورتنه کمیلرك مانوره اجرا ایتملرینه مانع اولمش، قضازده‌لر تلف، تلفلر غائب اولمش، حتی بونلرك هیچ برینی کومك ممکن اولامامشدی. آتنه‌لیلر بو حالی اموانه قارشی بویوك بر حرمتسزلك عد ایتمشلردی. حتی برازصوکرا بوغالب جنراللری عزل ایتمشلر، آتنه‌یه عودتلرنده آلتیسنی توقیف ایدرك آتنه اموانی مزارسز براقدقلرندن طولایی مجلس حضورنده محاکمه ایتدیرمشلردی. جنراللری اتهام ایدنلردن بری‌ده اولولری طوپلامغه مأمور مادون جنراللردن تەرامه‌نیس ایدی. جنراللر تلفاتك طوپلانمسنه فورتنه‌نك مانع اولدیغنی سویله‌مشلر، حتی کمیلردن شاهدلرده جلب ایتمشلردی. فقط وقت کچ اولدیغی ایچون اوکون اجتماعه نهایت ویرلمش، نتیجهٔ مذاکرات باشقه بر اجتماعه تعلیق اولونمشدی. بو سفر تەرامه‌نیس، تلف اولانلرك اقرباسنی ماتملر ایچنده مجلسه کتیرمش، بونلردن بری جنراللرك علیهنده اولمق اوزره: محاربه‌ده بن‌ده حاضرایدم. کندیمی بر اون فوچوسی سایه‌سنده قورتاردم. ارقداشلرم تلف اولمازدن اول بکا: «شاید سن قورتولاجق اولورسه‌ك، جنراللرك وطن ایچون محاربه ایدن عسکرلرك جسدلرینی طوپلاتمادقلرینی اهالی‌یه خبر ویر.» دیمشلردی، دیه افادهٔ حال ایتمشدی. بونك اوزرینه وطنداشلردن بعضلری جنراللرك بر موجب قانون آیری آیری و محکمه معرفتیله محاکمه اولونمالرینی تکلیف ایتمشلردی. مجلس اولا بو رأیی تصویب ایتمش، دها صوکرا آیریجه مذاکره ایدرك جنراللرك یا برائتنه ویا اعدامنه قرار ویرمك ایچون اهالینك رأی ویرملرینی تکلیف ایلمش، بونك اوزرینه آلتی جنرال اعدامه محکوم ایدیله‌رك درحال اعدام اولونمشدی (٤٠٦). آتنه‌لیلر بر مدت صوکره بو قرارلرینه نادم اولمشلر، حتی بو قراری تکلیف ایدنلردن بش کشی‌یی توقیف ایتدیرمشلردر.

ئه‌غوس ـــ پوطاموس محاربه‌سی

اسپارطه‌لیلرك آناطولیده‌کی متفقلری کندیلرینه لیزاندروسك کوندرلمسنی طلب ایدیورلردی. حالبوکه اهل وطندن بر کیمسه‌نك ایکی دفعه آمیرال نصب اولونماسنی اسپارطه قانونی قبول ایتمیوردی. بونك ایچون اسپارطه‌لیلر باشقه برینی آمیرال نصب ایدرك اسپارطه‌ده براقمشلر، لیزاندروسی‌ده کاتب صفتیله آناطولی‌یه کوندره‌رك امر قومانداني عهده‌سنه تودیع ایلمشلردی.

لیزاندروس آناطولی‌یه کلیر کلمز کیخسرودن آلدیغی پاره ایله بر دونانما تدارك ایدرك (لاپسکی)یی ضبط ایلمشدی. بونی خبر آلان آتنه‌لیلر ۱۸۰ کمیدن مرکب بر دونانما ایله لیزاندوسك قارشیسنده، (ئه‌غوس ـــ پوطاموس) نهری منصبنده توقف ایلمشلردی. چناق‌قلعه بوغازینك بو نقطه‌ده‌کی کنیشلکی ٤ کیلومتره‌دن زیاده دکلدی.

ايرتسى صباح شفقله برابر ليزاندروس عسكرينى كميلره اركاب ايدرك جمله‌سنى محاربه‌يه حاضرلامش، كونش طلوع ايدر ايتمز آتنه‌ليلرده كميلرينى محاربه نظامنه قويمشلر، او كون هر ايكى طرفده يكديكرينه انتظار ايلمشلردى. آقشامه طوغرو آتنه‌ليلر (ئه‌غوس — پوطاموس)ه، ليزاندروس‌ده (لاپسكى)يه عودت ايتمشلردى. ليزاندروسك بوتون ازراقى (لاپسكى) ده بولونيور، فقط آتنه‌ليلر ازراق بولمق ايچون قوتلرينى طاغيتمغه مجبور اوليوردى . او صره‌ده آلكيبياديس آتنه‌ليلرك ورودينى خبر آلمش، جوارده ساكن بولونديغى قلعه‌دن چيقوب آتنه جنراللريله كوروشمش، دوناننا (سه‌ستوس) اوكنده طوراجق اولورسه دها موافق اولاجغنى سويله‌مشدى . فقط آتنه‌ليلر دونانمايه كنديلرينك قوماندا ايتدكلرينى ، بناءعليه آلكيبياديسك نصيحتنه احتياجلرى اولماديغنى سويله‌مشلردى. تام بش كون ايكى دونانما محاربه نظامى آليور، هردفعه‌سنده‌ده آتنه دونانماسى ليزاندروسك تعرضه جسارت ايده‌مديكنه ذاهب اولارق عودت ايديوردى. حتى آتنه كميلرنده‌كى طائفه‌لر دشمنك يانى باشلرنده بولونديغنى هيچ نظر اعتباره آلمادن ارزاق آرامغه كيديورلردى.

فقط بشنجى كونك آقشامى آتنه‌ليلرينه عودت ايتدكدن صوكره ليزاندروس دونانماسنى محاربه نظامنده براقمش، بوتون محاربه خطنى طولاشارق كوره‌كجيلرك حركته حاضر بولونمالرينى امر ايتمشدى . صوكره ، آتنه‌ليلر قره‌يه چيقار چيقماز كرى‌يه اشارت ويرمك اوزره آتنه دونانماسنك پيشندن‌ده برقاچ كمى كوندرمشدى. دشمن قره‌يه چيقار چيقماز كميلردن برينك باش طرفنه ، مزراق اوجنده بر قالقان آصيلاجق، ليزاندروس بو اشارتى كورر كورمز درحال تعرض ايده‌جكدى.

فى الحقيقه ليزاندروس بو اشارتى كورر كورمز بوتون كميلرله تعرض ايتمش، آتنه جنرالى قونون اسپارطه دونانماسنك تعرضنى كورنجه بوتون عسكرلرى كميلره بيندرمك ايچون ألدن كلن غيرتى صرف ايلمشدى . فقط بو صره‌ده آتنه‌ليلر ارزاق آرامق ايچون طولاشيورلر ، بر قسمى چوربالرينى حاضرلايورلر ، بر قسمى‌ده چادرلرنده اويويورلردى. پهلوپونه‌زليلر ايسه ساحله طوغرو ديزيلن بر قسمى بوش، برقسمى طولو كميلر اوزرينه تعرض ايديورلر، بوشلرينى ضبط ايده‌رك كوره‌كلرينى پارچه‌لايورلردى. صوكره ، بولدقلرى عسكرلرى ساحللره سوره‌رك تلف ايديورلردى. آتنه‌ليلر قونون ايله برابر ٨ كمى قورتارمشلردى. ليزاندروس ايسه بو اثناده ٣٠٠٠

اسیر آلمش، بو اسیرلره نه‌درلو معامله ایتمك لازم کلدیکنی متفقلرینه سؤال ایلمشدی. متفقلری آتنه‌لیلر غالب کلدکلری تقدیرده اسیرلرك صاغ اللرینك باش بارمقلرینی

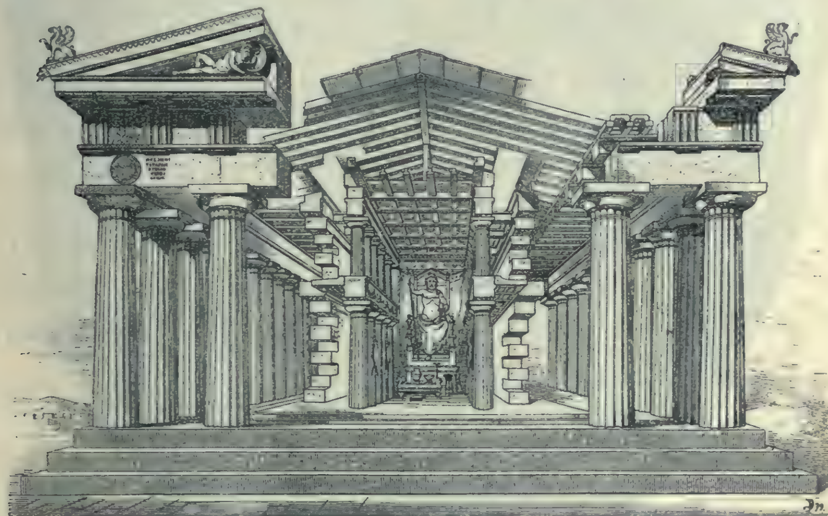

آلتنجی عصرده آتیك وازوسی (فلورانسه‌ده‌در.)

کسمکه عهد ایتمش اولدقلرینی سویله‌مشلر، بونك اوزرینه لیزاندروس‌ده ٣٠٠٠ اسیری کاملاً قتل ایتدیرمشدی (٤٠٢).

آتنه‌نك ضبطی او کیجه بو فلاکتدن قورتولان کمیلردن بر دانه‌سی (پیره) یه کلمش، صوکره بو خبر فلاکت آغزدن آغزه انتقال ایدرك (آتنه‌یه) قدر سرایت ایلمشدی. او کیجه (آتنه)ده هیچ بر فردك کوزینه اویقو

کیرمیور، آرتق هر کس کندیسنك یا اعدام اولوناجغنی ویا اسیر کبی صاتیلاجغنی بکلیوردی. ایرتسی کون اهالی طوپلانمش، دشمن طرفندن وقوع بولاجق محاصره‌یه قارشی مدافعه ترتیباتی آلمغه قرار ویرمشدی. فقط لیزاندروس (آتنه)یی محاصره ایتمك ایسته‌میور، آجلق تأثیریله سقوط ایتدیرمکی دها موافق کورویوردی. حتی مظفر دونانماسی ایله بوتون (چناق قلعه) ساحللرینی طولاشیور، آتنه‌ده اعاشه‌یی مشکل

اولیمپیاده زه‌وس معبدی

بر حاله کتیرمك ایچون راست کلدیکنی آتنه‌یه کوندرییوردی. دها صوکره ۲۰۰ کمی ایله (پیره) اوکارینه کلمش، اسپارطه قرالی‌ده پەلوپونەزاردوسی ایله (آقاده‌موس) باغچه‌سی اوکنده اردوکاه قورمشدی. آتنه‌لیلر آرتق متفقلردن، کمیلردن، ارزاقدن محروم بر حالده قالنجه اسپارطه‌دن مصالحه طلبنده بولونمشلردی. اسپارطه‌لیلرك درمیان ایلدکلری ایلك شرط، آتنه‌لیلرك اوزون دیوارلری ییقمالری ایدی. فقط اهالی مجلسی بوتکلیفی قطعیاً رد ایتمش، حتی بوکا دائر مذاکراتده بولونمغه‌ده قطعیاً مانع اولمشدی. فقط قحط وغلا آتنه‌ده شدتله حکم‌فرما اولونجه آتنه‌لیلر تسلیمه مجبور اولمشلر، اسپارطه‌لیلره اون مرخصدن مرکب بر هیئت کوندرمشلردی.

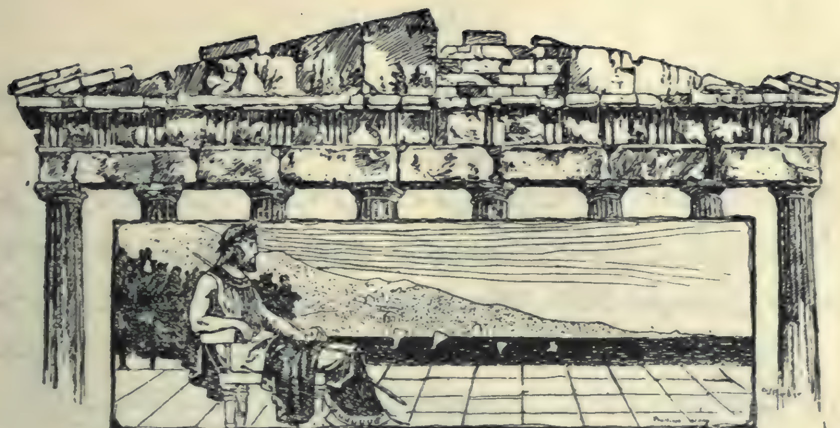
اسپارطه‌لیلر بوهیئته جواب ویرمك ایچون متفقلرینك مرخصلرندن مرکب بر مجلس عقد ایتمشلردی. بو مجلسده قوره‌نتلیلرله تبلیلر آتنه‌نك محوینی طلب

ایدییور ، فقط اسپارطەلیلر یونانستانە بونجە خدمتلر ایدن بر شهر خلقنی کاملاً اسیر ایتمەکی علوجنابلرینە یدیرمیورلردی. نهایت آتنەلیلرە درمیان ایدیلەجك شرائطی قرارلاشدیرمشلر، بو شرائطی آتنە مرخصلرینە تبلیغ ایلمشلردی. اسپارطەلیلرك شرائطنە نظراً آتنەلیلر (پیرە) سوری ایلە اوزون دیوارلری ییقاجقلر، سفائن حربیەیی تسلیم ایدەجكلر، منفیلری عفو ایلیەجكلر، آتیك خارجندەکی یرلرندن کاملاً وازکچەجكلر. واسپارطە اتفاقنە داخل اولاجقلردی.

اسپارطە اردوکاهندە بو مذاکرات جریان ایلدیکی اثنادە آتنەدە هر کون آجلقدن انسان تلف اولیوردی. نهایت هیئت عودت ایتمش ، بوتون خلق اندیشە ایچندە پرخلجان، هیئتك اطرافنی قوشاتمشلردی. ایرتسی صباح اسپارطەلیلرك شرائطی اهالی مجلسندە اعلان اولوندیغی زمان آجلقدن بیتاب قالان اهالی اسپارطەلیلرك شرائطنە کاملاً موافقت ایتمشلر، یالکز اون ایکی کمی مستثنی اولمق اوزرە (پیرە) دەکی کمیلرك کافەسنی لیزاندروسە تسلیم ایلمشلردی.

آتنەلیلر بو حال پریشانی ایچندە دلخون اولدقلری صرەدە کمیلر یاقیلیور، سپرلر ییقیلیور، فلاوتەلرك نغمات ظفری اطرافە عکس ایدییوردی. متفقلر، باشلرندە ظفر اکلیللری، بو حزین منظرەیی اوزاقدن تماشا ایلیورلردی. روایتە کورە لیزاندروس اولا بو معاهدەنك منفسخ اولدیغنی بیان ایدرك بر مجلس عقد ایتمش، بو مجلسدە آتنەلیلرە نە یاپمق لازم کلەجکنی سئوال ایلمشدی. مجلسدە تبلیلردن بری آتنەلیلرك اسیر کبی صاتیلمالرینی ، شهرك خاك ایلە یکسان ایدلمسنی ، بوتون مملکتك سورولرە مرعا حالنە قونولماسنی تکلیف ایتمش، فقط هیچ بر قرار ویرلمدن بوتون جنراللر سفرەیە اوطورمشلردی. بو صرەدە بر طرفدن شرابلر ایچیلیور، دیکر طرفدن مسافرلری اکلندیرمك ایچون موسیقی چالینیوردی. تام بو صرەدە موسیقیشناسلردن بری اوریپیدیسك: «أی آغاممنونك قیزی ! ایشتە بن ، کلبهٔ فقرانەکە قدر کلدم ! » مصرعنی اوقونجە، بوتون حاضرون بوندن متأثر اولمشلر، بویلە بویوك شاعرلر یتشدیرن بر شهری تخریب ایتمك عادتا بر جنایت اولاجغنی سویلمشلردر .

آلتنجی فصل

اوتوز تیران — اسپارطه وتب

(قبل‌المیلاد ٤٠٤ — ٣٦٢)

آتنه‌ده اوتوز تیران

آتنه‌ده اسپارطه‌لیلری التزام ایدن بر فرقه، بر زنکینلر فرقه‌سی واردی. بو فرقه اهالی مجلسنک نفوذ و اقتدارینی لغو ایتمك ایچون قانون اساسی‌یی الغایه قیام ایلمشدی. ایشته لیزاندروس، آتنه‌لیلره غلبه ایتدکدن صوکرا ادارهٔ حکومتی بو فرقه‌یه ویردیرمکه موفق اولمشدی. فقط بو فرقه‌نك ادارهٔ حکومتنه اساس اولمق اوزره یکی یکی قانونلر تنظیمنه احتیاج واردی. بناءعلیه بر طرفدن آتنه‌یی ادارهٔ حکومتدن محروم براقمق، دیکر طرفدن‌ده بوقانونلری تنظیم ایتمك ایچون آتنه‌لیلردن اوتوز کشی انتخاب ایدلمشدی. انتخاب اولونان اعضا، بالطبع اسپارطه‌یه طرفدار اولانلاردن اولدیغی کبی جمله‌سی‌ده اسکی قانون اساسینك اك بویوك دشمنلرندن ایدی.

فقط بو اوتوز اعضا رأس اداره‌یه کچر کچمز قانونلر تنظیمنی بر طرفه براقه‌رق حاکمانه، مستبدانه ادارهٔ حکومته باشلامشلردی. بونلر اسکی قانون اساسینك لغوندن متأثر اولان افراد ملتی توقیف ایتدیرییورلر، زنکینلرك اموالنی حجز ایچون سیاسی بهانه‌لر ایجاد ایدرك جمله‌سنی اعدامه محکوم ایلیورلردی. حتی آتنه‌لیلری، کندی وطنداشلرینی دها ایی أزمك، انلره ظلم و قهر ایله حاکم اولمق

ایچون اسپارطه‌دن عسکر ایسته‌مشلر ، آتنه قلعه‌سنه ۷۰۰ کشیدن مرکب برقوهٔ محافظه یرلشدیرمشلردی . په‌لوپونه‌ز حربلرینك قانلی فلاکتلرندن قورتولان‌اهالی شمدی‌ده وطنداشلرینك استبدادینه گرفتار اولمش، بو اوتوز اعضادن صوك درجه نفرت ایدرك انلره (اوتوز تیران) نامنی ویرمشدی .

تیرانلر، آلکیبیادیس یاشادقجه حاکمیتلرینك امین اولامیه‌جغنی بیلدکاری ایچون ایرا- نیلرله اتفاق ایتمشلر، (فیریکیا) ده اقامت ایدن آلکیبیادیسی‌ده اولدیرمکه قرار ویرمشلردی. بو وظیفه‌یی فارنابازوس درعهده ایتمش اولدیغی ایچون آلکیبیادیسی تعقیب ایتدیرمش، برکون سوکیلیسی تیماندرا ایله هم بزم صحبت اولدیغی صره‌ده أونی آتشله‌تمشدر. آلکیبیادیس سو- کیلیسی ایله برابر آتشلر ایچندن صیریلارق قورتولمغه موفق اولمش ، فقط ارقه‌سنده زره ، ألنده قالقان بولونمادیغندن ایرانیلرك اوق کردبادلری ایچنده فدای جان ایلمشدر. تیماندرا ، هنوز اللی یاشلرنده بولونان سوکیلیسنی کوز یاشلریله دفن ایتمشدر.

برمدت صوکرا تیرانلر آ.ه‌سنه‌ده تفرقه دوشمشدی . بو اعضادن ، وقتیله اسپارطه‌لیلرله آتنه نامنه معاهده عقدایدن تەرامه‌نیس بر کون مجلسده ، شمدی‌یه قدر تلف ایدیلن وطنداشلرك آرتق کافی اولدیغنی ، بناءعلیه شمدن صوکراده کمال اعتدال ایله ادارهٔ حکومته دوام اولونماسنی توصیه ایتمش ، فقط سائر اعضا نفوذ- لرینی محوه وسیله اولاجق بویله بر تکلیفی قطعیاً قبول ایتمیه‌رك تەرامه‌نیسی اعدام ایتدیرمشلردی .

تیرانلرك دفعی تیرانلرك مظالمی آتنه‌لیلری دلخون ایدییوردی. آتنه‌دن نفی ایدیلان برچوق اهالی (تب) ه چکلمشلردی . بونلر آتنه‌یی تیرانلردن قورتارمق ایچون هیچ بر فداکارلقدن کری طورمیورلردی . حتی ایچلرندن طرازیوولوس، یاننه ۷۰ کشی آلارق (پارنه‌س) طاغلرنده ، (به‌ئوتی) یولی اوزرنده آتنه‌دن یکرمی کیلومتره مسافه‌ده بر استحکامی ضبط ایتمش ، بوتون غیر ممنونلر بورایه طوپلانارق طرازیوولوسه التحاق ایلمشلردی . تیرانلر بونی خبر آلیر آلماز استحکامه تعرض ایتمشلر، فقط آتنه‌لیلر طرفندن کمال مغلوبیتله کری‌یه پوسکورتولنجه استحکامی آجلق تأثیریله ضبط ایتمك ایچون آبلوقه ایتمکه قرار ویرمشلردی. تیرانلرك بو تشبثنه بو سفرده احوال هوائیه مانع اولمشدی . قیش او درجه شدتلی برصورتده حکم فرما اولیوردی‌که اطرافی بوتون قار فورتنه‌لری احاطه ایدییور ، مهاجمین بو مدهش صوغوقلره تحمل ایده‌میه‌رك آتنه‌یه عودت

ایلیوردی. بالآخره آتنه سواریلری ایله اسپارطه‌لیلردن مرکب بر مفرزه کوندرلمش، طرازیوولوس بونلری آنسزین باصارق ۱۲۰ هوپلیت تلف ایلمشدی.

تیرانلر بو خبر فلاکتی آلنجه (ألوزیس)ه کیدرك بوراده اوچ یوز آتنه‌لی توقیف ایتمشلر، بونلری آتنه‌یه کتیروب اعدام ایلمشلردی. بو مظالم غیر ممنونلرك عددینی بر قات دها آرتدیرمشدی. آتنه‌لیلر ظلم و استبداددن قورتولمق ایچون آتنه‌دن برر برر فرار ایدییور، طرازیوولوس معیتنده‌کی فرقهٔ احرار کوندن کونه قوت بولیوردی. بونلر قوتلرینی ۱۰۰۰ کشی‌یه ابلاغ ایدر ایتمز (پیره) اوزرینه یورومشلر، (پیره)یی ضبط و (مونی‌خیا)ده مستحکم بر موقع اخذ ایلمشلردی. تیرانلر طرازیوولوسك اردوسنه تعرض ایچون کلمشلرسه‌ده طار بر بوغازده وقوع بولان محاربه‌ده تیرانلرك طرفدارلری کاملاً فرار ایلمشلردی. طرازیوولوس بو سفرده پارلاق بر مظفریت احراز ایلمشدی. طرازیوولوس، بو مظفریتدن دها قطعی ثمره‌لر حاصل ایتمك ایچون، فرار ایدن آتنه‌لیلره هیچ بر شی یاپدیرمیوردی. حتی آتنه‌لیلره قارشی غایت کورسسلی بر منادی کوندرمشدی. بومنادی یوکسك بر سسله: «آتنه‌لیلر! اسپارطه‌لیلرك اون سنه‌ده دوکدکلری قاندن دها زیاده بر سنه ظرفنده بر چوق وطنداش قانی دوکن بوظالملردن آیریلیکز!» دییه باغیرییوردی.

اوصره‌ده تیرانلرك طرفدارلری‌ده بونلردن نفرت ایتمشلردی. بو فلاکت ایسه نفوذلرینی بر قات دها قیرمش، ادارهٔ حکومت اللرندن آلنمش، اون اعضادن مرکب بر مجلسه تودیع اولونمشدی. بو مجلس اسپارطه‌دن معاونت طلب ایتمش، بونك اوزرینه هارموست (والی) صفتیله آتنه‌یه لیزاندروس کوندرلمشدی. لیزاندروس اسپارطه‌دن آلدیغی یوزتالان ایله بیك قدر عسکر جمعنه موفق اولدیغی کبی قاردشی‌ده قرق قدر کمی ایله (پیره) لیمانینی آبلوقه ایتمشدی. فقط اسپارطه قرالی پاوزانیاس لیزاندروسك خصمی اولدیغندن اهالی‌یه کندیسنی قوماندان انتخاب ایتدیره‌رك اردوسی ایله برابر آتنه‌یه کلمش و حربه نهایت ویرلمسنی امر ایتمشدی.

پاوزانیاسك بو قراری اوزرینه بوتون منفیلر آتنه‌یه چاغیریلیوردی. حتی پاوزانیاس‌ده اردوسنی ترخیص ایتمشدی. طرازیوولوس ایله رفقاسی (پیره)یه کلمشلر، مسلح بر صورتده شهره داخل اولمشلر، (آقروپولیس)ه چیقه‌رق معبوده آتنه‌نه‌یه قربانلر تقدیمنه باشلامشلردی.

بو اثناده تیرانلر، طرفدارلریله برلکده (ألوزیس)ه چکلمشلر، عسکر جمعی ایله مشغول اولیورلردی . فقط آتنه‌لیلر قوتلی برمفرزه ایله بونلره تعرض ایدرك رئیسلرینی تلف ایتمشلر ، دیکرلرینی‌ده آتنه‌یه عودته اجبار ایلمشلردر . صوکرا کافه‌سی‌ده، اغتشاشلر اثناسنده اولان شیلردن طولایی بربرینه عداوت ایتمه‌مکه

سوقراتیسك اولومی (سانه‌نك تابلوسندن)

یمین ایتمشلر و بو یمینه الی‌الابد رعایت ایلمشلردر. آرتق اوتاریخدن اعتباراً آتنه‌ده هیچ حرب داخلی وقوعه کلمه‌مشدر .

سوقراتیسك اولومی اسکی قانون اساسلرینی تأسیسه موفق اولان آتنه‌لیلر او اثناده افکار جدیده‌یه قارشی فنا بر حس بسلرلردی . بونلر اسکی دینه اعتقاد ایتمین، عادات قدیمه‌دن بسبتون باشقه بر اخلاق تأسیسنه چالیشان صوفیون و حکمادن دائما احتراز ایدرلردی. او صره‌ده آتنه‌ده عقل وفطانتی ایله ممتاز برذات واردی. بوذات، سوقراتیس (سوقراط) ایدی. سوقراتیس اولاطوغرا مه‌جیلقله مشغول اولمش،صوکرا صنعتنی ترك ایدرك بوتون حیاتنی فلسفه‌یه حصر ایلمشدی.

سوقراتيس غايت چيركينىدى . باصيق برونلى ، قالين دوداقلى ، ايرى وقيصه بويونلى ، كوزلرى آلننه پك ياقين ، وغايتده ايرى قارنلى ايدى . سوقراتيس غايت فقيرايدى . حياتنى سفيلانه امرار ايدردى . كنديسنك غايت صادق دوستلرى اولديغى كبى كنديسىده بوتون آتنه‌ليلرك اك فضيلتليسى اولمق اوزره تلقى ايديليردى . سوقراتيس ، نمونه اتخاذينه شايان بر اهل وطندى . بر چوق سفرلرده كمال شجاعت وغيرتله محاربه ايتمشدى . (پوتيده) ده دوستى آلكيبياديس مجروح اولديغى زمان هردرلو فداكارلغى كوزينه آلديرارق انى قورتارمش ، ديكر بر محاربه‌ده‌ده هركسدن صوكرايه قالنجيه قدر محاربه ايتمشدى . حتى بوتون جنراللر : « هركس سوقراتيس كبى محاربه ايتسه ايدى ، محاربه‌ده بهمه‌حال مظفريت احراز ايديليردى » ديمشلردى . سوقراتيس محاربه ميداننده كوستردیكى شجاعتى حيات سياسيه‌سنده‌ده ابرازايدردى . (آركينوسه) آطه‌لرنده وقوع بولان محاربه‌يى متعاقب جنراللر محكوم ايديلديكى زمان ، سوقراتيس بونى شدتله پروتستو ايتمش ، حتى اوتوز تيرانه اطاعت ايتمكدن‌ده امتناع ايلمشدى . سوقراتيس هيچ بر حرص و طمعه تسليم نفس ايتمدن قناعتكارانه ياشاردى . آلكيبياديس كنديسنه اراضى ويرمك ايسته‌مش ، ماكدونيا قرالى سراينه دعوت ايتمش ، فقط سوقراتيس فقير ياشامغى هپسنه ترجيح ايتمش ، حر و مستقل ياشامق ايچون احتياجاتنه قارشى جبر نفس ايتمكله تميز ايلمشدى . سوقراتيس آز يمك يير ، يالين آياق كزر ، آرقه‌سنه عادى بر شى كيير ، نه صيجاقدن ، نه‌ده صوغوقدن هيچ شكايت ايتمزدى . بوتون حياتنى حقيقت وعدالتى بولمغه ، طرز حركتنى اكا كوره تطبيق ايلمكه حصر ايتمشدى . غايهٔ املى ، انسانلرى بختيار ايتمك ايچون لازم اولان دساتيرى انسانلره تلقين ايلمكدى . سوقراتيس دلفى معبدى اوزرينه يازيلان : « كنديكى بيل ! » قول حكمت آميزينى دستوراتخاذ ايلمشدى . بوتون زمانى سوقاقلرده ، عمومى ميدانلرده كچير ، تصادف ايتديكى كيمسه‌لرله صحبت ايدر ، بونلره بعض شيلر صورار ، انلره كندى افكارينى تلقين ايلمكه چاليشيردى .

سوقراتيس تمام قرق سنه بو صورتله امرار حيات ايلدكدن صوكره ، يالكز دوست دكل ، بر چوق‌ده شاكرلر قازانمشدى . صوفيون ، كنديلرينك هر شيئه واقف اولدقلرينى ادعا ايتدكلرى حالده سوقراتيس بونلرك بسبتون عكسى اولارق : « بيلديكم برشى وارسه ، اوده هيچ برشى بيلمديكمى بيلمكدر . » ديردى . بونكله برابر (دلفى) كاهنى سوقراتيسك بوتون يونانيلرك اك فاضلى واك حكيمى اولديغنى تسليم ايتمشدى . صوفيون ، درسلرينى اجرتله ويردكلرى حالده سوقراتيس عقل و حكمتندن مستفيد اولمغى عقل و خيالنه بيله كتيرمزدى . سوقراتيس ، صوفيونك خصمى ايدى . حقلى‌يى حقسزدن تفريق ايتمدكلرندن ، ايلكى تحرى‌يه غيرت ايلمدكلرندن طولايى بونلرى مؤاخذه ايدردى . فقط عادات قديمه طرفدارى بعض كيمسه‌لر سوقراتيسك اكثريا اخلاقدن بحث ايتديكنى كوردكلرى ايچون انى‌ده صوفيوندن ظن ايدرلردى . حتى آريستوفانيس (سحابه‌لر) عنوانلى قومديسنده ، سوقراتيسى اوغلنه باباسنى چالمانك يولنى اوكره‌دن بر صوفيست كبى تصوير ايلمشدى . كذا سوقراتيس هركس عندنده دموقراسى نظاماتنك‌ده دشمنى تلقى ايديليردى . كويا سوقراتيس ، اكثريت آرا ايله ويريلن قرارلره ، حاكملرك قرعه ايله انتخابنه دائما نظر استهزا ايله باقارمش !

آتنه‌ده سوقراتیس علیهنده اوچ کشی طرفندن اقامهٔ دعوی ایدلمشدی. بونلردن بری، ده‌موقرات فرقه‌سنك رئیسی (آنی‌طوس) نامنده بر دباغدی. بوذات، سوقراتیس اوغلنی مسلکندن صوغوتدیغی ایچون دعوی ایدییوردی. اوبری مه‌لیطوس نامنده کوتو بر شاعر، او بری‌ده لیقون اسمنده بر علم بیان معلمی ایدی. بونلر سوقراتیسی شهرك معبودلرینه اعتقاد ایتمه‌مك، یکی معبودلره پرستش ایتمك و کنجلرك فکرینی بوزمقله اتهام ایدییورلردی. فی الحقیقه بو کبی حاللر آتنه‌ده جرائم اساسیه‌دن معدوددی.

مسئله، اولا (هه‌لیاست)لر محکمه‌سنده رؤیت ایدلمش، محکمه‌ده ۵۵۹ حاکم حاضر بولونمشدی. حتی خطبای مشهوره‌دن لیزییاس، سوقراتیس ایچون بر مدافعه نامه ترتیب ایتدیکی حالده سوقراتیس حیاتنه ذره قدر اهمیت ویرمدیکی ایچون محکمه‌ده بلاخوف ایستدیکنی سویله‌مش، بوتون افکارینی آچیقدن آچیغه بیان ایلمشدی. سوقراتیسك بو طوغرو سوزلری اوزرینه محکمه‌ده اتفاق حاصل اولامامشدی. اعضادن ۲۷۸ی برائتنه، ۲۸۱ی‌ده محکومیتنه قرار ویرمشلردی. یالکز سوقراتیسه ویریله‌جك جزانك نوعنی تعیین ایتمك قالمشدی. محکمه اعضاسی واقعا اعدام جزاسنه قرار ویرمشلردی؛ فقط آتنه محاکمنده محکوملك‌ده بر تکلیفده بولونماسی اصولدندی. سوقراتیس بو حقنی استعمال ایتمك ایچون صوك درجه بر اعتدال ایله: «وطنداشلریمی فضیلتلی قیلمغه چالیشه‌رق وطنمه الی الابد خدمت ایتمکه حصر وجود ایتمکلکم ایچون حیاتمك صوك دقیقه‌لرینه قدر (پریتانه‌یس)ده حکومت حسابنه اعاشه اولونمامی تکلیف ایدییورم!» دیمشدی.

بوجواب، حاکملری بسبتون حدتلندیرمش، بونك اوزرینه اعضانك ۳۶۱ی‌ده اعدام قراری ویره‌رك سوقراتیس بالدیران ایچمکه محکوم اولمشدی. اواثناده آتنه‌دن (ده‌لوس) یورطیسنه کوندریلن دینی آلای هنوز عودت ایتمه‌مشدی. بو آلای عودت ایتمدن بر کیمسه‌نك اعدام ایدلمسی دیناً ممنوعدی. سوقراتیس اعدام جزاسی اجرا ایدیلنجه‌یه قدر تمام اوتوز کون محبسده قالمشدی. سوقراتیس بو مدتی، برمعتاد دوستلریله فلسفی مصاحباتده بولونارق بلا هیجان کچیرمشدی. حتی شاکردلرندن بری کندیسنه قاچماسنی تکلیف ایتمش، فقط سوقراتیس وطننك قوانیننه اطاعت ایده‌جکنی بیان ایدرك بو تکلیفی رد ایله‌مشدی.

نهایت (دهلوس) یورطیسنه گیدن‌ گمی آلای عودت ایتمشدی. اوصره‌ده گونش آتنه افقلرندن غروب ایتمش ، زندانجی‌ده سوقراتیسه بالدیرانی گتیرمشدی . سوقراتیس بو حیاتسوز زهری کمال سکون ایله ایچدیکی زمان اوراده بولونان حاضرون، حتی زندانجی بیله آجی آجی کوز یاشلری دوکیوردی. بر مدت صوکرا سوقراتیس باجاقلرنده تاب وتوان قالمادیغنی حس ایتمش ، ایشته او زمان دوداقلرنده آجی بر تبسم اولدیغی حالده شاگردلرندن برینه : « آسقله‌پیوس ایچون بر خروس قربان ایده‌جکدك . بونی صاقین اونوتما ! » دیمش ، بر مدت صوکراده تسلیم روح ایلمشدی (٣٩٩) .

اون بیکلرك سفری

ایران حکمداری دارا ٤٠٤ سنه‌سنده وفات ایتمش، أردشیر وکیخسرو نامنده ایکی اوغلی قالمشدی . أردشیر بیوکی اولدیغی ایچون مقام حکومته گچمش ، کیخسروده (لیدیا)ده والی اولارق قالمشدی. کیخسرو بر اردو طوپلایارق قارداشنه هجوم ایتمك ، انی تختندن ایندیرمك ارزوسنه قاپیلمشدی . کیخسرو ، یونان عسکرلرینك و بالخاصه اسپارطه‌لیلرك جسارتنه تماماً واقفدی. ذاتاً وقتیله‌ده لیزاندروسه پاره‌یی اوویرمش، لیزاندروس‌ده بو پاره ایله آتنه‌لیلرك آناطولیده‌کی شوکت وقدرتلرینی محوه چالیشمشدی.

کیخسرو عموم یونانستانه گوندردیکی بر بیاننامه‌ده ، کیم ارزو ایدرسه انی اجرتله استخدام ایتمکه حاضر بولوندیغنی بیان ایلمشدی. حتی یونانیلری معیتنه جلب ایتمك ایچون انلره طاتلی طاتلی وعدلرده بولونیور: «یایاگلنه بر بارگیر، بارگیرلی گلنه بر آرابه، تارلا صاحبی اولانلره کویلر، کوی صاحبی اولانلره‌ده شهرلر هدیه ایدیله‌جکدر . معاش حسابله ویرلیه‌جك ، اولچك اولچك ویریله‌جکدر.» دییوردی.

کیخسرو یونانیلردن ٣٣٠٠٠ هوپلیت طوپلامغه موفق اولمشدی . بونلرك یاریسی آرقادیالی و یا آناطولی یونانلیسی اولدیغی کبی قوماندانلری‌ده قله آرخوس نامنده بر اسپارطه‌لی ایدی . کیخسروك معیتنده‌ده ١٠٠٠٠ کشی قدر بر قوت واردی؛ فقط بو قوت پك فنا عسکرلردن مرکبدی.

کیخسرو ٤٠١ سنه‌سی ایلك بهارنده (سارد)دن حرکت ایلدیکی زمان قارداشی أردشیرك علیهنه حرکت ایتدیکنی عسکرلردن صاقلامشدی. بوتون عسکر آناطولی طاغلیلرینه قارشی حربه گیدییورز ظن ایدییوردی. اردو یکرمی گون ایچنده (طارس) شهرینه گلمش، فقط تکرار یورویشه باشلادیغی زمان اردوده بولونان یونانیلر صیزلانمایه

باشلامشلر ، کندیلرینی آلداتدیغندن طولایی قله آرخوس علیهنده بولونمغه ، حتی قله آرخوسی طاشه طوتارق اولدیرمکه قیام ایلمشلردی. فقط کیخسرو بونلرك معاشنی آرتدیرارق بو عصیانی یاتیشدیرمغه موفق اولمشدی. کیخسرو اردوبی کاه سوریه حکمدا- ری ایله حربه کیدییورز دییه قاندیرییور، کاه (بابل)ه کیده جکمز دییه آلداتیوردی. اردو حقیقةً پك اوزون بر یول قطع ایتمش ، صیجاقلر آلتنده متأثر اولمش ، الآن بر دشمنه تصادف ایده مه مشدی. فقط (بابل) دن یکرمی فرسخ مسافه ده (قوناقسا) موقعنه کلوبده اردوکاه قورمقله مشغول اولدیغی صره ده ایدی که اوزاقدن قان ترلر ایچنده بر آتلی کورونمش ، بو آتلی بویوك بر سرعتله ایلریله مش، کیمه تصادف ایتدیسه ایران حکمدارینك مدهش برار- دوایله ایلریله مکده اولدیغنی خبر ویرمشدی . بونك

قره زوسك یاقیلماسی (یونان صنایعندن)

اوزرینه کیخسرو زرهلرینی کییه رك عسکرینه محاربه نظامی آلدیرمش ، تام کونشك غروبه باشلادیغی صره ده اوزاقدن أردشیرك ، روایته کوره ، ۹۰۰۰۰۰ کشیدن مرکب اردوسی کورونمشدی . یونانیلر أردشیرك اردوسی کلنجه یه قدر هیچ بر حرکتده بولونمامشلر ، اردو ۶۰۰ متره قدر یاناشنجه حرب معبودلرینه الهیلر اوقویارق ایران اردوسنك اوزرینه آتیلمشلر ، جمله سنی رجعته مجبور ایلمشلردی. یونانیلر دشمنی شدتلی بر صورتده تعقیب ایدییورلر، انلری تلفات کایه یه دوچار ایلیورلردی. أردشیر، معیتنده کی عساکر محافظه ایله یونانیلری احاطه ایتمکه تشبث ایتمش ، فقط بو صره ده کیخسرو أردشیری طانیه رق اوزرینه آتیلمش ایسه ده بر مزراق ایله کوزندن یاره لانه رق تلف اولمشدی.

اوده بیکلرك رجعتی

او آقشام یونان عسکرلری چادرلرینه کلمشلر، فقط بو وقعه‌دن هیچ بر شی آکلایامامشلردی. یالکز ایرته‌سی کون، کیخسروك أولدیکنی و بوتون اردوسنك طاغیلدیغنی خبر آلمشلردی. صوکرا، أردشیر بونلره سلاحلرینی تسلیم ایتملرینی تکلیف ایتمش، فقط یونانیلر: «تسلیم سلاح ایتمك غالبه دوشمز، مغلوبه دوشر!» دیمشلردی. دها صوکراده کیخسروك جنراللرندن آریه‌یی ایران حکمداری انتخاب ایتمك ایسته‌مشلر ایسه‌ده آریه بوکا راضی اولمایه‌رق (نی‌یونی) والیسی تیزافه‌رنیس ایله برلشمش، تیزافه‌رنیس‌ده بو مسئله حقنده کوروشمك اوزرینه یونانیلرك قوماندانلری قله‌آرخوس ایله درت جنرالی و ۲۰۰ عسکری چادرینه دعوت ایدرك جمله‌سنی قیلیجدن کچیرمشدی.

شمدی، یونانیلردن قالان اوفاق برقوت بو واسع چوللر اردوسنده بیك درلو محرومیتلره کرفتار اولیوردی. باشلرنده یالکز بر کشی، اوده سوقراتیسك شاکردلرندن قسه‌نوفون قالمشدی. قسه‌نوفون بو عسکرلری قورتارمق ایچون ایران اراضیسندن کچمکدن باشقه چاره اولمادیغنی دوشونمش، عقد ایدیلن بر مجلسده کندیسنی قوماندان انتخاب ایتدیرمش، واو دقیقه‌دن اعتباراً مشهور (اون بیکلرك رجعتی) باشلامشدی.

او صره‌ده یونانیلر (دجله) ساحللرنده بولونیوردی. بو اون بیك عسکر یونانستانه کلك ایچون شماله طوغرو حرکت ایدرك دجله منبعلرینه کلمشلر، فقط بو اثناده تیزافه‌رنیسك شدتلی تعقیباتنه قارشی مزاحم ومشکلاته دوچار اولمشلردر. دها صوکرا (ارمنستان)ه داخل اولمشلر، قیشك شدتلی صوغوقلری، قارلری آلتنده قطع مراحل ایدرك (قره دکز) ساحلنه طوغرو حرکت ایتمشلردر. بو صره‌ده قسه‌نوفون دمدارده بولونیوردی. بر مدت صوکرا پیشداردن بر فریاد کلدیکنی طوینجه دشمن هجوم ایتدی ظن ایدرك او طرفه قوشمش، فقط پیشداره‌کی عسکرلرك: «دکز! دکز!» دییه فریاد ایتدکلرینی ایشیدنجه، کندیسی ایله برابر بوتون دمدار قطعاتی دکزك کورونديکی تپه‌یه قوشوشمشدی. آرتق هر کس سروردن آغلایور، بر برینی درآغوش ایدییور، دشمندن آلدقلری غنائمله تپه‌یه بر اهرام انشا ایدییوردی. بونلر دکزی کورر کورمز وطنمزه کلدك ظن ایتمشلردی. فقط زحمت ومشقت دها بیتمه‌مشدی. قسه‌نوفونك معیتی برمدت صوکرا

(طربزون)ە کلمش ، بوراده موجودلرینی یوقلامه ایتدکلری زمان ٨٦٠٠ هوپلیت و ١٢٠٠ تیرانداز قالدیغنی آکلامشلردی. دها صوکرا دکزدن کیتمکی تصور ایدرک اسپارطه امیرالندن بر کمی ایستەمشلر ، جواب رد آلنجه ساحل بوینی تعقیب ایدرک (بیزانس)دن آوروپایه کچمشلر ، بعده (تراکیا) قرالنك خدمتنه داخل اولارق طاغیلمشلردر . اون بیکلرك رجعتیده بو صورتله ختام بولمشدر . یونان عسکرلری (سارد)دن عزیمتلرندن اعتباراً اون بش آی ایچنده ٤٦٠٠ کیلومتره مسافه قطع ایتمشلردر. اون بیکلره قوماندە ایدن قسەنوفون بالآخره (آناباسیس) نامیله یازدیغی بر اثرده بو حرکات حقنده پك زیاده تفصیلات ویرمشدر.

آناطولیده لیزاندروس لیزاندروس آتنه دونانماسنی محو ایتدکدن صوکرا ، اوزمانه قدر آتنەیه تابع اولان آناطولی شهرلرینك کافەسنه حاکم اولمشدی . لیزاندروس بو حالدن استفاده ایدرك بو شهرلره تماماً حاکم اولاجق تدابیر و نظاماتەده توسل ایلمشدی. آتنەده اولدیغی کبی بو شهرلرك کافەسندەده زنکین و زادکاندن مرکب بر فرقه واردی . بو فرقه ، آتنەلیلرك التزام ایتدکلری دەموقرات فرقەسنك دشمنی اولدیغی کبی کندی خصملرینه قارشی محاربه ایدن اسپارطەلیلرك‌ده دوستی ایدی. ایشته لیزاندروس امور ادارەیی بونلره تسلیم ایتمش، هر شهرده بو فرقەدن منتخب واون اعضادن مرکب بر مجلس ایله لاکەدەمونیالی بر والینك ادارەسنده بردەاجرتلی عسکرصنفی تأسیس ایلمشدی. بو اون اعضا شهرده ادارۂ مطلقەیی حائز بولونیوردی. بونلر ایستدکلرینی نفی ایدرلر، اعدامه محکوم ایلرلر، ماللرینی حجز ایدرلردی. عسکرده بونلری اهالینك تجاوزاتنه قارشی محافظه ایدر، اون اعضانك امرلرینی انفاذ ایچون بویوك بر قوت تشکیل ایلردی . آناطولی شهرلرینك برچوغنده بو ادارۂ مطلقەیی حائز والیلر (هارموست)له خصملرینی دائما أزرلر، حتی (میلەت)، (هراقله) ، (طاشوز) و(بیزانس)ده دەموقرات فرقەسنه منسوب اولانلری اعدام ایلرلردی. (سیسام)دەایسه بر چوق اهالییی یالکز آرقەلرنده کی البسه ایله نفی ایدرلردی.بووالیلردن برچوغی کندیلرینه بو درجه بر نفوذ و قدرت بخش ایتدیکندن طولایی لیزاندروسك نامنی لسان تبجیل ایله یاد ایدرلر، نامنه نشیدەلر تنظیم ایلرلر، کویا بر معبود کبی اوکاده قربان تقدیم ایدرلردی. حتی (آیاثلوغ)ده (آرتەمیز) معبدینه لیزاندروسك برهیکلی قونمش،

(سیسام)ده معبوده هەرا نامەیاپیلان یورطیلرك عنوانی دکشدیریلەرك لیزاندروسك
نامی ویرلمشدی. لیزاندروس بو احتراماتدن بسبتون مغرور اولیور ، مغرور وظالم
بر ایران والیسی کبی حرکت ایدییوردی. آناطولیدن کلن والیلرله جنراللر اسپار-
طەیه بر چوق آلتونلر کتیرییورلر، فقط حشمت و تحکم کبی عاداتیده برلکده
کتیردکلری ایچون اسپارطەلیلرك ساده و انضباطه تابع حیاتنه بر درلو تحمل
ایده‌میورلردی. بو حاللر اسپارطەده غیر ممنونلرك مقدارینی آرتدیرییور ، همان هر
کس بر انقلاب یاپمق ارزوسنده بولونیوردی. بوتون اهالی لیزاندروسك احوالندن
شکایت ایدییوردی. نهایت أفورلر افکار عمومیەنك نەکبی بر نتیجه تولیدایدەجکنی
آکلامشلر، لیزاندروسی آناطولیدن چاغیرمغه مجبور اولمشلردی .

آکەسیلاوس اسپارطەلیلر لیزاندروسی آناطولیدن چاغیردقدن صوکره اورتەلغه
بر-کون عارض اولمشدی. اسپارطه، محافظهٔ حاکمیتنده دوام ایدییور،
طولو بر خزینەسی و آناطولیدەده ایرانیلره قارشی هرزمان سلاحه صارلمغه حاضر
بر اردوسی بولونیوردی . او صرەلرده اسپارطه قرالی وفات ایتمش، ١٥ یاشنده
بر اوغلی، لەئوتی خیدیس ایله ٤٤ یاشنده بر برادری ، آکەسیلاوس قالمشدی .
فقط لیزاندروس لەئوتی خیدیسی تخت حکومتدن محروم ایدرك دوستی آکەسیلاوسی
قرال انتخاب ایتدیرمشدی . لیزاندروسك بوندن مقصدی دوستنك نامنه ادارهٔ
حکومت ایتمکدی. فقط آکەسیلاوس بو ماهیتده بر انسان دکلدی. آکەسیلاوس
قیصه بویلی و طوپال، فقط اسکی قفالی، جنکاور بر اسپارطەلی ایدی . وطننك
نظامات وقوانیننه اطاعت ایتمکی کندیسی ایچون اك مبجل بر وظیفه عد ایدردی.

او صرەده آناطولیده اوفاق بر اسپارطه اردوسی ایران والیلرینك یونان
شهرلرینی آلمالرینه مانع ایچون اوچ سنەدن بری اوغراشیوردی . ٣٩١ سنەلرینه
طوغری اسپارطەیه کلن سیراکوزەلی بر یونانلی، فنیکەده ٣٠٠ کمیدن مرکب بر
دونانما حاضرلاندیغنی وغالبا ایران حکمدارینك اسپارطەیه تعرض فکرندە‌اولدیغنی
خبر ویرمش، بونك اوزرینه اسپارطەلیلر بویوك بر اردو ایله آکەسیلاوسی ایران
حکمدارینه قارشی کوندرمکه قرار ویرمشلردی . آکەسیلاوس لیزاندروس ایله
برابر (اولیس) لیماننده کمیلره راکب اولارق (آناطولی)یه کلمش ، اهالی
لیزاندروسی کورر کورمز حرمت و احتراماته غرق ایتمکه باشلامشلردی .

لیزاندروس نەدن گچسه بوتون خلق اونی آلقیشلایور ، اوندن باشقه کیمسەیی طانیمیوردی. گویا بوتون اردو ایچنده قرال ، لیزاندروسدی. آکەسیلاوسك بوکا فوق‌العاده جانی صیقلمش، حتی لیزاندروسك توصیه ایتدیکی تدابیری قبول ایتمیەرك بونی کندیسنەدە احساس ایتمشدی . بر کون لیزاندروس قراله طور و حرکتی حقنده موأخذەدە بولونمق ایچون: «آکەسیلاوس ، سن دوستلریکی کوچوك دوشورمك ایستیورسك.» دیمش، بونی ارزرینه آکەسیلاوس : «اوت ، کندینی بندن اوستون کوسترمك ایستەینلری!» دییه جواب ویرمشدی . آرتق بوندن صوکرا لیزاندروس قرالدن آشاغی بر وضعیتده قالمغه تحمل ایدەمەمش ، آکە-سیلاوسدن بر مأموریت طلب ایدرك (هللەسپون)ە متوجهاً حرکت ایتمشدی .

بوصرەدە ایران والیسی تیزافەرنیس، اردوسنی (قاریا)یە طوپلامش، آکە-سیلاوسه آناطولیدن چیقماسنی تکلیف ایتمشدی. تیزافەرنیس سواریلرله (مەآندر، مندرس) صحراسنده کمال موفقیتله محاربه ایدەجکنی امید ایدییوردی . فقط بو اثناده آکەسیلاوس (آیاثلوغ) طرفنه کلەرك اهالیدن طوپلادیغی حیوانلرله بر سواری قطعەسی وجوده کتیرمش، یکیدن برچوق یونانیلر طوپلایارق اردوسنك قوتنی تزیید ایتمشدی .

آکەسیلاوس، اردوسنك قوۀ معنویەسنی آرتدیرمق ایچون کندیلرینك ایرانیلره فائق اولدقلرینی کوسترمك ایستەمشدی . بونك ایچون‌ده اسیر اولارق صاتیلان ایران اسراسندن بر قاچ کشی‌ئی الوب بونلری عمومی میدانده تشهیر ایتدیرمشدر. ایرانیلر اوزون البسه کیدکلری ایچون تنلری دائما بیاض ، یونانیلر ایسه وجودلرینی آچیق بولوندیردقلری ایچون تنلری دائما کو-نشدن اسمر بولونوردی . ایشته آکەسیلاوسك عسکرلری ایرانیلرك بویله بیاض وقادین کبی نازك وجودلرینی کورونجه: «بویله بردشمنه قارشی هر زمان غلبه ایدرز!» دیمشلر، و بوسایەدە قوۀ معنویەلرینی ضایع ایتمەمشلردی .

آکەسیلاوس ترتیباتنی آلدقدن‌صوکره تیزافەرنیسه(پاقطول)جوارنده‌تعرض ایدرك مغلوب ایتمش، بعده فارنابازوسك ولایتنه کیرەرك موفقیاتنه دوام ایتمشدی . قسەنوفونك روایتنه کوره آکەسیلاوس‌ایرانیلرله حرب‌ایتمك ایچون بوتون یونا-نیلرك اتفاق ایتملرینی ارزو ایدرمش ! حتی اسپارطەلیلرك (قورەنت) جوارندەکی مظفریتلرینی خبر آلدیغی زمان: «ای یونانستان ! سن بوتون باربارلری زیر تحکمکه آلاجق قوتلری بویله پریشان ایتدیکك ایچون بدبختسك!» دییه فریاد ایتمشدی.

اسپارطه علیهنده اتفاق

فقط بو صره‌ده ایران والیسی تیتروستیس اسپارطه‌لیلری آناطولیدن چیقارمق ایچون بونلری اصل یونانستانده، کندی مملکتلرنده صیقشدیرمق ایسته‌مش، بونك ایچون‌ده تیمو-قراتیس نامنده بر ردوسلی‌یه ٥٠ تالان ویره‌رك یونانستانك بللی باشلی شهرلرینی حربه تشویق ایتدیر-مشدی. بو اثناده یونانیلر اسپار-طه‌لیلرك تحکمندن فوق‌العاده بیزار بولونیوردی. خصوصیله تبلیلر، (به‌ئوتی)یه حاکم اولمالرینه میدان ویرمدکلری ایچون اسپارطه‌لیلره قارشی درین بر کین باغلایورلر، قوره‌نتلیلرده (قورکیرا) ایله (سیرا کوزه)نی آلامادقلرندن طولایی اسپارطه‌لیلرك علیهنده بو-لونیورلردی. اسپارطه‌لیلر بونی خبر الیر آلماز تبلیلره قارشی لیزاندروسی کوندرمشلردی. فقط لیزاندروس (هی‌لیارطوس)شهری اوکنده وقوعه کلن بر محاربه‌ده تلف اولنجه اسپارطه‌لیلر آکه‌سیلاوسی چاغیرمغه قرار ویرمشلردی.

فیلومه‌ن (لووره‌ده‌در)

قوره‌نت حربی

آرتق تب، آتنه، آرغوس و قو-ره‌نت اسپارطه علیهنده تماماً اتفاق ایتمشلردی. بونلر، مرکزی (قوره‌نت)ده اولمق اوزره مشترك بر خزینه ایله بر مجلس تأسیس ایتمشلر، اسپارطه‌لیلره

کندی مملکتلرنده تعرض ایتمکه قرار ویرمشلردی . فقط اسپارطەلیلر دها اول حاضرلانمشلر ، اردولرینی قورەنت جوارینه کتیرمشلردی .

متفقلرك قوتی ۲٤۰۰۰ هوپلیت (٦۰۰۰ ی آتنەلی ، ۷۰۰۰ ی آرغوسلی، ٥۰۰۰ ی بەئوتیلی، ۳۰۰۰ ی قورەنتلی ، ۳۰۰۰ ی اوبەلی) ایدی. اسپارطەلیلرله متفقلرینك قوتی‌ده ۱٥۰۰۰ رادەسنده ایدی. فقط بونلر قورەنت‌دەکی استحکاماتی کچەمدکلری ایچون (پەلوپونەز)دن طیشاری چیقامامشلردی .

نەمف (لووردەدر)

بو اثناده آ کەسیلاوس شمالدن طوغرو کلیور ، و تسالیادن کچیوردی. آ کەسیلاوس (ترموپیل)دن کچەرك (بەئوتی)یه کلنجه متفقین ایله (قورونیا) صحراسنده چارپیشمش بو محاربەده متفقینی مغلوب ایلمشدی . آ کەسیلاوس بو مظفریتندن طولایی (دلفی) معبدینه یوز تالان کوندرمش ، قورەنتدن پەلوپونەزه کیرەمدیکی ایچون اردوسنی بحراً کوندرمکه مجبور اولمشدی . ینه بو صرەده (ئەغوس — پوطاموس) بوزغونلغندن صوکرا (قبریس) آطەسنه التجا ایدن آتنه جنرالی قونون (قبریس) قرالنك و ایران والیسی فارنابازوسك پارەسیله بر دونانما ترتیب ایدرك اسپارطه دونانماسنی آنسزین باصوب محو ایتمش (۳۹٤) ، بو اثناده اسپارطه آمیرالی تلف اولمش و او

تاریخدن اعتبارآده اسپارطه‌لیلر آناطولی‌یی كاملاً آلدن چیقارمشلردر.

متفقلر اسپارطه‌لیلره قارشی بو موفقیتی استحصال ایتدكدن صوكره (قوره‌نت)ده سوره‌كلی بر حرب اجراسنه باشلامشلردی. اون سنه امتداد ایدن بو مدهش حربده قوره‌نت دهموقراتلری اسپارطه طرفدارلرینی طرد ایدییورلر، آتنه‌لیلر ایله تبلیلر احراز موفقیت ایلیورلردی. بالخاصه آتنه جنرالی ئی‌فیقراتیس، اصول حربده كوستردیكی تجدد سایه‌سنده بو موفقیتلری بر قات دها توالی ایتدیرییوردی.

او زمانه قدر یونان اردولری هپ اسپارطه‌لیلر طرزنده محاربه ایدن اهل وطندن مركبدی. بونلر غایت آغر سلاحلر طاشیرلر و یاناشیق نظامده محاربه ایدرلردی. بو صره‌ده آتنه‌لیلر اردولرینك قوتنی آرتدیرمق ایچون شهرلردن اجرتلی عسكر طوپلامغه باشلامشلردی. بو عسكرلر، حربی كندیلرینه صنعت اتخاذ ایتدكلری ایچون حركات عسكریه‌نك هر درلو قواعدینه واقف بولونیورلر، وغایت سرعتله مانوره یاپیورلردی. ئی‌فیقراتیس بونلری (په‌لاست) حالنده تسلیح ایتمشدی. په‌لاستلر غایت كوچوك قالقان (په‌لتا) طاشیرلر، خفیف بر زره، هوپلیتلرككندن دها خفیف بر قوندره كییرلردی. مزراقلری غایت صاغلام وقلیجلری‌ده غایت اوزون اولدیغی ایچون محاربه‌ده‌كی حركتلری‌ده دها سریع و دها مؤثر اولوردی. په‌لاستلر محاربه میداننده یاناشیق نظامده طوپلو بر قطعه تشكیل ایده‌جك یرده اوفاق اوفاق قطعه‌لره آییریلیرلر، دشمنه آنسزین سرعتلی بر صورتده آتیلیرلر، دشمنك باصقیننه دوچار اولمامق ایچون دائما استحكامات كریسنده اخذ موقع ایدرلردی.

ئی‌فیقراتیس، اسپارطه‌لیلره قارشی بو عسكرلره غلبه ایتدیكی كبی قونون ایله فارنابازوس‌ده بوتون ساحللردن و آطه‌لردن اسپارطه‌لیلری طرد ایتدكدن صوكرا لاقونیا اوكنه كلمشلر، (كیته‌ر، سریغو) آطه‌سنی ضبط ایدرك (مه‌سه‌نی)یی خراب ایتمشلردی. دها صوكرا فارنابازوس (قوره‌نت)ه چیقه‌رق اهالی‌یه حربه دوام ایتملرینی توصیه ایلمش، فقط قونون حربه دوام ایده‌بیلمك ایچون آتنه دیوارلرینك یاپیلماسی لازم كلدیكنی بیان ایدنجه فارنابازوس دیوارك انشاسی ایچون برچوق پاره ویرمشدی. صوكره (تب)دنده ٥٠٠ عمله كوندرلمش، قونوزده (پیره)ده ٨٠ كمی ایله انشا آتی حمایه ایدرك دیوارك تكرار انشاسنه موفقیت حاصل اولمشدی (٣٩٣).

آنطالكیداس معاهده‌سی آرتق اسپارطه‌لیلر آتنه‌لیلرله ایرانیلره قارشی محاربه ایده‌میه‌جكلرینی آكلامشلر، ایران حكمداری ایله اتفاق ایچون (سارد) شهرینه آنطالكیداس نامنده بر اسپارطه‌لی كوندرمشلردی. آتنه‌لیلرده قونونی یوللامشلردی. فقط (سارد)ده‌كی ایران والیسی اسپارطه‌لیلری.

التزام ایدەرك قونونی حبس ایتمش، بو موفقیت اوزرینه اسپارطه مرخصی آنطا-لکیداس، سارد والیسی تریبازوس ایله برابر (سوز) شهرینه کلمش، أردشیر ایله ملاقات ایتدکدن صوکره (سارد) شهرینه عودت ایدرك بوتون یونان اقوامنی طوپلامش، جملەسنه خطاباً ایران حکمدارینك شو بیاننامەسنی اوقومشدی:

«حکمدار أردشیر، آناطولی شهرلری ایله قبریس آطەسنك کندیسنه عائد بولوندیغنی، آتنه‌یه تابع اولان (لمنی)، (ایمبروس) و (سیکیروس) مستثنی اولمق اوزره بویوك وکوچوك بوتون یونان شهرلرینك کاملاً مستقل بولونمالرینی تصدیق ایدر. بو مصالحەیی هرکیم قبول ایتمزسه، ایران حکمداری قبول ایدنلرله اتفاق ایدرك قبول ایتمینلره قارشی حرب ایدەجك. سفائن وخزائنی ایله انلره قارشی براً و بحراً محاربه ایلیەجکدر.»

أردشیرك بو بیاننامەیی نشردن مقصدی آناطولیدەکی یونانیلری ایران حکمدارینه قارشی مدافعەدن اوروپا یونانیلرینی‌واز کچیرمك‌وهرایکی قطعەدە‌بولونان یونانیلری بربرندن آیرمقدی. بونك اوزرینه یونان اقواممندن هیچ بری ایرا-نیلرله‌اتفاق ایدن اسپارطەلیلرله محاربەیی کوزه آلدیرامامش، جملەسی‌دە (آنطالکیداس معاهدەسی) دنیلن بومقرراتی قبول ایلمشدی. اسپارطه، بو معاهده ایله هیچ بر شی غائب ایتمەمشدی. حتی (مەسەنی)یی محافظه‌ایدییور، یونان شهرلرینك کافەسندن دها زیاده برقوتی حائز بولونیوردی. اوصرەدە اسپارطەلیلرك شوحالنی نظرتأسفله تلقی ایدن بر ذات آکەسیلاوسه: «اسپارطەنك بویله ایرانیلشمەسی پك عیب!» دیمش، آکەسیلاوس‌دە: «خیر، اسپارطەنك ایرانیلشمەسی دکل، اصل ایرانیلرك اسپارطەلیلاشماسی دیرسەك دها طوغرو اولور!» جوابنی ویرمشدی.

اسپارطەدە تیرانلر اسپارطەلیلر ایران‌و آناطولی‌یونانیلرینك‌اتفاقلرینی تأمین‌ایتدکدن صوکره اوروپا یونانیلرینه قارشی متحکمانه حرکت ایدییور-لردی. (آرقادیا)‌دە، (مانتینیا) اهالیسنی اسپارطه اردوسنه یاردم ایتمدکلری ایچون سپرلرینی ییقمغه دعوت ایدییورلر، اهالی‌بوندن‌امتناع‌ایدنجه، اردولریله (مانتینیا)یی محاصره ایلیورلردی. فقط شهرك هجوم ایله ضبط ایدیلەجك درجەدە متین، آجلق تأثیریله سقوط ایتمیەجك درجەدە ارزاقه مالك اولدیغنی آکلاینجه، شهرك سوری أتکندن کچن نهری سد ایدییور، صوکرا طوغلەدن یاپیلان دیواری صویه باصەرق چوکدیرییورلر، (مانتینیا)یی تسلیمه مجبور ایلیوردی (۳۸۵).

اسپارطەلیلرك بو حالی بوتون یونان شهرلرینی دلکیر ایدییوردی. بوصرەدە

خالکیدیکیاده‌کی (اوله‌نت) شهری سائر شهرلرله اتفاق عقد ایلمشدی . مذکور اتفاقه نظراً هر شهر مستقل بولوناجق ، بر شهرك اهالیسی دیکر شهرده ازدواج ایتمك، املاك صاتین آلمق حقنی حائز اولاجقدی. بو اتفاقده آتنه ایله تب‌ه‌قارشی غایت مساعد شرائط اتخاذ ایدلمشدی . فقط دیکر ایکی شهر (اوله‌نت)ه حسد ایدرك اسپارطه‌دن قوای امدادیه طلب ایلمشلر ، اسپارطه‌لیلرده بربرینی متعاقب ایکی قول اردو کوندرمشلردی. بوقول اردولردن بری خالکیدیکیایه کچه‌رك درت سنه(٣٧٩)حرب ایتمش، دیکری‌ده (تب)ه‌کچه‌رك شهرخارجنده اردوکاه‌قورمشدی. بو صره‌ده (تب)ده آریستوقراسی فرقه‌سنك رئیسی ، اسپارطه جنرالی فوبیداسه مراجعت ایتمش ، فرصتدن استفاده ایدرك (قادمیا) قلعه‌سنی ضبط ایتمسنی تکلیف ایلمشدی. صوکرا، اوکله‌یه‌طوغرو واورته‌لق قیزغین بر کونش آلتنده یاندیغی‌صره‌ده اسپارطه‌لیلری قلعه‌یه صوقه‌رق ده‌موقرات فرقه‌سنك رئیسی ایزمه‌نیاسی توقیف ایتدیرمشدی.

یونانیلر ، صلح حالنده بولونان دوست بر شهری سلاح ایله ضبط ایتدیکی ایچون فوبیداسه صوك درجه کوجنمشلردی. اسپارطه‌ده هرکس نه یاپاجغنی شاشیرمشدی. فوبیداسك حرکتی حقوقه مغایر ، فقط اسپارطه منافعنه موافقدی . شمدی بوحرکتندن‌طولایی‌فوبیداسه‌جزا ایتملی‌میدی؟ ایشته‌بونقطه‌ده آکه‌سیلاوسه مراجعت ایدلمش، آکه‌سیلاوس: «بر اسپارطه‌لی وطننه فائده‌لی کوردیکی هرشیئی یاپمق حقنی حائزدر!» دیمشدی . مع‌مافیه حکومت ، فوبیداسی بر جزای نقدی‌یه محکوم ایتمش، (قادمیا)یی محافظه وایزمه‌نیاسی اعدام ایتدیرمشدی (٣٨٣).

نبره پهلوپیداس (قادمیا) ضبط ایدلدکدن صوکره (تب)دن درت یوز کشی وطنلرینی براقوب آتنه‌یه التجا ایلمشلردی . بونلر آره‌سنده پهلوپیداس نامنده برکنج واردی. بوکنج غایت زنکین واصیل اولمقله برابرصوك درجه جسور، علوجنابه مالك برذاتدی. پهلوپیداس‌وطننی قورتارمق‌ایستیور،بونك ایچون هیچ بر فداکارلقدن کری طورمیوردی. حتی یوز قدر تبلی‌ایله برلشه‌رك (کیته‌رون) أتکنده بر قصبه‌یه کلمش ، بورادن تبه کیرمك ایچون خفی بر اتفاق وجوده کتیرمشـدی . پهلوپیداس بوکا موفق اولمق ایچون تب اغنیاسندن اولوب اساساً شهرده قالمش اولان خارون، (تب)ی اداره‌ایدن پوله‌مارخلرك کاتبی‌فیلی‌داس

ایله اویوشمش، آتنەلی طرازیوولوس کبی اودەوطننی قورتارمق عزمنه دوشمشدی. او اثناده کانون اول ایچنده بولونیلیوردی. پەلوپیداس قارانلق و صوغوق بر کیجەده، قارلر وفورتنەلر ایچنده اون بش کشی ایله حرکت ایتمشدی. بونلر

معدن اصاغەسی (برلین موزەسندەدر)

آرقەلرینه مانتولر کیمشلر، کندیلری آوجی ظن ایدلسین دیه اوکلرینه کوپکلر صالیویرمشلر، شو صورتله شهره داخل اولارق خارونك أوینده طوپلانمشلردی.

او صرەده فیلیاس‌ده شهرك پولەمارخلرندن ایکیسنی، آرخیاس ایله فیلیپی أوینه آقشام یمکنه دعوت ایتمشدی. منفیلرك خارونك أوینه صاقلاندقلری خبر ویرلدیکی زمان بونلرهنوز عشرته باشلامشلر، بوخبر اوزرینه خارونه بر آدم کوندروب چاغیرتمشلردی. خارون کندیسنی چاغیردقلری زمان فوق‌العاده اندیشه ایتمش، فقط پولەمارخلرك یانـنه کلیرکلمز اعتدالنی اودرجه محافظه ایلمشـدی که پولەمارخلر ایشـك بر یاکاشلقدن ایلری کلدیکنه ذاهب اولارق خارونی

صالیویرمشلردی . فقط آره‌دن بر مدت کچرکچمز آرخیاسه بر مکتوب کلمشدی. بو مکتوبده پەلوپیداسـك اتفاق خفیسنه دائر آتنه‌دن معلومات ویریلیور، بو ایشـك غایت جدی اولدیغی سویلنیوردی . فقط آرخیاس او صره‌ده غایت سرخوش اولمش بولوندیغی ایچون مکتوبی، اوزرینه اوزاندیغی یاصدیغك آلتنه صوقمش: «جدی ایشلرده یارینه!» دیمشدی .

برمدت صوکره فی‌لباس خارونك أوینه، متفقلره‌ده خبر کوندرمشدی. بونلر باشلرینه چام‌وقاواق داللری اورتمشلر، قادین قیافتنه کیرمشلردی. فقط ایچری کیرر کیرمز خنجرلرینی چیقارارق درحال پوله‌مارخلری تلف ایتمشلر، صوکرا آریستو-قراسی فرقه‌سنك رئیسلرینی بولوب انلری‌ده اولدرمشلردی . متفقلر بو وظیفه‌یی اکمال ایتدکدن صوکره بوتون حبسخانه‌یی آچدیرمشلر، دها صوکرا (آفیون) معبدینه یرلشمشلردی . بو صره‌ده بر طرفدن منادیلر سوقاق سوقاق طولاشیور، اهالی‌یه حریت اعلان ایدییور، دیکر طرفدن بوتون اهالی نه‌یه اوغرادقلرینی بیلمیه‌رك اللرنده مشعله‌لر سوقاقلره فیرلایوردی. بو اثناده (قادمیا) ده بولونان اسپارطه‌لیلر بو کورولتودن هیچ برشی آکلامیه‌رق قلعه‌دن چیقمغه جسارت ایده‌میورلردی.

ایرتسی کون شهره برچوق آتنه‌لی کلمش، بوتون خلاصکارلر تجیل اولونمشدی. دها صوکرا (قادمیا)ده‌کی اسپارطه عسکرلری‌ده آجلقدن تسلیم اولمشلر، اسپارطه طرفداری اولان تبلیلر چوجقلریله برابر تلف ایدلمشلردی.

أپامینونداس بوصره‌ده (بەئوتی) ده برچوق مستقل شهرلر واردی. بوشهرلرك کافه‌سی-ده (بەئوتارقلر) طرفندن اداره اولونور برحکومات متحده تشکیل ایدییورلردی. بونلرك الك ایلری کلنی (تب) شهری اولدیغی ایچون سائرلرینی اداره ایتمك ایستیور، فقط بو شهرلر (تب)ه تابع اولمغی ایسته‌میورلردی. (تب)ك مقصد سیاسیسی (بەئوتی) قطعه‌سنه تماماً حاکم اولمقدی . واقعا تبلیلر اکثریا حربده شجاعتلریله تمیز ایدرلردی. فقط حکومتلری اودرجه‌ بر نفوذه مالك دکلدی. فقط اسپارطه‌لرك طردندن صوکره (تب) أپامینونداس نامنده بری طرفندن اداره ایدلمشدی که ، بوذات یونانستانك الك مشهور سپاهلرندندی .

أپامینونداس اصیل، فقط فقیر برعائله‌یه منسوبدی . فیثاغور مکتبنه منسوب بر معلمدن درس کورمش، غایت قناعتکارانه بر حیات امرار ایلمشدی . أپامینونداس هیچ شراب ایچمز، یمکی‌ده غایت آز ییردی . آرقه‌سنه کییه‌جك یالکز بر لباسی واردی . روایته کوره برکون یورطیلردن برینه کیتمك ایچون أثوابنی ییقاتمغه لزوم کورمش، أثوابی ییقانوب کلنجیه قدر أویندن طیشاری‌یه چیقامامشدی . حتی باش قوماندان تعیین اولونوبده حربه کیده‌جکی زمان

حاضرلغنی کورمك ایچون برندن ٤٥ دراخمی قدراودنج پاره آلمغه مجبوراولمشدی. أپامینوندس بو ضرورتندن ممنون اولور، کندیسنك بو سایەده بر چوق اندیشەلردن قورتولدیغنی سویلردی. أپامینونداس هرتبلیدن زیاده تحصیل کورمشدی. کیتاره وفلاوطه چالار، پهلوان کورەشلرندن حظ ایتمز، یالکز اسلحه استعمالی ایله قوشولردن حظ ایدردی. بو سببدن بنیەسی غایت صاغلامدی.

أپامینونداس آز لاقیردی سویلر، صوك درجه بر بلاغت ابراز ایدردی. طبیعتی غایت صمیمانه ایدی. حتی لطیفه بیله ایدرکن حقیقتدن آیرلمازدی. أپامینونداس جدی وانسانیت پرور، متین و متواضع ایدی. باش قوماندان اولدقدن صکره بیله وطننك قوانیننه، ملتنك مقرراتنه اطاعت ایتمش، هیچ برشکایتده بولونمادن عادی بر هوپلیت کبی خدمت کورمشدی.

أپامینونداس، برلکده سفر ایتدکلری زماندن بری پەلوپیداس‌له دوست اولمشدی. هر ایکیسیده (تب) ی بەئوتی‌یه حاکم ایتمك ایسترلر، انی یونانستانك اك ذی‌اقتدار بر شهری اولارق کورمك آرزو ایدرلردی. فقط بونك ایچون اسپارطەلیلره غلبه ایده‌بیلەجك بر اردو لازمدی. ایشته بو ایکی وطنپرور دائما بوکا چالیشمشلردی. پەلوپیداس بونك ایچون (مقدس طابور)ی تشکیل ایلمشدی. بو طابور (تب)ك اك اصیل عائلەسنه منسوب ۲۰۰ کنجدن عبارتدی. بونلرك وظیفەسی محاربەده اك تهلکەلی موقعی اشغال ایتمك واردویه نمونۀ امتثال اولمقدی.

تب واسپارطه (آنطالکیداس معاهدەسی)ندن بری آتنەلیلرك آناطولی ساحلنده هیچ کمیلری قالمامش، (پیره) لیمانی‌ده برکیجه اسپارطەلی بر جنرال طرفندن آنسزین ضبط ایدلمشدی. آتنەلیلرك قوۀ بحریەجه ضعفندن استفاده ایدن قورصانلر، آطەلر دکزنده آتنه سفائن تجاریەسنی صویبیورلر، آتنەلیلری خسارات کلیەیه دوچار ایدییورلردی. آتنەلیلر بوکا موفق اولمق ایچون (بیزانس)، (ساقز) و(ردوس) ایله اتفاق ایتمشلر، دها صوکرا متفق شهرلرك مقدارینی یتمشه ابلاغ ایلمشلردی (۳۷۷). متفقلرك یکانه مقصدی اسپارطەلیلره قارشی استقلاللرینی محافظه ایلمکدی. هر شهر آتنەیه بر مرخص کوندرەجك، بونلر آتنه ملتندن بسبتون آیری اولمق اوزره قرار ویرەجك، ایجاب ایدن تدابیری اتخاذ ایلیەجکدی.

اوسنەلر حرب سنەلری ایدی. آکەسیلاوس (تب) حوالیسنی تاراج ایدییور، أکینلری یاقیور، تبلیلرله اوفاق تفك محاربەلرده بولونیوردی. تبلیلر واقعا بو حربلردن پك متضرر اولیورلردی؛ فقط عین زمانده اسپارطەلیلرله محاربه ایتمکه آلیشیورلردی. حتی روایته کوره بواوفاق محاربەلردن برنده آکەسیلاوس یارەلانمش، بونك اوزرینه اسپارطەلینك بری آکەسیلاوسه: «ایشته، تبلیلره ویردیکك درسلرك ثمرەسی!» دیمشدی. ینه بر کون پەلوپیداسـك مقدس طابوری ایله اسپارطەلیلر اره‌سنده تصادفی بر محاربه وقوعه کلمشدی. بو صره‌ده پەلوپیداسـك

رفقاسندن برى : «دشمن ايچنه دوشدك!» ديمش ، پەلوپيداس‌ده جواباً : «دشمن بزم ايچمزه دوشدى نيچون ديميورسك؟» ديه باغيرمشدى. أپامينونداس، معيتده‌كى جزئى بر قوتله اسپارطه‌ليلرك عددجه فائق قوتلرينى مغلوب ايتمش ، بو موفقيت تبليلرك قوهٔ معنويه‌لرينى آرتديرمش، انلره اسپارطه‌ليلرله محاربه ايده‌بيله‌جكلرينى اثبات ايلشدى. حتى آتنه‌ليلر تبليلرك مظفريتندن انديشه ايتمكه باشلامشلر، نهايت اسپارطه‌ليلرله مصالحه ايتمشلردى. بو مصالحه موجبنجه هر شهر استقلالنى محافظه ايده‌جك، صلحى قبول ايتمينلره قارشى متفقاً حركت ايليه‌جكدى. بو شرائطى تبليلرده قبول ايتمشلر، يالكز كنديلرينك بوتون (بەئوتى)يه حاكم بولوندقلرينى كوسترمك ايچون كنديلرى حقنده (تبلى) كلمه‌سى قوللانيلميوب (بەئوتيلى) كلمه‌سنك قوللانلماسنى ارزو ايتمشلردى. آكەسيلاوس بو تكليفى ردايديور، أپامينونداس‌ده اصرار ايديوردى. نهايت آكەسيلاوس : «سن بەئوتيده‌كى شهرلرك استقلالنى طانيمورميسك؟» ديه صورمش. أپامينونداس‌ده «سن لاقونياده‌كى شهرلرك استقلالنى طانيميورميسك؟» ديه مقابله ايدنجه آكەسيلاوسك فوق‌العاده جانى صيقيلارق: «بەئوتى‌يى حر براقميه‌جقميسكز؟» ديمش، أپامينونداس‌ده: «سزده لاقونيايى حر براقميه‌جقميسكز؟» ديه مقابله ايتمش ، بونك اوزرينه آكەسيلاوس معاهده‌دن تبليلرك اسمنى سيلمشدى .

لەوقترا محاربه‌سى

آرتق اسپارطه ايله تبك آره‌سنى كاملاً بوزولمشدى. حتى او صره‌ده (فوكيد)ده بولونان اسپارطه قرالى قلەئومبروطوس، تبليلره بەئوتى شهرلرينى سربست براقمالرينى تكرار تكليف ايتمش، آلديغى جواب رد اوزرينه ١٠٠٠٠ قدر هوپليت ايله (بەئوتى)يه استيلا ايدرك تبليلرك ٦٠٠٠ كشيدن مركب اردولرينه قارشى (لەوقترا)ده بر محاربه اجرا ايلشدى. بو محاربه‌ده أپامينونداس عسكرينى بسبتون يكى بر طرزده ترتيب ايتمش، عسكرى طوپلو بر قطعه حالنده تنظيم ايده‌جك يرده صول جناحى دها قوتلى (يعنى اللى صره درينلكنده) ترتيب ايدرك پەلوپيداسك قوماندەسنده‌كى مقدس طابورى بورايه مأمور ايلشدى . بو صول جناح، اسپارطه‌ليلرك اك كزيده قطعاتندن تشكل ايدن صاغ جناحلرينه تعرض ايدرك اسپارطه‌ليلرى مغلوب ايلشدى . تبليلرك موفقيتنى تأمين ايدن بو نظام ، دشمن جبهه‌سنه موازى اولميوب مائل اولديغى ايچون بالآخره بو نظامه (مائل نظام) دنيلمشدى .

لەوقترا محاربەسندە اسپارطە قرالی قلەئومبروطوس أولمش ، عسکرلری جسدینی آلوب اردوکاهلرینە چکلمشلردی. بو خبر فلاکت اسپارطەدە شایع اولدیغی صرەدە اسپارطەلیلر بر شنلك اجرا ایدییورلردی. اوکون اردونك مغلوبیتی هرکسی دلخون ایتمش.. فقط ایرتسی کون، محاربەدە فدای جان ایدنلرك اقرباسی شنلك البسەسیلە کلمشلر، فرار ایدنلرك عائلەلری‌دە ماتم ایچندە قالارق أولرندن طیشاری‌یە چیقمامشلردی. اسپارطەلیلر بو حرکتلریلە ، بر اسپارطەلی ایچون محاربەدە فدای جان ایتمەنك اك بویوك بر سعادت، فرارك ایسە اك أليم بر مذلت اولدیغنی کوسترمك ایستەمشلردی .

مدللی آرتەمیزی
(موزۀ همایوندەدر)

پەلوپونەزدە تبلیلر محاربەسی لەوقترا یونانیلر اوزرینە بویوك بر تأثیر اجرا ایلشدی. اوزمانە قدر مغلوب اولماز ظن ایدیلن اسپارطەلیلردە آرتق تبلیلر طرفندن مغلوب ایدلمشلردی . بو مغلوبیت پەلوپونەزدەدە عکس تأثیر حصولە کتیرمش ، پەلوپونەز اقوامی اعلان استقلالە قیام ایلشلردی . حتی (مانتینیا)دە بوفرصتدن استفادە ایدرك اسپارطەلیلرك ییقدیغی سورلری انشا ایدییور، (تەکەئە)دەکی دەموقراتلر اسپارطە طرفداری اولان آریستوقراتلرلە محاربەیە باشلایور.

آرقادیانك غربنده‌كی دەموقرات شهرلر يك وجود بر ملت حالنده طوپلانارق (لافونیا) حدودنده (مەغالوپولیس) شهرینی‌بنا ایلیوردی. بوصره‌ده أپامینونداس‌ده اسپارطه‌لیلره پەلوپونەزده تعرض ایدلمسنی تبلیلره تكلیف ایتمش ، معیتنه آلدیغی اردو ایله (قورەنت)دن (پەلوپونەز)ە كچمشدی. أپامینونداس یولده تصادف‌ایتدیكی شهرلر خلقیله برلشەرك (اوروتاس) وادیسنه اینمش ، دها صوكرا اسپارطه شهری قارشیسنده اردوكاه قورمشدی (٣٧٠).

اسپارطه‌نك اطرافنده هیچ سپر یوقدی. بوكا ذاتاً لزوم‌ده كورولمه‌مشدی. حتی‌براردونك لاقونیایه‌استیلا ایتمسی بونكله ایلك‌دفعه واقع‌اولیوردی. اسپارطه‌لیلر، قارشیلرنده دشمن اردوسنی كورنجه دهشت ایچنده قالمشلردی . قادینلر آغلایور، ارككلر جسارتنی غائب ایدییوردی . آ كەسیلاوس ٧٥ یاشنده اولدیغی حالده متانتنه قطعیاً خلل كتیرمیوردی . حتی‌سلاحه آلتنه طوپلاناجق هلیوطلرك كافەسنی آزاد ایده‌جكنی اعلان ایتمش، معیتنه طوپلادیغی ٦٠٠٠ هلیوط ایله تپەلری اشغال ایتدیرمشدی .

بو اثناده تبلیلر (اوروتاس) صوینی كچیور، سواریلری اسپارطه اوكلرینه كلیور ، اسپارطه‌لیلردن ٢٠٠ كشی شهری تسلیم ایچون خفی اتفاقلر عقد ایدییوردی. هركس آ كەسیلاوسه بو خائنلره تعرض ایتمسنی تكلیف ایلیوردی. فقط آ كەسیلاوس هیچ بیلمەمزلكدن كلمش، كندیسی یالكز باشنه بووطن خائنلرینه طوغرو ایلرىلیەرك : « امرلریمی یاكلش آ كلادیكز . او طرفه دكل، بو طرفه كیده‌جكسكز! » دییه باغیرمش، اسپارطه‌لی خائنلر آ كەسیلاوسك بر شیدن‌خبری یوق ظن‌ایدرك امرلرینی‌تماماً اجرا ایتمشلردی. آ كەسیلاوس تپەیی انلره بوصورتله اشغال ایتدیردكدن صوكرا اوكیجه بونلرك بوتون رؤسلسنی قلیجدن كچیرمشدی .

بو صرده أپامینونداس اردوسی اعاشه‌دن عاجز قالمش ، دكزه قدر بوتون ممالكی تاراج ایدرك پەلوپونەزدن چیقمغه قرار ویرمشدی . فقط پەلوپونەزدن چیقمازدن اول كذركاهنده دائمی بر اثر براقمق‌ایچون ، اسپارطه‌لیلره تابع اولان مەسەنیلیلری اسپارطه‌نك دائمی بر دشمنی اولمق اوزره مستقل بر ملت حالنده احیا ایتمشدی. حتی (ایتوم) طاغی اوزرینه غایت صاغلام دیوارلرله یكی برشهر، (مەسەنی) شهرینی انشا ایتدیرمش، شهری (كەفالەنی) و (نوپاتیس) ده بولونان

مەسەنیلیلر واسکی مەسەنیلیلرك اجدادی اولان هیلوطلرله طولدیرمشدی(٣٦٩). او تاریخدن اعتباراً (مەسەنی) استقلالنی محافظه ایتمش، اسپارطەلیلر طرفندن اصلا ضبط ایدیلەمشدر.

أپامینونداس پەلوپونەزه داخل اولدیغی صرەده، بر سنەدن عبارت اولان قوماندانلق مدتی بیتمشدی. فقط احوال کندیسنك امر وقوماندایی ألده بولوندیرماسنه لزوم کوستردیکی ایچون أپامینونداس قوماندانلغنی ینه عهدەسنده ابقا ایتمش، (تب) ه عودتنده قوماندانلق مدتنی درت آی تمدید ایتدیکندن طولایی اعدامه محکوم ایدلمشدی. أپامینونداس، حقنده ویریلن بو قراره هیچ بر شی دیمەمش، یالکز: «پك اعلا! بن اولمکه راضی‌یم. فقط یالکز بر شی ایسترم: مزاریمك اوزرینه لەوقترا، اسپارطه ومەسەنی موفقیتلری‌ده یازلمالیدر.» دیمش ودرحال برائت قازانمشدر.

تسالیاده پەلوپیداس بو اثناده تسالیاده‌کی اقوام، متفرق بولوندقلرندن متحداً حرکت ایده‌میورلردی. (فەریس) شهرینك تیرانی بواتحادی تأمین ایچون ٦٠٠٠ کوکللو طوپلایارق بوتون تسالیا خلقنی قومانداسی آلتنه آلمغه موفق اولمشدی. دها صوکرا قوتلی بر اردو تشکیلنه موفق اولنجه ایرانی فتحه حاضرلانمش، فقط بر کون تبعەسنی حضورینه دعوت ایتدیکی اثناده یدی کنج طرفندن تلف ایدلمشدی. یرینه بالآخره قاردشی کچمش ایسەده اوده یکنی آلکساندروس طرفندن اتلاف اولونمشدی. فقط آلکساندروس مقام حکمداری‌یه کچر کچمز اهالی‌یه ظلم ایتمکه باشلامش، بوتون تسالیا اهالیسی بومظالمدن بیزار قالارق (تب)دن معاونت طلب ایلمشدی. (تب) بو مراجعت اوزرینه پەلوپیداسی کوندرمش، پەلوپیداس آلکساندروسی کندیسنی (تاغوس، جنرال) انتخاب ایتدرمکدن واز کچیرمش، صوکرا ایکنجی دفعه تسالیایه کچدیکی صرەده آلکساندروسه اردوکاهنده تصادف ایتمش، فقط بو سفر آلکساندروس پەلوپیداسی توقیف ایتدیرەرك محبسه آتدیرمشدر.

روایته کوره، پەلوپیداس توقیف ایدلدیکی صرەده هیچ اعتدالنی بوزمامشدی. حتی کندیسنی زیارته کلنلره آلکساندروسك یاقینده جزاسنی کورەجکنی سویلیور، آلکساندروسه خبرلر کوندرەرك کندیسنی نەدن اعدام ایتمدیکنی صوریور، ألندن برکره قورتولورسه کندیسنه نه جزالر ایدەجکنی سویلیوردی. برکون آلکساندروس بو حاله تعجب ایدرك: «نیچون بویله چابق اولمك ایستیورسك؟» دیه سؤال ایتمش، بونك اوزرینه پەلوپیداس: «انسانلری ومعبودلری کندکدن نفرت ایتدیروب سنك برآن اول اولمکلکك ایچون..» دیه جواب ویرمشدی. حتی آلکساندروسك زوجەسی بوقهرمان اسیری کورمك ایچون برکون محبسه کلمش، پەلوپیداسه:

«پهلوپيداس، زوجه‌كه او قدر آجيورمكه...» ديجه پهلوپيداس جواباً : « بن، سكا دها زياده آجيورم . چونكه سن بر اسير اولماديغك حالده آلكساندروس كبى مضر بر حريفه تحمل ايديورسك!» ديمشدر.

(تب) ، پولوپيداسى قورتارمق ايچون بر اردوكوندرمشدى . بواردوده أپامينونداس‌ده بولونيوردى . او صره‌ده أپامينونداس ، قوماندانلقدن عزل ايدلمش اولديغى ايچون اردوده‌عادى برهوپليت‌صفتيله خدمت‌ايديوردى.اردوآلكساندروسه تعرض ايدوبده موفق اولامايجه عسكرلرك انتخابى اوزرينه قوماندانلغى أپامينونداس درعهده ايتمش، پهلوپيداسى قورتارمغه موفق اولمشدى .

بر قاچ سنه صوكرا پهلوپيداس تكرار تساليايه كلمش ، آلكساندروس ايله ايتديكى بر محاربه‌ده تلف اولمشدر . برمدت صوكراده آلكساندروس، زوجه‌سى طرفندن قتل ايدلمشدر.

تب وايران تبليلرك نفوذ وحاكميتى آتنه‌ليلرك حســدينى موجب اوليوردى . برطرفدن آتنه‌ليلر اسپارطه‌ليلرله اتفاق ايديور ، ديكر طرفدن آرقاديالیلر اسپارطه‌ليلردن قورتولمق ايچون تبليلرى امداده چاغيريوردى . تبليلر بو دعوته اجابت ايدرك پهلوپه‌نه‌زه كلمشلر، فقط اسپارطه‌ليلرك سيرا كوزه تيراندن عســاكر معاونه آلماسى اوزرينه هيچ برشيئه موفق اولمادن پهلوپونه‌زدن چيقمغه مجبور اولمشلردى (٣٦٨) .

تبليلر آرتق اسپارطه‌ليلرله يالكزباشنه‌حرب ايتمك ايستيورلردى. حتى‌قوتلرينى برقات‌دها تزييد ايچون پهلوپيداسى ايران حكمدارى ايله اتفاقه كوندرمشــلردى . بو صره‌ده آتنه وآرقاديادن‌ده مرخصى كوندرلديكى حالده ايران حكمدارى پهلو-لوپيداسك تكليفنى قبول ايتمش، (تب)ك ارزو ايتديكى شيئك نه‌دن عبارت اولديغى صورمش ، پهلوپيداس ده جواباً : «مه‌ســه‌نى‌نك مستقل اولماسى وآتنه‌نك سفائن حربيه‌سنى چكمه‌سى ! » ديجه ايران حكمدارى بوشرائطى موافق كوره‌رك تبليلرله اتفاق ايتمشدى. پهلوپيداس بو اتفاقى تأمين ايتدكدن صوكره ممنوناً وطننه عودت ايتمش ، آتنه‌ليلر ايســه هيچ بر شيئه موفق اولامدقلرى ايچون مرخصــلرينى اعدام ايتمشلردى .

پهلوپيداس (تب) ه عودتنده ايران حكمدارينك نامه‌سنى حامل بر ذاتى‌ده برابر كتيرمشدى. تبليلر بوتون متفقلرينى طوپلامشلر، ايران حكمدارينك‌نامه‌سنى

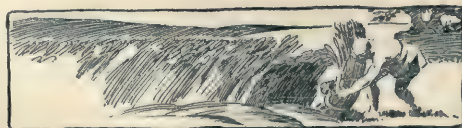
اوقوتمشلر، بواتفاقه داخل اولدقلرینه دائر متفقلرینه یمین ایتدیرمك ایستەمشلردی. فقط آرقادیا مرخصی (سوز) دن عودتنده ایران حکمدارنده هیچ بر حشمت موجود اولمادیغنی وطنداشلرینه سویلمش، آرتق اندن صوکرا یونانیلرك ایراندن هیچ قورقولری قالمامشدی. بوسببدن آرقادیالیلر، تبلیلرك ارزوسنه موافقت ایتمەمشلر، (تب)دن آیریلارق اسپارطه وآتنه ایله اتفاق ایلمشلردی.

مانتینیا محاربەسی

تبلیلر آرتق اسپارطەنك نفوذینی تمامیله قیرمغه قرار ویرمشلردی. أپامینونداس تکرار بر اردو ایله پەلوپونەزه کلمش، آرغوس ومەسەنی اهالیسنی طوپلامشدی. آکەسیلاوس‌ده اسپارطەیی مدافعه ایچون برفرد براقیەرق (مانتینیا)یه کلمشدی. اوصرەده تموزبدایتی ایدی. تبلیلر قوماندانلق صنعتنده‌کی مهارتلری سایەسنده بوسفرده احراز مظفریت ایتمشلردی. فقط أپامینونداس محاربه اثناسنده برمزراق ایله کوکسندن یارالانمش، مزراغك دمیری چیقارلدقدن صوکره اردوسنك مظفر اولدیغنی کورەرك وفات ایلمشدی.

أپامینونداس مجروح برحالده اردوکاهه کتیرلدیکی زمان اطبا، دمیر وجودندن چیقاریلیر چیقارلماز أولور، دیمشلردی. أپامینونداس براز صوکره خدمتجیسنی چاغیرمش، قالقانك قورتاریلوب قورتارلمادیغنی سؤال ایتمش، قالقانی کندیسنه کوستریلنجه پك ممنون اولمشدی. دها صوکرا، هانکی‌طرفك مظفراولدیغنی صورمش، بەئوتیلیلرك مظفریتنی ایشیدنجه: «اوبله ایسه، آرتق اوله‌بیلیرم.»دیمش‌ودمیرك یارەسندن چیقارلماسنی امرایتمشدر. أپامینونداسك باشی‌اوجنده بولونانلر آجی آجی آغلایورلردی. بو صرەده ایچلرندن بری: «سن بویله هیچ بر خلف براقادن أوللی‌میدك؟» دییه باغیرمش؛ أپامینونداس، دوداقلرنده آجی بر تبسم اولدیغی‌حالده: «دها نه ایستیورسکز؟ سزه لایموت ایکی قیز اولاد براقیورم. بری لەوقترا، اوبری‌ده مانتینیا مظفریتلری.» دیمش وتسلیم روح ایتمشدر.

تبلیلر بو محاربەده قوماندانسز قالنجه هیچ بر ایش کورەمەمشلر، نهایت (مەسەنی)نك استقلالنی تصدیق ایتدیرمك اوزره اسپارطەلیلرله مصالحەعقدایتمشلردر.

یدنجی فصل

یونانستان وماکدونیا

(قبل المیلاد ۳۶۲ — ۳۳۶)

ماکدونیا تسالیانك شمالنده و(اولیمپوس) طاغنك آرقەسنده (تسالیا) دن دها بویوك بر صحرا واردی. بو صحرانك اطرافی طاغلرله محاط ، دکزله ارتباطی ایسه یالکز بر نقطەدن عبارتدی. تسالیادن بر چوق نهرلر جریان ایدر، بونلر باتاقلر تشکیل ایدرك دکزه دوکورلردی . بو صحرانك شرقنده ، صرپ ویوکسك بر سلسلهٔ جبال کریسنده باشقه بر صحرا دها واردی. (استریمون) نهری بو صحرا اورتاسندن جریان ایدردی . نهرك دکزدن طرفه اولان قسمی آلتون معدنلرینی حاوی آغاجلق طاغلرله محاطایدی. بوایکی صحرا آرەسندەده (خالکیدیکیا) شبەجزیرەسی، آطەلر دکزینه طوغرو اوچ بویوك چیقندی تشکیل ایدرك ایلریلردی. ایشته (ماکدونیا) قراللغی بوراده تأسیس ایدلمشدی.

ماکدونیا غایت مزروع، مرعالری مبذول، لیمانلری چوق بر مملکتدی. کویلو- لردن وجندیلردن ترکب ایدن اهالیسی (آلەن) لردن عد اولونوردی . فقط بونلر ساحللرده اوطوران یونانیلرك عادات واحوالنی قبول ایتدکلری کبی طبق انلر کبی یونانیجه تکلم ایدرلردی . ماکدونیا ، اسکیدن بر چوق قبیلەلره آیرلمشدی . بو

قبیله‌لر هپ بر قرال اداره‌سنده بولونوردی. بو قراللردن بری کندیسنی (هراقلیس) خاندانندن عد ایتمش، بوتون ماکدونیا اوزرینه حاکمیت ادعاسنده بولونمشدی. حتی بونلردن بری‌ده، (پلاته‌ئه) محاربه‌سندن اول دشمنک حرکاتندن یونانیلری خبردار ایدن آلکساندروس ایدی. آلکساندروس قراللغنک مقر اداره‌سنی (پیدنا)یه نقل ایتمش، (اولیمپ) اویونلرینه بارکیرلر تقدیم ایلمشدی. آرکه‌لائوس نامنده دیکر بر قرال‌ده رسام زه‌وقزیس، شاعر اوریپیدیس کبی یونانستانک الک کزیده صنعتکارلرینی جلب ایتمش، مقر اداره‌سنی (په‌للا)ده تأسیس ایلمشدی.

فیلیپک مسکوکاتی

(برلینده‌در)

ماکدونیالیلر غایت ساده وجاهلانه یاشار بر قومدی. بوراده بر چوق چوبانلر طولاشیر، طاغلرک یشیل بایرلرنده سورولرینی اوتلادیردی. زادکان یعنی زنکینلر هپ ماهر آوجیلردن، شجیع جنکاورلردن، ایچکی مبتلالرندن عبارتدی. مثلا عمرنده بر یابان طوموزی اورمیان کیمسه ضیافتلرده بولونمق صفتنی حائز اولامازدی. عمرنده دشمن اولدیرمین کیمسه وجودینه ایپ صارمق مجبوریتنده بولونوردی. ضیافتلرده سرخوش اولمق همان عادت حکمنده ایدی. فقط بو قابا وجاهل قومده مکمل بر اردو وجوده کتیره‌جك هردرلو وسائط موجوددی. زادکان سواری‌یه، متباقیسی پیاده‌یه قبول اولونور، همجوار حکومتلره قارشی مقابله‌یه مقتدر فعال بر اردو وجوده کتیریلیردی.

فیلیپ ٥٥٩ سنه‌سنده ماکدونیا تختنه یکرمی ایکی یاشنده کنج بر حکمدار کچمشدی. بوذات، فیلیپ ایدی. فیلیپ أپامینونداس طرفندن رهن مقامنده (تب)ه کتیرلمش، بوراده اوچ سنه قالمشدی. بو اثناده یونانیلرک اردولرینی وسیاستلرینی پك یاقیندن تدقیق ایلمشدی. فیلیپ، بر یونانلی کبی آثار بدیعه‌دن ذوقیاب اولور، بر ماکدونیالی کبی آودن، بارکیردن و شرابدن حظ ایدر، حربده قناعتی ومتانتی ایله هر کسی کندیسنه حیران ایدردی. فیلیپ آته غایت کوزل بینر، کمال مهارتله یوزر، محاربه‌ده فوق‌العاده شجاعت ابراز ایلر، سفرك بوتون مشاق ومتاعبنه تحمل ایدردی. وقت حضرده ایسه سویملی اطواری، روحپرور

سوزلريله هركسی مسحور ايلردی. فيليپ اوزون ضيافتلردن، طاتلی مصاحبه‌لردن پك حظ ايدردی.

فيليپ ادارهٔ حكومته كچديكی زمان ماكدونيا هر طرفدن تهديده معروض بولونيوردی. ايلليرياليلر غربدن استيلا ايديبور، (په‌ئونی‌ليلر) شمالدن تجاوز ايليوردی. تراكياليلر شرقی، آتنه‌ليلر جنوبی متمادی تهديدلر آلتنده بولونديرييور، بالخاصه يونانيلر (آنفی‌پوليس)ی آلمق ايستيورلردی. حتی كندی مملكتنده بيله رقيبلر موجود اولديغی كبی زادكان ايله عسكرلرده امين بر حالده بولونميوردی. فيليپ بوتون بومشكلاتی برطرف ايتمك ايچون تراكيالیلری پاره ايله صوصديرمش، آتنه‌ليلرله اتفاق ايتمش، په‌ئونيليلرله ايلليرياليلری‌ده طرده موفق اولارق كنديسنی قرال اعلان ايتديرمشدی.

فيليپ بوتون بو موفقيتلری احراز ايلدكدن صوكرا مملكتك احتياجنی تدقيق ايتمش، وطنی خارجه قارشی قورومق ايچون منتظم براردويه لزوم اولديغنی تقدير ايدرك ماكدونيا اردوسنی تشكيل ايتمكه باشلامشدر.

فيليپ، تشكيل ايلديكی اردويی اجرتلی عسكرلردن تشكيل ايتمه‌مشدی. سواری‌يی زادكاندن، پياده‌يی اهاليدن انتخاب ايتمك اوزره بوتون ماكدونيا تبعه‌سندن تشكيل ايلمشدی. افرادك اك صاغلام و اك متين اولانلری (فالانقس) لری تشكيل ايدر، بونلره سلاحلری قرال طرفندن ويريليردی. افرادك تسليحات وتجهيزاتی بربرينك عينی ايدی. هپسی‌ده باشلرينه بر مغفر، آرقه‌لرينه كوساله‌دن بر زره كيرلر، بوارلاق بر قالقان، قيصه بر قيلج، بش‌بچق متره اوزونلغنده بر اوق قوللانيرلردی. محاربه ميدانـنده (فالانقس) يعنی منتظم بر كتله حالنده ترتيب اولونورلردی. ماكدونيا فالانقسلری ١٦ صره درينلكنده و هپسی‌ده اوزون مزراقلرله مسلحدی. اوكده‌كی آلتی صره مزراقلرينی دشمنه طوغرو چويره‌رك ايكی اللريله طوتارلردی؛ او صورتله كه اك اوكده‌كی صره‌نك افرادی آلتی مزراقله حمايه ايدلمش اولوردی. مزراقلر غايت اوزون اولدقلری ايچون آلتی صره‌نك مزراقلری‌ده هپ برنجی صره‌نك ايلريسنده بولونوردی. اك آرقه‌ده‌كی صره‌لر مزراقلرينی ديك طوتارلر، ايجابنـده ارقداشلرينه ياردم ايدرك يارەليلرك يرلرينه كچرلردی. بعضاً اك آرقه‌دن سكز صره آرقه‌لرينی آرقداشلرينه چويره‌رك عكسی طرفه دونرلر، او زمان (فالانقس)ه هيچ بر طرفدن تجاوز ممكن اولمازدی. ماكدونيا فالانقسلری، يانه ياقلاشلماسی قابل اولميان دمير ديكنلی برجانواره تشبيه ايديليردی.

فالانقس غايت آغر، حركتی صوك درجه بطی، دوز اراضيدن ماعدا هيچ بر يرده مانوره ايتمكه غيرمقتدر، يانشيق نظامده بر قطعه ايدی. سريع حركتلر اجرا ايتمك، تپه‌لره طيرمانمق، استحكاملره تعرض ايتمك ايچون فيليپ اسلحهٔ خفيفه و برده اوفاق بر قالقانله مجهز بر پياده صنفی احداث ايلمشدی. كذا فيليپك سواريسی‌ده واردی. بو سواری هپ زادكاندن

فیلیپ وعسکرلری (مه‌سته‌رسك تابلوسندن)

مرکبدی. بونلر قرالك یاننده‌یاشارلر، ایجابنده خاصه وظیفه‌سی کوررلردی. ماکدونیا سواریلرینه (آته‌ریا، آرقداش) نامی ویریلیردی. فیلیپ بو سواریلرك تسلیحات وتجهیزاتنی یکنسق برحاله

کتیره‌رك سواری صنفنی غایت مکمل برصورتده تنسیق ایلمشدی . هر نفره معدنی بر زره ، برقالغی و برقیلج ویرلمش، مجموعی ۸۰۰ کشیدن مرکب منتظم برسواری وجوده‌کتیرلمشدی.
فیلیپ، شهرلری محاصره ایتمك ایچون آلات حربیه‌ده استعمال ایدردی . بونلر ایری قایا پارچه‌لریله یاتمش اودون آتمغه مخصوص بالیستلر، دیوارلری دلمك ایچون قوچ باشلری ، سپرلری آتمق ایچون محوری اوزرنده دونن قوله‌لردن عبارتدی . ایشته بوصورتله ماکدونیا اردوسی آغر وخفیف پیاده‌لرله سواری وطوپجیدن مرکبدی. او زمانه قدر یونانستانده بویله مکمل هیچ بر اردو کورولمه‌مشدی . اردونك موجودی بدایتده ۱۰۰۰۰ کشیدن عبارت ایکن فیلیپك شوکت وسطوتی آرتدقجه اردونك‌ده‌قوتی آرتمش،نهایت ۳۰۰۰۰ کشی‌یه بالغ‌اولمشدی.
ماکدونیا اردوسی یونان اردولرینك جمله‌سنه یالکز قوت ومقدار جهتیله دکل، تشکیلات وانضباط جهتیله‌ده فائقدی . یونان عسکرلری اوزون یورویشلردن اوصانیرلر ، ایلك بهاردن اول سفره باشلایامزلردی . سفره کیده‌جکلری زمان کندیلریله برابر بر سوری خدمتکارلر وآرابه‌لر کتیررلر، بوصورتله سفری یورویشلری غایت آغر برصورتده اجرا ایدرلردی . فیلیپ ایسه بوتون اردوسنه اسلحه‌سی وآغرلقلریله برابر کونده اللی کیلومتره یول یوروتوردی . عسکرك آرابه کتیرملرینه مانع اولور، هوپلیتلرك اون‌کشی ایچون ، سواریلرك‌ده هرنفرایچون بر خدمتکاردن فضله کتیرملرینه مساعده ایتمزدی. حرب ایچون موسمه اصلا رعایت ایتمز، حتی قیشین بیله اردوسنی سفر بر حالده بولوندیرردی . روایته کوره فیلیپ، صیجاق صو ایله یقاندیغی ایچون ارباب حیثیتدن بر اجنبی‌یی طرد ایتمش ، اردوکاهه مغنیه کتیردکلری ایچون جنراللرندن ایکیسنی عزل ایلمش ، یورویش اثناسنده صو ایچمك ایچون قولدن آیرلدیغندن طولایی زادکاندن بر دلیقانلی‌یه کوزل بر صوبا آتمش ، ویریلن امری دیکله‌میوب صره‌دن طیشاری چیقدیغی ایچون زادکاندن برینی‌ده اعدام ایتدیرمشدر .

فیلیپ و آتنه‌لیلر آتنه یاواش‌یاواش پهلوپونه‌ز حربی فلاکتلرندن قورتولمشدی. آتنه‌ده اوتوز تیرانك سقوطندن بری آرتق قانون اساسی‌یی دشمن، برقاچ کشی‌ایله ملتی اداره‌یه منهمك هیچ برفرقه قالمامشدی. اسکی‌اختلال تشبثلرندن اصلا اثر کورولمیور ، اهالی مجلسی حکومتی غایت مکمل صورتده اداره ایدییوردی. حاکملر اسکیسی کبی مشهور وذی‌اقتدار ذواتدن مرکب‌دکلدی. بونلر مجلسلری اداره‌دن زیاده مجلسلرك اداره‌سنه کندیلری تابع اولیورلردی . اهالی جنراللره اعتماد ایتمیور، بونلرك احتراصندن قورقارق اڭزیاده خطبانك سوزلرینه تابع اولیوردی . آرتق آتنه، غایت بویوك برتجارت شهری حالنه کلمشدی. بوشهر سفائن حربیه‌سنی یرینه کتیرمش، آطه‌لر دکزنده‌کی یونان شهرلرینه قارشی یکیدن حاکم اولمق‌سوداسنه‌دوشمشدی. فقط‌شمدی آتنه‌نك‌نظری آناطولی‌یه‌دکل، اڭ زیاده (هلله‌سپون) و(خالکیدیکیا) طرفارینه توجه ایلمشدی . .

آتنه‌لیلر (تب)ه قارشی حرب ایتدكلری اثناده جنرال تیموتیس قوماندا-سیله‌ده خالكیدیكیا طرفلرینه بر دونانما كوندرمشلردی. بو دونانما خالكیدیكیا شهرلریله (كرسونه‌زوس)ك بر قسمنی ضبط ایلمشدی (۳٦٤). دها صوكرا أپامینونداسك وفاتنی متعاقب ماكدونیاده‌كی آلتون معدنلرینه بر چوق مهاجرلر كوندر-مشلر، حتی (كرسونه‌زوس)ی‌ده ضبط ایدرك قره‌دكز یولنه تماماً حاكم اولمشلردی. او صرەده آتنه‌ده اجرتلی عسكر قوللانلدیغی ایچون بو سفرلر آتنه‌یه پك مصرفلی اولمشدی. آتنه بو حربلری اجرا ایتمك ایچون كمیجیلرله افراده معاش ویرمك مجبوریتنده بولونیور، فقط متفقلرندن اعانه آلمادیغی ایچون‌ده پك زیاده مشكلاته دوچار اولیوردی. بو مشكلاتی بر طرف ایتمك ایچون اهالی‌یه غایت آغیر ویركی وضع ایدلمشدی. دها طوغروسی هر حرب، آتنه ایچون مصارفك تزییدینه بادی اولیور، آتنه‌لیلر هم حاكمیتلرینی محافظه ایتمك ایستیور، هم‌ده مصرفلرینی آرتدیرمقدن قورقیوردی. اهالی مجلسی عظیم بر تردد ایچنده قالمشدی. مجلس گاه حرب ایتمك ارزو ایدییور، گاه بر اقتصاد ومسالمت پولتیقه‌سی تعقیبنی ارزو ایلیوردی.

فیلیپ اولا آتنه‌لیلرله اتفاق ایتمكی دوشونمش، محاربه‌لردن برنده اسیر ایتدیكی بر قاچ آتنه‌لی‌یه هدیه‌لر وصمیمانه یازلمش مكتوبلر ویره‌رك آتنه‌یه كوندرمشدی. فقط فیلیپك پروژه‌لری آتنه‌لیلرك منافعنه كلیاً مغایردی. فیلیپ، قراللغنی ساحللره قدر تمدید ایتمك ایستیور، (خالكیدیكیا)ده‌كی شهرلری أله كچیرمك ارزو ایدییوردی. آتنه‌لیلر ایسه بو شهرلرك محافظه‌سنه صوك درجه اعتنا ایدییورلردی.

فیلیپ ایله آتنه بیننده ایلك اختلاف (آنفی‌پولیس) شهری یوزندن میدانه چیقمشدی. آنفی‌پولیس) اهالیسی آتنه‌یه تابع اولمق ایسته‌مه‌مش، آتنه‌لیلرده فیلیپدن امداد طلب ایلمشلردی. فیلیپ بونلرك ارزولرینی تماماً قبول ایتمش، (آنفی‌پولیس)ی آلمش، فقط صوكرا آتنه‌لیلره اعاده ایتمه‌مشدی. فیلیپ بو موفقیتی احراز ایلدكدن صوكرا آلتون معدنلرینه طوغرو حركت ایتمش، بوراده غایت مستحكم بر شهر تأسیس ایدرك (فیلیپ) نامی ویرمشدی (۳٥٦). روایته كوره فیلیپ بالآخره بو معدنلردن هر سنه ۱۰۰۰ تالان (۳۰۰۰۰۰۰۰ غروش) آلمغه موفق اولمشدی.

آتنه‌لیلر فیلیپك بو حركتندن متأثر اولارق ماكدونیالیلره اعلان حرب ایتمشلردی. فقط بو حرب، آتنه‌لیلری پك بویوك مشكلات قارشیسنده بولوندرمشدی.

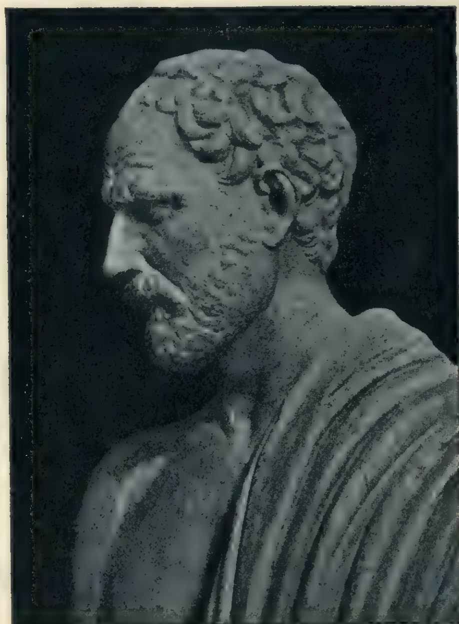
او صره‌ده آتنه (بیزانس)، (ساقیز) و (رودوس) ایله متفق بولونیوردی. فقط اسپارطه قورقوسی قالقدقدن صوکرا بو اتفاقدن هیچ بر فائده کورمین متفقلر آتنه‌دن آیرلمغه چالیشمشلر، حتی بوسببدن طولایی آتنه‌یه یاردیم ایتمکدن‌ده امتناع ایلمشلردی. بونك اوزرینه اسپارطه‌لیلر متفقلرینی انضباط آلتنه آلمق ایچون‌دونانما سوقنه‌مجبوراولمشلردی. آتنه تمام اوچ سنه متفقلریله حرب ایتمش، نهایت عقدصلحه راضی اولمشدی (٣٥٥). فقط بومصالحه‌یکرمی ایکی‌سنه‌اول عقد ایدیلن اتحاده کلیاً نهایت ویرمشدی. آتنه‌لیلر بوفلاکتلراوزرینه حربدن اوصانمشلر، جنراللرینی تحت محاکمه‌یه آلمشلر، برقاچ سنه قدر قطعی برصلح عقد ایتمکله برابردائما صلح ومسالمت طرفدارلرینك سوزلرینی دیکله‌مشلر، هیچ بر طرفه دونانما سوق ایتمه‌مشلردر.

دەموستەنیس ایشته تام بو صره‌ده آتنه‌ده دەموستەنیس ظهور ایتمشدی. دەموستەنیس بلیغ و مؤثر سوزلریله آتنه‌لیلری غلیانه کتیرییور، آتنه خلقنی فیلیپه قارشی حرب ایتمکه تشویق ایلیوردی.

دەموستەنیس حال و وقتی یرنده بر آتنه‌لینك اوغلی ایدی. باباسی سلاح فابریقه‌طوری ایدی. دەموستەنیس هنوز سکز یاشنده یتیم قالدیغی زمان وصیلر ألنده قالمش، بوتون ثروت و املاکی هبا اولوب کیتمشدی. حتی باباسندن قالان ١٤ تالاندن بر مدت صوکرا آنجق برتالان قالابیلمشدی. دەموستەنیس، دعوالر ایچون نطقلر ترتیب ایدن ایزایوسدن صنعت خطابت تحصیل ایتمش، حتی اون سکز یاشنه کلیر کلمز وصیلری علیهنه اقامهٔ دعوی ایدرك اموالنی کاملاً اعاده ایتمکه انلری محکوم ایتدیرمشدی. دەموستەنیسك بو دعوی مناسبتیله ایراد ایتدیکی نطق، ایلك نطقی ایدی. دەموستەنیس دها صوکرا خطیبلکی صنعت اتخاذ ایدیتمش، استادی ایزایوس کبی اوده دعوالری اولان کیمسه‌لر ایچون نطقلر ترتیبنه باشلامشدی. دەموستەنیس آتنه سیاستنك نه صورتله اداره‌سی لازم کله‌جکنه دائر بر کون اهالی مجلسنده نطق ایراد ایتمکه باشلامش، فقط ایلك کرسی‌یه چیقیشنده اهالینك قهقهه‌لرینه هدف اولمشدی. دەموستەنیس نطق سویلرکن کککه‌لیور، جمله‌لری اوزاتیور، صوك درجه مشکلات ایله ایراد نطق ایتدیکنی کوستره‌جك طورلرده بولونیوردی. فقط بو حال دەموستەنیسك هیچ جسارتنی قیرمامشدر. دەموستەنیس نهایت چالیشه چالیشه کوزل سوز سویله‌مکی اوکرنمش،

صنعت خطابتده غیر مقبول عد اولونان نقصانلرینی تماماً اکمال ایلمشدر.

روایته کوره دهموستهنیسك اوکونکی نطقنده حاضر بولونان مشهور آقتورلردن سا-تیروس، دهموستهنیسی صوك درجه تشویق ایتمش، بوحالدن طولایی جسارتی قیرلمامسنی توصیه ایلمشدی. حتی کندیسنده کوردیکی استعدادی فوق العاده تقدیر ایتمکله برابر بالخاصه طرز تلفظنی اصلاح ایتمسنی تکلیف ایلمشدی. دهموستهنیس بونك اوزرینه کندیسنه یرآلتنده بر یر یاپدیرمش، هرکون یالکنز باشنه بورایه قاپانارق نطق ایرادینی تعلیم ایتمشدر. دهموسته-نیس هرکون بوراده قاپالی قالمغه مجبور اولمق ایچون باشنی یاری‌یه قدر تراش ایدر، صاچنك یاریسی چیقنجیه قدر اهالی قارشیسنه چیقمغه اوتانیرمش. کذا آچیق یرلرده‌ده نطق ایراد ایتمه‌یی تعلیم ایدرمش. دهموستهنیس کاه یوکسك سسله نطق ایدرك طاغلرده طولاشیر، کاه دکز کنارینه کیدر، آغزینه چاقل طاشلری طولدیرارق سسی طالغه‌لرك کورولتیسنه حاکم اوله‌جق وجه‌ایله نطقلر ایراد ایلرمش.

دهموستهنیس (واتیقانده‌در)

دهموستهنیس نطق ایرادینی شو صورتله تعلیم ایتدکدن صوکرا اهالی مجلسنه کلمش، ایراد ایتدیکی نطقلرله خلقك صوك درجه توجهنه مظهر اولارق یونانستانك اك بویوك خطیبلری صره‌سنه کچمشدر. دهموستهنیس نطقلرینی فوق العاده بر دقت واهتمام ایله حاضرلار، معناسز سوزلر صرفندن دائما چکینیر، هر جمله‌یی وجیز وآهنکدار بر طرز اکتساب ایده‌جك وجه‌ایله ترتیب ایدردی. دهموستهنیس، نطق ایراد ایدرکن مؤثر ومنتظم طورلرده بولونمغه‌ده دقت ایلردی. برکون آتنه‌لینك بری دهموستهنیسه: «برخطیبك اك برنجی اوصافی نه‌در؟» دییه سؤال ایتمش، دهموستهنیس جواباً: اولا جربزه.— صوکره؟ —: جربزه — دها صوکره؟ —: ینه جربزه.» دیمشدر.

دهموستهنیس آتنه‌ده صلح و مسالمت پولتیقه‌سنی ترویج ایتمین فرقه‌یه منسوبدی. بو سببدن اهالی‌یه غایت مؤثر نطقلر ایراد ایدر، آتنه خلقنی حربه تشویق ایلردی. او صره‌ده بو فرقه‌یه منسوب دها بر قاچ خطیب واردی که انلرده هیپه‌ریدیس ایله لیکورغوسدی.

حرب مقدس

تمام اون سنه‌دن زیاده آتنه‌لیلر فیلیپه قارشی ماکدونیا ساحللرنده حرب ایتمشلر ، شایان اهمیت هیچ بر موفقیت احراز ایده‌مه‌مشلردی . فقط بو اثناده تبلیلرده محاربه‌یه باشلایجه آرتق یونانستانده عمومی بر حرب وقوعه کلمشدی .

تبلیلر، قومشولری فوکیدلیلردن انتقام آلمق ایچون بونلری دلفی معبدینه تابع بر تارلایی سورمکله اتهام ایدییورلردی. دلفی معبدینک حمایه‌سی آنفیقتی‌یونی مجلسنه عائد اولدیغی کبی تبلیلرده آنفیقتی‌یونی‌یه صوك درجه‌حاکم بولونیورلردی. تبلیلر بونفوذلرندن استفاده‌ایدرك فوکیدلیلری آغر برجزای نقدی‌یه محکوم ایتدرمشلردی (۳۵٦). تبلیلرك بو حرکتی فوکیدلیلرك پك زیاده کوجلرینه کیتمشدی . حتی فوکید زادکانندن فیلومه‌لوس بویله حقسز بر حکمه راضی اولدقلری ایچون وطنداشلرینی تعییب ایتمش ، هومه‌رك بر مصرعنی اوقویارق فوکیدلیلرك وقتیله دلفی معبدینك محافظه‌سنه مأمور اولدقلرینی وبناءعلیه بو حقی استرداد ایتمك لازم کالدیکنی بیان ایلمشدی . بونك اوزرینه فوکیدلیلر فیلومه‌لوسی قوماندان انتخاب ایتمشلر، آنفیقتی‌یونینك حکم ایتدیکی جزای نقدی‌یی ویرمکدن امتناع ایلمشلردی.

فیلومه‌لوس قوماندانلغی‌درعهده ایتدکدن صوکرا (اسپارطه)یه کلمش، اسپارطه قرالی آرخیداموس ایله اویوشارق ۱۵ تالاز آلمغه موفق اولمشدی . فیلومه‌لوس (فوکید)ه عودتنده معیتنه بر چوق عسکر آلمش، (دلفی) یی ضبط و محافظلرینی قتل ایدرك فوکیدلیلر علیهنده ویریلن حکمك صورتلرینی‌ده سیلدیرمشدی . صوکرا معبدك اطرافنه بر سپر انشا ایتمش، دلفی معبدینك محافظه‌سی یالکز فوکیدلیلره عائد بولوندیغنی بوتون یونان شهرلرینه اعلان ایتدیرمشدی . ایشته فوکیدلیلرك بو حرکتی اوزرینه آنفیقتی‌یونی (حرب مقدس) اجراسنه قرار ویرمشدی.

آنفیقتی‌یونینك طلبی اوزرینه ، اسپارطه‌دن ماعدا ، یونانستانك همان بوتون شهرلری فوکیدلیلره قارشی اتفاق ایتمشلردی . آتنه دونانما سوق ایدییور، دیکر متفقلرده ۱۰۰۰ کشیلك براردو ایله تعرض ایلیوردی . فوکیدلیلر بو اتفاقه قارشی مقابله ایچون (دلفی) معبدنده‌کی پاره‌یی آلمشلر، بو پاره ایله ۱۰۰۰۰ کشیلك براردو طوپلامغه موفق اولارق وحشیانه برحربه باشلامشلردی. بوحرب اولانجه دهشتیله حکم فرما اولیوردی . اسیرلر کناهکار صفتیله قتل ایدیلیور، غالبلر تلفاتك

کومولمه‌سنه مساعده ایتمیوردی. فیلومه‌لوس تسالیایه استیلا ایتمش، فقط به‌ئوتیلیلرده فوکیدی ضبطه قیام ایلمشلردی. ایشته بو اثناده فیلومه‌لوس دشمن الینه دوشمه‌مك ایچون کندیسی (پارناس) تپه‌سندن آشاغی آتمش، فجیع بر صورتده ترك حیات ایلمشدر. صوکرا فیلومه‌لوسك یرینه اونومارخوس کچمش، (دلفی) معبدنده قالان خزائنی ضبط ایدرك بونلری پاره حالنده ضرب ایتدیرمشدر. اونومارخوس بو پاره ایله یونان شهرلرینی جلب ایلدکدن صوکرا بیوك براردو ایله (به‌ئوتی)یه کیرمشدر. به‌ئوتیلیلر بو فلاکت اوزرینه فیلیپه مراجعت ایتمشلردر. فیلیپ، اونومارخوس ایله ایتدیکی بر محاربه‌ده اولا موفق اولامامش، فقط بالآخره ۲۰۰۰۰ پیاده و ۳۰۰۰ سواری ایله تعرض ایدرك فوکیدلیلری مغلوب ایتمش، تلف اولانلر کاملاً دکزه دوکولمشدر. حتی محاربه‌ده تلف اولان اونومارخوسك جسدی بر یره آصیلارق اهالی‌یه تشهیر ایدلمشدر (۳۵۲).

فیلیپ بو موفقیتی احراز ایلدکدن صوکرا (تسالیا)نك اك مهم لیمانلرندن اولان (پاغازوس، غولوص) لیمانی ضبط ایلمشدی. فیلیپك مقصدی ترموپیلی ضبط ایتمکدی. فقط آتنه‌لیلرك کوندردکاری بیوك برقوته قارشی حرکت ایده‌میه‌جکنی آکلایارق رجعته مجبور اولمشدی.

حرب مقدس دها صوکرا آلتی سنه دها دوام ایلمشدی. بو اثناده فوکیدلیلر دلفی معبدنده‌کی پاره‌یی، آپوللونه نذر ایدیلن آلتون و کوموش اشیایی ضبطایدرك عسکر طوپلایورلر، آتنه ایله اسپارطه‌دن امداد آلیورلردی. حتی تبلیلر ایران حکمدارینه مراجعت ایتمشلر، ایراندن ۳۰۰ تالان آلمغه موفق اولمشلردی.

اولنت و کرسونزوس

فیلیپ (ترموپیل) جهتندن ایلریله‌مکه موفق اولامانجه ماکدونیایه جوار اولان آطه‌لر دکزی ساحلنی ضبطه قیام ایلمشدی. ذاتاً بو جهتدن (آنفی‌پولیس) ایله (پیدنا)یی ضبط ایتمش، دها صوکرا (تراکیا) ساحللرینه طوغروده برسفر اجرا ایدرك (بیزانس) شهرینه قدر ایلریله‌مش و بیزانسلیلرله اتفاق ایتمشدی. فیلیپ (بیزانس)ی الده ایتدکدن صوکرا آتنه‌یه بغدای کلن یولی، قره‌دکز طریقنی تماماً الده ایتمشدی.

فیلیپك حرکتی آتنه‌لیلری جداً اشغال ایتمش، فیلیپه قارشی قوتلی بر دوننما کوندریله‌رك یونانستانه طوغرو ایلریله‌مسنه ممانعت ایدلمشدی.

ایشته بو صره‌ده دهموسته‌نیس، آتنه‌ده فیلیپ علیهنده‌کی نطقلرینی ایراده‌باشلامشدی. دهموسته‌نیس، (فیلیپیك نامی ویریلن) بونطقلرندن برنده: «ای آتنه‌لیلر! نه زمان‌وظیفه‌کزی یاپاجقسکز، دها نه بکلیورسکز؟ یکی برحادثه‌می، یوقسه براحتیاجمی سزی بویله تقیید ایدیبور؟ — فقط حر انسانلر ایچون اك ضروری احتیاج ناموسسزلقدن وقایهٔ نفس دکلیدر؟ حالا عمومی‌میدانلرده بربریکزه: «یکی نه‌حوادث وار؟» دیه صوررارق طولاشوب طوراجقمیسکز؟ بوندن یکی حوادث دها نه اولابیلیر: ماکدونیالی بر حریف آتنه‌یه غلبه چالیور، یونانستانه حکم ایدیبور!» دیبور، آتنه‌لیلره اویله‌اجرتلی عسکرلردن‌دکل، اصل آتنه وطنداشلرندن‌مرکب بر اردو کوندرملرینی توصیه ایدیبوردی. صوکرا: «بز ثروتلریمزله یاردم ایتمکی، بدنمزله خدمت ایتمکی هیچ کوزیمزه آلدیرامیورز» دیه‌رك آتنه‌لیلرك افعالدن زیاده اقواله تابع اولدقلرندن شکایت ایلدکدن صوکرا: «آتنه‌لیلر! سزه کمی، هوپلیت، سواری وپاره جهتیله یك، حتی هر قومدن دها زیاده زنکینسکز. فقط قوتکزی هیچ بر زمان وقت مناسبنده استعمال ایتمیورسکز. دائما هرایشده کجیکیورسکز. فقط فیلیپ هیچ طورمیور. بوآپ آشکار او حالده اونك یولنی قاپامق ایجاب ایدر.» دیبوردی.

فیلیپ، وجههٔ عزیمتنی تراکیایه توجیه ایلدیکی صره‌ده (اوله‌نت) خالکیدیکیانك اك حاکم شهرلرندن معدود بولونیوردی. (اوله‌نت) اولا فیلیپ ایله اتفاق ایدرك (پوتیده)یی آلمش، دها صوکرا آتنه ایله اتفاق ایدرك بوسفرشهری فیلیپه تسلیم ایتمکدن امتناع ایلمشـدی. بونك اوزرینه فیلیپ اوله‌نت مرخصلرینه: «یا سز شهریکزدن چیقارسکز، یا بن ماکدونیادن ..» دیه جواب ویرمشدی. فیلیپك بو تهدیدی اوله‌نتلیلری صوك درجه قورقوتمش، آتنه‌دن امدادایسته‌مکه مجبور ایلمشدی.

ایشته بو صره‌ده دهموسته‌نیس، (اوله‌نتی‌یه‌ن نامی ویریلن) نطقلرینی ایراده باشلامشدی. دهموسته‌نیس بو نطقلردن برنده: «ای آتنه‌لیلر! سز اویویورسکز. بوندن‌اول بزم هیچ رقیبمز یوقدی. اسپارطه مغلوب، تب ایسه باشقه طرفده مشغولدی. بزه قارشی حاکمیت مسابقه‌سنه چیقه‌جق کیمسه موجود دکلدی. فقط بز الیمزده‌کی شهرلری کاملاً چیقاردق. یوقدن یره ۱۵۰۰ تالاندن‌زیاده پاره اسراف ایتدك. متفقلریمزی‌ده الدن قاچیردق. کندیمزه مدهش دشمن مسلط ایتدك!» دیمشدی.

آتنه‌لیلر (اوله‌نت) شهرینك تکلیفنی قبول ایلمشلر، (اوله‌نت)ه برقوهٔ معاونه کوندرمشلردی. فقط بو اثناده فیلیپ، (اوله‌نت)ی کاملاً آبلوقه ایتمش، شهرك قوماندانلرینی‌پاره‌ایله الده ایدرك شهری ضبطه موفق اولمشدی. صوکرا عسکرلرینه شهری کاملاً یغما ایتدیرمش، اهالی‌یی اسیر کبی صاتمش، مظفریتنی تجلیل ایچون ویردیکی ضیافتلره، شنلکلره بوتون یونانیلری دعوت ایلمشدی. فیلیپ یونانیلری

أسخینیس (أشین) (ناپولی موزه‌سنده‌در)

سفره‌سنه قبول ایدییور، سوگلی حاللری و قیمتدار هدیه‌لریله یونانیلری کندیسنه جلب ایلیوردی. فیلیپك بوتون دشمنلری: «فیلیپ، سلاح وقورشوندن زیاده پاره وافساد اخلاق قوتیله احراز مظفریت ایدییور.» دییه علیهنده شکایتده بولونیورلر، حتی فیلیپك بو حرکتی ایله افتخار ایتدیکنی سویلیورلردی. فقط فیلیپ بوکا قطعیاً اهمیت ویرمیور، حتی: «هیچ بر شهر یوقدرکه آلتون یوکلو بر قاطر صوقولدقدن صوکرا ضبط ایدلمسین!» دییوردی.

فیلیپ و آتنه‌نك بولی آتنه‌ده دەموستەنیس حربی شدتله ارزو ایدییوردی. فقط دیکر برفرقه دها واردی‌که بوفرقه‌ده کاملاً صلح طرفداری ایدی. حتی أسخینیس (أشیل) و ایزوقراتیس کبی اك بویوك خطیبلرله جنرال فوکیون‌ده بو فرقه‌یه منسوبدی.

أسخینیس اهالی مجلسنده دەموستەنیسك اك برنجی خصمی ایدی. ثروتی کاملاً محو اولمش واسکی عائله‌یه منسوب اولان بوذاتك پدری، عسکردی. کندیسی‌ده کنجلکنده محکمه مباشرلکی، مستنسخلك و آقتورلك ایتمشدی. صوکرا بویوك ومتمادی بر سعی نتیجه‌سی اولارق آتنه‌نك اك ذی نفوذ خطباسی میانه داخل اولمشدی. دشمنلری، أسخینیسی فیلیپدن پاره آلیوردییه اتهام ایدرلردی. أسخینیسك ماکدونیاده برچوق اراضیسی واردی. روایته کوره بو اراضی‌یی هپ فیلیپدن آلمشدی.

ایزوقراتیس‌ده صلح ومسالمته دائر برنطق ترتیب ایتمشدی. بو بویوك خطیب، باربارلره قارشی متفقاً حرکت ایده‌جك یرده بربرینی دیکله‌دکلرندن طولایی یونانیلری تعییب ایدییور، بوتون یونانیلرك ایرانیلره قارشی حرب ایتمك ایچون بر اتحاد تشکیل ایتملری و بو اتحاده‌ده یونانیلرك اك ذی‌حشمتی اولان ماکدونیا قرالنك ریاست ایتمسی پك موافق اولاجغنی سویلیوردی.

فوکیون هم جنرال، هم‌ده مقتدر برخطیب ایدی. عفت و استقامتی، و قناعتکارانه حیاتی ایله هر کسك حرمتنی جلب ایدن بوذات، احوال و وضعیتی عملی برنظرله محاکمه ایدییوردی. فوکیون آتنه‌نك فیلیپه قارشی حرب ایده‌جك درجه‌ده قوتلی اولمادیغنی وبناءعلیه کندیسنی بیهوده یرده فیلیپه دشمن بلله‌مه‌جکنی سویلیور: «ای آتنه‌لیلر! سزه شونی توصیه ایدرم‌که حرب ایتمکه اقتداریکز اولمادقجه حربه قالقیشمایکز.» دییوردی.

(اوله‌نت) فلاکتندن صوکرا آتنه‌لیلر مضطرب واندیشه‌ناك ، فیلیپه اون وطنداشدن مرکب بر هیئت کوندرمشلردی . ده‌موسته‌نیس ایله أسخینیس‌ده بو هیئت میاننده بولونیوردی. فقط بونلر اوصره‌ده بر بریله‌اویوشامادقلری ایچون فناحالده بوزوشمشلر، حتی یکدیکرینی وطنلرینك منافعنی محوایتمکله اتهام ایتمشلردی. فیلیپ، آتنه‌لیلرك کوندردکلری هیئتی کمال نزاکتله قبول ایتمش ، حتی روایته کوره بونلره هدیه‌لرده اکرام ایلمشدی. اوتاریخدن اعتباراً أسخینیس ایله فیلیپ آره‌سنده صمیمی بررابطه حاصل اولمشدی. فیلیپ بوهیئته قارشی صلحی قبوله حاضر بولوندیغنی سویله‌مش ، آتنه‌لیلره برطاقم شرائط درمیان ایتمش، بوشرطلر آتنه مجلس عمومی طرفندن‌ده قبول اولونمشدی . فیلیپ آتنه‌لیلره فضله برشی تکلیف ایتمه‌مشدی . یالکز اوصره‌ده هر کسك ألنده نره‌لری وارسه صلحه یمین ایدیله‌جکی زمان اورالرك علی حاله ابقاسنی تکلیف ایلمشدی .

ایزوقراتیس

آتنه‌لیلر صلحنامه احکامنه رعایت ایده‌جکنه دائرفیلیپه یمین ایتدیرمك ایچون ماکدونیایه عودت ایلدکلری زمان فیلیپ (تراکیا)ده ، آتنه‌لیلرك متفقی اولان قرال که‌رزوله‌پتیس ایله محاربه ایدییوردی . بوصره‌ده ده‌موسته‌نیس، هیئتك تراکیایه قدر کیده‌رك فیلیپه یمین ایتدرملرینی رفقاسنه تکلیف ایتمش، فقط بونلر فیلیپی پایتختی اولان (په‌للا)ده بکله‌مکی دهاموافق کورمشلردی . فیلیپ (په‌للا) یه عودت ایدوبده یمین ایتدیکی زمان (تراکیا) استحکاملرینی آلمش، یمین ایتدکدن صوکراده بر دها اعاده ایتمه‌مشدی.

یونانستانده فیلیپ

بو اثناده فوکید حربی الآن دوام ایدییوردی . آتنهلیلر (دلفی)یی آنفیقتی‌یونی‌یه ترك ایتدرمکه اجبار ایچون فوکید-لیلری زورلامشلر، موفق اولامیه‌جقلرینی آکلاینجه فیلیپدن امداد ایسته‌مشلردی. فیلیپك اردوسی ایله برابر ورودی فوکیدلیلرك جسارتنی قیرمش ، فوکید جنرالی محاربه‌یه بیله جسارت ایتمدن مملکتدن کمال سربستی ایله چکلمك شرطیله ۸۰۰۰ کشیلك بر قوتله تسلیم اولمشدی.

فیلیپ بوموفقیت اوزرینه (ترموپیل)دن کچمش، آنفیقتی‌یونی مجلسنی طوپلا-مشدی. مجلس بو موفقیت اوزرینه فوکیدده‌کی یکرمی ایکی شهرك محوینه ، فوکید-لیلرك کویلرده اوطورمق حقندن محرومیتلرینه، سلاحلرینك قیرلماسنه ، بارکیرلرینك صاتیلماسنه ، کندیلرینك‌ده هر سنه (دلفی) معبدینه ٥٠ تالان ویرکی ویرملرینه قرار ویرمشدی. حتی اوزمانه قدر فوکیدلیلرك آنفیقتی‌یونی مجلسنده حائز اولدقلری ایکی رأی‌ده کاملاً ماکدونیا قرالی فیلیپه ویرلمش ، او سنه فیلیپ (دلفی)ده اجرا ایدیلن (پی‌تیا)اویونلرینه ریاست ایلمشدی (۳٤٦).

کرونیا محاربه‌سی

فیلیپ بو مظفریتلری وموفقیتلری متعاقب، ماکدونیایه جوار اولان (تراکیا) ساحللرینی متمادیاً ضبط ایدییوردی. حتی (پهلوپو-نه‌ز)ده اسپارطه‌لیلرك دشمنی اولان آرغوس ، مه‌سه‌نی وآرقادی اهالیسی ایله اتفاق ایتمش، بونلره پاره کوندرمشدی. فیلیپك بوسیاستنی خبر آلان ده‌موسته‌نیس درحال (پهلوپه‌نه‌ز)ه کیدرك فیلیپ علیهنده مه‌سه‌نیلیلره نطقلر ایرادینه باشلامش، فقط هیچ بر موفقیت الده ایده‌مه‌مشدی . صوکرا آتنه‌یه عودتنده فیلیپ علیهنده‌کی ایکنجی نطقنی ایراد ایتمش، بو نطقده فیلیپك آتنه‌لیلره قارشی اوزلاشلماز بر دشمن اولدیغنی، بناءعلیه آتنه‌لیلر ایچون فیلیپه قارشی حرب ایتمکدن باشقه چاره اولمادیغنی سویله-مشدی (۳٤٤). حتی روایته کوره فیلیپ بالآخره بو نطقی اوقومش، صوکره: «حقیقت! آتنه‌لیلرك یرنده اولسه‌م بن‌ده ده‌موسته‌نیس ایله برابر بکا قارشی اعلان حرب ایچون رأی ویرر وده‌موسته‌نیسی‌ده قوماندان انتخاب ایدردم!» دیمشدی.

فیلیپ آتنه‌لیلرك حسیاتنه هیچ اهمیت ویرمیه‌رك (تراکیا)یه استیلا ایدییور، قره‌دکز ساحللرینه قدر کلیوردی. صوکرا (پروپونتید، مرمره دکزی) ساحلنده، هر ایکی طرفی دکزله محاط بر قایا اوزرینه مبنی (پهرینت، ارکلی) شهرینی ضبط ایلیوردی.

دهموستهنیس ایسه دیگر طرفدن مرخص صفتیله اوته بری‌یه قوشیور، فیلیپه قارشی حرکت ایده‌جك دشمنلر آرایوردی. نهایت (بیزانس)، (ساقز) و (رودوس) کبی بویوك تجارت شهرلرینی اتفاقه داخل ایتمش، آتنه اهالیسی بوموفقیتدن طولایی دهموستهنیسه آلتون بر اکلیل هدیه ایلمشدی.

او صره‌ده فیلیپ (بیزانس)ی محاصره ایتمشدی. آتنه‌لیلر بوحالی کورونجه،

طونج پهلوان (طرسوسده بولنمشدر) (موزهٔ همایونده‌در)

فیلیپ ایله عقد ایتدکاری معاهده‌نك محکوك بولوندیغی ستونی ییقمشلر، فوکیونی ١٢٠ کمی ایله (بیزانس)ك امدادینه کوندرمشلردی (٣٤٠). بونك اوزرینه فیلیپ محاصره‌دن صرف نظر ایدرك ماکدونیایه عودت ایتمکه مجبور اولمشدی (٣٣٩). فقط براز صوکرا یونانستانده‌وقوعه کلن یکی بر حرب مقدس، فیلیپك یونانستانه تکرار کیرمسی ایچون مکمل بر فرصت وجوده کتیرمشدی.

اوصره‌ده (آنفی‌صا) اهالیسی آتنه‌لیلری (آنفیقتی‌یونی)یه قارشی اتهام ایتمش، آتنه‌لیلرك (آنفیقتی‌یونی) مجلسنده‌کی مرخصلری أسخینیس‌ده آپوللونه مخصوص بر تارلایی زرع ایتدکلرندن طولایی (آنفی‌صا) اهالیسنی اتهام ایده‌رك انلره قارشی اعلان

حرب ایتدیرمشدی . بونك اوزرینه آنفیقتیونی مجلسی فیلیپی قوماندان انتخاب ایلمشدی . فیلیپ، اولا (آنفی‌صا) اوزرینه یورومك ایچون (فوکید)ه داخل اولمش، صوکرا بردنبره تبدیل استقامت و (ألاطایا) شهرنده اخذ موقع ایدرك (تب) یولنی طوتمشدی. او آقشام بو حوادث آتنه‌ده شایع اولور اولماز درحال کویلولری خبردار ایتمك ایچون (آقروپولیس) اوزرنده آتشلر یاقیلمش، بورولر چالدیرلمش، سوقاقلره منادیلر کوندرلمشدی . صباحلین شفقله برابر اهالی مجلسی (پینیقس) ده طوپلانیور ، حاکملر (ألاطایا)نك ضبطنی اهالی‌یه آکلاتیور، منادی علی‌الاصول: «کیم سوز آلمق ایستیور؟» دیدیکی حالده هیچ بر کیمسه سسنی چیقارمیوردی . نهایت دەموستەنیس کرسی‌یه چیقمش، فیلیپه قارشی یورونمه‌سنی تکلیف ایتمشدی. مجلس بو تکلیفی قبول ایدرك دەموستەنیسك یازدیغی قراری تصدیق ایتمش ، فیلیپك حرکتنه مانع اولمق ایچون بوتون وطنداشلرك سلاحلانماسنه، حتی تبلیلرك‌ده اتفاقه دعوت اولونماسنه قرار ویرلمشدی. تبلیلری دعوت ایچون‌ده دەموستەنیس کوندرلمشدی. دەموستەنیس (تب)ه کلدیکی زمان اوراده فیلیپك مرخصلرینه تصادف ایلمشدی. بو اثناده فیلیپك مرخصلری مملکتلرندن کچملرینه مساعده ایتدکاری حالده تبلیلره بوتون غنائمی پایلاشه‌جقلرینی بیان ایدییورلردی. فقط دەموستەنیس اوصره‌ده اودرجه‌ بر بلاغت ابراز ایلمشدی‌که نهایت تبلیلری آتنه‌لیلرله اتفاقه راضی ایتمش، فقط بو موافقتی استحصال ایده‌بیلمك ایچون‌ده اردو باش قوماندانلغنی تبلیلرك درعهده ایتملرینی وبه‌ئوتی‌یه تبلیلرك حاکمیتنی تصدیقه مجبور اولمشدی .

آتنه‌لیلرله تبلیلرك اردولری برلشنجه، فیلیپ توقف ایتمکه مجبور اولمشدی. فقط بر سنه صوکرا متفقلرك (آنفی‌صا)یه قارشی ١٠٠٠٠ کشیلك بر قوت افراز ایتدکلرینی خبر آلیر آلماز آنسزین طاغ کچیدلرینی طوتمش ، (آنفی‌صا) یه هجوم ایتمش،شهری ضبط وتخریب ایلمشدی. دهاصوکراده آتنه‌لیلره صلح تکلیف ایتمشدی. فوکیون صلحی قبول ایتمك ایستیور، فقط دەموستەنیس بردرلو راضی اولمیوردی. حتی فوکیونه: « آتنه‌لیلرك جانی صیقیلیرسه، صوکرا کندیکی صاقین ! » دیمش ، فوکیون‌ده جواباً: «آتنه‌لیلرك عقلی باشنه کلیرسه سن‌ده کندیکی صاقین!»دیمشدی. فقط آتنه‌لیلر دەموستەنیسك سوزینی دیکله‌مشلر ، فرط غیرت و حمیتنه مکافاتاً کندیسنه بر اکلیل اهدا ایلمشلردی .

بو صره‌ده فیلیپ آنی برحرکت ، غیر مأمول بر سرعتله بەئوتی صحراسنه ایتمش، متفقلرله (کەرونیا)ده چارپیشمش، اردوسنك قوتنه مساوی بر قوتله محاربه ایتمش وموفق‌ده اولمشدی.

محاربه‌ده آتنه‌لیلر صول، تبلیلرده صاغ جناحی تشکیل ایدییورلر، مرکزده‌ده اجرتلی عسکرلر اخذ موقع ایلیورلردی . فیلیپك اوغلی آلکساندروس (اسکندر) تبلیلرك، فیلیپ‌ده آتنه‌لیلرك قارشیسنده بولونیوردی. اسکندر تبلیلری رجعته مجبور ایتمش، مقدس طابورکال جسارتله فدای جان ایلمشدی . آتنه‌لیلر اولا غالب کلمشکن بالآخره دشمنك تعقیباتنه قارشی هرج و مرج اونشلردی. فیلیپ بوبوزغونلق اثناسنده آتنه‌لیلره هجوم ایتمش، انلره ١٠٠٠ کشی تلفات ویردیرمش، ٢٠٠٠ کشی‌ده اسیر ایتمشدی . متباقیسی‌ده پریشان بر حالده فرار ایتمشلردی. او اثناده دەموستەنیس‌ده ٤٨ یاشنده اولدیغی حالده اردوده هوپلیت وظیفه‌سنی کورییور وفراریلر میاننده بولونیوردی.

بو فلاکتی متعاقب ، کمالی جسارتله فدای جان ایدن قهرمانلری تبجیل ایچون محاربه میداننه بر آرسلان هیکلی دکز ایدلمش ، آتنه جنکاورلری ایچون مرثیه ایرادینه‌ده دەموستەنیس مأمور اولمشدی.

فیلیپك قوماندانلغی

کەرونیا محاربه‌سنك آقشامی فیلیپ معبودلره عرض تشکرات ایچون قربانلر تقدیم ایتمش ، او آقشام ویریلن ضیافتده تماميله سرخوش اولمشدی.

حتی روایته کوره فیلیپ آتنه اسراسنی تحقیر ایچون باشنده چیچکدن بر اکلیل اولدیغی حالده کلمش، اسرا میاننده بولونان آتنه‌لی دەمادیس فیلیپه: «او نه ! طالع سکا بر آغامەنون رولی بخش ایتمش ، سن ایسه بر ترسیتیس رولی ایفا ایدییورسك! » دیمشدی . آغامەنون ، هومەرك (ایلیادا)سنده یونانیلرك قوماندانی ایدی . ترسیتیس ایسه هرکسك هدف حقارتی اولمش بر مسخره ایدی. فیلیپ بو سوزلردن اوتانمش ، درحال باشنده‌کی اکلیلی فیرلاتمشدر.

فیلیپ آتنه‌لیلری دائما تقدیر ایتدیکی ایچون بونلره قارشی عالیجنابانه حرکت ایلمشدی . بوتون اسرادن فدیهٔ نجات آلمادن صالیویرمش ، حتی بعضلرینه البسه‌ده تدارك ایلمشـدی . صوکرا اولولرك کوللرینی طوپلاتارق آتنه‌یه کوندرمش، آتنه خلقنه غایت مشفقانه شرائط صلحیه درمیان ایلمشـدی . فیلیپك تکلیف ایلدیکی شرائط غایت معتدل ایدی. فیلیپ آتنه‌لیلردن یالکز (کرسونەزوس)ی الیور، تبلیلردن آلدیغی (اوروپوس)ی براقیور ، آتنه‌نك استقلالنی تصدیق ایدییور، فقط کندیسیله متفق بولونماسنی تکلیف ایلیوردی. فیلیپك بو تکلیفاتنی اهالی مجلسی کمال ممنونیتله قبول ایتمشدی . حتی حسیات منتدارانه‌سنی بیان

ایچون فیلیپه آتنه وطنداشی عنوانی بخش ایتمش، (آغورا) میدانده فیلیپك بر هیکلنی رکز ایدرك آلتنه: «وطن خیر خواهی» عنواننك یازلماسنه قرار ویرمشدی.

فقط تبلیلره قارشی فیلیپ پك سرت طاورانمشدی. فیلیپ تبلیلرك اسراسنی فدیهٔ نجات ایله اعاده ایتمش، تبلیلرك بهٔوتی شهرلری اوزرینه اولان حاکمیتنی فسخ ایلمش، حتی (قادمیا)ده بر ماکدونیا عساکر محافظه‌سی بولوندیرارق منفیلرینی کاملاً چاغیرماسنی تبلیلره تکلیف ایلمشدی. منفیلر وطنلرینه عودت ایدنجه هپ رأس کاره گچمشلر، مغلوب فرقه طرفدارانی اعدامه محکوم ایدرك سنه‌لردن بری پرورده ایلدکلری انتقامی آلمشلردی.

آرتق فیلیپك اوکنه طوراجق هیچ قوت قالمامشـدی. فیلیپ پهٔلوپونه‌زه گیرییور، آرغوس، آرقادی و مه‌سـه‌نی کبی متفقلری طرفندن کمال سرور ایله استقبال اولونیوردی. حتی لاقونیایه قدر ایلریله‌مش، مملکتی کاملاً تخریب ایدرك اسپارطه‌نك وقتیله ضبط ایتدیکی یرلری‌ده فتح ایلمشـدی. فیلیپك بو مظفریاتنی تجلیل ایچون (اولمپیا)یه بر آبده رکز ایدلمش، بو آبده‌یه فیلیپك آلتون و فیل دیشندن معمول غایت نفیس بر هیکلی وضع اولونمشدر.

فیلیپ یونان شهرلرینك بوتون مرخصلرینی (قوره‌نت)ه طوپلامشدی. اسپارطه مستثنی اولمق اوزره یونان شهرلرینك کافه‌سی بوقونغره‌یه مرخصلر کوندرمشلردی. بو اجتماعده بوتون یونانیلرله ماکدونیا قرالی آره‌سنده بر اتفاق عقد ایدلمشـدی. بو اتفاق موجبنجه بوتون یونان شهرلری مختاریت اداره‌یی حائز اولاجقلر و جمله‌سی‌ده دکزلرده سیر سفائن حقنه مالك بولوناجقلردی. متفقلرك امور مشترکه‌سنی قرارلاشدیرمق ایچون (قوره‌نت)ده بر مجلس عقد ایدیله‌جك، منازع فیه اولان مسائلی (آنفیقتیونی) مجلسی حل ایده‌جکدی. بوندن باشـقه متفقلر ایران حربلری اثناسنده یونان معبدلرینی تحقیر ایدن ایرانیلره قارشی‌ده متحداً حرب ایتمکه قرار ویرمشلر، فیلیپی (عموم یونانیلرك قوماندانی) انتخاب ایتمشلردی. شمدی اسپارطه، آتنه و تب بیننده منازع فیه اولان حاکمیت عسکریه (هه‌که‌مونیا)، ماکدونیا قرالنه انتقال ایتمشدی.

ایران حربلرینـه ماکدونیا قرالی باشلایاجق، ایرانیلردن قطعی بر انتقامی ماکدونیا قرالی آلاجقدی.

فیلیپك وفاتی

فیلیپ (تب)، (خالکیس) و (قوره‌نت) کبی مهم نقطه‌لره عساکر محافظه یرلشدیرمش، آسیا سفرینه حاضرلانمق ایچون ماکدونیایه عودت ایلمشدی. حتی حاضرلقلر اتمام اولوندیغی بر صره‌ده کریمه‌سی قله‌ئوپاطرانك أپیر قرالی ایله دوکوننی یاپمغه تشبث ایتمش، بویوك بویوك ضیافتلر، شنلکلر ترتیب ایلمشدی. برصباح ینه بویوك برضیافتدن صوکرا بوتون اهالی تیاترویه طوپلانمشدی. شفق سوکمکه باشلادیغی صره‌ده آلای کورونمکه باشلایور ، آلایك غلبه‌لکلری ایچنده اك بویوك معبودلرك اون ایکی هیکلی ایله فیلیپك هیکلی بر تخت اوزرنده کتیریلیوردی . فیلیپ‌ده بیاضلر کینمش اولدیغی حالده آلایله برابر کلیوردی . ایشته تام بو صره‌ده ماکدونیا زادکانندن پاوزانیاس ، البسه‌سی آلتنه صاقلادیغی قیلیجی چکمش، فیلیپك اوزرینه آتیلمش، فیلیپی ایکی بوکرندن یاره‌لایه‌رق بی‌روح بر حالده یره سرمشدی. پاوزانیاس، فیلیپك قائم پدرندن حقارت کورمش، فیلیپه مراجعت ایتمش، فقط فیلیپدن عدالت کورمدیکی ایچون کندیسندن شو صورتله انتقام آلمشدی .

فیلیپ، وفات ایتدیکی زمان ٤٧ یاشنده ایدی

سکزنجی فصل

بویوك اسکندر

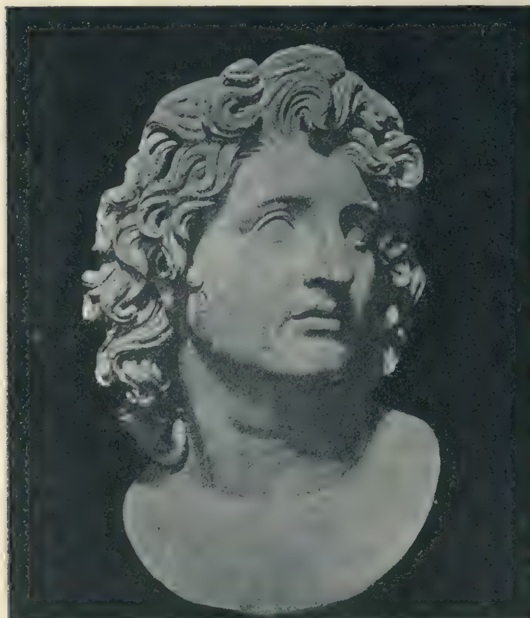
(قبل المیلاد ۳۳٦ — ۳۲۳)

اسکندر فیلیپك وفاتنده یرینه اوغلی اسکندر (آلکساندروس) ماکدونیا تختنه چیقدیغی زمان هنوز یکرمی یاشنده ایدی. اسکندر لطیف سیمالی، بیاض تنلی بر کنج ایدی. بر اق و جاذب کوزلری، قومرال و قیوریجیق صاچلری، دائما صول اوموزینه طوغرو متمایل طوران باشی ایله هر کسی کندیسنه مجلوب ایدردی. روایته کوره اسکندر، أروستاتیس اسمنده بر دلینك (ئەفەز، آیائلوغ) معبدینی ابقای نام ایچون یاقدیغی کونده دنیایه کلمشدی. ینه او کون، پدری اوچ ایی حوادث ایشتمشدی. انلرده: جنراللرندن برینك (ایللریا) لیلره غالب کلسی ، بارکیرلرینك اولیمپیا قوشولرنده مکافات قازانماسی، زوجه‌سی اولیمپیانك برارکك چوجق دنیایه کتیرمسی ایدی.

بوتون ماکدونیا کنجلری کبی اسکندرده عشرت ایتمکی تعلیم ایلمشدی. اسکندر جندیلکده یکتا ایدی. خارق العاده بر مهارتله یوزردی. اسکندرك (بوکه فالوس) اسمنده بر آتی واردی. بو آته کندیسندن باشقه کیمسه بینه‌مزدی. بوکه فالوسی برکون آلویه کتیرمشلردی. بو ظریف بارکیره هر کس حیران اولیور، فقط بر درلو کیمسه یاننه یاقلاشامیوردی. نهایت اسکندر بارکیره طوغرو ایلریله‌مش ، هیچ کیمسه‌نك ضبط ایده‌مدیکی بو بارکیری قوتلی قوللریله ضبطه

موفق اولمشدی. او زمان فیلیپ سرورندن کوزلری یاشارمش ، کنج اوغلنی کمال صمیمیتله قوجاقلایارق: «اوغلم، آرتق سن کندیکه باشقه برقراللق آرا. بنم قراللغم سکا کفایت ایده‌جك درجه‌ده بویوك دکلدر.» دیمشدی .

اسکندر بر ماکدونیالی کبی جندی و عسکر، فقط بر یونانلی کبی‌ده تحصیل و تربیه‌ده، ذوق و صنعت وادبیاتده یکتا بر بدیعه‌پروردی. شعر وموسیقیدن فوق العاده حظ ایدردی. روایته کوره بر کون اوزاقدن بر حرب شرقیسی ترنم ایدلدیکنی ایشتمش، قلبنده حاصل اولان حس جنکاورانه ایله یرندن فیرلامش، درحال سلاحه صارلمشدی. اسکندر ، هومه‌رك اشعار وقصائدینه عادتا مفتوندی. بو کزیده شعرلری کمال دقتله أزبرلر ، حتی کیجه‌لری (ایلیادا)یی یاصدیغنك آلتنه قوردی . اسکندرك ایلك معلمی، کندیسنی (آشیل)ه بکزه‌تیردی. اسکندر ایشته هپ بوقهرمانه تقلید ایتمش ، انك کبی ماهر وجسور بر جنکاور اولمغه غیرت ایلمشدی .

بویوك اسکندر (رومادەدر)

اسکندر اون‌اوچ یاشنه‌کلدیکی زمان، باباسی معلم‌اولارق کندیسنه یونانستانك الك بویوك حکیمی (آریطوته‌لیس، آرسطو، ارسطالیس) ی تعیین ایلمشدی. اسکندر بو محترم معلمدن فوق‌العاده حظ ایتمش، بوتون وصایاسنی کمال دقتله تعقیب ایلمشدی. آرسطالیسه فیلیپك‌ده حرمت مخصوصه‌سی‌واردی . حتی‌اسکندر دنیایه کلدیکی‌زمان کندیسنه‌شو مکتوبی یازمشدی: «براولادم دنیایه کلدیکنی‌سکا خبرویریورم. فقط اولادمك دنیایه کلیشندن زیاده اصل سن بر حیات ایکن دنیایه کلمش اولماسندن

طولانی معبودلره عرض شکران ایلیورم . امید ایدرمکه فضیلتکله تنویر افکار ایدرك هم بکا، همده حکومتمه لایق بر انسان اولور».

اسکندر غایت آچیق یورەکلی، ودوستلرینه غایت صادق بر کنجدی . یونانیلر اساساً هیچ کیمسەیه اعتماد ایتمدکلری حالده اسکندر هرکسه قارشی اعتماد ایدردی. سخی و جوانمرد ایدی. سخاوتله افتخار ایدر، هرکسی دلشاد ایتمکه غیرت ایلردی. روایته کوره بر کون اسکندر معبودلره عبادت ایدرکن بخوردانه آووج آووج کونلك آتمش، مربیسی اسپارطەلی لەئونیداسك بو اسرافه جانی صیقیلارق: «بونی شمدی یاپمه. بویله اسرافاتده بولونمق ایچون کونلك چیقان بر مملکت ضبط ایتدە اوندن صوکرا یاپ». دیمشدی . اسکندر آناطولی‌یی فتح ایتدکدن صوکرا لەئونیداسه ۵۰۰ تالانلق کونلك کوندرمش، آرتق بوندن صوکرا معبودلره قارشی خسیس طاورانمامسنی‌ده توصیه ایلمشدی .

اسکندر دها کنجلکنده بویوك بویوك ایشلر کورمکه حریص ایدی . کندیسندن بحث اولوندیغنی ایشتمکدن بویوك بر حظ طویاردی . قارشیسنده باباسنك فتوحاتندن بحث اولوندیغی زمان حدتندن صاپ صاری کسیلیر ودوستلرینه: «بو بنم بابام آرتق دنیایی‌می ضبط ایدەجك؟ بکا سزکله برابر یاپەلاجق هیچ بویوك و شانلی برشی براقیەجقمی؟» دییه شکایت ایدردی.

اسکندر غایت فعال، عزم پرور وجسارتله ممتاز ایدی. هیچ بر محرومیتدن، هیچ بر تهلکەدن، هیچ بر یورغونلقدن ییلماز، واصلاده راحت طورمق بیلمزدی. اسکندر دوستلریله برابر بولوشنجە، ساعتلرجه عشرت ایتمکی پك سور، اکثریا ماکدونیا عادتی اوزره سرخوش اولدیغی‌ده واقع اولوردی . ایشته بویله کیفلی زمانلرنده شاید بر شیئه قیزاجق اولورسه بردنبره حدتله‌نیر، اوکنه طورمق قابل اولمازدی. اسکندرده خارق‌العاده بربویوکلك احتراصی واردی. فیلیپ، ایلك زوجەسی واسکندرك والدەسی اولیمپیاسدن اوصانمش، آطالوسك حفیدەسی قلەئوپاطرا ایله ازدواج ایتمشدی. دوکون اثناسنده ویریلن ضیافتده آطالوس برازفضله ایچدیکی ایچون: «انشاالله قرالیچەمز ماکدونیا تختنه بروارث دنیایه کتیرر!» دییه باغیرمشدی. اسکندر بوسوزی طویارطویماز کمال تهورله یرندن فیرلامش: «یا بن، بنی نه یاپیورسك؟» دییه باغیرمش، بارداغنی آطالوسك قفاسنه فیرلاتمشدی . اوغلنك شوحالنی کورن فیلیپ درحال قیلیجنی چکوب اوزرینه یورومش، فقط کندیسی‌دە سرخوش اولدیغی ایچون یرەییقیلیویرمشدی. بونك اوزرینه اسکندر بوتون دوستلرینه خطاباً: «ایشته بابامی کوریکز. برماسەدن اوبرینه کیدەجك حالی یوق ایکن، اوروپادن آسیایه کچمك ایستیور.» دیمشدر. اسکندر بو وقعەدن صوکرا ماکدونیادن مفارقت ایتمشدر .

اسكندر دها صوكرا باباسیله باریشمش و ماكدونیایه كلمشدی. اسكندره بوتون عسكرلر مفتوندی. باباسنك قتلنده درحال اسكندرك قراللغی اعلان ایدلمشدی. او زمان، والده‌سی اولیمپیاس قله‌ئوپاطرانك اوغلنی اولدیرمش، قله‌ئوپاطرا یی‌ده زورله كندی كندینی بوغمغه اجبار ایلمشدر.

اسكندرك ایلك زمانلری

آتنه‌لیلر فیلیپك قتلنی خبر آلدقلری زمان شنلك اجرا ایلمشلردی. بو حوادثی ایلك اول دهموسته‌نیس خبر آلمشدی. او صره‌ده دهموسته‌نیسك قیزی اولمش، كندیسی ماتملر ایچنده بولونیوردی. فقط بو خبر بشارتی آلیر آلماز شنلك البسه‌سی كیمش، باشنه چیچكلر طاقمش، معبودلرك كندیسنه رؤیاده ایی بر حوادث تبشیر ایلدكارینی مجلسه خبر ویرمشدی. صوكرا فیلیپك وفاتی اطرافه شایع اولنجه، اهالی مجلسی فیلیپك قاتلی پاوزانیاسه آلتون بر اكلیل اهدا ایتمشدی. آرتق بوتون یونانیلر ماكدونیا اتفاقندن آیرلمغه قرار ویرمشلردی. فقط اسكندر بونلرك كافه‌سنی خبر آلمشدی. اسكندر یونانیلرك افكار و مقرراتنه مطلع اولور اولماز اردوسنك باشنه كچمش، ترموپیلدن كچمش، آنفیقتیونی مجلسنه كندیسنی ایرانه‌قارشی كوندریله‌جك اردویه باش قوماندان انتخاب ایتدیرمشدی. آتنه‌لیلر اسكندرك عزم ومتانتی قارشیسنده هیچ بر شیئه قادر اولامیه‌جقلرینی آكلاینجه، باباسنه ویردكلری كبی كندیسنه‌ده بو عنوانی ویرمدكلرندن طولایی درحال استعفای قصور ایتمشلر، اسكندره ایكی آلتون اكلیل اهدا ایتمشلردی.

اسكندر، جوال ومتین ذكاسنك تأثیرینی شو صورتله اظهار ایتدكدن صوكرا (قوره‌نت)ه كلمش، بوراده عموم یونانیلردن متشكل بر قونغره عقد ایتدیرمش، كندیسنی ایران اردوسی باش قوماندانی انتخاب ایتدیرمكه موفق اولمشدر.

روایته كوره اسكندر (قوره‌نت)ه كلدیكی زمان كلبیوندن مشهور فیلوسوف (دیوه‌كه‌نیس، دیوژه‌ن)ی كورمك ارزو ایدر. اسكندر، بو بویوك حكیمك آرقه‌سنده برالبسه، ویرده چاناقدن باشقه اشیاسی اولمادیغی حالده پیشمش طوبراقدن برفوچی ایچنده اوطوردیغنی ایشیتدیكی ایچون كندینی كورمكی پك زیاده مراق ایدر. دیوكه‌نیسك یانته كلیر. كندیسنه: «بندن نه ایسترسه‌ك ویره‌یم.» دیر. دیوكه‌نیس‌ده: «كولكه ایتمه باشقه احسان ایسته‌مم» جوابنی ویرر. او زمان اسكندر بو مشهور فیلوسوفی صوك درجه تقدیر ایدرك: «اكر اسكندر اولماسه ایدم، دیوكه‌نیس اولوردم.» دیمشدر.

اسكندر، عودتنده (دلفی)دن كچه‌رك كاهنه مراجعت ایتمشدر. فقط او صره‌ده موسم

قیش اولدیغی ایچون دلفی راهبه‌سی پی‌تیا جواب ویرمه‌مك ایستر . اسکندر راهبه‌یی یاقالاره زورله معبده کوتورمك ارزو ایدر . او زمان راهبه اسکندرك ابرامنه تحمل ایده‌میه‌رك : «یاوروم ، سکا قارشی طورمق امکان خارجنده !» دیمش ، اسکندرده بو جوابی بر کهانت صورتنده قبول ایلمشدر .

اسکندر ماکدونیایه عودتنده درحال تراکیالیلره قارشی حرکت ایتمش ، اون کونده (مون‌هوموس، بالقان) طاغلرینه کلمشدی . تراکیالیلر بالقان کچیدلرینی

دیوکه‌نیسك فنارله آدم آراماسی (یاقوب یوردانك تابلوسندن)

اسکندره قارشی قاپامق ایچون تاکچیدك باشندن اسکندر عسکرلرینه قارشی آرابه‌لری یووارلیورلر، اسکندر ایسه قالقانلری برنوع طام تشکیل ایده‌جك وجه ایله دیزدیریور، آرابه‌لر بو قالقانلر اوزرندن قایوب کیدیوردی . نهایت بو صورتله هر درلو مشکلاتی اقتحام ایدرك (طونه)یه دشمن قارشیسنه کلمش، ایرتسی کون هیچ بر تلفات ویرمدن طونه نهرینی کچمکه موفق اولمشدی. اسکندر بو سفرده بوتون مزیات عسکریه‌سنی ابراز ایلمشدی. دهاطوغروسی تراکیا سفری اسکندرك فتوحات مستقبله‌سنه بر مقدمهٔ ظفر تشکیل ایلمشدی . بو سفرده بوتون عسکرلرك اسکندره قارشی حرمت و اعتمادی تزاید ایتمش ، هم جوار حکومتلرده عظیم بر حس احترام پیدا اولمشدی. حتی بومظفریتی متعاقب اسکندره بر چوق اقوامدن

مرخصلر کلمش، کنج وفعال، مظفرك قهرمانانه حرکتلری احترامله تبجیل ایدلمشدی.
بو مرخصلر میاننده، آدریاتیق ساحللرنده اوطوران کهلتلردن‌ده مرخصلر کلمشدی.
اسکندر بر کون بونلره: «سز هیچ بر شیدن قورقمازمیسکز؟» دییه سئوال ایتمش، انلرده جواباً: «کوك باشمزه ییقلماسین، باشقه هیچ بر شیدن قورقمایز.» دیمشلر، بونك اوزرینه کنج اسکندر: «نه ایی! کهلتلر پك مغرور!» دیمشدر.

تبه اسکندر اسکندر تراکیا مظفریتلریله مشغول اولدیغی صره‌ده یونانستانده، اسکندرك اولدیرلدیکنه دائر بر شایعه چیقمشدی. بوشایعه تبلیلر آره‌سنده بویوك بر مسرتله آلقیشلانمشدی. حتی تب منفیلری درحال مملکتلرینه عودت ایتمشلر، ماکدونیا ضابطلرندن ایکیسنی قتل ایدرك اهالی‌یی اعلان حربه اجبار ایلمشلردی. کذا ماکدونیالیلرك تعرضنه میدان ویرمه‌مك ایچون، (قادمیا)یی اشغال ایدن ماکدونیا عسکرلرینك اطرافنه ایکی قاتلی برده شرانپول انشا ایتمشلردی.

اسکندر تبلیلرك بوحرکتنی خبر آلیر آلماز تبلیلری صوك وقطعی بر جزایه چارپمق ایسته‌مش، ۳۳۰۰۰ کشیلك بر اردو ایله (تب) اوکنه کله‌رك اهالی‌یه تسلیم اولمالرینی تکلیف ایلمشدی. فقط تبلیلر تسلیم اولمقدن امتناع ایدییورلردی. آتنه‌لیلر کندیلرینه امداد ایتمکه قرار ویردکلری حالده یالکز سلاح کوندرمکله اکتفا ایتمشلر، آرقادیالیلرده یورویشه باشلادقلری حالده قوره‌نت برزخنده توقفه مجبور اولمشلردی. تبلیلر هیچ بر قوۀ امدادیه آلمغه موفق اولامایجه یالکز باشلرینه محاربه ایتمشلردی.

اسکندر محاربه‌نك اوچنجی کونی شرانپوللرك ایکیسنی‌ده ضبط ایتمش، شهره کیرمش، دیکر براستقامتدن (قادمیا)ده‌کی عساکر محافظه‌ده شهره داخل اولونجه تبلیلر بومنتظم قوتلره قارشی ۶۰۰۰ تلفات و ۳۰۰۰۰ اسیرویرمکه مجبوراولمشلردی. آرتق تبك صوك دقیقه‌لری حلول ایتمشدی. تبدن ظلم وجفا کورن(أورخومه‌نوس) ودها سائرشهرلر اهالیسی‌ده اسکندره یاردم ایتمشلردی. بونلر، وقتیله تبلیلر کندی شهرلرینی نصل تخریب ایتدیلرایسه‌شمدی انلرده تبلیلرك شهرینی تخریب ایتمکی توصیه ایدییورلردی. اسکندر بو توصیه‌یی موافق کوره‌رك بوتون اهالی‌یی اسیر ایتمش، یالکز معبدلرله شاعر پینداروسك خانه‌سی مستثنی اولمق اوزره بوتون شهری تخریب ایلمشدر. اسکندر بو اراضی‌یی ماکدونیالیلرك متفقلری بیننده تقسیم ایتمشدر.

آسیا سفری اسکندر یونان ایشلرینی بیتردکدن صوکرا باباسنک تصوراتنی قوه‌دن فعله کتیرمکه تشبث ایلمشدی. فیلیپ ذاتاً ایران ایچون براردو حاضرلامشدی. شمدی اسکندر بو اردویی معیتنه آلارق باباسنک مقصدینی ایفایه قرار ویرمشدی.

اسکندر ٣٣٤ سنه‌سی بهارنده ٣٠٠٠٠ پیاده و ٥٠٠٠ سواری ایله (په‌للا) دن

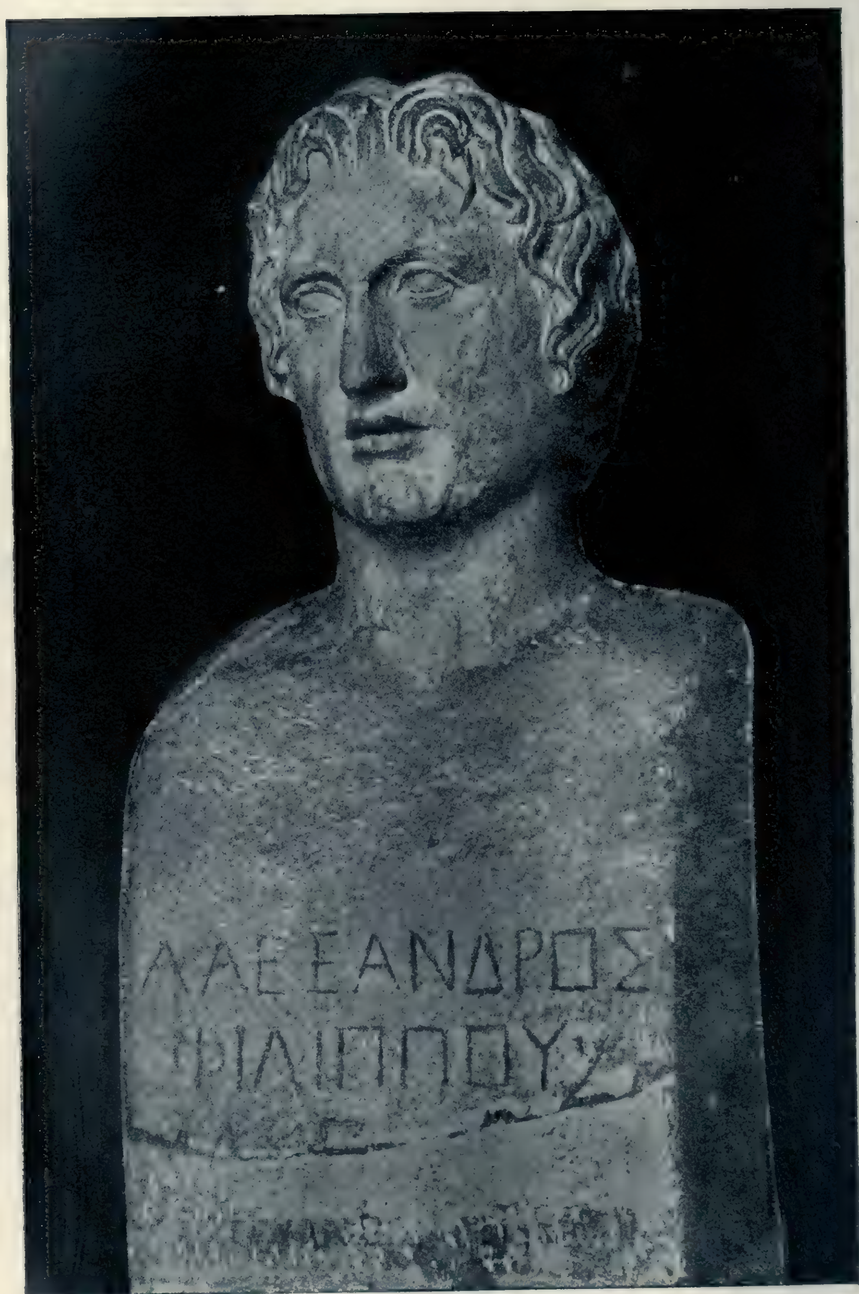

بطلمیوس صوته‌رك مسکوکاتی اوزرنده بویوك اسکندرك رسمی
(برلین موزه‌سنده‌در)

حرکت ایلمشدی. اردونك همان یاریسنی ماکدونیالیلر تشکیل ایدییور، قسم متباقیسی اسپارطه‌لیلر مستثنی اولمق اوزره، هر طرفدن کلن یونانیلرله تراکیالیلر و په‌ئو- نیلیلردن مرکب بولونیوردی. بونلر اردونك دمدارینی تشکیل ایدییوردی.

اسکندر ماکدونیایی اداره ایچون ١٢٠٠٠ پیاده و ١٥٠٠ سواری ایله آنتی پاطروسی ماکدونیاده براقمش، بوتون پاره‌سنی دوستلرینه طاغیتمشدی. اسکندرك بو حالنی کورن دوستی پردیقاس: «یکی، سنده قاله‌جق؟» دییه سئوال ایتدیکی زمان اسکندر یالکز: «امید!» دییه جواب ویرمشدی.

اسکندر یکرمی کونده (سه‌ستوس)ه کلمش، ١٨٠ کمی ایله (چناق قلعه) بوغازینی کچمشدی. حتی آناطولی ساحلنه یاناشدیغی زمان کویا بو قطعه‌یی ضبط وفتح ایلدیکنه بر علامت اولمق اوزره قارغیسنی فیرلاتمش، قره‌یه ایلك اول کندی چیقمشدی. صوکرا (تروا) خرابه‌لرینی زیارت ایتمش، (پریام)ه عبادت ایلمش، آشیلك مزارینه چیچکلر وضع ایتمشدی. روایته کوره اسکندر او صره‌ده عظیم بر وجد واستغراق ایچنده قالمش: «بختیار آشیل! شان وشرفکی تجیل ایچون هومه‌رکبی بر شاعره مظهر اولمشسك!» دییه باغیرمشدر.

بویوك اسکندر (لوور موزه‌سنده‌در)

احمد رفیق، تاریخ عمومی کتابخانهٔ عسکری، ابراهیم حلمی

غرانیقوس صیرانه محاربه‌سی اسكندر آسیا فتوحاتنه باشلادیغی دورده ایران دولتی ماكدونیانك همان اللی مثلی جسامتده ، وهمان اوقدرده بر نفوسه مالكدی . فقط بوتون ممالك یكدیكرینه غیر مربوط بولونیور ، صیق صیق وقوعه كلن عصیانلر ایرانك ضعفنی برقات دها آرتدیرییوردی .

لیزیماخوسك مسكوكاتی اوزرنده بویوك اسكندرك رسمی (برلینده‌در)

ایران حكومتی برچوق یرلردن ویركی آلامدیغی كبی والیلرك اكثریسی ده همان مستقلانه ادارهٔ حكومت ایدییوردی . خصوصیله یونان شهرلری ایرانیلرك ظلمندن صوك درجه دلكیر اولمشلردی . یونانلر كندیلرینی ظلمدن قورتاراجق بر خلاصكار آرایورلردی . ایران حكمدارینك نفوذ وحاكمیتنی تشكیل ایدن یكانه قوت ایسه ، اردوسنده یونان عسكرلری قوللانمق ایچون صرف ایتدیكی پاره‌دن عبارتدی .

اسكندر آناطولی‌یه كلدیكی زمان ایران اردوسی ۵۰۰۰۰ یونانیدن مركبدی . یونانلرك جنرالی ، ردوسلی ممنون نامنده ماهر وجسور بر قوماندان ایدی . ممنون ، وقتیله یونانیلره تابع ایكن بالآخره ایران خدمتنه كیرمش ، نهایت والیلك درجه‌سنه قدر ارتقا ایلمشدی . ممنون ، حربك قواعد اساسیه‌سنه واقف بولوندیغی ایچون آناطولیده‌كی والیلرك همان كافه‌سنه اسكندرله محاربه‌یه كیریشمه‌ملرینی ، یالكز اسكندر اردوسنك اعاشه‌سنی كوجلشدیره‌جك ، اونی ارزاق و ذخیره‌سز ، پریشان بر حالده براقه‌جق وجه ایله مملكتی خراب ایدرك چكلمه‌لرینی توصیه ایلمشدی . فقط ایران زادكانی ممنونك بو حركتنی اهانته حمل ایتمشلر ، وصایاسنی نظر اعتباره آلمیه‌رق اسكندرله محاربه‌یه كیریشمشلردی .

ایران اردوسی اسکندرله محاربه ایتمك ایچون (غرانیقوس) نهری کریسنده موضع آلدیغی زمان اردو ۲۰۰۰۰ ایران سواریسی ایله ۲۰۰۰۰ اجرتلی پیاده‌دن وبالخاصه یونانیلردن مرکب بولونیوردی.

اسکندر او آقشام اردوسیله برابر واصل اولمشدی. فقط (غرانیقوس) نهری فوق العاده آقینتیلی اولدیغی کبی ساحللری‌ده پك زیاده صربدی. آقشام اولمغه باشلامش، اطرافه حزین بر قارانلق چوکمشدی. پارمه‌نیون اسکندره محاربه ایچون صباحه انتظار ایدلمسنی سویله‌مش، فقط اسکندر: «بز چناق قلعه کبی بر بوغازدن کچدکدن صوکرا بویله اوفاق بر نهر حرکتمزه مانع اولامازا!» دیمش وسواریسنك باشنه کچه‌رك نهره آتیلمشدی.

سواریلر کمال شدتله قارشی ساحله آتیلیور، فقط ساحل غایت قایجی اولدیغی ایچون بر درلو چیقمغه موفق اولامیوردی. بو صره‌ده ماکدونیا اردوسی یتیشمش، قارشی ساحلی هجومله ضبط ایتمشدی. اسکندر صاغ جناحده بولونیوردی. اوزاقدن اسکندرك پارلاق زرهلری، بیاض سرپوشی کورولیوردی. محاربه‌یه او درجه بر شدتله کیریشمشدی که الندهکی مزراق قیریلمش، اوزمان سایسی آریسك مزراغنی آلمق ایسته‌مش، فقط آریس الندهکی پارچه پارچه مزراغی کوستره‌رك: «باشقه‌سنی بول!» دیمشدی. اسکندر، صوکرا قوره‌نتلی بر نفرك مزراغنی آلارق ایران حکمدارینك قاردشی مهردادی یوزندن یاره‌لامشدی. فقط او صره‌ده مغفرینه اویله شدتلی بر یاتاغان ضربه‌سی ایندیرلمشدی که اسکندر بو ضربه‌نك کلدیکی طرفه دونمش، کندیسنی اورمق ایسته‌ین عسکری پارچه پارچه ایتمشدی. دها صوکرا بر ایران نفری، اسکندرك اوزرینه تعرض ایچون قولنی قالدیرمش، قیلیتوس شدتلی بر ضربه ایله بو قولی کسوب آتمشدی. آرتق ایرانیلر کاملاً فرار ایدییور، یرلرنده ثبات ایدن اجرتلی عسکرلرده ماکدونیالیلرك تعرضنه اوغرایارق تلف اولیوردی. اسکندر بونلردن ۲۰۰۰ کشی اسیر ایتمش، کندیسی‌ده ۲۵ أته‌ر، ۶۰ سواری و ۳۰ پیاده قدر تلفات ویرمشدی.

اسکندر (غرانیقوس) مظفریتنی احراز ایلدکدن صوکرا ایران اردوسنده خدمت ایدن یونانلی اسیرلری ماکدونیایه کوندرمش، باربارلر اردوسنده یونانستانه قارشی حرب ایتدکلرندن طولایی انلری اسیر کبی صاتدیرمشدر. صوکرا (آتنه)یه آتنه معبودی نامنه ۳۰۰ زره طاقمی کوندره‌رك اوزرینه شو سوزلری یازدیرمشدر: «لاکه‌ده‌مونیالیلر داخل اولمادیغی حالده، اسکندرله برابر یونانیلر طرفندن آسیا باربارلرندن آلنمشدر» (۳۳٤).

آناطولینك ضبطی

آرتق اسکندر ایچون آناطولیده ایرانه تابع یونانیلردن باشقه دشمن قالمامشدی. بونلردن‌ده (لیدیا)نك مرکز اداره‌سی اولان (سارد) شهری درحال انقیاد ایتمش، اسکندر شهره داخل اولارق بوتون ایالتلره برر والی تعیین ایلمشدی. صوکرا (آیائلوغ) اهالیسی‌ده شهرك قاپولرینی کشاد ایتمش، اسکندر بوراده‌ده حاکمیت عامه اساسنه مستند بر اداره تأسیس ایدرك (آرته‌میز)

نامنه قربان تقدیم ایلمشدی . یالکز (میلەت)ده یونان عسکرلرندن مرکب عساکر محافظه براز قارشی طورمق ایستەمش ایسەده یونان دونانماسی شهردایران دونانماسندن دها اول کلنجه اوده تسلیمه مجبور اولمشدی. اسکندر (میلەت)ی ضبط ایدوب آرتق دونانمایه لزوم قالمادیغنی کورونجه دونانمایی ترخیص ایلمشدی .

شمدی یالکز بر اردو قالمشدی که ، اوده (قاریا)نك مرکز ادارەسی اولان (هالیقارناس، بودروم)ده ممنونك معیتنده بولونان یونان اردوسی ایدی . اسکندر بو اردونكده قوتنی قیرمق ایستەمش، شهری محاصره ایتمش، خندکلرینی طولدیرمش، دیوارلرینی ییقدیرمشدی. ممنون بو حالی کورر کورمز شهری یاقوب کری چکلمشدی. صوکرا اردوسنی یونانستان اوزرینه سوق ایدەجکی بر صرەده (مدللی) اوکنده وفات ایتمش، ایران حکمداری‌ده عسکرینی تکرار ایرانه جلب ایلمشدی .

اسکندر بو مظفریتلر اوزرینه هیچ طورمق ایستەمیوردی . حتی قیشك مدهش صوغوقلرینی بیله نظر اعتباره آلمیور ، یالکز متأهل عسکرلری ترخیص ایدرك آناطولی ایچلرنده یورویشنه دوام ایدییوردی . اسکندر طاغلق و صرپ یرلردن کچمش، ۳۳۳ سنەسی ایلك بهارنده (فیریکیا)نك اسکی مقر ادارەسی اولان (غوردیون) شهرینه کلمشدی . . .

(غوردیون) شهرنده بر معبدده اسکی فیریکیا قراللرینه مخصوص بر آرابه واردی. بو آرابەنك بویندروغی آرابەیه او قدر قاریشیق بر دوکومله باغلانمشدی که بونی او آنه قدر هیچ بر کیمسه آچمغه موفق اولامامشدی. حتی اسکی بر کاهن ، بودوکوم حقنده جواب ویردیکی زمان دوکومی کیم آچارسه اونك دنیایه حاکم اولاجغنی سویلەمشدی. اسکندر بونی بیلدیکی ایچون درحال قیلیجنی چکمش، (غوردیون دوکومی)نی ایکی‌یه بولیویرمشدر .

ایسوس میدان محاربەسی — اسکندرك فتوحاتی ایران حکمدارینی بویوك بر اندیشەیه کرفتار ایلمشدی. ۳۳۵ سنەسندن بری ایران تختنه جالس اولان دارا قودومان بر اردو طوپلامش ، سوریەیی اسکندره قارشی مدافعه ایچون سوریه ایالتنك شمالنه کلمشدی . اسکندر بونی خبر آلدیغی ایچون ایران حکمدارینه قارشی (طوروس) سلسلەسنی کچەرك (کیلیکیا)یه ایتمشدی. اسکندر طاغلر ارەسنده جریان ایدن (کیدنوس) نهرینك بوزلی صولرینه قان تر ایچنده کیرمش، وجودی دهشتلی بر صیتمه ایچنده قالمشدی. آرتق هرکس اسکندرك اولەجکنه قانع اولمشدی . اسکندرك طبیبی فیلیپ ، وجودینه سریع بر تأثیر اجرا

ایتمك ایچون بر علاج ترتیب ایتمش ، فقط اسکندر تام علاجی ایچه‌جکی صره‌ده دوستلرندن بری طرفندن بر مکتوب آلمشدی . بو مکتوبده طبیبنه اصلا اعتماد ایتمه‌مسی اسکندره توصیه اولونیور ، فیلیپك ایران حکمدارندن پاره آلارق کندیسنی تلف ایتمك تصورنده بولوندیغی سویله‌نیوردی . فقط اسکندر بو احتماله قطعیاً احتمال ویرمه‌مش ، بر الیله مکتوبی فیلیپه طوغرو اوزاتمش ، دیکریله‌ده علاجی ایچوب بتیرمشدر .

اسکندر پك چابق شفایاب اولمش ، ویورویشنه‌ده دوام ایلمشدی . فقط دارانك بکلیه بکلیه هیچ تحملی قالمامشدی . دارا شمالدن آرمانوس طاغلرینی کچیور ، ساحل بوینجه ایلریلیوردی . نهایت اسکندرك خسته‌لرینی براقدیغی (ایسوس) شهرینه کلمش ، بوراده‌کی یاره‌لیلری کاملاً قتل ایلمشدی . اسکندرده بو اثناده جنوبدن ، باشقه برکچیددن کچه‌رك (ایسوس) جوارینه کلمشدی . او صورتله‌که ، کویا ایرانیلر یونانستاندن ، ماکدونیالیلرده ایراندن کلیورلرمش کبی بر وضعیت آلمشلردی .

دارا معیتنده‌کی قوت ٦٠٠٠٠٠ کشیدن عبارتدی . بوجسیم قوت ایسوس کورفزی ایله طاغلر آره‌سنه صیقیشان طار و آنجق بش کیلومتره کنیشلکنده ، اوفاق بر وادی اورتاسنده تمامیله آچیلامیوردی . بونك ایچون سواریسنك اك چوق قسمنی صاغ جناحه ، دکزه یاقین بر محله ، ۳۰۰۰۰ سواری ایله ۲۰۰۰۰ تیراندازی‌ده طاغلره قدر امتداد ایدن صول جناحه ، تسلیحاتی مکمل بر حالده بولونان ۳۰۰۰۰ یونان پیاده‌سی ایله ٦۰۰۰۰ طاغلی‌یی‌ده براز ایلری‌یه ، مرکزه یرلشدیرمشدی . متباقیسنی‌ده هیچ برشیده قوللانامیه‌رق کریده براقمشدی .

اسکندرده پارمه‌نیونی دکزدن طرفه و صول جناحه یرلشدیرمش و مدافعه‌ده قالماسنی امر ایلمشدی . صوکرا صاغ جناحی‌ایله مرکزینی آغر آغر ایلریلتمش ، تام بر اوق منزلنه کلیرکلمز سواریلری ایله برابرایلری آتیلمش ، ایکی اردو بیننده‌کی نهری کچمش ، دشمنك مرکزینه تعرض ایدرك پریشان ایلمشدی . اسکندرك بو تعرضی اوزرینه بوتون ایران عسکرلری فرار ایتمکه باشلامشلردی . یالکز دارا اردوسنده بولونان یونان عسکرلری مقاومت ایدییور ، دارا رجعت امری ویردیکی حالده بونلر الآن یرلرنده ثبات کوسترییوردی . حتی تسالیالیلره تعرض ایدن ایران سواریلری‌ده کندیلرینی قورتارمغه موفق اولمشلردی . فقط

بوتون فراریلر طارکچیدلرده بر برینی أزییوردی. بو محاربه‌ده ایرانیلردن ۱۰۰۰۰۰، ماکدونیالیلردن‌ده ۳۰۰ پیاده ایله ۱۵۰ سواری تلف اولمشدی. دارا آرابه‌سنه بینه‌رك اوودن فرار ایتمش، صوكره قالقانی، البسه‌سنی ویاینی آتمش، آتنه بینه‌رك فرار ایلشدی. کیجه‌نك حلولی دارانك تعقیب ایدلمسنه مانع اولمشدی. اسکندرك مظفر عسکرلری دارانك اردوکاهنی ضبط ایتدکلری زمان والده‌سنی، زوجه‌سنی، همشیره‌سنی، اوغلنی و ایکی قیزینی اردوکاهده بولمشلردی (۳۳۳).

بویوك اسکندر محاربه ایدرکن (ناپولی موزه‌سنده‌در)

اسکندر، دارانك چادرینه کیردیکی زمان قادینلر جهتنده بر فریاد ایشتمشدی. بو فریادك نره‌دن کلدیکنی سؤال ایتمش: «دارانك والده‌سی ایله زوجه‌سی دارایی اولدی ظن ایتدکلری ایچون آغلایورلر.» دیه جواب ویرلمشدی. بونك اوزرینه اسکندر أتباعندن برینی بونلرك یانته کوندرمش، دارانك بر حیات اولدیغنی خبر ویردکدن صوکرا کندیلرینه بر قرالیچه معامله‌سی ایده‌جکنی، ذاتاً کندیسی دارا ایله بر عداوت اوزرینه محاربه ایتمیوب صرف آسیایی ألندن آلمق ایچون محاربه ایتدیکنی بیلدیرمشدی. ایرتسی کون اسکندر، دوستی هه‌فیستیون ایله برابر قرالیچه‌لری زیارته کلمشدی. دارانك والده‌سی، اطوارنده‌کی عظمتندن طولایی هه‌فیستیونی قرال ظن ایتمش، اوکنه طوغرو ایلریلیه‌رك دیز چوکمشدی. فقط براز صوکرا یا کلدیغنی آکلانجه نه‌یاپاجغنی شاشیرمشدی. اسکندر قادینی محجوب ایتمه‌مك ایچون طورینی هیچ بوزمامش، قادینه متبسمانه بر نظر عطف ایده‌رك: «یا کیلمادك، اوده بر اسکندردر!» دیمشدر.

سوریه‌ده اسکندر

اسکندر، فرات نهری کریلرینه طوغرو فرار ایدن دارایی براقمش، (فنیکه)یی ضبط ایتمك ایچون ساحللره طوغرو ایلریله‌مشدی. اسکندرك ورودینی خبر آلان سوریه شهرلری برر برر تسلیم او-

لیوردی. فقط بو شهرلرك الڭ نفوذلیسی اولان (صور، تیر) شهری او كنه كلوبده جدی و صور معبودی هراقلیسه قربان تقدیم ایچون شهره كیرمك ارزوسنده بولوندیغی زمان، صور اهالیسی هیچ براجنبی‌یی سورلرندن ایچون براقامیه‌جقلرینی بیان ایتمشلردی. او زمان اسكندر (صور) شهرینی محاصره ایتمكه باشلامشدی.

(صور)، قره‌دن یارم كیلومتره اوزاقده، قایالق بر آطه اوزرینه بنا اولونمشدی. شهرك اطرافی قرق متره ارتفاعنده بر دیوارله محاط بولونیوردی. اسكندرك دكز جهتندن آبلوقه ایده‌جك دونانماسی اولمادیغی ایچون فنیكه‌دونانماسی شهرك بحراً اتصالنی تماماً محافظه ایدییوردی. اسكندر شهرك ضبطنی قولایلاشدیرمق ایچون قره ایله (صور) آطه‌سی بیننه قالین بر سد انشا ایتدیرمشدی. بو سدك انشاسی پك اوزون سورمش، قره ایله آطه بیننده‌كی طار، فقط درین بوغازی طولدیرمق ایچون پك زیاده مشكلات چكلمشدی. سد، شهرك سورلرینه یاقلاشمغه باشلادیغی زمان صور اهالیسی اسكله‌ری ییقمشلر، عمله‌لری محافظه ایچون قوللانیلان ایكی اخشاب قوله‌یی كاملاً یاقمشلردی.

تام بو صره‌ده اسكندر قبریسدن ۱۲۰، فنیكه‌دن ۸۰ غاله‌ر تدارك ایتمكه موفق اولمشدی. صور اهالیسی بو دونانمایی كورونجه كمیلرینی لیمانلرینه چكمكه مجبور اولمشلردی. اسكندر دونانمایی تدارك ایلدیكی كبی كمیلرك سورلره یاناشماسنه مانع اولان قایا پارچه‌لرینی‌ده تمیزلتمش، نهایت سدی اكمال ایدر ایتمز شهرك سورلرینی حرب آلتلریله دوكمكه باشلامشدی. اسكندر، شهرك جنوبنده بر كدیك آچیور، بورایه اسكله‌لرله عسكر سوق ایلیوردی. صوكرا دشمنی شاشیرتمق ایچون هجوم امری ویرییوردی. اسكندر بر طرفدن كمیلرینی شهرك شمال وجنوب لیمانلرینه تعرض ایتدیرییور، دیكر طرفدن بوتون عسكر شهرك سورلری اوزرینه عین زمانده تعرض ایلیوردی. حتی اسكندر، معیتنه آلدیغی كزیده افراد ایله شهره كیرمش، صور اهالیسی كندیلرینی‌سوقاقلرده مدافعه‌یه‌چالیشمش، بو محاربه‌لرده ۸۰۰۰ كشی تلفات ویرمشلردی.

اسكندر صورلیلره پك زیاده حدت ایتمشدی. محاربه دوام ایتدیكی صره‌ده اسكندر اسرایی سپرلر اوزرینه كتیرییور، قفالرینی كسیور، جسدلرینی‌دكزه فیرلاتوب آتیوردی. حتی (ملقارت) معبدینه التجا ایدن قرال ایله زادكاندن برقاچ

کشی مستثنی اولمق اوزره بوتون اهالینك اسیر اولارق صاتیلماسنی امر ایتمشدی.

اسکندر بو پارلاق مظفریتی اولا هراقلیس (ملقارت) نامنه پارلاق بر آیین، دها صوکرا بر قربان تقدیمی ایله تبجیل ایتمش، صوکراده بوتون عسکرینه بر گچید رسمی اجرا ایتدیرمشدی.

اوکیجه مشعله‌لرله جمناستیق اویونلری یاپیلیور، یاریشه اشتراك ایدن بیکلرجه اهالینك النده مشعله‌لر بولونیوردی. اسکندر، شهرك سورلری اوزرنده ایلك کدیکی آچان آلتی معبوده اهدا ایلیوردی.

صور محاصره‌سندن اول ایران حکمداری دارا اسکندره بر مکتوب یازمشدی. دارا بو مکتوبده اسکندرك عدالته منافی برحرب اجرا ایتدیکندن طولانی شکایت ایدیور، کندیسنه عائله‌سنی تسلیم ایتمسنی وکندیسنك‌ده بالمقابله تقدیم مخالصت ایده‌جکنی بیان ایلیوردی. اسکندر بومکتوبه ویردیکی جوابده، حتی کندی بیله تسلیم اولاجق اولسه کندیسنه‌ده غایت عالیجنابانه معامله ایدیله‌جکنی بیان ایتمش وعلاوهٔ مقال اولارق: «بوندن بویله بکا مکتوب یازه‌جق اولورسه‌ك، کندی اقرانکه یازییور کبی دکل، بر آسیا قرالنه یازییور کبی یازه!» دیمشدی. (صور)ی محاصره ایتدیکی اثناده اسکندر دارادن تکرار بر مکتوب آلمشدی. دارا بو مکتوبنده اسکندره ۱۰۰۰۰ تالان ایله فرات نهرینه وارنجه‌یه قدر بوتون آسیایی وبوندن باشقه‌ده قیزلرندن برینی زوجه اولارق تقدیم ایدییوردی. پارمه‌نیون بونی طویار طویماز اسکندره: «اسکندر اولسه ایدم بونی قبول ایدردم» دیمش، اسکندرده: «پارمه‌نیون اولسه ایدم بن‌ده قبول ایدردم» جوابنده بولونمشدر. صوکرا دارایه بر جواب یازارق کندیسنك نه ایران اراضیسنه، نه‌ده خزینه‌سنه احتیاجی اولمادیغنی بیان ایلمشدر.

بویوك اسکندر (مغنیساده بولونمش) (موزهٔ همایونده‌در)

اسکندریه‌نك بناسی

اسکندر (صور) شهرینی ضبط ایلدکدن صوکرا طوغرو (مصر)ه یورومشدی. یولده (غزه) شهرینی آلمق ایسته‌مش، فقط شهر تسلیم اولمقدن امتناع ایلمشدی. (غزه) شهری دکزه یاقین بر تپه اوزرینه بنا ایدلمشدی. اطرافی یوکسك بر سور ایله محاط بولونیوردی. اسکندر شهره تعرض ایتمش، فقط اثنای تعرضده یارالانمشدی. بونك اوزرینه شهرك اطرافنه ۲۵۰ قدم یوکسکلکنده بر تراسه انشا ایتدیرمش، تمام اوچ آی محاصره‌دن صوکرا

شهری ضبطه موفق اولمشدی. اسکندر شهری آلدقدن صوکرا ارککلری کسمش، قادینلرله چوجقلری‌ده اسیر کبی صاتمشدی. روایته کوره اسکندر آشیله تقلید ایتمك ایچون غزه والیسنك آیاقلرینه بر قایش کچیرمش، انی یدی دفعه شهرك اطرافنده طولاشدیرمشدی.

مصر والیسی اسکندره قارشی طورمغه تشبث بیله ایتمه‌مشدی. اسکندر (منفیس)ه، مصرك پایتخته کیرمش، آپیس اوکوزینه قربانلر تقدیم ایتمش، صوکرا (نیل) نهری بوینجه دکزه قدر کلمش، (قانوپ) موقعنده طورمشدی. (قانوپ)ده (فاروس) آطه‌سی غایت مکمل وطبیعی بر لیمان تشکیل ایدییوردی. اسکندر ایشته بو آطه‌نك قارشیسنه (اسکندریه) شهرینك بناسنی امر ایتمشدر. شهرك پلاننی اسکندر بالذات چیزمش، حتی سوقاقلرله میدانلرك موقعنی طوپراق اوزرینه چیزمك ایچون تباشیر بولونمادیغندن اونله اشارت ایدلمش. بو حال شهرك آتیاً کسب ایده‌جکی ثروت وبرکته بر دلیل عد اولونمشدر.

اسکندر دها صوکرا مصرلیلرك (آمون) معبدینی زیارت ایچون یولندن دونمشدر. آمون معبدی مصرك غربنده ومصرلیلرجه فوق‌العاده محترم ومعتبردی. اسکندر، یاننده هیچ کیمسه یوق‌ایکن معبده کلمش، کاهندن سئوال ایتمش، (معبود زاده) خطابنه مظهراولمشلردر. صوکرا مصرلیلر کندیسنه (آمونك اوغلی) دیمشلردر. اسکندر بو تاریخدن اعتباراً معبودك اوغلی عنوانتی آلمش، کندیسنی سائر انسانلره فائق عد ایتمکه باشلامشدر. برقاچ سنه صوکرا اسکندر یونانیلره مأمورلر کوندره‌رك کندیسنك روحانیتنی تصدیق ایتملرینی تکلیف ایلدیکی زمان اسپارطه‌لیلر: «بز اسکندره مساعده ایدییورز، ایسترسه کندیسنه معبود دیسین!» جوابنی ویرمشلردر.

أربیل مبرانده محاربه‌سی اسکندر سوریه‌ایله مصره حاکم اولدقدن صوکرا شرقه طوغرو یورومکه باشلامش، هیچ بر طرفدن تعرضه دوچار اولمادن فرات ودجله نهرلرینی کچمشدی (۳۳۱). بوصره‌ده داراده اسکندره (أربیل) جوارنده (غاوغامه‌لا) اوواسنده انتظار ایدییوردی. دارا بو سفر دها بویوك براردو طوپلامغه موفق اولمشدی. بو اردونك قوتی تخمیناً برمیلیون پیاده، ۴۰۰۰۰ سواری، طیرپانلرله مجهز ۲۰۰ جنك آرابه‌سی و۱۵ فیلدن مرکبدی. دارا، آرابه‌لرینك قولای حرکت ایده‌بیلملری ایچون زمینی دوزلتمشدی. فقط اردوسی طبق سرخس اردوسی کبی هر ملته منسوب جنکاورلردن مرکب، قارماقاریشیق بر انسان ییغیننددن متشکلدی. اسکندرك معیتنده ایسه ۴۰۰۰۰ پیاده ایله ۷۰۰۰

سواری واردی. اسكندر، اردوسنی دشمن قارشیسنده اردوكاهه یرلشدیرلمشدی. دشمنك اردوكاه آتشلری اوزاقدن، بوتون صحرا بوینجه كورولیوردی. اسكندر، عسكرلرینه استراحت ایتدیرمك ایسته‌مشدی. حتی پارمه‌نیون دشمنه تعرض درحال ایدلمسنی توصیه ایلدیكی زمان اسكندر: «بن، مظفریتی چالمق ایسته‌مم!» جوابنی ویرمشدی.

اسكندر او كیجه یك كج یاتمش، محاربه صباحی ایسه اویویه قالمشدی. اوكون معیتی اركانی اسكندری اویاندیرمغه مجبور اولمشلردی. اسكندر یاتاغندن قالقار قالقماز

اسكندرك دارا ایله محاربه‌سی (پومپه‌ئیده بر موزاییقدن)

(ناپولی موزه‌سنده‌در)

درحال اردوسنی محاربه نظامنه قویمش، (فالانقس)ی مركزه، سواریلری جناحلره یرلشدیرمش، كریده بر احتیاط آلیقویمشدی. كندیسی‌ده یاننه بیاضلر كینمش، باشی آلتون اكلیل ایله مزین بر كاهن آلارق صاغ جناحك قوماندا سنی درعهده ایلمشدی. دارا ایسه اجرتلی یونان عسكرلری وایران سواریسی ایله مركزده (فالانقس)ك تام قارشیسنده بولونیوردی.

اسكندر محاربه باشلار باشلاماز صاغ جناحه طوغرو قوشمش، دشمن خطنی یارمق ایچون دشمن جبهه‌سی بوینجه تعرض ایتمشدی. بو صره‌ده دارا ده جنك آرابه‌لرینی صالیویرمش، محاربه ولوله‌لی بر دهشت كسب ایلمشدی. فقط ماكدونیالیلر جنك آرابه‌لرینه قارشی نه صورتله مقابله ایدیله‌جكنی بیلیورلردی. تیراندازلر اك زیاده باركیرلرله آرابه‌جیلر اوزرینه آتیورلر، بونلری كمال موفقیتله دوریریور-

لردی. اوصورتله که، (فالانقس)ه قدر آنجق برایکی آرابه کله بیلمش، بونلره قارشی ده فالانقسلر آچیلمش، آرابه‌لرحیزلرینی آلامیه‌رق کچوب کیتمش، دها صوکرا بونلرده غنائم صره‌سنه کچمشدی. دارا بوموفقیت اوزرینه بوتون اردوسنی حرکت ایتدیرمشدی. فقط اسکندرك خفیف سواریسی بو اردوبی یارمغه موفق اولدیغی کبی اسکندرده فالانقس و آته‌لرلیله اردونك ایچنه طالمش، دارایه طوغرو ایلریله‌مکه باشلامشدی. دارا بونی اوزاقدن کوربیور، برازصوکرا ایرانیلر دوچار اولاجقلری دهشتدن فنا حالده اورکه‌رك دارا ایله برابر فرار ایدییورلردی.

بو اثناده هند وایران سواریلری، مرکزده ما کدونیا اردوکاهنه‌قدر داخل اولمشلردی. پارمه‌نیوزایسه‌صول جناحده دشمن طرفنده‌احاطه ایدیله‌رك‌اسکندردن امداد طلب ایدییوردی. اسکندر بورایه‌ده یتشمش، دشمنك کثیف بر سواری قطعه‌سنه شدتلی برتعرض اجرا ایتمش، خونریزانه برمحاربه‌یی متعاقب‌دشمنی پریشان ایلمشدی. اسکندر ایرتسی کون (أربیل)ه کلدیکی زمان دارانك جنك آرابه‌سی‌ایله خزائنی وسلاحلرینی بولمش، دارا بوتون معیتی ایله (مدیا)یه فرار ایلمشدی.

ایرانده اسکندر اسکندر بوپارلاق مظفریت اوزرینه (دجله) نهری بوینجه‌اینه‌رك (بابل)ه یورومش، بوتوناهالی شنلك البسه‌سی کیه‌رك اسکندری استقباله کلمشدی. اسکندر شانلی بر صورتده (بابل)ه کیردیکی زمان معبود (بل)ه قربان تقدیم ایتمش، سرخس طرفندن تخریب اولونان معبدلری اعمارایتدیر مشدر.

اسکندر آرتق ایران ایمپراطورلغنك مرکزینه کیرمش، بوتون‌پایتختلری‌بربرر ضبط ایتمسی فوق‌العاده قولایلاشمشدی. اسکندر اولا (سوز) شهرینه کلمش، بوراده ۵۰۰۰۰ تالان ایله قیمتدار طاشلر، قوقولر، سرخس طرفندن آتنه‌دن کتیریلن یونان هیکللرینی بولمش، بوهیکللری تکرار یونانستانه کوندرمشدر. دها صوکرا (پرسه‌پولیس) اوزرینه یورومشدر. فقط (پرسه‌پولیس)ه کیدن کچیدلر، ۴۰۰۰۰ پیاده قدر بر قوتله ایران والیلرندن بری طرفندن محافظه ایدلدیکی ایچون اسکندر طاغ یوللرندن کچمش، (پرسه‌پولیس)ه کلدیکی زمان بوراده‌ده ۱۲۰۰۰۰ تالان بولمشدر. روایته کوره اسکندر کیجه ویریلن برضیافتده سرخوش اولدیغی صره‌ده یونان معبدلرینك انتقامنی آلمق ایچون پرسه‌پولیس سراینی یاقدیرمشدر.

اسکندر، (پاسارغاد) شهرینی‌ده ضبط ایتدکدن صوکرا (مدیا)یه (أقباتان)

اوزرینه یورومش ، غنائمی بورایه یرلشدیرمش ، دارایی شدتلی بر صورتده
تعقیبه باشلامشدر. اسکندر بو تعقیب اثناسنده اون بر کونده ٤٨٠ کیلومتره یول
یورومشدر. (راغای) جوارینه ، بحر خزر ساحللرینه واصل اولدیغی زمان ایران
والیلرندن بهزوصك دارا ایله برابر (باختریان ، بلخ) طرفلرینه کیتدیکنی خبر
آلمش، درحال ٥٠٠ سواری ایله اوچ کون اوچ کیجه چوللر اورتاسنده یورودکدن
صوکرا دارایه تصادف ایتمشدر. وقوعه کلن محاربهده ، بهزوص دارایی کندیسیله برابر کلمکه زورلامش، بوکا موفق اولامانجه دارایی کندی الیله تلف ایتمشدر (٣٣٠) . اسکندر دارانك جسدینی (پرسهپولیس) شهرینه حکمدارلر کوندرهرك مزارینه دفن ایتدرمش، آرتق ایرانده اسکندردن باشقه حکمدار قالمشدر.

بویوك اسکندر (موزهٔ همایونده‌در)

بو اثناده اسپارطهلیلر آتی پاطروسك تراکیاده بر حربایله مشغول بولنماسندن بالاستفاده ٣٠٠٠ هوپلیت و ٢٠٠٠٠ سواری طوپلایارق (مهغالوپولیس) اوزرینه یورومشلردی . فقط آنتی پاطروس ٤٠٠٠٠
کشیلك بر قوتله بونلری مغلوب ایتمش ، اسپارطه قرالی آکیسی تلف ایلمشدی . اسکندر
ایرانده بوحوادثی آلدیغی زمان اسپارطهدن قرق رهن طلب ایتمش وعسکرلرینه : « بز ایران
ایمپراطورلغنی محوهچالیشیرکن (آرقادی)دهده بر فاره محاربهسی اولمش!» دیمشدر.

آناطولیده ایران والیلرینك همان قسم اعظمی اسکندری کندیلرینه حکمدار
مشروع عد ایتمشلردی. بوصرهده اسکندرك مظفر اردوسی ایران یایلاسنی کچیور،
(آریا)ده یکی بر (اسکندریه، هرات) شهری تأسیس ایدییور، صوکرا قیشك
بوزلی و قارلی هوالرنده ٤٠٠٠ متره ارتفاعندهکی تپهلری آشیور ، (باختریان ،
بلخ) صحرالرینه اینهرك (اوقزوس ، سیردریا) اوکلرینه کلیوردی . اسکندر
چادر دریلریله طولوملر یاپمش، طولوملری صمانلرله طولدیرمش، اوزرینه قویدیغی
تختهلرله صاللر یاپارق اردوسنی بو نهردن کچیرمشدی .

اسکندر نهری کچر کچمز بهزوصی الده ایتمش ، کندیسنه بر تمیز طایاق

آندقدن صوکرا بابالرینك انتقامنی آلمالری ایچون دارانك عائله‌سنه تسلیم ایلمشدر. اسکندر بو مظفریتلری احراز ایتدکدن صوکرا یالکز شمالده ، (باختریان) و (صغدیان)ده اقامت ایدن شجیع و مستقل اقوام ایله محاربه ایتمش ، بوراده‌کی قلعه‌لری ضبط ایتمك ایچون ایجه اوغراشمشدر.

بوقلعه‌لردن بری غایت دیك برقایا اوزرینه بنا ایدلمشدی. ایران والیلرندن بری بورایه عائله‌سی ایله برابر یرلشمش، اسکندر کندیسنه تسلیم اولماسنی تکلیف ایلدیکی زمان: «قانادلرك وارمی؟» دیبه صورمشدی . بونك اوزرینه اسکندر قایانك تپه‌سنه ایلك اول کیم چیقارسه اوکا ۱۲، ایکنجی‌یه ۱۱ ، اوچنجی‌یه ۱۰ تالان ویره‌جکنی وعدایتمش، بوصورتله ۱۲ کشی انتخاب ایلمشدی. ایشته بو اون ایکی کشی قایایه طیرمانمش ، قلعه‌نك تپه‌سنه چیقمش، والی اسکندر عسکرینك بوجسارتنه حیران اولارق درحال تسلیم اولمشدر. اسکندر، والینك قیزی روقزانك حسن وآننه مجلوب اولارق کندیسیله ازدواج ایتمشدر.

اسکندرك طبایعی اسکندر ایرانه تماما حاکم اولدقدن صوکرا ایران حکمدارلرینك عادات و معاملاتنی‌ده تعقیبه باشلامشدی. حتی باشنه مجوهر بر تاج، آرقه‌سنه بیاض بر البسه کیمش ، قارشیسنده تبعه‌سنك زانوبزمین اولماسنی طلب ایلمشدی. فقط ماکدونیا زادکانی قراللرینه ارقداش معامله‌سی ایتمکه آلیشقین بولوندقلری ایچون اسکندرك احوالنده وقوعه کلن بو تحولاته بر درلو تحمل ایده‌مه‌مشلردی . شوحالدن دلکیراولان بعض ذوات، اسکندری اولدیرمك ایچون خفی براتفاق بیله عقد ایتمشلردی . حتی پارمه‌نیونك اوغلی فیلوطاس بو اتفاقدن خبرداراولمش، فقط کیمسه‌یه سزدیرمه‌مش، نهایت باشقه‌بری طرفندن میدانه چیقارلمشدی. او زمان اسکندر پارمه‌نیونك اوغلنی توقیف ایتدیرمش ، حقنده ویریله‌جك حکمی اردویه ترك ایتمش، اردوده فیلوطاسی اعدامه محکوم ایلمشدی . فیلوطاس، احبابندن بر چوقلریله برلکده تلف ایدلمشدی . بو صره‌ده اختیار پارمه‌نیون (أقباتان)ده اسکندرك خزائنی محافظه‌یه مأمور بولونیوردی . فقط اسکندر بر عصیان چیقه‌جغندن قورقدیغی ایچون (أقباتان) ه هجین دوه‌سنه بیندیره‌رك بر مأمور کوندرمش ، مأمور اسکندرك مکتوبنی پارمه‌نیونه ویرمش، پارمه‌نیونی مکتوبی اوقورکن تلف ایلمشدر .

اسکندر ایکی سنه صوکرا (مارقاندا، سمرقند)ه کلدیکی زمان دیبوسکورلرك شرفنه بر شنلك اجرا ایتدیرمشدی . او آقشام سفره‌ده دعوتلیلردن بری فضله ایچمش، اسکندرك دیبوسکورلره و حتی هراقلیسه بیله فائق اولدیغنی سویله‌مشدی . دیکر بر روایته کوره‌ده

پوروس (مه‌سته‌رسك تابلوسندن)

دعوتلیلردن بری بر شرقی سویله‌مکه باشلامش ، بو شرقیده باربارلره مغلوب اولان ماكدونیا جنراللرینی تقبیح ایلمشدی. دعوتلیلرك اك مسنلری بوندن دلگیر اولارق حریفی صوصدیرمق ایسته‌مش، فقط اسكندر بوكا مانع اولارق شرقیسنده دوام ایتمسنی امر ایلمشدر .

اسکندرك دیبوسکورلر شرفنه ویردیکی ضیافتده سلاح ارقداشلرندن، غرانیقوس میدان محاربه‌سنده حیاتنی قورتاران قاره‌قیلیتوس‌ده حاضر بولونیوردی. قیلیتوس غایت مغرور وسرت بر آدم اولدیغندن اسکندر ایچون سویله‌نن مدایحدن جانی صیقلمشدی. حتی اسکندره، اصل فیلیپك مدحه شایان اولدیغنی، اسکندرشمدی باباسنی انکار ایدییورسه‌ده اسکندرك اقبالنی باباسنك حاضرلامش بولوندیغنی سویله‌مشدی.

صوکرا اسکندره خطاباً: «هم سن معبود اولامازسك. چونکه معبودلر یالکز باشلرینه ایش کوررلر. سن ایسه بو بوکلکی ماکدونیالیلر سایه‌سنده قازاندك!» دیمشدی. صوکرا کمال حدتله سفره‌دن قالقمش، کوزلرینی اسکندره طوغرو دیکه‌رك: «بن اولماسه ایدم، غرانیقوسده محو اولاجقدك!» دییه باغیرمشدی. اسکندرك بوکا صوك درجه جانی صیقلمشدی. اسکندر سفره‌ده پاتاتسلردن برینی قیلیتوسك قفاسنه فیرلاتمش، حتی بوکاده قانعه‌رق قلیجنی آرامغه باشلامشدی. محافظلرندن بری اسکندرك قیلجنی صاقلامش، دعوتلیلردن برقاچی‌ده اطرافنه اوشوشه‌رك حدتنی تسکینه چالیشمشلردی.

هند پرنسی

برطرفدن‌ده قیلیتوسك دوستلری قولندن طوتوب قیلیتوسی اوطه‌دن طیشاری کوتورمشلردی. فقط قیلیتوس تکرار باشقه برقاپودن ایچری کیرمش، کوزلرینی اسکندره دیکه‌رك اوریپیدیسك: «یونانیلر نه منفورلر عادتلر ادخال ایتدیلر!» مألنده‌کی مصرعنی اوقومش. بونك اوزرینه اسکندر کمال تهورله محافظلرندن برینك قارغیسنی آلمش، قیلیتوسی او آنده پارچه‌لامشدی. فقط اسکندر وجداناً صوك درجه معذب اولمش، دها صوکرا کندیسنی‌ده تلف ایتمك ایسته‌مش ایسه‌ده اطرافنده‌کیلر مانع اولمشلردر. اسکندر تمام اوچ کون چادرندن طیشاری چیقمامش، قیلیتوس ایچون نادمانه کوز یاشلری دوکمش، کندیسنه لعنتلر ایتمش، آغزینه هیچ بر

شی قویمامشدر . روایته کوره اسکندر او تاریخدن اعتباراً هیچ کیمسه‌یه ظلم ایتمه‌مشدر. او اثناده اسکندری تسکین ایچون یونان صوفیوننده‌ن آناقسارخوس چاغیرلمشدر . آناقسارخوس اسکندره کندیسنك بر معبود اولدیغنی ، حال‌بوکه معبودلرك هرحرکتی عادلانه اولدیغی ایچون بوحرکتندن نادم اولمامسنی سویله‌مشدر.

ایرانیلر اسکی حکمدارلرینه یاپدقلری کبی اسکندری‌ده قارشیسنده دیز چوکرك سلاملارلردی. اسکندر ماکدونیالیلری‌ده قارشیسنده دیز چوکمکه مجبور ایتمك ایسته‌مشدی.

هند پرنسی و معیتی

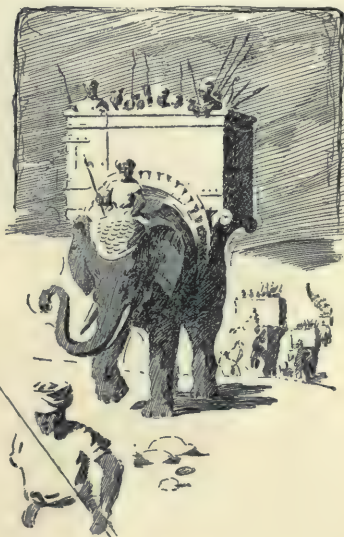
برچوقلری اسکندرك شوحرکتنی تقبیح ایتمکله برابرچارناچار راضی اولمشلردی. حتی قاساندروس ماکدونیادن کلوبده ایلك دفعه بوعادتی کورر کورمز کولمه‌دن باییلمشدی . یالکز اسکندرك کندی اسفارینی یازدیرمق ایچون اردوسیله برابر کتیردیکی قالیسته‌نیس بوکا راضی اولمامشدی. بر کون اسکندر بویوك برشنلك یاپمشدی . بوشنلکده هرکس اسکندرك اوکنه کلیرکلمز دیز چوکیور، اسکندرده بوکا مقابل بر بوسه ایله تشکر ایدییوردی . فقط قالیسته‌نیس اسکندرك قارشیسنه کلیرکلمز اسکندرك جانی صیقه‌جق بر سوز صرف ایتمش . اسکندرده قالیسته‌نیسی اوپمکدن امتناع ایلمشدی .

بر مدت صوکرا اسکندرك چادرینی محافظه‌ایدن (اولاد قرالی) دن آلتیسی اسکندری تلف ایتمك ایچون اتفاق ایتمشلردی . بو اتفاق میدانه چیقدیغی زمان جمله‌سی‌ده اعدامه محکوم ایدلمش، قالیسته‌نیس‌ده مشوق صفتیله اعدام اولونمشدر . روایته کوره اسکندر قالیسته‌نیسی بر قفسه قویدیروب اردوسنك پیشی صره سورروکله‌تمش، قالیسته‌نیس آنجق یدی آی صوکرا ترك حیات ایده‌بیلمشدر .

هندستانه سفری اسکندر ایران فتوحاتنی اکمال ایلدکدن صوکرا هندستانه طوغرو حرکت ایلمشدی. او زمانه قدر هندستانه هیچ بر یونانلی آیاق باصمامشدی. هندستان بوتون یونانیلرجه خارق‌العاده بریرظن اولونیور، ثروت و اهالیسی حقنده غریب وعجیب افسانه‌لر نقل ایدیلیور، بوحوالی‌یی وقتیله باکوس ایله هراقلیسك فتح ایتدکلری روایت اولونیوردی. اسکندرده بونلر کبی یاپمق ایسته‌مش، هندستانك فتحنی کندیسی ایچون یکی برواسطهٔ شان وشرف عد ایلمشدی.

اسکندر هندستانی فتح ایتمك ایچون ۱۲۰۰۰۰ پیاده، (قسم اعظمی باربار-

لردن اولمق اوزره) ۱۵۰۰۰ سواری جمع ایتمش ، طار بر وادی‌یی تعقیب ایدرك (أیندوس، سند) وادیسنه اینمشدی . او سنه نهری کچمکه موفق اولدقدن صوکرا هندستان ایچلرینه طوغرو ایلریله‌مکه باشلامشدی. اسکندرك حرکتنی خبر آلان هند حکمدارلرندن طاقسیل ، اسکندری استقبال ایدرك اتفاق ایتمش ، دیکر بر حکمدار، پوروس ده سواریلری و فیللریله برابر (هیداسپ) نهری کریسنده اخذ موقع ایلمشدی. اسکندر اولا پوروسك قارشیسنه بر قطعه یوللامش، صوکرا دیکر بر نقطه‌دن نهری مرور ایدرك پوروسه تعرض ایلمشدی. اسکندرك تعرضی هند سواریلرینی فراره مجبور ایتمشدی. فیللر اسکندرك فالانقسلرینه طوغرو یورومشلر، فقط سواریلر بونلری اور کوتور اور کوتمز بوتون فیللر هند عسکر-لرینی آزه‌رك فراره باشلامشلردی. بو اثناده ۲۰۰۰۰ کشی ایله ۱۰۰ فیل تلف اولمش، پوروس ده یارالانمشدر . اسکندر پوروسه هیچ برشی یاپمامش، حتی قراللغی‌ده کندیسنه براقه‌رق پوروسله اتفاق ایتمشدر .

هند عسکری

روایته کوره اسکندر پوروسی اسیر ایتدیکی زمان کندیسنه: «نه درلو معامله کورمك ایستیورسك؟» دیه سؤال ایتمش ، پوروس ده هیچ طورینی بوزمادن : «قراللره مخصوص بر معامله!» دیمجه اسکندر بوکا پك زیاده خوشلانارق: «اویله ایسه قراللغکی سکا براقیور، هم بر قات دها بویوله‌جکمی‌ده وعد ایدییورم!» دیمشدر.

اسکندرك عودتی — اسکندر دائما ایلری‌یه طوغرو حرکت ایدرك (پنجاب) صحرا-سنه واصل اولمشدی . اسکندرك مقصدی (غانژ) نهرینه قدر ایلریله‌مکدی. فقط (هیفازیس) نهری جوارینه کلدیکی زمان عسکرلری دها زیاده ایلری کیتمکدن امتناع ایلمشلردی . اسکندر اردوسی سفره باشلایالی سکز سنه اولمشدی. عسکر، بو سکز سنه ظرفنده پك بویوك میدان محاربه‌لری اجرا ایلمش ، ماکدونیادن فوق العاده اوزاقلاشمشدی . بو مسافه تب‌دن آتنه‌یه کیدن یولك همان یوزمثلی قدردی. عسکرلر یتمش کوندن بری چامورلر ایچنده، متمادی یاغمورلر

٥٥
٦٥
٧٥
٤٥
٣٥
٢٥
ماسكت
خوارزميا
اوقسوس
داهه
باختريان
پاراپان زاده
آراخوزيا
پاريقان
غادروسيا
زادين
ثابه
فارمانيا
پرسه پوليس
الكساندريا
سالوس
پورا
پيله قاسپيه
ماره - اريتره نوم

کتابخانهٔ عسکریه - ۱ ، ۰

آلتنده قطع مسافه ایدییورلردی . سلاحلری بوزولمش ، اثوابلری پارچه پارچه اولمشدی . اسکندر بونی هیچ نظر اعتباره آلمیور . اونلری شمدی‌ده مجهول مملکتلره کوتورمك ایچون واسع بر چولدن کچیرمك ارزو ایدییوردی .

اسکندر بوتون قوماندانلری اطرافنه طوپلامش ، انلره آرتق (غانژ) نهرینه قدر ایلریله‌مکدن باشقه بر شی قالمادیغنی ایضاح ایلمشدی . اسکندر بورادن بصره کورفزی طریقیله عودت ایده‌جك ، هرکول ستونلرینه (جبل الطارقه) وارنجیه قدر تکمیل آفریقایی زیر اداره‌سنه آلاجقدی . اسکندرك بو مطالعاتی اوزرینه بوتون قوماندانلر سسلرینی چیقارمغه بیله جسارت ایده‌مه‌مشلردی . بونك اوزرینه اسکندر: «ایچیکزدن کیم بو پلانی موافق کوریورسه ، سویله‌سین ! » دیمش ، ینه هیچ بر کیمسه جواب ویرمه‌مشدی . نهایت اختیار بر ضابط اورتایه چیقه‌رق : «اردو دها زیاده ایلری‌یه کیده‌مز . بزی آرتق ماکدونیایه کوتور ! » دینجه اسکندر ، اختیار ضابطك بو جوابی اوزرینه ذاتاً کندیسنك هیچ کیمسه‌یی زورلامادیغنی ، مع مافیه کندیسنك یالکز باشنه‌ده کیده‌بیله‌جکنی ، بناءً علیه ایستینلرك کندیسیله برابر کله‌بیله‌جکلرینی سویله‌مش ، صوکرا چادرینه کیتمش ، اوچ کون طیشاری‌یه چیقمیه‌رق هیچ کیمسه ایله لاقیردی ایتمه‌مشدی .

اوچنجی کونی اردودن ینه بر سس چیقمانجه اسکندر معبودلرك فکرینی آکلامق ایچون برقربان تقدیم ایتمش ، فقط قربانك باغرصاقلری فنا ظهورایتمشدی . بونك اوزرینه اردوسنه عودت امرینی ویرمش ، هر طرفده عظیم بر سرور حصوله کلمشدی .

اسکندر ، عودتدن اول قوله کبی یوکسك اون‌ایکی محراب انشا ایتدیرمشدی . صوکرا بو محرابلر اوکنده قربانلر تقدیم ایتدیرمش ، عسکرینك یایاو آتلی قوشولر اجرا ایتملرینه مساعده ایلمشدی . آرتق اسکندر اردوسی یونانستانه عودت ایدییوردی . اردو (هیداسپ) نهری جوارینه عودت ایلدیکی زمان اسکندر بردونانما انشا ایتدیرییور ، اردوسنك برقسمی ایله اولا (هیداسپ) ، صوکرا سند نهرینی کچیور ، اردونك قسم کلیسی‌ده هرایکی ساحلدن اسکندری تعقیب ایلیوردی . بوتون اهالی بو کنج وفعال مظفری کورمك ایچون آقین آقین ساحللره قوشوشیوردی . اسکندر بو صورتله (سند) نهرینك دلتاسنه قدر ایتمشدی . فقط بوراده دونانمادن آیرلمش ،

دونانمایی فرات ساحللرینه کوتورمسی ایچون نه آرخوسی مأمور ایتمشدی. نه آرخوس برچوق فورتنه‌لره، طالغه‌لره کوکس کره‌رك ١٣٠ کونده بو وظیفه‌یی ایفا ایلمشدی.

دونانما فراته متوجهاً حرکت ایلدیکی صره‌ده اسکندرده صیجاق و قوملی چوللردن کچه‌رك (که‌دروزیا) طریقیله ایرانه عودت ایلمشدی. اردو، چوللر اورتاسنده آلتمش کونده ٨٠٠ کیلومتره‌لك یول یورومش، آجلقدن وصوسزلقدن فوق‌العاده مشکلاته دوچار اولمشدی. یوللرده سیللرك قوراق یاتاقلری اوزرنده یتیشن خرما-لرله تعیش ایدییور، فقط بو اثناده افراددن وبارکیرلردن پك چوغی تلف اولیوردی.

روایته کوره اردو برقاچ کون صوسز قالمشدی. افراد اوزاقده برباتاق کشف ایدرك صو ایله مغفرلرینی طولدیرمشلر، کتیردکلری صویی اسکندره تقدیم ایتمشلردی. اسکندر بوکا فوق‌العاده ممنون اولمش، فقط کندیسی ایله عسکرلری آره‌سنده هیچ برفرق اولمادیغنی سویلیه‌رك صویی ایچمکدن امتناع ایلمشدر.

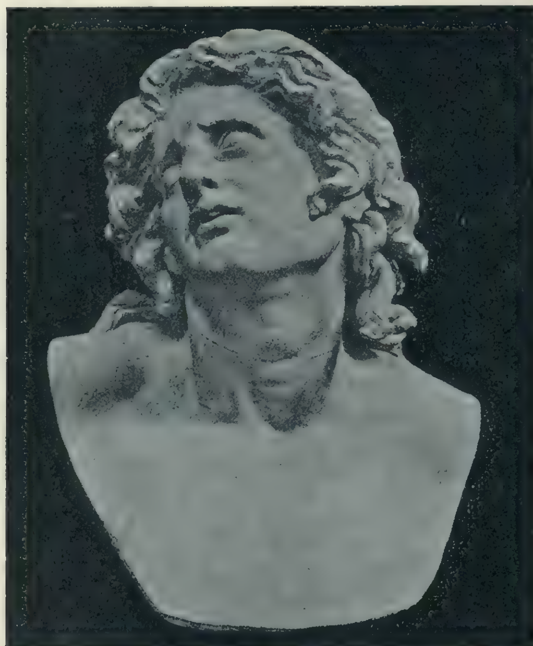
اردوایکی آی صوکرا (قارامانیا)یه کله‌رك بوراده ارزاق بولمغه موفق اولمش، اسکندرده معبودلره علامت شکران اولمق اوزره قربانلر تقدیم ایلمشدر.

اسکندرك اجراآتی

اسکندر (سوز)ه عودتنده غایت پارلاق شنلکلر اجرا ایتدیر-مشدی. او صره‌ده زوجه‌سی روقزانه‌ده یانده بولونیور، فقط اسکندر آریجه‌دارانك قیزلرندن بریله‌ده ازدواج ایدییوردی. اسکندر، کندی ازدواج ایتدیکی کبی دارانك دیکر قیزینی‌ده دوستی هه‌فیستیونه تزویج ایتمشدی. خاندان حکمداری‌یه منسوب سکسان قدر قیزده اسکندرك جنراللرندن سکساننه تزویج وبوتون بو دوکونلر هپ برکونده اجرا ایدلمشدی. اسکندر عسکرلرینی‌ده ازدواجه تشویق ایدییور، انلره دوکون هدیه‌لری وعد ایلیوردی. اسکندرك بوتشویقی اوزرینه اردودن ایکی بیك عسکر ازدواج ایتمش، جمله‌سی‌ده دوکون هدیه‌لری آلمشدی. دها صوکرا اسکندر هرکسك بورجلرینی‌ده اودیه‌جکنی وعد ایتمشدی. فقط عسکرلر اسکندره قارشی اسملرینی سویله‌مکه بر درلو جسارت ایده‌مه‌مشلردی. اسکندر اردوکاهه برچوق ماصه‌لر قوردیرمش، اوزرلرینی کاملاً آلتونلرله طولدیرمشدی. هرکس آلاجقلیسی ایله برابر کلیور، بورجنك نه‌قدر اولدیغنی سویلیور، بوپاره درحال تأدیه ایدیلیوردی. اسکندر بو صورتله ٢٠٠٠٠ تالانلق بورج اوده‌مشدی.

اسکندر یکی تبعه‌لرینی اسکیلرینه قاریشدیرمق ایچون ایران کنجلرندن ٢٠٠٠٠ کشی طوپلامش، بونلردن بر قطعه تشکیل ایلمشدی. ماکدونیا اصولنده

تعليم وتربيه ایدیلن بو قطعه‌یه (ئه‌پیغون) نامنی وبرمشدی . فقط ماكدونیالیلر بو یکی عسکرلره حسد ایتمکه باشلامشلردی. بونلر آرتق مملکتلرینه دونمك ایستیورلر، اسکندرایسه یالکز اختیارلره هدیه‌لر ویره‌رك مملکتلرینه کوندرجکنی سویلیوردی. بونك اوزرینه عسکر : «خیر ، هپمزی کوندرك! » دییه باغیرنجه ، اسکندر سسنی فضله چیقاران‌لری طوتدیروب اعدام ایتدیرمشدی . صوکره عسکرلره بر نطق ایراد ایتمش، کندیلرینی ثروت ومظفریته نائل ایتمك ایچون کتیردیکنی سویله‌دکدن صوکرا: « کیدیکز ، یونانیلره : بز اسکندری براقدق ، اسکندرده کندینی باربارلرك صداقتنه تودیع ایتدی ، دییکز ! » دیمش ، بعده چادرینه چکیله‌رك ایکی کون طیشاری‌یه چیقمامشدی .

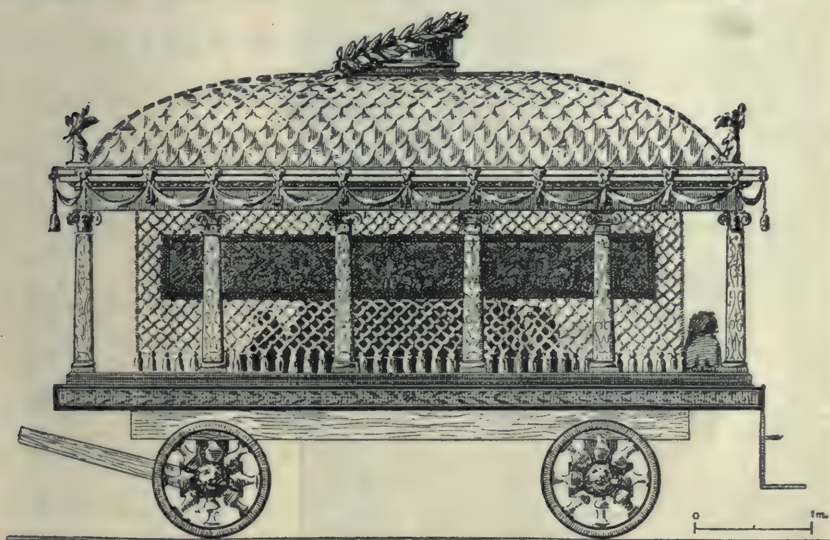

حالت نزعده اسکندر (فلورانسه‌ده‌در)

اوچنجی کون ایران‌زاده‌کانی یاننه چاغیراراق قوماندانلقلری بونلره ویرمش، جمله‌سنی‌ده کندیسنه اقربا عدایتمشدی. ماكدونیالیلر اسکندرك بو حرکتی اوزرینه دهشتلر ایچنده قالاراق سلاحلرینی تسلیم ایدییورلر، اسکندرك چادری اطرافنه طوپلانیورلر، اسکندر کندیلرینی عفو ایتمدکجه بورادن قیمیلدامیه‌جقلرینی سویلیورلردی. افرادك بو تمنیاتی کندیسنه تبلیغ اولوندیغی زمان اسکندرده چادردن طیشاری چیقمشدی. بو صره‌ده سواری ضابطلرندن بری اسکندره طوغرو ایلریله‌مشدی. ضابط عسکرك حسیاتنی اسکندره آکلاتمش، وصوکرا: « بزی اك زیاده متأثر ایدن برشی وارسه اوده ایرانیلری اقربادن عد ایدیشکدر . دیمك بزی وقتیله بوکا لایق کورمه‌مشسك ! » دیمشدی . اسکندر بو سوزلردن

صوك درجه متأثر اولمش: «سز، هیچکز بنم اقرابامسکز!» دیمش ، بوتون افرادی عظیم بر سرور ایچنده براقمشدی.

آرتق اسکندرله اردوسی بیننده وقوعه کلن بو ائتلاف ضیافتلرله تجیل ایدیلیوردی. ماکدونیالیلر بوضیافتده اسکندرك یاننده اوطوریبورلردی. صوکرا بو اتحاد واتفاقی تأییدایچون ۹۰۰۰ کشی الهیلر اوقویور ، آبدستلر آلینیوردی.

بویوك اسکندرك جنازه آرابه‌سی

اسکندر، عسکرلرندن صوك‌درجه ممنون اولمش، الك‌مسنلرندن ۱۰۰۰۰ عسکری بر ر تالان مکافات ویره‌رك ماکدونیایه یوللامشدی (۳۲٤).

اسکندر وآرسطالیس اسکندر قیلیجی ایله فتح ممالکه غیرت ایلدیکی صره‌ده استادی آرسطالیس ده علمی وفلسفه‌سیله فکرلری تسخیره چالیشیوردی. آریستطالیس بو وظیفهٔ مهمه‌یی ایفایه دها اسکندر ۳۳٤ سنه‌سی بهارنده (چناق‌قلعه) بوغازینی کچدیکی زمان باشلامشدی. آرسطالیسك بو تشبثات علمیه‌سنه اسکندرده یاردیم ایتمشدی. حتی آرسطالیسك علم حیواناته متعلق تدقیقاتنی تسهیل ایچون کندیسنه ۸۰۰ تالان (۲٤ میلیون غروش) کوندرمش سرای قرالیسنه تابع آوجیسی، بالقجیسی وقوشجیسی طرفندن حیواناته دائر راپورلر تنظیم ایتدیرمشدی. آرسطالیس بو وظیفه‌نك ایفاسنده بسبتون یالکز دکلدی. اطرافنه برچوق شاکردلر

اسكندرك لحدی (موزهٔ همایونده‌در)

طوپلانیور، بونلر مساعیلرینی یالکز علمه حصر ایتمیه‌رك بو مساعی ایله سیاسی نتیجه‌لر تولیدینه‌ده چالیشیورلردی. آرستطالیس ورفقاسنك نظردقتده بولوندیردقلری نقطه، ماكدونیانك حاكمیتی ایدی. بونلر اسكندرك بوتون یونانیلره قارشی حقوقنی توسیعه راضی اولیورلر، فقط بوتون تبعه‌نك معبوده حرمت ایدركبی كندیسنه‌ده حرمت ایتمسنی وبالخاصه‌ده یونانیلرله باربارلرك یعنی ایرانیلرك مساوی اولملرینی تجویز ایتمیورلردی.

ازجمله آریستطالیس (سیاست) نامنده‌کی اثرنده شو مطالعه‌ده بولونیوردی: «اوروپانك صوغوق منطقه‌لرنده یاشایان اقوام جسوردر. فقط مساعیٔ فکریه و فعالیت صنعتکارانه‌یه قابلیتسزدر. بو سببدن اکثریا حر یاشارلر. حیات حکومته واقوام سائره‌یه قارشی حاکمیته قابلیت کوستره‌مزلر. آسیا اقوامی فعالیت فکریه‌یی حائز وهردرلو صنایعه مستعددر. فقط جسارتلری یوقدر. بو سببدن تحکم آلتنده واسیر کبی یاشارلر. یونان اقوامی‌ده بونلرك ایکیسی اورتاسنده و هر ایکیسنك خصائصنه مالکدر. هم جسور هم متفکردر. بو سببدن حریت افکار و اصول حکومته مالکدر».

آریستطالیس بو مطالعه‌ده بولوندقدن صوکرا اسکندره، یونانیلره قارشی هه‌که‌مون (قوماندان)، باربارلره قارشی حکمدار، یونانیلری دوستی وهم جنسی، باربارلری‌ده حیوانلری ونباتاتی عد ایتمسنی توصیه ایلیوردی.

اسکندر، آریستطالیسك بونظریه‌سنه ینه اهمیت ویرمه‌مش، شرقه مخصوص استبدادلری اجرایه دوام ایله‌مشدر. دها طوغروسی اسکندر، قراللق ایله روحانیتك امتزاجی کبی شرقك الك فنا بر واسطهٔ تحکمنی آوروپایه نقل ایلمشدر.

اسکندرك وفاتی اسکندرك بوشنلکلری وموفقیتلری اثناسنده الك صمیمی دوستی هه‌فیستیون (أقباتان)ده وفات ایلمشدی. اسکندر بوکافوق‌العاده کدرلنمش، هه‌فیستیون ایچون اوآنه قدر مثلی کورولمدك بر جنازه آلایی ترتیب ایتمك ایسته‌مشدی. حتی هه‌فیستیونك جسدینی (بابل)ه کتیرتمش، غایت قیمتدار آغاجلر اوزرنده یاقدیرمشدی. اسکندر بوقیمتدار آغاجلر ایچون ۱۰۰۰۰ تالان صرف ایلمشدی.

اسکندر طاغلیلره قارشی اجرا ایلدیکی اوفاق بر سفردن (بابل)ه عودت ایلدیکی زمان کندیسیله اتفاق ایتمك ایچون بر چوق اقوامدن مرخصلر کلدیکنی کورمشدی. بونلرك ایچنده آفریقا، ایتالیا و قره‌دکزك شمال ممالکندن کلمه مرخصلر بیله واردی. اسکندر بر طرفدن بو مرخصلری حسن صورتله قبول ایدییور، دیکر طرفدن یکی یکی سفرلر اجراسنه حاضرلانیوردی. اسکندرك مقصدی عربستان طرفلرینه سفر اجرا ایلمکدی. حتی فنیکه‌دن آلدیغی بر چوق کمیلری‌سوکدیره‌رك (بابل)ه کتیرتمش، دونانماسی ایچون چوق بر درینلك حاصل ایده‌جك وجه‌ایله فرات نهری مجراسنی‌ده تنظیم ایتدیرمشدی. صوکرا دونانماسنه بالذات راکب اولمش، دکزه قدر اوفاق بر سیاحت اجرا ایلمشدی.

فقط بوسیاحتلر اثناسنده‌ایدی که روزکار، باشنده‌کی تاجی آلوب صویه دوشورمشدی. افراددن بری صویه آتیلمش، اللری سربست قالسین دییه تاجی باشنه کییه‌رك یوزه یوزه

اسكندرك یاننه كلمشدی. بابل راهبلری بو حادثه‌یی اسكندرك وفاتنه بر دلیل عد ایلمشلردی. ینه بر روایته كوره اسكندر (بابل) ه كیردیكی زمان بوتون راهبلر استقبالنه كیتمشلر، شهره كیردیكی تقدیرده باشنه بر فلاكت كله‌جكنی كندیسنه خبر ویرمشلردی.

اسكندر بونلرك هیچ برینه اهمیت ویرمیه‌رك شهره كیرمش، فقط بر قاچ كون صوكرا موسمك ایجابی اولارق بردنبره شدتلی بر حمایه طوتولمشدی. بو حما كتدكجه شدتنی آرتدیر- ییوردی. آرتق دونانمانك‌ده حركتندن صرف نظر ایدلمشدی. اسكندر بر قهرمان كبی خسته‌لكه مقاومت ایدییور، تاب‌وتوانی قالمانجه‌یه قدر قربان تقدیمی‌ایله، سائر ایشلرله مشغول اولیوردی. فقط بر قاچ كون صوكرا وجودنده فوق‌العاده بر ضعف نمایان اولمایه باشلامش، آرتق لاقیردی ایتمكده مجالی قالمامشدی. اسكندرك خسته‌لكی تزاید ایتدكجه افراد آراسنده مدهش برخوف حكم فرما اولیوردی. خسته‌لكنك اون برنجی كونی بوتون قوماندانلر عظیم برسكون ایچنده اسكندرك باشی اوجنه طوپلانمشلردی. اسكندر باشنی بی‌مجالانه قالدیرمش، برشی سویله‌مك ایسته‌مش، فقط بر درلو موفق اولامامشدی. آقشامه طوغرو ضعفی برقات دها آرتمش، ماكدونیا سمالرنده طلوع ایدن بوظفر كونشی طریق حیاتنده مشعشع وكلكون بر سلسلهٔ ظفر براقدقدن صوكرا بابلك مائی سمالرنده افول ایلمشدر.

اسكندر سفرلرینك ماهیتی

اسكندر، ایفا ایلدیكی افعال معظمه ایله (بویوك) اقبنه مظهر اولمشدر. بوافعال معظمه‌نك بری ایران كبی بویوك بر حكومتی فتح ایتمسی، دیكری‌ده یونانستان ایله آسیایی بربرینه تقریب ایدرك یكی بر مدنیته پارلاق بر اساس وضع ایلمسیدر. اسكندری آطه‌لر دكزی سواحلندن سند حوضه‌لرینه قدر سوق ایدن مظفریتلر بر چوق اقوام ایچون بر وسیلهٔ ترقی وجوده كتیرمشدر. اسكندرك حربلری آسیاده مادی، فكری واخلاقی بر ترقی حصولنه سبب اولمش، بوكنج ایمپراطور، تحت حاكمیتنه آلدیغی اقوامك برحكمدار مستبدی اولمقدن زیاده برخلاصكاری اولمق كبی شایان تقدیر بر بویوكلك كوسترمشدر.

اسكندرك بوتون اسفارنده تعقیب ایلدیكی غایه، فكرلری برلشدیره‌رك متفرق بر ایمپراطورلغی متحد بر ایمپراطورلق حالنه قویمقدی. اسكندر فكرلرك حاكمیتنه اعتقاد ایدن بویوك بر ذكا ایدی. یالكز جبر و شدتله هیچ بر ایش كو- روله‌میه‌جكنی تقدیر ایدر، ایجابنده حلم وشفقت‌ده ابراز ایلردی. دها طوغروسی اسكندر، ذكا و عرفانیله، درایت وسیاستی ایله عصرینك فوقنده بر داهی ایدی.

طقوزنجی فصل

اسکندر ممالکنك انقسامی

(قبل المیلاد ۳۲۳ — ۲۱٤)

أله‌نیزم

اسکندر دورینه کلنجیه‌قدر یونانستانك وقایع تاریخچه‌سی هپ یونانستانده، آناطولی و ایتالیا ساحللرنده جریان ایدییوردی . فقط یونان اردوسی ایران ایمپراطورلغی ضبط ایتدیکی تاریخدن اعتباراً یونانیلر غالب و مظفر، بوتون شرقه یاییلمشلر، لسانلرینی، عادتلرینی، دینلرینی، صنعتلرینی، علم و فنلرینی اورالرده‌ده نشر و تعمیمه باشلامشلردی. او زمان مصر ایله آسیانك بر قسمی‌ده یونانستان وقایع تاریخچه‌سنه جولانگاه اولمغه باشلامشدی . دها طوغروسی بورالری یونان قدیمدن بسبتون آیری، یکی یکی ممالکدن معدوددی . ایشته او زمانلر بو ممالکی اسکی یونان ممالکندن تفریق ایچون (أله‌ن ممالکی) نامی ویرلدیکی کبی اسکندرك وفاتندن صوکرا شرق مملکتلرنده دوام ایدن دورده‌ده (أله‌نیزم دوری) دیرلر . بو دور، یونان قدیم تاریخنده فن وصنعت نقطهٔ نظرندن مهم برموقع اشغال ایدر.

دیادوقلر

اسکندروفات ایتدیکی زمان ممالك وسیعه‌سی (طونه)دن (سند)نهرینه، (آرال) کولندن صحرای کبیر چوللرینه‌قدر امتداد ایدییوردی. فقط اسکندر بو قوجه ممالکی اداره ایده‌جك هیچ بر خلف براقمامشدی . اسکندرك عائله‌سی، قاردشی آرخیدایوس ایله والده‌سی اولیمپیاسدن واسکندردن طول قالان ایکی زوجه‌سندن (روقزان ایله دارانك قیزندن) عبارتدی . آرخیدایوس عقلاً ضعیف

اولدیغی کبی هیچ براولادی‌ده یوقدی . یالکز روقزان ، اوصره‌ده اسکندردن کبه بولونیوردی .

اسکندر وفات ایتدیکی کون محافظلری هپ بر یره طوپلانمشلر ، بوتون ضابطانی مذاکره‌یه دعوت ایلمشلردی . سواریلر ایچریده مذاکره ایله اشتغال ایدلدیکنی خبر آلمشلر ، درحال قاپولری قیرارق سرایه داخل اولمشلردی . فقط ایچری‌یه کیروبده بوش بر تخت اوزرنده اسکندرك سلاحلرینی ، تاجنی والبسهٔ حکمداریسنی کوردکلری زمان حزین بر ماتم ایچنده قالمشلردی . بو صره‌ده پردیقاس‌ده آلنده اسکندرك مهر مقامنده قوللاندیغی یوزوك، ایچری‌یه کیرمشدی. اسکندر اولمه‌دن اول بو یوزوکی پردیقاسه صاقلاتمشدی . پردیقاس یوزوکی تختك اوزرینه قویمش، روقزانك اسکندره خلف اوله‌جق چوجغی دنیایه کلنجیه قدر بر رئیس انتخاب ایدلمسنی تکلیف ایلمشدی. بو رئیسه هرکس اطاعت ایده‌جك، بوتون اردو باربارلر اورتاسنده شو صورتله محافظهٔ انتظام ایلیه‌جکدی . فقط بو حوادث جنراللرك خوشنه کیتمه‌مشدی. بونلر ازیاده تخت حکومتی منحل براقمق ایستیورلر ، ادارهٔ حکومتك وقتیله اسکندرك مجلسنی تشکیل ایدن ذواته تودیعنی ارزو ایلیورلردی. فقط‌عسکر بونی قطعیاً قبول ایتمه‌مش، کندیلرینه قرال اوله‌رق اسکندرك چوجغنی ارزو ایتمشلردی . بونك اوزرینه روقزانك چوجغی دنیایه کلنجیه قدر هیچ بر قرار ویرمکی موافق کورمشلردی .

بو اثناده پردیقاسك دشمنی مه‌له آغروس پیاده‌لره مراجعت ایتمش، بونلری سواریلر علیهنه تحریك ایدرك قرال انتخابنه قرار ویرملرینی تکلیف ایلمشدی . پردیقاس قرال اوله‌رق آرخیدایوسی توصیه ایدییور، عقلنده خفت موجود اولماسندن طولایی اسکندرك هیچ برشیئه قاریشدیرمادیغی بر شخصی حکمدار انتخاب ایتدیرمك ایستیوردی.

فی‌الحقیقه پیاده‌لر آرخیدایوسی قرال انتخاب ایتمشلر، جنراللرك مذاکره ایتدکلری صالونه قدر تشییع ایلمشلردی . جنراللر اولا آرخیدایوسك قراللغنی تصدیق ایتمه‌مك ایسته‌مشلر . فقط پیاده‌لر بونلری تهدید ایدرك آرخیدایوسی تخته اوطورتمشلردی. بواثناده پردیقاس‌ده اسکندرك جسدی بولونان صالونك قاپوسنی ٦٠٠ قدر کزیده‌افراد ایله محافظه‌ایتدیرمشدی. پیاده‌لر قاپویی قیرمق ایسته‌مشلر،

پردیقاس بونلره قارشی مقاومت ایدنجه ایکی طرف آره‌سنده بر مبارزه باشلامش ، نهایت جنراللرك مداخله‌سی اوزرینه بومجادله‌ده سکونت بولمشدی . سواریلر بونك اوزرینه (بابل) دن چیقمشلر ، اهالی بر قاچ کون قدر پیاده ایله سوارینك فنا برصورتده چارپیشه‌جقلرینی ظن ایتمشلردی .

فقط بر قاچ کون صوکرا بوظن کاملاً بوشه چیقمشدی . سواریلرله پیاده‌لر بربریله ائتلاف حاصل ایتمشلر، روقزاندن طوغاجق چوجق ایله آرخیدایوسی کندیلرینه قرال انتخاب ایلمکه راضی اولمشلردی. جنراللردن آنتی‌پاطروس اوروپایی ، قراته‌روس آسیایی اداره ایده‌جك ، پردیقاس باش وکالتله خاصه سواری قوماندانلغنی ، مه‌له آغروس‌ده پیاده قوماندانلغنی درعهده ایلیه‌جکلردی . بر مدت صوکرا پردیقاس ، اردوسنه آرخیدایوس اوکنده تجدید رسمی اجرا ایتدیرمش، بو اثناده عصیانه بادی اولان اوتوز پیاده‌یی توقیف ایتدرمشدی . بونلر، قفالری فیللرك آیاقلری آلتنده أزیلمکه محکوم ایدلمشلردی . بونك اوزرینه مه‌له آغروس بر معبده التجا ایتمش ، فقط اوراده‌ده قفاسنی کسدیرمکدن خلاص اولامامشدی . بر مدت صوکراده روقزاندن بر چوجق دنیایه کلمش ، آدینه آلکساندروس (اسکندر) دنیلمشدی. روقزان اولاد صاحبی اولور اولماز اورتاغنی و اورتاغنك همشیره‌سی و هه‌فیستیونك زوجه‌سنی قتل ایتدرمشدی. آرتق بو تاریخدن اعتباراً یونان ایمپراطورلغنه ایکی حکمدار حاکم بولونیوردی . بونلرك بری بر چوجق ، او بری‌ده خفت عقل ایله معلولدی . تخت حکومت آرخیدایوس ایله آلکساندروسه عائددی. فقط مملکتك حاکم حقیقیسی جنراللردن عبارتدی . بونلردن بر چوغی دها اسکندرك صاغلغنده والیلکلره تعیین اولونمشلردی . شمدی اونلر بو والیلکلری محافظه ایدییورلر ، دها بر طاقلری‌ده والیلکلره تعیین اولونیورلردی . اسکندرك ممالکی بوصورتله اوتوزدرت قسمه آیرلمشدی. بطوله‌مه‌ئوس (بطلمیوس) مصره، له‌ئونیداس سوریه‌یه، فیلوطاس کیلیکیایه، آنتی‌غونوس فیریکیایه، له‌ئوناطوس چناق قلعه ممالکنه ، آلکساندروس لیدیایه ، لیزیماخوس تراکیایه ، نه آرخوس لیکیایه مأمور اولمشلردی. سه‌له‌وقوس‌ده یونان أته‌رلرینه جنرال نصب اولونمشدی. وقتیله اسکندره کاتبلك ایدن أومه‌نیس قاپادوکیایی آلمش، بوراده حکمران اولان تك بر مستقل قراللغی‌ده محوایدرك سربست بر صورتده ادارهٔ حکومته باشلامشدر.

اسکندرك ممالکنی بینلرنده پایلاشان بو جنراللره (دییادوقلر) یعنی (خلفلر) نامی ویرلمشدر.

لامیا حربی اوروپا یونانیلری واقعا اسکندرك قوماندانلغنی تصدیق ایتمشلردی؛ فقط بونلر ماکدونیالی بر قراله اطاعت ایتمکی بر درلو نفسلرینه یدیره میورلردی. اوروپا یونانیلری منفیلرینی عفوه کندیلرینی مجبور ایتدیکی ایچون اسکندره پك زیاده حدت ایتمشلردی (۳۲٤). بو سببدن. اسکندرك وفاتی یونانستانده شایع اولور اولماز بوتون شهرلرده ماکدونیایه خصم فرقه‌لر آیاقلانمش، جمله‌سی ده یونانستانك خلاصی چاره‌لرینی آرامغه باشلامشدی. خصوصیله آتنه‌لیلر هر هانکی بر شهر، داخلنده بولونان ماکدونیا عساکر محافظه‌سنی چیقارتمغه تشبث ایده‌جك اولورسه بو شهره یاردم ایده‌جکلرینی بیان ایدییورلردی. آتنه‌لیلرك او صره‌ده مکمل بر دوناغاسی واردی. کذا خطیب شهیر لیکورغوسك اون ایکی سنه‌لك اداره‌ٔ مالیه‌سی سایه‌سنده ایجه پاره‌سی ده بریکمشدی. آتنه‌لیلرك

آفرودیت (له‌بتیسده بولونمشدر)
(موزهٔ همایونده‌در)

مقتدر برده جنراللری واردی که له‌ئوستینیس نامنده اولان بو جنرال، اسکندر معیتنده سفرلر اجرا ایلمشدی. یونانیلر، اسکندر طرفندن ترخیص ایدیلن یونان

عسکرلرینك برقسمنی سلاح آلتنه آلمشلر، سنلری قرق یاشندن دون اولان بوتون اهل وطنی سلاح آلتنه دعوت ایدرك بویوك بر اردو ایله ماکدونیایه طوغرو یورومشلردی. آتنه‌لیلره یونانیلردن‌ده بر چوق اقوام اشتراك ایدیبوردی. بو صره‌ده له‌ئوستینیس ۳۰۰۰۰ کشیلك بر قوتله (ترموپیل، ایلیجه دربندی)نی کچمش، ماکدونیا والیلکنده بولونان آنتی‌پاطروس‌ده انجق ۱۳۰۰۰ کشی قدر بر قوت طوپلایابیلمشدی. آنتی‌پاطروس بو قوهٔ کلیه قارشیسنده مغلوب اولنجه (لامیا) یه‌قاپانمش، بوراده‌ده متفقلر طرفندن محاصره ایدلمشدی.

له‌ئوستینیس، محصورینك اجرا ایلدیکی خروجلردن برنده تلف اولدیغی صره‌ده ایدی‌که ماکدونیادن ایکی اردو کلمش، آنتی‌پاطروسك معیتنده‌کی قوت ۵۰۰۰۰ راده‌سنه بالغ اولمشدی. یونانیلرك قوتی ایسه آنجق ۲۵۰۰۰ کشیدن عبارتدی. نهایت بوقوت‌ده نتیجه‌سی مشکوك بر محاربه‌دن صوکرا طاغیلمش، یونان اقوامنك هر بری کندی باشنه عقد مصالحه‌یه راضی اولمشلردی. آنتی‌پاطروس عقد مصالحه ایتمك ایچون یونانیلره اوچ شرط تکلیف ایدییوردی. اولاً: (پیره) یه حاکم اولان (مونی‌خیا) قلعه‌سنده ماکدونیالی بر قطعهٔ محافظه بولوندیرمق؛ ثانیاً: ۲۰۰۰ دراخمیدن‌فضله ثروتی اولمیانلری وطنداش حقوقندن محروم ایتمك اوزره قانون اساسیلرینی تعدیل ایتمك؛ ثالثاً: هیپه‌ریدیس و ده‌موسته‌نیس کبی خطبایی ماکدونیالیلره تسلیم ایتمك.

آتنه‌لیلر بو شرائطی کاملاً قبول ایتمشلردی. فقط بو، آتنه ایچون محو اولمقله برابردی. آتنه‌ده ۲۰۰۰۰ وطنداش وارکن شمدی بو مقدار ۹۰۰۰ نه تنزل ایدییور، قانون‌اساسیجه‌معین‌ثروته‌مالك اولمیانلر اوزاق‌موقعلره کوندریلیوردی. خطبا کاملاً فرار ایتمشلردی. آنتی‌پاطروس بونلری توقیف ایتمك ایچون عسکر سوق ایتمشدی. خطبادن هیپه‌ریدیس (أکینه) معبدینه التجا ایتمش، فقط آنتی‌پاطروسك عسکرلری طرفندن یاقالانوب کتیرلمش، آنتی پاطروس‌ده هیپه‌ریدیسی اولدیرمزدن اول دیلنی کسمش، صوکراده جسدینی کوپکلره آتمشدی.

ده‌موسته‌نیس‌ده، (قالوری)ده (پوزه‌ئیدون) معبدینه التجا ایلمشدی. آنتی‌پاطروسك مأموری آرخیاس عسکرله برابر معبدك اوکنه کلمش، ده‌موسته‌نیسی طیشاری چیقارمق‌ایچون زورلامشدی. مأمور، کندیسنه هیچ بر فنالق ایدلیه‌جکنی سویلنجه ده‌موسته‌نیس معبدك ایچریسنه طوغرو کلمش، کویا برشی یازاجقمش کبی لوحه‌لرینی آلینه آلمش، اوته‌دن بری عادتی

اولدیغی اوزره قلمنی آغزینه کوتورمش. قلمك اوجنه صاقلادیغی زهری یوتمشدی. صوکرا ، البسه‌سیله باشنی اورتمشدی. عسکرلر طیشاریده ، معبدك قاپوسی اوکنده ده‌موسته‌نیس ایله استهزا ایدییورلردی. فقط ده‌موسته‌نیس زهرك تأثیرینی حس ایتمکه باشلار باشلاماز البسه‌سنی باشندن آتمش، معبود پوزه‌ئیدونه خطاباً: «پوزه‌ئیدون! معبدکدن ایشته‌ذی حیات چیقیورم. فقط آنتی‌پاطروس ایله ماکدونیالیلر بنی تلف ایدرك معبدیکی تلویث ایده‌جکلر!» دیمشدر. صوکرا معبددن چیقار چیقماز وجودنده بر رعشه، دیزلرنده بر کسیکلك حس ایتمکه باشلامش، پوزه‌ئیدون محرابی اوکنه کلیر کلمز آجی بر فریاد قوپارارق تسلیم روح ایلمشدر.

بر زمان صوکرا آتنه خلقی ده‌موسته‌نیس ایچون طونج بر هیکل رکز ایتمشلر، هیکلك قاعده‌سی اوزرینه شو سوزلری یازمشلردر : « نفوذ واقتداری‌ده بلاغتی درجه‌سنده اولسه ایدی، بوکون یونانستان اسارت آلتنده یاشامازدی!»

اسکندرك جنراللری

آنتی‌پاطروس یونانستانده بو اجرا آت ایله مشغول اولدیغی صره‌ده اسکندرك جنراللری بیننده اوفاق تفك اختلاف علامتلری بلیرمکه باشلایوردی. روایته کوره اسکندر وفاتندن اول: « جنراللرم بنم ایچون قانلی برجنازه آلایی یاپاجقلر!» دیمشدی. فی‌الحقیقه اسکندرك جنراللری تمام یکرمی سنه احراز حاکمیت ایچون بربریله چارپیشمشلر، وبو مدت ظرفنده یونانستان ایله آسیایی اردولرك آیاقلری آلتنده چیکنه‌تمشلردر.

اسکندرك وفاتنده جنراللرینك الك ایلری کلنلرندن پردیقاس، سائره‌لره حکم ایتمك ایستیوردی . پردیقاس، آنتی‌غونوسی اردو ایله مواجهه‌یه دعوت ایلیور ، آنتی‌غونوس‌ده یونانستانه فرار ایدرك آنتی‌پاطروس، قراته‌روس و بطلمیوس کبی جنراللره اتفاق‌ایدییوردی. صوکرا پردیقاس مصره، بطلمیوس اوزرینه یورویور، نیلی کچه‌جکی صره‌ده ۲۰۰۰ کشی‌یی تمساحلر آغزنده قربان ایدییور ، کندیسی‌ده عسکرلری طرفندن پارچه‌لانیوردی .

پردیقاسك وفاتندن صوکرا آنتی پاطروس وکیل تعیین ایدلمشدی. فقط اوده وفات ایدنجه یرینه اسکی دوستلرندن پولی‌سپه‌رخون انتخاب اولونمش ، بونی دیکر جنراللرده قبول ایتمشلردی . بوکا یالکز قاساندروس اعتراض ایدییوردی. ایشته بو اعتراض غایت وخیم نتیجه‌لر تولید ایتمش، نهایت دیکر جنراللرك یاردیمی ایله مدهش بر حربه منجر اولمشدر .

پولی‌سپه‌رخون یونانیلری بربریله اوزلاشدیرمق ایچون بر فرمان نشر ایدییور، بو فرمانده بوتون یونان شهرلرینك استقلالنی اعلان ایدرك حاکمیت عامه

اساسنه مستند اسکی قانون اساسیلری تأسیس ایلیوردی. آتنه‌ده آتی‌پاطروسك نفی ایتدیکی وطنداشلر کاملاً عودت ایدییورلر، جمله‌سی‌ده دشمنلرندن انتقام آلمق ارزوسنده‌بولونیورلردی. حتی آتنه‌ده صلح ومسالمت فرقه‌سنك رئیسی‌فوکیون زهر ایچمکه محکوم‌ایدلمشدی. فوکیون قرق بش دفعه جنرال انتخاب ایدلمش، و دائماده یونان اردولرینی کمال جسارت و بصیرتله اداره ایلمشدی. فوکیونك حیاتی نصلکه سکون ایچنده کچدیسه موتی‌ده او درجه سکونتلی اولمشدی.

روایته کوره فوکیون محبسه کیدرکن دشمنلرندن بری یوزینه توکورمش: «جانم بو تربیه‌سزه حدینی بیلدیره‌جك کیمسه‌یوقمی؟» دیمشدر. فوکیونك دوستلرندن درت ذات‌ده کندیسی ایله برابر اعدامه محکوم ایدلمشدی. فقط ایچلرندن بری حبسخانه مأمورینك بالدیران ازمکله مشغول اولدیغنی کوردیکی زمان جانی صیقلمش، کندیلرینك نه‌دن فوکیونله برابر اولدیرلدیکنی سئوال ایتمشدی. بونك اوزرینه فوکیون: «فوکیونله برابر اولمك سنك ایچون مدار تسلی اولا-مازمی؟» دیمشدر. فوکیونه وفات ایده‌جکی زمان اوغلنه بردیه‌جکی اولوب اولمادیغنی‌صورمشلر، فوکیون:«کندیسنه سویلیکز، عدالتسزلکلرندن طولایی آتنه‌لیلره قارشی هیچ عداوت باغلا-ماسین!» دیمشدر. بر مدت صوکرا دیکر محکومین زهری ایچمشلر، فوکیون ایچون ایچه‌جك زهر قالمامشدی. حبسخانه مأموری کندیسنه اون‌ایکی دراخمی ویرلمدکجه بالدیران أزمیه‌جکنی سویلمش، بونك‌اوزرینه فوکیون یانند‌ه‌کی دوستلرینه: «اون ایکی دراخمی‌یی باری سز ویریکز، انسان آتنه‌ده بادهواده أوله‌میور!» دیمشدر.

اسکندرك جنراللری بیننده وقوعه کلن حرب، قاساندروسك مظفریتی ایله نتیجه‌لنمشدی. قاساندروس، بو مظفریت اوزرینه آتنه‌یه ماکدونیا طرفدارلرینی یرلشدیرمش، (مونی‌خیا) یه برقطعهٔ محافظه کتیرمش، آتنه‌نك اداره‌سنی‌ده خطبادن دیمتریوس فالیروسه تودیع ایلمشدی. فالیروس آتنه‌یی تمام اون بر سنه کمال فطانتله اداره ایتمشدی.

بو صره‌ده آسیاده، اسکندرك کاتبی أومه‌نیس قالمشدی. بوذات یالکز باشنه خاندان قرالینك نفوذینی تأسیسه چالیشیوردی. أومه‌نیس، پردیقاسی التزام ایتمش ومعیتنه باربار عسکرلری آلارق پردیقاسی مغلوب وتلف ایلمشدی. أومه‌نیس اساساً نه‌ما کدونیالی، نه‌ده عسکر اولمادیغی ایچون جنراللرك عداوتنی جلب ایلمشدی. کندیسی قرالك تخت وتاجنی بر اوطه‌یه قاپاته‌رق قرالدن باشقه حاکم اولامیه‌جغنی ایما ایتمك ایستیوردی. فقط جنراللر بونی اصلا نظر اعتباره آلمامشلر، أومه‌نیسله بر سنه قدر محاربه ایتمشلردی. نهایت أومه‌نیسك الك زیاده کووه‌ندیکی کوموش

قالقانلی ماکدونیا عسکرلری آنتی‌غونوس‌ایله وقوع بولان برمحاربه‌ده چولقلرینك چوجقلرینك اسیرایلدیکنی کورونجه بونلری قورتارمق ایچون آنتی‌غونوس اردوسنه التحاق ایتمشلر، محاربه‌ده أومه‌نیسك قتلنه سبب اولمشلردی (۳۰٦).

او صره‌ده اسکندرك والده‌سی اولیمپیاس‌ده ماکدونیایه کلمش، قرال آرخیدایوس ایله زوجه‌سی اوریدیکه‌یی یقالاتمشدی. آرخیدایوسی اوقلر آلتنده تلف ایتدکدن صوکرا زوجه‌سی اوریدیکه‌یه بر قیلج، بر غیطان، برده زهر کوندرمشدی. ایشته اوریدیکه کندینی بو غیطانله اعدام ایتمش، قاساندروس‌ده اولیمپیاسی تلف ایتمك ایچون ایکی یوز عسکر کوندرمشدی. فقط اولیمپیاس، آرقه‌سنه برقرال البسه‌سی کییه‌رك کمال عظمت وسلطنتله عسکرلرك قارشیسنه چیقنجه عسکردن هیچ بری اولیمپیاسه ألینی سوره‌مه‌مشدر. نهایت آرخیدایوس ایله اوریدیکه‌نك اقرباسی اولیمپیاسی اولدیرمشلردر. اولیمپیاس، هیچ سس چیقارمادن ترك حیات ایتمشدر.

اسکندر ممالکنك تقسیمی آرتق جنراللر کویاهیچ قرال یوقمش کبی ادارهٔ امور ایتمکه باشلامشلردی. فقط ادارهٔ حکومتی کیمك درعهده ایده‌جکنی تعیین ایتمك ایجاب ایدییوردی. جنراللر ایچنده اك زیاده حائز نفوذ اولانی آنتی‌غونوس ایدی. آنتی‌غونوس آسیایه تماماً حاکم اولمش، (سوز) و(أقباتان) خزینه‌لرینی کاملاً ألده ایتمش، بوپاره ایله ۷۰۰۰۰ کشیلك براردو وجوده کتیردکدن صوکرا اسکندردن بوتون میراثنی ألده ایتمکه قیام ایلمشدی. فقط دیکر جنراللر بوتهلکه‌یی کورر کورمز اتفاق ایتمشلردی. بواتفاق سه‌له‌ووقوس(سلفقوس)، بطلمیوس، لیزیماخوس وقاساندروس آره‌سنده عقدایدلمشدی. بوتون متفقلر آنتی‌غونوسه قارشی درت سنه متمادیاً حرب ایتمشلر، نهایت اسکندرك زوجه‌سی ایله اوغلنی براقمق شرطیله قاساندروسله مصالحه عقد ایلمشلردی. قاساندروس بو تکلیفی قبول ایدرك انلرك ایکیسنی‌ده تلف ایتمش، اوزمان ماکدونیا قراللرینك هیچ وارثی قالمامشدی. فقط آنتی‌غونوس یونان شهرلرنده‌کی عساکرمحافظه‌سنی‌ده کری چکمسنی قاساندروسه امرایدنجه حربه تکرار مباشرت ایدلمشدی. بوسفر، حربی آنتی‌غونوسك اوغلی (پولی‌یورکی‌تیس، شهرلر فاتحی) عنوانی آلان دیمتریوس درعهده ایلمشدی. دیمتریوس غایت ماهر برقوماندان اولمقله برابر ذوق صنعته مالك، ادیب وصنعتکار بر ذاتدی. دیمتریوس (قبریس) اوکنده پارلاق بر مظفریت بحریه احراز ایلدکدن صوکرا هم کندی، هم باباسی، هم‌ده بطلمیوس، لیزیماخوس، سه‌له‌ووقوس وقاساندروس قرال عنوانی آلمشلردی. فقط دیمتریوس، قاساندروسی یونانستاندن طرد ایدرایتمز

تکرار اتفاق تأسیس ایتمش ، لیزیماخوس آناطولی‌یه ، بطلمیوس سوریه‌یه تعرض ایتمش، سه‌له‌وقوس‌ده لیزیماخوسه التحاق ایدنجه آنتی‌غونوس‌ده دیمتریوسی آسیایه چاغیرمغه مجبور اولمشدی.

آنتی غونوس اردوسی ایله متفقین اردوسی (فریکیا)ده (ایپسوس)ده قارشی قارشی‌یه کلدکاری زمان آنتی غونوسـك معیتنده ۷۰۰۰۰ پیاده ، ۱۰۰۰۰ سواری ، ۷۵ فیل ؛

ماکدونیالی برنجی دیمتریوسك مسکوکاتی اوزرنده دیمتریوس پولی‌یورکی‌تیسك رسمی

(برلینده‌در)

متفقینك اداره‌سنده‌ده ٦٤٠٠٠ پیاده ، ١٢٥٠٠ سواری ، ١٠٠ جنك آرابه‌سی و٤٨٠ فیل واردی . او زمانلر آنتی‌غونوس سکسان یاشنده ، مکدر ومغموم بر حالده ایدی . آنتی‌غونوس مظفر اولاجغنه قطعیاً اعتماد ایتمیوردی . حتی محاربه‌ده آنتی‌غونوسك پیاده‌سی‌دشمن طرفنه کچنجه ، آنتی‌غونوس تلف اولمش ، دیمتریوس‌ده بو فلاکت اوزرینه فراردن باشقه چاره بولامامشدی.

بو مدهش محاربه‌دن صوکرا غالبلر مغلوبك ألنده بولونان بوتون ولایتلری آره‌لرنده تقسیم ایتمشلردی. بونلردن لیزیماخوس (آناطولی)یی ، سـه‌له‌وقوس (فنیکه)یی آلمش، صوکره ایکی‌اردوسنده‌ده اختلاف حاصل اولمشدر. قاساندروسك وفاتی اوزرینه دیمتریوس‌ده دونانماسندن بالاستفاده کندیسنی عسکرلری طرفندن ماکدونیا قرالی انتخاب ایتدیرمشدر. فقط آناطولیده اجرا ایلدیکی بر سفر اثناسنده سه‌له‌وقوسك الینه اسیر دوشه‌رك تلف اولمشدر . نهایت اوغلی آنتی‌غونوس قرال اوله‌رق ماکدونیاده یکی بر خاندان قرالی تأسیسنه موفق اولمشدر.

دها صوکرا لیزیماخوسله سه‌له‌وقوسـك‌ده آره‌سی آچیلمش ، وقوعه کلن

(پره‌م‌طوطك تابلوسندن)

دەموستەنیسك وفاتی

محاربه‌ده ليزيماخوس تلف اولمشدر . ليزيماخوسك قراللغى‌ده شو صورتله نهايت بولونجه، مصر، آسيا وماكدونيا كبى اوچ بويوك حكومتدن باشقه قراللق قالمامشدر.

مصر قراللغى

مصرده حكومت سورن ايلك يونانلى قرال، لاغوسك اوغلى بطلميوس (پطوله‌مه‌ئوس) ايدى. بو ذات اسكندرك نزاهت افكارى، تدبير و احتياطكارلغى ايله تميز ايتمش بر جنرال ايدى. بطلميوس، كنديسنه مصر اصابت ايتديكى

برغمه‌لى فيلى‌ته‌روسك مسكوكاتى اوزرنده سه‌له‌وقوس نيقاطورك رسمى
(برلين موزه‌سنده‌در)

زمان بورايى محافظه ايتمش ، فقط حكومتنى دها زياده توسيع وتمديد ايتمكى اصلا ارزوايتمه‌مشدى. مصر يرليلرينى پاره‌قوتيله كنديسنه جلبه موفق اولان بطلميوس، بونلرك عادات و اديانته تماميله رعايت ايلمشدى. بطلميوس اسكى فرعونلرك عنوانى تماماً قبول ايتمش، اسكى تشكيلاتى، اسكى قانونلرى، اسكى مراسم دينيه‌يى، مملكتك (نوم)لره و قصبه‌لره صورت تقسيمنى كاملاً ابقا ايلمشدى. حتى متروك ومنسى قالان معبدلرى احيا ايلديكى كبى آپيس اوكوزينك دفنى ايچوزده ٥٠ تالان ويرمشدى.

بطلميوسك اردوسى ماكدونيالى و يونانيلردن عبارت اولمق اوزره هپ اجنبى عسكرلردن مركبدى. مجلسنه مأمور اعضا، كاتبلر و واليلر هپ يونانلى ايدى. قرالك سراى اركاننى تشكيل ايدن خاصه افرادى، شرابدارلر، مابينجيلر ، مطبخ مأمورينى، فلكه‌جيلر و سايسلر كاملاً يونانليلردن انتخاب اولونمشدى . عسكرلرى بويوك شهرلرده ، حدود موقعلرنده ، قيشله‌لرده اوطوررلردى . اسكندريه پايتخت اولديغى ايچون سراى قرالى اسكندريه‌ده بولونوردى . سائر شهرلرده ايسه يونانلى پك آزدى. كويلرده‌كى اهالينك همان كافه‌سى مصرلى ايدى .

قرال اسکی ویرکیلری کاملاً کویلولردن آلیر ، بو صورتله بویوك بر مبلغ جمعنه موفق اولوردی. مصرلی تبعه‌دن آلدیغی پاره ایله‌ده یونانلی عسکرلرینك ومأمورلرینك معاشنی تأدیه ایلردی. بر مدت صوکرا یونانیلرله مصرلیلر بربرینه‌دها زیاده ایصنمشلردی . یونانیلردن بعضلری مصر لسانی ، مصرلیلردن بعضلری‌ده یونانیجه اوکره‌نه‌رك انلرده‌مأمورین حکومت حیاتنه‌داخل اولمغه‌موفق اولمشلردی.

مصر اساساً (نیل) سایه‌سنده غایت فیضلی وبرکتلی بر مملکتدی. یونان قراللری زماننده ایسه شرقك عادتا انباری مقامنه قائم اولمشدی . مصرك یکانه ثروتنی حبوبات تشکیل ایدییوردی؛ فقط تجارت‌ده مصرك تزیید ثروتنه پك زیاده خدمت ایتمشدی . حبشستان ایله عربستانك فیل دیشی، آبانوس، کونلك کبی محصولاتی بحر احمر لیمانلرینه کلیر ، بورادن نیل واسطه‌سیله (اسکندریه)یه سوق ایدیلیردی .

لاکیدلر

بطلمیوسك احفادی مصرده تمام اوچ عصر حکومت سورمشدر . بونلره‌بطلمیوسك پدری (لاغوس)ك اسمنه اضافتله (لاکیدلر، بطالسه) نامی ویرلمشدر. بونلردن اك‌زیاده ایلك بطلمیوسلر شهرت بولمشدرکه انلردن‌برنجی بطلمیوس (۳۰۶ — ۲۸۳)، (صوته‌ر) نامیله معروفدر. اصل بطلمیوس‌خاندانتك مؤسسی و قراللغك بانیسی بو ذاتدر . آندن صوکرا حکمدار اولان ایکنجی بطلمیوس (۲۸۳ — ۲۴۶) (فیلاده‌لفوس) نامیله مشهوردر . ایکنجی بطلمیوس یکرمی درت یاشنده قرال اولمشدر . بو ذات صاری صاچلی ، نحیف ونازك ، مغموم طبیعتلی ایدی . حربدن هیچ حظ ایتمز ، بالعکس ادبیات و علومدن ذوقیاب اولوردی . بطلمیوس بر چوق اُل یازیسی ، لوحه و حیوانات نادره قولکسیونلری یاپار، علوم خفیه‌یه‌ابتلا درجه‌سنده‌مجلوبیت کوسترر، حیاتی‌اوزاتمق چاره‌سنی بولمغه چالیشیردی . ایلك زوجه‌سی ولیزیماخوسك قیزی ، کندیسندن حظ ایتمدیکی ایچون طبیبی واسطه‌سیله بطلمیوسی اولدیرمك ایسته‌مش ، بونك اوزرینه بطلمیوس زوجه‌سنی (مصر)ك او بر اوجنه نفی ایتمشدی . صوکرا اسکی فرعونلرك عادتی اوزره همشیره‌سی آریستونه ایله ازدواج ایلشدی .

بطلمیوس، زمان حکومتنده بحر احمر ساحلنده بر چوق مؤسسات‌وجوده کتیرمشدر . صوکرا بو جهتلرده فیلی غایت چوق بر مملکت کشف ایدیله‌رك

اردونك حرب فیللری هپ بورادن آلنمشدر. ایکنجی بطلمیوس مصر قراللرینك اك زنکینی واك نفوذلیسی ایدی.

باباسنك جنازه‌سنده اسکندریه اهالیسی غایت پارلاق بر آلای ترتیب ایتمشلردی. روایته کوره دور حکومتنك صوك زمانلرنده ۲۰۰۰۰۰ پیاده‌سی، ۴۰۰۰۰ سواریسی، ۲۰۰۰ جنك آرابه‌سی، ۳۰۰ فیلی، ۱۵۰۰ سفینهٔ حربیه‌سی، ۲۰۰۰ نقلیه سفینه‌سی،

بطلمیوس صوته‌ر (برلین موزه‌سنده‌در)

۸۰۰ تنزه کمیسی، ایکی مثلی قوتده بر دونانما ایچون مالزمه‌سی واردی. حکومتك واردات سنویه‌سی ۱۴۸۰۰ تالان، حبوبات‌ده ۱۵۰۰۰۰۰ اولچك ایدی. خزینه‌ده ۷۴۰۰۰۰ مصر تالانی واردی.

اوچنجی بطلمیوس (۲۴۶ — ۲۲۱) (ئه‌وه‌رکیتیس) عنوانیله معروفدی. بو ذات اسکی مصر فرعونلری کبی بویوك بر معبد انشا ایتدیرمش، بوتون مظفریاتنی هیه‌روغلیفلرله یازدیرمشدی.

اودورده مصر قراللری حدودلرینی محافظه ایچون (سوریه)یی دائما اَلده بولوندرمق ایسترلردی. چونکه مصرك شرق جهتی دشمن تعرضلرینه قارشی دائما آچیق بولونوردی. کذا دونانمالرینه لزومی اولان کرسته‌یی تدارك ایتمك ایچون (قبریس)ی‌ده محافظه ایتمك ارزوایدرلردی. ایشته بوسببدن مصر قراللری (سوریه) ایله (قبریس)ی اَلده ایتمکه دائما غیرت ایتمشلر، سه‌له‌وقوسلر (سلفکیلر) ایله متمادیاً خصومت حالنده یاشامشلردر. فقط مصر قراللری حرب اجراسندن زیاده سلفکیلرله سیاسةً مجادلاتده بولونمشلردر. سلفکیلرك سیاستی بالخاصه رودوس و بیزانس کبی بویوك یونان شهرلری وفلسطینده‌کی یهودیلرله ائتلاف اوزره یاشامقدن عبارتدی. سه‌له‌وقوسلر بوسیاست سایه‌سنده (قبریس)ی محافظه‌یه موفق اولدقلری کبی برمدت

قدرجنوبى سوريه‌يه‌ده حاكم اولارق بوراده (په‌طوله‌مه‌ئيس ، عكا) شهرينى تأسيس ايتمشلردر . بوندن باشقه يونانيلرى ماكدونيا قراللرينك نفوذ و حاكميتى عليهنه تحريك ايتمشلر، يونان حريت پروران فرقه‌سنه‌پاره كوندره‌رك، انلرله مذاكراتده بولونارق يونان حريت پرورانى حمايه‌يه موفق اولمشلردر.

بطلميوسلر دورنده اسكندريه فوق‌العاده وسعت كسب ايتمش، اسكندريه‌نك (موزه) و(كتبخانه)سى پك زياده شهرت بولمش، (اسكندريه) شهرى بوتون علماء، شعرا وجغرافيونك مركز عرفانى حالنه كلمشدر.

سلفكيه قراللغى

سه‌له‌وقوس اسكندرك وفاتنده بابل واليسى ايدى . فقط بر مدت صوكرا (أيندوس) و(ياقسارت) نهرلرينه وارنجيه قدر بوتون آسيايى فتح ايلمشدى. سه‌له‌وقوس (هندستان)ه سفر ايتمش، فقط (أيندوس) ممالكنى محافظه ايتمك‌ارزو ايتمه‌مشدى. صوكرا كاتبى مه‌غاسته‌نيسى هندقرالى چاندرا غوپطايه (ساندراقوطوس)ه، (غانژ) نهرى ساحللرينه كوندرمشدى . مه‌غاسته‌نيس دها صوكرا بوسياحتنك برخاطره‌سنى يازمش، يونانيلره ايلك دفعه اولارق هندستانه دائر الك طوغرو معلوماتى اعطا ايلمشدر.

سه‌له‌وقوس(دجله)نهرى اوزرنده و(بابل) شهرى جوارنده (سلفكيه) شهرينى تأسيس ايدرك پايتخت اتخاذ ايلمشدر. (سلفكيه) شهرى قره دكز تجارتنك الك مهم مركزندن برينى تشكيل‌ايتمشدر. ارمنستاندن كلن‌قايقلر (دجله) طريقيله‌بورايه‌كليرلر، قافقاس‌طاغلريله هندستانك قيمتدار معدنلرينى، روسيه اووالرينك بركتلى بغدايلرينى بورايه كتيررلردى . ديكر بر كاروان يولى‌ده (ياقسارت) نهرينك جنوبنـه، طاش (قوله) يه قدر كيدر، بورادن چينك نفيس قماشلرينى كتيرردى .

سه‌له‌وقوس ، ليزيماخوسه غالب كلديكى زمان بر مدت قدر اسكندرك بوتون فتوحاتنى أله كچيرمش، يالكز مصر ايله هندستان بوندن خارج قالمشدى . سه‌له‌وقوس ماكدونيايى فتحه كيدركن تلف ايدلمشدر. سه‌له‌وقوسك قراللغى غايت واسع ايدى. بوواسع قراللقده اوطوران اهالى يكديكرندن صوك درجه مختلف اقوامدن مركب اولديغندن بونلرى ملت واحده‌كتيرمك امكان خارجنده ايدى. هر ايالت، سائر ايالتلردن متفرق بر حالده ياشاردى. ولايتلر آره‌سنده اردودن باشقه رابطه موجود دكلدى. بو اردوده اجرتلى عسكرلردن ، ماكدونياليلردن ، يونانيلردن وآسياليلردن مركبدى. اردويى تشكيله يالكز يونانيلر كفايت ايده‌ميوردى.

سه‌له‌وقوس، ايران حكمدارلرينك طرز اداره‌سنى حاليله ابقا ايلمشـدى . هر ولايت بر ساتراپ طرفندن اداره اولونوردى. فقط‌ساتراپلقلرايران دولتنده اولديغى قدر بويوك دكلدى.

بوتون ساتراپلقلرك مجموعی ٧٢ یه بالغ اولوردی. یالکز سوریه، سکز ساتراپلغه آیرلمشدی.
سەلەوقوس دها صاغلغنده (دجله)نك غربنده‌کی ساتراپلقلری اوغلی آنطیوکوسه ویرمشدی. بوساتراپلقلرده‌کی اهالی همان کاملاً عینی لسانی تکلم ایدرلردی. بو لسانده (آرامی، سوریه) لسانی ایدی. ایچلرنده بر چوقده یونانلی واردی. آنطیوکوس قرال اولدیغی زمان (٢٨٠) بوحوالی‌یی بوتون قراللغنه مرکز اتخاذ ایلمشدی. حتی (سلفکیه) شهرینی کلیاً براقش، (اورونت) نهری اوزرنده وسوریه ساحلنده (آنطاکیا، آنطیوکوس) نامیله بر شهر تأسیس ایلمشدی. اوتاریخدن اعتباراً بوراسی بوتون قراللغك پایتختی اولمشدی.

آوتیخیدیس (آنطاکیه معبوده‌سی) (رومامده‌در)

سەلەوقوسك احفادی تمام ایکی بچق عصر حکومت سورمشلردر. بونلره (سلفکیلر) نامی ویریلیر. سلفکیلر سوریه‌ده، قومشولری مصر قراللرینك تحت تهدیدنده بولونان یرلر جوارنده اقامت ایتمشلردر. فقط اقوامی یکدیکرینه مزج ایده‌مدکلری ایچون برمدت صوکرا، ایران عادات وادیانی محافظه ایدن اقوامی اللرندن قاچیرمشلر، دها صوکراده بوتون آناطولی‌یی غائب ایلمشلردر. سلفکیه قراللغی سوریه ایله مەزوپوتامیا (الجزیره)یه منحصر قالمشدر. حتی بوممالکتلرده‌ده کرك فنیکه‌لیلری، کرك قدس باش راهبنك نفوذیله بر ملت وجوده کتیرمکه موفق اولان یهودیلری کندیلرینه پك زور اطاعت ایتدیره‌بیلمشلردر.

سلفکیلر (مەزوپوتامیا)ده و(سوریه)ده برچوق شهرلر تأسیس ایلمشلردر. بوشهرلردن بر چوغنه هپ کندی عائله‌لرینك اسملرینی ویرمشلردر. بو شهرلرده اوطوران اهالی، یونانیلرله یونانیجه تکلم ایدن آسیالیلردن عبارتدی. یونانستانده‌کی شهرلر کبی بو شهرلرده آیری آیری قانونلرله اداره اولونور واوفاق حکومتلر تشکیل ایدرلردی. فقط مرور زمانایله سوریه یونا-

نیلری‌ده شرقلیلرك عاداتنی قبول ایتمشلردی . بونلر محاربه‌یه کیدرکن شرابلر واکمکلر یوکلو مرکب قافله‌لری کوتوررلر، یولده فلاوته چالدیررلر، قیزلره دانس ایتدیررلردی.
قرالك خزینه‌سی غایت زنکیندی. قرال عسکرینه بو خزینه‌دن معاش ویرر ، حکومتی بر مجلس واسطه‌سیله اداره ایده‌رك کنجلردن مرکب برده خاصه افرادی بولوندیرردی . سلفکیلر دائما یونانیلکلرینی وجنکاورلکلرینی محافظه ایتمشلر ، کاه مصرلیلرله، کاه عصیان ایدن تبعه‌لریله متمادیاً حرب ایتمشلردر.

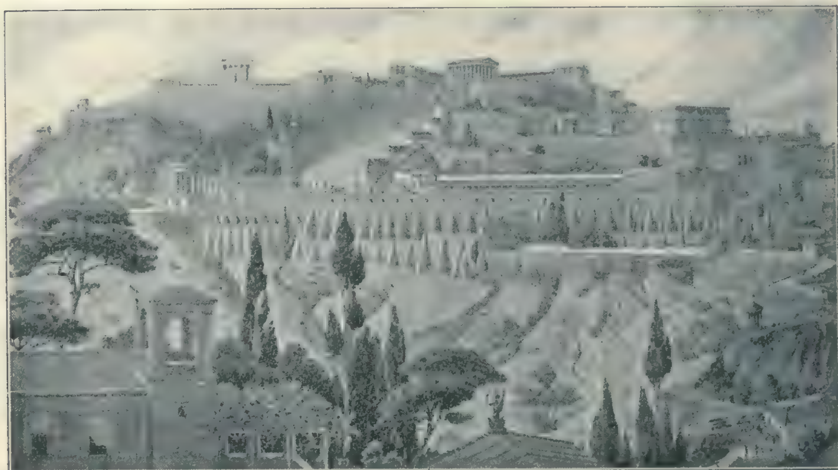
برنجی آنطیوکوس (۲۸۰-۲٦۲)، (صوته‌ر یعنی خلاصکار) لقبیله‌معروفدی. بو ذات بوتون ممالکنی ایکنجی بطلمیوس ایله غولوالره قارشی مدافعه‌یه مجبور اولمشدی. یرینه کچن ایکنجی آنطیوکوس (۲٦۱-۲٤۷) ایسه (ته‌عوس، معبود) نامیله مشهور اولوب سرخوشك بری ایدی . ایکنجی آنطیوکوس بوتون ادارهٔ حکومتی کوزده‌لرینه براقمشدی. بونلردن بری کندیسنه (هراقلیس) نامی ویرر، هراقلیسك قیافته کیرر، آرقه‌سنده بر آرسلان پوستی ، اَلنده بر کرز، بر اوق، یورطیلرده حاضر بولونور، کندیسنه قربانلر تقدیم ایتدیرردی. بونلرك الڭ مشهورلری (بویوك) لقبنی حائز اولان اوچنجی آنطیوکوس ایدی (۲۲٤-۱۸۸) . اوچنجی آنطیوکوس روماليلرله حرب ایتمشدی.

باختریانه قراللغی سه‌له‌وقوسلر بدایتده هند طاغلری ایله آرال کولی اطرافنده‌کی چوللره قدر ایران یایلاسنه تمامیله حاکم اولمشلردی . فقط یونانیلرك موجودی بواوزاق منطقه‌لرده‌پك آز اولدیغی کبی اودرجه چوق‌شهرلرده تأسیس ایدلمه‌مشدی. ایران اقوامنی‌تشکیل ایدن ایرانیلر، مدیالیلره وباختریلرهپ اسکی عادتلرینی، دینلرینی‌محافظه ایدییورلر، والیلرایسه اعلان استقلال ایچون قراللرك دوچار اولدقلری مشکلاتدن استفاده ایلیورلردی.

حتی‌ایران والیسی یونانلی دیودوطوس، ایکنجی آنطیوکوس(۲٥٤)زماننده‌ کندیسنه قرال عنوانی ویرمش، وبوصورتله باختریان (بلخ) قراللغی باشلامشدی. بو قراللغك لسان رسمیسی یونانجه ایدی. باختریان قراللغنه دائر برقاچ مسکوکات اوزرنده‌کی قرال اسملرندن فضله معلومات یوقدر .

پارت قراللغی باختریان والیسنك عصیانندن آز برزمان صوکرا سیتلردن آرشاس نامنده بری تورکستاندن جسیم بر سواری قطعه‌سیله کلمش ، (بحرحزر)ك شرقنده‌کی (پارتیا) ایالتنی عصیان ایتدیرمشدر . بعده برقراللق

تأسیس ایدرك (هه‌قاطومپیلوس) شهرینی مقر حکومت اتخاذ ایلمشدر. پارت قراللغی آز بر زمان ایچنده وسعت کسب ایتمش ، حتی ایرانیلرله مدیالیلر بورایه التحاق ایتدکدن صوکرا آثور و بابل حوالیسی‌ده پارت قراللغی اراضیسندن معدود اولمشدر. اوزمان پارت قراللری (بابل) جوارنده (کیته‌زیفون) شهرینه یرلشمشلر و قراللقلرینه‌ده (پارت قراللغی) نامنی ویرمشلردر.

بعدالمیلاد ایکنجی عصرده برغمه (ریشاربونه نظراً)

پارتلر غایت جنکاور بر قومدی. بو جسور قوم رومالیلرله حرب ایتمشدر. پارتلر آت اوزرنده دشمنه اوق آتارلر ، اوقلرینی آتار آتماز دورت نعل فرار ایدرلردی. بو سببدن (پارت اوقی) تعبیری مثل سائر حکمنه کیرمشدر.

آناطولی قراللقلری

آناطولی یایلاسنده، شرقده وقره‌دکز ساحللرنده‌ده ایرانیلر زماننده بری بر چوق پرنسلکلر واردی . بو پرنسلکلر ایران حکمدارینه اسماً تابع بولونورلر ، فقط استقلاللرینی همان کاملاً محافظه ایدرلردی . اسکندر ایرانی فتح ایلدیکی زمان اوده بو ظاهری تابعیتله اکتفا ایلمشدی. فقط قومشولری بیننده وقوعه کلن حربلردن بالاستفاده بو پرنسلکلرده قرال عنواننی آلارق قراللقلر تأسیس ایتمشلر، رومالیلرك تعرضلری هنکامنه قدر ایکی عصره یاقین برمدت حکمران اولمشلردر. بو قراللقلرك اك مشهورلری ارمنستان، پونت وبیتینی قراللقلریدر. بونلردن ارمنستان قراللغی لساناً وعرقاً مستقل قالدیغی

حالده پونت و بیتینی قراللقلرنده هپ یونان عادات و لسانی قبول ایدلمش، بو قراللقلر همان کاملاً یونان ممالکی صره‌سنه کیرمشدر .

غالاتیا قراللغی سه‌له‌وقوس وفات ایدر ایتمز طونه‌دن کلن جنکاور بر قوم تراکیا ایله ماکدونیایه استیلا ایتمشدی . بو قوم غول اهالیسی ایله عین جنسدندی. اساساً اسملری غولوا اولدیغی حالده یونانیلر بونلره (غالات) عنوانی ویرمشلردی . غالاتلر آغر قلیج طاقارلر ، دشمن اوزرینه جانخراش چیغلقلرله وحشیانه آتیلیرلردی . طرز محاربه‌لری یونانیلری دهشت ایچنده براقدیغی ایچون بونلر ماکدونیا فالانقسنی‌ده رجعته مجبور ایتمشلر، بوتون ماکدونیایی خراب ایتمشلردی. غالاتلر دها صوکرا (اولیمپوس) طاغلرینی کچه‌رك (تسالیا)یی‌ده خساره دوچار ایتمشلردی. فقط بوموفقیت انلره ینه کافی کلمیوردی. غالاتلر عظیم بر سرعتله ایرانیلرك تعقیب ایتدکلری یولدن (ترموپیل)ی کچیورلر، بورایی محافظه ایدن یونانیلرك‌ده آرقه‌سنی چویریبورلردی . صوکرا آپوللون معبدینك خزینه‌سنی یغما ایتمك ایچون (دلفی) شهری اوزرینه یورویورلردی .

غالاتلر قومشولریله حرب ایدن بیتینی قرالنك دعوتی اوزرینه آناطولی‌یه کچمشلر ، بر قاچ سنه قدر آناطولینك شمال غربی جهتلرینی خراب ایتدکدن صوکرا آنطیوکوس طرفندن مغلوب ایدلمشلردر . غالاتلر بو مغلوبیت اوزرینه آناطولی یایلاسنه یرلشمشلر، بوراده بر (غالاتیا قراللغی)نی تأسیس ایتمشلردر. دها صوکرا تدریجاً مملکتلرنده‌کی یونانیلره قاریشمشلر ، فقط جنکاورلکلرینی دائما محافظه ایدرك آناطولی پرنسلرینه عادتا براجرتلی عسکر اوجاغی تشکیل ایتمشلردر.

برغمه قراللغی اوزمانلر (برغمه، پرغامون) شهری آناطولینك غربنده یوکسك بر تپه اوزرنده متین بر قلعه‌یه مالکدی . ساحلده‌کی ولایتلره عائد خزائنك کافه‌سی بوراده حفظ اولونوردی. اسکندرك وفاتی متعاقب قراللر بیننده محاربه وقوعه کلنجه، بو خزینه‌لرك محافظی‌ده فرصتدن استفاده ایتمش ، (برغمه)ده اعلان استقلال ایتمشدی . دها صوکرا خلفلری برده اردو وجوده کتیرمشلر، نهایت قرال عنوانی آلارق (برغمه قراللغی)نی تأسیس ایتمشلردی (٢٤١).

برغمه قراللرینك اك مشهوری آطالوس ایدی. آطالوس ،غالاتلری پوسکورتمش، ومظفریتنك خاطره‌سی اولمق اوزره مرکز اداره‌سنه لطیف هیکللرله مزین

بر محراب رکز ایتدیرمشدی . برغمه قراللرینك کافه‌سی آطالوس کبی جنکاور دکلدی . بونلر بویوك وذی‌قدرت عسکری دولتلر اراسنده او اوفاق قراللقلرینی محافظه ایچون اك زیاده سیاستدن استفاده ایدرلردی . بونك ایچون‌ده اولا یونانیلرله، صوکراده رومالیلرله اتفاق ایتمشلردی .

(برغمه)ده پك چوق زماندن بری یونان مهاجرلری اوطوررلردی . بو اوفاق قراللق آز زمان ایچنده فوق العاده ترقی ایتمش ، یونان عالمنك اك محتشم پایتختلرندن برینی تشکیل ایلمشدی . قرال آطالوس (برغمه)ده بویوك بر کتبخانه تأسیس ایتمش ، بورایه همان بوتون یونان مؤلفلرینك یازمه آثارینی جمع ایلمشدی. او زمانلر یازی یالکز (پاپیروس) اوزرینه یازیلیر ، (پاپیروس) ده مصردن باشقه یرده چیقمازدی . برغمه‌لیلر (پاپیروس) مقامنه قائم اولمق اوزره قویون دریسنی کاغدکبی اینجه اینجه پارچه‌لر حالنده کسمکه موفق اولمشلر، بو صورتله (پارشومه‌ن) دنیلن (ترشه، برغمه کاغدی)نی ایجاد ایلمشلردر .

ماکدونیا قراللغی اسکندرك وفاتندن صوکرا ماکدونیاده آنتی غونوس‌خاندانی حکومت سورمشدر (٢٧٨). بونلرك زماننده ماکدونیانك نفوذی تسالیا ، اوبه ، به‌ئوتی ، قوره‌نت ، سی‌کیون وآرغوسدن ماعدا جنوبده آرقادیا ، مه‌سه‌نی ، وآقارنانی‌یه قدر توسع ایلمشدر . بو نفوذ وحاکمیت صرف ماکدونیالیلرك تزاید نفوسی ایله تأمین ایدلمش ، نفوس تزاید ایتدکجه فالانقسك شوکت‌وسطوتی‌ده تدریجاً آرتمشدر. آنتی غونوس خاندانی زماننده اودرجه بویوك ترقیات مدنیه حصوله کلمه‌مشدر . اهالی دائما کویلو کبی یاشامش ، طبیعت جنکاورانه‌سنی اولدیغی کبی محافظه ایلمشدر .

اوتجی فصل

یونانستانك صوك كونلری

(قبل المیلاد ۲۱٤ — ۱٤۲)

اسکندردن صوکرا یونانستان

اسکندرك وفاتندن صوكرا یونانستانك بللی باشلی اقوامندن اسپارطه‌لیلر، آتنه‌لیلر و تبلیلر سائر یونانیلره قارشی حاكمیت احرازینه چالشمشلر، فقط هیچ بر موفقیت اكتساب ایده‌مه‌مشلردی . یونانستان ، شو صورتله متفرق، یکدیكرینه مخاصم بر حالده قالمشدی. اوصره‌ده ماكدونیا قراللری یونان اقوامنك قوماندانلغنی، هه‌كه‌مونیاسنی درعهده ایتمشلر، فقط هر حكومتك كندی كندینی اداره ایتمسنه‌مانع اولامامشلردی. بونلر یالكز (خالكیس)، (قوره‌نت) و (مونی‌خیا) شهرلرینه عساكر محافظه یرلشدیررلر، بوصورتله (اوبه) ، (پەلوپونەز) و (مونی‌خیا)یه حاكم بولونورلردی. ماكدونیالیلر عساكر محافظه قوتیله حاكمیتلرینی كوسترمكه چالشدقلری صره‌ده یونان شهرلرنده بر طاقم فرقه‌لر رأس كاره كچمك ایچون یكدیكریله مبارزه‌دن خالی قالمازلردی . بونلردن زنكینلر فرقه‌سی صلاحیت اداره‌یی (اسپارطه)ده اولدیغی كبی یالكز زنكینلره ویرمك ایستر ، دها طوغروسی مملكتی (اولیغارشی) اصولیله اداره ایتمك ارزوسنده بولونوردی . فقیرلر فرقه‌سی‌ده (آتنه) ده اولدیغی كبی شهرك بوتون وطنداشلرندن مركب بر آغورا مجلسی طرفندن اداره ایدلمسنی ارزو ایدر ، یعنی (حاكمیت عامه) اصولنده اداره‌یی ترجیح ایلردی . ایشته بوایكی فرقه بیننده‌كی منازعه‌لر دها پەلوپونەز سفرلری زماننده باشلامش و او زماندن

اعتباراً یونانیلر (اولیغـارشی) و(دەموقراسی) طرفداری اولمق اوزره ایكی مخاصم فرقەیە آیرلمشدی. اكثریا برشهرده غالب كلان فرقه دیكر فرقەیەمنسوب وطنداشلری نفی ایدر، انلركماللرینی و ثروتلرینی تماميله حجز ایلردی. او زمان مغلوب فرقه افرادی باشلرینی آلوب كیدرلر، وطنلرینه قوۀ بازو ایله كیرمك ایچون فرصت بكلرلردی. بوتون یونانستان هپ بویله منفیلرله طولو ایدی. حتی اسكندر ٣٣٤ سنەسنده بو منفیلردن ٢٠٠٠٠ كشینك وطنلرینه عودتنی امر ایلشـدی. منفیلر ثروت واموالدن محروم، كندیلرینی كچیندیرەجك برصنعتله الفتلری معدوم اولدیغی ایچون دائما عسكرلكه آتیلیرلردی. ایشـته بوصورتله، كندیلرینه پاره ویرەنك خدمتنه كیرمكه درت كوزله باقان، سرسری، بیچاره، بیكلرجه عسكرلر واردی. یونانستان بو سفیل وپریشان آدملرله طولمغه باشـلادیغی تاریخدن اعتباراً بوتون شهرلر حربه وطنداشلری‌ده سـوق ایتمكه باشـلامشلر، اردولرینی بو اجرتلی عسكرلردن تشكیل ایلشلردی. حتی بعضاً حریص جاه اولان بعض كیمسەلر شهرلرنده نفوذ ادارەیی غصب ایتمك، عادتا بر تیران كبی حكمفرما اولمق ایچون بویله اجرتلی عسكر طوپلار، مقصدلرینی بوصورتله تأمينه غیرت ایدرلردی. یونانستان شهرلرینك بر قسمنده اوچنجی عصردن اعتباراً بویله بر چوق (تیرانلر) ظهور ایلشدی. یونانستان عادتا قارما قاریشیق بر حالده ایدی. هر طرفده انقلابلر، حربلر وقوعه كلیور، بو اثناده بر چوق كشیلر قتل واعدام اولونیور، بر چوق ثروتلر حجز ایدیلیوردی.

ئەتولی اتحادی وقتیله یونانستانه حكم ایدن اسپارطه، آتنه وتب كبی شرق اقوامی آرتق پریشان بر حاله كلمشلردی. اوچنجی عصردن صوكرا یونانسـتانك اك قوی اقوامنی، او زمانه قدر كندیلرندن هیـچ بحث ایتـدیرمین غرب اقوامی تشكیل ایدییوردی. بونلرده (ئەتولی)لیلر ایله (آخائە)لیلردی.

ئەتولی‌اهالیسی (قورەنت) كورفزینك شمالنده، وحشی طاغلرده اقامت ایدرلردی. بونلر دائما سلاحلی كزر چوبان وحیدود برقومدن عبارتدی. مملكتلری كندیلرینی اعاشەیە كفایت ایتمزدی. حتی بر چوقلری مملكتلرندن اوزاق یرلره كیدرلر، تعیشلرینی تأمين ایچون عسـكرلك ایدرلردی. بناءً علیه (ئەتولی)ده جنكاور بر حكومت تشـكیل ایدەبیلەجك هر درلو وسـائط موجوددی. فقط

نه‌تولی شهرلری بر حکومت تشکیل ایده‌بیله‌جك درجه‌ده بویوك دکلدی . بونلر یالکز هرسنه مشترك بریورطی یاپمق ایچون طوپلانیرلردی. فقط بالاخره هپسی‌ده بر یره کله‌رك اتحاد ایتمشلر ، (نه‌تولی) اتحادینی وجوده کتیرمشلردر .

آرتق بو اتحاددن صوکرا هر سنه (ترمون)ده بوتون اهالیدن مرکب بر مجلس طوپلانیر، بو مجلسه (پانه‌طولیقون) نامی ویریلیردی . حرب و صلحه بو مجلس قرار ویرر ، اتحادی اداره‌ایده‌جك رؤسایی بومجلس انتخاب‌ایدردی. نه‌تولیلیلرك بوطرز حکومتی، برمجلس، بر باش قوماندان ، بر سواری جنرالی وبرده کاتبدن مرکبدی. نه‌تولی اتحادی بدایتده یالکز (نه‌تولی) اهالیسی بیننده وجوده کتیرلمشدی . فقط دها صوکرا بو اتحاده ارزو ایدن یونان اقوامی‌ده قبول ایدلمش ، حتی بعضاً زورله ادخال ایدیلنلرده اولمشدی. نه‌تولی اتحادی آز بر زمان ایچنده یونانستانك ایچه مهم برقسمنه توسع ایتمشدی. حتی ٢٥٠ سنه‌سنه طوغرو اتحادك اك پارلاق زماننده، یونانستان وسطانك بوتون اقوامی ایله (نه‌لید) و(آرقادی) جهتلری‌ده بو اتحاده داخل اولمش بولونیوردی .

آخائه اتحادی (قوره‌نت) کورفزینك دیکرجهتنده، (نه‌تولی)اراضیسنك قارشیسنده ساحل بویجه بر مملکت واردی . بوراسی آخائه اراضیسی ایدی. (آخائه) اون ایکی شهره آیرلمشدی . بوراده‌ده اهالی دینی بر عبادت واسطه‌سیله یکدیکرینه مربوط بولونور ، هر سنه (پوزه‌ئیدون) معبدنده اجتماع ایدردی . ٢٨٠ سنه‌سنه طوغرو ، (آخائه)ده بولنان شهرلردن دردی کندیلرینی ماکدونیا قرالنه قارشی مدافعه‌ایچون اتفاقلرینی دها مکمل برحاله کتیرمك ایسته‌مشلر،بوکا دیکر شهرلرده داخل اولارق (آخائه اتحادی)نی وجوده کتیرمشلردر .

آخائه‌لیلرده‌اتحادك اك بویوك ایشلرینی،حرب وصلحی،اتفاقلری، اردویه آلنه‌جق عسکرلرك عددینی، هر شهرك ویره‌جکی اعانه مقدارینی مجلس عمومی قرارلاشدیریردی . بو مجلس سنه‌ده ایکی دفعه، بر ایلك بهار وبرده صوك بهارده، (نه‌کیون)ده طوپلانیر، بو اجتماعده متفق‌شهرلرك اك‌زنکین واك‌زیاده صاحب نفوذ وطنداشلری حاضر بولونوردی. ادارهٔ حکومت ایده‌جك رؤسایی مجلس عمومی انتخاب ایدردی . بونلرده : بر جنرال ، بر سواری جنرالی ، بر آمیرال وبرده‌کاتبدن عبارتدی. بوندن‌باشقه برده دائمی مجلس واردی. شهرلرك هربری ادارهٔ داخلیه خصوصنده مستقلدی. فقط یکدیکریله حرب ایتمه‌مکی قطعیاً تعهد ایتمشلردی . اتحاد اعضاسی بیننده اختلاف وقوعه کلدیکی زمان بواختلافلر، اتحاد اداره‌سی‌طرفندن‌حل اولونوردی. اتحاده داخل اولان شهرلرك کافه‌سی عین مسکوکاتی، عین اولچویی وعین طارتی‌یی قوللانیرلردی.

آراتوس اوزمانلر (آخائه)یه هم‌جوار اولان (سی‌کیون) شهری برتیران طرفندن اداره اولونوردی. بوتیران شهرك باشلیجه حاکمنی اولدیرمش ، صوکرا قیلینیاسك یدی یاشنده بولونان اوغلی آراتوسی‌ده اولدیرمکه قرار ویرمشدی. فقط

تیرانك همشیره‌سی چوجغه آجیدیغی ایچون قاچیروب (آرغوس)ه کتیرمش، آراتوس بوراده تربیه ایدلمشدی.

آراتوس بویودیکی زمان اوزون بویلو، قوی‌البنیه، جمناستیق تعلیملرینه مبتلی بر کنج اولمشدی. فقط تحصیل وتربیه‌سی صرف عسکرلك نقطهٔ نظرندن اجرا ایدلمشدی. آراتوس جسور، فقط وسط درجه‌ده بر قوماندان لیاقتنی اکتساب ایده‌بیلمشدی. آراتوس، ألی سلاح طوتمغه باشلادیغی دقیقه‌دن اعتباراً وطننی تیرانلردن قورتارمغه عزم ایتمشدی. بو مقصده نائل اولمق ایچون وطنداشلرندن مرکب مسلح بر قطعه تشکیل ایتمش، بو قطعه‌یی (سی کیون)ه کتیرمشدی. آراتوس (سی کیون) اوکنه کلدیکی زمان کونش هنوز غروب ایتمش، اورتالغه حزین بر قارانلق باصمشدی. (سی کیون) حبسخانه‌سندن قاچانلردن بری آراتوسك یانـنه کلمش، شهره کیرمك

طونج پهلوانلر (آنطاکیه‌ده بولنمشدر)
(موزهٔ همایونده‌در)

ایچون الك مساعد نقطه‌یی آراتوسه کوسترمشدی. بوراده دیوارك یوکسکلکی شهرك زمینی ایله همان بر کبیدی. فقط بو جهتده بر باغچوان قولبه‌سی بولونیور، قولبه‌نك اوکنه کوپکلر باغلی طوریبوردی. آراتوس کوپکلری اوطرفدن قالدیرمق ایچون معیتی افرادندن برقاچنی کوندرمش، فقط مقصدینه نائل اولامامشدی. صوکرا متفقلردن بعضلری مردیونلرله ایلریله‌مشلر، مردیونلری دیواره طیایارق چیقمغه باشلامشلردی. فقط سورك اوزرنده یابانجیلری کورن کوپکلر حاولار حاولاماز بکجیلر مشعله‌لرله سوری طولاشمغه باشلامشلر، بونك اوزرینه مهاجمین کندیلرینی کوسترمه‌مك ایچون مردیونلرك اوزرینه سینمشلردی. صوکرا اورادن دیکر بر

دوریه دها کچمش ، فقط متفقینی کوره‌مه‌مشـدی . دوریه‌لر شو صورتله کاملاً اوزاقلاشدقدن صوکره آراتوسك دیواره چیقان‌نفرلری خبر کوندره‌رك آراتوسله برابر سائر عسکرلری‌ده چاغیرمشلردی. فقط بوصره‌ده سورلرك قوله‌لرندن‌برنده، باغچوان قولبه‌سنك یاننده باشقه بر کوپك‌دهاواردی. اواثناده بو کوپك‌ده‌حاولامش، نه‌یه حاولادیغنی‌ده هیچ کیمسه آکلایامامشدی. نهایت بوتون‌عسکرصباحه‌طوغرو مردیونلردن چیقمغه باشلامشلردی. اوصره‌ده‌شفق سوکیور، خروسلر اوتیوردی. آرتق کویلولر پازاره کله‌جکلردی .

آراتوس شهره کیرر کیرمز طوس طوغرو تیرانك سراینه کلمش. نوبتجیلرنی اویقوده ایکن باصمش ، هپسنی‌ده اسیر ایلمشـدی. صوکره(سی‌کیون)ده بولونان دوستلرینك کافه‌سنی کندیسیله برلشمکه دعوت ایتمشدی . کونش طوغار طوغماز بوتون خلق وقوعاتدن بی‌خبر، تیاترویه طوپلانمشلردی . ایشته تام بو صره‌ده بر منادی خلق‌ایچنه قاریشیور، قیلینیاسك اوغلی آراتوسك بوتون‌وطنداشلری حریته دعوت ایلدیکنی اعلان ایدییوردی. اهالی بو تبشیر اوزرینه درحال تیرانك‌سراینه قوشمش، سرایی آتشـله‌مش ، تیران بوندن خبردار اولنجه یر آلتنده بر یولدن فراره موفق اولمشدی. آراتوس بوموفقیتی متعاقب، تیرانك نفی ایتدیکی بش یوز کشی‌یی عفو ایتمش ، جمله‌سنك حجز ایدیلن أولرنی وتارلالرینی اعاده ایلشـدی . آراتوس ، تیرانك باشـقه‌لرینه ویردیکی تارلالری اسـترداد ایلدکدن صوکرا مال صاحبلرینه بدللرینی تسویه ایچون طوغرو مصره کچمش، قرال بطلمیوسدن ۱۵۰ تالان آلمغه موفق اولمشدی (۲۵۱).

آراتوس(سی‌کیون)ی‌خلاص‌ایلدکدن صوکرا آتیسنی‌ده تامینه چالیشیوردی. حتی شهری ماکدونیالیلرك تعرضندن خلاص ایچون (آخائه) اتحادینه داخل ایدییور ، بو صورتله آخائه اتحادینك‌ده توسعه خدمت ایلیوردی. بر قاچ سـنه صوکراده کندیسی‌عموم آخائه اتحادینه باش‌قوماندان انتخاب اولونیوردی. آراتوس او تاریخدن اعتباراً آخائه اتحادینك الك مشهور رجالندن معدود اولمش ، تمام اون یدی دفعه قوماندان انتخاب اولونمشدر .

آراتوس‌مزیتلی‌برجنرالدی. فقط‌اورته‌اقتدارده، سفرده‌متردد،برقوماندانیدی. منتظم‌نظاملر ایله اجرا ایدیلن محاربه‌لرده‌دائما مغلوب اولوردی. الك زیاده اقتداری

مذاکرات صلحیه‌ده، حیله‌لرده ، باصقینلرده کوستردی . حتی (قوره‌نت)ی ما-
کدونیالیلردن بر کیجه باصقینی ایله استردادە موفق اولمشدی.

آراتوس (قوره‌نت)ی ضبط ایتدکدن صوکرا (قوره‌نت)ده آخائه اتحادینه
داخل اولمشدی . صوکرا جوار شهرلرده بوکا امتثال ایتمشلر ، بو صورتله آخائه
اتحادینك پەلوپونه‌زه قدر توسع ایتمسنه یاردم ایلمشلردی. حتی آراتوس (قوره‌نت)ی
مصر قرالیله‌ده اتفاق ایتدیرمش، مصر قرالنی بری قوماندان انتخاب ایلمشدی.

آراتوس (آرغوس)ی‌ده آخائه اتحادینه داخل ایتمك ایستیوردی. فقط بو
شهرك تیرانی آریستی‌پوس ماکدونیا قرالیله متفق اولدیغی ایچون معیتنده قوتلی
عساکر محافظه بولونیوردی . آریستی‌پوس هر کسه قارشی او درجه اعتمادسز
طاورانیردی که، سراینه عسکرلرندن بیله کیمسه‌یی صوقمازدی. هر آقشام یمکدن صوکرا
بوتون خدمتکارلرینی طیشاری چیقاریر ، اوطه‌سنه چکیله‌رك بوراده زوجه‌سیله
برابر اوطورردی. بو اوطه غایت یوکسکده ایدی . نه مردیونی ، نه‌ده قاپوسی
واردی. آریستی‌پوس بورایه اولا بر مردیونله چیقار، صوکرا آصمه بر مردیونله
ایچری داخل اولور، بو مردیونی‌ده یاصدیغنك آلتنه صاقلاردی .

آراتوس نهایت آریستی‌پوسه غلبه ایدرکانی‌ده تلف ایتمکه موفق اولمشدی.
صوکرا یرینه باشقه بر تیران کچمش، آراتوس بونی‌ده تیرانلقدن واز کچیرمشدی .
فقط بوکا مقابل عسکرلرینی بسله‌مك ایچون تیرانه ٥٠ تالان ویردیکی کبی کندیسنی
آخائه‌لیلره قوماندان انتخاب ایتدیره‌جکنی‌ده وعد ایلمشدی. آراتوس الك صوکنده
(آرغوس)ی‌ده آخائه اتحادینه داخل ایتمکه موفق اولمشدی.

آخائه اتحادی برمدت صوکرا بسبتون قوت بولمشدی. حتی ئه‌ئولی اتحادی‌ده
بالآخره ماکدونیا قرالنه قارشی بواتحاده داخل اولمش، ماکدونیالیلری کمال مو-
فقیتله طرد ایلمشدی. آخائه‌لیلرك یالکز بر دشمنی واردی . اوده اسپارطه ایدی .
آخائه‌لیلر (پەلوپونه‌ز)ه حاکم اولمغه باشلادقلری تاریخدن اعتباراً اسپارطه‌لیلر بونلره
دشمن اولمشلر ، نهایت آراتوسك قوردیغی بنای اتحادی اساسندن محو ایلمشلردر.

اسپارطه قرالی آکیس اسپارطه بر عصردن بری فوق العاده دوچار ضعف
اولمشدی. اسکی عائله‌لرهمان کاملاً محو اولمش، اسپارطه‌ده
٧٠٠ اهل وطندن باشقه کیمسه قالمامشدی . لاقونیاده‌کی مالکانه‌لرك همان کافه‌سی

بر قاچ زنكين عائلەنك ألندە قالمشــدى . ايشتە اسپارطەدە بو زنكين عائلەلردن باشقە ادارهٔ حكومت ايدن يوقدى . بونلر اسپارطەنك اسكى انضباطنە اطاعت ايتميورلر ، دبدبە وسفاهت ايچندە ياشايورلر . آلتونلرە وكوموشلرە مستغرق بولونيورلردى . آرتق بونلر اسكى اسپارطەليلرە هيچ بكزەميورلردى . اهالينك زنكين اولميانلرى ايسە املاك و نفوذدن محروم ، سفالت واندیشە ايچندە ياشايورلردى. بونلر وقت حضردە خفى اتفاقلر تشكيل ايديورلر ، وقت سفردە ايسە محاربەدن عاجز بولونيورلردى .

آفروديت (طرالدە بولنمشدر)
(موزهٔ همايوندەدر)

٢٤٤ سنەسندە آكيس نامندە يكرمى ياشنــدە بر كنج اسپارطە قرالى اولمشدى. آكيس ، زينت ودبدبە ايچندە بويوديكى حالدە ينە سادە بر حيات امرار ايدر، آز ييەر، سادە كيينير ، ممكن اولديغى قدر اسكى اسپارطەليلرە بكزەمكە چالیشیردى . آكيس ، ليكورغك اسكى قانونلرينى احيايە قرار ويرمش، بونك ايچون دەعزم قطعى ايلە چاليشمشدى . آكيسك والدەسى ايلە بويوك والدەسى غايت جسيم اراضيلرە صـاحب اولدقلرى كبى نقداً دە ٦٠٠ تالانە مالك بولونيورلردى . آكيس ، وطننى فلاكتدن خلاص ايتمك ايچون والدەسى ايلە بويوك والدەسنى

بوتون ثروتلرینی فدا ایلمكه راضی ایتمشدی. آ كیس (لاقونیا) اراضیسنی صاحبلرندن آلوب عسكرلره تقسیم ایتمك، اسپارطه قومنی احیا ایلمك ارزوایدییوردی. آ كیسله برابر حكومت ایدن دیكر قرال، له ئونیداس ده بوكا قارشی طوریوردی. فقط آ كیس نهایت له ئونیداسی خلع ایتمكه موفق اولمش، اصلاحاتنه كمال غیرت وفعالیتله مباشرت ایلمشدی. آ كیس، بوتون بورجلرك الغاسنه قرار ویرمشدی. حتی نه‌قدر اسهام وارسه كافه‌سی عمومی میدانه كتیریله‌رك یاقیلمشدی. آ كیسك اسپارطه‌ده بر چوق دشمنلری واردی. آ كیس اردو ایله برابر حربده بولوندیغی صره‌ده بونلر له ئونیداسی تكرار تخت قرالی‌یه اجلاس ایلمشلردی. آ كیس حربدن عودت ایدنجه حكومت كندیسنی توقیف ایتدیرمش، وطننه ایتدیكی فداكارانه خدمتلره مقابل آ كیسی، والده‌سی و بویوك والده‌سیله برابر بوغدیرمشدی. یالكز، طول قالان زوجه‌سنه ثروت وسامانندن طولایی بر شی یاپلمامش، فقط اوده له ئونیداسك اوغلی قله ئومه نیسه زورله تزویج ایدلمشدی.

آفرودیت (برغمه‌ده بولونمشدر)
(موزهٔ همایونده‌در)

قله ئومه نیس قله ئومه نیس، زوجه‌سنی عمیق بر محبتله سورر، فقط آ كیسی ده تجلیل ایدردی. كندیسی حكمادن برینك تلامیذندن ایدی. كنجلكنده فلسفه تحصیلی ایله مشغول اولدیغی زمان ثروته نظر استحقارایله باقمغی اوكرنمشدی.

صوکرا قرال اولنجه ، اوده طبق آ کیس کبی اسپارطه‌یه اسکی قانون اساسیسنی ، اسکی شوکت وعظمتنی بخش ایتمك ایچون عزم قطعی ایله چالیشمغه باشلامشدی . حتی اجرتلی افراددن مرکب بر اردو تشکیل ایتمش ، آرقادی‌یی استیلا ایدن آخائه‌لیلره قارشی بو اردویی سوق ایلمش ، احراز ایلدیکی مظفریتلرله بویوك بر نفوذ کسب ایتمشدی. صوکرا عسکرلریله چار چابوق (اسپارطه)یه دونمش، أفورلری مجلس صالوننده‌لرکن باصمش، کافه‌سنی قتل ایلمشدی. قله‌ئومه‌نیس، أفورلردن سکسانی نفی ایلدکدن صوکرا اهالی مجلسنی طوپلامش ، أفورلری لغو ایتدیره‌رك بوتون نفوذ وصلاحیتی قراله ویردیرمشدی.

قله‌ئومه‌نیس ادارۂ حکومته کچر کچمز آ کیسك تصور ایتدیکی پلانلری موقع فعله قویمغه باشلامشدی. اولا، کندی اموالی‌ده داخل اولدیغی حالده بوتون ثروتلری برلشدیرمشدی. اسپارطه‌ده اوطورانلرك کافه‌سنه وطنداش حقوقی بخش ایتمش، بونلره ماکدونیا مزراقلری ویره‌رك انلری هوپلیت حالنده تنظیم ایلمشدی. بعده بوتون اراضی‌یی عسکرلره تقسیم ایتمشدی. قله‌ئومه‌نیسك بو اجراآتی اوزرینه اسپارطه‌ده ٥٠٠٠ اهل وطن حاصل اولمشدی . قله‌ئومه‌نیس لیکورغك قانونلرینی تأسیس ایتمش، آرتق او تاریخدن اعتباراً سیسی‌تیلر، اسپارطه تربیه‌سی ، عسکری تعلیملر کمال فعالیتله اجرا ایدلمکه باشلامشدی. قله‌ئومه‌نیس بو خصوصده کندی‌ده خلقه نمونۂ امتثال اولمشدی.

آخائه‌اتحادینه داخل اولان یونان شهرلرینك همان کافه‌سنده اراضینك تقسیمنی ارزو ایدن بر فقیرلر فرقه‌سی واردی . بو فرقه قله‌ئومه‌نیسك اسپارطه‌ده تطبیق ایلدیکی اصولی کندی آمالنه موافق بولدیغی ایچون قله‌ئومه‌نیسی دعوت ایلمشدی. قله‌ئومه‌نیس بودعوت اوزرینه آخائه‌یه اردوسیله کیرمش (٢٢٤) ، متفقلرینی آخائه‌دن آییرارق کندیسیله اتفاقه‌دعوت ایتمش، کندیسنك باش قوماندانلغنی انلره‌ده تصدیق ایتدیرمشدی. صوکرا (قوره‌نت) اهالیسی طرفندن دعوت اولونارق (قوره‌نت)ه کیرمش، شهرك ایچ قلعه‌سنی محاصره ایلمشدی. فقط آراتوس، اسپارطه اردوسندن توحش ایتدیکی‌ایچون درحال آخائه‌لیلرك اسکی دشمنی اولان ماکدونیا قرالندن‌معاونت طلب ایتمش، ماکدونیا قرالی آنتی‌غونوس‌ده قوره‌نتك ایچ‌قلعه‌سی کندیسنه تسلیم ایدلمك شرطیله بوتکلیفی قبول ایدرك آخائه اتحادینه‌باش‌قوماندان انتخاب اولونمشدی.

شمدی اسپارطه ایله سائر یونانیلر و ماکدونیالیلر آره‌سنده یکیدن بر حرب آچیلمشدی. بو حربه آخائه، ئه‌تولی وبه‌ئوتی اهالیسی کاملاً اشتراك ایدییور، ماکدونیالیلرك اداره‌سنده بولونان بو جسیم قوت (په‌لوپونه‌ز)ه استیلا ایلیوردی (۲۲۳). قله‌ئومه‌نیس بومتعرض اردویه قارشی تمام ایکی سنه مدافعه ایتمش، صوکرا (لاقونیا)یه چکیله‌رك اسپارطه‌یه کیدن (ساللازیا) کچیدینی قاپامایه غیرت ایلمشدی. فقط معیتنده‌کی ۲۰۰۰۰ کشی ایله مهاجمینك ۳۰۰۰۰ کشیلك قوتنه قارشی طوراماامش، معیتنده بر قاچ سواری اولدیغی حالده فرار ایدرك اسپارطه‌یه عودت ایلمشدی. قله‌ئومه‌نیس اسپارطه‌ده همان بر لحظه طورمش، براز دیکلنمك ایچون ستونلردن برینه یاصلانمش، صوکرا مصر قرالندن امداد آلمق ایچون مصره طوغرو یوله چیقمشدر. فقط مصر قرالی، قله‌ئومه‌نیسك آمال وحرکاتنی پك زیاده اورتالق قاریشدیریجی بر طرزده بولدیغی ایچون کندیسنی تلف ایتدرمشدر.

یونانستانده رومالیلر قله‌ئومه‌نیسك وفاتندن صوکرا ماکدونیالیلر آرتق بوتون یونانستانه حاکم اولمشلردی. بو صره‌ده یونانیلر روما-لیلرك ترقیات فوق‌العاده‌سندن اندیشه ایتمکه باشلامشلردی. روما‌لیلر ایتالیا ایله سجیلیانی ضبط ایتمشلر، دها صوکرا (قورکیرا) ایله (ایلیریا)یه‌ده تعرضه قیام ایلمشلردی. ماکدونیا قرالی فیلیپ ۲۲۰ سنه‌سندن بری ئه‌تولی اهالیسی ایله حرب ایدییوردی. حتی بو صره‌ده قارطاجه جنرالی آنیبالك روما اردوسنی محو ایتدیکنی خبر آلیر آلماز درحال ئه‌تولیلیلرله صلح ایتمش، آنیبالك اتفاقنه داخل اولمغه چا-لیشمشدی. او زمان روما‌لیلر بوتون یونان خلقنی ماکدونیا قرالی فیلیپك علیهنه تحریك ایتمکه تشبث ایلمشلر، ئه‌تولیلیلرله (ئه‌لید) و(اسپارطه) بیننده فیلیپه قارشی بر اتحاد تاسیسنه موفق اولمشلردی. بو اتحاد تأسیس ایدلدکدن صوکرا آخائه-لیلرله متفق بولونان فیلیپك علیهنه قیام ایدلمش، یونانستانك همان هرطرفنده مدهش محاربه‌لر وقوعه کلمکه باشلامشدی (۲۱۱). روما‌لیلر بدایتده بو محاربه‌لره هیچ مداخله ایده‌میورلر، کندیلری قارطاجه‌لیلرله باشلادقلری حربی بیترمکله مشغول بولو-نیورلردی. فقط بو حربی بیتر بیترمز یونانستانه بویوك بر اردو کوندرمشلر، فیلیپله محاربه ایدرك اردوسنی و دونانماسنی طاغیتمغه ماکدونیا قرالنی مجبور ایلمشلردی (۱۹۷).

یونانیلر اجنبی بر حکومتك تشویقی ایله بر برینی پارالادقدن صوکرا، روما-
لیلرك یونانستانه قارشی نەدرلو برخط حرکت تعقیب ایدەجکلرینی کمال اندیشه ایله
دوشونمکه باشلایورلردی. فقط یونانیلرك اندیشەسی اوقدراوزون سورمەمشدی. آز
بر زمان صوکرا روما جنرالی فلامینیوس (قورەنت)ده اجرا اولونان برزخ او-
یونلرینه کلمش، اوراده شنلك ایچون طوپلانان جم غفیر اوکنده برمنادی واسطەسیله
خلقه روماسناتوسنك امرنامەسنی تبلیغ ایتمشدی. بو امرنامەده روماسناتوسی بوتون
آوروپا و آسیا یونانیلرینی هر درلو تکالیفدن عفو ایدییور، یونانیلری عساکر
محافظەدن ألندن خلاص ایلیوردی. فلامینیوسك بوتبشیراتی یونانیلری عظیم برشوق
وسروره غرق ایتمشــدی. بوتون خلق بو امرنامەیی آلقیشلرله تلقی ایدییور،
منادی‌یه تکرار تکرار اوقوتدیرییوردی. صوکرا هر کس سویجندن باغیرییور،
کولیور، آغلایور، کندیلرینی اســارت و مظالمدن قورتاران خلاصکاری،
جنرال فلامینیوسی کورمك، اوکا هیچ اولمازسه ألینی سورمك بختیارلغنه نائل اولمق
ایچون فلامینیوســك اطرافنه قوشوشیوردی. فلامینیوسك اوزرینه چیچکلر،
اکلیللر سرپیلیور، اطرافی کمال صمیمیتله قوشادیلیوردی. اودرجەدەکه، فلامینیوس
عادتا صیقینتیدن بوغولاجق بر حاله کلیوردی. یونانیلر سرور و بختیاریلرندن نه
یاپاجقلرینی شاشیرمشلر، فلامینیوسه هیکللر یاپمشلر، معبدلر انشا ایتدرمشلردی.
حتی فلامینیوس یونانستاندن مفارقت ایدرکن، آخائەلیلر وقتیله رومالیلردن آلنوب
اسیر کبی صاتیلان ١٢٠٠ کشی‌یی پاره ویرەرك صاتین آلمشلر، بونلری فلامینیوسه
برجمیله اولمق اوزره تقدیم ایتمشلردی.

فقط یونانیلرك سویجلری اوقدر چوق سورمەمشدی. رومالیلر اسـپارطه
تیراننه طوقونمادقلری ایچون آخائەلیلرك، آقارنانی ایله تسـالیانی اتحادلرینه داخل
ایتدرمدکلری ایچونده ئەتولیلیلرك جانلرینی صیقمشلردی.

ئەتولیلیلر، رومالیلره قارشی کسب قوت ایچون سوریه قرالی آنتیوکوس
ایله اتفاق ایدرك رومالیلره قارشی حرب ایتمشلر، فقط آنتیوکوسله برابر مغلوب
اولمشلردی. حتی یالکز بو مغلوبیتلەده قالمامشلر، رومالیلره سلاحلرینی وبارکیرلرینی
تسلیمه، ١٠٠٠ تالان تضمینات اعطا ایتمکله برابر رومالیلرك متفقلری میاننه کیرمکده
مجبور اولمشلردر (١٩٨).

فیلوپی‌مین

ایشته «یونانیلرك صوك‌جیسی» نامی ویریلن (فیلوپی‌مین) بو اثناده ظهور ایتمش ، انقراض یولنی طوتمغه باشلایان یونانستانه صوك قوهٔ مقاومتی بخش ایتمك ایچون بوتون وطنپرورلكنی ابراز ایلمشدر.

فیلوپی‌مین (مه‌غالوپولیس)لی اصیل بروطنداشك اوغلی ایدی. دها كنجلكنده حربدن وعسكرلكدن ذوق آلمش ، آته بینمكی، سلاح قوللانمایی بویوك برحرص واشتیاق ایله تعلیم ایلمشدی. فیلوپی‌مین (ژیمناز)ده یاپیلان تعلیملری برعسكر ایچون لزومسز عد ایدر، اك زیاده وجودك متاعب حربیه‌یه آلیشدیرلماسی جهتنه اهمیت ویرردی. حتی كندی‌ده بو متاعبه آلیشمق وتربیهٔ بدنیه‌یه چالیشمق ایچون آوه كیدر، وچفت سوررردی. فیلوپی‌مین اوت برشیلته اوزرنده یاتار، عمله‌لریله برابر چالیشیر، غایت ساده كینمكی عادت ایدینیردی.

فیلوپی‌مین آخائه‌لیلره باش قوماندانلق ایدركن بركون مه‌غارا اهالیسندن برینك أوینده آقشام یمكی یمكه مجبور اولور. أوه كلدیكی زمان أو صاحبنی بولاماز. فقط زوجه‌سنی كندیسی ایچون یمك حاضرلامقله مشغول بولور. قادین فیلوپی‌مینی طانیماز. آرقه‌سنه اویله‌عادی البسه كیمش بر آدمك ایچری‌یه كیردیكنی كورونجه بونی بر اوشاق ظن ایدر. یمك پیشیرمك ایچون كندیسنه براز یاردیم ایتمسنی فیلوپی‌میندن رجا ایدر. فیلوپی‌مین هیچ طورنی بوزماز، اثوابنی چیقاریر، اودون یارمغه باشلار. ایشته تام بو صره‌ده أوصاحبی كلمش، فیلوپی‌مینی اویله اودون یارمقله مشغول كورونجه: «نه یاپیورسك جنرال؟» دییه باغیرمش ، فیلوپی‌مین‌ده : « ایشته كوریورسك‌یا ، قیلقسزلغمك جزاسنی چكیورم» جوابنده بولونمشدر.

فیلوپی‌مین چوق اوقور ، واك زیاده‌ده جسارتی تشویق ایدن حكمایی ، تعبیه‌یه دائر مؤلفاتی وتاریخ حرب كتابلرینی مطالعه ایدردی .

فیلوپی‌مین اك زیاده (سه‌للازیا) محاربه‌سنده تمیز ایتمش ، بو راده ماكدونیا قرالنك سواریلریله برابر محاربه ایتمشدی. صوكرا (كرید)ه كیتمش ، بوراده‌ده اجرتلی عسكر صفتیله برقاچ سنه حرب ایتمشدی. عودتنده ایسه آخائه‌لیلر طرفندن سواری جنرالی انتخاب اولونمشدی .

فیلوپی‌مین، آخائه سواریلرینی او قدر مكمل بولمامشدی. بونلر بینجیلكده مبتدی اولدقلری كبی تعلیم ووتربیه‌لری‌ده یولنده دكلدی. قسم اعظمی زادكاندن، اطاعته او درجه آلیشقین اولمیان برصنفندندی. فیلوپی‌مین شهر شهر طولاشمش، اهالی‌یه نطقلر ایراد ایتمش ، بونلری كوزل باركیرلر یتشدیرمكه ، تعلیم وتربیهٔ عسكریه‌یه ، حرب صغیر حركاتنه اهمیت ویرمكه تشویق ایتمش، انلره بلوكارله تعلیم ایتمكی اوكره‌تمشدی . آراتوسك وفاتندن صوكراده آخائه اتحادینه رئیس انتخاب اولونمشدی (٢١٣) .

فیلوپیمین رئیس اولور اولماز پیاده‌یی اصلاح ایلمشدی . آخائه‌لیلر او زمانه کلنجیه‌یه قدر هپ قیصه و خفیف قارغیلر، طار و اینجه قالقانلرله محاربه ایدرلر، یاناشیق نظامه هیچ اهمیت ویرمزلردی. فیلوپیمین بونلری ماکدونیالیلر طرزنده تسلیح ایتمش ، زرهلر و مغفرلر کیملرینه ، محاربه‌ده ماکدونیالیلرك (ساریس) تعبیر ایلدکاری اوزون مزراقلر و صاغلام قالقانلر قوللانمالرینه قرار ویرمش ، آخائه‌لیلره ماکدونیا فالانقسلری کبی یاناشیق نظامده محاربه ایتمکی تعلیم ایتمشدر .

بو صره‌ده اسپارطه‌ده اسکی اداره‌سی ایله قالمامشدی . اسپارطه‌ده یکی بر تیران رأس‌کاره کچمش، (آرقادی) یه استیلا ایلمشدی . فقط فیلوپیمین بو تیرانه قارشی حرکت ایدرك اردوسنی مغلوب وکندیسنی ألیله تلف ایلمشدی . فیلوپیمین بو مظفریت اوزرینه آخائه اتحادینه باش قوماندان انتخاب اولونمش ، (نه‌مه او- یونلری)نه اردوسیله برابر اشتراك ایلمشدی . حتی آرقه‌سنده پارلاق زرهلر ، ارغوانی البسه‌لر ، اطرافنده کنج و توانا عسکرلرله مهیب و ذی وقار تیاترویه کیردیکی زمان بوتون خلقك آلقیشلرینه مظهر اولمشدی . فیلوپیمین تیاترویه کیردیکی زمان صحنه‌اوزرنده شعرلر ترنم ایدن مغنی: «بزه‌شوکتله ویردی حریت!» مصرعنی اوقویوردی . آرتق بوتون نظرلر فیلوپیمینه انعطاف ایدییور ، بوتون تیاترو آلقیشلر ایچنده چینلایوردی .

بوصره‌ده اسپارطه‌ده نابیس نامنده یکی برتیران اجرای حکومته باشلامش، فیلوپیمین‌ده خلقك آلقیشلرینه و توجهلرینی مظهر اولارق (کرید)ه ، یکی بر حرب اجراسنه کیتمشدی .

فیلوپیمین (کرید)دن عودت ایلدیکی زمان روماليلر ماكدونياليلره غالب کلمشلردی . رومالیلرك بو ظفر وشوکتلری فیلوپیمینك جسارتنی فوق العاده قیریبیوردی . فیلوپیمین یونانیلرك رومالیلره قارشی حرب ایده‌جك بر قوتده اولمادقلرینی بیلیور ، بو سببدن رومالیلرك په‌لوپونه‌ز ایشلرینه مداخله ایتملرینه فرصت ویرمکه چالیشیور ، عین زمانده‌ده رومالیلره قارشی تبعه صفتنی طاشیما- مغه غیرت ایلیوردی .

فیلوپیمین یونانیلری بسبتون قوتلشدیرمك ایسته‌مش ، اسپارطه‌یی زورله آخائه اتحادینه داخل ایتمشدی. فقط‌اسپارطه‌لیلر بواتحاده‌داخل اولمایی‌قطعیاً ارزو

قوره‌نتك صوك کونلری (روبه‌ر فلوریتك تابلوسندن)

(لوکسمبورغ موزه‌سنده‌در)

ایتمدکلری ایچون رومالیلردن یاردم ایسته‌مشلردی. فیلوپی‌مین، رومالیلرك مداخله‌سنه یول آچان اسپارطه‌لیلری آرتق قطعی بر صورتده مغلوب ایتمك ایسته‌مش،

اسپارطه‌یه کیرمش، شهری ضبط ایتمش، سورلرینی کاملاً ییقدقدن صوکرا سکسان اسپارطه‌لی‌یی اعدام ایتدیرمشدی. بعده ۳۰۰۰ اسپارطه‌لی‌یی اسیر کبی صاتمش، اسپارطه‌لیلرك لیکورغ قانونلرینی محافظه ایتملرینه مانع اولمشدی.

فیلوپی‌مین سکزنجی دفعه اوله‌رق آخائه‌لیلر طرفندن باش قوماندان انتخاب اولوندیغی زمان یتمش یاشنده، صیتمه‌دن متأثر بولونیوردی. بو صره‌ده ایسه مه‌سه‌نیلیلر عصیان ایتمشلر، وطنلرینك اتفاقسزلق یوزندن دوچار اولاجغی مصائبی دوشونمیه‌رك آخائه اتحادندن آیرلمشلردی. فیلوپی‌مین بو عصیانی خبر آلیر آلماز بارکیرینه بینمش، کمال سرعتله برقاچ فرسخ مسافه قطع ایدرك (مه‌غالوپولیس)ه کلمش. بوراده بر قاچ سواری تدارك ایتمشدی. صوکرا (مه‌سه‌نی)یه کلمش، قوتلی بر مفرزه ایله محاربه ایدرك مفرزه‌یی رجعته مجبور ایتمش، حتی بونکله‌ده قالمایه‌رق خصمنی کمال عزم ایله تعقیب ایلمشدی. فیلوپی‌مین، (مه‌سه‌نی) اراضیسنه داخل اولمش بولوندیغی ایچون صرپ وطاشلق یوللردن دونمکی، کندیسنی دشمنه یاقالاتمامغی موافق کورمشدی. حتی عسکرینك رجعتنی ستر ایتمك ایچون کندیسی کریده قالمش، فقط کچیدلرك برندن کچرکن بارکیرینك آیاغی قایارق یووارلانمش، ودرحال آتندن دوشوب بایلمشدر.

دشمنلری فیلوپی‌مینی یاقالار یاقالاماز زنجیرلره باغلامشلر، بیك درلو حقارتلرله (مه‌سه‌نی)یه کتیرمشلردر. صوکرا بر آلتنده هواسز وقارانلق بریره قاپارق اوستنی ایری بر طاشله اورتمشلردر. فیلوپی‌مین بو دار مضیق ایچنده مانتوسنك اوزرینه اوزانمش یاتارکن آقشامه طوغرو کندیسنی زهرله‌مکه کوندریلن آدمك کلدیکنی کورمش، کمال زحمت ومشقتله یرندن طوغرولمش، حریفه ایلك اول سواریلرینك نه اولدیغنی صورمش، صوکرا زهری ایچمشدی. زهری کتیرن آدم فیلوپی‌مینك بو سئوالی اوزرینه سواریلرینك کاملاً قورتولدقلرینی سویله‌مش، او زمان فیلوپی‌مین باشیله اشارت ایدرك تشکر ایتمش، صوکرا: «فلاکتلریمزك‌ده بر حدی بولوندیغنی آکلادیغم ایچون کندیمی بختیار عد ایدییورم!» دیمش و تسلیم روح ایلمشدر.

آخائه‌لیلر، فیلوپی‌مینك فلاکتی خبر آلیر آلماز کمال تأثر ونومیدی ایله (مه‌سه‌نی)یه استیلا ایتمشلر، بوتون اراضی‌یی خراب ایلمشلردر. مه‌سه‌نیلیلر بو

طوفان استيلايه قارشى طوراميه جقلرينى آكلايجه بوتون شهرلرى تسليم ايتمشلردر. آخائه‌ليلر ، فيلوپى‌مينك اولديرلمسنه قرار ويرنلرى كاملاً اعدام ايتدرمشلردر . صوكرا فيلوپى‌مينك جسدينى ياقمشلر ، كوللرينى برقابه قويوب اكليللر وصارغيلرله سوسله‌مشلر، محتشم بر مراسمله (مه‌غالوپوليس)ه كتيرمشلردر. بوصره‌ده كنديلرى‌ده باشلرينه اكليللر طاقمشلر ، (مه‌سه‌نى)دن آلدقلرى اسيرلرى برابر كتيرمشلردر. فيلوپى‌مينك جنازه مراسمى هر طرفده عظيم بر ماتم حصوله كتيرمشدى. آلايك كچديكى بوتون مملكتلرده اهالى آغلايه آغلايه قوشيور ، بو جنازه آلاينه كوزلرندن ياشلر دوكه‌رك اشتراك ايديبوردى . آخائه‌ليلر فيلوپى‌مينك كوللرينى مزاره وضع ايتدكدن صوكرا مه‌سه‌نى اسراسنى‌ده بومزار اطرافنده قتل ايتمشلردر (١٨٤).

صوك كونلر فيلوپى‌مينك غيرت وطپرورانه‌سى يونانستانه قوهٔ سابقه‌سنى بر درلو اعاده ايتديره‌مه‌مشدى . كبار صنفى ايله عوام صنفى بيننده اختلاف آلان دوام ايديبوردى . آرتق يونانيلر ايكى قسمه آيرلمشلردى . زنكينلر نفوذلرينى ادامه ايچون همان بوتون شهرلرده روماليلرى التزام ايديبورلردى. عوام صنفى ايسه ماكدونيا قرالى پرسه‌وس (پرسه) ايله محاربه ايتمشلر، قراللغى كاملاً ضبط ايلمشلردى (١٦٨) . حتى پرسه‌وسه ياردم ايدن يونان شهرلرينى خراب وپريشان ايلدكلرى كبى (به‌ئوتى)ده بولونان عوام فرقه‌سى رؤساسنى‌ده اسير كبى صاتمشلردى. روماليلرله ماكدونياليلر بيننده وقوعه كلن حربده آخائه‌ليلرله متفقلرى كاملاً بى‌طرف قالمشلردى. فقط روماليلر بونى اصلا نظر اعتباره آلمامشلر، آخائه‌ليلردن ايتاليا‌ده رهن مقامنده طوتولمق اوزرنده اهالينك معتبرانندن ١٠٠٠ كشى طلب ايلمشلردى. مؤرخ پوليبيوس‌ده بونلر ميانده بولنيوردى . روماليلر بواسيرلرى اون يدى سنه (روما) ده بولوندرمشلر، بو مدت ظرفنده آخائه اتحادينى كندى آدملرينه اداره ايتدرمشلردر. نهايت پوليبيوسك دوستى سيپيون، اسرانك عودتنه مساعده‌استحصال ايتمش (١٥٠)، ايتاليا‌ده يالكز ٢٠٠ كشى رهن اولارق براقلمشدر.

بو اثناده روماليلر هم قارطجه‌يه، هم‌ده كنديلرينه قارشى عصيان ايدن ماكدونياليلره قارشى حرب ايديبورلردى . آخائه‌ليلر ايسه بو فرصتدن بالاستفاده اسپارطه‌يى كندى اتفاقلرينه داخل ايتمكه اجبار ايلمشلر، روماليلرى مداخله‌يه مجبور ايتمشلردى. روماليلرك بوكا مانع اولمق ايچون كوندردكلرى مرخصلر (قوره‌نت)ده

آخائه‌لیلرك عمومی مجلسلرینه كلدكلری زمان ، آخائه‌نك یالكز اسپارطه اتفاقندن دكل، آرغوس و اورخومه‌نوس اتفاقندن‌ده واز كچمسنی توصیه ایتمشلردی . بونك اوزرینه قوره‌نت اهالیسی صوك درجه حدتلنه‌رك شهرده بولا بیلدكلری اسپارطه‌لیلری قیلجدن كچیرمشلر، روما مرخصلری‌ده قاچمغه مجبور اولمشلردی . روماليلر فراره مجبور اولنجه آخائه شهرلرینك كافه‌سنده‌ده عوام فرقه‌سی رأس كاره كچمشلردی .

آخائه‌لیلرك بو حركتی روماليلری پك زیاده دلكیر ایتمشدی. شمدی‌ما كدونیاده بولونان روما اردوسی یونانستانه طوغرو ایلریله‌مكه باشلامشدی . حتی آخائه‌لیلرك قوماندانی قریطوله‌ئوس (ترموپیل) كچیدلرینی هیچ مدافعه ایتمه‌مش، اردوسی كری‌یه چكیلیركن (سقارفه)ده مغلوب ومنهزم اولمشدی (١٤٦) . آخائه‌لیلر بو فلاكت اوزرینه دییوسی قوماندان انتخاب ایتمشلردی. دییوس زنكینلرك بوتون اموالنی حجز ایدییور، بورجلری لغو ایلیور ، قسم اعظمی آزادلی اسرادن اولمق اوزره ١٤٠٠٠ كشی جمعنه موفق اولیوردی . دییوس بو عسكری طوپلامغه موفق اولدقدن صوكرا (قوره‌نت) برزخی مدخلنده روما اردوسنی طوردیرمق ایچون توقف ایلیور، قادینلر وچوجقلر تپه‌لر اوزرنده، محاربه میدانی سیر ایدییوردی . فقط بو محاربه آخائه‌لیلر ایچون الیم بر نتیجه حاصل ایتمش، دییوسك اردوسی روماليلرك عددجه فائق قوتلرینه قارشی مغلوب اولمشدر. آرتق اوندن صوكرا هیچ بر یونان شهری روما اردوسنه قارشی طوراممشدر. (قوره‌نت) اهالیسی هیچ محاربه ایتمه‌دن قاپولرینی آچمشلر ، روما جنرالی شهره كیره‌رك اركلكلری كاملاً كسدیرمش ، قادینلری وچوجقلری‌ده اسیر كبی صاتدیرمشدر. (قوره‌نت) كاملاً یغما ایدلمش ، یاقیلمش ، پریشان بر حاله كلمشدر . اراضیسی‌ده روماليلره تخصیص ایدلمشدر . روماليلر (به‌ئوتی)ده (تب)، (اوبه)ده (خالكیس)شهرلرینك استحكاماتنی ییقمشلر، اهالینك بر قسمنی اعدام ایتمشلر، بر قسمنی‌ده اسیر كبی صاتمشلردر . دها صوكرا یونانستانده تأسیس ایدلمش اولان بوتون اتفاقلرك مفسوحیتنی اعلان ایدرك هر شهرده ادارهٔ حكومتی زنكینلره ویرمشلر، یونانستانی روماليلرك ما كدونیا والیسنه تابع قیلمشلردر.

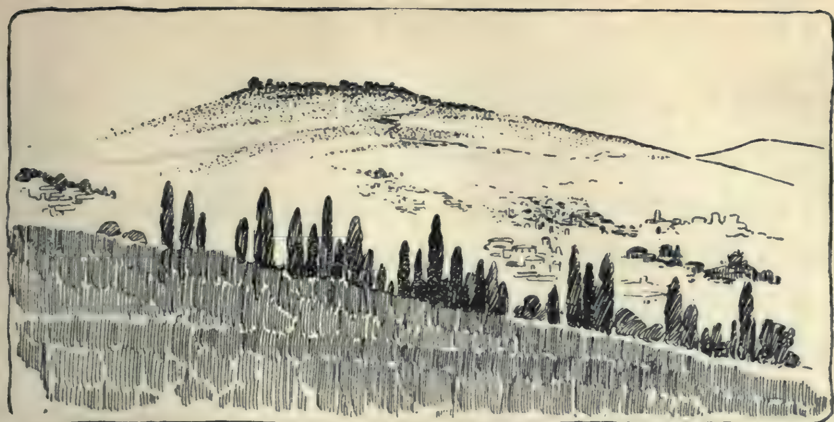
دها صوكرا بوتون یونانستان ، (آخائه‌ولایتی) نامیله رومانك بر ولایتی حالنه كلمشدر .

ایتالیاده یونانك آثار و افكاری

روماليلر يونانستانه حاكم اولدقدن صوكرا يونا-
نيلرك نه لسانني ، نه عاداتني ، هيچ بر شيلرني.
قبول ايتمه‌مشـلردر . فقط يونان افكاری روماليلر اوزرينه اجرای تأثيردن خالی قالمامش، شرقه نه‌درلو سرايت ايتدی ايسه غربده‌ده او صورتله انتشار ايلمشـدر. روماليلر اولا يونان شهرلرنده يغما ايتدكلری نفيس تابلولری، هيكللری، وازولری ايتاليايه كتيرمشلر، دها صوكرا يونان صنعتكارلرينك انافس آثارينی تقدير ايتمكه، حتی يونان ادبا وحكماسنك آثارينی مطالعه ايتمكه باشلامشلردر. يونانيلردن بر چوغی ياسير صفتيله ويا كسب ثروت ايچون ايتاليايه كلوب يرلشمشلردر. بوراده صرف، بلاغت وفلسفه تعليمنه حصر وجود ايتمشلر، بر چوق تياترو پيه‌سلری يازمشلر، آبده‌لر انشا ايلمشلردر. اوزمانلر يونانيجه سويله‌مك، يازمق، كنجلری آتنه واسكندريه‌نك عالی مكتبلرينه تحصيل ايچون كوندرمك ، روما اكابرنجه مودا حكمنه كيرمشدر.

حتی يونان آثار صنعتی روماليلرك طرز حياتنه‌ده اجرای تأثير ايتمش، روماليلر وقتيله كويلو، تاجر وعسكر بر قوم ايكن يونانيلری طانيدقدن صوكرا ايچلرنده محررلر وصنعتكارلرده يتيشديرمكه باشلامشلردر. اوتاريخدن اعتباراً روما صنعتی همان صرف يونان صنعتی تقليددن عبارت قالمشدر. حتی روما شعراسندن هوارچيوس (هوراس): «يونانستان تسخير اولونجه، كندی‌ده وحشی غالبنی تسخير ايتمش ، اوقابا (لاتيوم) ه بديع ونفيس صنعتلر ادخال ايلمشدر!» صورتنده ادارهٔ افكار ايلمشدر.

اون برنجی فصل

دین، حیات اجتماعیه وسیاسیه

(قبل المیلاد ۱۳۰۰ — ۳۳٦)

دین

یونانیلرك همان کافه‌سی معبودلرینه عین طرزده عبارت ایدرلردی . بونلر معبودلرینی عادتا انسانلر کبی کندیلرینه هردرلو ایلکی وفنالغی یاپابیله‌جك بر قدرت واقتدارده تصور ایلرلردی. بوسببدن یونانیلرده عبادتك اس الاساسی، معبودك دائما خوشنه کیتمك ومعبودی حدتلندیره‌جك احوالدن مجانبت ایلمکدن عبارتدی.

یونانیلر معبودلرینی انسان کبی مدایحدن حظ ایدر ، کندیلریله مشغول اولوندیغی زمان ممنون اولور، مشغول اولونمادیغی زمان قیزار و حدتلنیر ظن ایدرلردی . قسه‌نوفون‌دییورکه: «معبودلرك یالکز کندیلرینی تبجیل و تکریم ایدنلری حمایه ایتملری طبیعی بر شیدر» . ایشته بو قاعده اساس اتخاذ ایدیله‌رك هر کس معبوده عبادت ایدر، فقط مقابلنده‌ده معبوددن برشی بکلردی .

مثلا هومه‌رك (الیادا)سنده روایت اولوندیغنه کوره آپوللون راهبی ، قیزینی قاچیران یونانیلردن انتقام آلمق ایچون معبود آپوللونه مراجعت ایدرك شوخطابده بولونیور: « کوموش یایلی، مدهش اوقلی معبود، بنی دیکله! نه زماندن بری معبدیکی چلنکلرله سوسله‌دم. محرابلرك اوزرنده بوغالر و کچیلر قربان ایتدم . شمدی دعالریمی قبول ایت. اوقلریکی یونانیلر اوزرینه توجیه ایله . »

معبودلرك خوشنه کیتمك ایچون یکانه چاره، انلره هدیه‌لر تقدیم ایلمکدی . انسانلره هرنه ویریله‌بیلیرسه معبودلرده‌ده اونلر تقدیم اولونور، اکثریا هدیه مقامنده

ييه‌جك، كيسه‌جك، مجوهرات، قاب و سائره هديه ايديليردى. بعضاً شراب وسود كوتوريله‌رك يره دوكولور، بوكا (ليباسيون) نامى ويريليردى. يونانيلر هر يمكده شراب ايچمزدن اول شرابك بر قسمنى معبودلردن برينك شرفنه (ليباسيون) اولمق اوزره يره دوكرلردى.

بوندن باشـقه معبودلره اون، بال، ميوه، سبزه، ترفنده محصولات، حاصلى هر شى كوتورولور، كذا بخورلر ياقارق معبدلرك تعطيرينه‌ده غيرت اولونوردى. فقط اڭ زياده تقديم اولونان شى، حيوان أتى ايدى. معبودلره دائما حيوان أتى تقديم، يعنى (ساقريفيه) ايدلديكى ايچون (ساقريفيه) كلمه‌سى بالآخره معبودلره حيوان قربان ايتمك معناسنده قوللانلمش، (قربان تقديمى) ده عبادتك اس الاساسنى تشكيل ايلمشدر.

قربان تقديمى

يونانيلر معبودلرك اڭ چوق بولونديغنى ظن ايتدكلرى يرلرده، مثلا بر طاغ تپه‌سنده، بر اورمانده، بر مغاره ايچنده معبودلره قربان تقديم ايدرلردى. على العموم بو كبى يرلرده اطرافى ديوارلر وآغاجلر محاط بر محراب بولونور، قربانلر بورايه كسيلوب ياقيلير، معبودلره قربان ايديله‌جك حيوانلر بو محرابك اوكنه كتيريليردى. قربان مقامنده تقديم اولونان حيوانلر، يونانيلرك اڭ چوق أتنى يدكلرى حيوانلردن، مثلا بوغا، طانا، قوچ، قوزو، كچى، تكه و طوموز كبى حيوانلردى. فقط بو حيوانلرك قصورسز و ياره‌سز اولمالرى لازمدى. بونلرك ارككلرى معبوده، ديشيلرى‌ده معبوده‌يه قربان ايديليردى.

تقديم ايديله‌جك قربان، تاجلر وچلنكلرله سوسلنه‌رك محرابك اوكنه كتيريلير، بوينينه قاورولمش آربه سرپيلير، دها صوكرا قفاسنه بر بالطه وياطوپوزله اوروب اولديريليردى. بعده بوينندن قان آلينه‌رق برپارچه‌سى محرابك اوزرينه سرپيليردى. قربان مراسمى اجرا اولونديغى صره‌ده بر طرفدن‌ده موسيقى شناس فلاوته چالاردى. قوربان كسيلدكدن صوكرا دريسى صويولور، أتى پارچه‌لانير، باغيرصاقلرى، ياغى، كميكى وهرقسمندن بر پارچه‌سى معبوده آيريليردى. صوكرا محرابك اوزرنده آتش ياقيلير، معبوده عائد حصه بورايه قونور، بخورلر ايچنده ياقيليردى. أتك قالان قسمى، انسانلرك حصه‌سى ايدى. بوحصه‌ده بالآخره احبابجه طوپلانيلارق ينير، شو صورتله هر قربان تقديمندن صوكرا بر ضيافت ويريليردى.

بعضاً بوتون حيوان، هيچ برپارچه‌سى آيرلمادن ياقيليردى. بوكا (هولوقوست) ديرلردى. بعضاً‌ده يوز اوكوز بردن قربان ايديليردى. بوكاده (هه‌قاطومب) نامى ويريليردى.

دعا

یونانیلر معبوده قربان تقدیم ایتدکلری زمان ، بونی مطلقا معبوددن بر شی ایستهمك ایچون یاپارلردی. بوسببدن هرقربان تقدیمنی متعاقب بردعاده، یعنی معبوده قارشی بر طلبده بولونورلردی . یونانیلر دعایه باشلامازدن اول آبدست آلیرلردی. چونکه معبوده خطاب ایدهبیلمك ایچون وجودك پاك و طاهر اولماسی لازمدی. بونك ایچون اکثریا آبدست آلمنه مخصوص بر منبعده، برچشمهده تمیز-لنیرلر، تمیز البسه کییرلر، محرابكاوکنه کلیرلر ، آیاقده، اللرینی معبودك بولوندیغنه اعتقادایتدکلری طرفهطوغرو اوزاتارق مناجاته باشلارلردی. اکثریا دعا ایدن کیمسهنك یاننده، آرقهسنه بیاضلر کیمش بر راهب بولونور ، سویلیهجکی سوزلری اوکا اوکجهدناوکرهتیردی . معبودلرك طرز کلامه صوك درجه رعایتایتدکلرینه اعتقاد اولوندیغی ایچون دعانكبوشه کیتمهمسنه پكزیادهدقت ایدیلیردی. هرمناجاتده، هانکی معبوده مناجات ایدیلهجکسه اولا او معبودك اسمی چاغیریلیر ، صوکرا « دیکله ! » خطابیله باشلایارق تضرعاته دوام اولونوردی .

یونانیلر کندیلرینه فنالق ایدن برشخصه معبودك لعنتیجلب ایتمكایچونده دعا ایدرلر، او زمان یر آلتندهکی معبودلره خطاب ایلرلردی. یونانیلر بولعنتلردن پك زیاده قورقارلر، لعنته اوغرایان بر شخصك مناجاتنی آرتق معبودك هیچ بر وقت قبول ایتمیهجکنه اعتقاد ایدرلردی. ارباب قوانین بوحالت فکریهدن استفاده ایتمکی دوشونمشلر ، اهالییی قوانینه اطاعت ایتدرمك ایچون قانونه کیم اطاعت ایتمزسه انكدوچار لعنتاولماسنی معبودلردن رجا ایلمکیعادت حکمنه کتیرمشلردی. بو سببدن آتنهلیلر هر قانونه شو عبارهیی وضع ایدرلردی : « بو قوانینه اطاعت ایتمینك کندیسی، عائله، بوتون عرقی محواولسون ! »

دعانك دیکر بر طرزی دها واردیکه اوده بر شی وعد اولوندیغی زمان ایدیلن (یمین) ایدی . یمین ایدن بر کیمسه، ایتدیکی وعدلره معبودلریشاهد طو-تار، شاید وعدنی ایفا ایتمیهجك اولورسهمعبودك لعنتهاوغراماسنه دعا ایدردی. بونك ایچون یا بر معبوده، اوده بوتون معبودلرك اك قدرتلیسی اولان (زەوس)ە قسم ایدیلیر، و یاخود برچوق معبودلره بردن قسم اولونوردی . یمین، معبودلرك غضبندن انسانلری قورقوتمق ایچون انلریسوزلرنی طوتمغه اجبار ایلمك واسطه-سندن عبارتدی . ایکی قوم یکدیکریله معاهده و مصالحه عقد ایتدکلری زمان ،

طرفلرندن كوندريلن رئيسلر، او قوملر نامنه يمين ايدرلردى. اهل وطندن برى بر مأموريته كچديكى زمان وظيفه‌سنى حسن ايفا ايده‌جكنه دائر كنديسنه يمين

يونان عمله‌لرى (بر وازودن)

ايتديريليردى (تحليف). برمأمور حضور حاكمه چيقديغى زمان‌ بهمه حال طوغروبى سويله‌مكه مجبوردى. آتنه‌لى بر خطيب يمين حقنده شو مطالعه‌ده بولونمشدر: «قانون اساسى‌يى الك زياده يمين وقايه ايدييور. چونكه اكثريا انسانلر بر برينى آلداتدقلرى زمان هيچ بر جزايه كرفتار اولمازلر. فقط معبودلره قارشى يالان يره

یمین ایدیلیرسه، آرتق اونلرك نظرندن قورتولمق، اونلردن برشی کیزله‌مك، اونلرك مجازاتندن خلاص اولمق اصلا قابل اولامازه».

قهرمانلره عبادت

یونانیلرك همان کافه‌سی‌ده قهرمانلره پرستش ایدرلردی. بو قهرمانلر یونانیلرك اعتقادنجه وقتیله یاشایان و أولدکدن صوکرا خارق العاده قدرت اکتساب ایدن انسانلردی. بو قهرمانلر هانکی مملکتده یاشامشلرسه او مملکتك اهالیسنی قورورلر، و او مملکتده بولونورلر دییه اعتقاد ایدرلردی. اکثریا بر محاربه‌ده او محاربه‌یی اجرا ایدن قومك مملکتنده یاشایان قهرمانك‌ده اومملکت دشمنلرینه قارشی محاربه ایتدیکنی تخیل ایلرلردی.

قهرمانلرك معاونته‌مظهر اولمق ایچون معبودلره قارشی یاپلدیغی کبی بونلره‌ده هدیه‌لر تقدیم ایدرك خوشلرینه کیتمکه چالیشیلیردی. قهرمانلره هدیه تقدیم اولوناجغی زمان یا شراب و سود کبی مایعلری یره دوکرلر، مزارلرینه البسه‌وزینت کبی شیلر کوتوروب قورلر، ویاخود حیوان تقدیم ایدرلردی. فقط قهرمانلرك یر آلتنده بولوندقلرینه اعتقاد ایتدکلری ایچون قربانی محرابده یاقوب‌ده دومانی هوایه چیقماسین دییه یا یره کومرلر ویا یر آلتنه‌قازیلان بر اوجاقده یاقارلر ویاخود حیوانك قانی قهرمانك یاننه قدر کیتسین دییه بر خندکه آقیدیرلردی. بو مراسم یالکز اسکی قهرمانلر ایچون دکل، هر عائله رئیسنك وفاتندن صوکرا انلر ایچون‌ده‌ایفا اولونوردی. هر کس معین زمانلرده اجدادینك قبری اوزرینه کلیر، اوکاهدیه‌لر کتیرردی.

یونانیلر أولولرك بعض اصوللر داخلنده کومولمه‌سی لازم اولدیغنه اعتقاد ایدرلر، برجسد مزارسز براقیلاجق اولورسه، روحنك هیچ راحت ایده‌میه‌رك طولاشاجغنه ذاهب اولورلردی. بونك ایچون أولولرنی کمال اهتمام ایله کومکه صوك درجه دقت ایدرلردی. بعضلری أولولرنی کومرلر. بعضلری‌ده یاقارلردی. فقط دائماجسدی‌ویا کمیکلرنی برمزاره قویارلردی. برکیمسه دکزده وفات‌ایده‌جك اولورسه جسدی بهمه‌حال قره‌یه‌چیقاریلیردی. حربده، هر محاربه‌دن صوکرا اولولری طوپلامق و مراسم معتاده ایله کومك ایچون اوفاق بر متارکه عقد اولونوردی.

اوجاغه عبادت

یونانیلر اوجاق آتشنه‌ده عبادت ایدرلردی. هر عائله‌نك أوینده وبالخاصه أوك اك مهم اوطه‌سنك تام اورتاسنده بر اوجاق بولونوردی. عائله رئیسی یمکه اوطورمازدن اول اوجاغه معبودلر نامنه بر آز شراب

سرير ، برمعبوده عبادت ايدركبى اوجاغه‌ده عبادت ايدردى. يكى طوغان چوجقلر اوجاغه قارشى طوتولوردى.

هر شهرك مقدس بر اوجاغى واردى. بوراده دائما آتش ياقيليرو هيچ بر زمان سونديرلمزدى. اوجاغك بولونديغى صالونده دائما بر بكجى بولونديريليردى. بو وظيفه غايت مقدس اولديغى ايچون بكجيلك وظيفه‌سى اكثريا حاكملره احاله اولونوردى. آتنه اوجاغنك بولونديغى (پريتانه‌يس) ده اوجاق، مجلس اعضاسنك نظارتى آلتنده بولونوردى.

برشهر بنا اولونديغى زمان بانيسى كلديكى شهردن آتش كتيرور، تأسيس ايتديكى شهرك آتشنى اونكله ياقاردى.

محرابلر ومعبودلر يونانيلر معبودلره اقامتكاهلر انشا ايدرك انلرك خوشلرينه كيتمكه چاليشيرلردى. بونك ايچون معبودك اك زياده اوطورمقدن خوشلانديغنى ظن ايتدكلرى يرده، مثلا معبودك مقدس اورمانى ويا محرابى ياننه برمعبد انشا ايدرلردى. معبده آغاجدن، معدندن، مرمر ويافيل ديشندن اومعبودك برهيكلنى، صنمنى قويارلر، بوصنمه غايت قيمتدار البسه كيديررلر، اوزرينى الماسلر ومجوهرلرله سوسلرلردى. صوكرا بو معبوده قيمتدار قماشلر، ياتاقلر، صندقلر، آلتون، كوموش وطونج قابلر، پاره‌لر، لوحه‌لر وهيكللر كبى هديه‌لر تقديم ايدرلردى. بو هديه‌لرك كافه‌سى معبدده حفظ اولونور، معبودك خدمتنه تخصيص اولونان خدمتكارلر طرفندن محافظه ايديليردى. بوخدمتكارلره رياست ايتمك ومعبدك محافظلق واداره مأمورلغى وظيفه‌سنى ايفا ايلمك اوزره برده راهب بولونديريليردى.

معبودك خوشنه كيتمك ايچون قارشيسنده اكلنجه‌لر ترتيب ايديلير، برچوق دليقانليلر وياكنج قيزلر معبدك اطرافنده شرقى سويلرلر، دانس ايدرلر، قوشولر وكوره‌شلر ترتيب ايلرلردى. يونانيلر معبودلرك ذوقدن واكلنجه‌دن حظ ايتدكلرينه اعتقاد ايدرلردى.

يونان ممالكنك همان هر طرفنده بر چوق معبدلر ومحرابلر واردى. بونلرك كافه‌سنده برمعبودك اقامت ايتديكنه اعتقاد ايدلديكى ايچون بورالرده دائما قربانلر تقديم ايديلير، شنلكلر اجرا اولونوردى. هرمعبدى، جوارنده اوطورانلر زيارت ايدردى. فقط بونلرك مثلا (دلفى) و(اوليمپيا) كبى پك مشهور اولانلرى واردى كه بورايه هرطرفدن

آقین آقین اهالی کلیر، بو ایکی معبد عادتا عموم یونانستانك معبدلری عد اولونوردی.

کهانت و تفأل یونانیلر، معبودلرك انسانلره وصایا واخباراتده بولوندقلرینه، رؤیالرك دائما معبودلر طرفندن انسانلره تلقین اولوندیغنه اعتقاد ایدرلردی. انلرك اعتقادنجه بعضاً برمعبود انسانه رؤیاسنده کورونور، اوکا نه صورتله حرکت ایتمسی لازم کله جکنی توصیه ایدردی. فقط بعضاً رؤیا ایجه آکلاشیلاماز، اوزمان رؤیایی (تعبیر) ایتدیرمکه احتیاج حاصل اولوردی. حتی هومه رده رؤیانك معبودلردن تلقین اولوندیغنه اعتقاد ایدروبونلرك ایکی نوع اولدیغنی سویلردی. هومه رك فکرنجه رؤیالرك برقسمی معبودلرك اقامتکاهنده کی فیل دیشی قاپودن چیقاردی؛ بونلر (کاذب) رؤیالردی. برقسمی ده بوینوزقاپودن چیقاردی؛ بونلرده (صادق) رؤیالردی.

معبودلر بعضاً اکزیاده سودکاری انسانلره الهاماتده بولونورلردی. بوکیلره (کاهن) تعبیر اولونور، کاهنلرك کچمشی و اولاجغی کشف ایتدکلرینه اعتقاد ایدیلیردی. بعضلری (کهانتی) صنعت اتخاذ ایدرلردی. ازجمله آتنه ده حکومت طرفندن معاشلی (کاهنلر) بولونوردی.

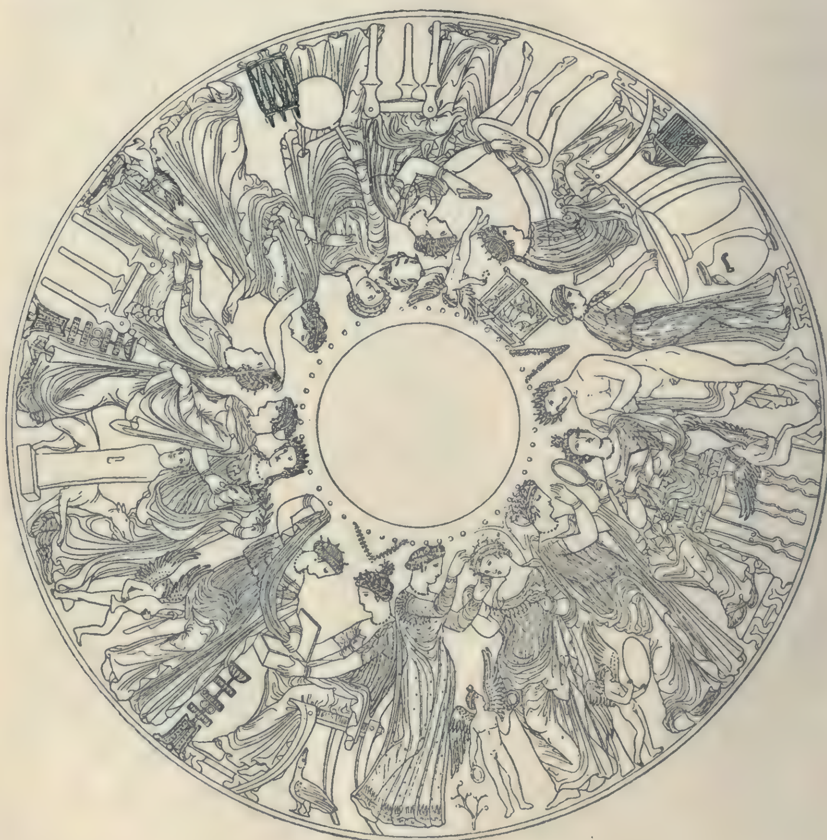
یونانیلر، معبودلرك انسانلره اخباراتده بولونمق ایچون بعض (علامتلر) کوندردکلرینه اعتقاد ایدرلردی. مثلا آیك وکونشك طوتولماسی، یرك صارصیلماسی، ساری خسته لکلر کبی خارق العاده شیلری بر (علامت) عدایتدکلری کبی هرزمان اولان شیلری ومثلا هواده برقوشك اوچماسنی، بعض سسلر ایشیدلمسنی، قربان ایدیلن حیوانك باغرصاقلرینی، حاصلی اوفاق برآقصیریغه وارنجیه قدر هرشیئی برعلامت تلقی ایدرلردی. بوعلامتلرك هربری برشیئه دلالت ایدردی که بونلری آکلامقده آیریجه بر علمدی.

یونانیلر مهم برایشه باشلامازدن اول بهمه حال بوکبی علامتلری نظر دقته آلیرلردی. مثلا اسپارطه لیلر حربه کیده جکلری زمان قراللری اولاحیوانلرك باغرصاقلرینی معاینه ایتدیرور، باغرصاقلر موافق ظهورایتمدکجه حربه باشلامق امرینی ویرمزدی.

حیات ومعاشرت یونانیلر اقلیملرینك صیجاق بولونماسندن طولایی پك آز شیئه احتیاج کوررلردی. همان دائما خفیف البسه ایله صاف برسما آلتنده یاشارلر، آزغدا ایله اکتفا ایلرلر، ساده أولرده ساده برحیات امرایدرلردی.

یونانیلر پك آز ییرلر، یدکلری غدانك مکمل اولماسنه اهمیت ویرمزلردی. کویلولرك أت صویی ایله پکسماددن باشقه غداسی یوقدی. شهرلرده اوطوران اهالی

ایسه زیتون، بقله، صوغان، اینجیر، پینیر و بر پارچه‌ده اکمکله اکتفا ایدرلردی. منتظم صحنلرله یمك یمك عادتا بر لوکس عد اولونوردی. یمکده دائما شراب ایچیلیر، شرابه‌ده صوقاتیلیردی. ایلك دورلرده کلن یونانیلر، یره اوطوروب یمك یرلردی.

توالت منظره‌لری (پروازودن)

دها صوکرا کبارلر، شرقلیلرده اولدیغی کبی، یاتاقلره اوزانارق یمکی عادت ایدینمشلردی. یاتاقلرده یمك یندیکی زمان یاتاقلرك اوکنه اوفاق اوفاق سفره‌لر قونور، یمك بو سفره‌لر اوزرینه صحنلرله کتیریلیردی.

قادینلر یونانیلرده عائله حیاتی او درجه مکمل دکلدی. قادین أوینده اوطورر، خدمتجی قیزلره ریاست ایدر، ایپك بوکمك وقماش طوقومقله مشغول اولوردی. فقط دها صوکرا بو عادتلر بالخاصه ئی یونی و آتیك اقوامنك بولوندیغی

شهرلرده کلی تبدلاته اوغرامشـدی . بورالرده قادین اودن طیشـاری چیقمامغه محکومدی . مثلا عائله شـنلکلری ایله بورطیلرده سوقاقه چیقه‌جغی زمان رفاقتنده بهمه‌حال خدمتجی قیزلر بولونوردی. سوقاقدن آلنه‌جق شیلری ارککلر آلیردی. قادینلر ارککلرك جمعیتنده بولونمازلردی. عادی طبقاته منسوب قادینلر ایسه نسبةً حرباشارلردی.

قادینك وظیفه‌سی اوك امور و خصوصاتنه دقت ایتمك، البسه‌یه باقمق ، ایپلك بوکمك، دوقومق، نقش ایشله‌مك، چوجقلری تربیه ایتمك، بویوك یورطیلرده لازم اولدیغی ایچون، شرقی ودانس بیلمکدن عبارتدی. قادیندن طلب اولونان یگانه مزیت، هیچ سس چیقارمادن اطاعت ایتمك، دها طوغروسی «عفیف اولمق» ایدی .

قیزلر اون بشنه کلیر کلمز باباسی اونی اقرباسندن، اکثریاده احباسندن برینه تزویج ایدردی . فقط زوجك بهمه حال اهل وطندن اولماسی لازمدی . باباسی قیزینی اولندیره‌جکی زمان کندیسنه هیچ سؤال ایتمز، اکثریا قیزلر زوجلرینی ایلك دفعه اولارق دوکون کونی کوررلردی . قادین بر کره اولندکدن صوکرا سو- قاغه چیقامازدی.

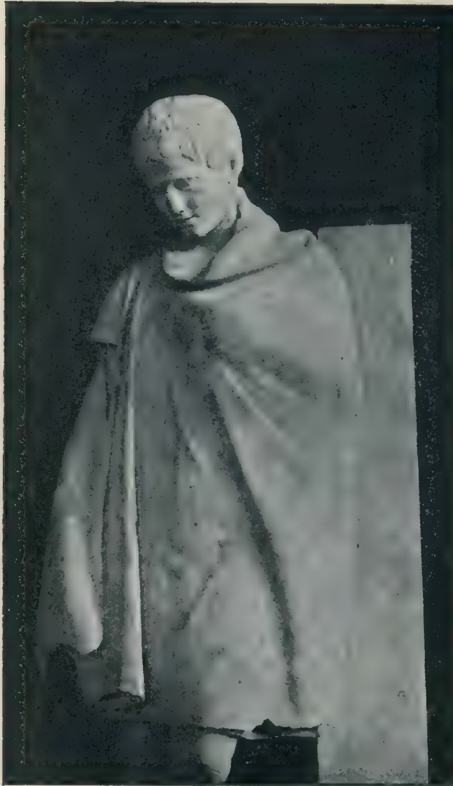
قادینلرك تحصیل وتربیه‌سنه اودرجه اهتمام ایدلمزدی . آتنه‌ده قادینلر هیچ مکتبه کیتمزلر ، اوقومه ویازمه بیله‌جك قدر تحصیل ایدرلردی . الك زیاده شعر اوکره‌نیرلر، معبودلره قارشی بویوك بر حرمت بسلرلرد- .

آتنه‌ده قیزلرله ارکك چوجقلر بربرندن دائما آیری یتشدیرلدکلری حالده اسپارطه‌لیلر قیزلرله ارککلری عین طرزده تربیه ایدرلردی . اسپارطه‌لیلر ارکك چوجقلر کبی قیزلره‌ده تربیهٔ بدنیه تعلیم ایدرلر ، وجودلرك طبیعی صورتده نشو ونماسنه اهمیت ویررلردی . حتی اسپارطه قیزلرینك کوزللکی بوتون یونانستانده شهرت آلمشـدی . اسپارطه قادینی ، اوینك حقیقی بر خانمی، بر آمره‌سی ایدی . وطن محبتنی الك بویوك فضیلت عد ایدن بوقادینلر، مزیتلری ونفوذلریله ارککلرینی تشجیعه خدمت ایدرلردی.

مع مافیه یونانستانك سائر محللرنده قادینلر حر یاشارلری . مثلا (مدللی)ده صافو حزین‌حزین شعرلر انشاد ایدردی . (طاناغرا)ده بولونان طوپراق هیکللرده اثبات ایدییورکه قادینك حیاتی صرف خانه‌سنه محصور دکلدی. بونلرك سوقاغه چیقه‌جقلری زمان مخصوص اولمق اوزره‌ده غایت جاذب توالتلری واردی. یونانستان حیات فکریه وصنعتکارانه‌سندن قادینلرده مستفید اولورلردی .

تحصيل وتربيه

تحصيل و تربيه‌ده دوريلرله نی‌یونيليلر بيننده بويوك بر فرق واردی. اسپارطه‌ليلر (اوروتاس)ك فرح‌فزا واديلرينه حاكم اولمق ايچون چوجقلرينی دينج وتوانا يتشديرمكه، جنكاورلر بويوتمكه دقت ايدرلر، چوجقلرينك طبايعی منافع عامه نامنه فدای جانه حاضر اولاجق، وطنك قوانينه بلا تردد اطاعت ايليه‌جك وجه ايله تربيه ايلرلردی. متانت عزم، سرعت قرار، حاضرجوابلق اسپارطه‌ليلرك فضائلندن معدوددی. فقط تربيهٔ فكريه‌يه اودرجه اهتمام ايدلمزدی. اسپارطه‌ليلر تأثيرات اجنبيه‌دن خارج قالمغه، مليتلرينی محافظه ايلمكه پك زياده دقت ايدرلردی (صحيفه ٤٤: ٤٧ يه مراجعت).

ئوفه‌ب (موزهٔ همايونده‌در)

اسپارطه تربيه‌سی متانت جسمانيه اوزرينه مؤسس اولديغی حالده نی‌یونی طرز تربيه‌سی فرديت اوزرينه مؤسسدی. مع‌مافيه هر فردك قوانينه اطاعت ايتمسی ضروری وقطعی‌ايدی. چوجق، آناسنك تربيه قوجاغندن چيقار چيقماز مكتبه كوندريلير، بوراده اوقومه، يازمه، موسيقی يعنی، شعرله برابر شعری نغمات مخصوصه‌سی ايله ترنم ايتمكی اوكره‌نيردی. بوتون كنجلر هومه‌رك جهان وسيع اشعارينی، هه‌زيیودك قواعد بسيطهٔ اخلاقيه‌سنی، ئه‌زوپك اخلاقی حكايه‌لرينی، صولونك حكمت عاليه‌سنی اوكره‌نيرلر، ليريك شعرلر ترنم ايدرلر، استقباله منور و پارلاق فكرلرله حاضرلانيرلردی. ابتدائی مكتبلرده چوجقلره دين و عاداته دائر اصول تحتنده بر شی كوسترلمزدی. چونكه يونانيلرده عبادت معين بر طاقم وظيفه‌لرك

ایفاسندن عبارتدی . بو عبادتك قسم اعظمی‌ده شاعرلرك منظومه‌لرنده ایی کوتو بیان ایتدکلری افکاره تابعدی.

ابوینك چوجقلرینی تحصیل ایتدرملری قانون اقتضاسندندی . بو تحصیل وتربیه‌ده مربیلرك (په‌داغوغلرك) وظیفه‌سی غایت مهمدی. أوك الك‌اسکی امکدارلرندن باشقه ایشده قوللانیلامیه‌جق اولان اسیر ، چوجغه دائما رفاقت ایدر ، انك طور وحرکتنه، اخلاق وتربیه‌سنه دقت ایلردی .

ابتدائی مکتبلردن صوکرا (پاله‌سترا)لر بویوك بر اهمیتی حائزدی. چوجقلر بوراده بر جمناستیق معلمنك نظـارتی آلتنده اولمق اوزره وجودی قوی و متین بر حاله کتیره‌جك تعلیملر اجرا ایدرلردی. انسانك هر خصوصده تکاملنه غیرت ایتمك ، تربیهٔ فکریه وجسمانیه‌یی بر آهنك تام ایچنده ایلریلتمك ، بوتون قوای فکریه‌یی بشریتك بدیعهٔ خیالیه‌سنه کوره‌تنظیم ایتمك یونان تربیه‌سنك اس‌الاساسی ایدی . اولجه تحصیل و تربیه سایه‌سنده حسن اندام تربیهٔ فکریه ایله تمیز ایتمك یالکز زادکانه خاص قالمش ایکن ، دها صوکرا حاکمیت عامه حکم فرما اولور اولماز اهالی بو امتیازی عمومی برحاله کتیرمشلردی. آتنه‌ده پیزیسطراتوس‌دوری بونقطهٔ نظردن فوق‌العاده مترقی ایدی. تیرانلرزادکانه‌قارشی‌اهالیدن‌قوت بولمق‌ارزو ایتدکلری ایچون عوامك تربیه‌سنه‌ده صوك درجه‌دقت‌ایتمشلردی. اوزمانلر یاپیلان تعلیملرك الك مهملری کوره‌شمك، صچرامق، قوشمق، دائره واوق آتمق ، فنی صورتده دانس ایتمك، حضور ومهارت فکریه‌یی تمیه ایده‌جك اویونلر یاپمقدی. چوجقلر متانت جسمانیه مسابقه‌لرینه کیریشیرلردی . بویوکلر ایچون اولدیغی کبی کو-چوکلرایچون‌ده یورطی کونلری مسابقه‌لر ترتیب اولونوردی. یونانیلر ظفرمکافاتنه نائل اولمق ایچون کوره‌شمکی ، معبودلرینك کوزلری اوکنده ملتك حائز اولدیغی حسن وآنی، قوت ومتانتی کوسترمکی بر وظیفه عد ایدرلردی.

کنجلر بر صنعته سلوك ایتمدکلری تقدیرده بوتعلیملره‌دوام‌ایدرلر، (کیمنازیون)ه کیررلردی. آتنه‌ده اوچ (کیمنازیون) واردی. بونلردن (آقادمی) ایله (لی‌کیون، لیسه) اهل وطن اولادینه، (کینوزارکیس) ده اجنبی چوجقلرینه مخصوصدی.

یونانیلرده خدمت‌عسکریه‌عمومی اولدیغی‌ایچون‌اون‌سکزینه کلن (ئوفه‌بلر)،یعنی کنجلرعسکره داخل اولورلردی. بونلر ایکی سنه‌قدرسلاح آلتنده خدمت ایدرلردی.

ایلك سنه اسلحه استعمالی ایله تعلیملری ، ایکنجی سنه‌ده عساکر محافظه ، سفر و قره‌غول خدمتی ، قلعه محاربانی اوکره‌نیرلردی . سواری صنفی ممتاز برقطعه ایدی. بو صنفه زادکان اولادی قبول اولونور ، سوارینك تجید رسمی یونانیلرك فوق‌العاده افتخارینی بادی اولوردی . ایکی سنه خدمتدن صوکرا هرآتنه‌لی اهل وطن عدادینه داخل اولوردی .

په‌لوپونه‌ز حربلرینه کلنجیه قدر چوجقلرك تحصیل و تربیه‌سی بوندن عبارتدی . فقط بو حربلردن صوکرا تحصیل و تربیه پروغرامنه علم بیان ایله صوفیون قواعدی‌ده داخل اولمشدی. او تاریخدن اعتباراً صنعت خطابت، تربیهٔ فکریه، تحصیل علوم، جمع معلومات دها واسع بر زمین بولمش ، اسکی طرز تحصیلدن بسبتون فراغت ایدلمشدی. حتی تربیهٔ جسمانیه اوزرینه مؤسس اسکی طرز تربیه‌دن صرف نظر ایدلمسی شکایتی‌ده موجب اولمشدی . دها صوکرا (کیمنازیون) لره فیلوسوفلرده داخل اولمشلر، تلمیذلریله مباحثاتده بولونمغه و یا فکرلرینی انلره تلقین ایلمکه چالیشمشلردی . یونانیلرك حیات اجتماعیه‌سنده اثر ضعف نمایان اولمغه باشلادیغی صره‌ده تربیهٔ جسمانیه ایکنجی درجه‌یی اشغال ایدییور، مشغولیت فکریه ایسه وظیفهٔ یکانه‌یی تشکیل ایلیوردی .

أله‌نیزم دورنده تحصیل وتربیه یکیدن تنظیم ایدلمش ، تدریساتك اداره‌سی حکومت طرفندن درعهده اولونمش ، معلملره معاش تخصیص ایدلمشدر . تحصیل دها عالمانه و دها آنسیقلوپه‌دیك برطرز کسب ایتمش ، تربیهٔ جسمانیه و اخلاقیه‌یه او درجه اهمیت ویرلمه‌مشدر. پهلوانلقله موسیقی‌مراقی مضر برتأثیر اجرا ایلشدر. یونانستانده قیز مکتبلری بودورده تأسیس اولونمشدر .

اسیرلر یونان شهرلرینك همان کافه‌سنده اهالینك قسم اعظمنی اسیرلر تشکیل ایدردی. بونلر علی‌العموم آسیالی باربارلردن ، فیریکیا ، لیدیا و سوریه اهالیسی ایله اسرادن اولان چوجقلردن عبارتدی. بوندن باشقه برده وقت‌حربده ضبط اولونان شهرلر اهالیسی یعنی (أله‌نلر) واردی. أله‌نلر سربست یاشارلردی .

اسیرلرك اکثریسی افندیلرینك أوینده اوطوررلر ، مطبخ خدمانیله ، قابا ایشلرله مشغول اولورلردی . بیه‌جك وکیه‌جك هپ أوده یاپیلدیغی ایچون‌اسرادن اولان قادینلر یوك أکیررلر، افندیلرینه مخصوص قماش طوقورلردی . برقسمی‌ده بغدای‌اوکوتورلر، اون یاپارلر، اکمك پیشیررلردی. بوایش غایت زحمتلی‌اولوردی. اوزمانلر صودکرمنلری معلوم اولمادیغی‌ایچون بغدای ألدکرمنلریله اوکوتولوردی.

هر أوده مطلقا بر اسیر بولونوردی. یدی اسیری بولونمیان بر عائله ، حال

و وقتی برنده عد ایدلمزدی . زنکینلرك اکثریا یوزدن فضله اسیری بولونور، آتنه اکا برندن برینك زوجه‌سی یالکز بر اسیر ایله سوقاغه چیقدیغی زمان بوکا نظر تعجبله باقیلیردی .

کذا ارکك اسیرلرده واردی. بونلر دمیرجی، سلاحجی ، بویاجی دکانلرنده، طاش و کوموش معدنی اوجاقلرنده عمله‌لك ایدرلردی . افندیلری بونلرك یالکز قارنلرینی طویورر، حاصلاتی صرف کندی نفسلرینه حصر ایدرلردی . آتنه‌ده اسرادن کمیجیلر و تاجرلرده واردی . بونلرك بر دکانلری بولونور ، قازاندقلری پاره‌نك یاریسنی کندیلری آلیرلر ، یاریسنی‌ده افندیلرینه ویررلردی. اسیرلر علی العموم قابا برصورتده کینیرلردی. بونلرك سوسلنمه‌لری، عمومی حماملره کلری، کنجلرك تعلیم یاپدقلری (کیمنازیونلر)ده بولونمالری ممنوعدی. اسیرلرك هیأت اجتماعیه‌ارەسنده هیچ‌حقلری یوقدی. اسیرلر کندی شخصلرینه‌بیله‌حاکم اولامازلر، دائما افندیلرینك ملك مشروعی عد اولونورلردی . حتی اوزمانلر آریستطالیس : «اسیر، ذی روح بر آلتدن عبارتدر» دیمشدی. اسیرلر ، افندیلرینك امرلرینه کور کورینه اطاعت‌ایدرلردی. افندیسی اسیره ایستدیکی معامله‌یی یاپار، ایستدیکی کبی چالیشدیرر ، حبس ایدر، آج براقیر ، قیرباچله دوکر ، وجودینی قیزغین دمیرله داغلاردی . آتنه‌ده اسیرلرك اولدیرلمسی قانوناً ممنوع اولدیغی ایچون آتنه‌لیلر بو مستثنی شفقتلریله افتخار ایدرلردی . فقط اسرایه اذا ایدلمسی قانوناً ممنوع‌دکلدی. بالعکس ایکی آتنه‌لی بیننده بر دعوی اولدیغی زمان بونلرك اسیرلرینه اذیت ایدیلیر، حقیقتی انلردن خبر آلمغه چالیشیلیردی. حتی آتنه خطباسندن بری بری حقیقتی آکلامق ایچون اسرایه اذیتك یکانه چاره اولدیغنی سویله‌مشدی .

قیافت، طرز تلبس یونانیلرك طرز تلبسلری اقلیملرینه کوره ایدی . اقلیم صیجاق اولدیغی ایچون وجودی محافظه‌یه او درجه اعتنا ایتمزلر ، عاداتده سربستی اولدیغی ایچون عضولرینی کاملاً قاپامغه اهمیت ویرمزلردی . طرز حیاتلری غایت طبیعی بولوندیغی ایچون البسه‌نك کلفتلی اولماسنه باقمازلردی. یونانستانده صنعت اولانجه سربستی ایله انکشاف ایلدیکی زمان هرکس کندی ذوقنه وطبیعتنه کوره کینیردی . البسه‌نك ظریف ومکمل اولماسی ایچون ترزی‌یه لزوم کورولمزدی .

البسه بدايتده دائما يوكدن اعمال اولونور ، مقاصه و ايكنه‌يه اصلا لزوم كورولمزدی. فقط صوكره‌لركتن قماش ايله البسه اعمالی يونانستانه شرقدن انتشار ايلشدی. يونانيلر ايچلرينه كيدكلری البسه‌يی كتندن بيچرلر و ديكرلر ، بو قماشه عبرانيجه (كتان)دن (خيتون) ديرلردی. أولرنده اوطوردقلری و يا يورطيلره كيتدكلری زمانده قيصه البسه كيرلردی. يونانيلر بوندن باشقه يوكدن البسه

يونان قيافتلری (بر وازودن)

قوللانيرلر، بونی اوموزلرينه بر آصقی ايله باغلارلر ، بوكاده (خيله‌نا) ديرلردی. دها صوكرا (خيله‌نا) لر صنعتكارانه رسملر و هندسی شكللرله بر قات دها تزيين ايدلمشدی. چوجقلرك كيديكی برمانتو دها واردی‌كه بوكاده (هيماسيون)ديرلردی. هومه‌ر زماننده ايسه ارككلر (فاروس) دنيلن نوع كتن البسه كيرلردی. بو قماش، اسمنك دلالتی وجه ايله مصر امتعه‌سی ايدی .

قادينلرك البسه‌سی ديكيشلی دكلدی. آرقه‌لرينه اورتدكلری قماشك براوجنی قولتوقلرينك آلتندن كچيروب اوموزلرنده ايليكلرلر، وجودلرينك آچيق قالان قسمنی‌ده ينه بو صورتله اورترلردی. بللرينه كناری ايشله‌مه‌لی و پوسكوللی بركمر باغلارلر، البسه‌يه غايت جاذب ولطيف بر بيچم ويررلردی. بو بول البسه ايچندن چيقان قوللر نظر نواز بياضلقلريله شاعرلره بر بديعهٔ شعريه تشكيل ايدردی. بعضاً آرقه‌لرينه كتن برقماش آليرلر ، فقط بونی عادتا بر چارشاف كبی قوللا- نيرلر، برقسمی‌ده شرق عادتی اوزره يوزلرينی اورترلردی. آياقلرينه (صاندال) تعبير اولونور، اوستی آچيق بر قونده كيرلردی .

قبل المیلاد یدنجی و آلتنجی عصرلرده ئه‌تولیلیلر و ئی‌یونیلیلر کبی آسیا یونانیلری قومشولرینك مزین البسه‌سنه تمایل کوسترمشلر، تجارتکاه شهرلرده ثروت و رفاهك آرتماسی سایه‌سنده لیدیالیلرك زینتلی قیافتلرینی تقلیده باشلامشلردر. او تاریخدن اعتباراً صاچلرك قیوریلماسی، اوزون اتکلی البسه کییلمسی عادت حکمنه کیرمشدر. آله‌نیزم دورنده ایسه زینتلی البسه بر قات دها چوغالمش، پاموقلی و ایپکلی قماشلر فوق العاده رواج بولمشدر. آرتق او تاریخدن صوکرا شرق و غرب معمولاتی بیننده بر رقابت حاصل اولمش، رنکلی، صیرمه‌لی، چیچکلی البسه کیمك عادتی یونانستانده پك زیاده تعمم ایتمشدر.

آ. قاپو، ب. ستونلی آولو، س. آچیق صالون، د. أو صاحبنك یاتاق اوطه‌سی، ق. قیزلرك یاتاق اوطه‌سی، ف. خدمتجی قیزلرك اوطه‌سی، ن. یاتاق اوطه‌سی، کیلار وسائره، ح. ایش اوطه‌سی، ل. باغچه، ۱. دیرکلی آولو، ۲ محراب، ۳ و ٤ یان آره‌لقلر، ۵ هیکل قوناجق یر، ۷ باغچه قاپوسی.

یونانیلرده أو پلانی

اقامتگاهلر یونانستانك ادوارقدیمه‌سنده (میکن) و (تیرینس) خرابه‌لرندن آکلاشیلدیغی اوزره اولدقجه بویوك أولر انشا ایدیلیردی (صحیفه ۲۵، مراجعت). فقط صوکرا شهر محتشم هیکللر وآبده‌لرله تزیین ایدلمکه باشلانجه هرکس بونلرله مشغول اولمش، خصوصی ومحتشم أولر انشاسنه اودرجه اهمیت ویرلمه‌مشدر.

یونانیلرده أو، بر آولودن عبارتدی. فقط یونانستانك پارلاق و مترقی دورلرنده بو طرز انشاآت خوش کورونمه‌مشدی. اودورلرده یاپیلان أولرك اورتاسی آچیق بولونور، بوراسی داخلی آولویی تشکیل ایدردی. اوطورمه، ایش ویاتاق اوطه‌سی هپ بو آولویه ناظر بولونور، ضیا و هوا بورادن آلینیردی. آولوده (زه‌وس هرکیوس) ایچون بر محراب بولونور، عائله رئیسی خانه خلقنك راهبی صفتیله قربانلری بوراده تقدیم ایدردی. آولونك اطرافنده ستونلر بولونوردی. أوك افندیسنه مخصوص بر مسافر اوطه‌سی بولوندیغی کبی خانمك خدمتجیلری وچوجقلریله برابراوطورماسنه مخصوص‌ده آیریجه براوطه واردی. أولرك پنجره‌لری سوقاغه ناظردی. قادینلر پنجره‌ده اوطوررلر، کلنلری کچنلری سیر ایدرلردی.

طاملر غایت دوز اولدیغی کبی یازك صیجاق موسملرنده ، ییلدیزلی سمالر آلتنده کوزل بر یاتاق اوطه‌سی وظیفه‌سنی کورردی. أوك اوکنده بر باغچه بولونور، بوباغچه‌یه سروی ویا دفنه آغاجلری دیکیلیردی . أولر آره‌سنده بولونان بو آغاجلر سوقاقلرك یکنسقلغنی ازاله ایلدیکی کبی شهر خارجنه دیکیلن یشیل آغاجلرك طرا- وتدار کولکه‌لری‌ده یاز موسمنده اهالی‌یه براستراحتکاه تشکیل ایدردی. کویلولرك أولری اولدقجه ساده ایدی .

فقط صنایع ترقی، رفاه و ثروت تزاید ایلدکدن صوکرا خصوصی أولرده مزین ومحتشم بر صورتده انشا ایدلمکه باشلامشدی. آلکیبیادیس بو خصوصده‌ده نمونهٔ امتثال اولمشدی. از جمله (ده‌لوس) آطه‌سنده بولونان أولرك انقاضنده غایت ظریف بویالی دیوارلره، موزاییق دوشه‌لی یرلره تصادف ایدلمشدر. خصوصیله اسکندر دورندن صوکرا خصوصی أولر پارلاق بر طرز معماریده انشا ایدلمش، دیوارلر بویالی رسملرله تزیین اولونمشدر .

آتنه‌ده سور قاپولرینه کیدن جاده‌لر کنیش ، منتظم و قالدیریملی ایدی. هر کس بورادن کچر، صاتیجیلرك باغیرتیلری بوراده ایشیدیلیردی. اوفاق سوقاقلرهپ اوفاق، غایت طار و چامورلی ایدی . بورالرده طوموز سورولرینك کزدیکی ، سوقاق اورتالرینه بیغیلان کوبره‌لرك کیجه یولجیلری ایچون تهلکه تشکیل ایتدیکی کورولوردی.

زراعت و باغچوانلق

یونانیلر یکی وطنلرینه صبانلریله کلمشلر ، بوراده حنطه ، آرپه وسبزه اکمکه باشلامشلر، حیوانات اهلیه بسلیه‌رك أت و سود ایله تعیش ایتمشلردر. یونانستان اراضیسنده نهرلی وادیلر، واسع اووالر بولونمادیغی ایچون یونانیلر طوپراقدن استفاده خصوصنده پك زیاده مشکلات چکمشلردر. بونك ایچون‌ده باتاقلری قوروتمغه ، قاناللر آچمغه مجبور اولمشلر ، منبع و کول صولرینی تارلالره و آغاجلق محللره قدر کتیرمشلردر.

یونانستانك الك‌مهم محصولی‌اوزوم‌دی . اوزوم یونانستانه شمالدن تراکیالیلر، دکز طریقیله‌ده فنیکه‌لیلر طرفندن کتیرلمشدر . بر چوق افسانه‌لر و حکایه‌لردن آکلاشیلیورکه باغجیلق یونانستانده تدریجاً ترقی ایتمش ، بالآخره یونان تجارتنده مهم بر موقع اشغال ایلمشدر . کذا یونانیلرك الك لذیذ غدالرینی تشکیل ایدن اینجیرده یونانستانه آناطولیدن کتیرلمشدر .

یونانیلرك الك مهم محصوللرندن بری‌ده زیتوندر . زیتون دکز هواسندن و طاشلق یرلردن حظ ایتدیکی ایچون بوراده غایت سریع بر صورتده نشو ونما

بولمشدر. زیتون وقتیله یالکز زادکان و زنکینلر طرفندن استعمال اولونوردی. فقط دها صوکرا بسبتون تعمم ایتمش، یمکلرده‌ده قوللانلمغه باشلامشدر. نار، آلما و آیوا، یونانستانه کریدن؛ کستانه و فندق‌ده قره‌دکز ساحللرندن کلمشدر.

یونانیلرك اصول زراعتنه دائر هه‌زیبودك اثرنده بعض معلومات موجوددر. بو اثردن آکلاشیلدیغنه کوره باغچوانلق آلات و ادواتی غایت ساده ایدی. تارلا- لره برسنه هیچ برشی اکیلمز، یالکز کوبره‌لەنوب اوچ دفعه سورولور، بعده (پله‌یاد) آینده (تشرین ثانی) تخم اکیلیردی. تارلالرك قوهٔ انباتیه‌سنی آرتدیرمق ایچون صولانیر، طاغلق و بایرلق یرلره تراسه‌لر یاپیلیردی. تارلالرده اسیرلر ایله کونده- لکجیلر چالشدیریلیر، بارکیرلر صرف سواریلرده وکبار محافلنده سپورلرده قوللاندیغی ایچون‌ده تارلالرده دائما اوکوزلردن استفاده ایدیلیردی. طاغلق اراضیده یوك طاشیمق ایچون اك زیاده مرکب و قاطر استخدام اولونوردی.

یونانیلر حیوان یتیشدیرمکه پك زیاده اعتنا ایدرلردی. سورولری یازین اورمانلره و طاغلره کوتوررلر، قیشین اووالره کتیررلر و بالخاصه‌ده ایی جنس یتیشدیرمکه دقت ایلرلردی. یونانیلر آتدن پك زیاده حظ ایدرلردی. فقط بالآخره اوزوم، اینجیر، زیتون، آرپه اتمکی و پینیر تعمم ایتدکدن صوکرا آتی یالکزشنلك و یورطی کونلری یمکه باشلامشلردی.

یونانیلر بالقلردن سارداليه یاپارلر، سجیلیا، مصر و جنوبی روسیه‌دن حبو- بات آلیرلردی. اراضی مختلف صورتلرله تقسیم ایدلمشدی. لاقونیا و تسالیاده بویوك املاك صاحبلری، به‌ئوتیده زنکینلرله برابر وسط درجه‌ده املاك صاحبلری اراضی‌یه صاحب بولونورلردی. فقط بوتون یونانستانده وسط درجه‌ده املاك صاحبی اولانلر اهالینك مهم بر قسمنی تشکیل ایدردی.

صنایع یونان مستملکه‌لرینك آناطولیده‌کی صنایع شهرلریله و بالخاصه (لیدیا) ایله تماسده بولونمالری یونان صنایعنك ترقیسنه فوق العاده خدمت ایتمشدر. (میله‌ت، میلاس)ده قویون پك زیاده یتشدیکی ایچون بوشهرده دوقوماجیلقده پك زیاده ترقی ایتمشدر. کذا یونان قورصانلرینك (نیل) وادیلرینه کلملری، بسامتیك طرفندن یونان عسکرلری استخدام ایدلدیکی تاریخدن اعتباراً بو حوالینك یونا- نیلره کاملاً آچیق بولوندرلماسی، یونان صنایعی اوزرینه بویوك بر تأثیر اجرا

ایلمشدر. یونانیلر بومساعده اوزرینه (نوقراتیس)ه یرلشمشلر. ایرانیلرله یونانیلر آره‌سنده خصومت باش کوسترنجیه قدر نی‌یونیلیلر بوشهری مصرك مهم بر مرکز صنایعی حالنه کتیرمشلردر. یونانیلر بوراده مصر و آثور معمولاتنی تقلیدایدرك چوملکلر اعمال ایتمشلرسه‌ده بو ظریف معمولاتده یونان حس و ذوقنی‌ده تماماً کوسترمشلردر. آناطولی شهرلرندن‌ده الك زیاده (رودوس)، چوملکجیلکی ایله شهرت بولمشدر دها صوکرا معدن فنی‌ده ترقی ایتمش، (ساقز) و (سیسام)ده معدن ایشلنمکه باشلانمشدر.

یدنجی عصردن اعتباراً اصل یونانستانده صنایع، رقابتکارانه ترقی ایتمکه باشلامشدر. اولا (خالکیس)ده طونج معمولات، (قوره‌نت)ده چوملکجیلك ترقی ایتمش، فقط طوقومه و خالیجیلق صنعتی هپ شرقدن اقتباس ایدلمشدر. یونانیلر صنایعده شو صورتله ترقی‌یه باشلادقدن صوکرا صنایع جسیمه ظهور ایتمش، بو خصوصده اسیرلردن پك زیاده استفاده ایدلمشدر. بالخاصه (میله‌ت) طوقومه دستکاهلرنده قادینلر چالیشدیریلیر، معدن وچوملك فابریقه‌لرنده ارککلر استخدام اولونوردی. الك زیاده اسیر استخدام اولونان یر (ساقز) آطه‌سی ایدی. (قوره‌نت)ده ایسه په‌ریاندروس حر ایشجیلری رقابته قارشی محافظه ایچون اسیرلرك استخدامنی تحدید ایتمشدی. فقط صنایع شهرلرندن بر چوغی فابریقه‌لرده هپ اسیر استخدام ایلمش، حتی ایران حربلرندن صوکرا (اکینه)ده ٧٠٠٠٠، قبل المیلاد ٤٥٠ده (قوره‌نت)ده ٦٠٠٠٠، ٤٣٠ده (آتنه) ده ١٠٠٠٠٠ اسیر قوللانلمشدی. بوندن باشقه آسیانك بعض مملکتلریله بالقان شبه جزیره‌سنده ١٢٠٠ : ١٨٠٠٠، بعض زمانلر ٣٨٠ : ٦٠٠ غروشه اسیرلر صاتین آلنمش، بو صورتله صنایعده هپ اسیر استخدام ایدلمش وبو سایه‌ده یونانستان صنایعی‌ده فوق‌العاده ترقی ایلمشدر.

یونانستانك الك مهم صنایع شهرلری (آتنه) ایله (پیره، پیره‌آ) ایدی. آتنه‌نك معدن معمولاتی، منسوجاتی، کوساله اعمالاتی، قادینلره مخصوص مزیناتی، اشیا و کمی مالزمه‌سی، بالخاصه چوملکلری غایت مشهوردی. بو امتعه بحر سفید سا-حلندن قریم شبه جزیره‌سنه، نیل و حبش طرفلرینه وارنجیه قدر سوق اولو-نوردی. (قوره‌نت)ك طونج معمولاتی رومالیلر زماننده بیله مشهوردی. (آمور-غوس)ك موسلین قماشلری، (میله‌ت)ك رنکلی منسوجاتی، (سی کیون)ك قادین

قوندره‌لری ، لاقونیانك أو اشیاسی پك معتبردی . یونانیلر طونجی الك زیاده أو اشیاسی ایچون قوللانیرلردی. ماصه‌لر، اسکمله‌لر، یاتاقلر کاملاً ویا قسماً طونجدن اعمال اولونوردی .

مسکوکات صنایع و تجارتك ترقیسی پاره‌یه احتیاج کوسترمشدی . پاره یدنجی عصر بدایتنده یونانستانه آناطولیدن انتقال ایتمشدی (جلد ۱، صحیفه ۳۴۳). هومه‌رك شعرلرندن آکلاشلدیغنه کوره اوزمانلر امتعه قیمتی، صغیرلرك قیمتنه کوره تقدیر ایدیلیردی. بونکله برابر مبادله ایچون معدن‌ده قوللانیلیردی. حتی بو معدنلر دراخمی (آووج طولوسی) ، اوبول نامله‌یله مبادله ایدیلیردی . فقط اصل مسکوکات لیدیالیلر طرفندن ضرب ایدلمش، یونانستانه بورادن انتقال ایلشدی. بو مسکوکاتك یالکز بر طرفنه برتمثال ویاخود مسکوکاتك ضرب اولوندیغی شهره عائد معبودك رسمی یاپیلیردی . قوره‌نتلیلر قانادلی آت ، أکینه‌لیلر قابلوبغه ، آتنه‌لیلر بایقوش رسمی یاپارلردی . دها صوکرا پاره‌نك بر طرفنه معبود رسمی یاپیلمشدی . یونانستانده صنایع ترقی ایتدیکی حالده سیاسی ملاحظه‌لردن طولایی پاره‌نك شکلی ینه تغییر ایدلمه‌مشدی .

یونانستانده آلتون آز اولدیغی ایچون پاره دائما کوموشدن یاپیلمش ، ایلك آلتون مسکوکاتی ماکدونیالی فیلیپ باصدیرمشدر. آلتنجی عصره کلنجیه قدر یونا- نستانده برچوق شهرلر مسکوکات یرینه عیناً مبادلاتی ترجیح ایتمشلر، حتی صولون، وارداتی تارلا محصولاتنه نظراً تعیین ایلشدر . آلتنجی عصره کلنجه‌یه قدر (اولیمپوس)ك جنوبندن اعتباراً هپ (أکینه) مسکوکاتی تداول ایتمشدر . أکینه تالانی (۳۷ کیلوغرام) ایدی. بو مسکوکات واحد قیاسی اعتبار اولونمش ، دها صوکرا اوبه تالانی (۲٦ کیلوغرام) رواج بولمغه باشلامشدی.

یونانستانك الك ایشلك تجارت شهرلرنده بر چوق صرافلر بولونوردی. بونلر هر درلو مسکوکاتی بوزدقلری کبی کندیلرینه مخصوص (طراپه‌زالر) بانقلر تأسیس ایدرلر، بوراده پاره ویرمك ، ده‌پوزیتو آلمق، قره‌دی ورهن ایله اودنج پاره اعطا ایلمك کبی معاملات صرافیه‌ده بولونورلردی. بونلرله هر درلو مقاوله عقد اولونابیلیردی . دها اسکی زمانلرده بو معامله معبدلر واسطه‌سیله اجرا اولونور، بونلر خصوصی کیمسه‌لره وحکومتلره اودونج پاره ویردکلری کبی اغتشاش وحرب زمانلری‌ده پاره‌لری حفظ ایدرلردی. دها صوکرا حکومتك خزینه‌سی‌ده معبدلره وضع ایدیلیر، ضرورت حالنده صرف ایدلمك اوزره بوراده حفظ اولونوردی. په‌لوپونه‌ز حربندن اول آتنه معبدنده نذرلردن عبارت اولمق اوزره ۵۰۰ تالان (بر تالان ۲۸۵۰۰

غروش) واردی. ۳٦۰ سنه‌سنده دلفی معبدی فوکید عسکرلری طرفندن یغما ایدلدیکی زمان خزینه‌ده ۱۰۰۰۰ تالان بولونیوردی.

تجارت یونانیلر تجارته پك زیاده اهمیت ویررلردی. کمیلری (أکینه) و(قوره‌نت)ده انشا ایدرلر، نقلیاتی بونلرله اجرا ایلرلردی. فقط یونانیلرك دکزجیلکده او درجه مهارتلری یوقدی. آطه‌لر دکزنده آطه‌دن آطه‌یه یاپیلان سفرلر، واسع

تجارت (آلتنجی عصرده بر وازدون)

دکزلرده ایدیلن یولجیلق درجه‌سنده جسارتلرینی آرتدیرامازدی. یونان تاجرلری دائما قییلری تعقیب ایدرلردی. قره یوللری ایسه اودرجه مکمل ومبذول دکلدی. یونانستانك سیاسةً متفرق بر حالده بولونماسی بویوك بر یول شبیکه‌سی وجوده کلمسنه مانعدی. یوللر هپ کچیدلردن، طبیعی بوغازلردن عبارتدی. یالکز (آتنه)دن (ألوزیس)ه، (ألیس)دن (اولیمپیا) و(دلفی) کبی مقدس شهرلره منتظم یوللر یاپیلمشدی.

(آتیك) قطعه‌سنده تیرانلر زماننده بر چوق یوللر یاپیلمش ، حتی هر قبیله‌نك آتنه‌دن اولان مسافه‌سنی کوسترمك اوزره طاشلر دیکلمش ، اوزرلرینه حکیمانه سوزلر یازلمشدی.

یونانیلردن تجارتده اڭ زیاده ترقی ایدنلر، نی‌یونیلیلردی. بالخاصه (میله‌ت)، (أکینه)،(خالکیس) و(قوره‌نت) شهرلری پك زیاده ترقی ایلمشدی. (قوره‌نت)، شرق

اڭ اسکی یونان مسکوکاتی

ایله غرب بیننده مواصلانه خدمت ایلدیکی کبی کیپسه‌لوس وپه‌ریاندروس زماننده تجارت‌ده بویوك بر ترقی‌یه مظهر اولمشدی.

(سالامین) و(هیمه‌را) مظفریتلرندن صوکرا یونانستانك استقلالی صورت قطعیه‌ده تأمین اولونمش، او زمان یونان تجارتی بوتون بحر سفیده حکم اولمشدی. خصوصیله ایرانیلرك فلاکتی فنیکه تجارتنی رخنه‌دار ایتدیکی کبی ایتالیا وسجیلیا صولرنده أترووری وقارطجه دونانماسنك انهزامی‌ده یونان تجارتنه کنیش بر ساحه آچمشدی . فقط ایرانیلرك معامـلات تجاریه‌ده خصمانه حرکت ایتملرندن طولایی آناطولی یونانیلری بویکی اکتساب اولونان حریتدن او درجه استفاده ایده‌میور-لردی. ذاتاً او تاریخدن اعتباراً یونانستانك مرکز ثقلت سیاسیسی وطن اصلیده ایدی. (آتنه) اڭ برنجی تجارت وصنایع شهری اولمشدی. (آتنه)دن صوکرا غرب ایله تجارتی (قوره‌نت) تأمین ایدییور، (أکینه)نك اهمیت تجاریه‌سی آرتیور، (سیرا-کوزه) ایسه ایران حربلرندن صوکرا تزاید نفوس اعتباریله یونانستانك اڭ بویوك شهرلرینه تفوق ایلیوردی. (سیرا کوزه)ده تجارت بویوك بر ترقی‌یه مظهر اولدیغی ایچون بوراده مسکوکاته‌ده هر یردن زیاده اعتنا ایدیلیوردی. سیرا کوزه‌لیلر صنایعك ترقیسندن استفاده ایدییورلر، صنعت وبدایعی حدکماله ایصال ایتمکه چالیشیورلردی. بو دورده بحری شهرلرك نفوسی پك‌زیاده ترقی ایدییور، خارجدن برچوق

کیمسه‌لر مهاجرت ایدییوردی. خصوصیله آتنه‌ده ارباب صنعت ومهارت چوغالمش، اتفاق بحری‌یه داخل اولان شهرلر اهالیسندن بر چوقلری آتنه‌یه، مرکز اداره‌یه کلمشلردی. آتنه‌ده یکی هرقوهٔ تشبثیه تقدیر ایدلدیکی ایچون خارجدن کلن اجنبیلر (مه‌توکلر) زمره‌سنه داخل اولیورلر، آتنه‌ده کمال سربستی ایله حرکت ایدییورلردی. حتی پەریقلیس‌ده برچوق اکابر رجالی (آتنه)یه طوپلامش، فقط بالآخره آتنه عرقنی محافظه ایچون بو عنصرك اجنبی عنصرلرله قاریشمامسنه دقت ایدلمشدر. تجارتك همان قسم اعظمی مه‌توکلرك ألینه کچمش، قبل المیلاد ٤۳۰ سنه‌لرینه طوغرو مه‌توکلرك نفوسی ۳۰۰۰۰ه بالغ اولمشدر. خصوصیله آتنه‌ده انشا آتك چوغالماسی بر چوق صنایعك رواج بولماسنی تأمین ایلمشدر. فیدیاسك دهای صنعتکارانه‌سی تأثیریله هیکلتراشلق ترقی ایتدیکی کبی آیریجه رساملر، دمیرجیلر، دولکرلر، مرانغوزلر، خالیجیلر، طاشجیلر وبویاجیلرده یتشمشدر.

آتنه شهری بحری حکومتلرك الك باشنده بولوندیغی ایچون آتنه‌نك ترقیات تجاریه‌سی هپسنه تفوق ایتمشدر. آتنه حکومتی اهالینك احتیاجات ضروریه‌سی حکمنده اولان حبوبات، کرسته، زیفت وکتن اخراجاتنی منع ایدرك بو امتعه‌نك داخلده بهالانمسنه مانع اولمش، حتی زیتون وانجیرده محدود بر صورتده اخراج اولونمشدر. بوندن باشقه غایت نافع تجارت معاهده‌لری عقد ایدیله‌رك آتنه تجارتنك خارج لیمانلرده‌کی موقعی‌ده تأمین ایدلمشدر. یونانستانده تجارت پولتیقه‌سی تشبثات حربیه ایله دائما أل أله کیتمشدر. یونانیلر مصرسفرنی ایران حکمدارلرینك الك بویوك منبع وارداتنی آلمق، فنیکه‌لیلرك (نیل) وادیلرنده‌کی فابریقه و اعمالاتخانه‌لرنی أله کچیرمك ایچون اجرا ایتمشلردر. بوندن باشقه تراکیا و قره دکز ساحلنده‌کی اهالی ایله مناسبات تجاریه‌ده بولونمق ایچون شمالده‌ده مستملکه‌لر تأسیس اولونمش، بو سایه‌ده آتنه‌نك بایقوشلی مسکوکاتی هر زمان بویوك بر قیمت کسب ایلمشدر.

کذا (پیره) لیمانی‌ده منتظم سوقاقلری، تمیز محله‌لریله اسکی آتنه‌دن بسبتون باشقه برطرزده ایدی. بوتون صرافلر وقومیسیونجیلر بوراده طوپلانیرلر، کمیجیلر وتاجرلر بوراده اجتماع ایدرلردی. بوراسی عادتا بین الملل برشهردی. هراجنبی بوراده کندی معبدینی بولابیلیر، آستارته‌یه، بعله، ایزیسه، زەوسه، آمونه بوراده عبادت ایدیلیردی. (پیره) بازارلرنده هرشی بولمق قابلدی. تسالیادن بغدای، سیراکوزه‌دن پینیر، مصردن کاغد، سوریه‌دن یاغ، کریددن سروی، آفریقادن فیل دیشی، اوبه‌دن میوه، فریکیادن اسرا، پافلاغونیادن جویز وبادم، فنیکه‌دن خرما کلیردی. الك مهم ادخالات، حنطه ایدی. حنطه‌سپه کولاسیونی یاپیلوبده الك مهم بر واسطهٔ تعیشك

بهالانماسی ایچون حکومت بوکا رسماً مانع اولوردی. (پیره)ده‌کی تجارت محکمه‌سنده هر کون دعوالر رؤیت اولونور، امور ومعاملات تجاریه‌یه متعلق معلومات طاش لوحه‌لر اوزرینه یازیلیردی. (پیره) ریختمده‌کی انبارلر ومغازه‌لر دائما امتعه ایله طولو بولونوردی.

اردو و اصول حرب یونانیلر هومه‌ر دورنده زره، دیزلك، کمر ومغفر قوللانیرلر، اسلحهٔ تدافعیه وتعرضیه اولارق دریدن قالقان، مزراق، یای واوق استعمال ایدرلردی (صحیفه ٢٣ مراجعت). بالآخره صنایعك ترقی ایتمسی اوزرینه زره ایله مغفر دها اویغون برحاله کتیریلمش، قالقانلر استعماله دها مساعد ودها اوفاق بر شکله قونولمشدر.

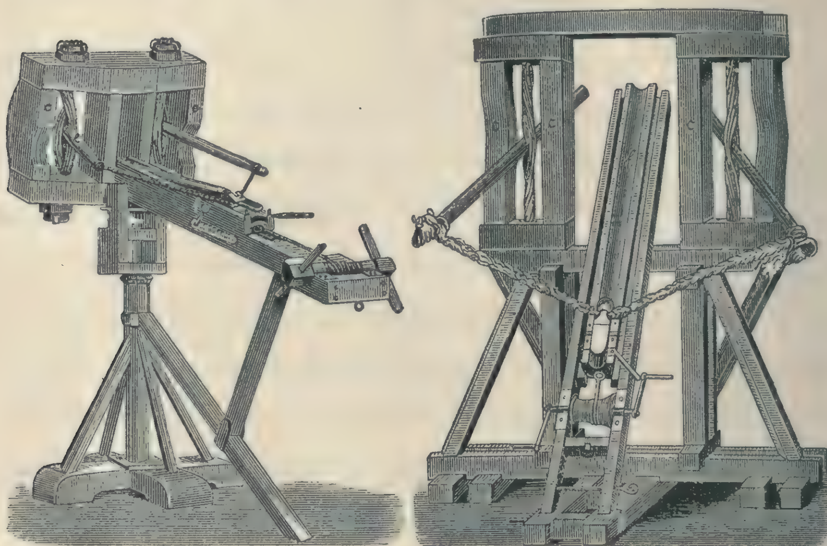
یونانیلرده عسکرلکی اك زیاده ترقی ایتدیرن، اسپارطه‌لیلردر. اسپارطه‌لیلر هرنفرك تربیهٔ بدنیه‌سنه اهمیت ویررلر، حسیات وطنپرورانه ایله شوق وغیرتی تزیید ایدرلر. اردویی عین فکرله یك وجود بر کتلهٔ آهنین کبی سوق واداره ایلرلردی.

تعرض ایده‌جکلری زمان یاناشیق نظامده سکز صره‌لی بر خط تشکیل ایدرلر، فلوت نغمه‌لری وشرقیلرله دشمنه هجوم ایلرلردی. افراد تعبیه مانوره‌لرنده بیله دائما موقعلرینی محافظه ایدرلردی. اسپارطه‌لی شاعر تیرطایوسك منظومه‌لرندن آکلاشیلدیغنه کوره اسلحهٔ ثقیله ایله مسلح (هوپلیت)لرك قالقانله مجهز صفلری کریسنده اسلحهٔ خفیفه ایله مسلح افراد کلیردی. بونلر تحت تابعیته آلنان افراد ایله اسرادن یعنی هیلوطلردن مرکبدی. محاربه‌یی اوق ویاطاش آتارق اجرا ایدرلردی. محاربه‌ده سواریلکه اودرجه اعتبار ایتمزلر، سواریلر بیله دائما یایا جنك ایدرلردی. اراضینك انتخابنه اوقدر اهمیت ویرمزلر، دشمن اردوسنی کاملاً محوایتمك ایچون تعقیب حرکاتی الزم اولدیغنی تصور ایتمزلردی. اسپارطه‌لیلر دائما قراللرینك قومانداسی آلتنده حرب ایدرلر، امور اداره‌یی حربده‌ده زادکانك الده بولندیررلردی. ایران حربلرنده هپ بو صورتله حرکت ایتمشلر، بوتون یونانیلرك قوماندانلری صفتیله (پلاته‌ئه) وسائر مظفریتلری احراز ایلمشلردر.

پهلوپونه‌ز حربلری زماننده یونان اصول حربنده تبدلات اجرا ایدلمشدی. بودورده آتنه، مالك اولدیغی ثروتلردن استفاده ایتمش، آتیك اهالیسنك قوت ونفوسی کفایت ایتمدیکنی تقدیر ایدرك (اجرتلی عسکرلر)ده طوپلامغه باشلامشدی. حتی

خفيف پياده قطعه‌لری تشكيلنده پك زياده موفقيت كوسترمشلر. كريد، رودوس، تراكيا وئه‌توليدن آلدقلری عسكرلری يای واوقله تجهيز ايتمشلر، مزراق واوقله مساح (پەلتاست)لر تشكيل ايلمشلردر.

آتنه‌ليلرده خدمت عسكريه يكرمی ياشندن اللی ياشنه قدر دوام ايدردی.

مانجنيق (پالين طونون) قاتاپولت (أوتی طونون)

سوقراتيس قرق ايله اللی ياش آره‌سنده درت سفرا اجرا ايتمشدی. آتنه‌ليلر عسكرلكی ترجيح ايدرلر، عمله‌لك ايتمكی اسيرلره لايق كوررلردی. بو اردو بالآخره ايفيقراتيس وأپامينونداس طرفندن اصلاح ايدلمش، اسكندر زماننده ايسه ماكدونيا تشكيلات عسكريه‌سی هرطرفده غلبه ايدرك (صحيفه ٢٢٦ مراجعت) فالانقسك اهميتی، اردولرده فيل استعمالی‌ده تعمم ايلمشدر.

تحكيمات و آلات حربيه يونانيلر غايت مستحكم برجلر انشا ايدرلردی. بو برجلر ايچلرنده اهالی ايچونده بر تحصنكاه خدمتنی كورردی.

برجلرده ديوارلرايری ومستطيل شكلنده طاشلردن انشا اولونور، تهلكه‌يه معروض اولابيلمسی محتمل اولان نقطه‌لره طابيه‌لر انشا ايديليردی. بو طابيه‌لردن، برجك قاپوسنه طوغرو كيدن استقامتلری يان آتشنه آلمق ايچون استفاده ايديليردی.

دیوارلرك قالینلغی ٥ : ٧ متره ایدی. بو برجلر هجوم ایله ضبط اولوناماز، یاقلعه داخلنده کیلردن برینك اهانتی ویاخود برحیله نتیجه‌سی اولارق ضبط ایدیله‌بیلیردی.

ایران حربلرینه کلنجیه‌قدر شهرلر اطرافنه سور انشا ایدلمزدی. اسکی برجلر شهرك مدافعه‌سنی تماماً تأمین ایدردی. شهر دشمن طرفندن احاطه اولوندیغی زمان خارجنه درحال برخندك انشا اولونور، بوتون اهالی بوخندك کریسنده مدافعاتده بولونوردی. فقط ایرانیلرك آناطولیده‌کی یونان شهرلرینه تعرضلری اوزرینه یونانیلر بو شهرلری بر سور ایله احاطه ایتمکه قرار ویرمشلردر. سورلری محاصره ایتمك ایچون یکانه واسطه (آبلوقه) ایدی. بر شهر آبلوقه ایدلدیکی زمان قوچ باشلری، لغملر و قاپلوبغه‌لر استعمال اولونور، قاپلوبغه‌لر آلتنده محاصرین عسکری هر درلو تأثیراتدن مصون برحالده چالیشیردی. فقط محاصره قوله‌لری ایله اسلحهٔ رامیه‌نك ایجادندن صوکرا قلعه محاربانده‌ده خیلی تبدلات وقوعه کلمشدی. قبل المیلاد ٤٠٩ تاریخنده قارطجه‌لیلر غربی سجیلیا شهرلرینه تعرض ایتدکلری زمان اخشاب قوله‌لر استعمال ایتمشلر، محصورینه بو قوله‌لردن آتش ایدرك انلری رجعته مجبور ایلمشلردی. ایشته یونانیلر بونی درحال تقلید ایتمشلر، اوتاریخدن اعتباراً بر چوق مانجینیقلر اعمال ایتمشلردی. یونانیلرك اعمال ایتدکلری اسلحهٔ رامیه‌ایکی درلوایدی. بری افقی اولارق اوق آتان اسلحه، دیکری‌ده ٤٥ درجه‌لك برزاویه‌ایله طاش آتان اسلحهٔ رامیه ایدی. بوسلاحلر قسماً محاصره قوله‌لرنده استعمال اولونور، قسماً ده سربست زمین اوزرنده دشمنه قارشی تفوق اکتساب ایدرك قوله‌لردن هجومی تسهیل ایتمك ایچون قوللانیلیردی. بو آلتلری ایلك اول یونانستانده فیلیپ قوللانمشدی.

فیلیپ (بیزانس) و (پەرینت) محاصره‌سنده اللی بش متره یوکسکلکنده قوله‌لر استعمال ایتمش، خصوصیله اسکندر (صور) شهرینك محاصره‌سنده بویوك مقیاسده محاصره عملیاتی اجرا ایلمشدر. فقط محاصره عملیاتنی الك زیاده ترقی ایتدیرن، (شهرلر فاتحی) دیمتریوسدر. دیمتریوس، هیچ مأمول ایدلمدك برزمانده وقوع بولان اختراعاتیله محاصره عملیاتنی تسهیل ایتمش، قوله‌لرك جسامتنی واسلحهٔ رامیه‌نك منزلنی صوك درجه تزیید ایلمشدر. دیمتریوسك (هەلەپولیس) لری (کشور کشالری) غایت بویوك بطریه قوله‌لرندن عبارتدی. سالامین اوکنده قوللانیلان هەلەپولیس ٢٣,٥ متره کنیشلکنده و ٤٧ متره یوکسکلکنده ایدی. تکرلکلرینك قطری ٤,٤ متره اولدیغی کبی طقوز قاتلی ایدی. اوست واورته قاتلرده اوق، آشاغی قاتلرده‌ده طاش آتان اسلحهٔ رامیه‌واردی. قوله‌ده ٢٠٠ کشی قوللانیلیردی. دیمتریوسك (رودوس) اوکنده قوللاندیغی اسلحهٔ رامیه‌یی استعمال ایچون ٣٠٠٠٠ کشی استخدام ایدلمشدی.

قوۀ بحریه و تشکیلاتی

یونانیلرك امور بحریه‌ده معلملری فنیکه‌لیلردر. فنیکه‌لیلر یونانیلردن پك چوق زمان اول دکز جیلك ایتمشلر، محاربات بحریه ایچون کمیلر انشا ایلمشلردر. فقط بو کمیلر یلکنلی سفائندن عبارتدی. بالآخره محاربه‌ده کمیلری روزکارك تأثیرینه تابع بولوندرمامق، ایستنلدیکی کبی حرکت ایتدرمك ایجاب ایلدیکی ایچون کوره‌كلی کمیلر انشا اولونمش، یلکنلی سفائن یالکز یولجیلقده ونقلیاتده قوللانلمشدر.

هومه‌ر دورنده دکز محاربه‌لری یونانیلرجه معلوم دکلدی. اودورده کمیلر یالکز سفرلرده وسائط نقلیه خدمتنی کورور، نفر اولا کمیده کوره‌ك چکر، صوکرا قره‌یه چیقوب محاربه ایدردی. فقط بالآخره حرب کمیلرده انشا اولوندیغی زمان بونلر تاجر کمیلرندن بسبتون فرقلی انشا ایدلمشلردی. تاجر کمیلری قیصه، مدور، یوك طاشیمغه مساعد بر طرزده انشا اولونور، حرب کمیلرنده ایسه حرکاتك سرعت وسهولتله اجراسی تأمین ایدیلیردی. حرب کمیلرنده کوره‌کجیلرك عددی چوق اولدیغی کبی کمیلرك بویلری ده غایت اوزون یاپیلیردی.

بدایتده کوره‌کجیلر، اسکی وازولر اوزرنده‌کی رسملردن آکلاشیلدیغنه کوره، بربرینك آرقه‌سنده اوطوررلردی. اك زیاده مستعمل کمیلر، اللی کوره‌كلی (پەنتەقونطور) کمیلردی. ایران حربلرندن اول انشاآتده تبدلات حصوله کلمش، بوده هیچ شبهه‌سز فنیکه‌لیلر طرفندن اجرا ایدلمشدی. او زمانلر اللی کوره‌كلی کمیلرك بر محذوری واردی. بوکمیلرده اوزونلق ایله کنیشلك بیننده هیچ نسبت یوقدی. بو طرزده انشا اولونان کمیلرله سرعت حرکت و مانوره قابلیتی غایت مشکلدی. بونك ایچون کوره‌کجیلری بر بری آلتنده ایکی صره اوزره ترتیب ایتمك دوشونولمشدی. بو صورتله ایکی صره کوره‌كلی انشا اولونان کمیلره (دیر) ، اوچ صره کوره‌كلی کمیلرده (تیریر) دیرلردی. بو طرزده انشا ایدیلن کمیلر اولا غرب یونانیلرنده، دها صوکرا وطن اصلیده قوللانلمشدی. (سالامین) محاربه‌سنده هر ایکی طرفده اوچ صره کوره‌كلی کمیلر قوللانلمشدی. فقط بو اوچ صره کوره‌كلی کمیلرله بویوك دکزلرده حرکت ایتمك قابل دکلدی. بوکمیلر غایت خفیف یاپیلمش، ایچلرنده کوره‌کجیلره مخصوص یرلردن باشقه یر براقلمامشدی. ارتفاعلرینك آز اولماسی ایسه طالغه‌لی دکزلر ایچون هیچ مساعد دکلدی. فورتنه ظهور ایده‌جکی آکلاشیلیر آکلاشیلماز اوچ صره کوره‌كلی کمیلر دائما ساحله چکیلیر، اکثریا افراد اویومق ویمك یمك ایچون قره‌یه

چیقارلر ویاخود کیجه‌یی کوره‌ك موقعلرنده کچیررلردی. ایجابنده کمیلر قره‌یه‌ده چکیلیردی.
برکمینك مرتباتی ٢٠٠ کشی ایدی. بونك ١٧٠ ی کوره کجی وظیفه‌سنی کورردی. کمینك اوزونلغی ٤٠ : ٥٠ متره اولدیغی حالده کنیشلکی ٥ متره ایدی. کوره کجیلرك زیاده‌اسرادن، خارجدن کیرمه کمیجیلردن وفقیر کویلولردن عبارتدی. اولجه محاربات بحریه‌ده دائما دشمنه مستوراً انداخت ایدیلیر ومانوره‌یه اودرجه اهمیت ویرلمزکن قبل المیلاد بشنجی عصر اواخرینه طوغرو تعبیه دکشدیرلمش، اوچ صره‌لی کمیلر عادتا قارغی مقامنده استعمال ایدلمکه باشلامشدی. او زمان بو کمیلرله دشمنه تعرض ایدیلیر، دشمن سفائنی کوره‌ك ضربه‌لریله باتیرمغه چالیشیلیردی. بو صره‌ده فنیکه‌لیلر، کمیلری مهموزلرله تجهیز ایتمکه باشلامشلردی. مهموز او تاریخدن اعتباراً محاربات بحریه‌ده بر تعرض سلاحی مقامنده قوللانلمش، و اك زیاده آتنه‌لیلر طرفندن ترجیح ایدلمشدی. آتنه‌لیلر کمیلرنده مهموز استعمالنه باشلادقدن صوکرا دشمنك محاربه نظامنی یارارلر، دشمن کمیلرینك یانی مهموزلرله دلرلر، دشمن کمیلرینه یاندن تعرض ایدرلردی. آتنه‌لیلر ایران حربلرندن صوکرا بو مانوره‌ده استاد اولمشلردی.

اوچ صره‌لی کمیلرك قاپودانلری (تیریر آرخلر) ، اك زنکینلردن انتخاب اولونوردی. بونلر کمیلرك تجهیزات و مالزمه‌سنه ، وظیفه‌نك حسن ایفاسنه دقت ایدرلردی . اوچ صره‌لی کمیلر محاربه‌یه یارامیه‌جق بر حاله کلدیکی زمان تعمیرخانه‌لره چکیلیردی . لیکورغ زماننده بویله کمی تعمیرینه مخصوص ٣٧٣ تعمیرخانه واردی. بونلردن باشقه هر درلو تجهیزات و مشتملاتی حاوی ترسانه‌لرده موجوددی .

امور بحریه‌ده سجیلیا تیرانلری بالخاصه ترقی ایلمشلردی. دیبونیزوس، قارطجه‌لیلره قارشی غایت بویوك کمیلر قوللانمشدی . آرتق او تاریخدن اعتباراً خفیف کمیلر مودادن دوشمش، اك زیاده، مقاومتلی، قوله و اسلحهٔ رامیه ایله مجهز کمیلر انشا اولونمشدی . حتی ماکدونیالیلر زماننده بوتون اختراعات فنیه هپ صنعت حربه تطبیق ایدلدیکی زمان ، یدی ، سکز و حتی اون آلتی صره کوره‌کلی جسیم کمیلر انشا ایدلمشدی . بو کمیلر عادتا سابح بر شهر کبیدی . بونلرك اك بیوکاری قرق صره کوره‌کلی انشا اولونور، هر صره‌سنده‌ده ١٠٠ کوره‌ك بولونوردی.

حرب ایچون انشا اولونان بو کمیلردن ماعدا تنزه کمیلری‌ده انشا ایدیلیردی. بو کمیلر سیراکوزه تیرانی هیمه‌رون ایله بطلمیوس فیلوپاطور طرفندن ایجاد ایدلمشدی (٢٧٥ : ٢٠٤). مصرده انشا اولونان بو کمیلرك بر چوغنده یمك صالونلری، یاتاق اوطه‌لری، بر آفرودیت وبرده باکوس معبدی بولونور، بو محتشم دکز سرایلرینك نیل صولرنده، صاف وراکد سولر آلتنده یوزدیکی کورولوردی.

اون ایکنجی فصل

هومه‌ر دورنده شعر و صنایع

(قبل المیلاد ۱۳۰۰—۵۰۰)

یونانه تربیهٔ فکریه‌سی یونان عالم ادبیاتنك الك بویوك سیماسی، هومه‌ردر. یونان افکارینك جهان ادبیاتنه الك قیمتدار والك بویوك هدیه‌سی هومه‌رك اشعاریدر. هومه‌ر، یونان دهاسنك حریت انکشافنه پارلاق بر دلیلدر. یونانیلر صنعت و اختراعاتده شرقك الك بویوك قوملرینه تقلیدایتدکلری، یابانجیلردن آلدقلری مکتسباتی کندی ملیت و ذوقلرینه اویدرمقده پك چوق زمان مشکلات چکدکلری حالده صنعت شعرده یونان افکاری پك واسع افقلرده جولان ایتمشدر. یونان ادبیاتنك تکاملی فطری و ملیدر. بو ادبیات هیچ بر تأثیر اجنبی آلتنده تکمل ایتمه‌مش، بشریتك تکامل فطریسی نصل طبیعی بریول تعقیب ایدرسه اوده طبق بوصورتله داستانده، لیریك شعرلرده بدیع نمونه‌لر وجوده کتیرمشدر.

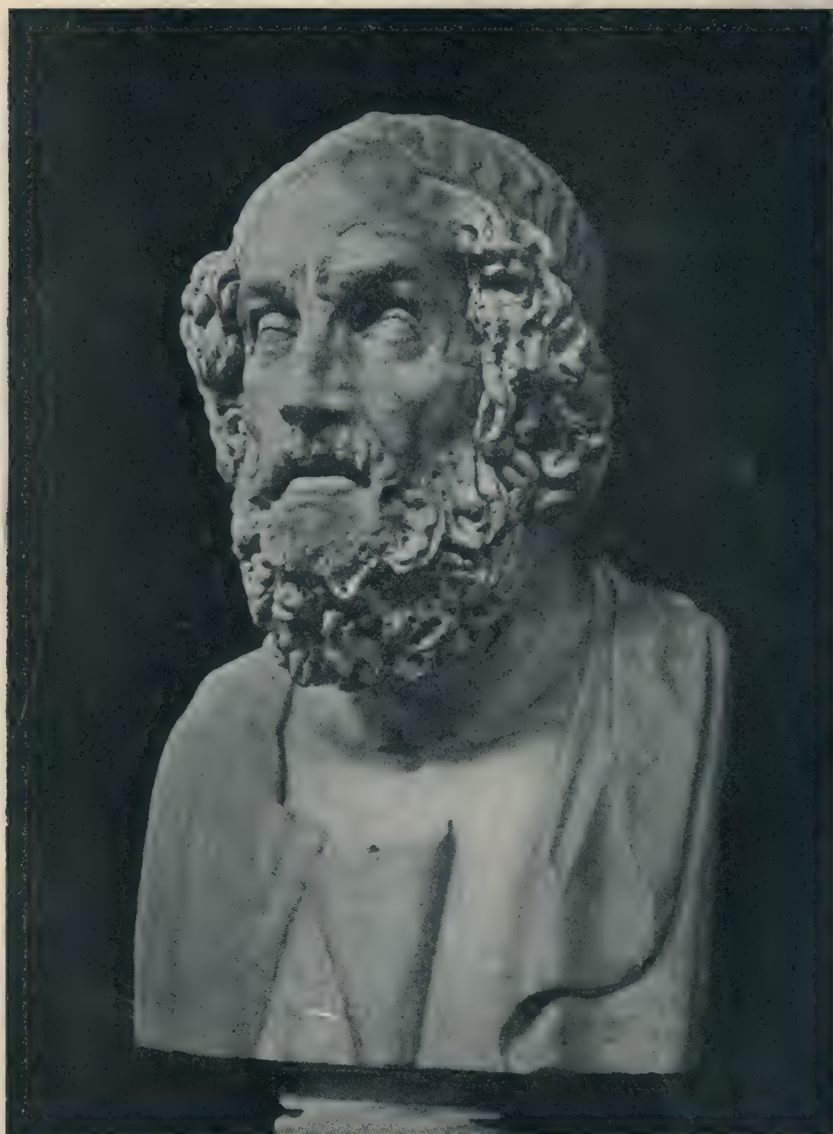
یونانیلرده طبیعتك هر درلو تظاهراتی، ذوقلر و مسرتلر، سرورلر ونشئه‌لر هپ معبودلرك الهاماتی ایله اولدیغی ایچون شعرده دائما دین ایله ارتباطی حائزدی. بوسببدن شعرلر معبودك بر هدیه‌سی، هومه‌ر ایله هزیوده پریٔ شعرك بر راهبی ایدی. یونانیلرده راهبلر دینك تکاملنه او درجه خدمت ایده‌مزلردی؛ بونلر یالکز جماعت نامنه قربان کسرلر، فقط انلره دینی تعلیم ایتمزلردی. حال بوکه شاعرلر

عین زمانده ملتك بر مربیسی ایدی. شعر، تصورات دینیه یه دها نزیه ودها نجیب بر شکل بخش ایدردی، یونانیلر هر درلو ایلکلرك وفنالقلرك معبودلردن کلدیکنه ذاهب اولورلر، معبودلر انسانلرك فرط سعادتنه غبطه ایدردیرلردی. شاعرلر ایسه بو ظنلری، شعرلری ومنظومه‌لریله دها ملایم بر طرزه ادخال ایدرلردی.

کذا صنایع نفیسه‌ده دائما دینك تأثیراتی آلتنده بولونوردی. فقط بالآخره تأثیرات دینیه‌دن تماماً آزاده قالمشدی. صنعتکارلر بوتون اثرلرینی ذوق بدایعه، حس صنعتکارانه‌یه کوره اعماله موفق اولمشلردی. یونانیلر مختلف عناصری بریره کتیره‌رك لطیف بر آهنك وجوده کتیرمکه صوك درجه چالیشیرلردی. شاعر نصلکه نزیه تصویرلریله نظر خیال اوکنده بر بدیعه وجوده کتیررسه، صنعتکارده انی تصویر ایده‌جك، شعردن حاصل اولان حس نزیهی قلبه عینیله تلقین ایلیه‌جك بر اثر نفیس وجوده کتیرمکه چالیشیردی. مثلا یونان صنایع تزیینیه‌سنك برچوغنده هپ شعرلرك تأثیری کورولوردی. دها صوکرا وجود بشری طرز طبیعیسی ایله تجسیم ایتمك، هر درلو آثار صنعتده مناظره، تزینه، ظرافته دقت ایتمك بویوك بر اهمیت کسب ایتمکه باشلامشلاردی. یونان صنعتکارلری‌ده بدایع خارقه عد اولوناجق اثرلر وجوده کتیرمشلردی. او آندن اعتباراً یونان صنعت هیکلتراشیسی هردرلو بدایع خیالیه‌یی، مخیل کوزللکلری، عشق وسروری، ملال واندیشه‌یی، عریان ومستثنی حسنلری تجسیم ایلمکده بویوك بر مهارت کوسترمشدی.

شعر وصنعتده ایلك ترقی آدیملرینی (ئی یونی) لیلر آتمشدی. فقط بالآخره علم وفلسفه‌نك ظهوری هردرلو خیالاته خاتمه چکلمش، انسانلره نظام کائناتی آکلاتمغه، انلری اعتقادات سخیفه‌دن قورتارمغه خدمت ایلمشدی. یونان مؤرخلری عادتا بر طبیب کبی بشریت مضطربه‌نك نبضلرینی دیکلیور، یونان فیلوسوفلری‌ده برعلم نباتات متخصصی کبی بشریتك حکومت داخلنده‌کی اشکال متحوله‌سنی تدقیق ایله مشغول اولیوردی.

یونانیلرده تحصیل و تربیه کورمش اولانلر، فکرلرینی عوامك اعتقاداتندن تجرید ایتدکدن صوکرا دینی اخلاقه اساس اتخاذ ایتمکه باشلامشلردی. یونانستان، حریت سیاسیه‌سنی غائب ایلدکدن صوکراده یونان قراللقلرنده علم خارق العاده بر صورتده ترقی ایتمش، جغرافیا ایچون واسع بر زمین حاضرلانمشدی. آرتق سما ایله ارض

هومه‌ر (ناپولی موزه‌سنده‌در)

بربرندن آیریلیور، ارضك سطحی مساحه اولونیوردی. علم نباتات وحیواناتده یورولمق بیلمز برفعالیتله معلومات جمع ایدلمش، یونان قومنك لسان، عادات، اساطیر وادبیات نامنه وجوده کتیردیکی آثار هپ بر یره کتیرلمش، دوزه‌لتلمش ، کویا عصرلرجه

یاشایان، حیات مدیده مظهر اولان بر کیمسه‌نك عمر کذشته‌سنی اجمال ایتمسی کبی
بوتون مکتسبات علمیه کاملاً اجمال ایدلمش، تصنیف اولونمشدر. یونان عالم افکارینك
محصولات علمیه وصنعتکارانه‌سی اسکندریه علماسنك مساعیٔ عالمانه‌لری سایه‌سنده
زمانمزه قدر انتقال ایده‌بیلمشدر.

صنعت شعرك مبدائی

هومه‌رك شعرلری یونانستانده هنوز انتشار ایتمزدن اول
اهالی قهرمان شرقیلری سویلردی. بشرك طبایع
ممیزه‌سنی، آلام واضطراباتنی تصویر ایدن شعرلر انشاد ایدلمزدن، کائنات ایله مقدرات
بشریه بیننده‌کی روابط هنوز معلوم اولمازدن اول هپ بوشرقیلر ترنم ایدیلیردی.
بودورده یالکز قهرمانلر ایچون شرقیلر سویلنمز، معبودلر ایچون‌ده معین طرزلرده
شعرلر انشاد ایدیلیر، تراکیانك مائی سماسی آلتنده یوکسه‌لن اولیمپوس طاغنك
یشیل أتکلری شعر پریلرینك جولانکاهی عد اولونوردی.

یونانستانك ازمنهٔ قدیمه‌سنده بر چوق مغنیلر واردی. بونلر شرقیلرندن
باشقه مدار تعیشلری اولمادیغی حالده مملکت مملکت طولاشیرلردی. بر أوده ضیافت
ایچون بر قاچ کشی طوپلاندیغی ویاخود بر معبودك محرابی اوکنه اهالی جمع
اولدیغی زمان (آئید) تعبیر اولونان مغنیلر درت تللی اوفاق بر چالغی ایله کلیرلر،
اهالی‌یی اطرافلرینه طوپلارلر، یا کندی نظم ایتدکلری و یا باشقه مغنیلردن
اوکرندکلری شعرلری ترنم ایدرلردی. او دورده یازی هنوز قوللانلمادیغی ایچون
مغنیلر ترنم ایتدکلری اشعاری کاملاً ازبرلرلردی.

ایلیادا واودیسه

آئیدلرك شعرلری هپ قهرمانلق اوزرینه ایدی. هه‌راقلیس،
آته‌نه و أودیپوس اوزرینه یاپیلمش بر چوق شعرلر واردی.
فقط بونلرك اك مشهوری (ترووا، ترویا) محاربه‌سنه دائر اولان شعرلردی. بو
شعرلرده: (آشیل)ك (ترووا) اوکنده‌کی محارباتنی نقل ایدن (ایلیادا، ایلیاس) ایله
(اولیس)ك عودتنده باشنه کلن مناقبی حاکی بولونان (اودیسه‌وس) در. یونانیلر،
ایلیادا ایله اودیسه ایچون هومه‌ر اسمنده برشاعرك اثریدر دیرلردی. فقط بوشاعرك
نه مملکتنه، نه ده یاشادیغی دوره دائر هیچ معلومات ویره‌مزلردی. تمام یدی شهر،
بو بویوك شاعرك مسقط رأسی اولمقله افتخار ایدردی. بوشهرلرده: آناطولیده ازمیر،
ساقز، قولوفون، کیمه؛ اوروپاده پیلوس، آرغوس و آتنه شهرلری ایدی. هو-

تروو‌ا محاربه‌لری (فریدریخ پره‌لله‌رك تابلوسندن، وایمار موزه‌سنده)

مەرك ازمیرلی و یا ساقیزلی اولدیغنه هیچ شبهه یوقدی. چونکه بوتون اشعاری بو-رالرده اوطوران ئی یونیلیلر لساننده یازلمشدی. هومەرك یاشادیغی دوره کلنجه، بونك قبل المیلاد اون ایکنجی و یا اون اوچنجی عصر اولدیغی سویلنیوردی. فقط الك زیاده محتمل اولانی طقوزنجی عصر ایدی.

روایته کوره هومەر اعمی وفقیر برمغنی ایدی. بوتون حیاتنی اکمك دیلنمکله سفیل وپریشان، سرسریانه کچیرردی. هومەر برچوق زمان (ساقیز)ده یاشامش، صوکرا (ایپوس) آطەسنده وفات ایدرك اورایەدفن اولونمشدی. هومەرك وفاتندن صوکرا دها بر چوق مغنیلر یتشمشدی. کندیلرینه هومەرك احفادی سوسنی ویرن بو مغنیلر دائما بابادن اولاده انتقال ایتمك اوزره مغنیلکی صنعت اتخاذ ایدیمشلردی.

هومەرك بوایکی منظومەسی فوق العاده شهرت بولمشدی. بونلردن (ایلیادا)نك مندرجاتی شوطرزده ایدی: آناطولی ساحلنده (تروو‌ا، تروی‌ا) نامیله غایت زنکین برشهروار. بوشهرك سورلرینی پوزه‌ئیدون ایله آپوللون انشا ایتمش. تروو‌ا قرالی پریاموسك اللی اوغلی دنیایه کلمش. فقط بونلرك الك جسوری هکتور، الك کوزلی‌ده پاریس. پاریس طوغمازدن اول بونك تهلکەلی برچوجق اولاجغی کندیسنه سویلندیکی ایچون پریاموس اوغلی پاریسی طاغه براقدیرییور. صوکرا پاریسی معبودلر حمایه ایدییور. پاریس بویوبور، نهایت چوبان اولیور. بر کون سو-روسنی اوتلادیرکن هەرا، آتەنه و آفرودیته تصادف ایدییور. بونلر، ایچلرندن کیمك دها کوزل اولدیغنی پاریسه صورییورلر. پاریس آفرودیتی ترجیح ایدنجه او برلری پاریسه دشمن اولیورلر. صوکرا پاریس اسپارطه‌یه کلیور. بورادەده قاستور ایله پوللوکسك همشیرەسی و اسپارطه قرالی مەنەلاسك زوجەسی آلەنا ایله سویشەرك (تروو‌ا)یه قاچیور. مەنەلاسك قاردشی و میکەن قرالی آغاممنون بونی خبر آلیر آلماز دیکر یونان قراللریله اتفاق ایدییور. آلەنایی بولمق ایچون (تروو‌ا)یه کلیور. بو قراللرك الك ایلری کلنلری‌ده آغاممنون، اوچ انسان حیاتی یاشامش اولان نەسطور، آیاقس، اولیس و(آخیلەوس) آشیل... آشیلك یاردیمی اولمادن (تروو‌ا)نك آلنەمیەجغی ذاتاً سویلنمش. فقط آننەسی، آشیلك حربه کیتدیکنه راضی اولمادیغی ایچون آشیله قادین البسەسی کیدیرەرك سکیروس قرالنك أونه کوندرییور. نهایت اولیس آشیلی بولیور. بوتون یونانیلر طوپلانوب آناطولی ساحلنه چیقیورلر. فقط بو سفرده موفق اولمق ایچون قیزینی قربان ایتمسی کاهن طرفندن آغاممنونه خبرویریلیور. آغاممنون، قیزی أیفی‌یەنی‌یی قربان ایتمکه راضی اولیور. فقط تام قربان ایدەجکی صرەده معبودە آرتەمیز اونك یرینه بر دیشی کچی کتیرەرك أیفی‌یەنی‌یی قورتارییور.

بو اثناده تروو‌الیلرهکتورك، پریاموسك اللی اوغلندن برینك، قومانداسنده بولونیور. بو محاربه تمام اون سنه دوام ایدییور. بو مدت اثناسنده آشیل بر کون اوصانوب چادرینه قاپانیور، بونك اوزرینه تروو‌الیلر غالب کلیور، یونانیلری فلاکتدن فلاکته دوچار ایتمکه باشلایورلر. پاتروقلوس بو حالدن متأثر اولارق آشیله محاربەیه کلمسی ایچون رجالر ایدییور،

تروادن عودت (فریدریخ پره‌لله‌رك تابلوسندن، وایمار موزه‌سنده)

یالواریبور. آشیل موافقت ایتمیور . یالکز پاتروقلوسه کندی سلاحنی ویرییور. پاتروقلوس‌ده بو سلاحله ایتدیکی بر محاربه‌ده تلف اولیور . آرتق آشیل حدتلنیور ، ترووالیلرك اوزرینه آتیلیور، هه‌کتوری تلف ایلدیکی کبی جسدینی‌ده آرابه‌سنه باغلایور، ترووا سورلری اطرافنده طولاشدیرییور. بو اثناده آمازونلر تروانك امدادینه یتشیورلر . آشیل بونلری‌ده مغلوب ایدییور. نهایت پاریسك براوق ایله طوپوقلرندن یارالانوب تلف اولیور . بو خبر فلاکت دیکر قوماندانلری او درجه متأثر ایدییورکه آیاقسك عقلی باشندن کیدییور . حتی جواردن کچن قویون سوروسنی یونان قوماندانلری ظن ایدییور . یالین قلیج اوزرلرینه هجوم ایدرك هپسنی بوغازلایور. صوکرا کندیسنه کلدیکی زمان پك زیاده محجوب اولیور، بوسفرده حجابندن کندینی تلف ایدییور .

فقط (ترووا)ده زه‌وس طرفندن ویرلمش برهیکل وارمش. بوهیکل اوراده بولوندقجه (ترووا)نك ضبطی غیر قابلمش. نهایت اولیس دیلنجی قیافتنه کیره‌رك شهره داخل اولیور، بو هیکلی‌ده چالمغه‌موفق‌اولیور. دها صوکرا یونانیلر معبوده آته‌نه‌نك توصیه‌سی اوزرینه تخته‌دن ایچی بوش بر بارکیر یاپیورلر، اولیس ومه‌نه‌لاس کبی برچوق قهرمانلری بوبارکیرك ایچنه صاقلادقدن صوکرا چادرلرینی یاقیورلر . محاصره‌دن واز کچیور کبی یاپارق چکلمکه باشلایورلر، ترووالیلر بونی کورونجه بارکیری شهره کتیرییورلر . فقط اوکیجه شهرك خلاصندن طولانی شنلك یاپارلرکن قهرمانلر بارکیرك ایچنده چیقیورلر . او صره‌ده، (ته‌نه‌دوس) آطه‌سی کریسنده بکله‌ین یونانیلرده قره‌یه چیقه‌رق شهره داخل اولیورلر ، شهری یغمایه باشلایورلر.

(ایلیادا)ده غایت لطیف پارچه‌لر واردر . ازجمله هه‌کتورك زوجه‌سی آندروماخه‌دن محاربه‌یه کیریشمك ایچون آیریلیشی پك حزیندر . آندروماخه زوجنك دشمن ایچنه طالمق ایستدیکنی خبر آلدیغی زمان هونکور هونکور آغلایور، زوجنه: «بدبخت ، جسارتك فلاکتکه سبب اولاجق. سن، نه او اوفاجق یاوروکه، نه‌ده بیچاره بکا آجیمیورسك. نی کیمسه‌سز براقه‌جقسك. یونانیلر، اوزریکه هجوم ایدرك سنی یارالایه‌جقلر. سندن آیریله‌جغمه کاشکی قاره طوپراقلره کیرسه‌م... سنك ضیاعکه تحمل ایده‌میه‌جکم. عمرمی ألملرله کچیره‌جکم.» دییه خطاب ایدییور.

(اودیسه‌وس)ده (ایلیادا)نك مابعدی کبیدر. یونانیلر تروایی آلدقدن صوکرا ، تروانك حامیسی اولان معبودلرك انتقامنه اوغرایورلر. وطنلرینه عودت ایدنجیه قدر بر چوق فلاکتلره اوغرایورلر . (اودیسه)ده شو طرزده جریان ایدییور: ترووا محاربه‌سنده آغاممنون اولیور. مه‌نه‌لاس بوتون دونانماسنی غائب ایدییور. نه سطور و دها سائر قهرمانلر یوللرینی شاشیرییورلر. ایتالیایه کیدوب شهرلر تأسیس ایلیورلر. اولیسك (اودیسه‌وسك) کمیسی غایت محصولدار، سوررولرله طولو بر ساحله یاناشیور . بوراده کیقلوپ ایله، غایت ایری بردیو ایله محاربه ایدییور. نهایت معبوده (قالیپسو)نك آطه‌سنه کلیور . بوراده مغاره‌لر ایچنده یدی سنه امرار حیات ایتدکدن صوکرا (غه‌آق) آطه‌سنه واصل اولیور. بوآطه‌ده قرال، اولیسه بر کمی ویرییور. ترووا قهرمانی وطننه یوللایور .

اولیس، وطنندن چیقالی یکرمی سنه اولمش. بو مدت ظرفنده باباسی اختیارلایور . آننه‌سی قهرندن کندینی اعدام ایدییور. پك کوچوك براقدیغی اوغلی ته‌له‌ماخوس (تلماق) هنوز یاشایور. زوجه‌سی په‌نه‌لوپه تحسرلر ایچنده امرار حیات ایلیور . آرتق اولیسی اولمش

ظن ایدییور، فقط بر کون اولیس دیلنجی قیافتنده أوینه کلیور . کوپکندن باشقه کیمسه اولیسی طانیه‌میور. بو صره‌ده اولیس أوینده بر چوق آدملره تصادف ایدییور . مکر زوجه‌سی پهنه‌لوپه ، اولیسك یاینی کیم کرمکه موفق اولورسه اوکا واراجغنی وعد ایتمش ، بو آدملرده اوق کره‌جکمز دیبه اوغراشیورلرمش ! اولیس اوقنی بلا مشکلات کرییور. کندیسنی زوجه‌سنه طانیتیور. نهایت أوینه و عائله‌سنه کمال سعادتله قاووشیور .

(ایلیادا) سراپا حسیات جنکاورانه ایله مالی اولدیغی کبی قاب بشره وقوف خصوصنده‌ده بویوك براحاطهٔ کلیه‌یی جامعدر. ایلیاداده غایت جانلی ولطیف تصویرلر واردر. (اودیسه) ایسه معلومات جغرافیه نقطهٔ نظرندن بویوك بر اهمیتی حائزدر. (ایلیادا)نك محل جریانی اولان یرلر (حصارلق) جواریدر. کرك بو حوالیده‌وکرك (میکن)ده اجرا اولونان حفریات، هومه‌رك (ایلیادا)سنده پك اسکی وقایعی تصویر ایلدیکنی میدانه چیقارمشدر.

(ایلیادا) ایله (اودیسه) اسلوب ، لسان ووزن اعتباریله یکدیکرینه پك مشابهدر . فقط بونلردن (اودیسه) حیات اجتماعیه ، دینیه واخلاقیه‌نك وجود بولدیغی بر دوره عائد اولدیغی حالده (ایلیادا) دها اسکی بر دوره منسوبدر . ایشته بوفرق، اولیسك سرکذشتلرینك، آشیلك موفقیتلرندن پك چوق‌زمان اول یازلدیغنه قناعت حاصل ایتدیرییور . حتی زمانمز منقدلرندن بعضلری بوایکی شعر آره‌سنده تمام بر عصرلق فاصله موجود اولدیغی ادعا ایدییورلر . فقط هومه‌رك شارحلری کاملاً بو فکرده دکلدرلر. بونلردن‌بعضلری (ایلیادا)نك هومه‌ردورنده، (اودیسه)نك‌ده باشقه بر دورده یازلدیغنه قائلدرلر . بر چوقلری‌ده بو ایکی اثرك هومه‌ر مسلکنی تعقیب‌ایدن هومه‌ریلر طرفندن‌انشاداولوندیغنه ذاهب‌بولونیورلر. کذا هومه‌رك وجودینی انکار ایدنلرده واردر .

هومه‌رك شعرلری یونانیلرك ترقیات فکریه‌سنه ، یونان مدنیتنه پك بویوك خدمت ایلمشدر. بو شعرلر یونان کنجلری ایچون افکار وحسیاتك منبعنی تشکیل ایلدیکی کبی دینی واخلاقی بردستورمقامنه‌ده قائم اولمشدر. هومه‌رشعرلرینك بو تأثیری عصرلرجه دوام‌ایتمش، برچوق‌مملکتلرده مشق‌تقلید اتخاذ ایدلمك‌مزیتنی محافظه ایلمشدر . واقعا هومه‌رك تبجیل ایتدیکی معبودلر محرابلرندن چیقارلمش ، ترنم ایلدیکی ملتلر کرهٔ ارض اوزرنده محو ونابود اولمش ، قهرمانلرینك عرقی پریشان، سرایلری، غنیمتلری، هیکللری ومزارلری خاك ایله یکسان اولمش، فقط

(ايليادا) نامى هومەر عنوانيله برابر ابدياً پايدار اولمشدر. هومەر، يونانستانك تكامل بشريتده ايفا ايلديكى وظيفەنك بر تمثاليدر. هومەر، شيللەرك تعبيرى وجه ايله، جسورانه بر قاناد ضربەسيله عصرينك فوقنه يوكسلمشدر. هومەر، صنايع، فكر وكوزللك تأثيريله جهانه اجراى نفوذ ايدن قوانينك ايلك كاشفيدر. بوتون ماضى، هومەرك شان وشرفيله مملودر.

هومەرك تصويرلرى غايت جانليدر. بو بويوك شاعر، مثلا محاربەيى شوصورتله تصوير ايدييور: «غرب روزكارينك تأثيريله چيرپينان طالغەلر بر برينى نصل ولى ايدر، ولولەلى ساحللره طوغرو نصل آتيليرسه؛ صحراى آب اوزرندن يوكسەلن طالغەلر يوارلانه يوارلانه قرەلره نصل چارپوب كورولتولرله قيريليرسه؛ يوكسك قايالر اطرافنه طوپلانان طالغەلر قايالرى آشار، اوزاقدن بياض كوپكلريله نصل كورولوسه، ايشته طبق يونانيلرك صيق فالانقسلرينك درين صرەلرىدە محاربەدە بر برينى اويله تعقيب ايدييور. هر قوماندان، عسكرينه قوماندا ايدييور. اردونك قسم متباقيسى هيچ سس چيقارمادن ايلريليور. آمرلرينه قارشى اطاعتى سكوت وسكونيله او درجه ابراز ايدييوركه، بو قوتلى اردويى كورسەكز كويا هيچ سسى يوقمش ظن ايدرسكز!»

هومەرك تەپوپەلرى، داستانلرى (ئى يونى) دن طلوع ايدرك بوتون يونانستان اوزرينه برضياى اتحاد نشر ايلمشدر. هومەرك اشعارى بر نسلرك صالونلرنده باشلرى اكليللرله مزين راپسودلر طرفندن ترنم ايديليردى. بوكزيده داستانلر دها صوكرا اسپارطه، قورەنت، قبريس وآفريقاده (كيرەن) شهرندەدە تعمم ايتمشدى. حتى (ايليادا) ايله (اوديسه) يه بالاخره بر چوق نظيرەلر ياپيلمشدر. بو نظيرەلر هپ مجادلاتدن، مصارعاتدن يعنى (كيقلوس)دن باحث اولدقلرى ايچون بونلره (كيقلوس داستانلرى) نامى ويرلمشدر. آرتق اوندن صوكرا باريسك سر انجامى، آلەنانك فرارى، تروا محاربەلرى، آمازونلرك محاربەسى، آشيلك حدتى، تحته باركير حكايەسى آغزدن آغزه انتقال ايتمش، بو كزيده پارچەلرك هر برى فاجعەلر ايچون برر موضوع تشكيل ايلمشدر. هومەرك داستانلرى يازينك موجود اولماديغى دورلرده راپسودلر واسطەسيله انتشار ايتمش، بالآخره پيزيسطراطوس وقبل الميلاد اوچنجى وايكنجى عصرلردەده اسكندريه صرفيونى طرفندن جمع وتلفيق ايدلمشدر.

هەزييود وبەئوتى اشعارى هومەردن صوكرا اك بويوك شاعر، هەزييوددر. هەزييودك اشعارى صرف افسانەلرله مالى دكلدر. هەزييود بر چوبان چراغى ايمش. (هەليقون)ده بر مدت امرار حيات ايتمش،

نهایت حقندە ویریلن حقسیز برحکمدن طولایی پدرندن قالان میراثك برقسمندن محروم اولمشدر . هەزییودك اشعاری بەئوتیدە بویوك بر تأثیر حاصل ایلمشــدر . بەئوتی اشعاری ، ئی‌یونی شعرلرینك بر چوق مدت تأثیری آلتندە قالمش ، فقط بوتون بو شعرلردە تحریٔ حقیقتە صرف افکار ایدلمشــدر . بو شعرلرك طبایع

ترنم (بر وازودن)

ممیزەسی ســکون واعتدال ، جمع عنعناتدر . هەزییودك اك مشهور آثاری (آثار وایام) ایلە (تەئوغونی) یعنی (معبودلرك منشــائی) نامندەکی اثرلردر . بو ایکی اثر زمانمزە انتقال ایدنجیە قدر بر چوق تبدلاتە اوغرامشدر .

(آثار وایام)، کویلولرە منتظم ومسعودانە بر حیات کچیرمك وسائطنی آکلاتیر . بو اثردە سعی، تصرف ، خانە محبتی، حیات عائلەنك اساسلری ، فقرایە واجانبە قارشی طرزمعاملە تصویر ایدلمش ، معبودلرك ناظم کائنات اولدیغی کوسترلمشدر . تکمیل اثر ، او زمانکی یونان قبائلندن بر قبیلەنك حالت فکریەسنی ، درجۀ مدنیتنی پك کوزل تصویر ایدر .

(تەئوغونی) بر نوع اساطیر حکایەلرندن عبارتدر. بو اثردە کائناتك خلادن ظهوری ، اورانوس وزەوسك دور حاکمیتلری تصویر ایدلمشدر . هومەرك اشعارندە بوتون تصویرات عادتا برتابلویە، برهیکلە زمین‌اولاجق‌درجەدە دقیق برطرزدە انشاد ایدلدیکی‌حالدە هەزییودك اشعارندەکی تصویرات هپ مجازیدر.

هەزییود چالیشمایی شو صورتله تصویر ایدییور : «ای پرسه ، زەوسك اوغلی اولدیغم ایچون درسلریمی دائما دقتله دیکله. اویله بر غیرتله چالیش که آجلق سکا عداوت باغلاسین . ظریف تاجلی برکت معبودەسی سنی سوسین ، انبارلریکی طولدیرسین . چونکه آجلق بوش طوران انسانلرك آیرلماز بر رفیقیدر .

بوش‌طوران انساندن معبودلرده، انسانلرده نفرت ایدر. بویله برکیمسه عادتا ایکنەسز بربوجك، دیکر آریلرك چالیشماسندن استفاده ایدرك راحت یوزندن شیشن ایکنەسز بر آری‌یه بکزر. سن، موسمنده انبارلریکی ارضك لطیف میوەلریله طولدیرمق ایچون مناسب ایشلرله اوغراشمقدن اصلا فارغ اولما .

چالیشان کیمسەنك سوروولری چوغالیر، زنکینلکی آرتار. چالیشیرسەك انسانلرکده ، معبودلرکده خوشنه کیدرسك. چونکه بونلر ایشسزلکه اصلا تحمل ایدەمزلر .

چالیشمق عیب برشی دکلدر. اصل عیب، تنبللکدر .

چالیشیرسەك پك آز برزمان صوکرا زنکین اولور، تنبللری کندیکه حسد ایتدیریرسك. زنکینلك دائما انسانه شان و شرف کتیریر.»

بو شعرلردن باشقه هومەرك دها بعض الهیلری‌ده واردی. بوالهیلر بررمناجاتدن ویا معبودلر شرفنه یاپیلان شنلکلره مخصوص منظومەلردن عبارت‌دکلدی؛ شنلکلرده مقدمه مقامنده اوقونان قهرمان شرقیلرندن عبارتدی. بوشرقیلرده هپ اساطیردن بحث اولونمشدی .

یونانستانده قهرمانلق دوری کچدکدن صوکرا هزلیات باشلامشدی . بو هزلیات ، فاره و قوربغه حکایەلرندن عبارتدی .

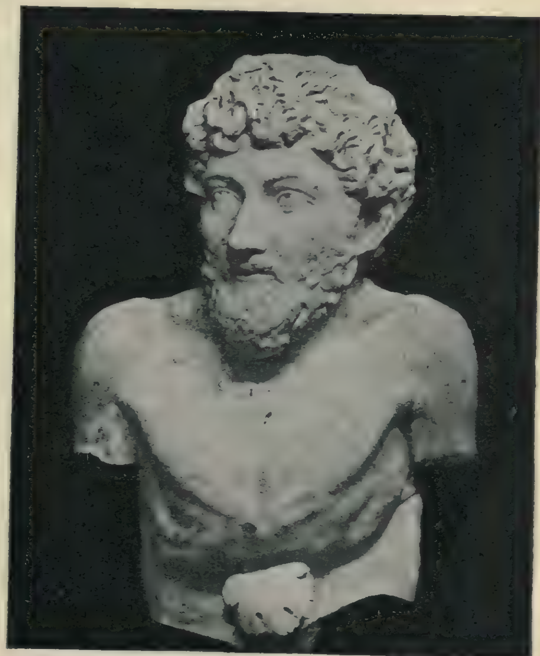
لیریك شعرلر یونانستانك اك مهم دور تاریخیسی قبل المیلاد سکزنجی عصرله آلتنجی عصر بیننده‌کی دوردر . بو دورده اجنبی مملکتلرینك یونان‌حیات ومعاشرتی اوزرینه بویوك برتأثیری‌اولمش، یونان‌قومنك اعماق‌روحنده یکی فکرلر ویکی تمایللر اویانمشدر. ینه بو دورده مهاجرتلر باشلامش ، یونانیلر آناطولی ساحللرینه یاییلمشلر، سجیلیا و ایتالیایه، (بویوك یونانستان)ه قدر انتشار ایتمشلردر . صوکرا قره دکزك بابارلرله مسکون ساحللرینه کلمشلر، مصره اولا اجرتلی عسکر، بعده‌تاجر صفتیله داخل اولمشلردر. حتی یونانیلردن (بابل)ه قدر کیدنلرده اولمشدر . یونانیلر بو مهاجرتلر و سیاحتلر سایەسنده شرقك بوتون بدایعنی، شرق صنایعنك اشکالنی، علم وفننك نتایجنی، آلات صناعیەسنك تطبیقاتنی کورمشلر، بوسیاحتلروتدرسلر، مجادله ومبارزەلر سایەسنده‌صنایع و ترقیاتی‌لایقیله تمثیل‌ایتمشلر، یکی‌برزمین‌اوزرنده‌بولدقلری یکیلکلری‌مملکتلرینه‌ده تطبیق‌ایلمشلردر.

یونانیلر ایلك اول لیریك شعرلره موسیقی ایله باشلامشلردر . یونانیلرده موسیقی آمیز شعرلر اسکی زماندن بری موجوددی . بو شعرلرده دوکونلر، ماتملر وعشقلر ترنم ایدیلیردی. دها صوکرا شعرله موسیقی و دانس برلشدیرلمش، معبودلرك ذوق و سروردن حظ ایتدکلرینه اعتقاد ایدلدیکی ایچون الك اول محرابلر اوکنده تطبیق اولونمشدی. یونانستانده ایریك شعرلر، داستانك تأثیر ساحرانەسی غائب اولمغه باشلادیغی زمان ظهور ایتمشـدی . فقط بو شعرلردن اولده موسیقی ایجاد ایدلمشدی. یونانستانه موسیقی خارجدن انتقال ایلمشدی. موسیقی ایلك دفعه (فیریکیا)ده ایجاد ایدلمش، دها صوکرا فلوتلر، فورنیقس و کیتار تعبیر اولونان سازلر تعمم ایتمشدی. آتەنه، فلوت چالندیغی زمان یاناغك شیشمەسـندن طولایی فلوته رغبت ایتمەمشدی. فقط بالآخره بو آلت موسیقی یورطیلرده، اسپارطەلیلرك محاربه شرقیلرنده قوللانلمشـدی . یونانیلر موسیقینك موجدی اولارق اولیمپوسی کوسترلر. اولیمپوس موسیقی‌یی سکزنجی عصر اواخرینه طوغرو ایجاد ایتمشدر . فقط دینی لیریك شعرلرك موجدی ترپاندروسدر. ترپاندروس ، الك چوق شرقیلر ترنم‌ایدیلن (لەسبو) آطەسندندر. ترپاندروس نغمات‌موسیقیەیی یدی‌قسمه آییرمش، قوللاندیغی کیتارەیی یدی تللی اعمال ایلمشدر. روایته کوره ترپاندروسك نغمەلری اسپارطەدەحسیات اوزرینه اویله بر تأثیر اجرا ایلمشدرکه، اسپارطەده یاواش‌یاواش غاوغاجیلق‌فکری زائل‌اولمغه‌باشلامشدر. ترپاندروسك‌یازدیغی‌شعرلرده شکل‌واسلوب همان همان هومەر شعرلرینی خاطرلاتیر . ایران حربلرینـه کلنجیه قدر بو شعرلر پك زیاده رغبت بولمشدر. دها صوکرا بر چوق استادلر فلوت ایچون عین‌طرزده شعرلر ترتیب ایتمشلردر. کذا (کرید)دن‌ده شـاعر تالەطاس (اسپارطه)یه کلمش ، شرق ادبیاتنك تأثیریله بو لطیف و جاذبەدار آطەده انتشـار ایدن دینی شعرلری، دانس حرکتلرینی اسپارطەده تعمیم ایلمشدر. کذا اسپارطەده جناستیقله برابر موسیقینك‌ده تحصیل ایدلمسی شاعر تالەطاس سـایەسنده اولمش ، موسیقی تحصیلی حسیاتك تربیۀ اخلاقیەسی اوزرینه نافع بر تأثیر اجرا ایلمشدر.

برمدت صوکرا، دینی لیریك شعرلرله برابر حیات عمومیەیه متعلق شعرلرده ترنم ایدلمکه باشلامشدر. ازجمله (ألەژی ، فغاننامه)ده داستانك ظهور ایتدیکی مملکتده میدانه چیقمش، بدایتده یالکز ألملری، آجیلری تبلیغه یارامشدر . دها

صوکرا آله‌ژیلرده یالکز تأثر بیان ایدلمه‌مش، محاربه‌لرك ولوله‌لری، عشـقك لذیذ حسلری ، سرور و نشاطك طاتلی نغمه‌لری‌ده ترنم ایدلمشدر . یونانیلرده ایلك اول (آله‌ژی) یازان شاعر، آیاثلوغلی قاللینوسـدر . قاللینوس لطیف شعرلریله وطنداشلرینی زینت وسفاهتدن واز کچیرمك، انلری اسکی فکر جنکاورانه ایله متحلی قیلمق ایستمشدر .

قاللینوس برشعرنده‌جنکاورانه حسلری‌شوصورتله‌تصویر ایدییور: « دها نه زمانه قدر راحت‌ایده‌جکسکز؟ ای کنجلر، نه‌زمان‌قهرمانانه‌بریوره‌ك صاحبی اولاجقسکز؟ قومشولریکز بو-لونان اقوامه قارشی کیوشکلك ایچنده یاشامقدن اوتانمیورمیسکز؟کندیکزی‌صلح‌ومسالمت ایچنده یاشایور ظن ایدییورسکز. حال بوکه حرب بوتون مملکتی قاصوب قاووریبور ... انسان اولو بیله اولسه ینه بر اوق آتمالیدر. برقهرمان ایچون وطنی ، اولادلرینی و زوجه‌سنی دشمن تعرضلرینه قارشی مدافعه ایتمك نه کوزل ، نه شانلی بر وظیفه‌در. اولوم، ذاتاً نصل اولسه کلیر. بونك ایچون ایلری، مزراقلر دائما یوقاری! »

ئه‌زوپ (روماده‌در)

قاللینوسـدن صوکرا بو زمینده شعر یازان دیکر بر شـاعرده آرخیلوخوسـدر. آرخیلوخوس (پاوس) آطه‌سندندر . لیریك شاعرلرك هومه‌ریدر . بو حساس شاعر بوتون شعرلرنده عشق و عداوتی، طاتلی امللری ، آجی آلدانیشلری تصویر ایلشدر. شعرلرنده درین بر شخصیت موجوددر. شعرلری بوتون خاطراتنك صمیمی بر ترجمانیدر. آرخیلوخوس بر اسیر اولادی ایدی. کندیسی لیدیا قرالنك ثروتنه تنزل ایتمه‌مش، «معبود آره‌سك خادمی و شعر پریلرینـك بر موهبه‌سی » قالمغی ترجیح ایلشـدر. آرخیلوخوسك شعرلرنده قیلج شاقیردیلری ،

نوبت بکلەین نفرلرك ایصسز دقیقەلری ، آهنکساز طالغەلر ، فورتنەلر پك اینجه حسلرله تصویر ایدلمشدر. آرخیلوخوس یالکز عوام شرقیلرنده قوللانیلان اشکالی قسماً شعرلرینەده تطبیق ایتمش و بو صورتله ادبیاتده تحولات حصوله کتیرمشدر. بو حساس شاعر، شعرلرندەکی آهنك، حسیاتندەکی شدتله بوتون یونانیلرك اك سوکیلی شاعرلری صرەسنه کچمشدر. آرخیلوخوس شعرده (یامب) دنیلن بر قیصه و بر اوزون هجادن مرکب قافیەنك موجدیدر. آرخیلوخوس ایلك اول بو طرزده برهجویه یازمش، آرتق اوندن صوکرا بوطرز شعرهپ هجویەلردەقوللانلمشدر.

ئەزوپ و ماصاللری آرخیلوخوسك طرزاشعاری انسانلرك ضعفنی، آبداللغنی تصویر ایچون یازیلان ماصاللرده اك زیاده قوللانیلمشدر. حتی بو ماصاللردن ماعدا حیوانلره عائد حکایەلرده تنظیم ایدلمش، بو حکایەلر هر مملکتده باشقه قیافته کیرمش، باشقه شکله قونولمش، دکشدیرلمشدر. بو کبی حکایەلرك یکانه منبعی اولان شرق، ابداعات فکریەسندن یونانستانیده مستفیدایتمشدر. فقط شرقك بو ساده ماصاللرینی ئەزوپ دها استادانه برطرزده تصویر ایلمشدر.

ئەزوپ، (فیریکیا) اسراسندندی. قبل‌المیلاد ٥٥٠ ده (سیسام) آطەسنده یاشایوردی. ئەزوپ، قرەزوس و عقلای سبعه ایله مناسبت پیدا ایلمشدی. نهایت دیلنك بلاسنه اوغرایارق تلف اولمشدر. هیکلتراشلر ئەزوپی صقاللی اولارق تصویر ایدرلر.

او دورده ئەزوپ ایله دهاسائر ماصال یازانلر، هپ حیوانلری تصویر ایدرلردی. بوماصاللرده تلکینك قورنازلغی ، قوردك حرصی تصویر اولونور. آرسلان حیوانلرك پادشاهی اولارق کوستریلیر، مایمونده انسانلرك بر قاریقاتوری اولارق تصویر اولونوردی. کذا بو حکایەلرك قهرمانلری آرەسنده قارغه، طورنه، بوجك و سائر مخلوقاتده بولونوردی. بونلر بالخاصه بشریتك چکدکلرینی، ضعیف دوشونجەلرینی تصویره خدمت ایدرلردی. ئەزوبك اساساً فیریکیایه خاص ماصاللرندن ماعدا قاریالیلر، کیلیکیالیلر، قبریس و آفریقالیلرده بو کبی مراقلی ماصاللر ترتیب ایدرلردی. بالخاصه آتنەده بو حکایەلره پك زیاده رغبت ایدیلیردی. حتی بو ماصاللر فلسفه نقطهٔ نظرندنده تقدیر ایدیلیر، اك کزیده ماصاللردن بر چوغی بر آرەیه طوپلانوب مکتبلرده درس مقامنده اوقوتدیریلیردی.

تیرطایوس، آلقمانه (ألەژی) یازان شاعرلردن قاللینوسدن صوکرا اسپارطەلی تیرطایوس کلیر. تیرطایوس اسپارطەلیلرك فداکارانه، جنکاورانه، وطنپرورانه حسلرینی ترنم ایتمشدر. تیرطایوس مەسەنی حربلری اثناسنده اسپارطەیه کلمش ، مؤثر شعرلریله خلق بیننده موجود اختلافی تسکین ایلمشدر.

(صحیفه ٥٢، مراجعت). تیرطایوس بوتون شعرلرنده محاربه‌نك ولوله‌لرینی ، اوق اوقه، قالقان قالقانه محاربه‌ایدن فالانقسك جانلی تصویرلرینی ارائه ایدر. (ئه‌ونومیا) نامنده‌کی منظومه‌سنده هپ نظام وانتظامی ترنم ایلمشدر. شعرلری اسپارطه‌ده پك زیاده رغبت بولمش و بو رغبت مرور زمانله برقات دها آرتمشدر.

یدنجی عصرده اسپارطه‌ده یالکز بوقابا وجنکاورانه شجاعت موجود دکلدی. هر یکی دوشونجه‌یی هیئت اجتماعیه ایچون مضر عد ایدن محافظه‌کارانه بر فکرده یوقدی. تروتازه، نزیه و سالم فکرلرده جاری ایدی. لاقونیا حیاتنك بو فکری صفحه‌لرینی ترنم ایدن الك بویوك شاعر، آلقمان ایدی. آلقمان اسپارطه‌لی دکلدی. عن اصل (سارد) شهرندن ایدی. فقط لیدیا حربلرنده

آناقره‌ئون (روماده‌در)

اسیر ایدلمش، نهایت (أوروتاس) صحرالرینه کتیرلمشدی. آلقمانك شعرلرنده هپ غیر شخصیت موجوددی. اسپارطه شنلکلر اجرا ایتمکه باشلادیغی زمانلر آلقمانده کنج قیزلرك ترنمی ایچون شرقیلر انشاد ایدر، بو شرقیلرده صفوت ومخالصتی تصویر ایلردی.

صولون، تەاوغنیس یونان شاعرلری ایچنده جدیت وعلویت افکاریله تمیزایدن شاعرلردن بریده صولوندر. صولونك شعرلرنده واضح بر آکلاییش، معالیاته وانسانلغه محبت، قلب بشرك اسرارینەوقوف موجوددر. بوندن باشقه صولون، وطننك شرف وناموسی ایچون سلاحه صارلمغی، عمومك منافعی ایچون فدا کارلق ابرازینی، ایلکك غلبەسنه صارصلماز بر اعتماد ایله ربط قلب ایتمکیده ترنم ایتمش، بو نزیه وعالیجنابانه فکرلریله کندینی پك زیاده سودیرمشدر.

صولوندن صوکرا اخلاقی شعرلریله تمیز ایدن شاعر، تەاوغنیس در. تەاوغنیسك شعرلری عادتا بر اخلاق کتابی کبی بوتون یونان مکتبلرنده اوقوتدیرلمشدر. تەاوغنیس بو شعرلرده دشمندن نفرتی، احبابه محبتی، انسانلره شفقتی، معبودلرك ارزوسنه تسلیمیتی، حقسز قازانجلردن نفرتی تصویر ایتمش، کوزل چوجقلرك حیاتی تزیین ایچون شراب، ساز ودانسك لزومنی توصیه ایلمشدر.

آلقایوس، صافو اصل شرقینك (مەلوس)ك منشائی (لەسبو، مدللی) آطەسیدر. آلقایوس ایله صافو (ساپفو)، یدنجی عصرك صوکی ایله آلتنجی عصرك باشلانغجی آرەسنده، درین بر تحسس، حیرت افزا بر آهنك ایله شعرلر انشا ایتمشلردر. آلقایوس، زادکاندن ایدی. محاربەلرده، ذوق ونشاط جمعیتلرنده امرار حیات ایتمش، وطننده حکم فرما اولان تیرانلره قارشی مبارزه ایلمشدی. صوکرا بر مدت غیبوبت ایتمش، تەاوغنیس کبی شهر شهر طولاشمش، نهایت وطننه عودت ایلمشدی. آلقایوس، خالکیدیکیا قیلیجلرینی، مدهش فورتنەلری، بهارك کوزللکلرینی تصویر ایدر، شرابه بویوك بر تمایل کوستردی. حتی: «بوتون حقیقت شرابدەدر» دیه انشا ایتدیکی منظومەلر، عین وعشرت مجلسلرنده ترنم ایدیلیردی.

صافونك شعرلرنده ایسه عشقك آجیلری ترنم ایدلمشدر. بو شعرلر بوتون روح و جسمی تترەتیر. صافونك بدایع طبیعت تصویرلری پك جانلیدر. بونلرده هپ صافونك روح حساسی مکنونزدر. آیك حزین آیدینلقلری، ییلدیزلرك تترەك پارلتیلری زائل اولدیغی زمان کیجەنك خوابیدەایصسزلقلری، روزکارك طاتلی اسیشلری، داللرك خفیف خفیف قیمیلدی. ایشلری صافونك شعرلرندە پك اینجه نقطەلرینه قدر تصویر ایدلمشدر. صافونك قلبی، یاشایان هر شی ایچون محبتله مالیدر. بلبللرك محبتلی اوتوشلری، سنبللرك قوقولی رنکلری، داللرك یشیل یاپراقلری آرا-

سندن صارقان پنبه وقیرمزی ألمالر اونی اك زیاده متأثر ایدن بر بدیعهٔ شعریه‌در. صافو، اطرافنه گنج ودلبر قیزلری طوپلار، انلرله شعر و موسیقی ترنم ایدر، بونلره دوکون شرقیلری سویلرمش. صافو، گنج بر دلیقانلی‌یه کوکل باغلامش، نهایت عشقندن مأیوس اولارق (لوقاد) قایالقلرنده کندینی مائی دکزلرك آغوشنه تسلیم ایلمشدر.

صافو بر شعرنده شو صورتله فریاد ایدییور: «کل، ای معبوده، کل! سن ینه بویله بردفعه رجالریمه طیانامیه‌رق باباکك اقامتکاه نوارندن چیقمش، بکا طوغرو نزول ایتمشدك. او زمانلر کردونهٔ لطیفه‌کی سریع الپرواز ایکی کوزل سرچه چکیور، اونلرك قانادلری ارض مظلم اوزرنده سریع ضربه‌لرله چیرپنیور، سنی فضا ایچنده چکوب کوتوریوردی. پك آز بر زمانده یانمه کلمشلردی. سن، سن ایسه ای معبوده! اولا یموت دوداقلرکله تبسم ایده‌رك بکا: «نه وار؟ بنی نیچون چاغیردك؟» دییه صورمشدك . . . ایشته اصل بوکون کل. بنی عشقك بو آجی اللرندن قورتار. روحمك بوتون تمنیلرینی یرینه کتیر. بنی حمایه ایت!»

آناقره‌ئون لهسبولی بو ایکی شاعردن صوکرا یونانستانك بویوك شاعرلرندن بری ده آناقره‌ئون‌در. آناقره‌ئون (ته‌ئوس) آطه‌سنده طوغمشدر. ایرانیلر طرفندن وطنندن چیقاریلان بو بویوك شاعر (٥٤٥) سیسام تیرانی پولیقراتیسك سراینده یاشامش (٥٣٣-٥٢٢)، دها صوکرا هیپپاس طرفندن آتنه‌یه دعوت اولونمشدر. آناقره‌ئون، شعرلرنده لاقیدانه بر حیاتك بوتون نشئه‌لرینی تصویر ایلمشدر. آناقره‌ئونك شعرلری بالخاصه وزن وخیالك کوزللك وجاذبه‌سیله تمیز ایتمشدر. همان هر شعرنده عشقی، شرابی، دانسی، ذوق آمیز سوزلرك لطافتنی تصویر ایدر. ئی‌یونی شیوه‌سیله یازیلان بو شعرلرده حسیات شخصیه پك کوزل تصویر ایدلمشدر. فقط بونلرده‌کی لطافت، ینه آلقایوس وصافونك شعرلرنده‌کی قدر دکلدر.

آناقره‌ئونك اك کوزل شعرلرندن بری عشق معبودی (ئه‌روس) حقنده‌کی منظومه‌سیدر. آناقره‌ئون دها اللی سکز یاشنده‌ایکن پك زیاده اختیارلامش، فقط اوآق صاچلریله ترنم ایتدیکی (ئه‌روس) منظومه‌سی بوتون طراوت عشقنی محافظه ایلمشدر. شاعر بو منظومه‌ده عشق تبجیل ایتدکدن صوکرا شوسوزلری ترنم ایدییور: «آتریدلری، تروپا قهرمانلرینی ترنم ایتمك ایستیورم. قادموس ایچون شعرلرانشاد ایتمك ارزو ایدییورم. فقط ششتارمك تللری (ئه‌روس) دن باشقه کیمسه ایچون ترنمساز اولمیور. تللری دکیشدیرییور، حتی ششتاریمی بیله دکیشدیرییورم. فقط ششتارم (ئه‌روس)دن باشقه‌سی ایچون فریاد ایتمیور. الوداع، ای قهرمانلر، ابدیاً الوداع! آرتق ششتارم (ئه‌روس) ایچون، یالکز اونك ایچون ترنمسار اولاجق!»

سیمونیدیس ، پیندار وس ایران حربلری زماننده اوچ بویوك شاعر یتشمشدر که اونلرده ئی‌یونی آطه‌لرندن (که‌ئوس)لی سیمونیدیس ایله یکنی باقخیلیدیس و (تب)لی پینداروس (پیندار)در.

سیمونیدیس یونانستانده پك بویوك بر شهرت قازانمشدی. زمانننك الك بویوك رجالیله مناسبات صمیمانه‌ده بولونان بو شاعر ، اهالی ایله‌ده خوش کچینیردی . سیمونیدیسك پری شعری ، ایران حربلرنده فدای جان ایدن محاربلری و قهرمانلری تصویردن متلذذ اولوردی . بو سببدن سیمونیدیس قارطجه‌لیلرك غالبی وسیرا کوزه قرالی هیه‌رون نامنه نشیده‌لر انشادایتمش ، الك صوکنده‌ده (سیرا کوزه) ده وفات ایلمشدر. سیمونیدیسك الك مشهور شعرلری (دانه) حقنده‌کی منظومه‌لریدر. دانه، زه‌وسدن اولان اوغلی ایله برابر بر صندق ایچنده اولدیغی حالده کندیسنی طالغه‌لرك سیر بی‌رحمانه‌سنه تسلیم ایلمشدی .

ئی‌یونی طرزی (نه‌آندریادن)
(موزهٔ همایونده‌در)

سیمونیدیس بو موضوعی شو صورتله ترنم ایدییور : « بوصنعتکارانه یاپیلمش محفظه ایچنده، عقورروزکارلر، پرهیجان طالغه‌لر اورتاسنده، دهشتدن یوزی صاپ‌صاری کسیلمش، یاناقلری کوزیاشلری ایچنده اولدیغی حالده آلینی په‌رسه‌نك باشنه قویارق دیدی‌که: « آه اولادم، اوقدر مضطربم‌که! سن اویویورسك، سنك معصوم قلبك بوطونچ چیویلرله میخلی مدهش محفظه‌ده، کیجه‌نك ظلمتلری ایچنده، مدهش قارانلقلرده استراحت ایدییور. کوزل صاچلرك اوزرندن یوکسك طالغه‌لر کچدیکی زمان، سن ارغوانی اورتولر ایچنه یاتمش، نه بونلری، نه‌ده روزکارلرك زمزمه‌سی ایشتمیورسك. آه! سنك ایچون بر تهلکه موجود اولسه‌یدی مطلقا اونازك قولاقلرك بوسوزلریمی ده ایشیدیردی!»

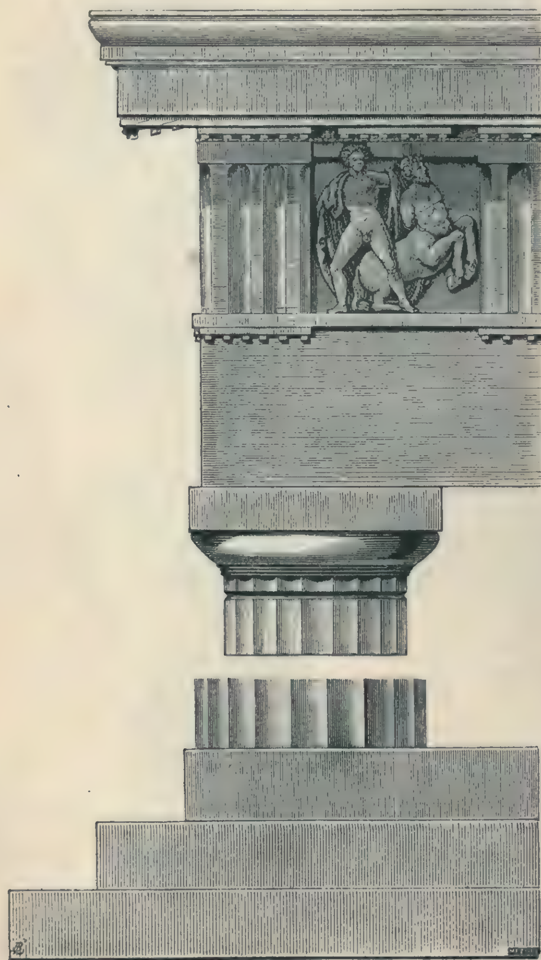
سیمونیدیس اڭ زیاده ئه‌پیغراملرك، مؤثر شعرلرك موجدیدر. سیمونیدیس بو شعرلرنده ترموپیل، سالامین و پلاته‌ئه قهرمانلرینی تبجیل ایلمشدر.

سیمونیدیس، اویونلرده غلبه ایدنلر ایچونده اجرتله شعر یازارمش. سیمونیدیسه ینه بویله مظفر اولمش ایکی قاردش ایچون بر شعر سپارش ایدیلیر. فقط سیمونیدیس بوشعرنده غالبلردن پك آز بحث ایدوب اڭ زیاده قاسطور ایله پوللوکسی مدح ایدر. شعرینی بتیردکدن صوڭرا صاحبلرینه ویرر، اجرت طلب ایدر. فقط بونلر هپ قاسطور ایله پوللوکسك مدح ایدلمش اولدیغنی کورونجه: «کیت، پاره‌یی قاسطور ایله پولکسدن ایسته!» دیرلر. آره‌دن بر مدت کچر. سیمونیدیس بر ضیافتده حاضر بولونور. بر مدت صوڭره سیمونیدیسه طیشاریدن کندیسنی ایکی اجنبی چاغیرییور دیه خبر ویررلر. سیمونیدیس طیشارییه چیقار. آرقه‌سندن‌ده أوك طامی مدهش بر کورولتی ایله چوکر. ضیافتده کیملر وارسه هپسی تلف اولور. مکر بو ایکی اجنبی، قاسطور ایله پوللوکس ایمش. بونلرشاعری اولومدن قورتاره‌رق کندیسنه‌شوصورتله‌بیان‌ممنونیت‌ایتمشلر. ایشته سیمونیدیس حقنده بویله‌برافسانه‌ده موجوددر.

پینداروس یونانستانك لیریك شاعرلری ایچنده اڭ ممتازیدر (۵۲۲-۴۴۸). پینداروس‌ده ایران حربلری دورنده یاشایان شاعرلردن و اسکی بر فامیلیادندر. بالخاصه (دلفی) ایله پك صیقی مناسباتده بولونمشدر. پینداروس دینی آلایلر ومعبود شنلکلری ایچون‌منظومه‌لر، الهیلر ومرثیه‌لرتنظیم ایلمشدر. فقط اڭ‌مشهور شعرلری بویوك وملی اویونلرده غالب کلنلری تبجیلاً یازدیغی ظفر منظومه‌لریدر. محاربه او-یونلرینی اڭ زیاده معبودلرله قهرمانلرك تنظیم ایلدکلرینه قناعت ایلدیکی ایچون پینداروس‌ده دینی شعرلر وجوده کتیرر، اولانجه شدت حسیاتی‌بوشعرلرده ابراز ایدردی. افکار وحسیات دینیه‌یی علویت ونجابتیله پینداروس قدر هیچ بر شاعر تصویر ایده‌مه‌مشدر. پینداروسك شعرلرنده، مثلا: «کندیکی اولدیغك کبی کوستر!» «معبود نه‌در؟ - هر شیدر، بوتون موجوداتدر!» کبی درین حسلری احتوا ایدن مصرعلرده واردر. پینداروس سجیلیایونانیلرینك قارطجه‌لیلرله ئه‌تروسکلره قارشی احرازایلدکلری مظفریتلره، موفقیتلره دائرده برچوق منظومه‌لر وجوده کتیرمشدر.

پینداروس سیراکوزه قرالی هیه‌رون نامنه انشا ایتدیکی منظومه‌ده شو صورتله بیان حسیات ایدییور: «کندیسنه مظفریت تبسم ایدن برانسان نه بختیاردر! آرتق او، حیاتنك متباق کونلرینی لذیذ بر سکونتك سینه‌سنده کچیرر. محاربه‌لرینك معزز خاطره‌لری انك ایچون اڭ بویوك بر سعادتدر. بو خاطراتدن هیچ برزمان محروم اولمیه‌جغنی بیله‌بیله مسرور اولور.
أی‌پری شعرم! هیه‌رونك ناصیه‌سنی ئه‌ئولی ششتارینك حزین نغمه‌لریله تتویج ایدەلم، قوشولرده احراز ایلدیکی مظفریتلره لایق نغمه‌لر ترنم ایلیه‌لم.»

پینداروس، نغمەنك وموزون سوزلرك عاشقیدر. یكانە پرستش ایتدیكی ساز، ششتاردر. ژوپیتەرك آلتون وفیل دیشندن معمول هیكلی كبی پینداروسك شعرلریدە آلتونلر و فیل دیشلریلە مزیندر. پینداروس وفات ایتدیكی زمان، صنعتیدە كندیسیلە برابر نابود اولمشدر.

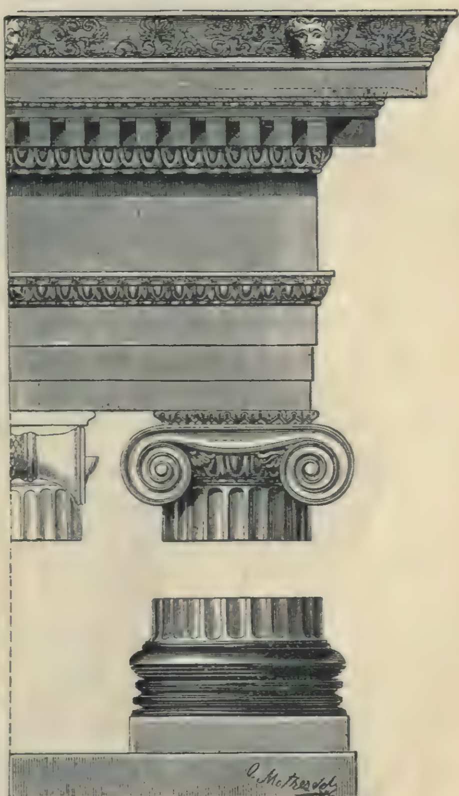

دوری طرزی

صنایعك ایلك دورلری

یونانستاندە شعر ایلك اول داستان ایلە لیریك شعرلردە تكمل ایلدیكی حالدە صنایع نفیسە دها بر چوق زمان فنك مشكلاتنە معروض قالمش، كورولن شیلرلە عالم طبیعتی تصویرە، افكارەرنك وشكل ویرمكە، آثاری قواعد حسنە نظراً امین بر طرزدە ابداعە موفق اولامامشدر. فقط یدنجی عصردن اعتباراً یونانستاندە همان هر شیدە بر سربستلك، بر آزادی حاصل اولمشدر. معماریدە طاش معبدلر سادەلكلریلە اجرای تأثیر ایتمش، صنایع تزیینیەدە معبود تصویرلری ایلە مسابق هیكللری دینج و توانا وجودلریلە كوزللكك بوتون نمونەسنی نظرلرە عرض ایلمش، صنعت ترسیم ایسە چوملك اعمالندە بویوك ومهم بر وظیفە ایفا ایلمشدر. فقط یونانستاندە صنایعك ایلك دورلرندە شرقك پك زیادە تأثیری كورولمشدر.

یونانیلرده روایات وعنعنات‌ده صنایع اوزرینه بویوك بر تأثیر اجرا ایتمشدر. روایته كوره ایلك مبانی لیكیادن كان كیقلوپلر طرفندن وجوده كتیرلمشدر. ایری و آغر طاشلرله (تیرینس) دیوارلرینی انشا ایدن، ایشته بو كیقلوپلردر. بو دیوارلرك انشاسی ایچون كویا آپوللون ایله پوزه‌ئیدون‌ده یاردم ایتمشلردر. معبودلر تخته هیكللردن حظ ایتدكلری ایچون اوزمان هیكللر هپ تخته‌دن اعمال ایدلمشدر. ایشته یونان صنایعنده آتیلان ایلك آدیملر، بونلردر. فقط اخیراً اجرا اولونان حفریات بونك بسبتون عكسنی اثبات ایدییور.

ئی یونی طرزی

یونانیلرك اڭ اسكی صنایعی وجودك، اسلحه، البسه، قاب وأولرك بر چوق اقسامی ایچون یاپیلان تزییناتدن عبارتدر. صنایعك ایلك نمونه‌لری (میكن)ده كشف ایدلمشدر. كیقلوپ دیوارلری مصر فرعونلرینك انشاآت قدیمه‌سنی آندیریر. یونانستانك ازمنهٔ قدیمه‌سنده انشا اولونان سرایلر طاش و كرسته ایله انشا اولونور، طام طاش تمللره مستند دیركلر اوزرینه یاپیلیردی. بو سرایلرده ستونلی صالونلر، بویوك بر آولو، اوطه‌لر و قوریدورلر بولونوردی. دیوارلر طونجدن كللر، آلچیدن چیچكلر ورسملرله تزیین ایدیلیر، دوشه‌مه‌لر خالی طرزنده بویانیردی. انشاآت بو درجه مزین یاپیلدیغی كبی باقیر و قیمتدار طاشلر ایشله‌مكی‌ده بیلیرلردی. معادنی لهمله‌مك، چكیجله دوومك، معادندن قابارتمه لوحه‌لر یاپمق، اوزرلرینی رسملرله سوسله‌مك‌ده معلومدی. دها صوكرا بابلیلردن آناطولی طریقیله یونانستانه ابوالهول

رسملری‌ده انتشار ایتمشدی. اك زیادە ترقی ایدن صنعت، خنجر نامملولری‌اوزرینه یاپیلان رسملردی. بو رسملر مختلف رنكده معدنلرله آرسلان آولرینی تصویر ایدردی. بوطرزده‌یاپیلان معمولاتدن الیوم (وافی‌یو)ده میدانه چیقان ایکی معدنی لوحه‌در. بو لوحه‌لرك اوزرنده غایت جانلی بر صورتده بوغالر تصویر ایدلمشدر. فقط بو رسملرده طبیعته او درجه موافقت موجود دكلدر.

(وافی‌یو)ده بولونان آلتون قابارتمه‌لر (آتنه‌ده‌در)

بو دورده بالخاصه چوملك اعمالاتی‌ده شایان اهمیتدر. چوملكلر اوزرینه بالق، دكز نباتاتی وطالغه‌لر كبی بحری رسملر، جنك آرابه‌لری یاپیلیر، اوزرلری ورنی ایله پارلاق بر صورتده جلالانیردی. فقط دوریلرك مهاجرتندن صوكرا میكەن مدنیتنك اهمیتی قالمامشدی. یونانستانك بر چوق یرلرنده اعمال اولونان چوملكلر اوزرینه هندسی شكللر یاپیلمغه باشلامشدی. طونج معمولات اك زیادە (كرید) و(قبریس)ده ترقی ایتمشدی. قبریسده فنیكه‌لیلرده یونانیلرله برابر اوطوررلردی. بوراده یاپیلان معمولات‌مختلط اسلوبده‌در. رسملرك اساسی‌ده هومەرك داستانلرندن آلنمشدر. چوملك‌اعمالاتنده اك‌زیادە‌ترقی‌ایدن مملكت، (رودوس)در. چوملك اعمالاتی سكزنجی و یدنجی عصرلرده باشلامشدر. چوملكلر اوزرینه یاپیلان بوتون رسملرده یونان داستانلرینك آثاری كورولور. قهرمانلر حقنده‌كی

روایات، یونانیلرك ذهنلرینی او درجه طولدیرمشدرکه، یونانیلر اجنبی عنصرلری هپ کندی صنعتلرینه مزج ایتمشلر، ایده‌مدکلرینی‌ده قبول ایتمه‌مشلردر.

بدنجی و آلتنجی عصرده معماری میکه‌ن دورنده پرنسلرك سطوت و شوکتنی کوسترمك ایچون بورغلر و قبه‌لی تربه‌لر انشا اولونوردی. دها صوکرا بویوك بنالر هپ معبودلره تخصیص ایدلمکه باشلامشدی. یونانستانده مثلا (ده‌لوس)ده، (اوبه)ده طاش معبدلر پك اسکی زماندن‌بری موجوددی. بو معبدلرده معبودك هیکلی بولونان صالون عادتا پرنسلرك صالونلری کبی انشا اولونوردی. دیوارلری رطوبت طوتمیه‌جق وجه ایله انشا ایدیلیر، طاش تمللر اوزرینه تخته دیرکلر قونور، اوزرینه طام یاپیلیردی. فقط یدنجی عصرده انشاآت کاملاً طاشدن‌یاپیلمغه باشلامشدی. حتی اوللری‌عادی طاش قوللانیلیرکن بالآخره کاملاً مرمر استعماله باشلانمشدی.

معبد انشاسنده اساس دائما محافظه اولونوردی. معبدلرده صنعت کوسترمکه او درجه دقت ایدلمزدی. اك زیاده اهمیت ویریلن نقطه، بویوك بر ساحه وجوده کتیرمك، بورایه قربان و دعا ایچون چوق بر نفوسك طوپلانابیلمسنی تأمین ایلمکدی. معبدك اوکنه بر محراب انشا اولونوردی. مغنیلر بوراده بولونور، موسیقیلر و دانسلرله معبودی تبجیل ایدرلردی. یونان معبدلری غایت ساده یاپیلیر و اوچ دائره‌یی حاوی بولونوردی. انلرده: پروناعوس، ناعوس، اوپیسطودوموس ایدی. بونلردن اك اوکده‌کی و اك کریده‌کی دائره نذرلره مخصوص اولان معبد خزینه‌سنه مخصوصدی. هومه‌رك پرنس سرایلری حقنده‌کی تصویراتندن آکلاشیلدیغنه کوره معبدك اوکنده آچیق بر ساحه بولونوردی. معبود هیکلنك بولوندیغی محله (سه‌للا) دیرلردی. بورایه هیچ بر یردن آیدینلق کلمز، عبادت اثناسنده قلبه حزن و عظمت‌ویرمك ایچون بورالرك لوش اولماسنه دقت ایدیلیردی. طام، دوم دوز انشا اولونوردی.

دوری طرزی یونانستانده‌بوتون‌طرز معماریلردن اك اول یالکز ایکی‌طرز رواج بولمشدی‌که‌انلرده (دوری) و (ئی‌یونی) طرزلری ایدی. بونلری بربرندن آییرد ایدن یکانه ماهیت، ستونلرده ایدی. بونلردن باشقه‌اوچنجی بر طرز دها واردی‌که، اوده (قوره‌نت) طرزی ایدی.

(دوری طرزی) آغر و صاغلام، اصوله صوك درجه موافق، يرنده صاپ صاغلام اوطوران دوريدلی برارکك کيبدر. (ئی یونی) طرزی ایسه نارين،ظريف و اويناقدر. دوری طرزندەکی دیرکلرده ستون قاعدەسی یوقدر. بو ستونلر تحتانی انشاآت (سيتیلوباتيسلر) اوزرينه استناد ایدرلر . اوزرلرنده ۱۶ : ۲۰ اولوق واردر . هر اولوق يكديكريله غايت كسكين بر صورتده برلشير . ستونك اصل كوكدەسی اسكی زمانلرده قيصه واوطوراقلی برطرزده ایکن بالآخره دها زيادە بر نارينلك كسب ايتمشدر. ستونك اوزرنده ساده برباشلقايله دوز بر(أپیسيتیلیون)، انك اوستندەده (مەتوپ)، (كيزون) و (زيما) دنيلن قسملر واردر. (زيما) دنيلن اك اوست قسمك اوزرينه اكثريا اوفاق حيوان هيكللری ، انسان رسملری ، سپهالر، خرما داللری و نباتات اويمالری كبی تزيينات قونور . دوری طرزندەکی انشا آت یونانيلرك حس صنعتكارانەسنه ساده بر نمونەدر.

یونانيلر ستونلی صالونلرك طاوانلرينی قارەطاوان شكلندەياپارلر، هوائیمائی بر زمين اوزرينه آلتون يالديزله ظريف يبلديزلر ياپارلردی. یونانيلرده آسياليلر و مصرلر كبی طرز معماریيی دها جانلی بر صورتده كوسترمك ايچون انشاآتی مختلف رنكلره بويارلردی. ديوارلر صيوالی ويا طاشدن ياپيلديغی زمانلر اوزرينه بوياطوتابيلمكايچون برقاتده قاپلامه ياپيليردی . فقط مرمرلرك نه زمانلر بوياتمغه باشلاديغی معلوم دكلدر . یونانيلر معبود هيكلنك بولونديغی دائره ايله ديركلری وباشلقلرك اوست طرفلرينی پارلاق وآچيق صاری رنكه بويارلر، اره يرده ارتباط تشكيلايدن قسملری دها زياده بللیايتمكايچون مثلا چيچك وسيوری يرلری قويو رنكلرلەتلوين ايدرلردی. اكثريا مائی، قويوقيرمزی وصاری رنكلر قوللانيرلردی.

یونانيلرده معبدلرك ايچی غايت سوسلی ايدی . هر طرف پيشمش طوپراق هيكللر ، قيمتدار معدنلر ، رسملر و فيل ديشی هيكللره مزين بولونوردی . معبدلرك ثروت تزييناتی همان خارق العاده دينەجك بر صورتده ايدی . يالكز (دەلوس)دەكی آپوللون معبدنده بر قسمی كوموشدن ، قسم اعظمی فيل ديشی قاقمەلی آلتوندن و يا آلتون قاپلامه ۱۱۰۰ قاب ؛ آرتەميز معبدنده ايسه ينه عين قيمتده ۲۲۶ صو قابیايله مجوهرات بولونمشدی. بونلردن ماعدا ديوارلرده آلتون اكليللرله سلاحلر و قالقانلر آصيلی بولونوردی .

سجیلیاده ثروت ورفاه زیاده اولدیغی ایچون انشا آتده پك بویوك مقیاسده باشلامشدی. اودرجه‌ده که، یالکز (سه‌لینونت)ده آلتی معبددن فضله انشا ایدلمشدی. بونلردن آپوللون معبدینك کنیشلکی ۵۱,۵ ، اوزونلغی ۱۱۷,۵ متره ایدی. قارطجه‌لیلرك بو طرفلرده احراز ایتدکلری غالبیت اوزرینه بو معبد تماماً اکمال ایدیله‌مه‌مشدی. دها صوکرا (سیرا کوزه)ده‌ده بویوك بنالر انشا ایدلمشدی. فقط بوتون بو انشا آتده بر بچیمسزلك واردی. بالآخره قاعدهٔ تناسب نظردقته آلنمش، ستونلر دها نارین انشا اولونمشدر.

آلتنجی عصردن اعتباراً دوری طرزی بسبتون تکمل ایتمش، هر درلو نواقصدن و تأثیرات اجنبیه‌دن قورتولمشـدر. بو طرزده یاپیلان مبانی اك زیاده جنوبی ایتالیا ایله سجیلیاده بولونور. (سه‌لینونت)ده‌کی زه‌وس، (سیرا کوزه)ده‌کی آرته‌میز معبدلری برنوع مبانیدندر.

ئی‌یونی طرزی دوری طرزنده‌کی ستونلر اك زیاده مصر طرز معماریسنی آندیر- دیغی حالده ئی‌یونی طرزی آناطولی صنعتنی آندیرر. بو طرزك طبایع ممیزه‌سنی اك زیاده باشلقلر تشکیل ایدر. بو باشلقلر حلزون شکلنده وغایت نارینـدر. ستونلر، بنانك قاعدهٔ عمومیه‌سی اوزرینه یاپیلماز. هر ستونك کندیسنه مخصوص غایت مزین، برقاچ قتمرلی برقاعده‌سی واردر. ستون بوقاعده اوزرنده اولانجه ظرافت و نارینلکی ایله یوکسه‌لیر. ستونك ۲٤ قدر اولوغی واردر. اولوقلر بربریله کسکین بر صورتده برلشمز. هر اولوق اره‌سنده اینجه بردوزلك واردر. باشلغك اوستنده‌کی (أپی‌سیتی‌لیون، آرخی‌طراو) قسمی اوچ‌قاتلیدر. بونك اوستنده چیچکلرواردر. سیسام، آیاثلوغ و میلاسده ئی‌یونی‌طرزنده انشا ایدلمش بر چوق معبدلر واردی.

دوری طرزی په‌لوپونه‌زده ظهور ایتمش، بورادن پك آز بر زمانده یونان مستملکه‌لرینه انتقال ایلمشدر. حتی ظهور ایتدیکی مملکتدن زیاده بوراارده، یعنی سجیلیا ایله جنوبی ایتالیاده اسکی شکل وطرزینی محافظه ایتمشدر. بوطرز معماری آلتنجی‌عصر اواسطنه کلنجیه قدر بوتون یونانستانده استعمال ایدلمشدر. ئی‌یونی طرزی‌ایسه ایلك‌اول یدنجی عصرده (آیاثلوغ) معبدنده تطبیق اولونمشدر. دردنجی عصرده‌ده بوتون یونانستانده تعمم ایتمشدر.

صنایع تزیینیه

بو دورك صنایع نفیسه‌سنه متعلق آثار، الكزیاده صنایع تزیینیه ایله مناسبتی اولان اثرلردر. بونلرده اسکمله، تخت ومحفظه کبی شیلردر. بومعمولات شرق اصولنده ومعدنی قاقمه‌لرله تزیین ایدلمشدر. الك مشهورلری (اولیمپیا)ده بولونان طونج بر لوحه‌در. بولوحه، اودورده صنایع تزیینیه‌نك نه‌درلو تأثیرات آلتنده

آرخائی زەوس باشی
(لوور موزه‌سنده)

آرخائی زەوس باشی
(آتنه موزه‌سنده‌در)

بولوندیغنی پك واضح برصورتده کوستریر. یونانیلر اجنبی نمونه‌لره تقلید ایتدكلری زمان اشکالی بر امنیت، بر ظرافتله وجوده کتیرمشلر، کندی اختراعات فکریه‌لریله بر شی وجوده کتیرمك ایستدكلری زمان ایسه ابتدائیلکدن قورتولامامشلردر. عنعنات، صنایع تزیینیه اوزرینه‌ده بویوك بر تأثیر اجرا ایلمشدر. بونك الك کوزل نمونه‌سی، (کیپسه‌لوس محفظه‌سی) ایله (آمیقلای)ده بولونان (آپوللون تختی)در. بوتخت، مغنیسالی باتیقلیس طرفندن اعمال اولونمشدر. اصل تخت، اخشابدر. آرقه‌لغی اوزرنده بر چوق اساطیرلر رسملری واردر. هیئت عمومیه‌سنده او درجه بر تناسب وارتباط موجود دکلدر. فقط بو دورك ترقیات صنعتکارانه‌سنه الك کوزل نمونه، ١٨٤٦ده موسیو فرانسوا طرفندن (آلوزییوم) مزارلرنده کشف ایدیلن والیوم (فلورانسه)ده بولونان وازودر (صحیفه ١٦٩). بووازونك اوزرنده‌یه‌له‌وسك،

دكز معبودەسى تەزەوس ايله ازدواجى، تەزەوسك دانسى، هەفائيس طوسك وطننه عودتى وحيوان مصارعەلرى تصوير اولونمشدر.

آپوللون تختى اوزرندەده آپوللونك آلتون يالديزلى بر صنمى موجوددر. بو هيكلك يالكز آياق پارمقلريله يوزى وقوللرى انسان اعضاسيدر. بورادن آكلاشيليور كه دهاباتيقليس دورنده صنايع نفيسه وجود بشرى بويله بسيط، وقوقه طرزنده ترسيم ايتمك خصوصنده اولدقجه ترقى ايلمشدى. بو دورده معبود هيكللرى هپ تختەدن ياپيليردى. بونلره (قسوآنا) ديرلردى. هيكل اعمالنده مرمر قوللانيجه قدر هپ بو هيكللر ايچه تعمم ايلمشدى. اودوره كلنجيه‌يه قدر معبودى كوسترمك ايچون درت كوشەلى ديركلر واخشاب ستونلرله اكتفا ايديليردى. فقط بالآخره هيكللره انسان شكلى ويرمكه باشلانجه بوعادتدن‌ده صرف نظر ايدلمشدى. يدنجى وآلتنجى عصرده صنايع تزيينيەده خارق‌العاده بر فعاليت مشاهده اولونور. بو دورده آثارصنعته برطرزه بر شكل ويرمك غيرتى دها زياده كنديني كوسترمكه باشلامش، معبدلر ومقدس يرلر هپ هيكللرله‌سوسلنمشدى. نهايت آناطولى شهرلرى ايله اطەلر، صنايعك مترقى بولونديغى مملكتلرله تماسه كلهكله بو صنعتلرى‌ده تقليده

آنيك وازوسى
(برلينده‌در)

باشلامشلردى. ايلك اول چناق وچوملك اعمالى (قورەنت)ده، معدن لهمله‌مك اصولى (ساقيز)ده، طونج دوكمك صنعتى (سيسام)ده ترقى ايتمش، بوتون بو صنعتلر مصرليلرله‌يونانيلر بيننده تماس حاصل اولديغى زمان، يعنى پسامتيك دورنده باشلامشدر. دها صوكرا مرمر استعمالى (ساقيز) و(ناقصوص)ده تعمم ايتمشدر. فقط بودورده مراكز صنعتى يالكز (آياثلوغ) و (ميلاس) شهرلرى تشكيل ايدييوردى. بوشهرلرك آثار صنعتنه، مساعئ استادانەسنه الك زياده (پەلوپونەز) ايله (آتيك)ده، دلفى واوليمپيادەتصادف اولنور. آناطوليدن كلن صنعتكارلر يونانستاندەده شخصيتلرينى

کوسترمشلر ، یونان صنعتکارلری بویوك بویوك بنالر انشـاسنه ، صنایع تزیینیه‌ده لطیف نمونه‌لر وجوده کتیرمکه باشلامشلردر. ازجمله بر چوق دیوار هیکللری ایله معبود تصویرلری بو دورك آثارندندر . بو هیکللردن (میلاس) و (آیاثلوغ)ده پك چوق بولونمشدر. (میلاس)ده آپوللون معبدینه کیدن جاده اوزرینه برچوق قادین و ارکك هیکللری یا- پیلمشدی. بوهیکللرده وجودك هربر عضوی او درجه مکمل تجسم ایتدیریله‌مه‌مشدر. کذا (آیاثلوغ)ده‌ده اولدقجه مترقی بر صنعته دلا- لت ایده‌جك سـتون رسملری بولونمشدر . اولیمپیاده بر (هەرا) ماسکه‌سی کشف ایدلمشدر. بو ماسکه‌ده کوز قاپاقلری غیرمنتظم دوداقلر حدندن زیاده اینجه، قولاقلر قالقیق در . حاصلی بو دوره عائد قابارتمه‌لرك برچو- غنده ابتـدائیلك ، طبیعته عدم مطابقت موجوددر. فقط بوتون بو آثاردن آکلاشیلیور که یونانستان صنایعنه

قوره‌نت وازوسی
(مونیخده‌در)

خاص برطبیعت ممیزه موجوددر: اوده بربرندن صوکرا کلن صنعتکارلرك یکی شکللر ایجادینه غیرت ایتمیوب بالعکس اسکی شکللری اکمال وصیت وشهرتلرینی‌ده الك زیاده اوته‌دن بری موجود شکللری محافظه‌یه دقت‌واعتنا ایله ادامه ایتملریدر. بوکا الك کوزل نمونه، (آپوللون دوته‌نه آ) هیکلیدر (صحیفه، ۱۱۳). بوهیکل مصر آثار صنعتنه تقلیداً وجوده کتیرلمشدر . فقط بو هیکل ، اوته‌دن بری تعقیب اولونان طرزده دکلدر. بالعکس طبیعته اولدقجه موافق، اعضای بدن اولدقجه طبیعیدر . صنعتکار بو اثرنده طبیعتی اییجه تدقیق ایتمشدر.

یونان صنعتکارلرینك طبیعتی تدقیق ایتملرینه (پاله‌سترا)لرك، جناستیق محللرینك نافع برتأثیری اولمشدر. صنعتکارلر بورالره کلیرلر، اعضای بدنك هردرلو وضعیتلرینی سیر ایدرلر ، کوره‌شلرده آلنان وضعیتلرك اشـکالنی ذهنلرنده حفظ ایدرلردی . ایشته بو تأثیر (آپوللون‌دوته‌نه آ) هیکلنده تماماً کورولور . بو هیکلده کوکسـك تشکلاتی ودیزلر اولدقجه برموفقیتله تجسم ایتدیرلمشدر. فقط تبسم، اوته‌دن بری بوتون

هیکللرده کوستریلن تبسمدن فرقلی دکلدر . آرخائی یعنی دور قدیمه منسوب هیکللرده تبسملر دائما بو شکلده کوستریلیر. (رودوس)ده میدانه چیقان و الیوم موزهٔ همایونده بولونان باش‌ده بوکا بر مثال تشکیل ایدر (صحیفه، ٤١).

اسکی پەلوپونەز طرزنده ، ئی یونی صنعتکارلریله تماس حاصل اولنجیه قدر وجودك شکلی قواعد هندسیه‌یه نظراً یاپیلیردی. بو دورده اعمال اولونان هیکللرده آلتون وفیل دیشی استعمال اولنور. مه‌توپلرله جبهه‌لر معبود وقهرمان افسانه‌لرینه کوره یاپیلمش قابارتمه‌لرله تزیین ایدیلیردی. بو قابارتمه‌لرك اك مهمی (سه‌لینونت)شهرنده بولونان قابارتمه‌لردر. بوشهر قبل المیلاد یدنجی عصرده تأسیس اولونمشدر. قابارتمه‌لری تشکیل ایدن رسملرده باجاقلرك یالکز پروفیل طرزنده کوسترلمسی، وجودك اوست قسمنك ایلری‌یه‌دونوك بولونماسی اك زیاده آثور صنعتنی آندیرر. سجیلیاده یاپیلان آثار صنعتنده بر مسلك موجود اولمادیغی حالده آتیك آثارنده برمسلك موجود اولدیغی تماماً کورولور. شمدی‌یه قدر الده ایدیلن آتیك هیکللری هپ ایران حربلرندن صوکرا قالان انقاضدن عبارتدر. بو انقاضك احتوا ایلدیکی هیکللر قبل المیلاد ٤٨٠ سنه‌سنه قدر یاپیلان اثرلردر. بو اثرلرك کافه‌سی‌ده ماهرانه یاپیلمشدر. ایران حربلرندن صوکرا بولونان آثاردن برچوغی قبل‌المیلاد آلتنجی عصرده اعمال اولونان هیکللردر. بو هیکللرده فوق‌العاده برحریت صنعت موجود دکلدر. فقط بردرجه‌یه‌قدر طبیعته موافقت واردر. استعمال اولونان‌مالزمه، تخته وفیل دیشی ایله مرمردر. آلتنجی عصرده موجود صنعتکارلرك استادی هاله‌لایداس‌در. کذا (سی کیون)ده قاناخوس ، (آ کینه)ده‌ده قالون واوناطاس‌در. اوناطاس، طونجدن غایت بویوك معبود وقهرمان هیکللری ایله اشخاص تاریخیه

آتیك وازوسی (ویانه‌ده‌در)

هیکللری وجودە کتیرمشدر. أکینە صنعتنك اك مهم اثری (آتەنە) معبدیدر . بو معبدك قابارتمەلری ١٨١٢دە (مونیخ)ە نقل ایدلمشدر (صحیفە،١٠٧).

آتنەدە بالخاصە تیرانلر دورندە حیات صنعتکارانەدە فعالیت حاصل اولمشدر. پیزیسطراطوس دورندە ثروت ورفاه آرتمش، مواصلات تجاریەدن نافع ثمرەلر حاصل اولمش ، اجنبی مملکتلردن بر چوق شاعرلر کلەرك آتنە باشـقە بر رونق کسب ایلمشدر. حتی (آیائلوغ) و (سیسام)دەکی او جسیم ئیونی معبدیلە عظمت نقطۀ نظرندن رقابت ایدە بیلەجك وجەایلە اولیمپ زەوسنەدە بر معبد انشاایدلمشدر. بو تاریخدن اعتباراً شرقلك نارین، ومزین آثار صنعتی آتنەیەدە انتقال ایتمش، ساقیز، ناقصوص، پاروس وسیسامدن کلن برچوق صنعتکارلر مرمر استعمالنی بورادەدە تعمیم ایلمشلردر. حتی أکینە وپەلوپونەزدن کلن صنعتکارلر مزین ونفیس اثرلرینی (آقروپولیس)دە عمومك نظر تماشاسی اوکنە وضع ایلمشلردر. بودورە عائد اولمق اوزرە (آقروپولیس) خرابەلرندە اون‌درت قدر قادین هیکلی بولونمشدر. بونلردن بعضلری یپ‌یکی، حتی بویالری بیلە بوزولمامشدر. هیکللردە تبسملر اولدقجە طبیعی، البسە قیوریملری موافق، کوزلر سیوریدر. بو دوردە معلوم اولان آتنە صنعتکارلرینك اك مهمی اوتەنوردر. تیرانلر آتنەدن طرد اولوندقدن صوکرا اوتەنور، تیرانلری اولدیرن هارمودییوس ایلە آریسطوکیتونك طونج هیکللرینی یاپمغە مأمور اولمشدر. بو هیکللر سرخس طرفندن ٤٨٠ تاریخندە (أقباتان) شهرینە کوتورلمش، فقط ٢٠٠ سنە صوکرا اسکندر تکرار آتنەیە کتیرلمشدر.

بو دوردن قالمە آثار صنعت ایچندە بر چوقدە مزار طاشلری واردر . بو طاشلرك بر چوغی طار، یوکسك وچیچکلرلە مزین (ستەل)لردن عبارتدر. بونلرك اك مشهوری آریستیون نامندە بر هوپلیتك مزار طاشیدر (صحیفە، ٨١). بو طاشدە طبیعت پك کوزل تقلید ایدلمش ، غایت دقتلی چالیشلمش ، تناسبە صوك درجە رعایت اولونمشدر . کذا بو کبی مزار طاشلرندە سادە البسـەلی، مسلح ارککلر، اوق ویا دائرە طونان کنجلردە تصویر ایدلمشدرکە، بودە اودوردە جنکە وحربجویانە تعلیملرە پك زیادە اهمیت ویرلدیکنە دلالت ایدر. بو طاشلردە کذا بویا استعمال ایدیلەرك اثر صنعتدن دهازیادە بر تأثیر پیدا اولمسنەدە چالیشلمشدر. یالکز برونك اوزون، چکەنك سیوری یاپیلماسی کبی اودورە خاص بعض نقصانلر واردرکە، بونلر بر درجەیە قدر طبیعیلکە مغایر عد اولونابیلیر.

نی یونی مسلکی (آتیك)ده تعمم ایتدیکی کبی شمالی یونانستانده، تسالیا وماکدونیاده‌ده حیات صنعتکارانه ترقی ایتمکه باشلامشدر. بر چوق صنعتکارلر و متفکرلر مسلکلرینه هپ بورالرده باشلامشلردر. بوتون بو صنعتکارلرك وجوده کتیردکلری هیکللر دائما دین ایله ارتباطنی محافظه ایلمشدر. بودورك، دها طوغروسی آرخائی دورینك الك کزیده اثرلری، زه‌وسك طونجدن یاپیلمش برباشی، ناپولیده بر آرته‌میز هیکلی ایله برده باشسز وقولسز آته‌نه هیکلیدر.

رسم، چوملك اعمالی بویا، معماری ایله صنایع تزیینیه‌ده آثاره برشدت وصنعت ویرمك ایچون قوللانلدیغی کبی چوملك اعمالنده‌ده قوللانلمشدر. بویانك هیکللره صورت تطبیقنی کوسترن الك کوزل اثر، (قلازومه‌ن)ده بولونان بویالی بر لحددر.

هیکللری لطیف رنکلرله بویامق صنعتی (آتیك) قطعه‌سنه (نی یونی) دن انتقال ایلمشدر. کذا وازولری بویامق صنعتی‌ده بورادن انتشار ایلمشدر. بوصنعت (خالکیس)، (أکینه) و(قوره‌نت)ده ترقی ایلمشدر. چوملك اعمالنده الك زیاده شرق آثار صنعتنك تقلید ایدلدیکی کورولور. بو قابلر فنجان ویاغ قابلرندن عبارتدر. اوزرلرینه یاپیلان رسملرده آرسلان، وپانته‌ر رسملریله افسانه طرزنده رسملر، ابوالهولر وچیچکلردر. فقط بالآخره بو طرزده متروك قالمش، چوملکلر اوزرینه هراقلیس حکایه‌لری، که‌نطور محاربه‌لری، تروا حربلری ترسیم ایدلمش، حتی بو رسملری آکلامق ایچون بعض تعریفات‌ده یازلمشدر.

آلتنجی عصرده یاپیلان وازولر هپ قاره رسملی آتیك وازولریدر. بونلرك بر چوغی أتروری مزارلرنده بولونمشدر. بو وازولرده اولدقجه بر اثر صنعت موجوددر. هیئت عمومیه‌لرنده برتناسب، رسملرنده بر طبیعیلك واردر. رسملرك اکثری کولکه شکلنده‌در. وازو اعمالنده الك چوك صنعت کوسترن، نیقوسته‌نیس‌در.

آتیك وازولری ایچنده بالخاصه جنازه قابلری ایله مکافات وازولری‌ده حائز اهمیتدر. جنازه قابلری مزارلره قونور، مکافات وازولرینك اوزرینه‌ده جنك ومعبود رسملری یاپیلیردی. فقط بالآخره بو رسملر برقات دها مکمللشدیرلمش، اثر صنعت وجوده کتیرمکده دها زیاده بر سربستی ابراز ایدلمشدر.

اون اوچنجی فصل

آتیك دورنده شعر، تیاترو، تاریخ، فلسفه

(قبل المیلاد ٥٠٠ — ٣٣٦)

آتیك دورینك طبایع عمومیه‌سی یونانیلر، باربارلره معاملك ومربیلك ایتمكه باشلادقلری تاریخدن اعتباراً بوتون افكار اوزرینه صاچیلان معرفت ضیالرینك منبعنی (آتنه) تشكیل ایدییوردی. آتنه ، ایران حربلرندن صوكرا بو موقعی احرازه باشلامش ، عموم یونان عالمنك مركز علمی و فكریسی اولمشـدی . هومه‌ر دورنده نصلكه هر لمعهٔ ترقی ئی‌یونیدن ظهور ایدییور، هر طرفده بر اویانیقلق، بر صنعت محبتی پیدا اولیورایدیسه، آتیك دورنده‌ده بو وظیفه‌یی (آتنه) و دها طوغروسی آتیك قطعه‌سی ایفا ایلیوردی . ئی‌یونیلیلر اجنبی فكرلرینی، اجنبی صنایعنی، اجنبی مودالرینی قبول ایتمشلر، فقط بونلری كندی اخلاق و طبایع ملیه‌لرینه اویدرمق ایچون دائما دكیشدیرمشلردر. فیریكیا موسیقیسی، مصر وبابل صنعتی، لیدیالیلرك ذوق آمیز طرز حیاتی بورالره‌ده اجرای تأثیر ایتمش ، ئی‌یونیده ذوق حیاتی، زینت و دبدبه‌یی اویاندیرمغه خدمت ایلمشدی . ایشته بواجنبی مؤثراتی آتنه‌ده قبول ایتمش، فقط عین زمانده كندی اقتدارینی، قابلیت تكملیه‌سنی‌ده ابراز ایلمشدر .

درام، ایلك اول آتنه‌نك فیضناك سمالری آلتنده چیچكلنمشدر . خطابت

و بلاغت ایسه آتنه‌میدانلرنده، آغورالرده حقیقی برصنعت حالنه کلمشدی. سیاسی مجادله‌لر آتنه‌ده وجود بولمشدی . سوقراتیس زماننده اعتباراً آتنه‌نك هر کوشه‌سنده فلسفی فکرلر نشوونما بولمغه باشلامشدی . کذا صنایع نفیسه ایله رسم‌ده آتنه‌ده ترقی ایلمشدی. آتنه‌ده یتیشن رساملر طبیعتی دائمی صورتده تدقیق ایدییور، قواعد فن وصنعته دائما رعایت ایلیوردی. وجوده کتیریلن بدایع آثارده اینجه کوزللکلر، معنیدار لطافتلر ، جاذبه‌دار آهنکلر بولونماسنه ، بوتون اثرلرده بر حس و حیات موجود اولماسنه دقت ایدیلیوردی . واقعا یونان قومی اره‌سنده باطل اعتقادلر ، خرافه آمیز فکرلر یوق دکلدی . فقط بوحساس وبدیعه پرور قوم، عین زمانده حیات صنعتکارانه‌ده بویوك بر اثر کمال کوسترمکه موفق اولیوردی.

آتنه بو ترقی‌یه ایران حربلرندن صوکرا واصـل اولمشدی . آتنه‌لیلر بو حربلرده یونانستانك استقلالنی قورتارمق ایچون فداکارلغی، قهرمانلغی ، ملیت محبتنی هر شیئه ترجیح ایلمشلردی. حربدن صوکرا ایسه آطه‌لرده بولونان بوتون یونانیلرك اداره‌سنی کندیلری درعهده ایتمشلر، انلره قارشی سیاسی و فکری بر تأثیر اجرا ایلمشلردی. بو اثناده سیرا کوزه یك پارلاق بر دوره داخل اولمشدی. سیرا کوزه قرالی هیه‌رون سجیلیا آطه‌سنی اجرتلی عسکرلرله قارطجه‌لیلره قارشی مدافعه ایتدکدن صوکرا سیرا کوزه‌یی یونان شهرلرینك اك بویوك و اك پارلاق شهرلرندن معدود اولابیله‌جك بر مرتبه یه ایصـال ایلمشدی . (سـه‌لینونت) و (آغریغونت) ده جسیم معبدلر انشا اولونیور، سرای قرالیده شاعرلر و فاجعه نویسـلر جاذب بر مجلس عرفان تشـکیل ایدییوردی . حتی فاجعه نویس شهیر أسخیلوس (أشیل)، حیاتنك صوك زمانلرینی بوراده کچیرمشدی . فقط سیرا کوزه قراللغنك انقراضندن صوکرا بو پارلاقلق‌ده سونوب کیتمشدی .

بو صره‌ده آتنه کورفزنده صنایع و تجارت ترقی ایدییور، (أکینه) آتنه‌یه قارشی رقابت ایده‌میوردی.

بالخاصه آرغولید حوالیسی، حاوی اولدیغی قوهٔ صنعتکارانه ایله یونانستانده مهم بر موقع اشغال ایدییوردی. یونانیلر ذوق و صنعته مجلوب اولملقله برابر دینی شهرلره اعتبار ایتمکدن‌ده خالی قالمیورلردی . (دلفی) معبدنده‌کی کاهن ایران حربلری اثناسنده آرتق افلاس ایتمش، سوزلری قطعیاً طوغرو چیقمامش، یونانستانه

قارشی اسکی نفوذینی محافظه ایده‌مه‌مشدی. فقط خلق ینه بو کاهنك نصیحتلرینی دیکلیور، (دلفی)یه بر چوق شهردن هدیه‌لر ، نذرلر کتیریلیوردی . کذا اولیمپیاده اهمیتنی محافظه ایلیوردی. بوتون یونان ملتنك موعد ملاقاتنی تشکیل ایدن بوواسع میدان، اك کزیده اثر صنعتلرله تزیین اولونیوردی . استقلال حربلرینك الك فجیع

هه‌رودوت اولیمپیاده تاریخنی اوقورکن توکیدیدیسك دیکله‌مسی

صفحه‌لرینی قید ایدن هه‌رودوت، بو هیجانلی صحیفه‌لری اولیمپیاده اوقویور، خطیب شهیر غورغیاس یونان قومنی اسکی دورلرك فضائلنه ارجاع ایچون پارلاق نطقلرینی بوراده ایراد ایلیوردی .

دها طوغروسی یونانستانك ترقیات مستقبله‌سی آرتق هپ آتنه سایه‌سنده وجودبولیوردی. آتنه برجی یکیدن تحکیم ایدلمشدی. ایران حربلرینك قانلی وسیاه انقاضی بورادن قالدیرلدقدن صوکرا یکی وبیاض هیکللر، تمیز وروحنواز قابارتمه‌لرله نظرلر تنور ایتمکه باشلامشدی. شعرده الك زیاده (تراژه‌دی) رغبت قازانیوردی . ایران حربلرینك فجیع صفحه‌لری ، قوماندانلرك فضیلت و خطالری تماميله کو-رولمشدی . بونلرك هر بری، فاجعه‌لر ایچون بر زمین تشکیل ایدییوردی .

(تراژه‌دی)ده اك چوق تمیزایدن أسخیلوس‌ایدی. دها صوكرا (دیونیزوس) تیاتروسنده (قومه‌دی)ده ظهور ایتمكه‌باشلامشدی. رسمده اك‌زیاده ترقی‌كوسترن، پولیغنوط ایدی. كذا صنایع تزیینیه‌ده ترقی ایلمشدی. فیدیاسك دهاسی آتنه سما-لرنده اولانجه موفقیتیله پارلامغه باشلامشدی. په‌ریقلیسك رفیق خاصی اولان بو بویوك صنعتكار آتنه‌یی نفیس اثرلرله تزیین ایدییوردی.

پلوتارخوس، فیدیاسك بوآثارندن، په‌ریقلسك‌ذوق‌صنعتكارانه‌سندن بحث‌ایدركن‌دییوركه: «بوتون بو مبانیده شایان حیرت برعلویت، تقلیدی غیر قابل برنزاهت، برظرافت موجوددی. صنعتكارلرك همان كافه‌سی‌ده رسمده‌كی علویته اثرده‌كی تكامل ایله تفوق ایتمكه چالیشمشلردی. اك زیاده موجب حیرت اولان جهت‌ده، بو آثارك فوق‌العاده بر سرعتله وجوده كتیرلمش اولماسی ایدی. بر اثرلرك كافه‌سی آنجق بر چوق عصرلرده، متعدد بطنلرده وجوده كله‌بیلیر ظن اولونوردی. حالبوكه جمله‌سی‌ده یالكز بركشینك مترقی وقیصه دور اداره‌سی هنكامنده وجوده كلمشدر. په‌ریقلیسك آثارنی اك زیاده شایان حیرت كوسترن بر شی وارسه اوده آز بر زمانده اكمال ایدیلن بو نفیس اثرلرك عصرلرجه پایدار اولابیلمسیدر. بو اثرلرك هر بری هنوز بیتدیكی صره‌ده بیله كندیلرنده بر آنتیقه لطافتی موجوددی.»

فقط صنایع نفیسه‌یی ترقی‌ایتدرمك، په‌ریقلیسك ایفا ایلدیكی وظیفه‌نك‌یالكز بر صفحه‌سی ایدی. ذكا و دهاسنی صنایع نفیسـه‌ده كوسترن، تربیهٔ بشریه‌ده بر بدیعهٔ خیالیه‌تعقیب ایدن بوبویوك‌ذات، عین‌زمانده سیاسی مجادله‌لرله‌ده‌اوغراشمش، آتنه حیات سیاسیه‌سنده‌ده مهم بر موقع اشغال ایلمشدی. آتنه خلقنی یك وجود بر ملت حالنه كتیرمك په‌ریقلیسك یكانه هدفی ایدی. دها طوغروسی یونان قو-منده موجودتمایلات، سفاهته منجراولمیه‌جق درجه‌ده حسنه‌مجلوبیت، علوم وفنونه محبت، حیات عمومیه‌یه اشتراك، هردرلو آثارصنعتده ابراز شخصیت كبی اوصافدن عبارت‌ایدی‌كه، یونانیلر بوخصوصده بشریته رهبرلك وظیفه‌سنی ایفا ایدییورلردی.

په‌ریقلیسك أوی حس صنعتك، ذوق بدایعك مركزی ایدی. فیدیاس، معبودلره خیالی شكللرویره‌رك اهالینك اعتقاداتنه نزاهت‌بخش‌ایدییور، صوفوقلیس طنان و آهنكدار تصویرلریله معبودلری‌تبجیل ایدییور، نی‌یونیدن كلن عالملر شرقك بوتون غریب و روحپرور افسانه‌لرندن تجرید فكر ایدرك نظام كائناتی آكلامغه چالیشیورلردی. بونلر اسكی عالم اساطیرك كثیف و جاذب بولوطلرینی حقیقت ضیاسیله‌طاغیتمغه، پارچه‌لامغه موفق اولیورلردی. بونلردن برچوقلری، ازجمله میلا-سلی هیپوداموس، حكومتلر كبی شهرلری‌ده یكیدن بنـایه چالیشیوردی.

یونانستانی صنعتی ، بدایعی و انافس آثاری ایله پارلاتان بو فکر انتباه، الڭ زیاده میلاسلی آسپازیانڭ بولوندیغی محیطده حکم فرما اولیوردی . پەریقلیسڭ معشوقهٔ وجدانی اولان بو دلبر قادین، حسن ایله فکری شخصنده جمع ایتمشدی. آسپازیانڭ محیطی آتنه رجالی ایله طولیور، هرکس بو رایه زوجه‌سنی‌ده برابر کتیرییور، شو صورتله قادینلرده حیات عمومیه‌یه اشتراك ایتمش اولیوردی. پەریقلیس، اوزمانه قدر بوتون وظیفه‌لری صرف أو ایشلرینه منحصر قالان جنس لطیفی حیات صنعتکارانه‌یه ، ارککلر عالمنه‌ده اشتراك ایتدیرییوردی. پەریقلیس، اسکی اعتقادی فنون جدیده ایله برلشدیرمش، آتنه حیات اجتماعیه‌سنی فوق العاده یوکسلتمشدی .

بو تاریخدن اعتباراً آتنه‌ده علمه، صنعته، حکمت بدایعه بر مجلوبیت حاصل اولمشدی. بوتون خلق صنعتکارلرڭ وحکمانڭ افکارینه رعایت ایتمکه باشلامشدی. فقط صوفیونڭ ظهوری حیات عمومیه ایچون بر تهلکه تشکیل ایلمشدی. صوفیون واقعا اطرافلی بر فکر انتباه حاصل ایدییور ، حقیقتی کشفه اولانجه مساعیسی ایله صرف غیرت ایدییوردی؛ فقط عین زمانده موجود اعتقاداتی‌ده کاملاً صارصیور، زیر و زبر ایلیوردی. صوفیونڭ تأثیریله اویله‌لری میدانه چیقمشدی که بونلر اسکی اخلاقی هیچ قبول ایتمیورلردی. خصوصیله پەلوپونه‌ز حربلرندن صوکرا آتنه خلقنده بر خودپسندلك پیدا اولمشدی . آلکیبیادیس کبی هوائی مشرب دهالر، قیریتیاس کبی تیرانلر اهالی‌یه نمونهٔ امتثال اولیوردی .

بو دورده آتنه‌نڭ یتشدیردیکی الڭ بویوك ناصیه‌لر، اوریپیدیس ایله سوقرا-تیس ایدی. بو ایکی ذات حقیقت وانسانیت نامنه مجادله ایتمشلردی. اوریپیدیسدن صوکرا حیات فکریه‌ده شعرڭ حاکمیتی آزالمش، بونڭ یرینه نثر قائم اولمشدی. یکی برشی وجوده کتیرمك ایسته‌ینلر اثرلرینی مطلقا محاوره طرزنده یازارلردی. بو کبی محاوره‌لرده الڭ بویوك دها کوسترن ذات، افلاطون (پلاطون) ایدی. افلاطون الڭ رقیق افکار فلسفیه‌یه الڭ شاعرانه برشکل وقوت بخش ایتمشدی. کذا علوم وفنونڭ قرالیچه‌سی مثابه‌سنده اولان فلسفه ایله برابر فنون صحیحه‌ده ترقی ایتمکه باشلامشدی. (آبده‌را) لی ده‌موقریت ایله شمالی یونانستانده یتیشن دهالردن آریستطالیس (آریسطوته‌لیس) بو خصوصده بویوك بر ذکا ابراز ایتمشلر ، یونان علم و فنی اصوله موافق بر صورتده جمع و تلفیق ایلمشلردی. کذا علم بیان‌ده ترقی ایدییوردی . بلاغت بر

واسطهٔ سياست اولارق قوللانيليور . خطابت حيات عموميه‌ده بويوك بر قوت وظيفه‌سنى كوريبوردى . ده‌موسته‌نيسك نطقلرى يونانيلرك حريت مجادله‌لرينى متعاقب ركز ايده‌بيله‌جكلرى هيكللرك الك وطنپرورانه‌سنى تشكيل ايده‌بيلير . رسمده ايسه الك برنجى مرتبه‌يى ئى‌يونيليلر احراز ايديبوردى .

آتيك دورى يونانستانك ايلك انقراض علامتلرينك ظهور ايتديكى بر دوردى . بو دورده واقعا حيات سياسيه سونمكه يوز طوتمش ، منافع عامه نامنه فداى نفس ايتمك حسى زائل اولمشدى . فقط ساحهٔ فن و صنعتده او درجه عالى ذكالر يتشمشدركه ، بونلرك آثار صنعتى يونان قومنك دها بيكلرجه سنه‌لر بشريتك انسال مستقبله‌سنه اجراى تأثير ايتمسنى تأمين ايلمشدر .

شعر و موسيقى ايران حربلرندن صوكرا يونانستان سياسةً بويوك بر موقع احراز ايتمكه باشلامش ، بو صره‌ده شعرده اوچنجى بر طرز پيدا اولمشدى . بوده (تراژه‌دى) ايدى .

واقعا يونانستانده دها اولده معبود وقهرمان حكايه‌لرينى اساس اتخاذ ايدرك تماشالر ترتيب ايدرلردى . حتى حيات روز مره‌يى‌ده تماشا حالنه قويمغه غيرت ايديليردى . فقط تياترونك اصل صنعت حالنه قونولماسى ايلك دفعه (آتيك) ده ، ايران حربلرى اثناسنده باشلامشدى . انسانلرك ، اوته‌دنبرى آليشدقلرى مشغو-ليتلرك ساكن و آسوده محيطندن چيقه‌رق محاربه‌يه كيريشمه‌لرى ، قوت وثروتلرينى محاربه اغورنده صرف ايتملرى ، حيات مليه‌ده‌كى بوتون علويتلرك ميدانه چيقماسى ، مقدرات بشريه حقنده درين بر فكر پيداسنه سبب اولمش ، مع‌مافيه اساطيره ويريلن اهميت اورتادن زائل اولامامشدى . بونك ايچون ليريك شعرلرله داستانلرك شكل صنعتكارانه‌سى باقى قالمشدى . فقط بونلرده ينه بر يكيلك موجوددى . مثلا سيسامل خوريلوس (پرسه) حقنده بر منظومه يازمشدى . بو شعرده موجود تصورات ، او زمانه قدر خلقك (پرسه) حقنده بيلديكى شيلردن بسبتون باشقه ايدى . شعرلرده دها زياده بررقت ، برحزن واردى . (قوله‌فون)لى آنتيماخوس الك زياده بدبخت عشقلرى ، آجى كوز ياشلرينى تصوير ايلمشدى . اسكندر زماننده صوكرا بو طرزده يازيلان شعرلر مودا حكمنه كيرمشدى .

يونان قومنك حياتنده الك مهم تأثير اجرا ايدن شعرلر ، (ديتى رامب)لرايدى .

دیتی رامبلر، دیونیزوس شرفنه یازیلان شرقیلردن عبارتدی. بو شرقیلر موزیقه ودانس ایله برابر سویلنیردی. موزیقه‌یه اك زیاده موافق کلن شعرلر، (مدللی)لی آریبونك شرابنامه‌لری ایدی. بو طرزده انشاد اولونان شعرلر (آتنه)ده هرمیبونلی لازوس واسطه‌سیله تعمم ایتمشدی. یونانیلر اون قبیله‌دن بشر مغنی انتخاب ایدرلر، بونلر دیونیزوس محرابنك اطرافنده شرقیلر ترنم ایدرلردی. په‌ریقلیس موسیقی مسابقه‌لری‌ده آچمش، حتی برده (اودییون) کشاد ایلشدی. بو بنا، سیرجیلره مخصوص قدمه‌واری یرلری حاوی اولدیغی کبی طامی‌ده سرخسك چادری بچیمنده یاپیلمشدی. ایشته بوصورتله آتنه لیریك وموسیقی صنعتك عادتا مرکزی مقامنه قائم اولمشدی. یونانستانك بر چوق یرلرندن موسیقی مراقلیلری ایله بسته‌کارلر هپ آتنه‌یه کلیرلردی. فقط بو بسته‌کارلر یالکز شعر بسته‌له‌مزلردی؛ کندیلری‌ده عین زمانده برر شاعردی. شعر ایله آهنك بر دماغدن چیقاردی.

موسیقیده وقوعه کلن بو تجدده قارشی بعض مخالفلر ظهور ایتمشدی. فقط خلقك رغبتی بونلره غلبه ایتمش. موسیقینك تجددی ایله برابر عاداتده‌ده بر تحول حصوله کلمشدی. یکی موسیقی ایچون اك زیاده ترجیح اولونان آلت (لیر، ششتار) ایدی.

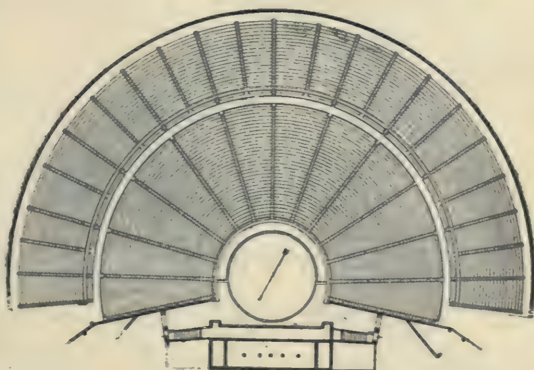
یونانستانك اك بویوك دیتی‌رامب شاعرلری مه‌لانی‌پیداس ایله فیلوقسه‌نوسدر. بونلر، موسیقی‌یه اك زیاده مراقی اولان سیرا کوزه تیرانلرینك سراینده اوطوررلردی.

تیاترو یونانیلرده تیاترونك منشائی لیریك شعرلردر. تیاترو طوغرودن طوغرویه شعردن ظهور ایتمشدر. تیاترو یونانیلرده دینی وملی بر تماشا ایدی؛ هر کون اکلنمك ایچون ویریلن اویونلردن عبارت دکلدی. اویونلر سنه‌ده بر دفعه، اکثریا ایکی سنه‌ده برویریلیردی. بوتیاترولرده اوینانان پیه‌سلر خلقك مظهر قبولی اولنجه برقاچ دفعه اوینانیردی. دیونیزوس شنلکلری نیسانده، یعنی شرابك هنوز باشلادیغی موسملرده یاپیلیردی. نیسان اولور اولماز بوتون یونانستاندن، سجیلیا وآناطولیدن فوج فوج اهالی، اکلنمك، بدایع صنعتدن استفاده ایتمك ایچون آتنه‌یه کلیرلردی.

تیاترو، بدایتده مجانی ایدی. فقط بالآخره اجرتلی اولمشدی. اوزمان بوندن یالکز زنکینلر استفاده ایدییور، فقرا بدایع صنعتی تماشادن مستفید اولامیوردی.

آتنه ايسه صرف‌ده موقرات بر حكومت اولديغى ايچون پەريقليس بر قانون وضع ايتمش، بو قانون موجبنجه آتنه‌ده اهل‌وطندن هرفردتياترويه كيرمك ايچون يالكز ايكى(اوبول) ويرمكه مجبور طوتولمشدى. بونك برى بر پاره‌سى، اوبرى‌ده شكر، چوره‌ك وليموناطه پاره‌سى ايدى.

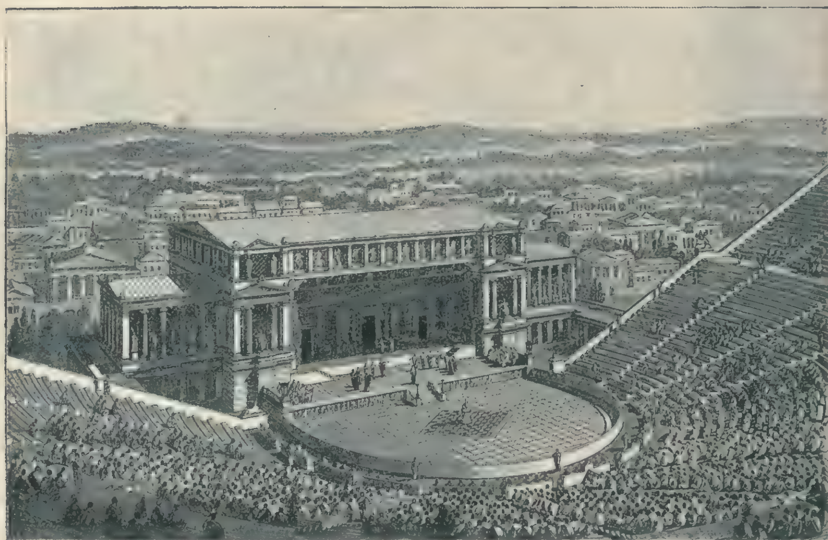
يونانيلرده تياترونك بويله مجانى دينه‌جك بر درجه‌ده اولماسى، دينى وملى برشى اولماسندندى. تياترو عادتا برمسابقه محلى ايدى. تياترودە هر پيه‌س اوينا. نمازدى. بونك ايچون مغنيلرك باشندن، آرخونتدن مساعده آلمق لازمدى. مسابقه‌يه داخل اولاجق هر محرر (ساتيريك بر درام) ايله برابر بر (تيرييولوژى) كتيررردى. (تيرييولوژى) اوچ تراژه‌دى‌دن عبارتدى. بوتراژه‌ديلر بيك، وياخود ۱۲۰۰:۱٤۰۰ مصرعدن عبارت بولونوردى. مسابقه اوچ كون دوام ايدردى.

أپيداوروس تياتروسنك مقطعى

يونانيلر تياترودن پك حظ ايدرلردى. اويون صباحلين آلافرانغه ساعت بش ويا آلتيده باشلار، اولا اوچ تراژه‌دى‌ايله برساتيريك درام؛ اوكله‌دن صوكراده بر قومدى اويناتيردى. اهالى پيه‌سلرى يا آلقيشلار، وياخود ايصلق چالارق مؤاخذه ايدردى. تياترودە صباحدن آقشامه قدر اوزون مدت قالديغى ايچون ياصدق، حالى، ييه‌جك وايچه‌جك‌ده برابر كوتورولوردى. پيه‌س مكافاته نائل او. لورسه محررينه ياپر اكليل ويا بر سهپا ويريليردى. الكچوق مكافات قازانان تياترو محررى ايچون ديونيزوس تياتروسنه برهيكل وضع اولونوردى. يونانيلر بويوك شنلكلرده ويورطيلرده‌ده الك مشهور پيه‌سلرى اوينارلردى.

تياترو بناسى آتنه‌ده الك مشهور تياترو، ديونيزوس تياتروسى ايدى. بو تياترو ۳۰۰۰ كشى آلاجق قدر كنيش ايدى. تياترو، بوتون يونان تياترولرى كبى بر تپه اتكنه انشااولونمشدى. تپه‌نك اوزرينه سيرجيلره مخصوص

آتنى‌ته آتر شكلنده طاشدن ويا تخته‌دن اوطوراجق يرلر ياپيلمشدى . ديونيزوس تياتروسى (آقروپوليس) تپه‌سنك أتكنده ايدى . سيرجيلر محلنك تام قارشيسنده واورتا يرده (اوركه‌سترا) يعنى دانس محلى واردى . چونكه تياترونك باشليجه آقتورلرى مغنيلردن وچالغيجيلردن عبارتدى . (اوركه‌سترا) دائروى بر محلدى . بو محلك مركزينه (تيمه‌له) دينير ، بورايه ديونيزوسك هيكلى وضع اولونوردى .

آتنه‌ده ديونيزوسك تياتروسى

بونلرك قارشيسنده (سكه‌نه) تعبير اولونان قاپالى بر ير ياپيليردى . اويونجيلر بوراده كينيرلردى . دها طوغروسى تياترونك قوليسى بوراسى ايدى . (سكه‌نه)نك اوك طرفى بز ويا تخته ده‌قورلرله مزيندى . بونك اوكنده‌ده اصل اويون اويناتان ير ، يعنى (پروسكه‌نيون) واردى . (پروسكه‌نيون)ك هرايكى طرفنده اويونجيلرك كيروب چيقمالرى ايچون (پارادوس)لر واردى .

تياترووده پرده آره‌لرى اولماديغى ايچون تياترو بر كره باشلاينجه پرده دائما آچيق قاليردى . اوچ تراژه‌دى ايله بر درام بر برى آرقه‌سنه اويناتيردى . واقعا اويونك طورديغى دقيقه‌لر اولوردى . فقط صحنه هيچ بر وقت بوش قالمازدى . اويون باشلامازدن اول اويونجيلر ايله اهالى آره‌سنده بر پرده وارميدى ، يوقميدى ،

بوراسی معلوم دکلدر. ایشته بویله اویون یرلرینه (ته آترون) یعنی تماشا محلی دیرلردی. تیاترونك ده قورلری هپ طبیعی منظره‌لری کوسترردی. کذا برقاچ قاتلی ده قورلرده واردی.

اویونجیلر و قیافتلری اویونجیلر مغنیلردن وچالغیجیلردن عبارتدی. بونلرك مجموعی وقتیله اللی کشی ایکن بالآخره اون بشه قدر تنزیل ایدلمشـدی. مغنیلر صرف اهل وطندن مرکبدی. مغنی اولمق ایچون اهل وطندن بولونمق لازمدی. مغنیلر (خوره‌ژ) دنیلن برمعلم طرفندن اداره اولونوردی. خوره‌ژلك، هر کسك نظرحرمتله باقدیغی بر رتبه ایدی. مغنیلری انتخاب وتربیه ایتمك وظیفه‌سی خوره‌ژه عائددی. مغنیلره درسی، پیه‌سك ناظمی ویرردی. الك زیاده قوللانیلان چالغی، (فلوت) ایدی. فلوت چالانلر، الك مشهور صنعتکارلردی. فلوت، دییونیزوسك الك زیاده قوللاندیغی بر آلت موسیقی اولدیغی ایچون ترازه‌دیده الك زیاده فلوت قوللانیلیردی.

بر آقتور اکثریا مختلف وظیفه‌لری ایفا ایدردی. بو سببدن آقتورلر اکثریا ماسکه قوللانیرلردی. ماسکه ایلك اول تەسپیس طرفندن ایجاد ایدلمشدی. ماسکه‌لر بزدن یاپیلیر ومختلف رنکلره بویانیردی. آز برزمان صوکرا ماسکه‌لر عادتا اویونجیلر ایچون بر لازم غیر مفارق حالنه کلمشدی. ماسکه‌یی الك زیاده اصلاح وا کمال ایدن أسخیلوس اولمشدی. ماسکه‌لرده آلن غایت چیقیق، آغز بویوك یاپیلیر وبو صورتله سسك دها زیاده یاییلمسنه، تیاترویی طولدیران اوتوز بیك کشی‌یه ایشیتدیرلمسنه غیرت ایدیلیردی. ماسکه‌لر واقعا اویونجینك هر درلو حرکاتده بولونماسنه مانع اولوردی. فقط اشخاص تاریخیه‌یی بوتون سیالری، کوزللکلریله کوسترمکه یاردم ایدردی. آقتورلر یالکز ماسکه قوللانمازلر، یاصدقلر وسائره ایله قارینلرینی‌ده شیشیررلردی. آقتورلك وظیفه‌سنی شاعرلر کندیلری‌ده ایفا ایدرلردی. أسخیلوس ایله صوفوقلیس بر چوق پیه‌سلرینی کندیلری اوینامشلردی. آریستوفانیس ایسه بوتون پیه‌سلرینی کندیسی اوینامغه مجبور اولمشدی. آریستوفانیسك کولنج بر شکله صوقدیغی رجال مهمه‌نك تقلیدینی یاپمغه هرکس جسارت ایده‌مزدی.

ترازه‌دی یونانیلر (دیتی رامب) ی دییونیزوس (باکوس) یعنی شراب معبودینك شرفنه تغنی ایدرلردی. بونك ایچونده بر چوق کیمسه‌لر دییونیزوسك ارقداشلری اولان (ساتیرلر) قیافتنه کیررلر، مست وبیهوش شرقیلر

تغنی ایدرك كویدن كویه طولاشیرلردی . بو صره‌ده ایچلرندن بعضیلری شوق وشطارت ویره‌جك شرقیلر تغنی ایدرلر، بعضلری‌ده شرابك تأثیریله كندی حیات بدبختانه‌سنی آكلاتیر، عشقنك مرارتلرینی اورته‌یه دوكرلردی. ایشته (تراژه‌دی)، دیتی رامبك بو مرارتلی قسمندن ظهور ایتمشدی . (ساتیرلر)، آرقه‌لرینه تكه دریسی و باشلرینه تكه‌قفاسنی تقلیداً یاپیلمش ماسكه‌لر كیدكلری ایچون بوشرقیلره

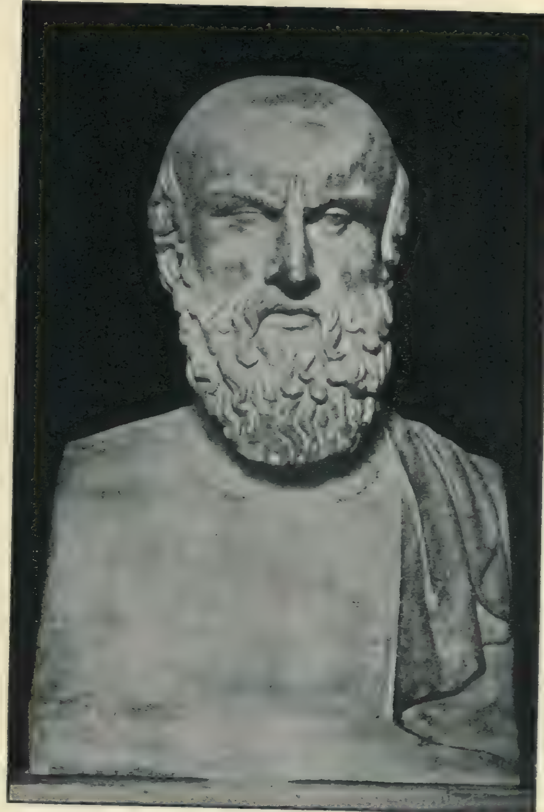
اویونجیلره مخصوص ماسكه‌لر

(تكه شرقیسی) یعنی (تراغ - اودیا) نامی ویرلمش، بالآخره بوكلمه (تراغودیا ، تراژه‌دی) شكلنه تحول ایتمشدر . بناءعلیه تراژه‌دی كدرلری ، سركذشتلری ، دییونیزوسك كوز یاشلریله نقل اولونان فلاكتلرینی تصویر ایدن (تكه شرقیلری) ایدی.

نهایت بركون اسمی معلوم اولمیان بری بوساتیرلرك شرقی سویلیه‌سویلیه یورولدقلرینی كورمش، درحال صحنه‌یه فیرلامش، بوسركذشتلری نقله باشلامشدی . او آندن اعتباراً تراژه‌دی‌یه آقتورده داخل اولمشدی . نهایت ته‌سپیس، بو سركذشتلرك یالكز ارتجالاً حكایه ایدلمسنی كافی كورمه‌مش، تراژه‌دیلرك یازلماسنی‌ده تنسیب ایلمشدی. فقط برمدت صوكرا، تراژه‌دیده یالكز دییونیزوسدن بحث ایدیله‌جك ایكن باشقه قهرمانلرك‌ده مناقبندن بحث ایدلمشدی. او زمان خلق: «فقط بونده دییونیزوسدن اثر یوق! دییونیزوس اونوتولیورمی؟» دییه باغیرمغه باشلامشلردی. ایشته او تا- ریخدن اعتباراً بو سوز مثل سائر حكمنه كیرمش، سویله‌مك ایستدیكی موضوعدن بحث ایتمیوب بیهوده یره كوزه‌لك ایدن خطیبلر حقنده قوللانلمشدی.

أسخيلوس

يونان تاريخ ادبياتى، تراژەدى يازمقله مشتهراوچ بويوك سيما كوسترييوركه، انلرده أسخيلوس (أشيل)، صوفوقليس واورپيديس در.
أسخيلوس (ألوزيس)ده طوغمش (٥٢٥)، ماراطون وسالامين محاربەلرنده بولنمش، بو محاربەلرده بويوك بر شجاعت ابراز ايدرك يارالانمشدر. تياترو صنعتنده كوسترديكى مهارت كنديسنه پك شانلى برشهرت تأمين ايلمشدر. أسخيلوس، حياتنك صوك زمانلرينى (سيراكوزه) تيرانى هيەرونك يانـنده كچيرمش، برمدت صوكرا (كەلا)ده أتنا وولقانانك أتكلرنده ترك حيات ايلمشدر.

أسخيلوس (أشيل) (رومادەدر)

أسخيلوس تقريباً سكسان قدر پيەس يازمش، بونلرك يالكز اللیسى مكافاتەنائل اولمش، زمانمزەده آنجق يديسى انتقال ايدەبيلمشدر. بو پيەسلرك كافەسى، مسابقه ايچون ترتيب اولونان اوچ پارچەدن يعنى (ترييولوژى) دن عبارتدى. تام بر (ترييولوژى) اولارق ألده ايديلن اثرىده (اورەستى)در. (اورەستى) اوچ پارچەدن مركبدر. انلرده (آغامنون)، (خوئەنور) و(أومەنيد)در. بونلردن باشقه (ايرانيلر)، (تبه قارشى يديلر)، (نيازمندلر) و(زنجيرلر ايچنده پرومەتەوس) نامنده متفرق درت پارچەسى دها واردر.
أسخيلوسك (ترييولوژى)لرى يكديكرندن متفرق تراژەديلر دكلدر. (ترييو-

لوژى)ىى تشكيل ايدن هر تراژهدى بيننده وقايع اعتباريله بر رابطه واردر . أسخيلوس تراژهدينك موجدى ودها طوغريسى پيريدر . واقعا أسخيلوسدن اول (تهسپيس)ده بعض تراژهديلر وجوده كتيرمشدر. فقط بونلر قابا وغير مكملدر . أسخيلوس تراژهدىيه فجيع محاورهلرده ادخال ايلمشدر . أسخيلوسده تراژهدينك اك مهم قسمنى محاوره وفعاليت تشكيل ايدر. صحنهلر غايت منتظم ومزيندر. ترا- ژهديلرى علوى ومحتشم موضوعلر اوزرينه يازلمشدر. اسلوبنده كزيده برجرأت، بر سادهلك ، بر علويت خيال واردر. بوتون آثارنده هومهرك تأثيرى كورولور. همان كافهسنده افعال بشريهيه وحتى معبودلرك قدرتى اوزرينه قضا وقدرك تأثيرى حاكمدر. تصوير طبايعده دائما خيالى بر بديعه تعقيب ايدر . فكر جنكاورانهيى تهييج ايتمك ، اجنبى تحكمنه قارشى درين بر غيض و عداوت اوياندرمق ، ايشته أسخيلوسك بوتون اثرلرنده تعقيب ايتديكى غايه . . .

أسخيلوسك زمانمزه تام اولارق انتقال ايدن آثارندن (اورهستى)نك موضوعنى شو وقعه تشكيل ايديور: آغاممنون (ترووا)دن دونوشنده (آرغوس)ه كليور. بوراده زوجهسى قليتهم نهسترا طرفندن رياكارانه برمسرتله قبول اولونيور. يانندهاسيرى قساندروسىده برابركتيرييور. فقط قليتهمنهسترا، اقرباسندن أكيستوس طرفندن اغفال اولونيور. زوجى آغاممنونى سراينده قتل ايدييور. ايشته آغاممنونك مندرجاتى .

ايكنجى پيهسده يعنى (خوئهنور)دهده بو جنايتك انتقامى تصوير اولونيور . قليتهم- نهسترانك چوجقلرى، اوغلى اورهست ايله قيزى ألهكترا، بابالرينك انتقامنى آلمق ايچون آننه- لرنى اولديرييورلر.

اوچنجى پيهسدهده وجدان عذابلرى ايله مجازات تصوير ايديليور . اورهست دلى او- ليور. آپوللون بوكنجك حالنه مرحمت ايدييور . كنديسنى جزا ايچون تعقيب ايدن غضب معبودهلرى ألندن اورهستى قورتارييور. (اورهست)ك جزاسى ايچون ويريلهجك حكم آتنهده آرهئوپاژه حواله اولونيور. اوده بو جانىيى عفو ايدييور . بونك اوزرينه غضب معبودهلرى ايتدكلرينه ندامته ايدرك (أومهنيدلر، خيرخواه معبودهلر) اوليور . او زمان بونلر قلبلرندن قوپان صميمى بر حسله آتنه ايچون شو تمنيده بولونيورلر : « آرتق بو شهرده جنايتلرله طوبماق بيلميان اختلافلر بردها باش كوسترمهسين! وطنداشلرك سياه قانلرينه بولانان توزلر، حكومتلرك برباديسنه سبب اولان انتقام اولوملرى ديه فرياد ايتمهسين! بوتون خلق برعشق متقابل ايله بربرينى سوهرك يكديكرينه حرمت ايتسين . عمومك غيض و عداوتى بر نقطهيه معطوف بولونسون. انسانلر بيننده اتحاد ، بوتون فنالقلره قارشى يكانه دوادر . . . »

(ايرانيلر) تراژهديسنده وقعه (سوز)ده كچيور. سالامين محاربهسندن يدى سنهصوكرا يازيلان بو پيهسده أسخيلوس مظفر وطننك ايرانيلره قارشى بوتون عظمتنى، اجلالنى كوسترمك

ایستیور. ایرانیلری مذلت ایچنده کوستریبور. ایران اردوسی یونانستانه کلمش . (سوز)ده اردودن هیچ خبر یوق. ایرانیلر عظیم بر اندیشه ایچنده . سرخسك آننه‌سی آتوساء مشئوم وقورقونچ بر رؤیا کوریبور . اردولرینك منهزم اولدیغنی آکلایور. صوکرا برایرانلی فی‌الحقیقه بوخبر فلاکتی کتیریبور. ایشته او زمان دارانك خیالی مزارندن یوکسه‌لیور. ایرانیلره یونان طوپراغنه حرمت ایتملرینی توصیه ایدییور: «اردوکز سرخسك اردوسی قدر بیله قوتلی اولسه ینه یونان طوپراغنه تعرض ایتمیکز . چونکه اونلرك طوپراقلری بیله کندیلری ایچون محاربه ایدییور. اك قوتلی اردولرمزی آجلقله تلف ایلیور» دییور. (تبه قارشی یدیلر) أودیپوس افسانه‌سنه دائر یازیلان (تریپولوژی)نك بر پارچه‌سیدر. بو پیه‌سده اودیپوسك (اودیپ)ك اوغللرندن أته‌اوقلیس ایله پولی‌نیکیسك (تب) سورلری اوکنده ایتدکلری محاربه‌لر تصویر اولونیور. پیه‌س تب محاصره‌سنك قانلی لوحه‌لر ایله ختام بولیور . ایکی قاردش قانلر ایچنده یاتیور. صوکرا مغنیلر بوأولولر قارشیسنده‌حزین برماتم هواسی‌چالیور، مرثیه‌لر ترنم‌ایدییور. (پرومه‌ته‌وس) ایله (نیازمندلر)ده آیری آیری برر (تریپولوژی) پارچه‌سیدر . فقط بونلرك دیکر ایکیشر پارچه‌لری غائب اولمشدر . (پرومه‌ته‌وس)ده یونان اساطیرینك ایلك دورلری ، (نیازمندلر)ده‌ده (دانائید) افسانه‌سنك بر قسمی تصویر ایدلمشدر .

صوفوقلیس صوفوقلیس (٤٩٧-٤٠٥) (آتنه) جوارنده (قولوغناس)ده دنیایه کلمشدی. باباسی بر سلاحجی ایدی. صوفوقلیس هنوز اون آلتی یاشنده ایکن سالامین مظفریتندن صوکرا یونانستان ساحللرینه کتیریلن غنائم اطرافنده دانس ایدن کنجلر آره‌سنده بولونمشدی . صوفوقلیس آتنه‌لیلرك اك سوکیلی شاعری ایدی . (آنتی‌غون) نامنده‌کی پیه‌سی ٤٤٠ سنه‌سنده اوینادیغی زمان بویوك بر شهرت قازانمش ، حتی بو سایه‌ده قوماندان بیله انتخاب اولونمشدی. صوفوقلیسك نه صورتله وفات ایلدیکی معلوم دکلدر . بعضلری صوك پیه‌سنك مظهر اولدیغی رغبتدن پك زیاده سوینه‌رك بردنبره وفات ایتدی دییورلر، بعضلری‌ده بوغازینه بر اوزوم قاچه‌رق وفات ایتدیکنی بیان ایدییورلر . آتنه‌لیلر صوفوقلیس نامنه برآبده رکز ایتمشلردر. روایته کوره مزارینك اوزرینه بردیونیزوس هیکلی قویمشلر، بوهیکل ایله مزارك اوکندن‌کچن یولجی بیننده محاوره طرزنده اولمق اوزره شو جمله‌لری یازمشلردر : « ای زائر، ایشته بوراسی صوفوقلیسك مزاریدر . بونك محافظه‌سنی شعر معبوده‌لری بکا امانت ایتمشلردر . بو بویوك شاعر افول ایتدیکی کوندن بری بن او مشعشع دانسلری اونوتدم . شمدی بوراده اوطوریبورم » . دیونیزوسك ألنده برده باکر ماسکه‌سی وار. یولجی دیونیزوسه : « بو ألکده‌کی ماسکه نه‌در؟ » دییه سؤال ایدییور . دیونیزوس‌ده:

صوفوقليس (روما موزه‌سنده‌در)

« بوماسکه آنتی‌غون ایله أله‌کترا، استادك ایکی اثرنفیسی ! » دیه جواب ویرییور .

صوفوقلیس یونان شعراسنك الك کزیده‌لرندندر. تراژه‌دی بویوك استادده تکمل ایتمشـدر . صوفوقلیس حقنده ویریلن حکملر دائما تقدیرلر و حرمتلرله مالیدر. شان وشرفی دها صاغلغنده اطرافه یاییلمشدر . صوفوقلیس، دائما برنجی مکافات قازانمشدر. آثارنده بوتون شخصیتی مندمجدر . صوفوقلیس اسـلوبنده‌کی ظرافت و آهنك ، تصویراتنده‌کی شدت وحزن ایله مشهوردر. هر طبیعتك ماهیت اساسیه‌سنی کوسترمکده بویوك بر قدرت ابراز ایدر. پیه‌سلرنده هررول ، نتیجه‌یه متوجهدر. حتی‌بعض خصوصلرده أسخیلوسه‌ده فائقدر. صحنه‌لرده حدت و شدتدن زیاده رحم وشفقت تصویر ایدر . مغلوبلره قارشی عداوتکارانه حسلر کوسترمز . انتقام یرینه علوجناب توصیه ایدرك غالبی رقته کتیرمکه چالیشیر . صوفوقلیس بویوك بروطنپرور ، بر سیاسی، بر متفکر ایدی. لسانی، اسکی بروازو اوزرنده‌کی الك صاف رسملر کبیدر. تصویراتی اکثریا ساده وانجه بر خطدن عبارتدر . فقط بو خطده حسندن باشقه برشی دکلدر . صوفوقلیسك آثارنده روح بشره بویوك بر وقوف کورولور . طبایع بینده‌کی اضـدادی خارق العاده بر صنعتله تصویر ایدر. صوفوقلیس ۱۲۳ درام یازمش، زمانمزه بونلردن یالکز یدیسی انتقال ایده‌ ایده‌بیلمشدر. انلرده (قرال اودیپوس) ، (قولونوسده اودیپوس) ، (آنتی‌غون) ، (آیاقس)، (فیلوقته‌ت)، (أله‌کترا) و(طراخینیلر)در .

(قرال اودیپوس)ك موضوعی شو طرزده‌در : اودیپوس (تب)ه قرال اولیور. لایوسك اولدیرلمسندن طولایی مملکتنه وباکلدیکنی طونجه قاتلی مؤبداً نفیه قراروریریور . فقط بالآخره قاتلك اصل کندیسی‌اولدیغنی آکلایور . کوزلرنی اویارق کندی کندینه جزا ایدییور. (تب)دن چیقوب صاووشیور .

(قولونوسده اودیپوس)ده اودیپوسك آتنه قاپوزنده کچیردیکی حیات تصویراولونیور. (آنتی‌غون) ایسه دوچار فلاکت اولمش برقیز. قاردشی پولی‌نیکیسك (تب)ه قارشی اجرا ایدیلن محاربه‌ده وفاتندن صوکرا قاردشی کومك کندیسنه دوشدیکنی آکلایور . قره‌ئون، شهر دشمنلرینك مزارسز براقلماسنی امرایتدیکی‌حالده‌آنتی‌غون قاردشنی کومك ایستیور. بوفکرینی همشیره‌سی ایزمه‌نیسه آچیور . قاردشی، آنتی‌غونی بو فکرندن واز کچیرمك ایسـتیور . فقط آنتی‌غون دیکلمیور. قاردشنی کومرکن یاقالانیور. قره‌ئونك حضورینه کتیریلیور . بورادە تیرانك هر سئوالنه مردانه جوابلر ویرییور: «قانونلر مادامکه انسانلر طرفندن‌یاپیلیور. بونك عدالتسزجه اولانلری‌ده واردر. انسانلر ایچون الك بویوك قانون، وجداندر . انسان اولومی بیله کوزینه آلدیرمالی، ینه وجدانانه تابع اولمالیدر» دییور . آنتی‌غونك جسارتنه هر کس

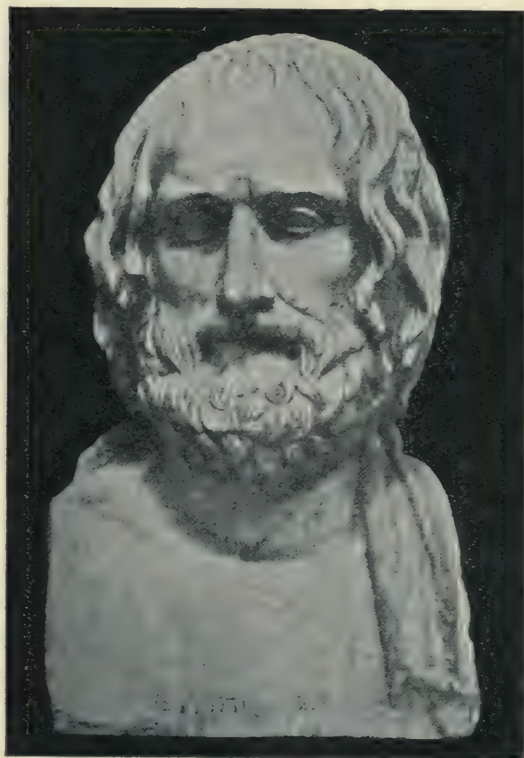
حيران اوليور. حتى قره‌ئونك اقرباسندن هيمون، آنتى‌غونى سوييور . قره‌ئونك قارشيسنده اونى مدافعه ايدييور . نهايت آنتى‌غون بر مغاره‌يه حبس ايديله‌رك اورادە اولمكه محكوم ايديليور. ايشته او زمان تياترونك بوتون مغنيلرى آنتى‌غونك بر دها كونش ضياسى كوره‌ميه‌جكندن متأثر اولارق فرياد ايدييور . فقط آنتى‌غون فداكارلغنك بويوكلنى دوشونيور . مغاره‌يه كيرركن شويله فرياد ايدييور: «اى مزار! اى حجله‌كاه لطيف! اى قايالر ايچنه‌اويولمش محبس ابدى! بورادە آرتق بوتون اقربامه قاووشاجغم. بورايه اك صوك واك سفيلانه ، عمرم قدرك چيزديكى حدوده واصل اولمادن اينيورم . فقط هيچ اولمازسه بورادە بابام ، آننه‌م ، وسزلر، أى كوزل آننه‌جكم وقاردشم ، سزلر طرفندن صميمانه قارشيلانه‌جغم ايچون قلبمده بر امل بسليه‌رك كليورم . سزك بى روح جسدلريكزى أللرمله ييقامش ، اللرمله سوسله‌مش ، مزارلريكز اوزرينه مقدس صولر دوكمشدم . شمدى، اى معزز پولى‌نيكيس ، سنك جسديكى كومديكم ايچون بومكافاتى كوريورم . . . »

(آياقس)ده تروواده‌كندينى اولدين‌آياقسك صورت وفاتى ، (فيلوقته‌ت)ده دشمنلره قارشى خصومتك اك بويوك بر فضيلت اولديغى تصوير ايدلمشدر. (أله‌كترا) احوال روحيه حقنده درين تتبعاتى، (طراخينيلر) ايسه هراقليسك وفاتى حقنده تصويراتى جامعدر. فقط بوتون بو اثرلر ايچنده اك كزيده‌سى (آنتى‌غون)در .

أوريپيديس أسخيلوسك وفات ايتديكى سنه ، اك بويوك براتراژه‌دى شاعرى اولارق أوريپيديس ميدانه چيقمشدر. اوريپيديس برميخانه‌جينك اوغلى ايدى. (سالامين)ده طوغمش، آتنه‌ده پروديقوس ايله صوفيوندن پروتاغوراسدن و بالخاصه آناقساغوراسدن درس آلمشدر. بو سببدن بوتون پيه‌سلرنده بر طرز فلسفى موجوددر. اوريپيديس منزويانه ، محزون ومكدر ياشارمش . طقسان ايكى قدر اثر وجوده كتيرمش، بونلردن پك آزى مكافاته نائل اولمشدر. زمانمزه انتقال ايدن آثارندن اون يديسى موثوقدركه انلركده باشليجه‌لرى (هه‌كوب) ، (آندروماخه)، (اوليسده ايفى‌يه‌نى) ، (طوريسده ايفى‌يه‌نى) وبرده (كيقلوپ) نامنده ساتيريك بر درامدر .

اوريپيديس هر شيدن زياده زمانك حالت فكريه‌سنى تصوير ايدر. بشريتى اولديغى كبى كوستر. طرز تحريرى صرف حقيقيون مسلكيدر. بوتون اشخاصنه سويلتديكى سوزلر، او دورده تعميمى ارزو اولونان فلسفى فكرلردر . آتنه‌ليلر عندنده تياترو فيلوسوفى ناميله شهرت بولان بوبويوك محرر، نه قضاوقدره ، نه‌ده هومه‌رك معبودلرينه اعتقاد ايدر . بوتون معبودلر اونك عندنده حريت بشريه‌يى محوايتمك، انسانلرك‌احتراصاتنه جبراً تحكم ايلمك، عدالته قارشى تحكمى‌يرلشديرمك

فکریله تصنیع ایدلمشدر. اوریپیدیس، صوقراتیسك تلامیذندندر. همجنسنك اضطرا-
باتنه قارشی قلبنده ابدی بر رقتواردر . نظرنده فضیلتدن بویوك ایلك ، فدا-
كارلقدن بویوك فضیلت یوقدر . ناموسكار بر قلب ، مساوات پرور بر حس
اونك نظرنده الك علوی بر نجابتدر . بوتون غایه‌سی شهرلرده آهنك ووفاق ، اخلاقده انسانیت پرور-لكدر . تراژه‌دیلرینك هر بری بر اثر دهادر . هر برنده یاحربلرك قانلی صفحه-لری ، یا منفالرك حزن وألملری ، یاره‌لیلرك اینن وفریادلری تصویر ایدلمشدر. اوریپیدیسك بوتون آثارنده حزن وکوزیاشلری واردر. عشقی، قیصقانجلغی ، قلب بشری مضطرب ایدن بوتون حسیاتی استادانه بر مهارتله تصویر ایدر. تصویرلرینك برچوغی حقیقی ومؤثردر.

أوریپیدیس (ناپولی موزه‌سنده‌در)

فقط بعضلرنده صنعیلك موجوددر . اوریپیدیسك سلفلری نظرنده صنعت دائما صمیمانه ومنصفانه‌در ؛ اوریپیدیس ایسه بعضاً صنعیدر . بوسببدن اوریپیدیس، صوفوقلیس کبی اثرلرنده متوالی برصنعت ابراز ایتمز. بونکله برابر کندیسنده بویوك بر دهای تماشا نویسانه ، بر قدرت شاعرانه واردر.

اوریپیدیس آتنه‌نك الك سوکیلی شاعرلرندندی. حکیمانه مصرعلری هر کسك آغزنده کزردی. سجیلیاده اسیر ایدیلن آتنه‌لیلر ، دشمنلرینه بو آتشین شعرلری اوقویارق کندیلرینی عفو ایتدیرمکه موفق اولورلردی . هومه‌ر و مه-

ناندروس ایله اوریپیدیس کبی آثارندن بر چوق پارچه‌لر ذکر اولونمق شرفنه نائل اولان پك آز شاعر واردر. أوریپیدیسك آثارنده، یونانستانك عصرلرجه‌ اکتساب ایلدیکی مدنیت تماميله تظاهر ایدر. أوریپیدیس پیه‌سلرنده واقعا هپ اسکی موضوعلری تحلیل ایتمشدر؛ فقط بونلره یکی برشکل ویرمش، اسکی مسئله‌لری دها

شاعر أوریپیدیس، دیونیزوس و صحنه (موزۂ همایونده‌در)

مفید برصورتده حل ایتمشدر. اوریپیدیس شاعر اولمق صفتیله اسکی معبود وقهرمان افسانه‌لرندن حظ ایدر، فقط برمتفکر اولمق صفتیله‌ده بونلری اصلا تجویز ایتمزدی.

قادینلرك روحنی تحلیلده أوریپیدیس بویوك بر قدرت ابراز ایلمشدر. او زمانلر یونانستانده قادینلرك تحصیل و تربیه‌سی مسائل مهمه‌دن معدود اولدیغی ایچون أوریپیدیس هپ بو مسئله ایله اشتغال ایتمشدر. أوریپیدیس قادینلرك حیله‌لرندن، یالانجیلقلرندن بحث ایدر. اونك نظرنده قادین، بشریتك کرفتار اولدیغی ألملرك یکانه مصدریدر. اوریپیدیسك آثاری حسی، خیالی، عاشقانه بر ماهیتی حائزدر. روما فاجعه نویسلری هپ اوریپیدیسه تقلید ایتمشلردر. دور انتباه فاجعه نویسلرندن راسینلر و کوته‌لر، أوریپیدیسدن اقتباس افکار ایلمشلردر. شیللر و غریل پارچه‌ر، أوریپیدیس ترجمه‌لرندن پك بویوك استفاده کورمشلردر.

أوريپيديسك آثارندن (هەكوب)، اضطراب‌مادرانه‌نك پارلاق برتصويريدر. فاجعه‌نك يكانه قهرمانى پريامك طول زوجه‌سيدر. يونانيلر، ترووانك تسليمندن صوكرا بوقادينى اسير ايديورلر. بيچاره قادين زوجنك، وطننك و بوتون چوجقلرينك محو اولدقلرينى كوزلريله كورييور. بو مدهش فاجعه‌دن يالكز ايكى اولادى قورتوليور: انلرده هنوز كوچوك اولما‌لرندن طولايى شهرك ضبطندن اول تروادن قاچيريلان پوليدور، برده كنديسيله برابر اسير ايديلن قيزى پوليكسه‌ن. قادين، هيچ اولمازسه بو اولادلرينك ياشاديغنى كورمكله متسلى اوليور. فقط بالآخره پوليدوراولديريليور، پوليكسه‌ن‌ده آشيلك مزارنده قربان تقديم ايتديكى ايچون اعدامه محكوم اوليور. پوليكسه‌ن اعدام ايدلدكدن بر مدت صوكرا اوغلنك خبر فلا‌كتنى آلماسى، بو بدبخت والده‌يى عظيم بر مأيوسيت ايچنده براقيور.

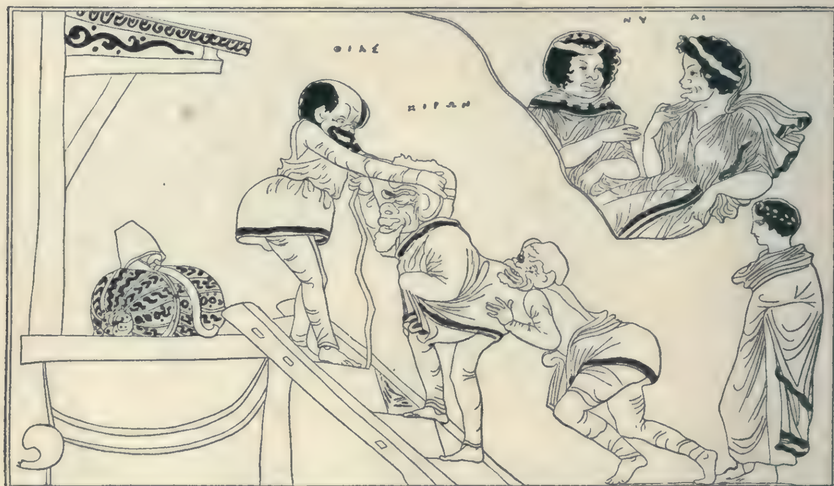
(اوليسده ايفى‌يه‌نى)، اورپيديسك انفس آثارندندر. موضوعى غايت حزيندر. آغا‌ممنونك قيزى ايفى‌يه‌نى يونان دونانماسنك تروايه طوغروكله‌بيلمسنه مساعد بر روزكار ظهور ايتمسى ايچون آرته‌ميزه قربان ايدلمك لازم كليور. فقط والده‌سى قيزينه بر درلو قيياميور. آنا قيز آغاممنونك يانته كليورلر. ايفى‌يه‌نى باباسنه يالواريور. شو آجى نيازلرده، استرحاملرده بولونيور: «اى پدرم، اورفه‌نك سسى بنده بولونسه‌يدى، نغمه‌لرمك قوۀ اقناعيه‌سى قايالرى جلبه، قلبلرى رقته كتيرمكه موفق اولسه‌يدى، بوچاره‌يه مراجعت ايدردم. فقط سكا قارشى كوستره‌جك كوز ياشلرمدن باشقه چارەم يوقدر. ألمدن كلن آنجق بودر. علامت نياز اولمق اوزره بوتون موجوديتمله آياقلريكه قاپانيورم. بنى وقتندن اول تلف ايتمه. چونكه ضيا كورمك بويوك بر سعادتدر. بنى زندانلرده ياشامغه محكوم ايتمه. سكا ايلك اول بابا ديه چاغيران بن ايم. بكاده سن قيزم ديمشدك. دیزلريكه اوطورارق سنى اوقشامش، سندن مشفقانه نوازشلر كورمشدم!» آغاممنون قيزينك سوزلرندن متأثر اوليور. فقط انى قربان ايتمكدن ينه فارغ اولميور. نهايت قيزينى قربان ايده‌جكى صره‌ده آرته‌ميزظهورايديور. ايفى‌يه‌نى‌يى قاچيروب يرينه بر ديشى كچى براقيور. بو وقعه‌يى برى كيدوب ايفى‌يه‌نينك آننه‌سنه شو صورتله نقل ايديور: «بومراسمده بولوندم، كوزمله كوردم. قيزك هيچ شبهه‌سز لايموتلر منزلنه اوچوب كيتدى. آرتق كدر ايتمه. زوجكى عفو ايت!» ديور.

أوريپيديسدن صوكرا يونان تراژه‌دى تاريخندن بويوك بر ترقى كورولەمز. يالكز اوريپيديس زماننده آغاطون نامنده كنج بر شاعر يتشمش، فقط آثارندن بر شى قالمامشدر. دردنجى عصرده كلن ديكر فاجعه‌نويسلر ايسه هپ بو اوچ بويوك داهى‌يه تقليد ايتمشلردر.

قومه‌دينك منشائى يونانيلرده فاجعه كبى قومه‌دى‌ده ديونيزوس آيينلرندن ظهور ايتمشدر. قومه‌دينك منشائى باغ بوزومندن صوكرا باغجيلرى شوق‌وشطارت ايچنده ياشايان كورولتولى اكلنجه‌لردر. ديونيزوس شرفنه ياپيلان بو اكلنجه‌لى تفرجلرده كلنلر لچنه لاقيردى آتيلير، اكثريا نزاكت

وآدابه مغاير سوزلرده سويلنيردی. يونانستانك برچوق يرلرنده بوسوزلره بالآخره نظام وانتظام ويرلمكه باشلامش، بوصورتله (قومدی)يه اساس تشكيل ايدلمشدی .

قومه‌دی ايلك اول (مه‌غارا) و(سجيليا)ده ترقی ايلمشدی. بورالر اهاليسنك خوش مشرب و نكته‌دان اولماسی بو صنعتك ترقيسنه پك زياده ياردم ايتمشدی . سيرا كوزه تيرانلرندن كه‌لون ايله هيه‌رون زماننده قومه‌دی فوق‌العاده ترقی ايتمش،

يونان قومه‌ديسندن بر صحنه (بريتيش موزه‌ئومده‌در)

بو بابده ايلك دفعه أپی‌خارموس بويوك بر اقتدار كوسترمشدی . أپی‌خارموس (قوس)لی ايدی . قومه‌ديلری ايچون تراژه‌ديلری اساس اتخاذ ايلمشدی. تيرانلرك شهرلرنده احوال عموميه‌يی كولونج بر شكله صوقمق غير ممكندی . بونك ايچون معبودحكايه‌لری اساس اتخاذ اولونور، مثلاهراقليسك اوبورلغی‌تصوير ايديليردی. ينه بوصره‌ده (سيرا كوزه)يه (ميم) تعبيراولونان آقتورلر كلمشدی . بونلر حيات جاريه‌نك منفرد صحنه‌لرينی طبايع مميزه‌سی ايله تشهير ايدرلر ، هر ملتك طبايعنی ، قادينلرك اطوارينی مضحك بر صورتده تصوير ايلرلردی .

قومه‌دی ايلك اول آتنه‌ده انتظام و مكمليت كسب ايلمشدر . آتنه‌ليلر (آتيك)ده حكم‌فرما اولان حاكميت‌عامه‌دن استفاده ايدرك يورطی كونلرنده‌يالكز قهرمانلر دورينك آلام و اضطراباتنی مصور اويونلرله قالمازلر، حال حاضری‌ده

تشهیر ایتمکدن بویوك برحظ طویارلردی . بواویونلرده خلقك ضعیف نقطه‌لری، حکومتك حالی، فرقه‌لرك مجادلاتی، رجال سیاسیه‌نك ضعف و خطالری‌ده تصویر اولونور ، الك بویوك ذواتك طبایعی صحنه اوزرنده تشهیر ایدیلیردی . قومه‌دیلر دییونیزوس شرفنه یاپیلان شنلکلره‌رسمی اولارق قبل‌المیلاد ٤٧٢ سنه‌سنده قبول ایدلمشدی . قومدیلر او زمان دییونیزوس شنلکلرنده اجرا اولوندیغی کبی (له‌نه) دنیلن باغ بوزومی شنلکلرنده‌ده یاپیلیردی . بونك ایچون حکومت طرفندن بر موزیقه هیئتی سپارش اولونور ، اویناناجق پارچه‌لر مسابقه‌یه وضع ایدیلیر ، برنجیلکی قزانانه مکافات ویریلیردی. بواویونلرده تراژه‌دیلردن دها زیاده موزیقه هیئتی اویونه اشتراك ایدردی . صحنه‌یه چیقانلر قوربغه ، قوش وشیشه قیافتنده چیقارلر، ماسکه‌لرینی غایت کولونج و بیچمسز برشکلده یاپارلردی. بو اثناده ترنم ایدیلن شرقیلره (پاراباازه) دیرلردی .

یونانیلرده قومه‌دی اوچ دوره آیرلمشدی. انلرده (اسکی قومدی)، (متوسط قومه‌دی)،(یکی قومه‌دی). اسکی قومه‌دی‌ده (حکایه قومه‌دیلری)و (سیاسی قومه‌دیلر) نامیله ایکی قسمدن عبارتدی . حکایه قومه‌دیلرنده سیاسیاتدن بحث اولونور، فقط سیاسی قومه‌دیلرده دائما حقایق احوال اساس اتخاذ ایدیلیردی . اسکی قومه‌دیده الك زیاده ابراز لیاقت ایدنلر قراتینوس ایله أوپولیس و آریستوفانیسدر. بو اوچ قومه‌دی محرری، اوزمانلر سیاست جسیمه‌ایله اشغال‌ایتمشلر، دها طوغروسی احوال اجتماعیه‌یه قارشی سانسورلك وظیفه‌سی ایفا ایتمشلردر. په‌ریقلیس،نیکیاس، قله‌ئون، هیپه‌ربولوس، آلکیبیادیس کبی رجال سیاسیه‌دن هیچ بری بونلرك ألندن یاقاسنی قورتارامامشدر. خصوصیله آتنه‌ده بو آجی سوزلی محررلره قارشی هیچ بر شی یاپیلامامشدر.

فی‌الحقیقه آتنه‌ده خلقه قارشی هیچ استبداد اجرا ایدیله‌مزدی . حاکمیت اهالیده اولدیغی ایچون بونلر رجال سیاسیه‌نك موأخذه اولونمسندن حظ ایدرلر، سربستئ کلامه وحتی فرطه حریته صوك درجه مساعده ایدرلردی. قومه‌دیلرده اکثریا پرده‌بیرونانه حرکتلرده تصویر اولونوردی.

قومه‌دی محررلری ایچنده قراتینوس ، علویت خیال و جرأت تصویرکارانه جهتله‌بویوك براقتدار کوسترمشدر. قراتینوس، قومه‌دینك أسخیلوسی مثابه‌سنده‌در.

الك زیاده پرستش ایتدیكی شی شرابدر. حتی آریستوفانیس، قراتینوسك بو ابتلاسی ایله استهزا ایتمشدر.

آریستوفانیس آریستوفانیس (٤٥٢-٣٨٨) بوتون تیاترولرنده زمانڭ احوال وعاداتنی تصویر ایلمشدر. آثارنده آدابه رعایت، ایجاد خیالده بویوك بر جرأت واردر. قومه‌دیلرینك هر برنده اوتوز بیك نظرده نشاط وخنده

آتیك قومه‌دیسنه مخصوص ماسكلر

علامتلری پیدا ایده‌جك بر مزیت موجوددر. بوندن باشقه آریستوفانیسك مزیت مضحكه‌پردازانه‌سیله برابر نظمنده‌ده رقیق بر شعریت واردر. آثاری كولونج اولمقله برابر حد ذاتنده جدیتی‌ده حائزدر. آریستوفانیس زماننده آتنه ایكی قسمه آیرلمشدی. بر قسمی ماضی، بر قسمی‌ده آتی طرفداری ایدی. یعنی آتنه‌ده محافظه‌كارلرله ترقیپرورلر، آریستوقراتلرله دەموقراتلر واردی. آریستوفانیس صورت قطعیه‌ده محافظه‌كار ایدی. قله‌ئونك رادیقال دەموقراسیسی، سوقراتیسك یكی فلسفه‌سی، أوریپیدیسك ابداعات تماشا نویسانه‌سیله استهزا ایدردی. بو اوچ بویوك ذات، كندیسنك الك برنجی دشمنلری ایدی. آریستوفانیسك بو حركتی حقسزدی. فقط حقلی حقسز، بوتون خصملرینه غلبه ایتمكه چالیشیردی. آریستوفانیسك آثارنده علوی بر وطنپرور حسیاتی موجوددی. بوتون بدیعهٔ خیالیه‌سی آتنه‌یی جنكاور، حروانضباطپرور، باربارلره قارشی مدهش، یونانیلره قارشی مسالمت‌پرور، خارجده ذی‌شوكت، داخلده معتدل بر حاله كتیرمكدی. آریستوفانیس قرق اللی قدر اثر یازمش، فقط بونلردن زمانمزه آنجق اون بر قدری انتقال ایده‌بیلمشدر.

اك مشهورلرى: (صلح) ، (شواليه‌لر) ، (بولوطلر) ، (اشك آريلرى) ، (پلوتوس)، (قوربغه‌لر) و(قوشلر)در. آريستوفانيسك بو اثرلرنده تعقيب ايلديكى غايه ، بر طاقم كولونج صنعتلر كوستره‌رك خلقى اكلندرمك دكلدر. انك غايه‌سى دها علويدر. آريستو-فانيسك بو اثرلرى يازمقدن مقصدى حكومتك حركاتنى مؤاخذه ايتمك ، ايشلرك حسن صورتله اجراسى ايچون دها وصاياده بولونمق، كنديسنه وطنك عادتا بر حكمى صفتنى بخش ايتمكدر.

(صلح) نامنده‌كى اثرينك موضوعى شودر : ديكه ئوپوليس نامنده بر كويلو آرتق حربدن بيقوب اوصانيور. كندى كنديـنه مذاكرات صلحيه‌ده بولونيور، اوتوز سنه‌لك بر متاركه عقد ايديور. كندى اراضيسى داخلنده صلح و مسالمتى تأسيس ايدر ايتمز ديونيزوس شنلكلرينه باشلامق ايستيور . بو وقعه اثناسنده حربك فنالقلرى، صلح و مسالمتك ايلكلرى برر برر تصوير اولونيور .

(شواليه‌لر)، قله‌ئون عليهنده سياسى بر پيه‌سدر. آريستوفانيس بواثرنده يالكز قله‌ئونك شخصنى وضع صحنه ايتميور . اهالينك تنوير افكارينه خدمت ايده‌جك يرده خلقى مداهنه ايله آلداتان (ده‌ماغوغ)لرى تصوير ايديور. كذا (اشك آريلرى)ده سياسى بر پيه‌سدر . راسين بو اثره تقليد ايدرك (پله‌دور) نامنده‌كى اثرينى وجوده كتيرمشدر .

(قوربغه‌لر)ده أسخيلوس ايله أوريپيديسك مسلكلرينى تنقيد و مقايسه ايچون وجوده كتيرلمشدر. آريستوفانيس محافظه‌كار اولديغى ايچون بو اثرنده أسخيلوسى ترجيح ايديور . اثرك صوكنده‌ده أسخيلوسك بو مظفريتى قوربغه‌لر طرفندن آلقيشلانيور.

(قوشلر) قومه‌ديسنده اوبونجيلرى قوشلر تشكيل ايديور. آريستوفانيس بو اثرنده غايت صنعتكارانه قوش تقليدلرى ياپمشدر. مثلا بوتون قوشلرك هپ بر آغزدن ترنم ايتدكلرى پارچه غايت شاعرانه‌در.

اسكى قومه‌ديدن يكى قومه‌دى‌يه كچمك ايچون بويوك اسكندر دورندن صوكره‌كى دور تحولده‌كى آثار، متوسط قومه‌دى‌يى تشكيل ايدر. متوسط قومه‌دى، آريستوفانيسك (پلوتوس)ى ايله باشلار . دها بو پيه‌سده صحنه اوزرينه چيقان مغنيلر قالقمش، بونك يرينه دراماتيك بر طرز قائم اولمشدر. قومه‌ديلرده سياست پك نادر موضوع بحث ايدلديكى كبى اشخاص منفرده حقنده‌كى تنقيدلرده قالديرلمشدر. الك زياده، معبودلر انسان شكلنده تصوير ايدلمك اوزره اساطير نوعندن حكايه‌لر اساس اتخاذ اولونمشدر. تياترو موضوعلرى ايچون فيلوسوفلرك، شاعرلرك، موسيقى شناسلرك، صنعتكارلرك حيات خصوصيه‌لرى ، بالخاصه صافو (صاپفو) نك عشقى مأيوسانه انتحارى تياترولره زمين تشكيل ايلمشدر . كذا مختلف صنعتلره خاص

بعض كولونج حاللر، مثلا دوقتورلرك شارلاتانلقلری، فالجیلرك یالانلری، كویلولرك سرسملكی هپ برر موضوع وجوده كتیرمش، اسكندرك فتوحاتندن صوكرا صحنه‌ده مصرلیلر وقارطجه‌لیلرده كورونمكه باشلامشدر.

متوسط قومه‌دینك الك بویوك سیمالری آنتیفانیس ایله آله‌كسی‌در. آنتیفانیس اساساً آتنه‌لی دكلدر. آله‌كسی‌ده جنوبی ایتالیالیدر. آنتیفانیس ۳۶۵، آله‌كسی ۲۴۵ قدر اثروجوده كتیرمشدر. اثرلرنده دائما حیات خصوصیه تصویر اولوندیغی كبی هپسی‌ده یا بر دوكون ویا بر نشانلانمه ایله نهایت بولور.

مه‌ناندروس یكی قومه‌دینك الك بویوك محرری مه‌ناندروس (۳۴۲ - ۲۹۱) در. مه‌ناندروس (مه‌نادر) ته‌ئوفراستك شاكردی، ئه‌پیكورك دوستیدر. كائنات حقنده‌كی فلسفه‌سی انلرك عینیدر. حیاتی همان كاملاً آتنه‌ده كچمشدر. بطلمیوس، مه‌ناندروسی سراینه جلب ایتمك ایسته‌مش، فقط مه‌ناندروس بوكا موافقت ایتمه‌مشدر.

مه‌ناندروس، عمرینی مالكانه‌سنده كچیرمكدن متلذذ اولور، غلیكه‌رانك اینجه فكرلرینی، تایسك شطارتلی سوزلرینی الك بویوك مدار سعادت عد ایدردی. مه‌ناندروسك كینیشی غایت ظریف و صنعتكارانه ایدی. مه‌ناندروس بر چوق اثرلر وجوده كتیرمش، فقط قومه‌دیلرندن هیچ‌بری تام اولارق انتقال ایتمه‌مشدر. ألده ایدیله‌بیلن بعض كزیده پارچه‌لری واردر كه بونلر مه‌ناندروسك اقتدارینه پارلاق بر دلیل تشكیل ایده‌بیلیر.

مه‌ناندروس الكزیاده اكلنجه‌لی وقعه‌لر تصویر ایدر. بالخاصه زماننك هیئت اجتماعیه‌سنی تصویرده بویوك برمهارتی حائزدر. قومه‌دیلرینك اشخاصنی دلیقانلیلر و كنج قیزلر، مكدر و بونامش پدرلر، والده‌لر و سود ننه‌لر، اسیر تاجرلریله قهرمانلق ادعاسنده بولونان عسكرلر، آشجیلر ودالقاووقلر، دساس اسیرلر تشكیل ایدر. هر شخص كندی طبایع ممیزه‌سنه، وضعیت اجتماعیه‌سنه كوره غایت صنعتكارانه ادارهٔ لسان ایدر.

مه‌ناندروسك آثارندن اصالت حقنده‌كی شون پارچه بر اثر نفیسدر: «رجا ایدرم، آننه. بنی سورسه‌ك هر سوز اره‌سنده بكا اصالتمزدن بحث ایتمه. اصالت، آنجق طبیعتك كندیلرینه باشقه بر مزیت بخش ایتمدیكی انسانلرایچون ایبدر. بونلریالكزاصالتلرینك تماشاسنه دالارلر وجدلرینی كمال ممنونیتله تعداد ایدرلر. چونكه بوندن باشقه سرمایهٔ افتخارلری یوقدر.

حال‌بوکه دنیاده اجدادی اولمادق بر انسان وارمیدر! اجدادی اولمازسه انسان نصل بقا بولور؟ واقعا بعضاً انسان اجدادینك بوتون اسملرینی صایاماز. بوده یا مملکت دکیشدیرمکدن، ویاخود اجدادیکزك اسمنی سزه خبر ویره‌جك دوستلریکز بولونمامسندن ایلری کلیر. او حالده انسان نه‌دن اجدادینی صایمغه مقتدر اولانلردن دها آز اصیل اولسون! ای والده! مزیت صاحبی بر کیمسه، زنجی بیله اولسه ینه اصیلدر».

یکی قومه‌دینك واضعلری ایچنده اك بلند مرتبه‌یی مه‌ناندروس اشغال ایدر. واقعا ینه او عصرده فیله‌مون، دیفیلوس وپوزیدیپوس کبی محررلر یتشمش ایسه‌ده بونلر قدرت تصویر اعتباریله مه‌ناندروسك کعبنه وارامامشلردر.

یکی قومه‌دی اك زیاده آتنه‌ده ومع مافیه دیکر یونان شهرلرنده‌ده اوینانیردی. یکی قومه‌دیده یکانه دستور حرکت: «بن بر انسانم. بناءعلیه انسانلغه عائد هر شی معلوممدر.» نظریه‌سندن عبارتدی.

یکی قومه‌دی اوچنجی عصر اواسطنه طوغرو رغبتدن دوشمش، نهایت اسکی شاعرلرینه رغبت قازانمغه باشلامشدی. مع مافیه بو دورك آثاری بر قاچ عصر صوکرالرده نمونه اتخاذ ایدلمشدر. حتی مولیه‌رك برچوق اثرلری آریستوفانیسك پك آز، فقط مه‌ناندروسك کاملاً تقلیدندن عبارتدر.

آثار منثوره یونان ادبیاتی بر قاچ عصر قدر هپ نظمدن عبارت قالمشدی. ایلك آثار منثوره آلتنجی عصرده وجوده کلمشدی. بونك‌ده سببی، یازینك یونانیلرده معلوم اولماماسی دکلدی. یازی یونانستانده پك اسکی زماندن بری معلومدی. برنجی پسامتیك زماننده یونانیلر اسملرینی (نوبه)‌ده‌کی هیکللرك کوکده‌لری وباجاقلری اوزرینه قازارلردی. ایلك یونان یازیسی یونانستان ایله فنیکه‌لیلر بیننده تماس حاصل اولدیغی زماندن اعتباراً باشلامشدی. پاپیروس ایسه دها هه‌رودوت زماننده ادخال ایدلمشدی. بناءعلیه آثار منثوره وجوده کتیرلمه‌مسنك سببی، بوکا احتیاج حاصل اولمامسندندی. یالکز معبدلرده اولیمپیا اویونلرنده غالب کلنلرله راهبلرك اسامیسی، امراض ساریه، هدیه‌لر وکهانت قیدینه مخصوص مجموعه‌لر واردی. فقط بونلر آثار ادبیه‌دن معدود دکلدی. ایلك آثار منثوره خزینهٔ اوراقده وقایعی حفظ ایتمك ایچون تاریخ کتابلرینه احتیاج حاصل اولدیغی زمان باشلامشدی. ادبیات فلسفیه‌ده غایت نافع کورولن ملاحظاتی یالکز نوط ایتمکله اکتفا ایدلمیوب بونلردن ماهیت عمومیه‌یی حائز بر ترکیب وجوده کتیرمك احتیاجی حاصل اولدیغی زمان ظهور ایلشدی.

مه‌ناندروس (روما موزه‌سنده‌در)

یونان فیلوسوفلری اثرلرینی یازمازلردی . نه طالیس ، نه پیتاغوراس هیچ بر اثر وجوده کتیرمه‌مشلردی. بونلرك آثار وافکاری هپ شاکردلری طرفندن جمع وتلفیق ایدلمشدی.

نثر اك زیاده (آتیك)ده تکمل ایتمشدر . واقعا هەرودوتك نثری براثر نفیسدر. فقط بو اثرده شدت ترکیب، وضوح تحلیل ، قدرت تأثیر یوقدر . نثرك اوصاف ممیزه‌سندن معدود اولان شرائط، آتنه‌ده صولون دورنده تکمل ایلمشدر. او زمانلر آتنه‌ده یازی استعمال ایدلمزدی . تەمیستوقلیس نطقلرینی هیچ یازمازدی . آتیك نثری اك زیاده صوفیونك ظهوریله مرتبۀ مکملیته واصل اولمشدی. بوده بشنجی عصرده ایدی. ایشته بوتاریخدن اعتباراً خطیبلرده نطقلرینی یازمغه باشلامشلردی . کذا تاریخ وفلسفه‌ده نثراً یازلمغه باشلامش ، آتیك آثار منثوره‌سی اك زیاده آتنه‌ده وقوع کلن انقلاب فکری نتیجه‌سی اولارق مکملیت کسب ایلمشدی.

یونانستانده لیریك شعرلرله فاجعه‌لر دورکماله واصل اولدیغی صره‌ده ، کائناتی اولدیغی کبی تصویر ایده‌جك ، حسیاتی خیالی فکرلردن معرا بر صورتده تبلیغ ایلیه‌جك برطرز تحریر پیدا اولمغه باشلامشدی.

بو بابده‌ده اك زیاده ئی‌یونی قطعه‌سی پیشوا اولمشدی . هەزییودك اشعاری کائنات حقنده برفکر مخصوص ویرییور، صرف حسیات شخصیه‌یی تصویر ایدن لیریك شعرلره حیات اجتماعیه‌یه دائر فکرلرده علاوه اولونیوردی. ئەزوپك ماساللری بو خصوصده بویوك بر تأثیر اجرا ایدییوردی . احوال کائنات حقنده اك فیلوسوفانه دوشوننلر (عقلای سبعه) ایدی. بونلر یدنجی عصرله آلتنجی عصر بیننده باشلامشلر، دردنجی عصرده تمام اولمشلردی. یونان عقلای سبعه‌سی: میلاسلی طالیس ، مدلیلی پیتاقوس، پرییه‌نه‌لی بیاس، آتنه‌لی صولون، لیندوسلی قله‌ئوبولیس، قوره‌نتلی پەرییاندروس، لاکه‌ده‌مونیالی کیلون ایدی. بو بویوك ذوات، حیات اجتماعیه اسرارینی ادراك ایتمشلر، رجال سیاسیه صفتیله ایش کورمشلر، قانون ونظاملر وضع ایدرك قلب بشره وقوف حاصل ایلمشلردی. بونلرك اهالی بیننده تعمیم ایتمك ایسته‌دکلری فکرلر یکی شیلر دکلدی؛ بوتون یکیلکلری یالکز شکلدن عبارتدی. عقلای سبعه قیصه سوزلرله دساتیر حیاتیه‌یی اورتایه قویییورلر، بونی‌ده بالخاصه احوال کائناتدن واضح

بر صورتده استخراج ایدییورلردی . عقـلای سبعه‌نك غایهٔ خیالی، ممکن اولمایان شیلردن اجتناب ایدرك بالخاصه یونان فضیلتنی تأمین ایلمکدی. بوده تحصیل وتربیه‌یه رغبت کوسترمك ، کندینی بیلمکی اوکرنمك و اك زیاده حاکمیت عامه اساسنه مستند بر حکومت حیاتنه آلیشمقدی.

بواثناده فرات ودجله حوالیسنده کشفیات ریاضیه وهیئیه‌نك ترقیسی، طبیعتی دها زیاده تدقیقه تمایل حاصل ایدییوردی . کائنات حقنده بسبتون باشقه فکرلر پیدا او - لیور ، آرتق اسکی معبودلرك هر شیئه مداخـله ایدن نفوذ وحاکمیتنه اعتقاد کتدکجه آزا- لیوردی. دینك تأثیرندن کاملاً قورتولمامقله برابر بوخصوصده اك زیاده سربستانه ادارهٔ افکار ایتمکله ، (میلاس) حکماسی موفق اولابیلیوردی . صنایع

یونان قومه‌دیسی: مغنیلر

وتجارتله جداً بویوك بر ترقی اکتسـاب ایدن بو شهرده علم و معرفتده حد کماله واصل اولیوردی. بسیطه، ایلك اول بوراده استعمال ایدلمش، (بابل)ده اولدیغی کبی بر کون اون ایکی ساعته بوراده تقسیم اولونمش، کذا ارضك برده خریطه‌سی وجوده کتیرلمشدی. میلاس فیلوسوفلری اك زیاده طبیعت خارجیه‌یی تدقیق ایدییورلر، دنیانك نه درلو بر ماده‌دن تشکل ایتدیکنی آکلامق ایستیورلردی . بونلر ماده‌نك دائمی وابدی بر صورتده دکیشدیکنی کوردکاری جهتله بوماده‌نك اساسنی تشکیل ایدن وحدتی آراشدیرمق ارزو ایدییورلردی . سیاسیاتده بهره فوق‌العاده‌سی اولمقله برابر مصر وبابل علومنه‌ده وقوفی اولان طالیس، صویی بواساس ماده‌لردن بری اولمق اوزره کوسترمشـدی . فقط (میلاس)ك قبل المیلاد ٤۹٤ سنه‌سنده ایرانیلر طرفندن تخریب ایدلمسی ، بو مساعئ عالمانه‌یه (ئی یونی)نك باشقه بر شهرنده دوام ایتمکه مجبوریت حاصل ایلشدی. بو دورك اك مهم سیمالرندن بری قولوفونلی قسه-

نوفانیسدر. قسه‌نوفانیس، میلاسلیلرك نظریات عالمانه‌سنه تماميله واقفدی. فقط ایران
استیلاسی اوزرینه وطننده چیقمش، آلتمش یدی سنه مدت بر حیات سیاحانه کچیر-
دکدن صوکرا (أله‌آ)ده وفات ایلمشدی. قسه‌نوفانیسك نظریات فلسفیه‌سی بویوك
بر اهمیتی حائزدی. قسه‌نوفانیس، معبودلره انسان شکلی و انسان طبیعتی ویرن
نظریاتك تماميله علیهنده ایدی. تفکرات فلسفیه ایسه انی دها ایلریلره کوتورمش،
نهایت کائناتك حرکاتی ایچون بر مبدأ بولمغه چالیشمشدی. قسه‌نوفانیس بو
مبدائی جناب حقده بولمشدر. قسه‌نوفانیسك فکرنجه الله بردر. یارادلماز و محو
اولماز. هرشی، ذاتنده موجوددر. کائنات، و حدت، هپ آنده مندمجدر. قسه‌نو-
فانیس هر نه قدر وحدتی ادراکه موفق اولمش ایسه‌ده کائناتده حادثاتك نه‌سببدن
طولایی متبدل اولدیغنی ایضاحه موفق اولامامشدر. دها صوکرا بو تبدلات
نظریه‌سنی آیاثلوغلی هراقلیطوس ایضاحه غیرت ایلمشدر. هراقلیطوسك فکرنجه بر
شیئك تبدل ایتمسی، اولجه موجود اولمیان برشکله تحول ایتمسیدر. کائناتده تبدل،
ازلی و دائمیدر. هر شی، هر لحظه تبدل ایتمکه محکومدر. کائنات، دائمی برفعالیت
ایچنده‌در. هه‌راقلیطوسك فکرنجه تکامل، ضدلرك بر بریله مجادله‌سندن حاصل
اولور. مجادله، هر شیئك مولدی، حاکمیدر. بونکله برابر کائناتده ینه غیر مرئی
بر آهنك موجوددر. ایشته بو مجادله‌لر نتیجه‌سنده کائناتده دائمی بر تشکل و
تخریب وقوعه کلمسی یوزندن بر شکلدن دیکر شکله کچمك حادثه‌سی وقوعه
کلیر. هه‌راقلیطوس، انسانلر حکومتك قانونلرینه نصل تابع اولیورلرسه قوانین
کائناته‌ده او صورتله تابع اولملرینی ضروری عد ایدر. روحك ابدیلکنه اعتقاد
ایتمز. فقط اونك فکرنجه اولوم، کاملاً محو اولمق دکلدر. اولمك‌ده بر نوع وار-
لقدر. هه‌راقلیطوس کائناتده هیچ بر شیئك دائمی اولمادیغی فکرنده بولوندیغی
حالده بر چوقلری‌ده کائناتده وحدت و عدم تبدل حکم سوردیکنه قائلدرلر. بو
فکرده بولونانلر الك زیاده (أله‌آ)لی پارمه‌نیدیس ایله زه‌نو (زه‌نون)در. بونلر
کائناتده‌کی تبدلك ظاهری اولدیغنه، حرکاتك ذهناً قاورانیلماسی ممکن اولمادیغنه قائل
اولمشلردر. دها صوکرا بو مسلکده تمیز ایدنلر: آمپه‌دوقلیس ایله آناقساغوراس‌در.

آمپه‌دوقلیس سجیلیالیدر (۴۹۰). ایلك اول (آتش، هوا، صو، طوپراق
کبی) عناصر اربعه‌یی قبول ایدن، بو ذاتدر. آمپه‌دوقلیسك فکرنجه عناصر اربعه

بر بریله یا قاریشیر، یا آیریلیر. قوت و ماده عین عنصرده موجود اولاماز. کائناتده بر جذب و دفع خاصه‌سی واردر. اجسام عضویه‌نك تشکلی حقنده آمپه‌دوقلیسك بعض نظریه‌لری واردر که، داروینك افکارینه همان مشابهدر. فقط بعض افکاری‌ده پك طفلانه‌در. بوده یونان حکماسندن بر چوغنده موجود خطادن، یعنی آز مالزمه ایله محتشم بر بنا وجوده کتیرمك تمایلندن نشأت ایتمشدر. آپه‌دوقلیسك آثاری منظومدر.

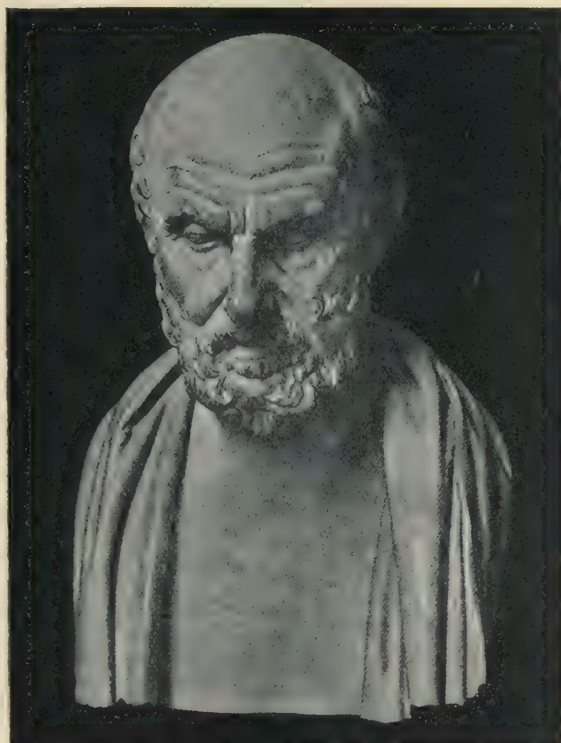

یونان قومه‌دیسی: حدتلی أو صاحبی

قلازومه‌نلی آناقساغوراس، په‌ریقلیسك بزم عرفانده یتیشن ارباب فندندر. آناقساغوراس عناصر اربعه یرینه ماده‌یی قبول ایدر. انك فکرنجه ماده نه قدر پارچه‌لره آیریلیرسه بربرینه او درجه مساوی قسملره آیریلیر. هر پارچه‌سنده یکدیکرینه مشابه خواص موجوددر. کائناتده بر نظام، بر مقصد واردر. خصوصیله کوزللکی و انتظامی ایله بشریتی حیرتلر ایچنده براقان حادثات سماویه‌ده بو نظام تمامیله موجوددر. نباتاتك نشو ونماسی‌ده کوستریپور که عموم کائناتده یاشادیجی و نظام ویریجی بر قوت حکم فرمادر. آناقساغوراس، کواکبك طبق ارض کبی بر اجسام سماویه اولدیغنه، قمرك مسکون بولوندیغنه قائلدر. آناقساغوراس بو یکی فکرلرندن طولایی آتنه‌ده پك چوق مؤاخذاته کرفتار اولمش، (لاپسکی) ده بر مدت قدر علوم و فنون ایله اشتغال ایتدکدن صوکرا هر کسك حرمت حرمت و تقدیرینی جلبه موفق اولارق ترك حیات ایلمشدر (٤٢٨).

یونانیلرده کائناتك شکل اساسیسی ایله نظام وقوانینی آکلامغه‌اك زیاده پیتاغوریلر (فیثاغور مکتبنه منسوب اولانلر) غیرت ایلمشلردر. بونلرك‌ده استادی پیتاغوراس (فیثاغور)در. پیتاغوراس سیسامليدر (٥٨٠). سیسام تیرانی پولیقراتیسدن نفرت

ایندیکی ایچون سیسامدن چیقمش، یونان شهرلرینی بر مدت طولاشدقدن صوکرا جنوبی ایتالیایه کلمشدر. بوراده (قروطون) شهرنده اطرافنه بر چوق تلامیذ طوپلامغه موفق اولمشدر. پیتاغوراس، بوتون تلامیذی اوزرینه اصلاحاتکارانه بر تأثیراجرا ایلمشدر. پیتاغوراسك فکرنجه روح واعتقادتمیز، طرز حیات صاف و پاك اولمالیدر. انسان ریاضت وتصوفله روحنی اعلایه چالیشمالیدر. پیتاغوراسك بقای روح حقنده‌کی نظریاتی مصرلیلرك نظریاتنه بکزر. شاکردلرینه ریاضیه وموسیقی ایله مشغول اولملرینی توصیه ایدر. پیتاغوراس هیچ بر تألیف براقمامش، یالکز افکاری شاکردلری طرفندن جمع و تلفیق ایدلمشدر. کواکبك

هیپوقراتیس (بریتیش موزه‌ئومده‌در)

حرکاتنه و بو حرکاتك حساب ایدیله‌بیله‌جکنه، عددلرك اهمیتنه، ارضك حرکتنه دائروقوع بولان کشفیاتی جداً مهمدر. پیتاغوراس کرهٔ ارضی دنیانك مرکزی عد ایدر. فقط پیتاغوراسك شاکردلری، دها صوکرا، ارضك مرکزی بر آتش اطرافنده دونن سیاره‌لردن بری اولدیغنی قبول ایلمشلردر. بونلرك فکرنجه بو حرکت اوصورتله واقع اولورکه، ارض دائما برجبهه‌سنی بو سیاره‌لردن برینه، مثلا قمره توجیه ایدر. کذا غایت منتظم بر محرك اوزرنده ومقدس آتش اطرافنده دونن اون جسم واردر. انلرده: ییلدیزلریله برابر قبهٔ سما، یدی سیاره، ارض وبرده ارضك بزه

کورونمین قسمی‌در. پیتاغورك شاکردلری علوم طبیعیه‌نك ترقیسنه پك زیاده خدمت ایتمشلردر.

طبابت

طبابت یونانستانده پك اسکی ایدی. حتی هومه‌رك شعرلرنده بیله اردو ایله برابر آپوللونك اوغلی آسقله‌پیوسك پودالیر و ماخاون نامنده ایکی اوغلنك طبیب صفتیله بولوندیغی بیان اولونیوردی. یونانیلر آپوللونه خسته‌لره شفا بخش ایدن برمعبود نظریله باقارلردی. آسقله‌پیوس ایسه شفا معبودی‌ایدی. خلق، شفایی معبدلرده آرارلردی. (قنیدوس) و (قوس)ده، (رودوس) و(کیره‌ن)ده معبدلر اطرافنده (آسقله‌پیاد) نامیله بر چوق طبیب جمعیتلری تشکل ایتمشدی. بونلر معبدك راهبلری ویا اساطیره منسوب برعائله‌نك ارکانی دکللردی. جمله‌سی‌ده غیرروحانی اطبادن عبارتدی. آسقله‌پیادلر اکثریا معبدلر اطرافنده بولونورلر، بعضاً صنعتلرینی اجرا ایچون مختلف شهرلری‌ده طولاشیرلردی. صنعتلری بالطبع تجربی بعض علاجلر توصیه ایتمکدن عبارتدی. فقط بشنجی عصرده فیلوسوفلر مسائل طبیه‌یی دها حریت پرورانه، دها فنی بر صورتده تدقیقه باشلامشلردی. بو خصوصده پیتاغوراس مسلکنه سالك اولانلردن آمپه‌دوقلیس، آناقساغوراس و ده‌موقریتوسك مساعیٔ عالمانه‌سندن پك زیاده استفاده ایدلمشدی. حتی بوسببدن طبابت بشنجی و آلتنجی عصرلرده پك‌زیاده ترقی ایتمش، ایران حکمدارلری کندی خدمتلرنده هپ یونان اطباسی قوللانمشلردی.

بو دورك اڭ‌مشهورسیمالرندن بری، هیپوقراتیس‌در. هیپوقراتیس (قوس)ده طوغمشدر. کندیسی‌مملکتنك (آسقله‌پیادلر) صنفندندر. هیپوقراتیس، پەلوپونەز حربلرینك دها ایلك سنه‌لرنده شهرت قازانمشدی. روایته کوره هیپوقراتیس پك چوق یاشامش، نهایت (لاریسا)ده وفات ایتمشدر. هیپوقراتیسدن صوکرا دامادی و احفادی بو بیوك ذاتك مسلکنه دوام ایلمشلردر. هیپوقراتیس نامنه بر چوق اثرلر واردر. فقط بونلرك هانکیسنی هیپوقراتیسك یازدیغی معلوم دکلدر. اڭ مشهور اثرلری (طبابت قدیمه)، (هوا، صو و مواقع)، (امراض ساریه)در. اسلوبی او درجه ادبی دکلدر. (طبابت قدیمه)سنده بالخاصه فنون طبیه‌نك جهت عمومیه و انسانیت‌پرورانه‌سنی کوسترمك ایسته‌مشدر. طرز افاده‌سی ئی‌یونیلیره خاص بر ساده‌لك ایچنده‌در.

هیپوقراتیس یوزك وظائفی، طمارلرك اقسامی حقنده تتبعاتده بولونمشدر. فن تداوی‌یه، پرهیزك تأثیرات واقعه‌سنه تمامیله واقفدر. کذا فن جراحیده‌ده مهارت تامه‌سی واردر. آتنه‌ده وبا ظهور ایتدیکی زمان پك زیاده خدمتی سبق ایتمشدر. هوا، صو ومواقعك اهالی اوزرینه اولان تأثیرندن باحث اثری، داهیانه‌در.

تاریخ یونانستان ادبیاتنده تاریخ، معنای عمومیسیله هه‌رودوتدن باشلار. فقط هه‌رودوت زمانه کلنجیه قدر ینه اوفاق بر دور موجوددر. علوم تاریخیه الك زیاده ئی‌یونیده ترقی ایتمکه باشلامشدر. ایلك عنعنات تاریخیه آلتنجی عصر اواخرینه طوغرو (میلاس، میله‌ت)ده جمع وتلفیق ایدلمشدر. او زمانه کلنجیه قدر یونانیلرك وقایع تاریخیه‌سی داستانلرده نقل اولونان قهرمان حکایه‌لرندن عبارتدی. بو حکایه‌لر مختلف شهرلرده وجوده کتیرلدیکی حالده یدنجی عصرك اورته‌لرینه طوغرو جمله‌سی بر برینه ربط ایدلمشدر. هر شهرك عادتا سالنامه طرزنده وقایع تاریخیه‌سنی حاکی برر دفتری بولونوردی. بودفترلره اولیمپیاده‌غالب کلنلر ایله خاندان اسملری قید اولونوردی. یونانیلر حیات ملیه‌یی بر نقطه‌یه جمع ایده‌بیله‌جك بویوك بر مرکزدن محروم بولونیورلردی. ایلك منثور حکایه‌لرك اساسنی داستانلر تشکیل ایدییوردی. بو حکایه‌لر (لوغوغرافلر)، حکایات نثریه مؤلفلری طرفندن نقل اولونوردی. لوغوغرافلرك آکلاتدقلری شیلر، خاندان شجره‌لری‌ایله آناطولی شهرلرینك تأسیسندن و آسیا اقوامنك احوالندن عبارتدی. لوغوغرافلرك الك مشهورلری هه‌قاطایوس ایدی. تاریخی اساطیر افسانه‌لرندن تجریده هه‌قاطایوس موفق‌اولمشدر.

هه‌قاطایوسك معلومات جغرافیه‌سی‌ده واردی. آناقسیماندروسك خریطه‌سنی اصلاح ایتمش، توصیف ارضه دائر بر مطالعه یازه‌رق بو خریطه‌یی بر قات دها ایضاح ایلمشدی. هه‌قاطایوس، اسپانیا حقنده فنیکه کمیجیلری واسطه‌سیله معلومات لازمه آلمش اولدیغی کبی اسپانیادن بحر خزره قدر بوتون اراضی حقنده‌ده معلوماتی واردی.

لوغوغرافلرك آثارنی تقویم وقایع طرزنده طوپلامغه هه‌للانیقوس موفق اولمشدر. هه‌للانیقوس تروواناك هانکی‌تاریخده ضبط‌اولوندیغنی تعیین ایتمش، ایران حربلرینه متعلق اولمق اوزره بر ده (آتنه تاریخی) قلمه آلمشدر. فقط بو بویوك وملی حربك حقیقی مؤرخی هه‌رودوتدر.

هه‌رودوت هه‌رودوت (ابوالمؤرخين) عنوانيله مشهوردر . ايلك اول رابطه‌لى تاريخ وجوده كتيرمكه هه‌رودوت موفق اولمشدر.

هه‌رودوت ٤٨٠ سنه‌سنده (هاليقارناس، بودروم)ده طوغمشـدر . بو شهر قاريايليلره عائد ايكن بالاخره ئى‌يونيلر طرفندن مستملكه حالنه قونولمشدر . هه‌رودوتك عائله‌سى غايت زنكينيدى. ادبادن برچوق دوستلرى واردى. هه‌رودوت كنجلكنده اسكى تاريخلرى ديكله‌مش، شاعرلرى اوقومش، دينه حرمت باغلامشدى . هنوز يكرمى ياشنده ايكن (هاليقارناس)ده مشكلاته اوغرايجه مملكتندن چيقمش (٤٥٤) ، اوبويوك سياحتلره بو تاريخدن اعتباراً تشبث ايلمشدر. هه‌رودوت مصر، ايران، استانبول ، فنيكه ، قبريس وبويوك يونانستانى تماماً كزمشـدر . بعده آتنه‌يه كلمش ، تاريخنك بعض پارچه‌لرينى اولمپياده اوقويارق اون طالان مكافاته نائل اولمشدر. صوفوقليس، هه‌رودوت ايچون برشعر يازمشدر. بعده قبل‌الميلاد ٤٤٤ سنه‌سنده بويوك يونانستانده تأسيس ايديلن (طورييورم) شهرينه كيده‌رك آرتق بسبتون اورالى اولمش و اوراده وفات ايلمشدر (٤٢٥).

هه‌رودوت، تاريخنده يونانيلرله ايرانيلر بيننده وقوعه كلن محارباتى نقل ايدر. آثارنده صدددن خارج بر چوق قسملر واردر. بوتون اثر طقوز كتابدن عبارتدر . هر كتابه شعر معبودلرندن برينك اسمى ويرلمشدر. اثر بر پلان اوزرينه يازلمشدر . مع‌مافيه بعض اقسامنك مختلف زمانلرده يازلديغنه قائل اولانلرده واردر.

هه‌رودوت فى‌الحقيقه (ابوالمؤرخين) ناميله مشهوردر . فقط بو، هه‌رودوتك تاريخ نامنه ايلك اثر وجوده كتيرمش اولماسندندر . يوقسه هه‌رودوتك تاريخى حقايق فنيه دائره‌سندن خارجدر. هه‌رودوت، لوغوغرافلر ايله توكيديديس بيننده متوسطدر . هه‌رودوت ، صرف پارلاق افعالى يازمقله اشتهار ايتمك ايسته‌مشدر . حادثاتى مثبت بر صورتده تعريف و تصوير ايتمه‌مشـدر . اثرى ، لوغوغرافلرده اولديغى كبى، هپ غريب فقره‌لرله طولودر. كذا بر چوق معلومات جغرافيه‌يى‌ده جامعدر. وقايع سياسيه وعسكريه اثرك اك‌مهم اقسامنى تشكيل ايدر. حادثاتى يكديكريله برلشديرن قانونى ايلك دفعه اولارق تحرى‌يه چاليشان ، هه‌رودوتدر . هه‌رودوت وقايعى طوغرو اولارق نقله چاليشمش، روايات ايله مشاهداتى بربرندن آييرمشدر.

جغرافيا حقنده‌كى معلوماتى غايت نافعدر. شرق تاريخنه دائر ويرديكى معلوماته‌كلنجه، بوبابده‌كى‌وقوفى ماسپه‌رونك‌شوسوزلريله خلاصه‌ايديله‌بيلير: «كه‌ئوپسلرك، رامسه‌سلرك،طوتموزيسلرك نه‌يابدقلرينى بزه آبده‌لر خبر ويريبور ويا بر كون كلوب كاملاً خبر ويره‌جك . هه‌رودوت ايسه بزه منفيس سوقاقلرنده او دورده نه‌لر سويلنديكنى خبر ويريبور» .

هەرودوت، تاریخه فلسفەده ادخال ایتمکه غیرت ایلمشدر. حادثاتك برقانونه تابع بولونديغنه تماماً قائلدر. فقط بوقانون، انك نظرنده صرف دینیدر. انك ایچون قوانین تاریخیه حادثاتك كندیلرندن ظهور ایتمیور، خارجدن و علوی برموقعدن اجرای تأثیر ایدییور.

هەرودوتك آثارنده صنعتده موجوددر. هەرودوت، اشخاص تاریخیه یه عطف ایلدیکی نطقلرده بونلرك اسباب تاریخیه سنی تحلیل ایتمکدن زیاده انلری برداستان قهرمانی کبی کوسترمك ایستر. اشخاص واشیا حقنده دائما تنقیداتده بولونور. ذاتاً لوغوغرافلرده هپ بویله یازارلردی. فقط هەرودوتك اسلوبی صرف شخصیدر. اسلوبنده هومەره مخصوص بر علویت، برمهابت دینیه واردر. هەرودوتك اثری آثارمنثوره ایچنده بر بدیعەدر. ئی یونی مدنیتنك اك لطیف بر ثمرەسیدر. فقط بو محتشم اثر، یکی بر دور کشاد ایتمکدن زیاده اوتەدن بری دوام ایدن لوغوغرافلر دورینك زروهٔ بلندینی تشکیل ایدر.

ختەزیاس تاریخی معنای فنیسی ایله وجوده کتیرن، ختەزیاسدر. ختەزیاس (قیندوس)لیدر. طبابت اجرا ایدن آسقلەپیادلردندر. غیر معلوم بر حادثه اوزرینه ایرانیلر ألینه اسیر دوشمش، (سوز) سرای حکمداریسنده ایفای طبابت ایلمشدر. ختەزیاس اون یدی سنه قدر بوراده قالمش، بو اثناده شرقه دائر اثرلر تألیف ایلمشدر. ختەزیاسك آثارندن اك مشهورلری (ایران تاریخی) و(هندستانك توصیفی)در. آثارندن زمانمزه انتقال ایتمش پارچەلر یوقدر. فقط بو اثرلرك وضوح وسلاستی قدما نزدنده فوق العاده مشهوردر. آثارینك بر چوق قسمی یالاندر. فقط ایران عاداتنه، ایران سرای حکمداریسنه، قوناقسا سفرینه دائر یازدیغی توصیفات شایان استفادەدر. دییودور ایله پلوتارخوس بوتوصیفاتدن پك زیاده استفاده ایتمشلردر.

بو مؤرخلرك کافەسی ئی یونیده یتیشن مؤرخلردر. نثرلری، ئی یونی نثرینه بر نمونەدر. آتیك مؤرخلری ایچنده اك مشهوری توکیدیدیسدر.

توکیدیدیس آتیك نثری اك زیاده توکیدیدیسك آثاریله تکمل ایتمشدر. بو دورك نثرده اك بویوك دهاسی، توکیدیدیسدر.

توکیدیدیس (هالی‌مونت)ده طوغمشدر (٤٦٠). میلتیادیس ایله کیمونك اقرباسندندر. توکیدیدیس دها پك کنج ایکن، هەرودوتك اولیمپیاده اوقودیغی تاریخی دیکلرکن آغلامش،

بونك اوزرينه هەرودوت، علمه محبتی اولان بويله بواولادە مالكيتندن طولايی توكيديديسك پدرينی تبريك ايلمشدر .

توكيديديس ٤٢٤ سنەسنده قوماندان انتخاب اولونمش وبرچوق سفرلرده تميزايلمشدر . حيات سياسيەسی حقنده معلومات يوقدر . يالكز قوماندانلغی اثناسنده اهانتله اتهام اولونمش ، بونك اوزرينه نفی ايديلەرك يكرمی سنه صوكرا وطننه عودت ايتمشدر . توكيديديس منفاسی هنكامنده تاريخنی حاضرلامشدر . ٤٠٤ده ليزاندروس آتنه اسراسنی مملكتلرينه چاغيرديغی زمان توكيديديس عودت ايتمه‌مش، منفاسنده دها بر قاچ سنه قالمشدر . ٣٩٥ سنەسندەده آتنسزين وفات ايتمشدر .

توكيديديس وفات ايتديكی زمان تاريخنی هنوز تماملانمامشدی . توكيديديس پەلوپونەز سفرلرينك يكرمی يدی سنەلك وقايعنی يازمق ايستەمش ايسەده آنجق يكرمی سنەلكنی يعنی ٤١١ سنەسنه قدر اولان وقايعی يازمشدر. بو يكرمی سنەلك وقايعده سكز كتابه آيرلمشدر.

توكيديديسك (پەلوپونەز سفرلری) او زمانلر پك نادر تصادف اولونان فنی بر فكره كوره يازلديغی ايچون بويوك بر اهميتی حائزدر . اثر ، اصول تاريخيەيه تماميله موافقدر. توكيديديس اول امرده بر فيلوسوفدر . اشيای طبيعتك قوانين منتظمه ايله اداره اولونديغنه قائلدر. بعضلری توكيديديسی ملحدلكله اتهام ايدرلر. بوده، توكيديديسك كهانتلره اهميت ويرمامسندندر. توكيديديس، اثرنده معبودلرك خارق العاده حكايەلرندن بحث ايتمز. مسائل سياسيەده اولديغی كبی مسائل طبيعيەدەده دائما آكلاشيلەبيلان اسبابدن بحث ايدر. اشخاصك احوال روحيەسنی تحليل ايتمك بو مؤرخك بويوك بر مزيتيدر . توكيديديسك فكرنجه حادثاتی وجوده كتيرن اسباب معنويەدن ماعدا اسباب ماديەده موجوددر : مثلا مملكتك وضعيت جغرافيەسی، منابع عسكريه وماليەسی كبی. رجال حكومتك اك بويوك مزيتیده، بوتون بو اسبابی كشف و تحليل ايدەجك ، تعقيب ايتديكی مقصده انلری خادم قيلاجق بر ذكايه صاحب اولمقدر. هەرودوتك نظرنده تاريخك اك علوی قانوننی تشكيل ايدن اخلاق، توكيديديسك فكرنجه،مصالح بشريەده اودرجه بويوك برقيمتی حائز دكلدر. مع مافيه اخلاقسزلغك انقراض اقوامك باشليجه اسبابندن بولونديغنه توكيديديس ده قائلدر. فقط تاريخك دائما بر درس اخلاقی اولماسی طرفداری دكلدر. افكاری غايت مثبت وعمليدر. حقيقتی تحريفدن صوك درجه اجتناب ايدر . تصويراتنده پك زياده بيطرفدر. اك چوق ترجيح ايتديكی انسانلر وقوملر، قوۀ محاكمەلرينه تبعيت ايدنلردر. فقط توكيديديس بوندن طولايی هيچ بر شخصی و يا قومی نەپك زياده مدح، نەده

حدندن زیاده مؤاخذه ایدر. توکیدیس، منابع تاریخیه‌سنی کمال دقتله تنقید ایلر، بونلرك متنه اندن صوکرا ایناتیر. حتی اسکی شاعرلرك آثارتاریخیه‌سنی کمال جرأتله تنقید ایتمشدر. هومه‌ر حقنده‌کی تنقیداتی پك مکملدر.

توکیدیس بر وقعه‌یی یازمادن اول اونی کمال صحتله تحقیق ایدر. مثلا زماننك احوالنی یازمق ایچون هرایکی فرقه‌یه‌ده مراجعت ایدر. حقیقتی تماميله کشف ایتمدن اصلا یازماز. فقط اشخاص مشهوره‌یه عطف اولونان نطقلری و مکتوبلری دائما کندی طرزینه تحویل ایتمش، انلری دها زیاده ساده‌لشدیرمشدر.

توکیدیدیس بر مؤرخ اولمقله برابر عین زمانده بر صنعتکاردر. اسلوبنده بر ساده‌لك، بر وضوح واردر. یکی یکی فکرلر اورتایه قویمق ایچون اکثریا اسکی و شاعرانه کلمه‌لر قوللانیر. فقط آثارینه اك زیاده قیمت ادبیه بخش ایدن شی، یکی ویا یکیلشدیرلمش بعض کلمه‌لری موجدانه بر صورتده استعمال ایتمسیدر. توکیدیدیس، صنعت تصویرده بویوك بر مهارتی حائزدر.

مثلا آتنه‌لیلرك سجیلیا سفرلرنده‌کی (٤١٥ — ٤١٣) مغلوبیتلرینی شو صورتله تصویر ایدر: « آتنه‌لیلرك وضعیتی پك مدهشدی. یالکز کمیلرینی غائب ایتمك و اك لطیف امللرینك یرینه کندیلری ووطنلری ایچون اك مظلم حسلرك قائم اولدیغنی کورمکله‌قالمیورلردی. اردوکاهك تخلیه‌سی هرکسك افکار و انظارینه‌ده آجیقلی برمنظره ارائه ایدییوردی. أولولر مزارسز قالمشدی. ارقداشلرینك بی‌روح یرلره سریلدیکنی کورن عسکر، خوف ودهشتدن طونوب قالیوردی. بر حیات اولارق براقیلانلر، خسته‌لر و یاره‌لیلر دها زیاده رقت ومرحمتی جلب ایدییوردی. بونلرك نیازلری وایکلتیلری یوره‌کلری پارالیوردی. بیچاره‌لر کندیلرینك‌ده کوتورلمسنی رجا ایدییورلر، ارقداشلرندن ویا اقربالرندن کیمی کوررلرسه باغیره باغیره چاغیرییورلر، چادردن کیتمك ایسته‌ین ارقداشلرینك آیاقلرینه صاریلیورلر، کوجلری یتدیکی قدر آرقه‌لرندن کلیورلردی. صوکرا، بیتاب و ناتوان قالنجه هنچغره هنچغره آغلایورلر، انلره لعنت خوان اولیورلردی. »

توکیدیدیسك تاریخی بر اثر صنعت، بر اثر فنی اولمق اعتباریله اك مهم آثاردن معدوددر. صنعت تصویری ایسه یونان قدیم مؤرخلرینه رهبر تقلید اولاجق بر علویتی حائزدر.

توکیدیدیسك خلفلری توکیدیدیسك آثارنی تقلید ایدنلر میاننده اك‌مشهورلری قسه‌نوفون، فیلیسطوس، أفوروس وته‌عوپومپوس‌در.

قسه‌نوفون، توکیدیدیسك (په‌لوپونه‌ز سفرلری)نی (أله‌نیك) نامنده‌کی اثرنده

اكمال ایتمشدر. فقط قسه‌نوفون بر مؤرخ اولمغله برابر اخلاقیونك‌ده سر فرازا-
ننددر. بناءعلیه آثاری اك زیاده علوم اخلاقیه‌یه متعلقدر.

قیلیسطوس (سیرا كوزه)ده طوغمشدر. سجیلیایه دائر برتاریخی واردر. طرز
تحریر و تدقیقده توكیدیدیسه تقلید ایتمشدر. اسلوبی غایت ساده و واضحدر. فقط
توكیدیدیسده‌كی افكار فنیه و بی طرفلق بو اثرلرده موجود دكل كیبدر.

هراقلیسك پرومه‌ته‌وسی قورتارمسی

توكیدیدیسی تقلیده اك زیاده موفق اولانلر: ایزوقراتیسـك شاكردلرندن
أفوروس ایله ته‌عوپومپوس‌در.

أفوروس أفوروس (۴۰۰-۳۴۰) (كیمه)ده طوغمش، آتنه‌ده تحصیل ایتمشدر.
اولا بلاغت وخطابته چالیشمش، اودرجه موفق اولامامشدر. نهایت
علوم‌تاریخیه‌یه انتساب ایدرك ۳۴۰ سنه‌سنه قدر برتاریخ عمومی‌وجوده كتیرمشدر.
أفوروس بو اثرنده ازمنهٔ قدیمه اقوامندن ایرانیلرله قارطجه‌لر حقنده غایت عمیق
تدقیقاتده بولونمشدر.

أفوروسك آثارنده‌وضوح افاده‌واردر. اسكی‌اعتقاداتی تمامیله‌مؤاخذه‌ایتمشدر.

تحری ٔ منابعده بویوك بر اقتدار کوسترمش و صوك زمانلری یازمق ایچون اك موثوق و ثائقه مراجعت ایلمشدر . فقط آثارنده حقیقته مغایر بعض نقطه‌لر ، افراط و مبالغه‌لرده واردر .

تهعوپومپوس تهعوپومپوس (ساقیز)ده طوغمشدر (۳۸۰). غایت اصیل بر عائله منسوب اولان بو بویوك مؤرخ ، کنجلکنی منفاده کچیرمش ، ۳۶۰ سنه‌سنه‌طوغرو آتنه‌ده ایزوقراتیس ایله أفوروسدن تحصیل معرفت‌ایلمشدر. تهعوپومپوسك قدرت خطیبانه‌سی غایت مشهوردر . زمانك اك بویوك رجالی ایله معارفه پیدا ایتمشدر. اسکندرله آره‌سی ایی اولدیغی ایچون اسکندرك توسطی ایله (ساقیز)ه عودت ایتمکه موفق اولمش، فقط اسکندرك وفاتندن تکرار شهردن چیقاریلارق سرسریانه بر حیات امرار ایلمشدر. نره‌ده ونه زمان وفات ایتدیکی معلوم دکلدر. مؤلفات تاریخیه‌سی میاننده اك مشهوری (فیلیپ تاریخی)در. بواثر اللی سکز کتابدن متشکلدر . تهعوپومپوس بو اثرنده ۳۳۶ سنه‌سنه کلنجه‌یه قدر بوتون یونان تاریخنی نقل ایدر. بو اثر، قسه‌نوفونك (أله‌نیك) نامنده‌کی تاریخنك مابعدیدر. تهعوپومپوسك (فلیپ تاریخی)، بو بویوك قرالك حیات‌سیاسیه وخصوصیه‌سنی، اوزمانك اخلاق وعاداتنی، مناقب و عنعنات محلیه‌یی، اجنبی حکمدارلرله یونان تیرانلرینك دبدبه و سفاهتنی تصویر ایدر . اخلاق و عادات بو اثرده غایت واقفانه تدقیق ایدلمشدر.

تهعوپومپوسك آثارنده تدقیق و معلومات ، فوق‌العاده‌در . فقط بوتون تصویراتنده بر بدبینلك موجوددر. دور قدیم مؤرخلرندن بعضلری تهعوپومپوس ایچون بونی بر قصور عد ایدرلر . هالیقارناسلی ده‌نیس ایسه بالعکس تهعوپومپوسده‌کی بو خاصه‌یی کندیسنده دها زیاده بر بصارت بولونماسندن ایلری کلدیکنه عطف‌ایدر. تهعوپومپوس‌احوال روحیه‌یه‌تمامیله واقفدر. افعالك‌دائما‌اسباب محرکه‌سنی آراشدیرر. رجال‌سیاسیه‌نك حیات‌خصوصیه‌سنی تدقیق‌ایدرك روحلرینك اك کیزلی نقطه‌لرینی کشفه چالیشیر. ذاتاً تاریخده احوال روحیه ایله اشتغال‌ایدنلر او درجه نیکبین اولامازلر.

تهعوپومپوسك اسلوبنده ظرافت، طرز ترکیبنده وضوح واردر. افاده‌سنده کوستردیکی‌شدتله همان‌همان ده‌موسته‌نیسك‌اسلوبنی آندیرر. فصاحتی‌صوك‌درجه‌ده‌در.

بونکله برابر نه تهعوپومپوس، نهده أفوروس، توکیدیدیسه تفوق ایدهمهمشلردر. خصوصیله اودورده علم بیان وخطابتك دهازیاده رغبت قازانماسی اوزرینه مؤلفات تاریخیهده کوزدن دوشمشدر.

توکیدیدیس ایله تهعوپومپوسدن صوکرا فیلارخوس ایله تیمایوس بعض آثار تاریخیه وجوده کتیرمشلر ایسهده هیچ بریده طرز تحریر، تصویر وقایع واصول تاریخی نقطهٔ نظرندن هەرودوت ایله توکیدیدیسك کعبنه وارامامشلردر.

علم بیان وخطابت علم بیان، یعنی خلقی اقناع ایدهجك وجه ایله نطق ایراد ایتمك اصولی ایلك اول سجیلیاده ظهور ایتمشدر. بونك نه صورتله ظهور ایتدیکنه دائر آریستطالیس بعض معلومات ویرییور. بو بویوك فیلوسوفك روایتنه کوره تیرانلر طرد اولونور اولونماز (٤٦٥) بونلرك غیر مشروع برصورتده حجز ایتدکلری اموالی استرداد ایچون دعوالر اقامه اولونور، بو اثناده وقوعه کلن مناقشات عدلیهدنده مدافعهنامه نظریهلری میدانه چیقار. ایشته قوراقس ایله تیزییاس بو نظریهلری قلمه آلمشلر، بوندن باشقه برده علم بیان مکتبی آچارق شاکردانه اجرتله درس ویرمشلردر.

قوراقس ایله تیزییاسك فکرنجه علم بیاندن مقصد، فکرده اغلب احتماله امنیت نتیجهسی اولارق قناعت تولید ایتمکدر. بناءعلیه مسئله، حقیقتی آکلامق دکل، بر فکری سامعینه اغلب احتمال کورونهجك وجه ایله نصل آکلاتمالی، ایشته بو نقطهیه واقف اولمقدر. خطابت، توکیدیدیس وافلاطون زماننده اولدقجه مترقی ایدی. فقط سجیلیاده ظهور ایدن خطابت عدلیه ایلك اول لیزاندروس طرفندن یازلمغه باشلامشدر. آتیکده صنعت خطابتی اعلان ایدنلر اون خطیبدر که انلرده: آتیفون، آندوکیدیس، لیزییاس، ایزایوس، ایزوقراتیس، أسخینیس، دهموستهنیس، هیپهریدیس، لیکورغ ودییارخوسدر.

بونلردن آتیفون ایله آندوکیدیس او درجه پارلاق برشهرت قازانامامشلردر. آندوکیدیس صرف کندی دعوالرینی مدافعه ایتمش، اوصاف طبیعیهسنی اورتایه قویاجق فرصت بولامامشدر. حیاتی همان سرسریانه کچمشدر. بوتون زمانی صوفیون مجلسلرنده، دسائس سیاسیه ایله کچیرمشدر. ٤١٥ سنهسنده هرمس هیکللرینك سقطلانماسی اوزرینه حبسه آتیلمش، بعده نفی اولونمشدر. دها صوکرا آندوکیدیس

بوتون حیاتی منفالرده کچیرمش وبو اثناده پك آز اثر یازابیلمشدر . آندوکیسك نطقلری هرمس مسئله‌سی حقنده معلومات مهمه‌یی احتوا ایتدیکی جهتله تاریخ نقطهٔ نظرندن شایان اهمیتدر. وقایع غایت اوزون ، نطق جانلی ومتنوع بر طرزده بیان ایدلمشدر. آندوکیدیس ، غورغیاس ایله آنتی‌فوندن صوکرا آتنه تاریخ خطابتنده مهم بر موقع اشغال ایدر.

لیزیاس لیزیاس جداً صنعتکار بر خطیبدر . آتنه‌ده سیرا کوزه‌لی بر عائله‌دن طوغمشدر (٤٤٠) . اون بش یاشنده بویوك یونانستانده (طوریوم) شهرنده علم بیان تحصیل ایتمش ، بو اثناده قاردشی پوله‌مارخوس‌ده فلسفه ایله اشتغال ایتمشدر. ٤١٣ده آتنه ایله سیرا کوزه بیننده وقوع بولان حرب اوزرینه آتنه‌یه عودت ایدرك علم بیان معلملکی ایله مشغول اولمشدر . فقط ٤٠٤ انقلابی اوزرینه اوتوزلر طرفندن طرد ایدلمش ایسه‌ده طرازیوولوسله بینلرنده موجود صمیمیتدن طولایی حقوق مدنیه استحصالنه موفق اولمشدر . بر مدت صوکرا طرازیوولوسك قرارنامه‌سنی فسخ ایدلمش، لیزیاس مه‌توکلر یعنی اجنبیلر زمره‌سنه داخل اولمشدر . لیزیاس شو صورتله مصالح عامه ایله اوغراشمق حقندن محروم قالنجه علم‌بیان‌ایله مشغول اولمغه باشلامشدر. لیزیاس ٣٨٠ سنه‌سنده وفات ایتمشدر.

روایته کوره لیزیاس درت یوز نطق ایراد ایتمشدر . بونك نصفی اویدرمه ایسه‌ده نصفی‌موثوقدر. زمانمزه انجق اوتوز قدری انتقال ایده‌بیلمشدر. لیزیاسك مدافعه‌نامه‌لری فوق‌العاده شایان استفاده‌در. بومدافعه‌نامه‌لردن اوزمانك طرز مشغولیتلری، عادتلری ، حسلری تمامیله آکلاشیلیر. بو مدافعه‌نامه‌لرك الك مشهورلری (أراسطوته‌نیسك قتلنه دائر) ، برده (دییوکیلون علیهنده) کی مداافعه‌نامه‌لردر. خصوصیله (عملمانده ایچون) یازدیغی مدافعه‌نامه بر اثر نفیسدر .

ایزایوس ایزایوس (لوغوغرافلر)دندر. بعضلرك روایته کوره خالکیدیکیالی ، بعضلرك روایته کوره‌ده آتنه‌لیدر. فقط حیاتی آتنه‌ده کچیردیکی محققدر. ایزایوس اللی قدر نطق‌ایله علم بیانه متعلق برقاچ‌اثر براقمشدر. نطقلرندن اون ایکیسی وراثت مسئله‌لرینه متعلقدر . موضوعی تاریخ حقوق متخصصلری ایچون اهمیت فوق‌العاده‌یی حائزدر. ایزایوسك جمله‌لری قیصه ، واضح وظریفدر. آثاری لیزیاسك نطقلرینه پك‌بکزر. نطقلرنده روایت آز، فقط مناقشه‌چوقدر.

بوتون نطقلری سامعینی یورمیه‌جق درجه‌ده جاذبدر. اك مهم نطقی (کیرونك وراثتی) حقنده ایراد ایلدیکی نطقدر. بو نطقنده ایزایوس هم حادثه‌یی، هم ده مسئله حقوقیه‌یی غایت واضح بر صورتده تقدیر ایتمشدر. ایزایوسك نطقلرنده عصبیت وشدت واردر. بو نطقلر ده‌موسته‌نیس طرفندن‌ده نمونه اتخاذ ایدلمشدر.

ایزوقراتیس ایزوقراتیس ۴۳۶ سنه‌سنده طوغمش، همان یوز یاشنده اولدیغی حالده (که‌رونیا) محاربه‌سنده وفات ایتمشدر (صحیفه ۲۱۱). ایزوقراتیس، لیزیاس ایله ده‌موسته‌نیسك معاصریدر. ایزوقراتیس، معنای تامیله بر خطیب دکلدی. سسی چوق اولمادیغی ایچون کرسی‌یه چیقمقدن اجتناب ایدر، سویله‌مکدن زیاده یازمغی ترجیح ایلردی. حتی ایزیاس کبی لوغوغراف بیله دکلدی. ایزوقراتیس، دها طوغروسی بر علم بیان معلمی ایدی. سیاسیاته، تاریخه ویا اخلاقه دائر غایت کوزل نطقلر یازار، بونلری، یا کزیده بر هیئت سامعین قارشیسنده اوقویارق ویاخود قوپیه‌لرینی توزیع ایدرك نشر وتعمیمه غیرت ایلردی.

ایزوقراتیسك نطقلری مسائل حاضره اوزرینه دکلدر. حرب وصلحه، آتنه‌نك ایران ایله مناسباتنه دائر بعض نطقلری وارسه‌ده بونلر صرف تزیین لسان ایچون یازلمش نطقلردر. بو نطقلرده اساسدن زیاده طرز تبلیغه اهمیت ویرلمشدر. ایزوقراتیس غایت جدی وناموسکار اولمقله برابر اسلوب خصوصنده‌ده غیور بر صنعتکاردر. باشقه خطیبلرك قوللانه‌جقلری وسائط تبلیغیه‌یی اصلاحه صوك درجه غیرت ایلمشدر. سوزلری موازنه‌لی، آهنکدار، شدید، فکر وسامعه‌یه خوشدر. ایزوقراتیسدن زمانمزه اون مدافعه‌نامه ایله اون بش نطق وطقوز مکتوب قالمشدر. ایزوقراتیسك فلسفه‌سی، اخلاقیدر. بوتون مسلکی یونانستانك باربارلره قارشی اتحادی، افکار بسیطه و عالیجنابانه‌نك نشر وتعمیمیدر. ایزوقراتیسك فکرنجه ایی یتشمش بر کیمسه، خصوصی بر فن وصنعتده مهارت کوسترن دکلدر. طوغرو حکم ویرمکه موفق اولان، متین وعادلانه بر قلبه، بویوك بر حاکمیت نفسه مالك بولونان کیمسه‌در. بو اوصاف قسماً طبیعی، قسماً ده تحصیل وتربیه ثمره‌سیدر.

ایزوقراتیس حقنده مختلف حکملر واردر. آثارندن ایی وفنا اولانلری موجوددر. ایزوقراتیسك یکانه مزیتی، ده‌موسته‌نیس ایچون صنعت خطابتده مهم بر موقع احضار ایتمش اولماسیدر.

دهموستهنيس دهموستهنيس، يونان خطبانك سرفرازيدر. دهاى سياست وخطابتندهكى علويتله يونان خطباسنه الك بلند برموقعدن حاكمدر.

دهموستهنيسك حيات ومسلكى اوچ دوره آيريلير. ٣٥١دن ٣٤٠ه قدر دوام ايدن برنجى دورده دهموستهنيس مخالفين فرقهسنك خطيبىدر. اوزمان صلح ومسالمت طرفدارى اولانلر رأس كارده بولوندقلرى ايچون دهموستهنيس نطقلريله بونلره غلبه ايتمكه چاليشمشدر. بو دور، دهموستهنيسك سياسى نطقلريله بويوك بر نفوذ قازانهرق بين الخطبا الك عالى بر موقعى اشغال ايلديكى دوردر. ٣٤٠دن ٣٣٨ه قدر دوام ايدن ايكنجى دورده، رأس كارده بولونان فرقهنك رئيسيدر. بودوردهده هپ فيليپه قارشى مجادلهلر حاضرلامقله مشغول اولمش ونطق يازمامشدر. دهموستهنيس، بوتون مجلسلرى سوزلرينه مجلوب كورديكى ايچون بوكا احتياج ده حس ايتمهمشدر. اوچنجى دورده، يعنى (كهرونيا) محاربهسندن صوكرا آتنهنك نفوذى زائل اولديغى صرهده ذاتاً نطقلرك اهميتى قالمامشدر. او زمان دهموستهنيس نوميد و مضطرب، مغلوبلر زمرهسنه داخل اولمشدر. بو دورده دهموستهنيس أسخينيسه قارشى اكليل مسئلهسنده غلبه ايتمشدر. دهموستهنيس آتنه استحكاملرينك انشاسى ايچون ثروتندن بر قسمنى صرف ايتمش، بو فداكارلغنه مقابل ختهزيفونك تكليفى اوزرينه بر آلتون اكليله نائل اولمشدى. أسخينيس، بو بابدهكى قرارنامهيى جرحه چاليشمش، بونك اوزرينه دهموستهنيس ده پارلاق بر نطق ايراد ايدرك خصمنه غلبه ايتمشدر.

دهموستهنيسك الك مشهور نطقلرى برنجى فيليپيك (٣٥١)، اولهنتىيهن (٣٤٩-٣٤٨)، صلحه دائر (٣٤٦)، ايكنجى فيليپيك، اوچنجى فيليپيك واكليل حقندهكى نطق ايله دها سائر نطقلردر. بو نطقلرك كافهسىده برر اثر نفيسدر. دهموستهنيسك بو نطقلرنده الك حكيمانه قواعد اخلاقيه و وطنپرورانه موجوددر.

(اولهنتىيهن)دهكى شو نطق بالخاصه شايان دقتدر: «احتمالكه بكا، بونلرك هپسى طوغرو، فقط فيليپ قلعهلره، ليمانلره، هرشيئه حاكم وحاكميتنىده قوتله محافظه ايدر، دنيلهجك. نه بويوك خطا، آتنهليلر! برحكومت عمومك موافقت احرارانهسيله تأسس ايدر ومتحدلرك همان كافهسىده حرب ايتمكى كنديلرينه فائدهلى كوررلرسه، او زمان مشاق ومتاعب، حتى عدم موفقيت بيله انلرك ثبات و متانتنى خللدار ايدهمز. فقط بر كيمسه بويله فيليپ كبى آنجق بلا قيد بر جرأتله كسب قوت ايدرسه، ايلك فرصتده، اوفاق برموفقيتسزلك اوزرينه هركس عصيان ايدر، بوتون حكومت طاغيلير. خير، آتنهليلر، خير! حقسزلقله، ظلمله، يالانله هيچ بر شى تأسيس ايديلهمز. بويله بر حكومت آنجق بر مدت دوام ايدر، پارلار، موفقيتلر وعد ايدر؛ فقط طمارلرنده مكنوز فنالق ميدانه چيقار چيقماز بردنبره چوكوب محو اولور. بر بنا آنجق

تملرینك صاغلام اولماسیله، بر کمی آلت قسمنك متین بولونماسیله بقا بولور. بونك کبی افعال بشریه‌نك‌ده حقیقت وعدالت اوزرینه مستند بولونماسی اقتضا ایدر. ایشته بونلر فیلیپك سیاستنده موجود اولمیان شیلردر.»

دەموسته‌نیسك نطقلری ایچنده اك پارلاغی (اکلیل حقنده)کی نطقیدر. بونطقك لطافتی بالخاصه اخلاقی اولماسندندر. دەموسته‌نیسك روح علویسی بونطقده بوتون نجابتیله مشهود اولور. دەموسته‌نیس بونطقنك بر یرنده شویله دییور: «آتنه‌یی قورتارمق ایچون ألمدن کلنی یاپدم. طالع ایله اهانت محویزه سبب اولدی. فقط دنیاده لطیف اولوملر موجود اولدیغی کبی نجیبانه انهزاملرده واردر. مغلوب اولدیغکزه قطعیاً تأسف ایتمیکز. چونکه سز وظیفه‌کزی یاپدیکز. ذاتاً اصل مسئله‌ده بودر. آتنه‌لیلر! ماراطون فدائیلرینك روحنه یمین ایدرم، سز هیچ بر شیده قصور ایتمدیکز!»

دەموسته‌نیس برچوق مدافعه‌نامه‌لر یازمشدر. فقط انی‌نظر اخلافده پارلاق برصورتده کوسترن اوصاف، مردانه برروحه، قیاس قبول‌ایتمز براقتداره‌مالکیتیدر. دەموسته‌نیس دائما طوغرو یولی تعقیب ایدر، هیچ کیمسه‌نك خوشنه کیتمیه‌جکم دییه‌قورقمازدی. بوتون اعتقادات باطله‌یه، غیرمشروع منفعتلره طوغرودن‌طوغرویه تعرض ایدر، حتی‌بعضاً سامعینه طاریلیر، انلری صمیمانه آزارلاردی. دەموسته‌نیس کندی فرقه‌سنه‌بیله قارشی‌طورر، بوخصوصده علوی برجسارت کوستررد‌ی. سیاستی غایت عالی اساسلره مستنددی. دەموسته‌نیسك نظرنده آتنه‌نك منافعی هر شیئه تقدم ایدردی. بوده آنجق شرف و حیثیتی وقایه، عنعناتی محافظه، تیرانلره غلبه، ویونان حقوقنی وقایه‌ایله قابلدی. دەموسته‌نیس بو اساسلری تأسیس ایچون فلسفه و خیالاته قاپیلمازدی. کندیسنده پەریقلیس ایله توکیدیدیسك فکر حکیمانه‌سی واردی. بوسببدن نطقلرینه هپ‌تاریخی، وقایع موضحه‌یی، فن سیاستی اساس اتخاذ ایدردی. هر وقعه حقنده دائما ماضیدن، مثبت دلیللر کتیررد‌ی.

دەموسته‌نیسك بلاغتی، آتشین و عالیجناب روحنك ترجمانی ایدی. نطقنی کمال دقتله حاضرلار، موقع خطابتـه چیقدیغی زمان خلق اوزرنده غایت جاذب بر تأثیر اجرا ایدردی. نطقلرنده قوللاندیغی لسان، اسکی وشاعرانه کلمه‌لردن تماماً عاری ایدی. دەموسته‌نیس هر کسك آکلایاجغی طرزده ادارۀ لسان ایدر، حتی عامیانه کلمه‌لر استعمالندن چکنمز، بعضاً کلمه‌لرده ایجاد ایدردی. فقط بو کلمه‌لر، لسان عوامك دائما ایجاد ایتدیکی مبهم کلمه‌لردی. نطقلرنده منطق، بلاغتك روحنی تشکیل ایدردی. دەموسته‌نیس، خلقی اکلندیرمك و یا جذب

ایتمك ایچون نطق ایراد ایتمز، بالعکس انلری اقناع ایچون ایراد نطق ایلردی .

دەموستەنیس، نطقلریله معاصرلری اوزرینه بویوك بر تأثیر اجرا ایلمشدر .

دەموستەنیسك نطقلری حب وطن ، حق و عدالت نامنه رکز اولونان پارلاق و ادبی آبدەلرك الڭ مهمنی تشکیل ایدر .

اُسخینِس

أسخینیس، دەموستەنیسك رقیبی ایدی. فقط دەموستەنیس درجەسنده قوهٔ خطابت و بلاغتی حائز دکلدی . قابلیت فکریه واخلاقیەسی پك دون بر رادەده ایدی .

أسخینیس آتنەده طوغمشدی (۳۹۰). پدری پهلوانلق، اجرتلی عسکرلك و مکتب معلملکی ایتمشدی . أسخینیس کنجلکنده ضبط کاتبلکی ایتمش، بالآخره دەموستەنیسك مخالفی اولان صلح ومسالمت فرقەسنه انتساب ایلمشدی. ایشته أسخینیسك خطیبلکی بو فرقەیه انتسابندن باشلار. أسخینیسدن زمانمزه انتقال ایدن اوچ نطق واردر. بری دەموستەنیسك متفق سیاسیسی تیمارخوس علیهندەکی نطق ، دیکری عقد مصالحه ایله ایچون سفارتله کیتدیکی زمان ایراد ایتدیکی نطق، او بری‌ده دەموستەنیسك اکلیل مسئلەسندەکی مدافعه نامەسیدر.

أسخینیسك بلاغتی حد ذاتنده موجود بعض نواقصله برابر ینه پارلاق و لطیفدر . فقط بو نطقلرده نظر سیاسی ، معلومات تاریخیه و تجربهٔ عالمانه یوقدر . بوتون سطرلر ، شخصی غرضلر ، صوغوق و مضر عداوتلر، هوائی مشربانه استهزالرله مالیدر. بونکله برابر افادەده بر وضوح ، ظریف بر مهابت، شدت و نجابت موجوددر . دها طوغروسی خطابتك اوصاف خارجیه و فنیەسی أسخینیسك نطقلرده اولانجه رونقی ایله حکمفرمادر . نقصان اولان برشی وارسه اوده عالی بر فکر، ناموسکار بر قلبدر .

هیپەریدیس

ماکدونیایه قارشی اجرا ایدیلن محاربەده دەموستەنیسله برابر مجاهداتده بولونان خطبادن بری وبلکه برنجیسی هیپەریدیس ایدی. هیپەریدیس، رجال سیاسیه صفتیله دکل، فقط برخطیب صفتیله دەموستەنیسەده فائقدی.

هیپەریدیس، دەموستەنیسدن بش سنه اول دنیایه کلمشدی (۳۸۹) . عائلەسی فقیر دکلدی. کندیسی ایزوقراتیسدن درس کورمشدی. هیپەریدیس ، دەموستەنیس کبی اولا لوغوغرافلق ایتمش، بوصنعت سایەسندەکسب ثروت ایلدکدن صوکرا رفاه وسعادت، ذوق واکلنجه ایچنده امرار حیات ایلمشدر. هیپەریدیسك بو حیات ذوق پرستانەسی فعالیتنی اصلا سکتەدار ایتمەمشدر. هیپەریدیس ۳۶۰دن اعتباراً سیاستەدەداخل اولمش، اسکندرك اواسط حکومتنده بعض اختلاف افکاردن طولایی دەموستەنیسدن آیرلمشدر . بونكده سببی دەموستەنیسك اعتدالی، هیپەریدیسك‌ده طوغرودن طوغرویه حربی توصیه ایتمسی اولمشدر.

هیپه‌ریدیس آنتی‌پاطروسه قارشی اهالی‌یی اعلان حربه‌قرار ویردیرمش، ماکدونیالیلرك غالب کلمه‌لری اوزرینه فرار ایتمش ایسه‌ده آرخیاس طرفندن یاقالانمشدر. روایته کوره هیپه‌ریدیس، کندیسنه جزا ایدلدیکی زمان، دشمنلرینه هیچ معلومات ویرمه‌مك ایچون دیشلریله دیلنی پارچه‌لامشدر. هیپه‌ریدیسدن یتمش‌یدی نطق قالمش ایسه‌ده بونك یالکز اللی ایکیسی موثوقدر. زمانمزه انتقال ایدن پارچه‌لردن الك مشهورلری ده‌موسته‌نیس علیهنده‌کی نطق ایله ۳۲۳ده لامیاده فدای جان ایدن آتنه‌لیلر نامنه اوقودیغی (مرثیه)در.

هیپه‌ریدیسك نطقلرنده بر چوق اوصاف متضاده واردر. بوتون نطقلرنده قوت و لطافت، شدت وفکر، نزاهت وساده‌لك موجوددر. اسلوبنده‌کی شدت، طرز تبلیغنده‌کی مهارت، براهین ایرادنده‌کی قدرتله آتیك خطباسنك الك کزیده سیمالرندندر.

لیکورغ، دینارخوس

لیکورغ آتنه‌نك الك محترم رجالندن، سیاسی خطیبلره قاریشان زمره‌نك الك کزیده‌لرندن ایدی. لیکورغ ۳۹۰ سنه‌سنده طوغمش، ایزوقراتیس ایله افلاطوندن درس کورمشدی. لیکورغك ثروتی یولنده اولدیغی ایچون لوغوغرافلق یاپمغه لزوم کورمه‌مشدی. ده‌موسته‌نیسك بر متفق سیاسیسی اولان بو بویوك ذات، خزینهٔ عسکریه ناظری تعیین اولونمش، بومدت ظرفنده امورمالیه وعسکریه‌ده شایان تقدیر بر لیاقت کوسترمشدر.

لیکورغ هر شیدن اول عدالت پرور ایدی. حقك محافظه‌سنی وظیفهٔ یکانه اتخاذ ایلمشدی. نطقلرنده غایت نجیب بر حس وطنپرورانه واردر. جمله‌لری آهنکداردر.

دینارخوس ده بو دورك الك بویوك خطیبلرندندر. یونانستانده کلن (اون خطیب)ك صوکنجیسی‌در. حد ذاتنده قوره‌نتلی اولان بو ذات، (آتنه)ده یاشامش، لوغوغرافلق ایتمش، الك زیاده اسکندرك وفاتندن صوکرا شهرت قازانمشدر. نطقلری، سلفلرینك تقلیدندن عبارتدر. دینارخوس علم بلاغتده بر تجدد ابراز ایده‌مه‌مشدر.

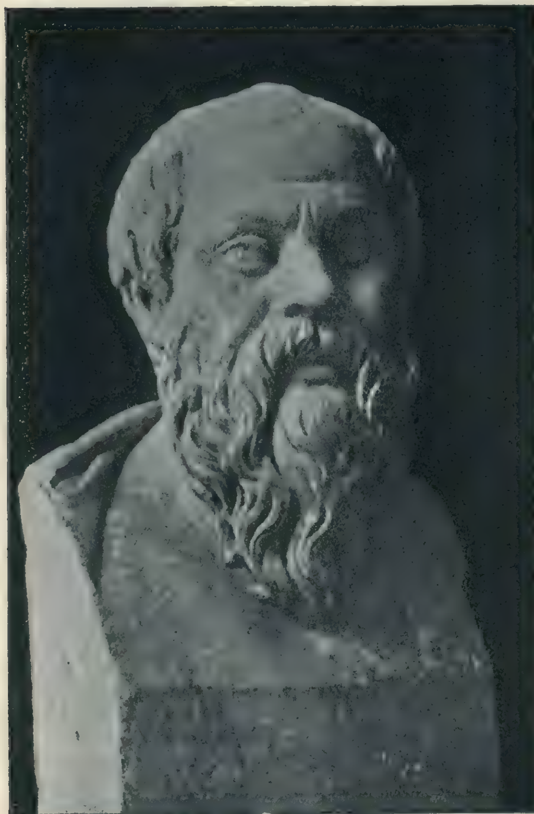
مع‌مافیه بو خطیبلرك کافه‌سی‌ده آتنه‌نك حقوقنی مدافعه ایچون حصر حیات ایتمش برر مدافع ایدی. یونان قومنی بلیغ سوزلریله جذب ایدن بو پاك ناصیه‌لر، انلرك سیاست ووطنپرورلکده برر رهبری، برر معلمی ایدی. آتنه‌لیلر بو نطقلرك و جیز و آهنکدار پارچه‌لرینی وجد و استغراق ایله دیکلرلر، صوفیونك اورتایه قویدقلری یکی یکی فکرلرله اشیا و کائنات حقنده باشقه صورتده اوشونمکی اوکره‌نیرلردی.

صوفیونه صوفیون (صوفیست، سوفسطائیه) مسلکی یونانستانده یکی بر مسلکدی. اساساً (صوفیستیك) علم دیمك ایدی. بو کلمه هردورده باشقه معنالرده قوللانلمش، بشنجی عصرده ایسه یونانستانده یکی بر علم وجوده کتیرمکه چالیشان غورغیاس وپروتاغوراس کبی ذواتدن مرکب بر هیئت علمیه‌نك مسلکنه خاص اولمشدی. صوفیون (صوفیستلر، سوفسطائیون) خلقه پاره ایله درس ویررلردی .

فی‌الحقیقه صوفیون مسلکی یکی برمسلکدی. بومسلك اربابنجه طبیعت، اشیاء ومعبودلر حقنده تحریاته لزوم یوقدی . غورغیاس، اساساً شو نظریه‌لری درمیان ایدییوردی : وجود مطلق یوقدر. شاید اولسه بیله طانیلاماز. طانیلسه‌ده تعریف ایدیله‌مز.
پروتاغوراس‌ده شو فکرده ایدی: کائناتده هرشی ایچون مقیاس، انساندر . انسانك خارجنده اشیانك موجود ویا غیر موجود اولماسنك هیچ اهمیتی یوقدر. دها طوغروسی کائنات، انسانك کائنات حقنده ایدیندیکی فکرلرك هیئت عمومیه‌سندن عبارتدر . شو حالده علم حقیق انسانلره نافع شیلری تدقیق علمیدر .

حتی صوفیوندن بعضلری واردی که بونلر سوق الجیشه و مبارزه‌لره دائرده درس ویررلردی. ازجمله هیپیاس، هر شیدن و هر صنعتدن بحث ایدردی .
صوفیون آتنه‌ده پك زیاده رغبت قازانمشلردی. بونلر الك صاغلام فکرلری بیله دوندیرمکه موفق اولمشلردی. صوفیون علوم‌ماورای الطبیعه‌یه اهمیت ویرمزلردی. الك زیاده نظر دقته آلدقلری شی افراده (فضیلت سیاسیه) تلقین ایتمك ، یعنی وطنداشلرك بلده‌ده عالی بر وظیفه ایفا ایتمسنی تأمین ایلیه‌جك اوصافی‌وجوده کتیرمکدی . بو اوصافك الك مهمی‌ده سوز سویله‌مسنی بیلمکدی. صنعت‌خطابت صوفیونك یکانه غایه‌سی ایدی . بو غایه ، آتنه‌ده پك بویوك خطیبلرك یتشمه‌سنی تأمین ایلمشدی. توکیدیدیسك بلاغتی، ده‌موسته‌نیسك قدرت‌خطیبانه‌سی بومسلکدن پك زیاده اقتباس حسن ایلمشدی. آتنه ، صوفیونك اداره‌سی آلتنده ، علم بیانی فوق‌العاده ایلری‌یه کوتورمشدی . صوفیونه کلنجیه قدر نطقلر یازلماز ، اسلوبده بلاغت کوسترلمزدی. خطابتده بلاغتی ، اسلوبلرده نزاهتی وجوده کتیرمکه صوفیون سبب اولمشدی. صوفیونك یکانه خطاسی حقیقتدن مجتنب ، تدقیقات صمیمانه و صبورانه‌دن محترز، پارلاق و جاذب سوزلره مجلوب ، علمدن زیاده اقناعه خواهشکر، ظواهره و تأثیرات خارجیه‌یه مربوط اولملری ایدی. صوفیون بو سببدن طولایی یونان افکاری اوزرینه مضر بر تأثیر اجرا ایلشلردی .

صوفیونك الك مشهورلری (آبده‌را)لی پروتاغوراس ، سجیلیالی غورغیاس ، (که‌ئوس)لی پرودیقوس و آنتی‌فون ایدی . صوفیون، مسلكلری نقطهٔ نظرندن اخلاقه او درجه اهمیت ویرمزلردی . بو سببدن سائر حكما طرفندن دائمی برتعرضه‌دوچاراولورلردی. صوفیونك الك بویوك خصمی سوقراتیس ایدی .

سوقراتیس (ناپولی‌موزه‌سنده‌در)

سوقراتیس سوقراتیسك تاریخ فلسفه‌ده تأثیری پك بویوكدر . سوقراتیسك تأثیری یالكز یونانستانده دكل، الآن بوتون بشریت اوزرنده كندینی حس ایتدیریر. كلیساپاپاسلری سوقراتیسك خرستیانلغی عادتا حاضرلادیغنه قانع اولدقلری كبی ژان ژاق روسوده بو بویوك حكیمی حضرت عیسی ایله مقایسه ایدر. سوقراتیس هیچ بر كتاب براقامشدر. فقط برچوق شاكردلر یتشدیره‌رك كندی افكار و دساتیریله مملو محتشم بر ادبیاتك رئیسی صفتنی احراز ایلمشدر. سوقراتیسك حیاتی پك ساده كچمشدر (صحیفه ۱۷۶). خلقی معبودلرك مضر نفوذندن قورتارمغه، كندیلرینه معرفت نفسی، حق و حقیقتی اوكرتمكه چالشدیغی ایچون زندان كوشه‌لرنده زهر ایچمكه محكوم اولان بو بویوك ذات ، یونان تاریخنك الك پاك و الك محترم ناصیه‌لرندندر . سوقراتیس ، ظاهراً صوفیونك خلقی یاكلش یوللره صاپدیران ، قواعد اخلاقیه‌دن بسبتون آییرمق ایسته‌ین

مضر فکرلرینـه قارشی مجادلانده بولونمش ، فقط باطناً جهل و خطایه قارشی غلبه ایتمکه چالیشمشدر . حکمای طبیعیونك تحریاتنه معارض بولونمق خصوصنده سوقراتیس‌ده صوفیونك فکرنده‌در . انساندن خارج، آکلاشلماسی ممکن اولمیان شیلرك تدقیقنه اوغراشلماسنی سوقراتیس‌ده ارزو ایتمز . حتی چیچه‌رونك دیدیکی کبی فلسفه‌یی ایلك دفعه کوکدن یره ایندیرن، سوقراتیسدر. سوقراتیس، انسانلرك یالکز کندیلرینه فائده‌سی اولان علملرله مشغول اولملرینی ، مثلا علم هیئتی شمالی بولمق وبر کمیده کیدرکن یولی غائب ایتمه‌مك، هندسه‌یی‌ده یالکز طوپراغی اولچمك ایچون اوکرنملری فکرنده‌در. صوفیوندن پروتاغوراس ایله غورغیاس ، فائده‌لی شیئی تحری ایدرك انی بولدقلرینه‌ده قانعدرلر . سوقراتیس ایسه اشیانك ماهیتی بیلنمدکجه فائده‌لی شیئك‌ده بیلنه‌میه‌جکی، بوکا موفق اولمق ایچون‌ده بر (مه‌تود، اصول) تعقیب ایدلمك لازم کله‌جکی فکرنده‌در. ایشته هر شیئی تدقیق ایچون اول امرده بر اصولك موجود اولماسنه اعتقاد حاصل ایتمك، سوقراتیسك اك بویوك فکر دا- هیانه‌سیدر. سوقراتیس بو خصوصده (فن مناظره)یی اساس اتخاذ ایدر . بونك ایچون صباحلین ارکندن سوقاغه چیقار، بالخاصه کنجلره اك چوق نره‌لرده تصادف ایدیله بیلیرسه اوراره کیدر، سیماسنده اثر ذکا مشاهده ایتدیکی کیمسه‌لری طوردیرر، انلرله مناظره‌یه باشلاردی. سوقراتیس، قسه‌نوفونی‌ده بوصورتله طانیمشدی: قسه‌نوفون بر کون سوقاقدن کچیورمش . سوقراتیس دکنکنی قسه‌نوفونك اوکنه طوتوب طوردیرر. — نره‌یه؟ دییه باغیرر . قسه‌نوفون ، صوفیوندن درس آلمغه کیتدیکنی سویلر. بونك اوزرینه سوقراتیس: — کندیکی بیلمك ایسترسه‌ك، بنمله برابر کل . دیر و او آندن اعتباراً قسه‌نوفونله غایت صمیمی دوست اولورلر .

سوقراتیس ، ماهیت اشیایی تعریفه پك زیاده اهمیت ویرردی. حتی «تعریف ، بوتون حکمتلرك اسرارینی احتوا ایدر» دیردی. چونکه بر شیئی تعریف ایتمك قابل اولدقدن صوکرا هر شیئی اوکرنمك قابل دیمکدی. سوقراتیسك فکرنجه تعریفدن مقصد، بر ماده‌یه ویا برشیئه معین بر حد تعیین ایلمکدی.

سوقراتیسك اك زیاده اهمیت ویردیکی علم، علوم اخلاقیه ایدی. چونکه انسانلره اك نافع، اك فائده‌لی علم، علوم اخلاقیه‌در. مع‌مافیه صنایع سائره‌یه‌ده قیمت‌بخش ایدردی. فقط معبودلرك بعض شیلرك اسرارینی اورتایه قویمادقلرینه اعتقاد ایدر، معبودلر طرفندن کندیسنه تلقینات اولدیغنی سویلردی. دشمنلری ایسه «سوقراتیسك جنی» دییه بونکله استهزا ایدرلردی. سوقراتیسك تدقیق ایلدیکی مسائل اخلاقیه‌نك اك مهمی، فضیلتك ماهیتی وانی ایله فائده‌لی شیئك یکدیکریله مناسبتی ایدی.

سوقراتيسك فكرنجه هر بر شيده ايىلك، فائده و كوزللك بربرندن اصلا آيريلاماز. خصوصات اخلاقيه‌ده ايسه اك فائده‌لى شى، فضيلتدر. فنالق ايتمك عقلسزلقدر. فضيلت، معلومات فكريه‌نك ثمره‌سيدر. انسانلره جزا ايتمه‌مليدر، اونلرى تدريسه چاليشماليدر. بر انسان فنا بر حركتده بولونور بولونماز اوكا جزا ايتمك طوغرو دكلدر. اصل اونى بويله بر حركتدن وقايه ايچون نفسنى اصلاحه غيرت ايتمليدر.

سوقراتيس ابديت روحه‌ده قائلدى. افلاطونك اثرنده تصوير اولونديغى وجه ايله، زندانده زهرى ايچوبده وفات ايده‌جكى زمان قريطونه شو سوزلرى سويله‌مشدى: «سن دائما نم دفن اولونمقلغمدن بحث ايديورسك. فقط سنك كومه‌جكك سوقراتيس، شو ساعتده بوراده طوران سوقراتيس دكلدر. بوراده‌كى سوقراتيس، برحياتدر. شو اثناده اوله‌جك سوقراتيس بر جسددن عبارتدر، بر هيچدر».

سوقراتيس، كنديسنك رسالت معنويه‌يى حائز بولونديغنه اعتقاد ايدر، وطنداشلرينك پيشلرينى براقميه‌رق انلره معرفت نفسى اوكرتمكى بر وظيفه عد ايلردى. حتى بو وظيفهٔ مقدسه‌يى ايفا ايچون حيات سياسيه‌دن واز كچمش، خطابى قالديرمغه، فكرلرى تحرئ حقيقته آليشديرمغه چاليشمغى حياتنك غايه‌سى اتخاذ ايتمش وبو اوغوره فداى جان ايلمشدر.

دردنجى عصر حركات ادبيه‌سنك مبدائى سوقراتيس ايله باشلار. بودورك اك بويوك فيلوسوفلرى قسه‌نوفون، ده‌موقريطوس، افلاطون، آريسطوته‌ليس، زه‌نون وئه‌پيكوردر.

سوقراتيسك شاكردلرى

سوقراتيسك شاكردلرى وه‌اطوغروسى كندى تعبيرى وجه ايله (ارقداشلرى) ميانده بعضلرى شخصنى، بعضلرى اصول مناظره‌سنى، بعضيلرى‌ده قواعد اخلاقيه‌سنى بكنيرلردى. بونلردن برچوقلرى آيرى آيرى مسلكلر تأسيس ايلمشلر، سوقراتيسك طوغرودن طوغرويه تأثيرى آلتنده قالانلرده يالكز محررلك ايتمشلردر. بونلر ميانده اك بويوك مسلك مؤسسى افلاطوندر. افلاطوندن ماعدا سوقراتيسك دها بر چوق شاكردلرى واردركه انلرده (ئه‌ره‌تريا) مكتبنك ويا مسلكنك مؤسسى فه‌دون، مه‌غارا مكتبنك مؤسسى أوقليديس، كينيك مسلكنك مؤسسى آنتيسته‌نيس، (كيره‌ن) مكتبنك مؤسسى آريستيپوسدر.

مكتب ويامسلك تأسيسنه موفق اولاميانلرده ليزانياسك اوغلى أسخينيس، ايزوقراتيس وقسه‌نوفوندر.

قسه‌نوفون قسه‌نوفون واقعا تاریخله اشغال ایتمش ایسه‌ده مزیت فکریه‌سنی علوم تاریخیه‌دن زیاده علوم اخلاقیه‌ده کوسترمشدر.

قسه‌نوفون (غریلوس)ك اوغلی ایدی. آتیکده (أرخیا) شهرنده دنیایه کلمشدی. قسه‌نوفون، سوقراتیسدن درس آلمشدی. ٤٠١ده کیخسرو، قاردشنه قارشی سفراجراسنه حاضرلاندیغی زمان دوستلرندن بئوتیلی پروقسه‌نیس، قسه‌نوفونی‌ده بو سفره برابر کوتورمشدی (صحیفه ۱۷۸). قسه‌نوفون بوسفرده اون‌بیکلرك رجعتنی اداره ایتمش، آتنه‌یه عودت ایتدکدن صوکراتکرار فارنابازوسه قارشی سفراجراسنه آکه‌سیلاوس طرفندن‌مأمور ایدلمشدی(۳۹٦). قسه‌نوفون (که‌رونیا) محاربه‌سنده بولونمش، فقط آتنه‌نك متفق بولونان فارنابازوسه قارشی حرب ایتدیکی ایچون نفی جزاسنه دوچار ایدلمشدر. بونك اوزرینه قسه‌نوفون لاکه‌ده‌مونیایه چکمش، بورادە زوجه‌سی وچوجقلریله برابر کمال رفاه ایله امرار ایلمشدر. قسه‌نوفون اثرلرینی بورادە، لطیف آغاجلر واورمانلرله محاطمالکانه‌سنده یازمشدر. قسه‌نوفون، آتنه ایله اسپارطه‌یه قارشی اتفاق ایده‌جکی صره‌لرده (۳٦٥) آتنه‌یه عودت ایتمش، (مانتینیا) محاربه‌سنده اوغلی شانلی برصورتده تلف اولمش، اون سنه صوکراده کندی وفات ایلمشدر.

قسه‌نوفونك مختلف موضوعلر اوزرینه برچوق آثاری واردر. بواثرلرك برقسمی فلسفی، برقسمی عسکری، بر قسمی اجتماعی، بر قسمی‌ده تاریخیدر. فلسفی آثاری: سوقراتیسه دائر (آپولوژی)، (بانکه)؛ عسکری اثرلری: (آناباز)، (هیپارق)، (فروسیت)، (کیروپه‌دی)؛ اجتماعی اثرلری: (علم اقتصاد)، (اسپارطه‌جمهوریتی)، (هیه‌رون)، (واردات)؛ تاریخی اثرلری‌ده: (آکه‌سیلاوس)، و(أله‌نیك)در. بو اثرلردن بعضیلرینی حیاتنك صوك زمانلرنده یازمشدر.

قسه‌نوفون، یونانستانك بشنجی عصر نهایتلرنده یتشدیردیکی الڭ ناموسلی رجالندندر. زنکین، اصیل، دینج وتوانا، حیات فعالانه‌یه آلیشقین، انتظام و آهنك حیاته مفتون اولان بوذات، عین زمانده مناظره و تدریس خصوصنده‌ده بویوك بر دهایه مالك ایدی. فقط قسه‌نوفونك افکارینی الڭ زیاده تنویر ایدن، سوقراتیسك اخلاق دینیسی ایله فن مناظره حقنده‌کی اصولیدر. قسه‌نوفونده علوم اخلاقیه‌یه بر تمایل موجود اولدیغی کبی شعروخیاله‌ده برانجذاب واردی. بوسببدن آثارنده سلسلهٔ منطقیه اکثریا زنکین و پارلاق بر قوهٔ خیالیه تأثیری آلتنده بولونور. افکاری دائما نیکبینانه‌در.

طرز تحریرنده کندیسنه مخصوص شکللر واردر. قسه‌نوفون حیاتنك قسم اعظمنی آتنه خارجنده کچیردیکی ایچون یازیلرنده کویلولره مخصوص بر اسکیلك واردر. جمله‌لری ظریف وساده‌در. کلمه‌لردن زیاده ترتیبه دقت ایدلمشدر. اسلوبی، پارلاق ومنور برفکرك لسان تکلمیدر. مناظراتی، سوقراتیسك تقلیدیدر. بلاغتنده

جاذب بر قوهٔ اقناعیه واردر. سوقراتیسه دائر یازدیغی اثرلردن اك مشهورلری (بانکه) ایله (مه‌مورابل)در. (بانکه)، افلاطونك (بانکه)سنه دها حقیقی برجواب اولمق اوزره یازلمشدر. اثرده بوتون مناظرات، عشق اوزرینه‌در. فقط قسه‌نوفونك (بانکه)سی افلاطونك (بانکه)سی قدر پارلاق دکلدر. خاطرهٔ انامی تزیین ایدن او مشهور اثر خاطره‌لرده بولوندقجه، قسه‌نوفونك اثری برنجی مرتبه‌یی اشغال ایده‌مز. سوقراتیس حقنده‌کی اثرلرك اك کزیده‌سی (مه‌مورابل)در. قسه‌نوفون بو اثرنده سوقراتیس نظریاتی معارضلرینه قارشی مدافعه ایتدکدن صوکرا سوقراتیسی حقیقی بر صورتده تصویر ایدییور. اثرك قسم اعظمی سوقراتیسك دیندارلق، اعتدال، فضائل مهمه، صنایع مفیده وعلوم مناظره حقنده تدریساتی محاوره طرزنده بیان ایدر. مع‌مافیه سوقراتیس حقنده ذاتی تدقیقاتده بولونمق ایچون قسه‌نوفونك بو اثرینی افلاطونك اثری ایله قارشیلاشدیرمق ایجاب ایدر.

قسه‌نوفونك سیاسی غایه‌سی، عسکری و اجتماعیدر. بر قوماندانك و یا عائله رئیسنك وظیفه‌سی حقنده‌کی فکرلری همان بر کیدر. قسه‌نوفونك بو یولده یازدیغی اثرلردن (آناباز) برنوع خاطرات، (کیروپه‌دی)ده برنوع تاریخی روماندر. قسه‌نو-فونك بو اثرلرده‌کی تصویراتنه کوره حقیقی برقوماندان مرد، متین، حیله‌ودسائسه واقف، کشف منابعه مقتدر اولمالیدر. سوزلرنده بر قوهٔ اقناعیه بولونمالی، کندی روحنی بوتون افرادك روحنه تلقین ایده‌بیله‌جك براقتداری حائز بولونمالیدر. (هیپارق) نامنده‌کی اثری‌ده آتنه سواریسی حقنده قسه‌نوفه یازیلان مکتوبلردن عبارتدر. قسه‌نوفون بو اثرنده سواری‌نك انتخابنه، سوق اداره‌سنه، طرز محاربه‌سنه دائر معلومات ویرمشدر. قسه‌نوفونك فکرنجه بر سواری قوماندانی قطعه‌سنه دائما محبت‌وامنیت تلقین ایتملی، قطعه‌نك بوتون تفرعات امورینه دهاوقت حضرده‌نصب دقت ایتملیدر. بوندن باشقه معبودلرك یاردیمنه مظهر اولابیلمك ایچون عین زمانده دیندارده اولمالیدر. قسه‌نوفونك (فروسیت)ی‌ده مهم براثردر. خصوصیله بارکیرك حسننه واوصافنه دائر پك‌پارلاق پارچه‌لری حاویدر. قسه‌نونك فکرنجه عسکرلکله برابر ارباب سیاست ایچون اك برنجی مکتب، عائله‌در. بر أوی ایی اداره ایتمك، طبق بر شهری اداره ایتملك کبیدر. ایشته (علم اقتصاد)نده قسه‌نوفون بو نقطه‌لری ایضاح ایدییور. بو اثرده محاوره ایدن اشخاصك اك‌برنجیسی سوقراتیسدر. بو اثر

قسه‌نوفونك اك كوزل آثارندندر. عائله وظائفنك ذوق وسعادتلری ، قیر حیاتنك بوتون لطـافتلری ، طبیعتك جاذب كوزللكلری بو اثرده پارلاق بر اقتدار ایله تصویر ایدلمشدر. (كیروپه‌دی)ده عین فكر فلسفی‌یه كوره یازلمشدر. ایلك كتابده ایران شهرلری‌ایله كنج كیخسروك حیاتی‌تصویر اولونیور. بو اثرده ایران دولتنك حال سكونده بویوك براردو اولدیغی وكیخسروك‌ده بواردویه قوماندا ایتدیكی كوستریلیور.

قسه‌نوفونك اك مهم آثار تاریخیه‌سی (آناباز) ایله (أله‌نیك)در . (آناباز)ده اون بیكلرك رجعتی آكلاتمشـدر. بو اثر واقعا بوتون وقایع مشـاهده ایدیله‌رك یازلمشدر ؛ فقط قسه‌نوفون اثرك همان هر صحیفه‌سنه قدرت ادبیه‌سنی كوسترمك ایچون خیالی بر چوق سطرلر صیقشدیرمشدر. خصوصیله نطقلر، هپ‌قسه‌نوفونك زادهٔ خیالیدر. بناءعلیه (آناباز) تاریخ نقطهٔ نظرندن بویوك برقیمتی حائز دكلدر . بونكله برابر طرز تصویر جهتیله (آناباز) بر اثر نفیسدر. قسه‌نوفونك(أله‌نیك) نامنده‌كی تاریخی یازمقدن مقصدی‌ده توكیدیدیسك تاریخنه دوام ایتمكدر . بو اثر په‌لوپونه‌ز سفرلرینك صوك دورلرندن مانتینیا محاربه‌سنه قدر دوام ایدر (۳٦۲) . اثرك بر چوق یرلری خاطرات شخصیه‌دن عبارتدر. (أله‌نیك)، برمؤرخك‌اوصاف یكانه‌سنی تشـكیل ایدن بیطرفلق قاعده‌سنه‌ده موافق دكلدر . همان هر صحیفه‌سنده اسپارطه مدح ایدلمش ، (تب) ایله أپامینونداسـه قارشی حس نفرت كوسترلمشدر. اثرك ایلك ایكی كتابی مكملدر. صوك كتابلر ایسه مؤلفك اختیارلق زمانه‌تصادف ایلدیكی ایچون بر چوق نواقصی حاویدر.

بوتون شو خلاصه‌دن آكلاشیلیركه قسه‌نوفونك اك كزیده آثاری (كیرو-په‌دی)در. قسه‌نوفون مزیت واقتدارینی بو اثرده كوسترمشدر .

ده‌موقریطوس ئی‌یونی دوریـنـك بویوك فیلوسوفلری اره‌سنده اك ممتاز موقعی ده‌موقریطوس اشغال ایدر . ده‌موقریطوس ، آثارینی ئی‌یونی شیوه‌سیله یازمشدر .

ده‌موقریطوس (آبده‌را)ده طوغمشدر (٤٦۰). (آطوم، جزؤفرد) نظریه‌سنی كشف ایدن له‌وسیپوس ایله (آبده‌را)ده معارفه‌پیدا ایتمشدر. بعده مصر، آسیا ویونانستانی‌كزمش، عالملر و بالخاصه ریاضیلرله دوشوب قالقمش و اك زیاده طبیعتی تدقیق ایتمشدر. ده‌موقریطوس طقسان یاشنده وفات ایتمشدر. آثاری پك چوقدر . اك مشهورلری طبیعتك سیستمنی تدقیق ایچون یازدیغی اثر ایله (موازنهٔ روح) نامنده‌كی اخلاق كتابیدر .

دهموقریطوسك فكرنجه مخلوقاتك اساسنی جزؤ فردلر تشكیل ایدر. جزؤ فردلر غیر محدود، ابدی، صوك درجه بسیط، اوصافاً یكدیكرینه مشابه ، شكلاً و حجماً مختلفدر. جزؤفردلربوشلق ایچنده حركتایدرلر، آیری آیری موجودلر وجوده كتیرهجك وجه ایلهباشقه باشقهطرزلرده برلشیرلر. روح، غایترقیقجزؤ فردلردن مركب بر آتشدر. بوتون كائناتده برروح واردر. اساطیری معبودلرك وجودی یوقدر. كذا آناقساغوراسك (فكر ناظم) و سوقراتیسك (معبودخالق) نامنی ویردكلری قوتلرك‌ده اصلی یوقدر. فقط انسانلرك ارواحندن دها عالی بعض روحلر واردر،كه بونلر بوتون فضایه حاكمدرلر.

دهموقریطوسك اخلاقده‌كی مسلكی ، سعادتی قابلیت فكریهنك تنورنده ، ارزو واحتراصاتده كوستریلهجك اعتدالده، جسمدن زیاده روحهویریلهجك اهمیتده آرامقدر. دهموقریطوسك هر سوزنده علوی برنفوذ نظر، احوال حیاتیه‌یه درین بر وقوف واردر . اسلوبی غایت نزیه، بالخاصه حكمیات ایله مملودر .

بعض افكاری بروجه‌آتیدر: «حقیقتده جزؤفرد ایله بوشلقدن باشقه برشی یوقدر.— طوغرو اولارق هیچ برشی بیلمیورز. بوتون حقیقت قعر عدمده‌در. — انسانی بختیار ایدن شی، فقر و ضرورتده بیله مسرور برقلبه مالك اولمقدر. غیر ممنون برقلب، ثروت‌وسامان‌ایچنده بیله‌بولونسه ینه بدبختلق تولید ایدر. — ایلك یالكز عدالتسزلك ایتمه‌مكده دكلدر؛ عدالتسزلكی ایسته‌مه‌مكده‌در . — وجودجه كوزللك ذكا ایله علویت كسب ایتمدكجه حیوانلره مخصوص بر مزیتدن عبارت قالیر. — انسان ایی دوستی اولمدقدن صوكرا یاشامامق دها خیرلیدر . »

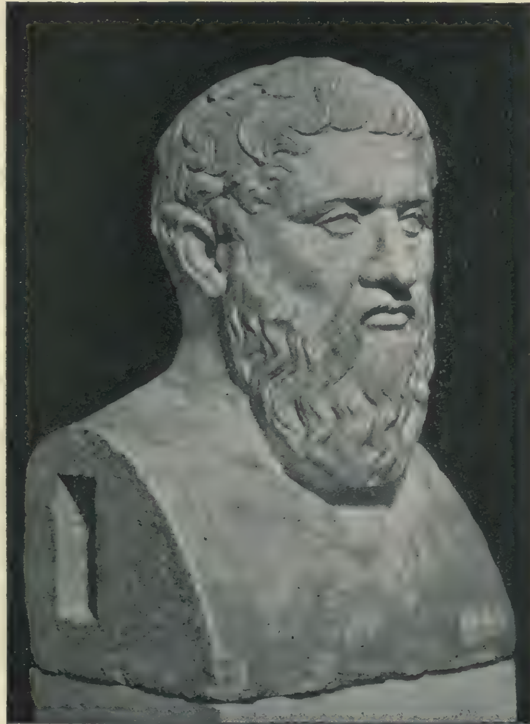
افلاطون افلاطون (پلاطون) ، سوقراتیس مكتبنك سرفرازانندن اولدیغی كبی صنعت و فكرك‌ده ابدی استادلرندن‌بریدر. افلاطون، فیلوسوف اولمق صفتیله (ایده‌آلیزم)ك حقیقی مؤسسیدر . محرر اولمق صفتیله‌ده یونان نثرینی بر دهای خارق‌العاده‌ایله تبلیغ معالیاته مستعد بر حاله كتیرن الك بویوك صنعتكاردر.

افلاطون آتنه‌ده طوغمشدر (۴۲۸) . عائله‌سی قرال قودروس احفادندندر . تحصیل و تربیه‌سی متنوعـدر . افلاطون جمناستیق ، موسیقی و رسم تحصیل ایتمش ، اولا شعره باشلایارق برچوق تراژه‌دیلر وجوده كتیرمشدر . افلاطون یكرمی یاشنده ایكن سـوقراتیس ایله مناسبت پیدا ایتمش (۴۰۸) ، سكز طقوز سنه سوقراتیس ایله مصاحباتده بولونمشدر . افلاطون حیات سیاسیه‌دن حظ ایتمه‌مش سسی او قدر كور اولمادیغی ایچون خطیبلكی التزام ایلمه‌مشدر .

سوقراتیس وفات ایتدیكی زمان افلاطون خسته اولدیغندن استادینك صوك دقیقه‌لرنده حاضر بولونامامشدر. افلاطون اولا (مه‌غارا) یه‌اوقلیدیسك یانه كیتمش ، بعده (كیره‌ن)،

ایتالیا و مصره سیاحت ایتمشدر. بوسیاحتلردن فکراً پك‌زیاده استفاده ایلمشدر. (کیره‌ن)ده ریاضی ته‌ئودورز، ایتالیاده فیثاغوریلر ایله کوروشمش ، مصرده‌ده اسکی و دینی بر مدنیتك اسرارینی حس ایتمکه موفق اولمشدر. قرق یاشنه کلدیکی صره‌لرده سیراکوزه تیرانی ده‌نیسك یاننه کلمش ، اوکا تلقین فضیلت ایتمك ایسته‌مش ایسه‌ده هیچ بر موفقیت احراز ایده‌مدن آتنه‌یه عودت ایدرك (آقاده‌می) سنی تأسیس ایلمشدر.

افلاطونك (آقاده‌می)سی آتنه خارجنده آغاجلق بر یرده ایدی. روایته کوره بواورمانه (طرووا) وقعه‌سنده کوزل آله‌نا التجا ایتمش، آقاده‌موس‌ده آنی بولمق ایچون بورالری آراشدیرمش، بو سببدن بو اورمانلره (آقاده‌موس) اورمانلری نامی ویرلمشدی. ایشته افلاطونك (آقاده‌می) سنه ویریلن اسم‌ده بورادن آلنمشدر. افلاطون، بوتون شاکردلرینی آقاده‌می‌یه طوپلار، انلرله مصاحباتده بولونوردی. بوسببدن افلاطونك آقاده‌میسنه دوام ایدنلره (اشراقیون) نامی ویریلیردی. فقط افلاطون حیاتنك صوك زمانلرینه طوغرو سیراکوزه تیرانی کنج ده‌نیسك یاننه کیتمش ، بو مصاحبه‌لرده سکته‌دار اولمشدی . افلاطون بو سیاحتدن‌ده عدم موفقیتله عودت ایلدکدن صوکرا وفات ایتمشدر (۳٤۷) .

افلاطون (ناپولیده‌در)

افلاطون‌هیچ أولنمه‌مشدر. ثروتنی کاملاً شاکردلرینه براقمش، اوطوردیغی أوده‌تأسیس ایلیه‌جکی مسلك ایچون مکتب اتخاذ اولونمشدر .

افلاطونك قرق ایکی محاوره‌سی ایله اون اوچ مکتوبی واردر . (فه‌دون) نامنده‌کی اثرنده ابدیت روحی، (پروتاغوراس) و (غورغیاس)ده صوفیونك دساتیر اخلاقیه‌سنی ، (فه‌دروس)ده فیلوسوفلرك مسلکلرینی تشریح ایلمشدر. بونلردن باشقه (حکومت) و(قوانین) نامیله ایکی اثری دها واردر.

افلاطون، فلسفه‌ده سوقراتیسك خلفیدر . بعض نقطه‌لرده سوقراتیسه‌ده

فائقدر. استادینك اصول مناظره‌سنه، دساتیر دینیه و اخلاقیه‌سنه تماماً تابعدر. فضله اولارق برده علوم ماورای الطبیعه‌یی علاوه ایدرك بونی كندی محصول دهاسیله مزج ایتمشدر. افلاطون، حسنی، جسارتی، ذوقی، عدالتی هپ سوقراتیس كبی مناظره و محاوره اصولیله تحلیل ایدر. وجود باری‌یه اعتقادی واردر. فقط سوقراتیس ایله آره‌لرنده فرق موجوددر. سوقراتیسده فكر عمومی، یعنی علمك یكانه غایه‌سی، فكرك ادرا كندن عبارتدر. افلاطونده ایسه فكر عمومی، ذهناً ادراك اولوندقدن صوكرا مستقل برموجودیته مالكدر. فكرده حد ذاتنده برموجودیتدر. فكر اولمازسه، هرشی محو اولور. افلاطون مسلكنك یعنی (پلاطونیزم)ك اس الاساسی (فكر نظریه‌سی)در. افلاطونك فكرنجه، دنیاده الك حقیقی برشی وارسه اوده (عالم افكار) در. خلقك حقیقت ظن ایتدیكی شی، ابدی فكرلرك خیالندن عبارتدر. فقط فكرلر درجه‌لرینه كوره مختلفدر. علوی فكر، سائر فكرلری احاطه ایدن، كافهٔ علوم وموجوداتك منبعی تشكیل ایله‌ین فكردركه، اوده (اییلك فكری)در. علم حقیقی، حواسك توهماتندن آزاده وسالم برعقله تجلی ایدن فكر- لری بیلمكدر. حواسك توهماتی ایسه عوامه آنجق بر طاقم دوشونجه‌لر تلقین ایده‌بیلیر. علم، آنجق عقل سالم ایله تأسیس اولونابیلیر. بونك ایچونده یكانه چاره، علم مناظره‌در. علم مناظره‌نك الك زیاده مشغول اوله‌جغی علملرده سیاست ایله علم اخلاقدر.

افلاطونك نقطهٔ نظرینه كوره انسان بوتون افعالنی افكار اوزرینه بنا ایتملیدر. سیاست ایله اخلاق همان بركیدر. هر ایكیسی‌ده عین قواعده تابعدر. حكومت، طبق فرد كبی، بویوك مقیاسده برانساندر. انسانلر كبی عین قوانینه وعین احتیاجاته تابعدر. انسانك روحی بر آرابه‌جی طرفندن اداره اولونان ایكی بار كیرلی آرابه‌یه بكزر. ایشته عقل، بو آرابه‌جینك عینیدر. ایكی باركیرك بری احتراصات نجیبانه، او بری‌ده احتراصات سفیلانه‌در. حكومت‌ده انسان كبی بسلنمكه، مدافعه اولونمغه، اداره ایدلمكه محتاجدر. احتراصات نجیبانه ایله سفیلانه‌نك غایه‌سی بودر. اصل سیاست، بو ایكی احتراصاتی بر آهنك تام ایچنده اداره ایلمكدر. جمهوریتله اداره‌ده اوچ صنف خلق واردر. بری صنعتكارلر، چیفتجیلر، تاجرلر؛ بونلرك وظیفه‌سی حكومتك حیات مادیه‌سنه چالیشمقدر. ایكنجیسی بونلری محا-

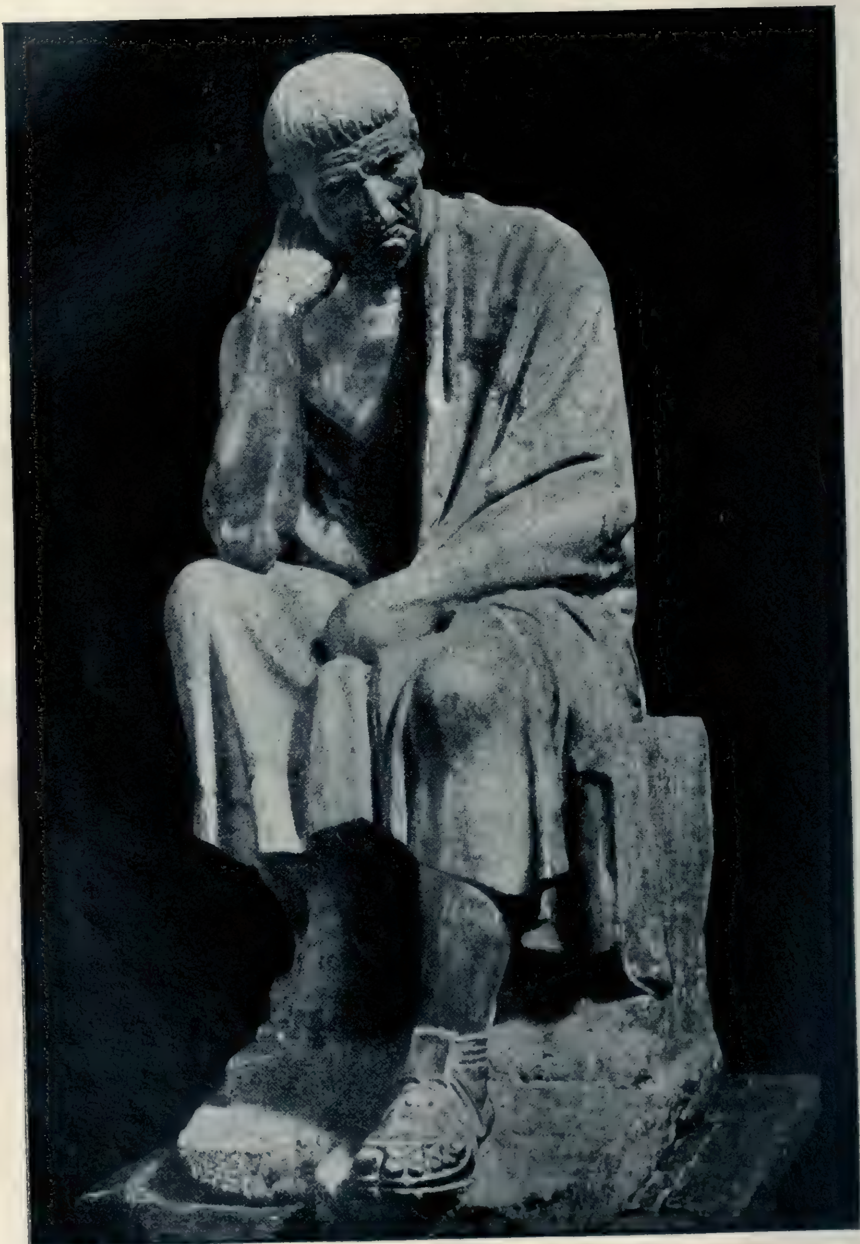
فظه‌یه مأمور محافظلر. اوچنجیسی‌ده اداره ایتمکه مأمور حاکملر. محافظه واداره‌یه مأمور اولانلر ، وظیفه‌لرینی ایفایه مقتدر واو یولده تحصیل کورمش کیمسه‌لردن انتخاب اولونور. بو خصوصده قادین وارکك بردر. فقط حکومتده اتحادی بوزاـ بیله‌جك اولان منافع عائله‌یی‌ده نظر دقته آلمق ایجاب ایدر. افلاطون بوتهلکه‌نك اوکنی آلمق ایچون منافع شخصیه‌یی اشتراك اموال ایله ، منافع عائله‌یی‌ده قادینلره وچوجقلره تملك مشترکله تأمین ایتمك ایستیور. افلاطونك فکرنجه عسکراولانلر ایچون‌افکار حقیقیه‌یه لزوم‌یوقدر. بونلره لزومی‌اولان شی، روحی غلیانه‌کتیره‌جك بر موسیقی، وجوده قوت ویره‌جك بر جمناستیقدر. علم ، یالکز حاکم اولاجقلره مخصوصدر. بونلرك حتی برر فیلوسوف اولملری اقتضا ایدر. موسیقی ایله ریاضیه انلری تدریجاً خیالاتدن قورتاریر . فن مناظره ایسه افکار سالمه‌یی ادراك ایتملرینه یاردم ایدر .

حکومتلر ایچون اولدیغی کبی انسانلر ایچون‌ده روح برنجی درجه‌یی اشغال ایدر. روحه‌وظیفهٔاساسیه‌سنی‌ایفا ایتدرمك اخلاقك‌یکانه‌غایه‌سیدر. فضیلتلی‌برروحده الك‌زیاده عقل‌حاکم، احتراصات‌ایسه دائماً تابعدر. بویله بر روح غایت (عاقل)، (جسور) و(اعتدالکار)در . روحك مالك اولدیغی بو فضیلتلرك متوازن بولوندرلماسنه‌ده (عدالت) دیرلر. فضیلتلی‌برروح هم‌عادل، هم‌ده بختیاردر. سعادت، حیاتك طبیعی بر صورتده ختام بولماسنده‌در. فضیلتسز سعادت اولاماز. مضر بر روح نه قدر ایی اولورسه اولسون، ینه مریض، ینه بدبختدر. شفایاب اولمادقچه، کفارت ایتمدکچه مسعود اولاماز. مجرم، احمقدن باشقه بر شی دکلدر . دنیاده کندی ارزوسیله استغفار ایتمزسه اولدکدن صوکرا زورله استغفاره مجبور اولور.

افلاطونك فکرنجه روح باقیدر . عقلك ادراکنه صیغمیان شیلری روح ادراك ایدر. روحك بو تجلی‌یه مظهر اولماسی عشق ایله قابلدر. ایشته (افلاطون عشقی) بودر .

افلاطون معالیاته وصول ایچون‌لازم اولان عشقی (بانکه) نامنده‌کی اثرنده شو پارلاق سوزلره تصویر ایدییور: «کوزللکی کوزلك ایچون سوملیدر. کوزللکی جسمده تماشا ایتدکدن صوکرا روحك کوزللکنی وجودك کوزللکندن دها زیاده تقدیر ایتملیدر. او درجه‌ده‌که، کوزل بر روح ، حتی ذوقدن محروم بر جسدده بیله بولونسه ، ینه عشق واهتمامزی جلب ایتملیدر.»

دها صوکراده شو سطرلری علاوه ایدییور: « ای عزیزم سوقراتیس، ایشته بوحیاتی

آریستطالیس (آرسطو)

(رومادەدر)

الکزیاده قیمتلی کوسترن شی، اوابدی کوزللکك تماشاسیدر. بویله بر منظرۂ علویه قارشیسنده آلتون و زینتك، بوکون سنی منجذب ایدن شباب لطیفك نه اهمیتی اولور !»

افلاطونك اسلوبی غایت صنعتکارانه‌در. تاریخ صنعت وافکارده ایفا ایلدیکی وظیفه ایسه هومه‌رککندن دها بویوکدر. هومه‌رك داستانلری، افکار عامه‌نك ترجمانیدر. واقعا هومه‌ر بوداستانلری ایله یونانستانده بر حیات عمومیه تأمیننه موفق اولمشدی. فقط بشنجی عصرده، بوشعرلر اوزرینه ابتنا ایدن بنای افکار اساسندن ییقلمش، یونان روح وفکری عریان وپریشان قالمشدی. ایشته بو عریان فکرلره یکانه التجاگاهی اولا سوقراتیس، دهاصوکراده افلاطون تأمین ایلمشدر. افلاطون، افکار اخلاقیه واجتماعیه‌سی، حسنه سوق طبیعی ایله مفتونیتی ایله تام بر آتنه‌لیدر. قوۀخیالیه‌یه مجلوبیتی، ابدیت مطلقه‌یه قارشی تمایلاتی ایله‌ده خریستیانلغك مستحضرلرندن معدوددر.

افلاطون وفات ایتدکدن صوکرا شاکردلری ینه افلاطونك (آقاده‌موس) باغچه‌سی جوارنده‌کی خانه‌سنده طوپلانمشلر، استادلرینك فکر فلسفیسنی تعمیمه چالیشمشلردر. افلاطون مکتبنی اك زیاده ترقی ایتدرمکه چالیشانلر سپه‌وزیپوس، قسه‌نوقراتیس وهیئت شناس أودوقصوصدر. فقط افلاطونك اك حقیقی خلفی ویکانه رقیبی، آریسطوته‌لیس (آریستطالیس) در.

آریستطالیس

آریستطالیس (آرسطو، آریسطوته‌لیس)، افلاطونك شاکردی اولمقله برابر کندیسنه مخصوص‌ده برمسلك مؤسسیدر. آریستطالیسك افکار وفلسفه‌سی انسانیت متفکره‌یه عصرلرجه رهبرلك ایتمشدر.

آریستطالیس، تراکیا ساحلنده (ستاکیرا)ده دنیایه کلمشدر (٣٨٤). باباسی، ماکدونیا قرالی ایکنجی آمینطاسك طبیبی نیقوماخوسدر. آریستطالیس اون یدی یاشنده اکمال تحصیل ایچون آتنه‌یه کلمشدر (٣٦٧). او تاریخده باباسی وفات ایدنجه کندیسنه خیلی ثروت قالمش، آریستطالیس ایزوقراتیسك درسلرینه دوام ایتمش، افلاطونك سیراکوزه‌دن عودتی اوزرینه بو بویوك حکیمك درسلرینه دوام ایتمکی ترجیح ایلمشدر. آریستطالیس، افلاطونه اون سکز سنه ملازمت ایتمش و استادی حقنده بویوك بر حرمت‌پرورده ایلمشدر.

آریستطالیس ٣٤٧ دن ٣٤٢ یه قدر احباسندن (آطارنه‌وس) تیرانی هرمیاسك یاننده اوطورمشدر. ٣٤٢ سنه‌سنده ماکدونیا قرالی فیلیپ کندیسی ماکدونیایه چاغیره‌رق اوغلی اسکندره معلم تعیین ایتمشدر. آریستطالیس، اسکندرك آسیا سفرینه قدر ماکدونیاده قالمش (٣٢٥)، اسکندرله مناسبات صمیمانه‌سی سایه‌سنده تحریات وتتبعاتنه اك قیمتدار منابع ألده ایتمکه موفق اولمشدر (صحیفه ، ٢٤٤) . یکنی قالیسته‌نیسك وفاتی اوزرینه اسکندرله قطع مناسبت ایتمش.

(٣٣٥)، بعده آتنه‌یه عودت ایدرك اون اوچ سنه آتنه‌ده قالمشدر (٣٣٥). آریستطالیس، کندیسنه مخصوص مسلك فلسفی‌یی بو اثناده تأسیس ایلمشدر. آریستطالیسك تأسیس ایلدیکی مسلك تلامیذی دائما (تفرجلر) اجرا ایلدکلری ایچون بو مسلکه (پەریپاته‌تیزم یعنی‌مشائیون) دیرلر. بو مسلك، ابن‌الرشد ودها سائر شرق علماسی طرفلرندن‌ده قبول ایدلمشدر.

آریستطالیس، اسکندرك وفاتندن صوکرا آتنه‌ده ماکدونیالیلر علیهنده وقوع بولان غلیان اوزرینه آتنه‌دن چیقمغه مجبور اولمشدر. بعده دینسزلکله اتهام ایدیله‌رك (خالکیس)ه چکلمش، بر سنه صوکرا اوراده وفات ایتمشدر (٣٢٢).

آریستطالیس پك چوق اثر نشر ایتمش، فقط نشر ایدلمه‌مش‌ده برچوق اثر براقمشدر. بو اثرلر سوللا دورنده آتنه‌دن (روما)یه کتیرلمش واوراده نشر ایدلمشدر.

آریستطالیسك فلسفه‌سی افلاطونك فلسفه‌سنه بکزر. آریستطالیسك فکرنجه علم، روح اشیایه واقف اولمق دیمکدر. بو روح‌ده، بربرینه بکزه‌ین شیلری بر-لشدیرن فکر عمومیده آرانمق ایجاب ایدر. افلاطون، افکاره اشیادن بسبتون باشقه بر موجودیت ویردیکی حالده آریستطالیس فکرك اشیاده مکنوزو اشیا ایله قائم اولدیغنه اعتقاد ایدر. بناءعلیه آریستطالیسك نقطهٔ نظرنجه فکری حقیقتده تحری ایتمك لازمدر.

آریستطالیسك فکرنجه برشیٔ بیلمك، او شیئك عناصر اولیه‌سنی، اساسلرینی و اسبابنی تمییز ایتمك دیمکدر. بر شیئك اساسلری، او شیئك جوهری، مقداری، اوصافی، اشیای سائره ایله مناسبات مختلفه‌سندن عبارتدر. فقط اصل بیلنه‌جك شی جوهردر؛ یعنی ماده‌نك اصلیدر. بر ماده‌نك اصلی‌ده درت عنصردن، کندیسنی تشکیل ایدن درت سببدن مرکبدر. برنجیسی: تشکل ایتدیکی (ماده)؛ ایکنجیسی بوماده‌نك آلدیغی (شکل)؛ اوچنجیسی بوتبدلی وجوده کتیرن (عامل)؛ دردنجیسی بو تبدل سایه‌سنده حصوله کلن (غایه). ایشته برشیئك ماهیتنه وقوف ایچون بو درت نقطه‌یی بیلمك لازمدر. بونك ایچون‌ده یالکز مناظره یتشمز. مناظره عادتا فکرك ادامانندن عبارتدر. علم حقیقی، برشیئك جوهرینی خلاصه ایده‌جك وجه‌ایله تعریف ایتمك و بو تعریفدن استخراج اولونان نتایجه کوره او شیئی تدقیق حادثاته مستند بر طرزده کوسترمکدر.

آریستطالیس بوصورتله بوتون حادثاتی تدقیق ایتمش وجمله‌سی‌ده حادثاته مستند اولمق اوزره بر چوق نظریه‌لر وضع ایلمشدر که بونظریه‌لرك هربری غایت جسیم اثرلره موضوع تشکیل ایتمشدر.

آریستطالیسك آثاری باشلیجه اوچ قسمه آیریلابیلیر. انلرده : محاورات ، آثار علمیه، آثار تدریسیه. محاوراته عائد یازدیغی اثرلرك الك مشهورلری (فلسفه‌یه دائر)، (تیمه)، (أودەم)، (عدالته دائر)، (اصالته دائر)، (شاعرلره دائر)در . آثار عالمانه‌سندن زمانمزه انتقال الك مشهور اثر، (آتنه قانون اساسیسی)در. آثار تدریسیه‌سنك الك مشهورلری‌ده (علوم ماورای‌الطبیعه)، (علم‌حکمت)، (مبحث‌روح)، (نیقومارخه اخلاق درسلری) ، (تاریخ حیوانات) ، (سیاست) ، (صوفیونه‌ردیه) ، (علم بیان) و سائره‌دن عبارتدر.

آریستطالیسك علوم ماورای الطبیعه‌ده‌کی نقطهٔ نظرینه کوره یاشایان یعنی بسله‌نن ، بویوین وأولن هر شیده روح واردر . انسان، حیوان و نبات هپ برر روحه مالکدر ؛ .چونکه هپسنده‌ده داخلی بر حیات ، بر قوهٔ نامیه واردر . فقط ذی‌حیات مخلوقلر بر قاچ نوع اولدیغی ایچون روحـك‌ده بر قاچ نوعی واردر . نباتاتك روحی ، روح مغدیدر . انسـانلرك روحی روح عقلی‌در . حیوانلرك روحی، روح‌حسی‌در. روحده، جسم تعبیر اولونان (ماده)نك (شکل)ی موجود اولدقجه جسمدن آیریلاماز و بناءعلیه آندن صوکراده یاشایاماز . فقط انسانك روح عقلیسنده اویله بر خاصه واردرکه بو، انسانك‌شخصنه فائق، خارجی و حقیقةً ده لاهوتیدر . بو لاهوتی ماده انسـان برحیات اولدقجه قالیر ، أولنجه عالم لاهوتـه انتقال ایدر. جناب حق، موجوددر. جناب حق، هر شیئك‌اصلیدر. کافهٔ موجوداتی ایضاح ایدن یکانه غایه، اودر. ماده و حرکتی خلق ایدن جناب حق دکلدر. ماده و حرکت ابدیدر. جناب حق عامل ازلیدر. هر شیئك متوجه اولدیغی غایهٔ علویدر. بوتون طبیعتده حیات وحرکت ، تکمله یعنی حقه متوجه، اختیاری و غیر اختیاری معظم بر عشقدن باشقه برشی دکلدر.

آریستطالیسك فکرنجه سیاست اخلاقه صوك درجه باغلیدر . کافهٔ موجوداتك غایه‌سی، سعادتدر. سعادت‌روحك محاسننده وبالخاصه‌فضیلتده، یعنی تکملات اخلاقیه و فکریه‌ده‌در . فضیلت اخلاقیه فطری دکلدر. افلاطونك ظن ایتـدیکی کبی علمك نتیجهٔ طبیعیه‌سی‌ده دکلدر. روحك برعزم‌احرارانه سایه‌سنده‌قازاندیغی بر اعتیاددر. بو اعتیاد، روحك محاسن اخلاقیه‌سنی تسهیل ایدر . محاسن اخلاقیه اینسه افراط ایله تفریط اره‌سنده موازنه حاصل ایتمکدر. فضیلت بونلرك تام اورتا

سیدر. بناءعلیه سعادت، روحك قسم لاهوتیسنك یعنی عقلك فعالیتی ایله قائمدر.

آریستطالیسك سیاست حقنده‌کی نقطهٔ نظرنجه بلده، فیلوسوفلر طرفندن اداره اولونور عسکری بر مناستردر. بلده‌یی تشکیل ایدن، عائله‌در. عائله تربیه‌سی هر شیده اس‌الاساسدر. چوجغی ایی بر وطنپرور، ذکی وفضیلتلی بر آدم اولاجق وجه ایله یتشدیرملیدر. چوجغه اوکره‌تیله‌جك شیلر ایچنده اوقومه، یازمه، رسم و جمناستیق، حیات عملیه ایچون لزومی اولان مواددر. موسیقی ایله جمناستیق تربیهٔ فکریه و جسمانیه‌نك تکمله‌نه خدمت ایدر. تربیه، حکومتك ترقیسنه الزمدر. بناءعلیه تربیه‌یی تأمین و اداره ایتمك حکومته عائد بر وظیفه‌در.

آریستطالیس افکار و آثاری ایله جهان مدنیتده بویوك بر وظیفه ایفا ایلمشدر. یونانستانك دور استقلالی صوکلرنده یتیشن بو بویوك حکیم، کندندن اول حصوله کلن ترقیات فکریه و علمیه‌یی تمامیله خلاصه ایتمش، کله‌جك دورلر ایچون یکی برطریق تفکر کشادایلمشدر. آریستطالیسك بشریته ایفا ایلدیکی خدمت پك علویدر. (لی‌کیون، مشائیون) نامیله تأسیس ایتدیکی مسلك فلسفی وفاتندن صوکراده‌دوام ایلمشدر. آریستطالیسك بو مکتبی طبق افلاطونك (آقاده‌می)سی کبیدر. بو مکتبك الك بویوك شاکردلری ته‌عوفراست ایله ستراطودر.

ته‌عوفراست

آریستطالیسك تأسیس ایلدیکی (په‌ریپاته‌تیزم) مشائیون مسلکنك الك‌مهم ارکانندن ته‌عوفراست بومسلکه پك بویوك خدمت‌ایتمشدر.

ته‌عوفراست (مدللی)نه (ئه‌ره‌زوس) شهرنده طوغمشدر (٣٧٢). پك کنج ایکن آتنه‌یه کلن ته‌عوفراست اولا افلاطوندن، صوکرا آریستطالیسدن درس آلمش، بالخاصه آریستطالیسك الك‌سوکیلی شاکردلری صره‌سنه کچمشدر. روایته کوره اصل اسمی تیرطاموس ایکن ته‌عوفراست اسمنی آریستطالیس ویرمشدر. ته‌عوفراستك شیوه‌سی آتنه شیوه‌سنه موافق دکلدی. حتی بر اوت تاجری، ته‌عوفراستك آتنه‌لی اولمادیغنی تلفظندن آکلامشدی. فقط ته‌عوفراست قلباً آتنه‌لی ایدی. بوتون حیاتنی (آتنه)ده کچیرمش، نهایت سکسان بش یاشنده وفات ایلمشدر (٢٨٧).

ته‌عوفراست ایکی یوز سکسان قدر اثر براقمشدر. همان کافه‌سی ضایع اولان بو اثرلرك یالکز اسملری اوقوندیغی زمان آکلاشیلیرکه آریستطالیس کبی ته‌عوفراست‌ده علمك کافهٔ اقسامی‌ایله‌مشغول اولمش، حتی بعضاً استادینك بحث‌ایتدیکی موضوعلری دها زیاده تعمیق ایلمشدر. ته‌عوفراست، آریستطالیسك بعض معلو-

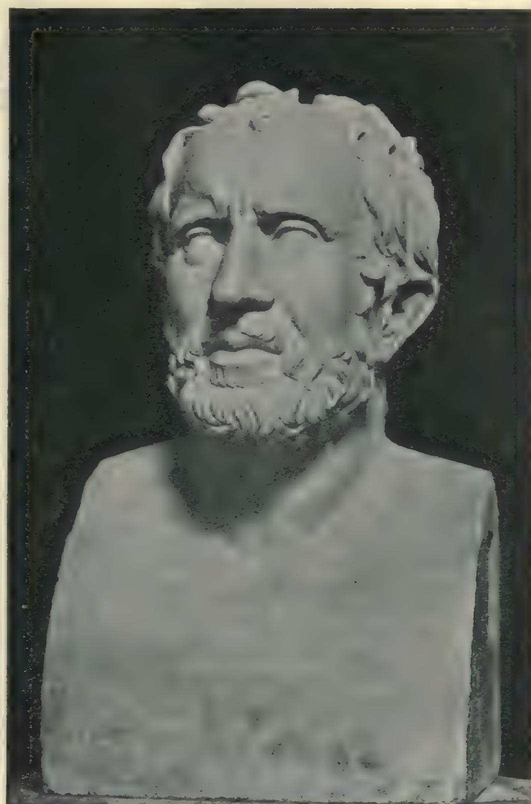
ماتنى تتبعات سائره ايله اكمال ايتمشدر. مثلا آريستطاليس (قانون اساسى) حقنده بر اثر يازمش اولديغى حالده تهءوفراستده (قوانينه دائر) غايت مهم براثروجوده كتيرمشدر. اليوم تهءوفراستك آثارندن بر چوق پارچه‌لر ايله تام اولارق (نباتاته دائر تتبعات) و(اسباب نباتات) ناميله ايكى اثرى و برده (طبايع) ناميله بر تأليفى واردر.

تهءوفراستك منسوب اولديغى مشائيون مسلكى بويوك نظريه‌لرله اوغراشماز. بو مسلك اربابى علم ماوراى الطبيعه‌يه متعلق مشاهدات ايله بالجمله اصوللرك قواعد اساسيه‌سنى اريستطاليسك تماميله وضع وتأمين ايتمش اولديغنه قائلدر. بونك ايچون دائما تفرعاته دائر تدقيقاتده بولونورلر. مشائيون مسلكنه منسوب رجالدن ستراطو حكمت شناس، آريسطوقسه‌نوس ايله ديقايارخده برر عالمدر. فقط الك عالملرى تهءوفراستدر. تهءوفراستدن صوكرا يكى مسالك فلسفيه باشلار.

يكى مسالك فلسفيه تهءوفراستدن صوكرا باشلايان مسالك فلسفيه‌يه انتساب ايدنلرك قسم اعظمى اجنبى ايدى. فقط آتنه، افلاطون ايله آريستطاليسك تأسيس ايلدكلرى (اشراقيون) و (مشائيون) مسلكلرينك رونق فوق العاده‌سندن طولايى فلسفه‌نك الك محتشم برمقرى ايدى. الك بويوك فيلوسوفلرى ديكله‌مك وفلسفه‌دن بحث ايتمك ايچون هپ آتنه‌يه كليرلردى.

آتنه‌نك حيات و هواسى فن مناظره‌يه پك مساعددى. سياستك مبدل سكون اولديغى بو رفاه وانقراض دورلرنده آتيكليلرك افكارى بر غدايه محتاجدى. بو بو غدايى‌ده فلسفه تأمين ايديورردى. خصوصيله آتنه‌ده حيات دها احرارانه كچيورردى. بو شهرده قرال وجنرال يوقدى. هركس طرز حركتنده، افكارنده تماميله سربستدى. افلاطونك (آقاده‌مى)سى ايله آريستطاليسك (لى كيون)ندن باشقه دها سائر مسالك فلسفيه‌ده تأسس ايديورردى. مثلا يكى تشكل ايدن سطوئيك) يعنى (زينون مسلكى) ايله ئه‌پيكور مسلكى، اشراقيون يعنى آقاده‌مى سالكينى ايله (كى نيك) يعنى (كلبيون) مسلكلرى آره‌سنده مباحثه‌لر وقوعه كليردى. دها طوغروسى آتنه بر دارالفنون مقرى ايدى. هر سندن، هرمملكتدن بوتون مشتاقين عرفان آتنه‌يه طوپلانيرلردى. آتنه خارجنده (مه‌غارا) و(كيره‌ن)ده تأسيس ايديلن مكتبلرده ترقيده دوام ايدر، كلبيون مذهبى ايسه عادتا كوچه‌به بر حالده

بولونیوردی. فقط بو مسلكلر هپ استثنا قیلندندی. اصل فلسفه، آتنه‌یه مخصوصدی. بودوره متعلق آثار فلسفیه پك آزدر. برچوقلری محو اولمشدر. بوده، الك زیاده بو دور فیلوسوفلرینك آثار صنعتكارانه وجوده كتیره‌مه‌ملرندن ویا كتیرمكه موفق اولامامالرندن نشأت ایتمش در. آریستطالیسدن صوكرا كلن بو مهم دورك الك مهم مسالك فلسفیه‌سی (مه‌غارا) و (كیره‌ن) مسلكلری ایله (كی‌نیك، كلبیون)، (سطوئیك، زینون مسلكی)، (ئه‌پیكوریزم، ئه‌پیكور مسلكی) در. (مه‌غارا) و (كیره‌ن) مكتبلرینك الك مهم رجالی (كیره‌نلی) ته‌ئودور ایله مه‌غارالی ستیلیون در. بو مسالك ایچنده (كلبیون مسلكی) دها زیاده اهمیتی حائزدر. كلبیون مسلكنك

زینون (ناپولی موزه‌سنده‌در)

الك مهم سیماسی، بویوك اسكندردن كولكه ایتمه‌مسنی رجا ایدن بویوك فیلوسوف، دییوكه‌نیس (دییوژه‌ن) ایدی.

دییوكه‌نیسك بعض آثاری واردی. فقط بو اثرلر كاملاً ضایع اولمشدر. بو مسلكك اصل مؤسسی، سوقراتیسك شاكردلرندن آنتیسته‌نیس‌در. كلبیون مسلكنه منسوب اولانلر هر درلو قوانین اجتماعیه‌دن نفرت ایدرلر، سرسریانه برحیات امرار ایلرلردی. یولدن كلوب كچنلره صاتاشارق سوز آتدقلری ایچون كندیلرینه (كلب)، مسلكلرینه‌ده (كلبیون) مسلكی دنیلمشدی.

زينون

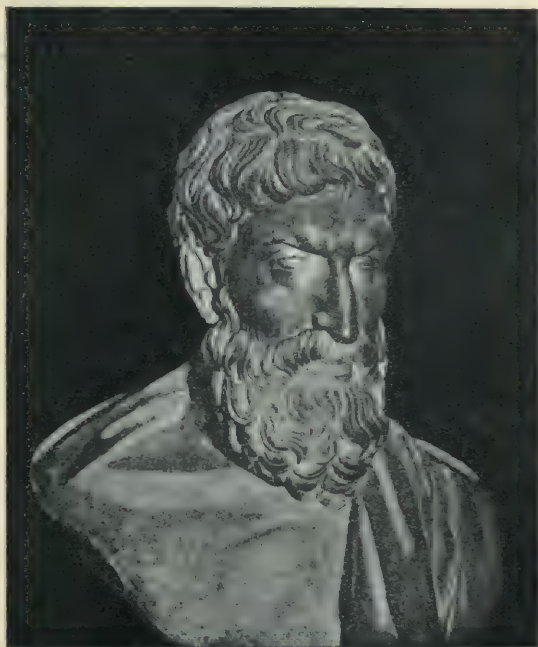
(سطوئيك) مسلكنك مؤسسی‌ده زينوندر . زينون ، كلبيون مسلكندن يتشمشدر. زينونك تأسيس ايلديكی مسلك اربابی رخاوتدن اجتناب ايدرلر. لسانلری مردانه، حركتلری مستقلانه‌در. كلبيوندن بر چوقلری جاهل اولدقلری حالده زينون مسلكنه تابع اولانلر هپ تحصيل كورمش، تحليلات منطقيه‌يه رعايتكار واخلاقی‌ده بر اصول ماوراى الطبيعه‌يه استناد ايتديررلر. زينون مسلكی افلاطون و آريستطاليس مسلكلری كبی تام بر مسلكدر. خصوصيله بو مسلك، اخلاق نقطهٔ نظرندن تاريخ فكر بشرده بويوك بر موقع اشغال ايدر. زينون مسلكنك الك مهم مؤسسلری (قبريس) آطه‌سنده كائن (قريتيون) لی زينوندن صوكرا (آصوص) لی قله آنتيس، (طرسوس) لی خيريزيپوصدر.

زينون ايلك اول آتنه‌يه كندی ايشلری ايچون كلمش. قله آنتيس ده پهلوانلقله ايشه باشلامشدی. هر ايكيسی‌ده آتنه‌نك عنعناتندن ، افلاطونك اينجه فكرلرندن آ كلاميورلردی. فقط كنديلرنده بر جديت، بر خواهش، صنعته اولدقجه بر محبت واردی. بو ايكی ذاتك (سطوئيك) مسلكنی تأسيسـده نه‌درلو وظيفه ايفا ايتمش اولدقلری ايكی سوزله خلاصه ايديله‌بيلير : بو مسـلكی ايلك اول زينون اورتايه قويمش، قله آنتيس ده اكمال وتحكيم ايلمشـدر. خيريزيپوص ده زينون مسلكنی هر درلو مؤاخذاته قارشی مدافعه ايده‌جك وجه ايله بو مسلكی بر اهين مقنعه ايله زنكينلشديرمشدر.

زينونك پك آز اثری واردر. آثارنده دائما اختصاره رعايت ايدر. قله آنتيسك آثاری ايسه پك چوقدر. (زه‌وس حقنده قصيده) سی انافس آثارندن معدوددر .

زينون مسلكی بالخاصه روماليلر زماننده تعمم ايتمشدر. بو مسلكده اس الاساس اولارق اوچ علم واردر: (منطق)، (علم حكمت)، (علم اخلاق) . فكر عموميسی‌ده شودر: كل اولمادقجه جزؤك وفردك موجوديتی اولاماز. كل، كائنات ديمكدر. كائنات دائمی تبدلاته ، لايتغير قوانينه تابعدر . بو قوانين روح لاهوتينك بر علامتيدر . روح بشر، روح لاهوتينك بر جزوئيدر. انسانی اداره ايدن عقلدر. قوانين اشيا آنجق عقل ايله ادراك اولونابيلير. انسان ايچون سعادت، افعالك طبيعی بر صورتده ختام بولماسيدر . بوده عقلك ادراك ايلديكی قوانين كائناته صورت قطعيه‌ده تابع اولمقله الده ايديله‌بيلير. ايشته فضيلت بودر. عاقل نظرنده الك حقيقی ايلك، فضيلتدر.

وظیفه، سعادت کامله‌نك منبعیدر. عاقل بر کیمسه بو افکاری ادراك ایده‌جك اولورسه ذهن سلامت قطعیه‌یه نائل اولور که سعادت ایچونده لازم اولان بودر. وظیفه وفضیلت خارجنده بولونان هرشی، سفالتدر، هم‌ده اویله درین برسفالتدر که، بونك درجه‌سنی تعیینه لزوم یوقدر. چونکه نه‌درلو خطا اولورسه اولسون مادامکه انسانی سعادتدن محروم براقیور، هر خطا بربرینك عینی دیمکدر. زینون مسلکی بر چوق مؤاخذاته هدف اولمشدر. ازجمله چیچه‌رون بو مسلك حقنده مؤاخذاتده بولونارق: «دیمك زینون مسلکنجه باباسنی اولدیرمکله بر خروس اولدیرمك بیننده هیچ فرق یوق!» دیمش. چیچه‌رونك بو فکری طوغرودر. فقط زینون مسلکی یالکز بر نقطه‌یی ایضاح ایتمشدر که، اوده اخلاقی ایبلکله انك غیری بیننده هیچ براشتراك موجود اولماماسیدر. زینونیلرك فکرنجه هرشی، اخلاقی ایبلکده‌در. آندن باشقه‌سی هیچدر.

ئه‌پیکور (رومه‌ده‌در)

ئه‌پیکور، ئه‌پیکوریزم زینون مسلکی ایله عین زمانده ئه‌پیکور مسلکی‌ده میدانه چیقمشدر که بو مسلك همان زینون مسلکنك ضدی کبیدر. ئه‌پیکور مسلکنك مؤسسی ئه‌پیکوردر.

ئه‌پیکور سیساملیدر. ۳٤۲ده طوغمشدر. اولا یونان مکتبلرندن برچوغنده‌خواجه‌لقله باشلامشدر. ئه‌پیکور، هه‌زییودك (تئاوغونی)سنی لزومسز بولمش، اك زیاده دمو قریطوسك اصولندن حظ ایتمشدر. اوتوز یاشنه کلدیکی زمان کندیسنه مخصوص بر مسلك ایجاد ایدرك بو مسلکی تعلیم ایچون (آتنه)یه کلمشدر (۳۰٦).

ئه‌پیکور دوستلرندن بر چوقلرینی اوفاق بر باغچه‌یه طوپلار، درس ویررمش. (ئه‌پیکورك باغچه‌سی) دها صوکرا طبق افلاطونك (آقاده‌می)سی، آریستطالیسك (لی‌کیون)ی کبی شهرت بولمشدر. ئه‌پیکور، دوستلریله غایت صمیمانه یاشارمش . حتی اسیرینه بیله فلسفه تعلیم ایلمشدر. ئه‌پیکورك وصیتنامه‌سی صوك درجه عالیجنابانه‌در. ئه‌پیکورك اك مشهور سوزلری شونلردر : «اولمش بر دوستك خاطره‌سی بیله معززدر»-«ویرمك آلمقدن دها خوشدر». ئه‌پیکور ،اشتراك اموالی قبول ایتمزدی . ئه‌پیکور ٢٧٠ سنه‌سنده وفات ایتمشدر . ئه‌پیکورك آثارندن زمانمزه انتقال ایدنلری (فلسفی مکتوبلر) ایله (حکمیات)دن عبارتدر.

ئه‌پیکورمسلکنده‌ده، سائرمسلکلرده‌اولدیغی کبی منطق، منظومهٔ کائنات واخلاق حقنده خصوصی فکرلر واردر . ئه‌پیکورك نقطهٔ نظرنجه منطق کافهٔ معلوماتك حواس ایله حاصل اولدیغی اثبات ایدر. بناءعلیه کائنات ، اشیای محسوسه‌نك هیئت عمومیه‌سندن عبارت اولمق اوزره تلقی ایدلملیدر . ئه‌پیکورده ، ده‌موقریطوس کبی موجوداتك جزؤ فردلردن مرکب اولدیغنی قبول ایدر .

ئه‌پیکور معبودلری انکار ایتمز . فقط انلرك اشیا اوزرینه هیچ بر تأثیری اولمادیغنی کوستر. ئه‌پیکورك فکرنجه روح ، رقیق بر جسمدر. اخلاقك غایه‌سی، سعادتك تحریسندن عبارتدر . سعادت‌ده تحسساته تابعدر. انسان بر کره مافوق الطبیعه قورقولردن‌تجرد ایتدکدن‌صوکرا، بختیار اولمق‌ایچون ذوق آمیز تحسسلری آرامغه باشلامالیدر. فقط‌بعض ذوقلر واردرکه بونلرك نتیجه‌سی صوکنده اضطرا-باته منجر اولور. اصل مزیت ، بونلری تفریق ایتمکدر .

ئه‌پیکور مسلکی ذکی‌واعتدالپرور ذاتلر یتشدیرمکه مدار اولمش ایسه‌ده‌دیکر طرفدن عوامه مخصوص بر ئه‌پیکوریزم دها اورتایه چیقمش، بو قسمك افعال وحرکاتی اسکی یونان اخلاقنك شدت ونجابتنی ازاله‌یه سبب اولمشدر.

پیرون، ریبیون زینون مسلکی ایله ئه‌پیکور مسلکی بیننده یکدیکرینی ناقض بر طاقم قاعده‌لرك اورتایه‌قونماسی، شبهه اوزرینه مستند اولمق‌اوزره (سکه‌پتی‌سیزم)یعنی ریبیون مسلکنك ظهورینه بادی‌اولمشدر. بومسلکك مؤسسی‌ده (ألیس)لی پیرون در.

پیرون (٣٦٠-٢٧٠) اولا رساملق ایتمش، بعده ده‌موقریطوسك فلسفه‌سنی تحصیل ایدرك وطنداشلرینه ریبیون مسلکنی تعلیم‌ایلمشدر . پیرون‌ده دیکر معاصر لری کبی هپ طریق سعادتی تحری‌یه صرف مساعی ایتمش ، نهایت سعادتی بولمق

ایچون نه‌سطوئیك مسلکنك عقله، نه‌ده ئه‌پیکور مسلکنك ذوقه مستند قواعدینی کافی کورمشدر. پیرونك فکرنجه انسانك حقیقته واصل اولماسی محالدر. جهلنی بیلمك انسان ایچون اك بویوك فضیلتدر. بناءعلیه کنهنه وقوف حاصل اولمیان شیلری تحری زحمتنه قاتلانمامق اك حقیقی بر سعادتدر. انسان بختیار اولمق ایچون عقل ومحاکمه‌سنی دیکلندیرملیدر.

پیرون هیچ بر اثر براقمامشدر. حتی شاکردلرندن تیمون‌ده یازی یازمامش اولسه‌یدی، ریبیون مسلکی همان کاملاً مجهول قالاجقمش.

ایشته یونانستانده دردنجی عصردن ایکنجی عصره قدر فلسفه بوکبی صفحاتی تعقیب ایلمشدر. اولا بوتون مکتبلرده علوم ماورای الطبیعه تدریجی بر صورتده ترك ایدیله‌رك اك زیاده اخلاقه اهمیت ویرلمش، دها صوکرا اخلاقده‌ده ایکی بویوك اصول وضع اولونمشدر. فقط یونانستانك خارجه قارشی قوت‌وشوکتنی آرتدیراجق وسائله توسل ایدیله‌جك یرده روحه عطالت، اسکی فطرت مردانه‌یه رخاوت القا ایده‌جك بعض مسالك فلسفیه‌نك تعمم وانتشاری یونان عالمنی تدریجی بر صورتده انقراضه سوق ایلمشدر.

اون دردنجی فصل

آتيك دورنده معمارى، هيكلتراشلق، رسم

(قبل الميلاد ٥٠٠ — ٣٣٦)

صنايعك ترقيسى ايران حربلرندن صوكرا صنايعده يكى بر دوره‌يه داخل اولمشدر. او زمانه قدر همان اويوشمش بر حالده بولونان حس واقتدار، بو حربلردن صوكرا بسبتون انكشاف ايتمش، حرب تهلكه‌لريله خراب و پريشان قالان وطنى اعمار ايچون صنعتكارلر دها زياده چاليشمغه، دها نفيس اثرلر وجوده كتيرمكه مجبور اولمشلردر.

ايران حربلرندن اك زياده متأثر و پريشان اولان، آتنه ايدى. بو سببدن صنايعده حيات مليه‌نك مركزينى‌ده آتنه تشكيل ايدييوردى. دها ايرانيلر آناطولى ساحللرينى ضبطه باشلادقلرى زمان صنعتكارلردن بر چوغى آتنه‌يه فرار ايلمشلردى. آتنه‌ده بويوك بر فعاليت حكم فرما اوليوردى. اسكى خراب شهرك يرينه شمدى يكى بر شهر انشا اولونيور، (پيره) ليمانى آطه‌لر دكزينك اك ايشلك ليمانى حالنه تحويل ايديليوردى. آتنه‌نك نفوذ سياسيسى ايله برابر اهميت مدنيه‌سى‌ده تزايد ايدييوردى. آتنه‌نك تحصيل وتربيه كورمش عالى ذكالر طرفندن جمهوريت صورتيله اداره‌ايدلمسى، صنايعك حريت تامه ايچنده ترقيسنى تأمين ايليوردى.

آتنه‌دن صوكرا صنايعجه اك زياده ترقى ايدن محل، سجيليا ايدى. سيراكوزه و آغريكه‌نت تيرانلرى باربارلره قارشى احراز مظفريت ايلدكدن صوكرا

صنایعه اهمیت ویرمشلردی . دها صوکرا (دلفی) و (اولمپیا)ده صنایعك مرکزینی تشکیل ایدییوردی. صنعتکارلر یالکز آتنه‌دن یتشمیوردی . اسکی صنایع شهرلری‌ده احتوا ایتدکلری دهالرله بو تمایلات عمومیه‌یه اشتراك ایدییورلردی . مثلا کیمون دورنده آتنه‌ده یتیشن الك بویوك رسام، پولیغنوطوس ، طاشوزلی ایدی. بو میانده آرغوس‌ده بویوك بر اهمیتی حائزدی. بوراده الك‌زیاده‌دوری طرزوصنعتی حکم فرما اولیور، (سی‌کیون)ده صنایع تزیینیه ایله رسم، تربیوی بر تأثیر اجرا ایلیوردی. رسم الك‌زیاده ئی‌یونیده ترقی ایلشدی. بورالرك مشمس سمالری،لطیف رنکلرك امتزاجنه بویوك برتأثیر اجرا ایدییوردی .

په‌ریقلیس دورنده صنایعك ترقیسی حد کماله واصل اولمش ، بر قاچ سنه ظرفنده الك نفیس اثرلر وجوده کتیرلمشدی . واقعا آتنه، په‌لوپونه‌ز حربلری اثناسنده بوتون ثروت و قوتنی صرف ایتمشدی . فقط نفوذ معنویسی ، مخترعلرك وصنعتکارلرك فکرابداعکارانه‌لری اوزرینه‌مبذول برتأثیراجراسندن‌خالی‌قالمیوردی. برطرفدن تیاترو و شعرده آثار بدیعه وجوده کلدیکی کبی وازو اعمالنده‌ده بویوك بر ترقی کوستریلیوردی .

آتنه‌ده معماری ایران حربلرندن صوکرا آتنه‌ده الك زیاده ترقی ایدن، معماری ایدی . ته‌میستوقلیس هر شیدن زیاده آتنه‌نك امنیتی، حیات صلحپرورانه‌نك ایلك احتیاجاتنی تأمین ایده‌جك انشاآتی نظر اعتباره آلیور ، کمال‌غیرت ومتانتله آتنه دیوارلرینی، پیره ریختملرینی انشا ایتدیرییوردی. کیمون زماننده آتنه اولدقجه کوزللشدیرلمشدی . اولا، سیاستك مرکز تدویری اولان پازار محلی‌منتظم بر پلانه کوره تنظیم ایدلمشدی. ئی‌یونی اصولی موجبنجه میدانك اطرافی ستونلی قوریدورلرله احاطه ایدیلیور ، بوتون معاملات بوراده دوران ایدییوردی . پازار محلنه کولکه‌لی چنارلر دیکیلیور ، آقاده‌مینك (ژیمنازیوم)ی چیچکلرله سوسله‌نیور ، حکومت حسابنه کوره‌ش مکتبلری و حماملر انشا اولونیوردی. بوندن باشقه یکی یکی معبدلر انشا اولوندیغی کبی حرب زمانلرینك خاطراتنی اونوتمامق ایچون لوحه‌لر و آثار تزیینیه‌ده وجوده کتیریلیوردی .

کیمونك مساعده‌سی‌ایله انشا اولونان معبدلردن الك‌مهمی‌ته‌زه‌وس نامنه انشا اولونان (ته‌زیون) معبدیدر . بو دورده انشا اولونان معظم بنالر ایچنده تزییناتنك

كوزللكی ایله اشتهار ایدن یكانه بنا، بومعبددر. بناده طولاً ١٣، عرضاً ٦ ستون واردر. پهریقلیس ، كیمون زماننده باشلایان انشاآتی منتظم بر پلانه كوره اكمال ایلمشدر. بالخاصه آقروپولیس، اك كوزل آثار هیكلتراشینك مشهری حالنه كلمشدر. پهریقلیس ایرانیلرك آقروپولیسده‌كی تخریباتنی كاملاً تعمیر ایتدرمشدر . انشاآت و تعمیراته ، پهریقلیسك دوستی فیدیاس نظارت ایتمشدر. واقعا بو كزیده موقعك تزیینی ایچون مختلف صنعتكارلرو رسامل چالیشمشلر سه‌ده فیدیاسك فكر مدیری بوتون اثرلرك عین غایه‌یه كوره وجوده كتیرلمسنی تأمین ایلمشدر. آقروپولیسك اسكی انقاضندن قالان پارچه‌لر قسماً ایرانیلرك اجراآت مخربانه‌لرینه ابدی بر خاطره اولمق اوزره شمال طرفده‌كی دیوارلرده استعمال

كیتارا چالان آپوللون (رومادەدر)

ایدلمش، قسماً ده هیكللرله قابارتمه‌لر زمینی دوزه‌لتمك ایچون قوللانلمشدر. جنوبده‌كی دیوار یكیدن انشا اولوندیغی كبی چوقجه بر یر قازانمق ایچون بو دیواره زمین بیننده‌كی آره‌لقده طوپراقله طولدیرلمشدر . آقروپولیسك اطرافنه بر سپر انشاسنه لزوم یوقدی. چونكه آتنه‌نك اطرافنده متین برسور واردی. پهریقلیس، مستحكم بر قاپو یرینه آقروپولیسه بر سلطنت قاپوسی انشا ایتدیرمش، حتی بونك ایچون ٢٠٠٠ تالان صرف ایتمشدر .

آقروپولیسك بولوندیغی قایانك آلت طرفده‌كی كنیش مردیوندن غایت واسع

مرمر بر بنایه کیریلیردی. آقروپولیسه (آولو) خدمتی کورەن بو بنایه (پروپیله) نامی ویریلیردی . آولونك اورتاسنده بر دیوار ، دیوارکده اورتاسـنده دوری طرزنده آلتی دیرکله مزین بر آچیقلق واردی . ایکی طرفندەده چیقنتی‌واری ایکی بنا بولونیوردی. بو بنالرك هر برنده دوری طرزنده اوچر ستون واردی. بونلردن شمالدەکنه (پیناقوتەك) دیرلردی‌که ، بوراسی رسم غالەریسی ایدی . (پروپیله)نك قبەسی کاملاً بیاض مرمردن ایدی .

جنوبدەکی بنانك کریسنده ، قایا اوجندەکی کوشەده اوفاق بر ظفر معبدی واردی. بو معبدك هر کوشەسنه دردر ستون انشا ایدلمشدی . (پروپیله)دن کچن قاپودن مقدس یوله چیقیلیردی . آتنه معبدینه کیتمك ایچون بویوك مراسـمده آلای بو یولدن کچردی. یولك صولنده (آتنەپروماخوس)ك طونج هیکلی‌واردی. هیکلك ارقەسنده بر زره، باشنده بر مغفر، ألنده اوجی یالدیزلی بر مزراق بولو-نوردی. بو هیکل بوتون مملکته حاکمدی . کمیجیلر آتیك برونه یاقلاشـدقلری زمان یونانستانك طورغون ، مائی سماسی آلتنده معبود سرغوجنك اوزاقدن پارل پارل یاندیغنی کوررلردی .

مقدس یولدن کیدلدیکی زمان آقروپولیسك ایکی بویوك بناسنه تصادف او-لونوردی . بونلردن صاغدەکی (پارتەنون)، صولدەکیده (أرەختیون)در.

(أرەختیون) مقدس زیتون آغاجنك بولوندیغی محله انشا ایدلمشدی . روایته کوره بوآغاج معبوده آتەنه طرفندن دیکلمشدی. أرەختیونده کوکدن دوشمش تخته بر صنمی حفظ ایچون انشا ایدلمشـدی . بوراده قهرمان أرەختەایله معبوده آتەنەیه پرستش ایدیلیردی .

آقروپولیسك الك مهم بناسی معبوده آتەنه نامنه انشـا اولونان (پارتەنون ، باکر معبدی)در . پارتەنون، ایرانیلر طرفندن تخریب اولونان اسـکی معبدك یرینه بش سنەده انشا ایدلمشدر. بولطیف بنا، یونان صنعت معماریسنك انفس آثاریدر. یونانستانده واقعا بر چوق معبدلر انشا ایدلمشدر . فقط بوندن مکملی انشا ایدیله-مەمشدر. پاتەنون (پانتەلیك) مرمرندن یاپیلمشدر. طاشلر غایت منتظم یونتولمش، بر بری اوزرینه کمال دقتله وضع اولونمشدر.

بنانك جبهەسندەکی ستونلردن کچیلدکدن صوکرا (پروناعوس) دنیلن بر آو-

لویه كلنیر. بو آولونك اوكنده دمیر پارمقلقلرله بربرینه مربوط آلتی ستون، كریسنده‌ده بر دیوار واردر. آولودن كچیلدكدن صوكرا (ناعوس) دنیلن اصل معبده كیریلیر. بومعبد ایكی صره ستونلرله اوچ قسمه آیریلیر. بوستونلرك اوزرنده بر صره ستون دها واردركه بونلر ایكنجی قاتی تشكیل ایدرلر. ایشته فیدیاسـك اثری اولان آتنه هیكلی بوبنانك اورته‌سنده و برقاعده اوزرنده بولونوردی. هیكل

میكن وازولری (آتنه‌ره‌دور)

آیاقده، آرقه‌سنده اوزون برلباس، باشنده مغفر، آرقه‌سنده بر زره، الندہ برمزراق، آیاغنك اوجنده برقالقان و برده‌ییلان اولمق اوزره تصویر ایدلمشدی. هیكلك یوزی واللری فیل دیشندن، البسه‌سی آلتوندن ایدی. روایته كوره فیدیاس بو هیكلی دها چوق دایانسین دییه مرمردن یاپمق ایسته‌مش، آتنه‌لیلر ایسه بو خصوصده تصرفه رعایت ایتمه‌نك معبوده‌یه قارشی برحرمتسزلك اولاجغنی بیان ایدرك هیكلی صاف آلتوندن اعمال ایتدیرمشلردر.

(ناعوس)ك اطرافنده‌كی ستونلر اوزرنده معبوده نامنه هدیه ایدیلن سلاحلر، قالقانلر، صیرمه‌لی قماشلر، آلتون وكوموش قابلر پارل پارل یاناردی. (ناعوس)ك نهایتنده اوفاق بر قاپو واردی. بوقاپودن درت ستونلی قارانلق برصالونه كیریلیردی. معبوده‌نك خزینه‌سی بوصالونده حفظ ایدیلیردی. صالونده یالكـز پاره بولونماز، آلتون اكلیللر، آلتون كولچه‌لر، فیل دیشی لوحه‌لر، زره‌لر، قیلجلر، یالدیزلی قالقانلر، سرخسك كوموش آیاقلی تختی، ماردونیوسك قیلجی كبی هدیه‌لر وغنیمتلرده بولونوردی. بورایه (اوپیسطودوموس) دیرلردی.

ناعوس ایله اوپیسطودوموسك دیوارلرنده اون‌متره یوكسلكده، مشهور (پانا-
ته‌نه) قابارتمه‌لرینك اوزونلغی ۱۵۸ متره ایدی . بوقابارتمه‌لرك قسم‌اعظمی ۱۸۱۲ ده
لوندره‌یه كتیرلمشدر. بعض پارچه‌لری‌ده پارسده (لوور) موزه‌سنده‌در .

دلفی اتحادینك خزینه‌سنی احتوا ایتمك اوزره انشا اولونان (پارته‌نون) ك
معمارلری ایقتی‌نوس ایله قالیقراتیس‌در. ایقتی‌نوس، بوندن باشقه مثلا(أله‌وزیس)،
(فیغالیا) معبدلری كبی دها برچوق بنالر انشا ایتمشدر .

پارته‌نونك شمدی‌یه‌قدر محافظه اولونماسی، بالآخره كلیسا حالنه قونولماسی سایه‌سنده‌در.
عثمانلیلر یونانستانی ضبط ایله‌دكلری زمان بو معبدی محافظه ایتمشلردر . بو معبدك خراب
وپریشان حاله كلمسنه سبب، ونديك حربلری ایله آوروپالیلرك حرص طمعلریدر . ۱۶۸۷ ده
وندیك‌ایله وقوعه كلن عثمانلی حربنده وندیكلیلر بوراسنی عثمانلیلرك باروت مخزنی ظن‌ایتدكلری
ایچون معبدی طوپه‌طوتمشلر، بواثر نفیسك شوصورتله پارچه‌پارچه اولماسنه سببیت‌ویرمشلردر.
هیكللرك نه صورتله یغما ایدیكنه كلنجه، بو خصوصده‌ده لورد ألكین مسئولدر.

دوری طرز معماریسنده انشاایدیلن پارته‌نون معبدی آقروپولیسك الڭ‌جاذب
بر پارچه‌سیدر. منظره‌سی غایت محتشمدر. یونانستانك پارلاق ومائی سماسی آلتنده
یوكسه‌لن خراب ستونلری بیله قلبده باشقه بر ذوق صنعت اویاندیرر . اوزونلغی
ایله كنیشلكی بینده‌كی نسبت: ۳۱:۷ در. جبهه‌سنده ۸ ، اوزونلغنجه‌ده ۱۷ ستون
واردر (سه‌للا) تعبیر اولونان محلده، خزینه‌نك قونماسنه مخصوص بر یرواردر .
داخلنده ۹۲ مه‌توپ یعنی رسملی دیوار طاشلری موجوددر . بو طاشلر اوزرینه
معبودلر ایله قهرمانلرك دیولر، كه‌نطورلر و آمازونلرله محاربه‌لری حك ایدلمشدر .

پارته‌نوندن صوكرا الڭ‌مهم بنالردن معدوداولان ئه‌ره‌ختیون‌ده، ئی‌یونی طرز
معماریسنده‌در. دیوارلری غایت‌مزیندر . بوتون رسملرده وبالخاصه قیز رسملرنده
پك زیاده صنعت كوسترلمشــدر . بنانك جنوبنده (قیزلر حولیسی) دنیلن محل
واردر. بنانك انشاسی زمینه اویدیرلمشدر. یكانه زینت داخلیه‌سی آلتون برلامبادر.
بو لامبا بوتون سنه یانارمش !

بونلردن باشقه برده (نیكه‌بت) معبدی واردركه وقتیله عثمانلیلر طرفندن قلعه
مقامنده قوللانلمشدر. معبدك دیوارلری محاربه رسملری ایله مزیندر. كذا ینه بو
دورده انشــا اولونان دوری طرز معماریسنده بعض معبدلر واردركه انلرده
(رامنوس)، (أله‌وزیس) و (فیغالیا) معبدلری‌در.

بودور ظرفنده آناطولیده ئی‌یونی طرزنده غایت نفیس بنالر انشا اولونمشدر. ازجمله (قاریا) حکمدارلرندن موصوللوسك وفاتنده زوجه‌سی آرته‌میزیا طرفندن (هالیقارناس، بودروم) ده انشا اولونان او خارق العاده مزار، عجائب سبعهٔ عالمدن معدوددر. بومزارك پی‌تیوس طرفندن انشا اولوندیغی ظن ایدلمکده‌در. کذا عین طرزده انشا اولونان دها سائر معبدلر واردرکه انلرده (میله‌ت) ده آپوللون، (آیائلوغ) ده آرته‌میز معبدلریدر.

قوره‌نت طرزی

بونلردن (فیغالیا) معبدنده قالیماخوس طرفندن انشا ایدلمش قوره‌نت طرزنده بر ستون واردر. بو ستونك باشلغی غایت ظریف و نازك یاپراقلرله مزیندر. قوره‌نت طرزی طبیعت ذی‌حیاتی تقلیددن ظهور ایتمشدر دیه بر اعتقاد واردر. حتی بو خصوصده برده افسانه نقل ایدرلر.

روایته کوره سودننه‌نك بری، اولان قیزچوجغنك مزارینه برسپد قویمش. قیزجغزك برحیات ایكن سودیكی نه‌لر وارسه سپدی هپ اونلرله سوسله‌مش. صوكرا سپدك اوزرینی برطوغله ایله اورتمش. ایلك بهار كلنجه بوسپدك آلتنده بر فدان بویومش. یاپراقلری سپدك آره‌لقلرندن طیشاری چیقمش، سپدك اطرافنی كاملاً صارمش. فقط اوزرنده طاش بولوندیغی ایچون یاپراقلرندن برقسمی آشاغی‌یه طوغرو قیوریلمش. قالیماخوس بالتصادف بورادن كچركن سپدی كورمش، شكلی پك زیاده خوشنه كیتدیكی ایچون بوندن بر هیكل باشلغی وجوده كتیرمكی دوشونمش، نهایت (قوره‌نت) ده بوطرزده ایلك دفعه اولارق برباشلق اعمال ایلمشدر.

قوره‌نت طرزی حقنده واقعا بویله برحكایه واردر. فقط بو طرز اك زیاده، ئی‌یونیده و آناطولی صنایعنده یاپراق تزیینات اعمالنك تعمم ایتمسندن طولایی رغبت بولمشدر. ئی‌یونی طرزی یونان قراللری وبالخاصه روما ایمپراطوری طرفندن احیا ایدلمشدر.

صنایع تزیینیه صنایع تزیینیه‌نك اسكی طرزندن یكی طرزلرینه نه‌صورتله كچیلدیكنی آكلامق ایچون مشهور صنعتكارلردن قالامیس، پیطاغوراس ومیرونك آثارینی تدقیق ایتمك اقتضا ایدر.

قالامیس آتیك طرزینی محافظه ایدرك وجودك شکلنی تجسم ایتدرمکده صنعت کوسترمش ایسەده بویوك براثر دها ابراز ایدەمەمشدر . قالامیس متنوع استعداده مالك بر صنعتکار ایدی. بالخاصه مرمر، طونج، آلتون وفیل دیشی هیکل اعمالندەبویوك برمهارت ابراز ایدردی. قالامیس، سپارشلەده هیکل اعمال ایلردی. خصوصیله قالامیسك معبود وقهرمان هیکللری ، بارکیر تصویرلری پك معتبردی . قالامیس، سیراکوزه حکمدارلری ایچون برچوق هیکل اعمال ایلمشدر. اڭ کزیده اثری (آفرودیت) هیکلیدر. قالامیسك اثرلری کاملاً ضایع اولمشدر .

پیطاغوراس ایله میرون ، ارکك هیکللرینی غایت متناسب بر صورتده و اڭ زیاده بوتون عضولرینی بر تأثیر آلتنده کوسترمکه غیرت ایتمشلردر . هر ایکی صنعتکارده اوتەدنبری تعقیب اولونان شکللری تکراردن اجتناب ایتمشلر، بالخاصه (ژیمنازلر) ایله (پالەسترا) لرده طبیعتی تدقیق ایله مشغول اولمشلردر . وجودك هر بوکولوشده آلدیغی شکللری ، عضلاتك حالنی ، بدنك تشریحی نافذ بر نظرله تدقیق ایلمشلردر .

بو ایکی صنعتکاردن پیطاغوراس سیساملیدر . پك کنج ایکن بویوك یونانستانه کلمش (۴۹۴)، تیرانلردن آناقسیلاس دورنده (رەکیون)ده اوطورمشدر. پیطاغوراس(اولیمپیا) ایچون (ظفر هیکللری) یاپمش، قهرمان هیکللری وجوده کتیرمشدر.

میرون ایسه (آتیك) قطعەسنده کائن (ألەوتەره)لیدر. استادی هاکەلائیداسدر. اڭ اڭ زیاده آتنەده چالیشمشدر. تأسیس ایلدیکی مسلك، وفاتندن صوکراده پارلاق برصورتده دوام ایلمشدر . میرون اڭ زیاده طونج هیکللر اعمالیله مشهوردر . وجود بشری غایت جانلی بر صورتده تجسم ایتدیرر. اڭمشهورلری (دائره آتان) کنجك هیکلیدر. بو هیکلده عضلاتك بوتون کرکینلکلری کوسترلمشدر. وجودك دونوکلکی، ایکی قول ایله باجاقلرك وضعیتی اڭ اوفاق تفرعاتنه وارنجیه قدر تجسم ایتدیرلمشدر.

بودورده رسمده اولدقجه ترقی ایتمکه باشلامش، انسانك وجودینی هروضعیتده کوسترمکه تماميله موفقیت حاصل اولمشدر. آثار هیکلتراشیی طبیعته تقلیداً وجوده کتیرن صنعتکارلر ایچنده اڭ زیاده موفق اولانی میروندر.

قابارتما رسملر بو دورك اڭ کوزل قابارتمه رسملری (سەلینونت) معبدندەکی (مەتوپ)لردر. بو معبدەکی قادین رسملری هپ مرمردن اعمال اولونمشدر . رسملرده وضعیتلر غایت دیك ، نظرلر پك کسکیندر . بو قابارتمەلرله (اولیمپیا) دەکی زەوس معبدندەکی آثار هیکلتراشی بیننده مناسبت واردر . بنانك

شرق وغرب جهتلرنده اون ایکی (مه‌توپ) موجوددر. بومه‌توپلرك اوزرنده هراقليسك اون ايكى وظيفه‌سى تصوير ايدلمشدر.

آتيك مسلكى يونانستانده صنايع تزيينيه اڭ زياده بشنجی عصرك نصف اخيرنده ترقى ايتمش، اڭ بويوك استادلر بودورده يتشمشدر. دها طوغروسى بو دور، يونانستانك صنايع تزيينيه نقطهٔ نظردن اڭ پارلاق دوريدر. بودورده

اوليمپياده‌كى زه‌وس معبدينك جبهه‌سى

باشليجه ايلك مسلك واردركه انلرده (آتيك مسلكى) و (په‌لوپونه‌ز مسلكى) در. آتيك مسلكنده طبيعتى تقليده، وجود بدنى ظرافت طبيعيه‌سى ايله تجسيمه، اشكال واطواره بر صنعت بخش ايتمكه فوق‌العاده دقت ايدلمشدر. آتيك مسلكنك اڭ معظم استادى فيدياسدر.

فيدياس په‌ريقليسك اڭ صميمى دوستلرندن فيدياسك آثار صنعتى، آتيك دورينك اڭ نفيس بديعه‌لرندن معدوددر. فيدياس، په‌ريقليسك دور اداره‌سنى اڭ پارلاق آثار دهاى ايله لايموت بر حاله كتيرمشدر.

فيدياسك حيات خصوصيه‌سى حقنده پك آز معلومات واردر. فيدياس، صنعتكار بر عائله‌دندر. كنجلكنده رسم ايله مشغول اولمشدر. هيكلتراشلقده استادى هه‌كياسدر. هه‌كياس‌ده هاكه‌لايداسدن هيكلتراشلق تحصيل ايتمشدر. فيدياس اولا كيمون ايچون برچوق هيكللر ياپمش. بو هيكللرده ايران حربلرينك قانلى خاطره‌لرينى تأييده چاليشمشدر. دها صوكرا مشهور آته‌نه هيكلنى وجوده كتيرمشدر. فيدياس په‌ريقليسك نامنه‌ده چاليشمش، حياتنك صوك زمانلرنده ايسه آته‌نه هيكلنى ياپمق ايچون كنديسنه ويريلن آلتونلره حيله قاريشديرديغى ايچون محبسه آتيلمش وحبسده ترك حيات ايلمشدر.

فيدياس، طونج ومرمر هيكل اعمالنده بويوك براقتدارى حائزدى. خصوصيله آلتون وفيل ديشندن اعمال ايلديكى هيكللرده حيرت افزا براثر دها كوستررديى. فيدياسك معبود هيكللرى وجوده كتيرمكده‌كى اقتدارى خارق العاده ايدى. اڭ

مشهور اثری (آتەنە) و زەوس هیکللریدر . فقط اك نفیس اثری هومەرك قصا- ئدندن اقتباس خیال‌ایدرك وجوده کتیردیکی (اولیمپیا زەوسی)در. بوهیکلك چپلاق اعضاسی فیل دیشندندی . آلتوندن معمول صاچلری اوزرنده یشیل بر زیتون دالی واردی . هیکلك البسەسی کاملاً آلتوندن ، اوزری رسملر وچیچکلرله مزیندی. صاغ ألنده برعصا واردی. معبودك اوطوردیغی تخت غایت قیمتداردی. فیل دیشی، آلتون ودهاسائر قیمتدار آغاجلردن وجوده کتیریلن بوتختك آیاقلری وآرقەلغی صنعتکارانه رسملر وشکللرله تزیین ایدلمشدی . بوتون یونانستانی حمایه ایدن بو معبود ، خلقك اودرجه پرستشنی جلب ایلمشدی‌که بین‌الخلق : «آتنه‌یه کیدوبده زەوس هیکلنی کورمه‌مك اك بویوك بدبختلقدر» دیرلردی .

فیدیاسك شاکردلری فیدیاس کندیسنه مخصوص برمسلك وجوده کتیرمشدی. بو مسلك وفاتندن صوکراده دوام ایلمشدی . فیدیاس مسلکنك اك مقتدر شاکردی آلقامەنیس ایدی . آلقامەنیس، فیدیاسك بولدیغی بدیعۀ خیالیەیی تعقیب ایتمش، آتنه خلقنك فوق‌العاده محبتنه نائل اولمشدر. آلقا- مەنیس ، برچوق شهر معبودلری وجوده کتیردیکی کبی اهالینك اك زیاده تبجیل ایتدکلری معبودلرك‌ده غایت لطیف برر هیکلنی اعمال ایلمشدر. آلقامەنیسك اك مشهور اثرلری الیوم لوور موزەسنده بولونان (وەنوس ترەنەتریقس) هیکلی ایله آرەس ، هەفائیسطوس، دییونیزوس و آسقلەپیوس هیکلیدر.

فیدیاسك دیکر برشاکردی‌ده آغوراقریطوسدر. آغوراقریطوسك اك‌مشهور اثری (نەمەزیس) هیکلیدر . بو بویوك صنعتکارك اثرلرنده واضح بر طبیعیلك ، حقیقته صوك درجه مطابقت موجوددر.

آتیك دورینك اك مشهور آثاری (پارتەنون)ده فیدیاسك ریاستی آلتنده یاپیلان نفیس قاباریمەلرله جبهه قاباریمەلری‌در.

آتیك دورینك سائر اثرلری آتیك دورنده مرمر معمولاته ویریلن اهمیت بر قات دها تعمم ایتمش ، سائر معبدلرده‌ده مرمردن تزیینات وجوده کتیرلمشدر . ازجمله (تەزیون) معبدینك (سەللا)سنده‌کی کەنطور محاربەلرینه عائد تصویرلر یکی موضوعلر اوزرینه یاپیلدیغی کبی پارتەنونده‌کی مەتوپلرله مقایسه ایدلدیکی زمان بونلرده صنعتك دها زیاده تکمل ایلدیکی کورولور. بواثرك

طبایع ممیزه‌سنی تشكیل ایدن اوصاف، اشكالده‌كی نزاهت وجانلیلقدر. (أره‌ختیون) ایله (نیكه‌ت) معبدنده‌كی رسملرده ایسه دها انجه بر صنعت واردر.

آتیك دورینك الك مشهور قابارتمه‌لری، معبود ده‌متر ایله قیزینك تصویرینی احتوا ایدن قابارتمه ایله اورفه‌وسـك أوریدیكه‌دن آیریلیشنی تصویر ایدن قا- بارتمه‌در. بوتون بو اثرلر فید- یاسك شاكردلری طرفندن وجوده كتیرلمشدر. فیدیاس مسلكنه منسوب بو صنعتكار- لردن ماعدا میرونك اوغلی لیكیوس ایله قره‌زیلاس‌ده ذكره شایاندر. قره‌زیلاس بالخاصه یارم هیكللر اعمالنده بویوك اقتدار كوسترمشدر. ازجمله په‌ریقلیسـك الیوم موجود یارم هیكلی، قره- زیلا-ك اثرصنعتیدر قره-

اورفه‌وسك أوریدیكه‌دن آیریلیشی (رومامده‌در)

زیلاسك هیكللرنده روحك بوتون تأثیراتی نمایان اولور. مثلا أولن بر كیمسه‌نك هیكلنی یاپدیغی زمان یالكز حیاتك صوك دقیقه‌لرینی تصویر ایله قالماز، اثر صنعتی سیر ایده‌نك قلبنده بر حس تأثیر حاصل ایده‌جك صنعتلرده ابراز ایدر.

آتیك مسلكنه هیچ مربوط اولمامق اوزره شمالی تراكیاده‌ده بر مسلك وجوده كلمشدركه بو مسلكك الك مهم استادی‌ده پاپونیوسدر. اولیمپیاده اجرا او- لونان حفریاتده بو استادك اعمال ایلدیكی بر ظفر معبوده‌سی میدانه چیقارلمشدر.

په‌لوپونه‌ز مسلكی آتنه‌ده فیدیاسك اثر دهاسی اولارق بر مسلك وجوده‌كلدیكی كبی په‌لوپونه‌زده‌ده پولیقلیطوس طرفندن آیریجه بر مسلك تأ- سیس ایدلمشدر. پولیقلیطوس، (سی كیون)لیدر. اولا آرغوسده تأسس ایدن‌مسلكی

تدقیق ایتمش، بوراده هیکلتراشلغك فن واشکالنه کسب وقوف ایلمشدر. پولیقلیطوس، طونج هیکللر اعمال ایتمکله مشهوردر. بوتون هیکللرینه طبیعتك فوقنده بر کوزللك بخش ایدر. پولیقلیطوسدن صوکرا پولیقلەتك نامی ذکر ایدیلەبیلیر. پولیقلەت، بالەسترایه متمادیاً دوام ایدرك وجود بشری و کورەشلری یورولمق بیلمز بر دقتله تدقیق ایتمش، شکل بدنی بوتون کوزللکی ایله تجسیمه غیرت ایلمشدر. پولیقلەتك اعمال ایلدیکی هیکللر کاملاً سربست وضعیتدەدر. آیاقلر دائما یورویش وضعیتدەدر. اعضای بدنی بر نسبت داخلنده تصویر ایدر. حتی بو خصوصده شاکردانه مخصوص برده نظریات کتابی وجوده کتیرمشدر. پولیقلەتك الك مشهور اثری (آمازون)در. (آیاثلوغ) دەکی (آرتەمیز) معبدنده درت آمازون هیکلی واردی. بونلر فیدیاس، قرەزیلاس، پولیقلەت و فرادمون طرفندن وجوده کتیرلمشدی. الك کوزلی، پولیقلەتك (آمازون)ی ایدی. پولیقلەتك اعمال ایلدیکی معبود هیکللرینك الك مشهوریدە (آرغوس) معبدندەکی (هەرا) هیکلیدر. پولیقلەتك آثاری، تجسیم اشکالدەکی اینجەلك ودقتله ممتازدر. پولیقلەت برچوق شاکرد یتشدیرمشدر. بونلرك هیچ بری اثر صنعتلرنده موجدانه بردها کوسترەمەمشلرسەدە جملەسیدە آرغوسك شهرت صنعتکارانەسنی تأییده صوك درجه خدمت ایلمشلردر.

پەلوپونەز مسلکنك طبایع ممیزەسنی تشکیل ایدن آثار صنعت مرمر قابارتمەلردر. قابارتمەلرك الك کوزللری (فیغالیا) معبدنده بولونمشدر. بوقابارتمەلر هپ محاربه رسملرینی تصویر ایدر ایسەده بو تصویرلر آتیك مسلکنه منسوب تصویرلردن دها جانلی، حرص جنکاورانه دها آشکاردر. خصوصیله کەنطورو آمازون تصویرلری، محاربلرك هجوم وچارپیشالری موجدانه دینەجك برطرزده ترکیب ایدلمشدر.

یکی آتیك مسلکی پەلوپونەز حربی آتنەنك قدرت و نفوذینی خللدار ایتمش، بوتون قوت و نفوذ اسپارطەیه کچمشدی. بو دورده واقعا مظفریتی تجلیل ایچون بر چوق آثار صنعت سپارش ایدلمشدی؛ فقط نەئەغوس پوطاموس، نەده سائر محاربەلر یونان صنعتکارلرینك افکارنده بر بدیعهٔ خیالیه وجوده کتیرەجك ماهیتی حائز دکلدی. ایران حربندن صوکرا حصوله کلن فعالیت صنعتکارانەدن اثر قالمامشدی. یالکز أپامینونداس ایله پەلوپیداس سایەسنده (تب) یونانستانده بر موقع اقبال احراز ایلدیکی دقیقەدن اعتباراً بو موقع بلندی

آثار صنعتلەده اعلایه چالیشمق ایستەمشدی. فقط بو، چار چابق اولابیلەجك بر ایش دكلدی. بو اثناده ایسه آتنه ینه بوتون یونانستانك مقرینی، آتیك صنعت و ادبیاتی ده عموم یونان مدنیتنك مركزینی تشكیل ایدییوردی. افلاطونك مكتبی، مەناندروسك قو- مەدیلری یونانیلر ایچون برضیافت ادبیه‌یرینه‌كچیور، حس صنعت ینه تكمل ایدییوردی. هرافاده‌ایچون برطور، هرفكر ایچون بر كلمه، هرخیال‌ایچون برشكل و تصویر بولونیور، افعال روحیه‌درجاته آیریلیوردی. ادبیاتده وقوعه كلن بو ترقیاتدن صنعتكارلرده حصه دار اولیورلردی. اسكی آتیك مسلكنده یالكز معبودلری تجسم ایتدیرمكه چالیشیلیر، انلری معظم

نی‌یوبه ، (فلورانسه موزه‌سنده‌در)

ومحتشم برشكلده‌تصویره غیرت اولونوردی. شمدی، صنعتكارلر عشق ومحبتی، شفقت مادرانه‌یی، نغماتك تأثیرجاذبنی‌ده هیكللرله‌تصویرایتمك ایستیورلردی. هیأت اجتماعیه بررقت، فقط عین‌زمانده‌ده بررخاوت كسب ایتمشدی. حیات عمومیه‌یی تصویرایچون یاپیلان هیكللرده اسكی كوره‌شلره مخصوص قوت‌وشدت افاده ایدن بدیعۀ خیالیه‌دن اثر قالمامشدی. فقط ملتده ینه بر قدرت وطراوت موجوددی. بو دورده اویله هیكللر وجوده كتیریلیوردی كه بونلر ضیای شمس آلتنده كشایش بولمش، بهار ابدی‌یه مظهر سیمالری آندیرییوردی.

فیدیاس دورنده آثار صنعت او درجه شخصی اولمادیغی حالده یکی آتیـك مسلکنده هیکللرده بر شخصیت نمایان اولویوردی . واقعا هیکللرینه دینج وتوانا برطرزده وجوده کتیریلیور، فقط بونلرده زمانك، فرقه منازعه‌لرینك ، عصبیت عصرك‌ده‌تأثیری کورولیوردی. بودورده اك زیاده‌مرمرمعمولات تکمل ایتمشدی.

بو دوری احیا ایدن صنعتکارلر ایچنده که‌فی‌زوطودوس ، دیمتریوس و زیلانیون ایلك متشبثلردن معدوددر . بونلردن صوك ایکیسی بالخاصه یارم هیکللر اعمالنده بویوك اقتدار کوستر- مشلردر. ازجمله افلاطونك یارم هیکلی ایله صاپفو هیکلی زیلانونك اك کوزل اثرلرندن معدوددر.

قوره‌نت طوپراق هیکللری

بو دورك اك بویوك استادلری صقوپاس ایله پراقسیته‌لیس‌در . فقط آثار صنعتی ایله اك زیاده تمیز ایدن، پراقسیته‌لیسدر .

صقوپاس صقوپاس ، پاروسلیدر . آرغوس مکتبنده یتشمش ، بالآخره (په‌لو- پونه‌ز) ده چالیشدقدن صوکرا (آتنه)یه کلمشدر. صقوپاسك آثارندن برچوقلری تربه‌لرده موجوددر. (ته‌که‌آ)ده‌کی آتنه معبدینك جبهه‌لرنده برغروپ تصویری واردرکه ، بونلرده بالخاصه باشـلرله کوزلرك طرز اعمالی استادانه‌در . هیکللرندن اك مهمی (آپوللون کیتارودوس)در. بوهیکلده تأثرات قلبیه ایله البسه قیوریملری غایت ماهرانه کوسترلمشدر. بوندن باشقه برده‌پوزیدون ایله (آنفیتریتك دوکونی)نی مصورغروپی ایله (نی‌یوبه) هیکللری صقوپاسك اك کوزل اثرلرندندر. (نی‌یوبه) هیکللری آناطولیدن‌رومایه‌کتیرلمش، بوراده‌برمعبده قونارق‌غائب‌اولمشدر.

پراقسیته‌لیس پراقسیته‌لیس آتنه‌لیدر . که‌فیزوطودوسك اوغلی و شاکردیدر. پراقسیته‌لیس‌اك‌زیاده ۳۷۰ ایله ۳۳٤ سنه‌لری‌اره‌سنده‌چالیشمشدر. آثاری بوتون یونانستانده تعمم ایتمشدر. پراقسیته‌لیس بر چوق سنه‌لر (آیاثلوغ) ده‌کی (آرته‌میز) معبدینی تزیینه چالیشمشدر . بوبویوك صنعتکار بوتون هیکللرینی

كنجلك زمانلرنده تصویر ایلمشدر. شهرتی اك زیاده آرتدیران هیكللر، معبود هیكللریدر. بوتون هیكللرنده باشلر غایت روحلی، وجودلر پر حیاتدر. بو مقتدر استادك ألنده مرمر عادتا یموشاق برماده كبیدر؛ انی دائما استدیكی شكله قویمق اقتدارینی حائزدر.

اولیمپیاده حفریات اجرا ایدلدیكی زمان پراقسیته‌لیسك مهم براثری بولونمشدر كه، اوده هرمه‌س هیكلیدر (١٨٧٧). بو هیكلده باش غایت دقیق، تبسم صوك درجه ظریف، دوداقلر روح استیناس برطرزده‌در. هیكلك وجودی بر آغاجه طایانمشدر. ألنده‌ده بردیبونیزوس هیكلی واردر (صحیفه، ١١١، ١٦١). فقط پراقسیته‌لیسك اك نفیس اثری (قنیدوس) معبدنده‌كی (آفرودیت) هیكلیدر. صنعتكار بو اثرنده وجودك چپلاقلغنی كوسترمك ایچون (آفرودیت)ی ییقانه‌جغی وضعیتده تصویر ایلمشدر.

صقوپاس ایله پراقسیته‌لیسدن باشقه، هیكللریله بودوری تزیین ایدن برچوق صنعتكارلرده‌ها واردركه بونلردن له‌ئوخاریس بالخاصه (غانیمه‌د) نامنده‌كی هیكلی ایله مشهوردر. كذا (آپوللون دوبه‌لوه‌در) ایله (دیانادو و رسای)ده له‌ئوخاریسك اك كوزل اثرلرندن معدوددر. له‌ئوخاریسدن صوكرا بو دورك مشهور هیكلتراشلرندن اولمق اوزره أوفرانورك نامی ذكر ایدیله‌بیلیر.

تربه‌لر، مزار طاشلری بو دوره مخصوص اك بیوك آبده‌لر، تربه‌لردر. بو تربه‌لردن برچوغی آناطولینك زنكین حكمدارلری طرفندن انشا ایتدیرلمشدر. تربه‌لری آثار صنعتله تزیینه اك زیاده چالیشان صنعتكارلر صقوپاس، له‌ئوخاریس، برییاقزیس وتیموته‌عوسدر. بو تربه‌لردن اك مشهوری لیكیاده (قسانطوس) تربه‌سیدر. لیكیا پرنسلرندن بری ایچون یاپیلان بو تربه‌ده یونان صنعتی تماميله نمایان اولور.

كذا یونانیلرك مزار طاشلری‌ده صنعت نقطهٔ نظرندن بیوك بر اهمیتی حائزدر. بو مزار طاشلرنده متوفی دائما اك زیاده سودیكی مشغولیتده كوستریلیر. مثلا پاله‌سترا مداوملری كوره‌ش وضعیتنده، جنكاورلر مزراقلی و بارگیراوزرنده، قادینلر توالت یاپار ویا اوطه‌سنده بر صندالیه اوزرنده كمال سكونتله اوطورر بر وضعیتده كوستریلیر. چوجقلرده آننه‌لرینك دیزلری اوزرنده وبر قوشله اوینار وضعیتده یاپیلیر. اكثریا بوتون عائله خلقندن مركب غروپلر یاپیلیركه، بو غروپلرده عائله خلقنك حیات و ماتمی تصویر اولونور.

یشمسه ملویراو هیکللر یونانیلر أولرینی تزیین ایچون بر چوق آثار صنعت اعمال ایتدیررلردی. ازجمله معدنی قابلریله هر کون قوللاندقلری اشیا، غایت مزین و صنعتکارانه ایدی. بو آثار صنعت میانـده‌ك کوزللری، (طاناغرا) هیکللریدر. بو اوفاق هیکللرده پراقسیته‌لیسك تأثیری کوزولور. فقط اکثرینك اسکندر دورندن صوکرا اعمال اولوندقلری آکلاشلمشدر. بو هیکللرده قادینلر سوقاق تواتلریله ظریف ومزین البسه ایله غایت روح استیناس بر شکلده کوستر- یلیردی. (طاناغرا) هیکللرینك قسم اعظمی نیم عریان، بشوش ومتفکر سیمالی کنج قیز هیکللرندن عبارتدر. بو هیکللر غایت مدققانه وجوده کتیرلمشدر.

آنتیك وازوسی

یکی پەلوپونەز مسلکی یکی پەلوپونەز مسلکنك اك بویوك و یونانستانك اك صوك صنعتکاری سی‌کیونلی لیزیپوسدر. لیزیپوس طونج هیکللر اعمالیله مشهوردر. روایته کوره لیزیپوس کندیـنه کیمی معلم انتخاب ایتمسی موافق اولاجغنی رسام أوپومپوسه صورمش، اوده سوقاق حیاتنك تدقیقنی توصیه ایلمشدر. لیزیپوس اك زیاده طبیعتی تقلید ایتمشدر. آثارنده پولیقله‌تك تأثیری کو- رولور. لیزیپوسك اك کوزل اثری (آپوقزیپومه‌نوس) هیکلیدر. بو هیکلده وجود غایت متناسبدر. لیزیپوسك اعمال ایلدیکی معبود هیکللری غایت جسیمدر. هر معبود ایچون کندیسنه مخصوص بر بدیعهٔ خیالیه ایجاد ایلمشدر. مثلا پوزیدونك هیکلنی کنیش و صاغلام کوکسلی بر کمیجی شکلنده وجوده کتیرمشدر.

رسم ایران حربلرندن صوکرا رسمده حر صنعتلردن معدود اولمغه باشلامشدر. او دوره کلنجیه قدر بویا یالکز قابارتمه‌لرله مرمر هیکللری تلوین ویامرمر

كنارینه كتابه چیزمك ایچون قوللانیلیردی. دها صوكرا طوپراق قابلرك اوزرینی تزیین ایچون قوللانلمشدر. ایران حربلرندن اول قیرمیزی زمین اوزرینه سیاه رسملر یاپمق عادت حكمنه كیرمشدر. بو یولده اڭ زیاده مهارت كوسترن صنعتكار، أوفرونیوس‌در. أوفرونیوسك آثارنده طبیعتی تقلیده وقاعدهٔ مناظره پك زیاده رعایت ایدلمشدر. اودورده یاپیلان رسملر بدایتده اساطیر رسملری ایكن بالآخره حیات روزمره‌یی كوسترر رسملرده وجوده كتیرمكه چالیشلمشدر. بونك ایچون أوفرونیوس، پاله‌سترالرده تدقیقاتده بولونمش، وجودك هردرلو حركاتنی تدقیق ایتمش، تجهیزات حربیه‌یی اڭ كوچوك تفرعاتنه وارنجیه قدر ترسیم ایتمشدر. چوملك ترسیمنده ابراز اهلیت ایدن رساملر میاننده دوریس، بریغوس وهیه‌رون نامی‌ده ذكر ایدیله‌بیلیر.

أوفرونیوس رسمده بویوك بر اقتدار كوسترمش ایسه‌ده پولیغنوطوس، حائز اولدیغی مهارت صنعتكارانه ایله انی‌ده كریده براقمشدر. پولیغنوطوس، (طاشوز)لی بر رسامك اوغلیدر. اڭ كزیده اثرلری (ایلیونك تخریبی) و(عالم سفلی)در. پولیغنوطوسك آثارنده مناظر یوقدر. غروپلری تشكیل ایدن افراد هپ بربری اوزرینه ییغلمشدر. پولیغنوطوس، بوكبی تابلولر وجوده كتیردیكی كبی چوملكلر اوزرینه‌ده رسملر یاپمشدر.

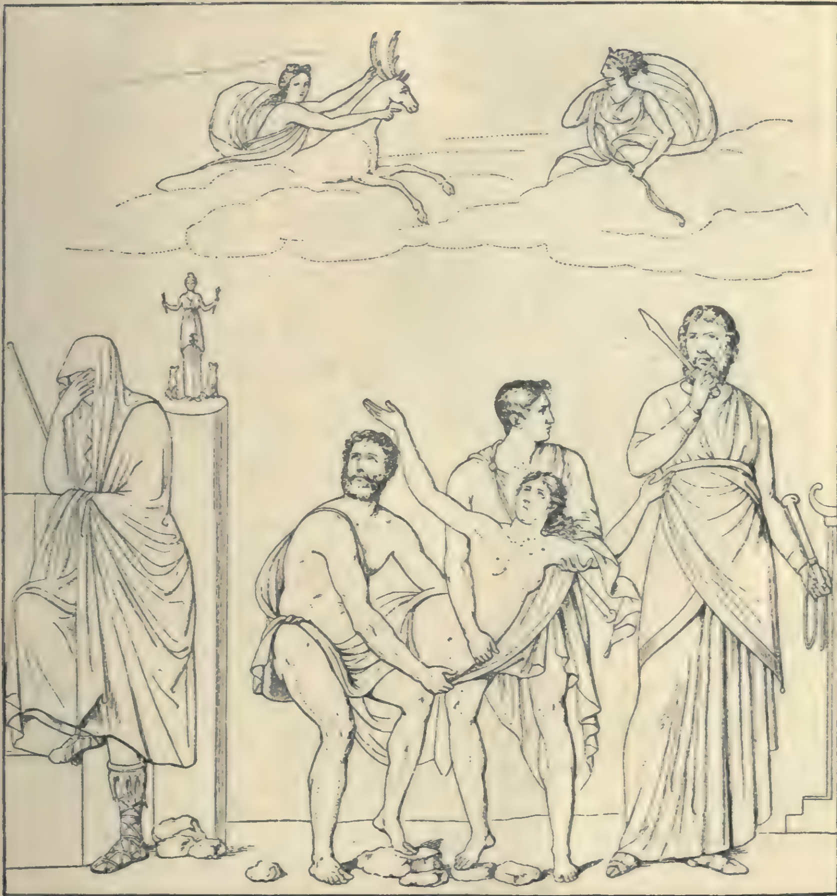
پولیغنوطوسدن صوكرا اڭ مهم صنعتكار، پاوزون‌در. پاوزون یالكز رسام اولمقله قالمامش، رنكلری هر شكله كوره غایت ظریف بر درجه‌ده وجوده كتیرمكده‌ده موفق اولمشدر. پاوزوندن صوكرا آلكیبیادیسك أونی تزیین ایدن آغاطارخ ایله آتنه‌لی آپوللودور اولدقجه تمیز ایتمشلردر. خصوصیله (كولكه رسامی) عنوانی الآن آپوللودور، رسمده ئی‌یونی مسلكنه پارلاق بر زمین كشاد ایتمشدر.

ئی‌یونی مسلكی مسالك قدیمه‌ده بویا، آبده تزییننده قوللانیلیركن ئی‌یونی مسلكنده تابلولرده استعمال ایدلمشدر. بوطرزده آثار صنعت وجوده كتیرنلرك اڭ مشهورلری زه‌وقزیس، پاررازیبوس وتیمانتیس‌در.

زه‌وقزیس، (هراقلیا)لیدر. آتنه‌ده اكمال تحصیل ایتمش، بعده سرسریانه بر بر حیات امرار ایتمشدر. زه‌وقزیسك اڭ كوزل اثری (هه‌له‌نا)نك رسمیدر. زه‌وقزیس بو رسمی وجوده كتیرمك ایچون اهالینك مساعده‌سی ایله اڭ كوزل

قيزلرى طوپلامش، انلردن برينى مودل اتخاذ ايلمشدر . زه‌وقزيس بو تابلوسنده وجودك بوتون كوزللكلرينى تصويره موفق اولمشدر.

پاررازيبيوس، (آيائلوغ)ده طوغمشدر. پاررازيبيوسك آثارنده طبيعت پك

ئى‌فى‌يه‌نينك قربان ايدلمه‌سى

كوزل تقليدايدلمشدر. محيطلر، وجود شكللرى غايت واضح وظريفدر. او دورده اساطير رسملرى غايت مرغوب اولديغى ايچون پاررازيبيوس‌ده هپ بو موضوعلرى انتخاب ايلمشدر .

تيمانتيس، (كيدنوس)ليدر. ابداعاتى غايت‌روح پروردر. ئى‌فى‌يه‌نينك قربان ايدلمسنى تصويراً ياپديغى تابلو غايت مشهوردر .

پهلوپونه‌ز مسلكی

دردنجی عصرده ئی‌یونی مسلكی ایله برابر برده (سی‌كیون)ده پهلوپونه‌ز مسلكی وجوده‌كلمش، بوسایه‌ده صنعت رسم ایچون‌ده قواعد فنیه وضعنه موفقیت حاصل اولمشدر. بوتون رسملر بر قاعده و برحسابه كوره یاپیلدیغی كبی رسم یونان مكتبلرینه‌ده ادخال ایدلمشدر. بودورك اك مشهور رسامی پاوزانیاسدر. پاوزانیاس، معبدلردن زیاده أولرك مزین صالونلرینی چیچكلر و سویملی رسملرله سوسله‌مكه چالیشمشدر. رسمك شو طرز استعمالی یونان طرز حیات و معاشرتنده حصوله كلن تبدلاته‌ده بر دلیل تشكیل ایدر.

تب وآتیك مسلكی

(سی كیون)ده تأسس ایدن مسلك، رسمده صحت و حسه پك زیاده اهمیت ویردیكی حالده تب و آتیك مسلكنده تابلونك محتویاتنه اهمیت ویرلمشدر. بومسلكك اك بویوك استادلری نیقوماخوس ایله اوغلی آریستیدیس و آتنه‌لی نیكیاسدر. فقط رسمده اك بویوك صنعت كوسترن رسام، ئی‌یونیلی آپه‌للیسدر. آپه‌للیس (آیاثلوغ)ده تحصیل ایتمش، اورانك صنعت ترسیمنی اوكرنمشدر. آپه‌للیس یونانیلرك ایلك قولوریستیدر. بو صنعتده آپه‌للیسه هیچ كیمسه تفوق ایده‌مه‌مشدر. آپه‌للیسك آثارنده جبر طبیعت اصلا كورولمز. بوتون تركیبات، خفیف و سربستدر. فقط پولیغنوطوسك بدیعه‌لر وجوده كتیرن قوهٔ خیالیه‌سی انده مفقوددر. آپه‌للیسك اك مشهور اثری (بویوك اسكندرك تصویری)در. آپه‌للیس حیاتنك صوك زمانلرینی (اسكندریه)ده كچیرمش، سرای رساملغنی كندیسندن آلمق ایسته‌ین رقیبلرینه قارشی آثار صنعتله مقابله ایلشدر.

اون بشنجی فصل

اسکندر دورنده یونان مدنیتی

(قبل المیلاد ٣٣٦ - ٢١٤)

اسکندر و یونان مدنیتی میلادك یدنجی عصرنده یتیشن بر یونان محرری اسکندردن بحث ایدرکن دییورکه: «اسکندر هیقارنالیلره حیات عائله‌یی، آرخوزیالیلره تارلا أکمکی، صغدلیلره بابالرینه باقوب انلری اولدیرمه‌مکی، ایرانیلره والده‌لرینه حرمت ایدوب انلرله ازدواج ایتمه‌مکی، سیکیتلره اولولرینی یاقیوب طوپراغه کومکی اوکرتمشدر. اسکندر، آسیاده هومه‌رك اوقونماسنه، ایرانیلرله صغدلیلرك وکه‌دروزیالیلرك صوفوقلیس ایله أوریپیدیسك تراژه‌دیلرینی ترنم ایتملرینه یاردم ایتمشدر. باربار اقوام ایچنده یتمش قدر شهر تأسیس ایتمش اولدیغی کبی الك وحشی وقابا اقوامه قارشی‌ده احراز مظفریت ایلمشدر. اسکندر، زینونك تخیلات لطیفه‌سنی قوه‌دن فعله کتیرمش، شهر شهر وجماعت جماعت آیری آیری حقوقه مظهر اولارق یاشامقلغمزی دکل، بلکه جمله‌مزك بوتون همشهریلریمز وکویلولریمزله عین حقوقه نائل بولونارق یاشامامزی وهر یرده عین طرز حیاتك، عین انتظامك حکم فرما اولماسنی تأمین ایلمشدر.»

اسکندر حقنده‌کی شومطالعه‌ده واضحاً آکلاشیورکه اسکندر، حکومتی بر اتحاد تام آلتنده بولوندرمق ایسته‌مشدر. فی‌الحقیقه اسکندر، یونانی بر تحصیل وتربیه کورمش اولدیغی حالده باربار عالمنه قارشی بسبتون باشقه برحسله حرکت ایتمشدر. اسکندر، (سالامین) و(پلاته‌ئه) مظفریتلردن صوکرا یونانیلك خارجنده بولونانلری باربار واسیر تلقی ایدن ساده فکرلیلردن دکلدی. تحت اداره‌سنه آلدیغی اقوامك دینلرینه رعایت ایدر، یورطی کونلرنده ایران سرای حکمداریسی لباسنی کیردی.

اسكندر، معبودلره خاص برمرتبهٔ بلنددن بوتون بشریتی احاطه ایتمك ارزوایدردی. فقط بودورده یونانیلر، علم وفنلریله ساخته بویوكلكلرك كافه‌سنی خفیف بولوطلر كبی پریشان ایتمشلر، كائناتی اولدیغی كبی كورمكه و آكلامغه باشلامشلردی. بونك ایچون اسكندرك كوسترمك ایستدیكی بویوكلكی معنای حقیقیسی ایله تلقی ایدرلردی.

اسكندرك اك بویوك ایلكی وارسه اوده، او زمانه قدر آسیا و یونان اقوامی بیننده موجود خصومتلری و قورقولری ازاله ایتمسی ایدی. آرتق یونان تاجرلری اك اوزاق منطقه‌لره قدر كیدوب تجارت ایده‌بیلیور، سكیتیا چوللرنده، سند وادیلرنده یونان آثاری كورولیوردی.

یكی شهرلر

اسكندرك وفاتندن صوكرا دیادوقلر بیننده وقوعه كلن اوزون محاربه‌لر نتیجه‌سی اولارق آیری آیری شهرلر تأسیس ایدلمشدی. شرقده سه‌له‌وقوس بو وظیفهٔ مهمه‌یه صوك درجه غیرت ایتمش، برچوغی ایران ومدیا اورتالرنده تمام ٧٥ شهرتأسیس ایلشدی. فقط نه‌سه‌له‌وقوسك، نه‌ده اوغلنك غیرت‌ومساعیسی یونانیلكی غربی اناطولیده اولدیغی كبی ایرانده‌ده پایداراولابیله‌جك وجه ایله تأسیسه مدار اولامامشدی. سه‌له‌وقوسك تأسیس ایتدیكی حكومت یونانی اولمقدن زیاده آخه‌نیلر دور سلطنتك احیاسندن عبارت اولمشدی. حتی بو سببدن سه‌له‌وقوس مقرحكومتی دجله كنارنده‌كی (سلفكیه)دن سوریه‌ده‌كی (آنطاكیه) شهرینه نقل ایتمك مجبوریتنی حس ایلشدی. شرقده تأسیس اولونان بو مستملكه‌لرده یونانیلرك نفوسی آز بر نسبتده اولدیغی كبی شرق عاداتنه‌ده تماماً آلیشلمش بولوندیغی ایچون ملت حاكمه‌ایله محكومه‌یی بربرندن آییرمق امكان خارجنده‌ایدی. یكی تأسیس اولونان حكومتلرك سرای حیاتنده یونان عاداتنه رعایت اولونور، تاج حكمداری‌یی كینلره یونان محبی عنوانی ویریلیردی.

كذا شهرلرده‌ده مدنی برحیات كچیریلیردی. ئه‌پیكورك مسلكی، مه‌ناندروسك قومه‌دیلری بورادەده طاتلی تعقیب اولونوردی. منافع تجاریه هرشیئه فائقدی. بو سببدن حدودلر دشمن اقوامك تعرضلرینه قارشی كمال دقتله محافظه اولونور، هرطرفدن یونان حیات مدنیه‌سنه تقلید ایدیلیردی. یونانیلرك معبدلری، پاله‌سترا-لری، تیاترولری، شعرلری، رسملری، درین و اینجه فلسفه‌لری بورالرده‌ده كورو-

لوردی . یونان مدنیتك مراکزینی تشکیل ایدن الك مهم شهرلر (آلکساندریا . اسکندریه)، (آنطیوخیا، آنطاکیه) و (پرغامون ، برغمه) شهرلری ایله (رودوس) شهری ایدی. فقط بوشهرلرك شعشعهٔ مدنیه‌سی، ایران حربلرندن صوکرا سوابق عظمتنی اکتساب ایدن آناطولی شهرلرنده‌کی قدر دکلدی . بو شهرلر یونان علم

خروس دوکوشی (طرسوسده بولونمشدر) (موزهٔ همایونده‌در)

و فنك منبعی ایدی. یونانستانك شمس کمالاتی شرقدن طلوع ایتمشدی . هومه‌ر، روحنواز قصیده‌لرینی ، آناطولینك مائی و زرین افقلرینه قارشی ترنم ایتمش، نه‌ئولیلیلرك مضطربانه ترنملری هپ بو دلنشین افقلرده عکس انداز اولمشدی. علم وفن بورالرده کماله کلمش، صنایع نفیسه بورالرده مرتبهٔ بلنده واصل اولمشدی . برغمه‌ده حکمران اولان آطالوس خاندانتك مساعیسی ایله علم وصنعتده انکشاف ایتمکه باشلایوردی .

سوریه‌ده یونان مدنیتی

آناطولیده یونان مدنیتی اوته‌دن‌بری تأسس ایتمشدی. فقط اسکندرك فتوحاتندن‌صوکرا یونان‌مدنیتی‌اك‌زیاده قبوله استعداد کوسترن محل، سوریه ایدی. یونان فاتحلرینك اك‌مهملری بورالره یرلشمشلردی. فنیکه‌لیلرایسه‌یونان مدنیتنه واسع‌ومساعدبرساحه کشادایدیورلردی. سوریه‌ده تحصیل وتربیه کورنلر یونانجه قونوشیورلردی. تجارتده یونان لسانی قوللانیلیور، مسکوکاته یونانجه یازیلیور، شهرلره یونانجه اسملر ویریلیوردی. حتی سوریه‌لیلر بیله اسکی شهر اسملرینه برده یونانجه علاوه ایدییورلردی. فقط لسان محلی ینه‌محافظه ایدیلیوردی. معبودلره یونانجه اسم ویریلیور، فقط اصلی دکیشدیرلمیوردی. او زمان، بو شهرلره یرله‌شن یونانیلر، شهرلرینك معبودلرینه یرلیلر کبی عبادت ایدییورلردی.

سوریه‌مدنیتك مرکزینی (آنطاکیه) تشکیل ایدییوردی. آنطاکیه‌نك‌وضعیت جغرافیه‌سی غایت مساعددی. کرك یرلی امتعه، کرك عربستان امتعه‌سی بو شهره بیغیلیردی. اهالی‌تجارت وصنایع سایه‌سنده کسب ثروت ایدرلر، حیاتك ذوق‌وشطارتلرندن استفاده ایلرلردی. آنطاکیه، رقاصه‌لری ومغنیه‌لریله برنجیلك مرتبه‌سنی احراز ایدردی. سه‌له‌وقوسلر (سلفکیلر) حربله پك زیاده اوغراشدقلری ایچون صنایعی ترقی ایتدرمکه وقت و قوت بولامامشلردی. یالکز بویوك آنطیوکوس طرفندن پك کچ زمانده بر کتبخانه تأسیس ایدیله‌بیلمشدی. فقط سه‌له‌وقوسلرك سرایلری ومحتشم پارقلری غایت‌مشهوردی. بورالرده برچوق آثار صنعت موجود اولدیغی کبی بالخاصه کولکه‌لی آغاجلرله مزین باغچه‌لرده یونانیلره مخصوص اویونلر ترتیب ایدیلیردی. لیزیپوسك شاکردی أوتیخیدیس، بر آنطاکیه معبوده‌سی وجوده کتیرمشدی (صحیفه، ٢٦١). بو هیکلك بولوندیغی قایا کنارندن (نهر العاص)ك طورغون صولرینك آقدیغی کورولوردی. بوندن باشقه براقزیس طرفندن یاپیلمش برآپوللون هیکلی‌ایله فیدیاسه تقلیداً اعمال اولونمش برده زه‌وس هیکلی واردی. شهرده صو غایت مبذولدی. بو سببدن (کیمنازیون)لرك بولوندیغی محللرده غایت جسیم حماملر یاپیلمش، حتی بونلر بالآخره رومالیلره بیله نمونه اولمشدی. سوریه‌ده ادبیات‌ده ترقی ایتمش، ازجمله مه‌نیپوس بو خصوصده بویوك بر ذکا کوسترمشدر.

مصرده یونان مدنیتی

مصرده طرز اداره، وحیات و معاشرت سوریه‌ده کندن بسبتون باشقه‌ایدی. بوراده‌بعض شهرلر تأسیس ایدلمشدی که بو شهرلرده اهالی کاملاً حر ومستقل بولونوردی. تأسیس اولونان الك مهم شهرلر مصر سفلاده (اسکندریه)، مصر علیاده (په‌طوله‌مه‌ئیس) شهری ایدی. (نوقراتیس)ده اولدقجه بر اهمیتی حائزدی. بالآخره (آرسینوئه) نامی آلان (قروقودیلو-پولیس) شهری‌ده عادتا عسکری بر مستملکه مقامنده ایدی. بوراده بولونان پاپیروسلر، جهان تجارتنی بو نقطه‌لره حصر ایتمك اقتدارینی کوسترن السنهٔ مختلفه ایله متکلم اقوامك احوال وعاداتنی کوسترر، ناطق بر ر آبده تلقی اولونابیلیر. بوپاپیروسلردن آکلاشیلدیغنه کوره بوراده حکومت، ماکدونیا اردوسنه مستنددی. بو اردویه تدریجاً یونانیلرده داخل اولمشدی. سرای خدماتی ماکدونیا، ایران واسکی مصر عاداتنك امتزاجیله حاصل اولمش، یکی یکی مراسم، متسلسل مراتب ایجاد اولونمشدی. بطلمیوسلر مصر حاکم اولدقلری زمان طرز حیاته بر استقامت بخش ایتمشلر، فقط بونی تماميله دکیشدیرمکه موفق اولامامشلردر. مصر بوائناده غایت مکمل اداره اولوندیغی کبی اسکندریه سرای قرالیسنك رونق واحتشامی‌ده مصرك ترقیاتنی بر قات دها ایلری‌یه کوتورمشدر. مصر، بر اردو حیاتی امرار ایتمه‌مش، اطراف و جوارینك سکون و مسالمتی آره‌سنده عالمانه و صنعتکارانه بر حیات کچیرمشدر. دها طوغروسی بطلمیوسلر مصرك قوای فکریه و طبیعیه‌سنك انکشافنه پك زیاده یاردم ایتمشلردر. بطلمیوسلردن بووظیفه‌یی ایفا ایدن الك بویوك سیما، بطلمیوس فیلادلفوسدر. الك مضرلری‌ده ایکنجی ئه‌ورکیتیس ایله آوله‌تیس‌در.

بطلمیوس فیلادلفوس (٢٨٣ - ٢٤٦) علوم و فنونی ترقی ایتدیرمکه چالیشیردی. فیلادلفوس زماننده آتیك طرز تفکری یکی بر ساحه بولمشدی. مصرده یونان تربیه‌سی دها زیاده نزاکت و نزاهت کسب ایلمشدی. فیلادلفوس، مملکتك تجارتنه یکی منبعلر آرامق، یکی مخرجلر آچمق ایچون غائز حکمدارلرینه مرخصلر کوندریردی. دونانماسی بحر احمر وقره‌دکز ساحللرنده طولاشیردی. متمادیاً قناللر آچمق، شهرلر یاپمق، لیمانلر تأسیس ایلمك، تجارت یوللرینی تأمین ایتمك کندیسی ایچون برمشغلهٔ یکانه صیراسنه کیرمشدی. اسکی‌مصرلیلرك‌عادات واخلاقنی دکیشدیرمك ایچون یونانیلردن صنایع مختلفه اربابنی مصره دعوت ایدر، یهودیلرك ذکی و چالیشقان اولانلرینه هر درلو مساعداتده بولونوردی. بو مشاغل متمادیه کندیسنده عصبی حاللر تولید ایدردی. سیاسی بعض نقاطی نظر اعتباره آلارق همشیره‌سی ایله ازدواج ایتمك عادتنی مصره فیلادلفوس ادخال ایلمشدی. مصرلیلرك عادتنه کوره اصالت، قرال

همشیره‌سنك اولادلرنده ایدی. یونانیلرله ماکدونیالیلر بونی فنا بر صورتده تلقی ایدرلر، فقط سرای شاعرلری شو حالی زه‌وس ایله هه‌رانك ازدواجنه تشبیه ایلرلردی.

آفرودیت (کیمه‌ده بولونمشدر)
(موزهٔ همایونده‌در)

ایکنجی ئه‌وه‌رکیتیس ایسه بسبتون باشقه خلقتده ایدی. ئه‌وه‌رکیتیس، همشیره‌سی قله‌ئوپاطرا ایله ازدواج ایتمشدی. قله‌ئوپاطرا وقتیله ده‌دیکر برادری ایله ازدواج ایتمش، بوندن برقیزی دنیایه کلمشدی. ئه‌وه‌رکیتیس دها صوکرا بو قیزله زدواج ایتمش، بالآخره ایکی زوجه‌سیله برابر یاشامشدر. ئه‌وه‌رکیتیس کیجه یاریلرینه قدر علما ایله مجادله ایدر، اهالی‌یی قتل عام ایله تهدید ایلردی. حتی بالذات خاطراتنی یازمش، بو خاطراتده سرای احوالنی تماميله تصویر ایلمشدر. ئه‌وه‌رکیتیسك زماننده اسکی ماکدونیانك قوتی زوال بولمغه باشلامشدر. بطلمیوسلرك اك صوك حکمداری اولان آوله‌تیس زماننده ایسه بسبتون انقراض بولمشدر.

مصرده حیات و معاشرت

مصر سرای قرالیسنده کچن طرز حیاتدن اسیرلر، اجنبیلر و سرسریلرده استفاده ایدرلردی. مصرده، آز زمانده مراتب عالیه‌یه واصل اولمق هرزمان قابلدی. سرایده قادینلر بویوك بر رول اوینارلردی. قادینلرك طور شو خانه‌لری انلره باشقه بر موقع تأمین ایدر، عصرك ترقیات ادبیه و صنعتکارانه‌سنه انلرده اشتراك ایلردی. قادینلر عادتا ارککلره تفوق ایتمکه چالیشیرلر، فقط صیقی بر عادت و تربیه‌نك مفقودیتی بعضاً قادینلغك پك عادی درکه‌لره تنزل ایتمسنه سبب اولوردی.

بطلمیوسلر دورنده حکمدار ایله اهالی و یرلیلر بیننده‌کی مناسبات بسبتون باشقه ایدی. مصرده آمون‌را معبدینك راهبی، وقتیله فرعونلرك حائز اولدقلری

نفوذ وصلاحیته تمامیله مالك ایدی. بو سببدن بطلمیوسلر اولا بو راهبله اویوشمایی موافق کورمشلردی . بطلمیوسلر پك ایی بیلیورلردی که متعصب اهالینك تابع اولدقلری بو راهب ألده ایدلمدکجه مصرك حسن صورتله اداره‌سی قابل اولا-میه‌جقدی. بونك ایچون بطلمیوسلرده فرعونلره تقلید ایدییورلر، ایرانیلر معبدلر تخریبندن ذوق آلدقلری حالده بطلمیوسلر غایت محتشم معبدلر انشا ایلیورلردی . بطلمیوسلر، انشا ایتدیردکلری کتابه‌لر اوزرینه مظفریتلرینی یازدیردقلری کبی برچوق (پیلونلر) اوزرینه‌ده رسملرینی یاپدیرییورلردی. مصر فرعونلری کندیلرینه نه کبی عنوانلر ویردیرمشلرسه بطلمیوسلرده بونلری عیناً قبولدن کری طورمیورلردی. حتی آپیس اوکوزینك دفنی ایچون هر درلو مراسمه رعایت ایدییورلر ، مصر-لیلرك فوق‌العاده مبجل عد ایتدکلری مومیالامه و مراسم تدفینیه مصارفی اولارق اوچ ملیون غروش (۱۰۰ تالان) صرفندن کری طورمیورلردی .

مصرده علم وفن بطلیموسلر مصر راهبلرینك علوم تاریخیه وطبیعیه حقنده‌کی معلوماتندن استفاده ایدرلر ، بونك راهبلره مخصوص برسر اولارق قالماسنه میدان ویرمزلردی. مثلا سوریه‌ده قرال آنطیوکوس صوته‌رك امریله راهبلردن بری معبدلرده‌کی وقایعنامه‌لردن بر (بابل تاریخی) وجوده کتیردیکی کبی مصر راهبلرندن (مانه‌طو)ده معبدلرك خزائن اوراقنی تحری ایدرك مصر خاندانتك بر تاریخنی وجوده کتیرمشدی. مصرده‌کی یونانیلر الڭ زیاده (تب)ده چالیشیرلردی. ایلك بطلیموس زماننده هه‌قاطایوس بر (مصر تاریخی) یازمش، بو تاریخده مصرلیلرله یونانیلرك اخلاق واعتقاداتندن بحث ایلمشدی. مصر راهبلری مدنیت قدیمه اعتباریله یونانیلره فائق بولونیورلردی. یونانیلر، علم وفنی مصردن آلمغه چالیشیرلردی. صولوندن افلاطونه کلنجه‌یه قدر یونانیلرك الڭ ایلری کلنلری هپ مصری زیارت ایتمشلردی. یونانیلر مصرلیلرك الڭ زیاده علم هیئتده‌کی وقوفلرینی تقدیر ایدرلردی. چونکه مصرده سنه‌لردن بری رصدات جویه‌ده بولونولمش، اجسام سماویه حقنده معلومات لازمه ألده ایدلمشدی. مصر راهبلرینك بو یولده جمع ایلدکلری معلوماتدن یونانیلر پك زیاده استفاده ایتمشلردی.

مصرلیلر ویونانیلر سوریه‌ده اولدیغی کبی مصرده‌ده شهرلره هپ یونانیجه اسملر ویرلمشدی . اردویه مصرلیلر قبول اولونورلر، بونلر آز بر زمانده مراتب عالیه‌یه واصل اولورلردی . مصرده یونانیجه تکلم اولونوردی .

فقط یونانیلك مصرك کافهٔ طبقاتنه انتشار ایده‌مزدی. یونانیلر، مصرلیلردن هیچ حظ‌ایتمزلر، مصرك اسکی اهالیسنه نظر حقارتله باقارلردی. بونکله برابر مصرلیلرده یونانیلره قارشی اظهار عداوتدن کری طورمازلردی. مصرلیلرده راهبلر مراتب عالیه‌یه نائل اولدقلری حالده صنوف اهالی دائما قامچی آلتنده محکوم بولونوردی. بونلردن برچوقلری خرسزلق، جانیلك وسوقاق غوغاجیلغی کبی خصوصلرده هیچ بر فداکارلقدن کری طورمازلردی. مصر خلقندن بر چوغنك شو خصوصده‌کی طبایعی او زمانلر مثل سائر حکمنه کیرمشدی.

سه‌راپیس عبادتی مصرده یکانه قوت، دین ایله قائمدی. بطلیموسلر بو قوتی‌ده اللرینه کچیرمك، یونانیلرله ماکدونیالیلر ومصرلیلری عین عبادتخانه‌یه طوپلایابیلمك ایچون بر معبود ایجاد ایتمشلر، بوکاده (سه‌راپیس) نامنی ویرمشلردی. سه‌راپیسك منشائی (سینوب)در. (سینوب) او زمانلر قره دکزك جنوب ساحلنده الك ایشلك بر تجارت شهری اولدیغی کبی اهالیسی‌ده اقوام سامیه ایله یونانیلردن مرکبدی. اوصره‌لرده یونانستانده اسکی معبودلرك قدرت ونفوذی حقنده‌کی تنقیدات بونلرك اهمیتلرینی تنقیص ایدییور، یونانیلرده شرقلیلر کبی آسمانی بر قوته اعتقاد ایلیورلردی. ایشته بو حسك تأثیری ایله هرشهرده بر معبود وجوده کتیرلمشدی. سینوب معبودی‌ده بونلردن بری ایدی. سه‌راپیس، طبق یونانیلرك طوپراق معبودلری (هادیس) کبی ایدی. سه‌راپیس، حیاتك بیك درلو مزاحمتندن صوکرا ترك دنیا ایدن انسانلره سکون ومسالمت بخش ایدردی. بناءعلیه سه‌راپیس عبادتنك فلسفه‌سی خلقه حیاتدن نفرت تلقین ایدر، برچوق کشیلری انتحاره سوق ایلردی.

سه‌راپیسك هیکلی قاریالی بریاقزیس طرفندن وجوده کتیرلمشدی. بو هیکل طبق مشهور زه‌وس هیکلنه بکزردی. یالکز، باشنده اسطوانی برمغفر واردی. مصرلیلر بومعبودی‌ده کندی معبودلری آره‌سندن برینه بکزه‌تمشلردی. آپیس وفات ایدوبده اوزیریسك روحنه انتقال ایلدیکی زمان بوکا (اوسارهاپی) نامی ویریلیردی. بوسببدن سه‌راپیس، مصرلیلرجه (اوسارهاپی) عد ایدیلیر، بومعبودك منشائی اولان شهره‌ده (آپیسك مقری) معناسنه اولمق اوزره (سه‌-ن‌-هاپی) نامی ویریلیردی. ایشته (سینوب)، وبین‌العوام زبانزد اولدیغی وجه ایله (سیناب) لفظنك اساسنی (سه‌-ن‌-هاپی) تعبیری تشکیل ایدر.

سەراپیس، سائر یونان معبودلری کبی صرف شکلاً نظر اعتباره آلنمازدی. بو معبود عین زمانده هم کونش معبودی، هم شفا معبودی آسقلەپیوس، هم‌ده برکت معبودەسی دییونیزوس ایدی. حتی بو معبود، روایته‌کوره قبریس قراللرندن برینه: «سما بنم باشم، دکز وجودم، طوپراق آیاقلرم، ضیای شمس‌ده اوزاقلری کورن کوزلرمدر» دیمشدی. بومعبودەنەصورتلەعبادت اولوناجغنی مصر راهبلرندن مانەطو ایله ألەوزیسلی راهب تیموتەءوس طرفندن تعیین ایدلمشدی. سەراپیس نامنه بر معبد، بر (سەراپیون) انشا ایدلمشدی. سەراپیون، غایت محتشم بر بنا ایدی. بورایه کلنلر معبوددن شفا وصحت تمنی ایدرلردی. سەراپیسدن ماعدا، مصرده‌کی یونانیلرك عبادت ایتدکلری معبودلر میاننده (ایزیس)، (اوزیریس)، (آنوبیس) و(هوروس)ده واردی. فقط بونلر باشقه شکللره صوقولمشدی. مثلا آفرودیت، ایزیس، آستاریه ویاهاثور اولمشدی. مصرده اوزون مدت اقامت‌ایدنلر اوکجه‌لری مصرلیلرك معبودلریله اکلنیرلر، فقط دها صوکرا کندیلریده آلیشه‌اوکوز وکدی باشلی مائی، قیرمزی ویشیل معبودلره عبادت ایدرلردی. دها طوغروسی روما ایمپراطورلرندن قالیغولا زماننده بر یهودینك دیدیکی کبی «مصره کلن‌اجنبیلر بومعبود حیوانلره ایلك اوکجه‌کولرلر، فقط صوکرا اعتقادات عمومیه‌یەانلرده تابع اولورلردی». کویا اونلر، مصرك هواسیله برابر اعتقاداتنی‌ده تنفس‌ایدرلردی. فی‌الحقیقه مصرلیلرك ادیانه اوته‌دن بری رعایت اولونوردی. حتی یونانیلر بو اجنبی معبودلری کورر کورمز بونلری بهمه‌حال کندی معبودلرینه بکزەتیویررلردی. بوحال مختلف معبودلرك قاریشماسنه یعنی (سینقرەتیزم) دنیلن حالك وقوعنه‌سببیت‌ویرردی. واقعا بو بکزەتیلش ظاهری اولور، فقط معبودلر حقنده‌کی عنعناتك قاریشماسنه میدان ویرردی. مثلا اوزیریس، دییونیزوسه بکزەتیلیردی. دها طوغروسی عین معبود باشقه نامله یاد اولونوردی.

پلوتارخوس، یونانیلرك بو معبودلرندن بحث ایدرکن دییورکه: «مختلف اقوامك مختلف معبودلری یوقدی. حتی‌ظن ایدلدیکی کبی نه اجنبی، نه‌یونان معبودی، نه جنوب و نه‌ده شمال معبودی واردی. بالعکس کونش، آی، سما وارض انسانلر ایچون نصلکه مشترك ایسه وهرقوم نزدنده‌نصلکه مختلف اسملرایله یاد اولونورسه، طبق بونك کبی اشیایی تنظیم ایدن یالکز برطبیعت، انلری اداره وضبط ایله‌ین یالکز

بر قوت واردی . فقط مختلف قوملر بو قدرته باشقه درلو اسم ویررلر و باشقه درلو عبادت ایدرلردی» .

بیروت آفرودیتی (موزهٔ همایونده‌در)

خلقك اعتقاداتی بو مرکزده اولدیغی کبی حکومته مخصوص‌ده آیریجه بر اعتقاد واردی . حکمدارلر ، فرعونلرك یرینه قائم اولدقلری ایچون بونلره فرعونلره اولدیغی کبی عبادت ایدیلیردی . بو شرفه بطلیموسلرك متره‌سلری بیله نائل اولورلردی . اسکندریه‌ده بالطبع شهرك قهرمانی اولمق اوزره اسکندره عبادت ایدیلیردی . حتی اسکندره مخصوص برعبادت و برده راهب واردی . بطلیموسلر کندیلرینه دیونیزوسك و هراقلیسك احفادی عنوانی ویررلردی . اسکندرك خلفلری اهالی‌یی بر اشارتلریله کندیلرینه مطیع قیلمق ایچون بو چاره‌یه توسل ایتمشلردی .

اسکندریه مصرده بوتون بو تبدلات و عاداتك مقرینی اسکندریه تشکیل ایدییوردی . اسکندرك یونانیلره بر آبده غالبیتی اولان بو بیوك شهر ، شرق و غرب ایله دائمی بر تماسده بولونمقدی .

اسکندریه‌نك موقعی غایت موافق انتخاب ایدلمشدی . شهر ، دکز ایله (ماریوط) کولی آره‌سنده‌کی طار اراضی‌یه بنا اولونمشدی . ساحلك قارشیسنده و غایت یاقین بر مسافه‌ده (فاروس) آطه‌سی واردی . آطه ایله قره بیننده‌کی دکز قسمی مصرك شمال ساحلی ایچون

غایت کوزل بر لیماندی. شهرك حین انشاسنده یونانیلر مستملکات تأسیسی خصوصنده کی تجربه لرینی تمامیله تطبیق ایتمشلردی . شهرك یوللری غایت کنیش و منتظمدی. اطرافی ظریف ستونلرله مزیندی . جاده لرك کنیشلکی ٦٠، الك بویوك یولك اوزونلغی بش بچق کیلومتره ایدی. قالدیرملر ایله یوللرك شبیکه سی غایت منتظم یاپیلمشدی . خصوصیله باغچه لر و پارقلر حیرت افزا دنیله جك بر مرتبهٔ مکملیتده ایدی. باغچه لرده نظر ربا مغاره لر ، سمانك مائیلکلری ایچنه آلماسلر فیشقیران فیسقیه لر ، چیچکلی و یشیل تراسه لر، طاتلی زمزمه لرله آقان ایرماقلر، شاعرانه بر هیئت مجموعه وجوده کتیرییوردی . بالخاصه قانالره پك زیاده اهمیت ویرلمشدی. نیلك صولری بو قانالر واسطه سیله هر أوه سوق ایدیلیر ، بوراده صهریجلر ایچنده طورولوردی. بو صو او قدر مرغوب ایدی که اجنبی حکمدارلردن بریله ازدواج ایدن کریمه سنه بطلمیوسلردن بری دائما بو صودن کوندریردی. اسکندریه ده سرای حکمداری اولدقجه واسع بر محله اشغال ایدردی. خصوصیله (سراپیون)، ستونلی صالونلری و محتشم بناسی ایله جسیم بر آبده تشکیل ایلردی . دنیانك هیچ برشهری، بنالرینك عظمتی اعتباریله اسکندریه درجه سنده دکلدی. اسکندر، شهرك بناسنه قله ئومه نیسی مأمورایتمشدی. بوتون بنالر رودوسلی معمار دینوقراتیسك آثار دهاسی اولارق وجوده کلمشدی . حتی بو معمار وقتیله (آتوس) طاغندن اسکندرك بر هیکلنی وجوده کتیرمك ایچون بر پلانزده تقدیم ایلمشدی . فاروس آطه سی قره یه بر ریختم ایله مربوطدی. بو ریختمك اوزونلغی ١٣٠٠ متره ایدی . ریختم، لیمانی ایکی حوضه آییرییوردی. شرقده کی حوضك صاغ طرفندن ایلریله ین برون اوزرنده غایت بویوك بر دکز فناری واردی . بو فنار، دنیانك ایلك دکز فناری اولدیغی کبی جسامتی اعتباریله ده عجائب سبعهٔ عالمدن معدوددی. فنار بر چوق غاله ریلری حاوی قانالردن مرکبدی. ایشیغی تا ٥٥ کیلومتره اوزاقدن کورونور، کیجیلرك لیمانه کیرملرینه یاردم ایدردی .

اسکندریه تجارتی اسکندر پك آز بر زمانده جهان تجارتنك مرکزینی تشکیل ایلمشدی. خصوصیله بطلمیوسلر ، تجارت پولتیقه سیله اشتغال ایدرلردی. بونلر مملکتلرنده یتیشن حبوباتی یونانستانه کوندریرلر، جنوبی روسیه ده کی تجارت شهرلری ایله رقابت ایدرلردی . او زمانه قدر بوتون تجارت عالمنه حاکم اولان بو شهرلره دائما تفوق ایلرلر، عربستان ایله حبشستانك بوتون تجارتنی مصره جلب ایدرلردی. آبانوس و فیل دیشی کبی محصولاتی آفریقانك ایچندن ، قیمتدار معدنلرله آغاجلری صومالی ساحلیله یمندن ، قیمتلی معدنلرله آلماس ، یاقوت، پاموق و هند چلیکی کبی معمولاتی ده هندستاندن کتیررلردی. بطلمیوس ایکنجی ئه وه رکیتیس زماننده (کیزیقوس)لی أودوقزوس نامنده زنکین بر ذات حبشستان طرفلرینه سیاحت ایتمش ، فقط بورالردن کتیردیکی قیمتدار طاشلری بطلمیوسلر آلندن آلمشلردی. دها صوکرا (قادیقس)دن تکوب آفریقایی ده طولاشمش

ایسه‌ده بو سیاحتك نتیجه‌سی معلوم اولامامشدی. (اسکندریه) ایله اوروپالیمانلری بیننده تجارت (رودوس) واسطه‌سیله اجرا اولونوردی. بورادن سوریه ساحللرینه منتظماً کمیلر ایشلردی. بطلمیوسلر غایت جسیم قره ودکز یوللری تأسیس ایتمشلردی. مصر فرعونلرندن نه‌خاو زماننده (نیل)دن (بحر احمر)ه قدر یاپیلان قانال برنجی و ایکنجی بطلمیوسـلر طرفندن ۲۵ متره کنیشلکنده و ۱۰ متره درینلکنده یاپیلمش ، بو صورتله اسکندریه ایله بحر سـفید و بحر احمر کورفزلری بیننده رابطه حاصل ایدلمشدی . نیل وادیسندن بحر احمر سـاحلنده‌کی چوللره کیدن یوللرده اصلاح و تعمیر ایدلمشدی. بو یوللر (قوپطوس، کوفت)دن (کوفره) قدر امتداد ایدردی. حبشستانك طبیعی برلیمانی اولان (آدول، زوفه)ده بطلمیوسلرك ألینه کچمشدی. بوراسی، حربده استعمال اولونان فیللری آولامق ایچون عانا بر استاسیون مقامنه قائم اولمشدی . عربستان دوه‌لری یوك طاشیمق خصوصنده بو تاریخدن اعتباراً استخدام اولونمغه باشلامشدی .

سوریه حکمدارلری هندستان ایله پك صیقی مناسباتده بولونورلردی. ازجمله برنجی سه‌له‌وقوس زماننده مه‌غاسته‌نیس پك چوق دفعه‌لر مرخص صفتیله هند حکمداری چاندراغوپطایه کوندرلمشدی. کذا ایکنجی آنطیوکوس‌ده قرال آسوقا ایله مناسباتده‌بولونوردی. یونان‌ادبیاتی هندستانده‌بویوك براهمیت‌کسب‌ایدییوردی. یونان شعر و صنایعی هندستانده‌ده رواج بولیور، هومه‌رك اشعار و قصائدی هند-لیلرك (مخابراتا) و (رامایانا)لرینـه اجرای تأثیر ایدییور ، بودا راهبلری نه-زوپك ماصاللرندن استفاده ایدییورلردی . حتی هند شعرینه یونان اشـعارینك‌ده تأثیری اولمشدی. هندلیلر یونانیلرك حکایه‌لرینـه ، عشق و محبته دائر شعرلرینه پك زیاده اهمیت ویررلردی . یونانجه، هندستانده او درجه تعمم ایتمشـدی که، هندلیلر (آدیو) کلمه‌سنی بیله یونانجه‌دن آلمشلردی . علوم وفنونده ایسه بالخاصه یونان‌علم هیئتنه، یونان طبابتنه اهمیت‌ویریلیردی. یونانجه هندلسانه‌ده اجرای‌تأثیر ایتمش، قلم و سائره کبی کلمه‌لر هپ یونانجه‌دن آلنمشدی .

اسکندریه شهری علم وفن نقطهٔ نظرندن‌جهان مدنیتنه بویوك بر تأثیر اجرا ایدییوردی . « هیچ کیمسـه‌نك ایشسز کزمدیکی » بو شهرده صنایع پك چابق ایلریله‌مشدی . اسکندریه‌نك قماشی ، جامی، پاپیروسی، هر نوع منسوجاتی، بویالی

چاناق و چوملکلری ، آلتون و کوموش قابلری غایت مشهوردی . شهر آز بر زمانده کسب ثروت ایتمش ، فقط بو ثروت و سامانك اخلاق اهالی اوزرینه فنا بر تأثیری اولمشدی .

اسکندریه اهالیسی

اسکندریه اهالیسی یونانیلره خاص بر حرص وطمعله تجارت وثروته صارلمشلردی. هیأت اجتماعیه ارباب تجارتدن مرکبدی. بونلر ذهنی یوراجق مشغولیت فکریه‌یی نظر اعتباره آلمازلر، الك عادی بر قیزدن قرالیچه‌یه ، بر سایسدن قراله وارنجیه قدر بوتون خلق کوره‌شلردن ، یاریشلردن حظایدرلردی. بوزنکین خلقك یکانه اکلنجه‌سنی خروس دوکوشلری، جانبازلق و حیوان اویونلری تشکیل ایدردی. زینت و دبدبه حد الغایه‌یه واصل اولمشدی. اسکندریه قانالی همان دنیانك هر قطعه‌سندن کلن کمیجیلرله طولاردی. بورالرده غوندوللر طولاشیر، کمیجیلرك کورولتیلری و یا پاطیردیلری ایشیدیلیردی. خلقك اخلاقی تدریجی برصورتده بوزولمشدی. برچوق کنجلر هیچ برانضباطه غیر تابع ، سوقاقلرده طولاشیرلر ، کلنلره و کچنلره صاتاشمقدن خالی قالمازلردی . جنایتلر، سرقتلر، تجاوزلر بربرینی ولی ایدردی . آدم اولدیرمك ، قادین پارچه‌لامق مباح حکمنه کیرمشدی . اصل یونانستانده موجود نظام و انتظام بورادە اصلا حکمفرما دکلدی .

اسکندریه‌ده روملرله برابر یهودیلرده چوغالمغه باشلامشلردی . یهودیلر بدایتده مصرك (دلتا) قسمنده اوطوررلردی . دها صوکراده مصرك هرطرفنه یاییلمشلردی . یهودیلر اسکندریه لیماننك انضباطنی تأمین ایتمك آلدرینه کچدیکی تاریخدن اعتباراً هم جنسلرینك تجارتنی فوق العاده تسهیل ایلشلردی. یهودیلرخارجی پیاسه‌لرك احتیاجاتنه دائر هم جنسلرندن غایت طوغرو معلومات آلیرلر، سیاستك روش و جریاننی آکلامق و تجارتلرینی اوکا کوره تدویر ایتمك ایچون قرال سرایلرنده مأمور مخصوص بولوندیررلردی . یهودیلرك فکر تجارتی مثل سائر حکمنه کیرمشدی . یهودیلر امتعه‌نك فیأتنی یوکسلتمك خصوصنده بویوك بر مهارت ابراز ایدرلردی . اسکندریه‌ده کندیلرینه مخصوص (سیناغوغ) لر انشا انشا ایدرلر، یونان ژیمنازلرنده تعلیم یاپارلردی. یهودیلرله روملر بیننده‌کی مناسبات بدایتده اودرجه صمیمانه دکلدی . اسکی جنس عداوتی الآن حکم فرما ایدی .

معمافیه یهودیلرك تحصیل وتربیه كورمش صنفلرینه منسوب بعض ذوات سرای ارکانی میاننده پك بویوك بر نفوذ اكتسابنه موفق اولمشلردی. حتی آز بر زمان صوكرا یونانیلرله یهودیلر بیننده غایت صمیمانه مناسبات حاصل اولمغه باشلامش، یهودیلر منفعت تجاریه‌لرینی تأمین ایچون یونانیجه‌ده اوكره‌نمشلردی.

آفرودیت (طرسوسده بولونمشدر)
(موزهٔ همایونده‌در)

فی‌الحقیقه اسكندریه‌نك دور شوكت واقبالنده یونانیجه، لسان عمومی صیراسنه كیرمشدی. بوتون بحر سفید حوضه‌سنده، بوتون لیمانلرده یونانیجه قونوشورلردی. یهودیلردن بر چوغی كندی لسانلرینی اونوتمشلر، حتی مقدس كتابلرینی یونانیجه‌یه ترجمه ایتمك مجبوریتنده قالمشلردی. یونانیجه یهودیلر اوزرینه او درجه بر تأثیر اجرا ایلمشدی كه یونان فلسفه‌سی ایله فلسفهٔ توراتیه‌نك اختلاطندن متشكل بر ده فلسفه وجوده كتیرلمشدی.

اسكندریه كتبخانه‌سی بطلیموسلرك اسكندریه‌ده‌كی الك مهم مؤسسه‌لری (موزه) ایله موزه‌یه تابع (كتبخانه) ایدی. علوم وفنونه دائر یازیلان آثار مهمه ایلك دفعه اولارق بو كتبخانه‌یه جمع ایدلمشدی. ایلك بطلیموسلر عناصر مدنیتك نه‌دن عبارت اولدیغنی پك كوزل تقدیر ایتمشلردی. بونلر، یونانستانك علویت وفائقیتنی تأمین ایدن بویوك ذكالری اسكندریه یه جلب ایتدكجه اسكندر-

یه‌نك یکی تأسس ایدن عالمده مهم برموقع احراز ایده‌میه‌جکنی آکلامشلردی. بو فکر اك زیاده آتنه‌دن اسکندریه‌یه‌کلن فالیرونلی ده‌متریبوس طرفندن ایلری‌یه سورولمشدی. ده‌متریبوس، آریستطالیس مسلکنه یعنی مشائیونه منسوبدی. بونك ایچون آریستطالیسك علوم وفنونك نه صورتله تنظیم ایدلمسی لازم کله‌جکی حقنده‌کی فکرینی قراله آکلاتمش، بطلیموس فیلادلفوس زماننده (٢٨٥ - ٢٤٧) بو فکر تمامیله قوه‌دن فعله کلمشدی. بعده اسکندریه موزه‌سی تأسیس ایدلمش، بونك ایچون‌ده قرالك اوطوردیغی محله‌نك آغاجلق و لطیف بر قسمی تخصیص اولونمشدی. موزه‌یه آریجه‌مأمورلر تعیین ایدلمشدی. بونلر تحصیل‌کمالات ایله مشغول اولورلر، اکثریسی علوم وفنون حقنده تدریساتده بولونورلردی. اسکندریه کتبخانه‌سی عادتا بردارالفنون مثابه‌سنده ایدی. موزه‌ده بولونان‌علمانك اك مهم بر وظیفه‌سی کتابلری جمع و تنظیم وبونلری منتظماً قید ایتمکدی. قبل المیلاد ٢٨٨ و ٢٤٠ سنه‌لری ماببننده اسکندریه‌ده بولونان کتابلرك مجموعی ٥٣٢,٠٠٠ ایدی. بونك ٩٠٠٠٠ ی ایکنجی بر کتبخانه‌یه وضع اولونمشدی. بعدالمیلاد ٤٧ سنه‌سنده کتابلرك مجموعی ٩٠٠٠٠٠ راده‌سنه بالغ اولمشدی. یولیوس چه‌زارك اسکندریه محاصره‌سی هنکامنده بوکتابلردن برچوغی ضایع اولمشدی. اسکندریه کتبخانه‌سنك فهرستی عین زمانده بر تاریخ ادبیات ایدی. فهرستده کتابلر حقنده معلومات اولدیغی کبی مؤلفلرینك حیات وزمانه‌ده دائرده معلومات ویریلردی. بوفهرست، اسکندریه‌دورندن صوکرا یتیشن‌علماایچون برمنبع‌علوم تشکیل‌ایتمشدی.

اسکندریه موزه‌سی (موز)لره، شعر اساطیرینه مخصوصدی. بوبنا، بربرینه متصل بر قاچ دائره‌دن عبارتدی. بنانك بر قسمی کتبخانه، دیکر قسملری‌ده تشریح ورصدات هیئیه صالونلری ایدی. موزه‌نك باغچه‌سنده غایت‌نادر حیوانلرایله ممالك اجنبیه نباتاتی بولونوردی. بنانك اطرافنده برچوق‌قاپولر واردی. بوقاپولردن کچیلدیکی زمان ایکی بویوك صالونه کلینیردی. صالونلردن بری موزه‌یه مأمور علمایه، دیکری‌ده انلرك یمك یملرینه مخصوصدی.

اسکندریه‌ده علوم و فنون اسکندر دورینه کلنجه‌یه قدر یونان علم وفنی صوك درجه ملی وعوامه مخصوصدی. اسکندر دورنده ایسه دها متجانس ودها عالمانه بر طرز کسب ایتمشدی. ادبیات، منسوب اولدیغی

شهرك افکار وحسیاتنه ترجمان اولوردی . حتی سوقراتیسك فلسفه‌سی بیله عمومی اولدیغی حالده ینه آتنه‌لیلره مخصوص بعض طبایعی حائزدی. شعرده، بلاغتده بو ماهیت ملیه دها زیاده آشکار اولیوردی. اسکندردن صوکرا ایسه ادبیات، بوتون جهانك ارباب علم وکمالاتنه خطاب ایدییوردی. آرتق اهالی بو فاضلانه تکملاتده نظر اعتباره آلنمیوردی. برکتاب ایستر برغمه‌ده، ایستر اسکندریه‌ده نشر اولونسون، بونك هیچ بر فرقی یوقدی. بوکتابلردن خلق بر شی آکلایامازدی. حتی صرف یونانیلردن مرکب شهرلرده بیله اهالی ایله علما بیننده‌کی رابطه منقطع اولمشدی. عالملر یالکز کندی همشهریلری ایله چالیشیورلر، دها کنیش افقلره ایثار کمالات ایتمك ایستیورلردی. نثرده لسان واسلوب دکیشمش، خطابت ایراد نطقه فرصت بولونما-مسندن طولایی بسبتون کوزدن دوشمشدی. بو دورده اك زیاده ترقی ایدن طرز نثر، تاریخ اولمشدی. بو دور، تاریخك اك زیاده ترقی ایتدیکی بر دوردی. تاریخك اسکی شکللری محافظه اولوندیغی کبی یکیدن تاریخ صنعت، تاریخ فلاسفه، تاریخ علما کبی شعبه‌لرده وجوده کلیوردی. تاریخ ایله برابر علوم ریاضیه، طبیعیه وطبیه‌یه‌ده کمال غیرتله چالیشیلیوردی. دها صوکرا بسبتون یکی برطاقم علملر ظهور ایتمشدی که انلرده صرف، علم السنه وعلم موسیقی ایدی. هر شعبهٔ معرفتده اشیای طبیعتی، آثار بشریتی آکلامغه چالیشیلیوردی. هر طرفده برچوق اثرلر اوقونیور، جمع وتلفیق اولونیور، تنظیم وخلاصه ایدیلیوردی. بو حرص تعلم او درجه‌یه وارمشدی که اسکندر دورینك شاعرلری بیله برر عالم اولمشلردی . فی الحقیقه، بو دورك ماهیت ممیزه‌سنی تشکیل ایدن شی علم ایدی . اسکندریه علماسی یونان ماضیسی ایله عالم معاصرینك بوتون مکتسباتنی طوپلامق ایستیورلردی. بو غیرت نجیبانه یونانیلرك طبایعنه‌ده پك موافقدی. فقط بو ایش، برچوق کشیلرك اقتداری فوقنده ایدی. بو سببدن بوتون آثار مبدعانه اولمقدن زیاده جمع وتلفیقدن عبارت قالیور، فلسفهٔ حقیقیه، تنقید آثار او درجه رواج بولامیوردی. دها طوغروسی بونلر، صنعتکار برمحرر اولمقدن زیاده بر ملفق درکه‌سنه تنزل ایدییورلردی.

اسکندریه دورنده خطابت کاملاً زوال بولدیغی کبی علم بیانده انحطاطه دوچار اولمشدی . آتیکده ترقی ایدن علم بیان ایله رومالیلرك علم بیان آره‌سنده متوسط هیچ بر مسلك یوقدی . بو دورده خطیب اولارق یالکز بر ذات

یتشمشدی‌که اوده مغنیسالی هه‌که‌زیپاس ایدی. فقط هه‌که‌زیپاسك تشکیل ایلدیکی مسلك‌ده افکار وحسیات حقیقیه‌دن تماميله مصر ایدی.

تاریخ اسکندریه دورنده الڭ زیاده تاریخ رواج بولمشدی. فقط تاریخ یازانلر توکیدیدیس کبی موجدانه بر مسلك تعقیب ایتمزلردی. اسکندریه دورینك مؤرخلری، مؤرخ اولمقدن زیاده صاحب مراق کیمسه‌لردن عبارتدی. بو دورده بر چوق اثر وجوده کتیرلمشدی؛ فقط بونلر آتیك دورنده‌کی اثرلر درجه‌سنده واقفانه‌وموجدانه‌دکلدی. ماکدونیالی قراته‌روس (آتنه‌قومنه‌مخصوصی‌بیانامه‌لر)ی، مؤرخ قیلوخوروس (آتیك کتابه‌لری)نی نشر ایتمشــدی. بونلردن ماعدا دها بر چوق روزنامه‌لر، غزته‌لر وازجمله (اسکندرك روزنامه‌سی)، (اسکندرك‌منزللری)، به‌روس ایله مانه‌طونك (بابل وقایعی) و(مصر وقایعی) کبی اثرلری نشر ایدلمشدی.

ایلك تراجم احوال سیاسیه‌یی ئه‌پیکورك شــاکردلرندن لاپسکیلی ایدومه‌نه نشر ایتمشدی. بوندن باشقه (یونانستانك حیاتی)، (اسپارطه قانونلری) نامیله مشائیونه منسوب ذوات طرفلرندن اثرلرده نشر ایدلمشدی.

بودرووده‌اسکندرك سفرلری‌حقنده برچوق‌خاطره‌لر نشر ایدلمش،مؤرخلرده بو موضوعی اساس اتخاذ ایدرك اثرلر نشرینه باشلامشلردی. اولا آریسطووولوس بو سفره اشــتراك ایلدیکی ایچون بر خاطره نشر ایلمشدی. اسکندرك مابینجیسی مدللیلی خاریس‌ده سرای حیات یومیه‌ســنه دائر بر اثر وجوده کتیرمشــدی. اسکندرك سفرلرنده دییوکه‌نیسك تلامیذندن اونه‌زیقریت‌ده حاضر بولنمشدی. اونه‌زیقریت هندستانه کیتمش، اسکندرك دونانماسنده بولونمش، بالآخره بوسیاحته دائر بر اثر یازمشدی.

اسکندرك اسفارینه دائر وجوده‌کتیریلن آثار تاریخیه‌دن صوکرا (دییادوقلر، خلفلر) ایله أپیر قرالی پیروس حقنده‌ده اثرلر نشرایدلمکه باشلامشدی. بوموضوعه دائریازی یازان مؤرخلرك الڭمشهوری قاردیالی هیه‌رونیم‌در. هیه‌رونیمك (ئه‌پیغونلر تاریخی)ایله (دییادوقلر تاریخی) بالآخره دییودورایله پلوتارخوس طرفندن مأخذ اتخاذ ایدلمشدر.

دها بعض مؤرخلرده کلمشــدی‌که بونلر ایتالیا ویونانستان حقنده خصوصی تاریخلر نشرایلمشلردی. خصوصیله یونانستان وسجیلیا حقنده نشر اولونان اثرلر پك

چوملك اعمالی

مهم ویك چوقدی . بو زمره‌یه داخل اولان مؤرخلرك باشلیجه‌لری (یونانستان وسجیلیا تاریخی) نك مؤلفی آتنه‌لی دیللوس، ده‌موخاریس ، (یونانستان وماكدونیا تاریخی) ایله (آغاطوقلیسك تاریخی) سیساملی دوریس، پیلارخوس وتیمه ایدی .

تیمه دردنجی عصر اواسطنده طوغمش و یوز سنه بر حیات اولمشدر. آثار تاریخیه‌سی اوچنجی عصره قدردر. تیمه ، سیراكوزه تیرانی آغاطوقلیس طرفندن طرد ایدیله‌رك آتنه‌یه

كلمش، اللی سنه قدر بوراده یاشامشدر . حیاتنك صوك سنه‌لرنی ایكنجی هیه‌رون دورنده (سیراكوزه)ده كچیرمشدر . بللی باشلی ایكی اثری واردر. انلرده (سجیلیا تاریخی) ایله (پیروس تاریخی)در . (سجیلیا تاریخی) سجیلیانك ایلك‌زمانلرندن برنجی پون حربنه قدردر (٢٦٤)، فقط بو اثردن آنجق بر قاچ پارچه قالمشدر . تیمه‌نك اك بویوك فضیلتی، عالم اولما-سیدر. چوق اوقومش ، برچوق وثائق اصلیه طوپلامشدر . تیمه‌نك آثارنده وقایع بیننده صیقی برارتباط واردر. بونكله برابر تیمه‌نك‌ده بعض آغر نقائصی‌ده موجوددر. تیمه‌نك احوال حربیه‌یه وقوفی یوقدر. هیچ سیاحت ایتمه‌مشدر. بوتون معلوماتنی كتابلردن ایدینمشدر. دها طوغروسی ، امراضی یالكز كتابلردن اوكره‌نن بر طبیب كبیدر . نقل ایتدیكی وقایعه وقوفی یوقدر . اكثریا بونلری آكلاشیلامیه‌جق بر طرزده نقل ایدر. بر حادثه‌یی یا ذم ، یا مدح ایدر. مبالغه ایتدیمی، عیوقه چیقاریر .

جغرافیا اسكندریه دورنده جغرافیا ، ریاضی و توصیفی اولمق اوزره، فوق‌العاده ترقی ایتمشدی . اسكندرك فتوحاتی ، تجارتك ترقیات خارق العاده‌سی یونان افكارینه مجهول افقلری كشاد ایتمشدی . یكی مملكتلر تعریف ایدیلیور ، اسكی‌یونانستان تدقیق اولونیور، فنون صحیحه‌نك ترقیسی كرهٔ ارض حقنده‌طوغرو فكرلر حاصل ایدیلیوردی . توصیفی جغرافیاده اك زیاده اثر وجوده كتیرنلر سیاحلرایله كاشفلر ایدی. اسكندرك امیرالی نه‌آرخوس ، هندستان سیاحتنه دائر بر اثر وجوده كتیرمش، مه‌غاسته‌نیس ، سه‌له‌وقوس نیقاتور طرفندن هندستانه مرخص صفتیله كوندرلدیكی زمان عودتنده بر خاطره قلمه آلمشدی . بریتانیا آطه‌لرینه قدر بحر محیط آطلاسی ساحللرینه سیاحت ایدن مارسیلیالی پیته‌آس‌ده بو سیاحته دائر بر اثر یازمشدی.

آثار جغرافیه بوكبی‌سیاحت خاطره‌لرندن عبارت‌اولدیغی كبی معلوم مملكتلر حقنده‌ده اثرلر یازلمش، مشهور شهرلر حقنده رهبرلر وجوده كتیرلمشدی .

جغرافیای ریاضیده اك زیاده شهرت قازانان (كیره‌ن)لی أراطوسته‌نیس‌در . أراطوسته‌نیس اوچنجی عصرده یاشامش ، اسكندریه كتبخانه‌سنده حافظ كتب صفتیله امرارحیات ایتمشدر. أراسطوته‌نیس هندسه‌یه، جغرافیایه، تاریخه،فلسفه‌یه، علم السنه‌یه وحتی صنعت شعره واقف بر عالمدی . جغرافیا وتاریخ خصوصنده اك برنجی علمادن معدود ایدی . اوچ كتابده جمع وتحریر ایلدیكی (جغرافیا)سی ، جغرافیانك احوال تاریخیه‌سی حقنده معلومات مفیده‌یی جامعدر . افكاری غایت مبتدر . أراسطوته‌نیس كرهٔ ارضك منتظم بر خریطه‌سنی وجوده كتیرمش ، بو

اسکندرك لحدی

(موزهٔ همایونده‌در)

خریطه‌یه نصف النهار دائره‌لرینی‌ده ترسیم ایلمشدر . أراسطوته‌نیس ارضك کروی اولدیغنی قبول ایدر ، طول و عرض دائره‌لرینی تدقیق ایلردی. أراسطوته‌نیسك (جغرافیا)سی ازمنهٔ قدیمه‌ده جغرافیا علمنك انافس آثارندن معدوددر. (قرونولوژی) حقنده‌کی اثری‌ده (جغرافیا)سی قدر حائز اهمیتدر . ازمنهٔ تاریخیه‌نك (اولیمپ) اویونلریله باشلادیغنی وبوندن اولکی دورلرك اساطیره عائد اولدیغنی ایللك دفعه قید ایدن، أراسطوته‌نیس‌در .

علم‌السنه و صرف اسکندریه دورنده علوم وتدقیقاته‌ویریلن اهمیت، علم‌السنه‌ده‌ده کندینی کوسترمشدر . یونانیلرك ادارهٔ عسکریه‌سی ماکدونیالیلره کچمزدن اول یونانیلر نظریات وعلمدن زیاده صنایع وادبیاته چالیشیرلردی. فقط اسکندرك وفاتندن صوکرا یونانیلكك طاغیلماسی ، اولا اسکندریه و بعده برغمه کتبخانه‌سنك آچیلماسی اوزرینه لسان و صرف تدقیقاتنه‌ده اهمیت ویرلمکه باشلامشدی. بونك ایچون أل‌یازیلری‌صاتین آلینیور، بونلرك موثوقلریله ساخته‌لری سچیلیور، منتظم بر صورتده تصنیف ایدیلیوردی. بوتون بو خزائن علم وعرفان قارئلرك آکلایاجغی بر حاله قونیور ، لسانك تکمل ایتمسندن طولایی آکلاشیلامیان کلمه‌لر ایضاح اولونیوردی . ایشته بو احتیاج اوزرینه صرفه، علم‌السنه‌یه دائر اثرلرده نشر ایدیلیوردی. بویولده اك زیاده تتبعاتده بولونان، آیاثلوغلی زه‌نودوت‌در . زه‌نودوت اولا شاعر فیله‌طاسه شاکردلك ، بعده بطلمیوس صوته‌رك چوجقلرینه مربیلك ایتمش و اسکندریه کتبخانه‌سی سر حافظ کتبلکنه تعیین اولونمشدر . زه‌نودوت اك زیاده علم السنه عالمی اولمقله مشهوردر. (ایلیادا) ایله (اودیسه) حقنده‌کی نشریات لسانیه‌سی غایت مهمدر .

زه‌نودوتك حافظ کتبلکده خلفی آیاثلوغلی قاللیماخوسدر . فقط قاللیماخوس علم السنه متخصصی اولمقدن زیاده شاعرلکی ایله مشهوردر . یوز کتابدن عبارت اولمق اوزره نشر ایتدیکی (مشاهیر محررین و آثاری) حقنده‌کی اثری هم بر اسامیٔ کتبدن، هم‌ده تراجم احوالدن مرکبدر. کذا أراسطوته‌نیس‌ده (اسکی قومه‌دی) حقنده مهم بر اثر نشر ایلمشدر .

قاللیماخوسك شاکردی، بیزانسلی آریستوفانیس‌در . آریستوفانیس صرفه، علم اللغاته ، علم اسامیٔ کتبه واقف بر ذاتدر. صرفده قیاس نظریه‌سنك موجدیدر .

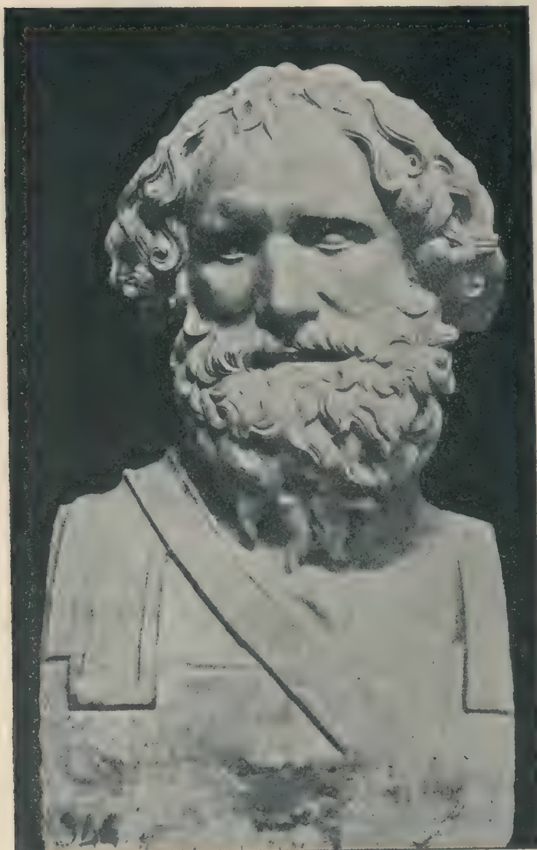
علم اللغاتده کلماتك معنای حقیقیلرینی، ضروب امثالی جمعه غیرت ایتمشدر. علم اسامیٔ کتبده قالیماخوسك اثرینی اتمام ایتمشدر. بوندن باشقه هومەر و هەزییودك آثاری ایله لیریك شـاعرلردن بعضلرینك و افلاطونك اثرلرینی ایضاحلر و تنقیدلرله برابر نشر ایتمشدر.

آریستوفانیسك علم صرفده خلفی (ساموطراق)لی آریسطارخوس‌در (٢١٥-١٤٣). آریسطارخوس، آریستوفانیسك شاگردیدر. هومەر، هەزییود، آلقایوس و پینداروس حقنده تتبعاتده بولونمشدر. عصرینك الك برنجی منقدلرندندر. تنقیداتی عالمانەدر. افکاری غایت متین و نافذدر. مطالعاتی مؤرخانه اولمقدن زیاده انسا- نیت پرورانەدر.

بودورك الك بویوك منقدلرندن بری‌ده کیلیکیاده کائن (مالوس)لی قراتیس‌در. قراتیس سطوئیك مسلکنه منسوبدر. ایکنجی آطالوسك دعوتی اوزرینه (برغمه)یه گلمش واوراده یاشامشدر.

علوم طبیعیه، علم طب بو دورده علوم ریاضیه ایله علم حکمتده پك بویوك عالملر یتشمشدی. بطلمیوس صوتەر زماننده (اسکندریه)ده یاشایان أوقلیدیس، اون اوچ کتابدن متشکل اولمق اوزره (مبادیٔ جغرافیا) نامیله بر اثر نشر ایتمشدی. أوقلیدیسك بو اثری بوتون بشریته علم هندسـەده رهبرلك ایتمشدر. أوقلیدیس مقتدر بر معلم اولمقدن زیاده ذکی بر مخترعدر. علم هیئتده الك زیاده سیساملی آریسـتارخوس تمیز ایتمشدر. آریسـتارخوس ارضك کونش اطرافنده دونمسی دها محتمل اولدیغنی ایلك اول بیان ایدن یونان هیئت شناسیـدر. کذا علوم طبیعیەدەده آرخیمەدیس (آرشیمەد) بویوك بر اثر دها کوسترمشدر. آرخیمەدیس (سیراکوزه)ده طوغمش (٢٨٧)، شهر رومالیلر طر- فندن محاصره ایدلدیکی اثناده تلف ایدلمشـدر (٢١٢). آرخیمەدیس، ازمنهٔ قدیمەده یتیشن ارباب فنك داهیلرندندر. هندسەیه، مهندسلکه، حکمته کلمەنك بوتون معناسیله واقف بر عالمدر. هندسەیه دائر بر قاچ اثری قالمشدر. (اجسـام سابحه) حقندەکی اثری لاتینجەیه ترجمه ایدلمشدر. آرخیمەدیس نظریەسی ایشته بو کتابده یازلمشـدر. بو دورده کسب شهرت ایدن ارباب فندن هیئت شناس (برغا)لی آپوللونیوس ایله بیزانسلی مهندس فیلونده ذکر شایاندر.

اوچنجی عصرده علم طبده غایت ماهر ذاتلر یتشمشدر. الک مشهورلری و حتی مسلك تأسیس ایدنلری ، (خالکه‌دوان، قاضی کوی)لی هه‌روفیلوس ایله (ألیس) لی أراسیطراطوس در. هه‌روفیلوس مسلکنه تابع اولانلر هیپوقرات (بقراط) نظریه‌سنی تعقیب ایدرلر ، أراسیطراطوس مسلکنه تابع اولانلرده مجدد عد اولونورلردی. بونلردن باشقه برده کورکو ایله یتیشمه اطبا واردی که بونلراوته‌دنبری قوللانیلان رچته‌لره تابع بولونورلردی. مع مافیه جمله‌سی‌ده علم تشریحه واقف بولونورلر، یالکز حیواناتاوزرنده‌دکل مصر وسوریه حکمدارلری طرفندن کندیلرینه کوندریلن جانیلر اوزرنده‌ده تشریح عملیاتی اجرا ایدرلردی. هه‌روفیلوس

آرخیمه‌دیس (ناپولی موزه‌سنده‌در)

وجودك یاپیلیشنه ، اعضای بدنك قسم داخلیسنه دائر حیوانلر اوزرنده پك چوق تدقیقاتده بولونمشدر. هه‌روفیلوسك تدقیقاتی سایه‌سنده‌وجودك هر قسمی تعیین ایدلمش ، فن جراحی اولدقجه ترقی ایلمشدر. فتح بطن عملیاتی بودورده باشلامشدر.

اسکندریه موزه‌سی‌سایه‌سنده (علم نباتات) ایله (علم حیوانات)ده ترقی ایتمش، هندستان و اوروپا نباتاتنك مختلف اقلیملره آلیشدیرلماسنه دقت ایدلمشدر.

حیوانات باغچه‌سنه بر چوق آرسلانلر، جبلانلر، فیللر و پانته‌رلر طولدیرلمشدر. خصوصیله مایمونلرك احوال غریبه‌سی خلقك پك زیاده خوشنه کیتمشدر.

یهودی و یونانه ادبیاتی اسکندریه‌ده بو زمرۀ ادبا و علمادن ماعدا برده یونان ادبیاتی ایله قاریشیق بر یهودی ادبیاتی ظهور ایتمشدی. اسکندریه شهری تأسیس اولوندیغی زمان اسکندریه‌ده بر یهودی محله‌سی تأسس ایلمشدی. بو یهودیلر آزبرزمان ایچنده ترقی ایتمشلر، عنعنات قدیمه‌لرینی محافظه ایتمکله برابر کتدکجه یونانیلشمشلردر. یهودیلر هپ یونانیجه تکلم ایتدکلری ایچون عبرانیجه‌یی اونوتانلره ویا هیچ بیلمینلره مخصوص اولمق اوزره مقدس کتابلری یونا-نیجه‌یه ترجمه ایتمشلر، یونانیلرك قانونلرینی یهودیلره آکلاتمق ایچون کندیلری طرفندن‌ده بر چوق اثرلر وجوده کتیرمشـلردر. (سه‌پطانت) دنیلن توارت بو دورده یازلمشدر. بو زمره‌یه منسوب محررلرك یازدقلری اثرلرایچنده آریسطو وولوسك (حضرت موسی قانوننك ایضاحی) نامنده‌کی اثری ذکره شایاندر. بو بو اثر فلسفۀ توراتیه‌دن باحثدر. کذا بو یولده یازلمش اثرلردن ماعدا یهودیلر، یهودی افکارینی تلقین ایچون بویوك ناملر آلتنده ساخته اثرلرده وجوده کتیر-مشلردر. ایشته بو سایه‌ده شرق ایله غرب (اسکندریه) ده یکدیکریله برلشمش، یونانیلرك دهای صاف صنعتکارانه‌سندن اثر قالمامشدر. فقط بو اختلاط افکارك بالآخره غایت نافع تأثیراتی‌ده کورولمشدر.

اسکندریه دورنده شعر اسکندریه دورنده‌نثرده بویوك بر تبدل حصوله کلدیکی کبی شعرده‌ده اولدقجه ترقی حاصل اولمشدی. بودورده فکر عمومی، موضوع، اسلوب و حتی قارء بیله بسبتون یکی ایدی. شکل واساس کاملاً دکیشمشدی. دهادردنجی عصرده، داستانلرك یاد حزیننک باشـقه بر شی قالمامشدی. لیریك شعرلر همان کاملاً زائل اولمش، تراژه‌دینك اهمیتی قالمامش، یالکز قومه‌دی نفوذ و قیمت سابقه‌سنی محافظه ایلمشدی. خصوصیله یونانیلك بر چوق قطعاته انتشار ایتدکدن، یونانیلر ایچون مراکز عرفان و کمالات تعدد ایتـدکدن صوکرا، شاعرلر عوامدن زیاده خواص ایچون یازی یازمغه باشلامشلردی. شا-عرلرك یکانه قارئلری برغمه، اسکندریه، قوس و سیرا کوزه‌ده تحصیل علوم ایدن صنف ممتاز، اصلی یونانلی سرای ارکانی ومحافل ادبیه ایدی. ادبا سیاست وحربدن

متجرد، برملتك قلبنی اویناتان عمومی و مشترك هیجانلردن اوزاق ، کتبخانه‌لرده ورسمی شنلکلرده امرار حیات ایدرلردی. شوحالده شعرده بالطبع تماماً، حسیاتدن محروم برطرزده انشادایدیلیردی. شعرلرك یکانه موضوعنی عشق تشکیل ایدردی. فقط بو عشق‌ده روحی اعلا ایده‌جك بر عشق اولمقدن زیاده شهوانی بر عشقدن عبارتدی. علمه ابتلا یوزندن طرز و ترکیب واسلوب‌ده کاملاً دکیشمشدی . مع مافیه بو دورده برچوق شاعر یتشمشدر. بونلرك الك مشهورلرندن بری‌ده (قوس)لی فیله‌طاس‌در .

فیله‌طاس فیله‌طاس (قوس)ده طوغمشدر (٣٤٠). علم صرف تحصیل ایتدکدن صوکرا شاعر اولمش ، حیاتنك صوك زمانلرینی تلامیذی ایله برابر مسقط رأسنده کچیرمشدر. فیله‌طاس، زماننده بویوك بر شهرت قازانمشدر. منثور بر قاچ اثرندن ماعدا (ده‌متر) و (هرمه‌س) نامنده‌کی منظومه‌لری غایت مشهوردر . فقط بو بویوك شاعرك شهرت و مزیتی آنجق خلفلرینك بیاناتی ایله آکلاشیلا-بیلمشدر. مثلا ته‌اوقریطوس، فیله‌طاسی بر استاد اولارق ذکر ایدییور .

فیله‌طاس مسلکنه تابع دها بعض شاعرلر یتشمشدر که انلرده (قولوفون)لی هرمه‌زییاناقس ایله فانوقلیس و(ئه‌تولی)لی آلکساندروس‌در. بوشاعرلرك مسلکلری همان کاملاً بربرینه مشابهدر . هپسی‌ده عشقی موضوع اتخاذ ایدرك عالم اساطیری کوسترمکه غیرت ایتمشلردر.

آسقله‌پیاد فیله‌طاسدن صوکرا، معاصرلرندن آسقله‌پیاد کلیر. آسقله‌پیاد ، (له‌سبو) شاعرلرینه تقلیداً عاشقانه شعرلر وجوده کتیرمشدر . فقط بو شعرلر کاملاً ضایع اولدیغی جهتله آسقله‌پیاد الك‌زیاده (ئه‌پیغرام) یازمقله شهرت بولمشدر. آسقله‌پیادك شعرلرنده اساطیر پك آز بر موقع اشغال ایدر . اسلوبی غایت نزیه ، خیالی غایت زنکیندر.

آسقله‌پیاد ، برشعرنده شو صورتله تبلیغ حسیات ایدییور : « آسقله‌پیاد! ایچ . بوکوز یاشلری نه اولیور؟ ینه‌باشکه نه‌فلاکت کلدی؟ اوظالم کیپریسه قربان اولان یالکز سن‌دکلسك، ظالم ئه‌روسك اوقلرینه یالکزسن هدف اولمادك. کندیکی نیچون بویله دیری دیری طوپراقلره کومیورسك؟ شفق سوکمکه باشلادی. دیونیزوسك شرابنی نوش ایدملم. لامبه سوندی‌ایسه، سن بونك تکرار یانماسینی بکله‌مك ایستیورسك؟ ایچه‌لم، کمال شوق ایله ایچه‌لم. ای بدبخت! بر قاچ کون دها صبر ایت . بر کون کله‌جك او نهایتسز کیجه‌لرده هپمز غنودهٔ سکون اولاجغز.»

بو دورده قادینلردن‌ده انشاد شعر ایدنلر کورولمشدر. بونلردن په‌لوپونه‌زلی آنیته مشهوردر. آسقله‌پیاد مسلکنه منسوب دیکر بر شاعر دها واردرکه اوده (طرانت)لی‌له‌ئونیداس‌در. له‌ئونیداسك اشعاری کتابه، مرثیه‌وشاعرلرله صنعتکارلرك تصاویری حقنده بعض منظومه‌لردر. اشعارندن بر چوغی بالقجیلر وایپك بوکن قیزلر ایچوندر. له‌ئونیداس فقیرانه وفعالانه بر حیاتك ذوقنی، بهارك لطافتنی، ایر-ماقلرك طراوتنی ترنم ایلمشدر.

سطوآدیس، ره‌نطون، هه‌روندا‌س اسکندریه دورنده ادبیاتده حسیات رقت کسب ایدرایتمز بونك عکس تأثیری ره‌آلیزم ایله باشلامشدر. بو مسلکده اك زیاده تفرد ایدن شاعرلر کریدلی سطوآدیس، طارانتلی ره‌نطون وسیرا کوزه‌لی هه‌روندا‌سدر.

سطوآدیس هجو آمیز شرقیلر یازمقله شهرت بولمشدر. شرقیلرندن برنده‌مصر قرالی فیلاده‌لفوسه تعریض ایتدیکی ایچون قرالك آمیراللرندن بری طرفندن یاقا-لانمش، بر چوال ایچنه قونارق دکزه آتیلمشدر. ره‌نطون‌ده بویوك یونانستانده اولدقجه شهرت قازانمشدر. ره‌نطونك اك‌مشهور اثرلری (هه‌راقلیس)، (آنفیتریون)، (ئی‌فی‌یه‌نی) وسائره‌در. فقط اثرلری کاملاً ضایع اولمشدر.

هه‌روندا‌س، ایلك بطلیموسلرك معاصریدر. هه‌روندا‌سك یازدیغی پیه‌سلر اوینانمقدن زیاده مطالعه‌یه الویریشلی، لجیع پارچه‌لردن عبارتدر. اشخاص اولارق کویلولری، قوندره‌جیلری، اسیرتاجرلرینی انتخاب ایتمشدر. هه‌روندا‌س حقیقیوندر. آثارنده شخصیت یوقدر. شاعرلکی او درجه پارلاق دکلسه‌ده نثرده‌کی اقتداری فوق‌العاده‌در. آثاری هپ تدقیقات ومشاهدات نتیجه‌سیدر.

ته‌اوقریطوس ته‌اوقریطوسك آثاری سراپا شعردر. ته‌اوقریطوس بو دورك اك بویوك شاعریدر.

ته‌اوقریطوس دردنجی عصرك صوکلرینه طوغرو سیرا کوزه‌ده طوغمشدر. کنجلکنك بر قسمنی (قوس)ده کچیرمش، بوراده فیله‌طاس ایله سیساملی آسقله‌پیاد وآراطوس‌ایله معارفه پیدا ایلمشدر. کذا بویوك یونانستانده‌ده اوزون مدت اقامت‌ایلمشدر. ۲۷۰ سنه‌لرندن‌برازاول حمایه‌سنی طلب ایچون سیرا کوزه حکمداری هیه‌رونه بر منظومه تقدیم ایتمش. فقط بوجهتدن رویِ التفات کوره‌مینجه مصرحکمداری فیلادلفوسه مراجعت‌ایلمش وحسن‌قبوله مظهر اولمشدر. ته‌اوقریطوسك تاریخ تولدی کبی تاریخ وفاتی‌ده معلوم دکلدر.

تەاوقریطوس (ئیدیل) یازمقله شهرت بولمشدر . (ئیدیل) یونانیجه (اوفاق منظومه) دیمکدر . فقط بومنظومەلر هپ چوبان وکوی حیاتنه متعلق منظومەلردن عبارت اولدیغی ایچون بالآخره بو کلمه (اشعار راعیانه) معناسنه قوللانلمشدر. تەاوـ قریطوس غایت حساس برشاعردر. معلومات علمیەسی، حساسیت روحیەسنه غلبه ایدەمەمشدر . بوتون طبیعتی نزیه ، ملون ، آهنکدار بر طرزده تصویر ایتمشدر .

نیل (واتیقان موزەسندەدر)

شعرلرنده صوك بهارك رایحەلرندن ، صولرك وكولكەلرك طراوتندن ، آغستوس بوجكلریله منبعلرك ترنم وزمزمەلرندن بحث ایدر. شعرلرنده عشق پك شدیددر. مثلا مدللینك مائی دکزلرنده عشقنك بوتون مأیوسیتربنه خاتمەچكن صافونك لساننده شو طرزده بیان حسیات ایدییور: «ایشته دکز صوصیور، روزکارلر هیچ سس چیقارمیور. فقط عشق وکدر سینەمك اعماقنده بر درلو سکون بولمیور. بنی آغوش ازدواجنه آلاجق برده بدبخت ومجرم بر قادین شکلنده محو ایدن بو آدم ایچون قلبم آتشلر ایچنده یانیور!»

تەاوقریطوسك الك کوزل شعرلری حسیات عاشقانه ایله فجایع حیاتیەیی بر برینه مزج ایدرك وجوده کتیردیکی منظومەلردر. بو منظومەلرك بر قسمی شهر، برقسمیده کوی حیاتی تصویر ایدر. طبیعتك کوزللکلرینی تصویرده‌کی اقتداری ایسه خارق العادەدر. بوتون طبیعتی نیکبینانه برنظرله تماشا ایدر. طاغلرده، بیچلمش چایرلرده اوتلایان سورولر، میوه آغاجلریله مزین باغچەلرده، سجیلیانك پارلاق کونشی آلتنده کنیش دکزلرك مائی افقلرینه قارشی کچن حیاتی بوتون اینجەلکلریله تصویر ایدر.

(طالیزی) نامنده‌کی اثرنده ، شو پارچه پك شاعرانه‌در: « لیکیداس ، شعر پریلرینك نامنه برضمان مخالصت اولمق اوزره باستوننی بکا لطیف برتبسمله اوزاتدی. صوکرا صول‌طرفه صاپارق (پیقسا)یه طوغرو کیتدی. اوقریطوس، بن وکوزل آمینطاس ، بزده فرازیداموسك أوینه کیتدك. اوراده تازه کسیلمش صالقملر ومعطر ساقز آغاجی داللری اوزرینه اوزاندق . تپه‌مزده، (نه‌مف)لر مغاره‌سندن آهنکساز بر زمزمه ایله آقان مقدس منبع یاقیننده برچوق قاواق آغاجلری ایله قره آغاجلرك داللری صارقیوردی . بو صیق یاپراقلر آراسنده کونشك حرارتی ایله یانان آغستوس بوجکلری بیتاب قالنجه‌یه قدر ویزلدایور، اوزاقده دیکنلی صیق چالیلر آلتنده یشیل قوربغه‌لرك اوتدیکی ایشیدیلیوردی . تارلا وسقا قوشلری جیویل جیویل اوتوشیور، قمری حزین حزین اوتیور ، آریلر منبعلرك اطرافنده ویزلدایوردی . هر طرفده مبذول، رایحهٔ حزان ایله قاریشیق بر بهار رایحه‌سی تموج ایدییوردی. تپه‌مزده ، آیاقلریمزك اوجنده بر چوق آرمودلر وآلمالر کورولیور، أریکرله یوکلو داللر یرلره قدر صارقیوردی. »

ته‌اوقریطوسك اسلوبی غایت نزیه، حسیاتی پك علویدر. مثلا بر شعرنده علو حسیاتنی شو طرزده تصویر ایلشدر : « په‌لوپس‌ك خزینه‌لری ، قره‌زوسك آلتونلری بیله حسدیمی تحریك ایده‌مز. روزکارلری کچه‌جکم دییه انلرله یاریش ایتمکی عقلمه بیله کتیرمم. فقط‌بو قایالر دیبنده سنی قوللرم آره‌سنه آلیر، بربرینه قاریشان سورولریمزی نظرمله تعقیب ایدرك نغمه‌لر انشاد ایدر، سجیلیا دکزینك کوزللکلرینی ترنم ایلرم ».

ته‌اوقریطوسك بالآخره بر چوق مقلدلری یتشمشدر . بونلردن الك‌مهملری ازمیرلی بی‌یون ایله سیرا کوزه‌لی موزخوس‌در. بی‌یون، ته‌اوقریطوسك معاصریدر. الك کوزل اثری (آدونیس ایچون مرثیه)در . آثارنده عمیق بر هیجان ، بر رقت وآهنك واردر. موزخوسك الك نفیس آثاری‌ده (أوروپا) و(مه‌غارا)در . موز-خوس (أوروپا)سنده، دلبر أوروپانك زه‌وس طرفندن قاچیرلماسنی تصویر ایلشدر.

ته‌اوقریطوس دورنده دها بر چوق شاعرلر یتشمشدرکه بونلرك آثارنده شعری‌جاذب کوسترن صمیمیت تأثیر موجود دکلدر. بوشاعرلر حسه‌تابع اولمقدن زیاده علمه تبعیت ایتمشلردر. بو آقاده‌می شاعرلرینك الك مشهورلری قاللیماخوس، آراطوس، آپوللونیوس ولیقوفرون‌در.

قاللیماخوس، آراطوس قاللیماخوس (کیرون) لی‌در. دردنجی عصرك صوکلرینه طوغرو طوغمشدر. هم‌صوفیوندن، هم‌ده شاعراولان بو ذات، بطلیموس فیلادلفوسك توجهنی جلب ایتمش ، زه‌نودوتك وفاتنده یرینه اسکندریه حافظ کتبلکنه تعیین اولونمشدر. قاللیماخوس‌حیاتنی تتبعات‌علمیه‌ایله‌شعره حصر ایلشدر. حیاتنك صوك زمانلرنده شاکردلرندن آپوللونیوسك قهرمانانه

داستانلرى احيا ايتمك ارزوسنده بولونماسنه اعتراض ايتمش ، نهايت بومناقشهٔ ادبيه چيركين برشكل آلديغى ايچون آپوللونيوس اسكندريه‌دن صاووشمغه مجبوراولمشدر.

قالليماخوسك اثرلرى ترازه‌دى، قومه‌دى ، ساتيريك درام وليريك شعرلردن عبارتدر. آثارنده بويوك بر صنعت و مهارت موجوددر . فقط صميميت حسياتدن اثر يوقدر.

بطلميوس وآرسينوئه (پته‌رسبورغده‌در)

آراطوس (كيليكيا) ده (صول) ده طوغمشدر. حياتنك قسم اعظمنى ماكدونيا قراللرينك سرايلرنده كچيرمشدر . منظوم و منثور يازديغى اثرلر ايچنده الك مهمى (حادثات) نامنده‌كى اثردر. بو اثر ايكى كتابدن متشكلدر . برنجيسنده معلومات هيئيه‌دن، ايكنجيسنده احوال جويه‌دن بحث ايدلمشدر. آراطوس الكزياده علم وفنى تعميم مقصدينه خدمت ايلمشدر. اسلوبى ظريف اولديغى ايچون اثرى قلاسيك كتابلردن معدود اولمشدر.

آپوللونيوس ، ليقوفرون شعرده رقت حسدن زياده علم وفنى نظر دقته آلان بو شاعرلر ايچنده آپوللونيوس بالخاصه فكر موجدانه كوسترمكله ممتازدر. آپوللونيوس (اسكندريه)ده طوغمش، (رودوس)ى وطن ثانى اتخاذ ايلمشدر . دها پك كنج ايكن ، استادى قالليماخوسك افكارينه بسبتون مخالف اولمق اوزره اسكى داستانلرى احيايه قالقيشارق (آرغونوتيك) ناميله بر داستان نشر ايتمشدر. (آرغونوتيك) درت كتابدن متشكلدر . بو كتابده آرغونوتلرك سفرلرندن بحث اولونمشدر. آپوللونيوس، عصرينك هومه‌رى اولمق

سوداسنه دوشدیکی ایچون بو اثری وجوده کتیرمشدر. آپوللونیوس بو منظومه‌سنده اسکی طرز اشعارده اولدیغی کبی هپ خارق العاده‌لکلری، محاربه‌لری، قهرمانانه سرکذشتلری قبول ایتمش، یکی اولمق اوزره‌ده معلومات جغرافیه، عادات محلیه حقنده بعض معلومات ایله عشقی تصویر ایده‌جك یکی موضوعلر علاوه ایلمشدر. بونك ایچون (آرغونوتلر)ك بر قسمی اسکی، بر قسمی یکیدر. بونکله برابر آپوللونیوس، صنعتکاردر. تحلیلاتی غایت اینجه‌در. قصیده‌لرنده نطق پك مبذول، فقط پك استادانه‌در. مولونوغلرك بر چوغی شایان حیرت درجه‌ده‌در.

خالکیسلی لیقوفرون ایسه آپوللونیوسك همان ضدیدر. آثارینی صنعت کوستره‌جکم دییه بسبتون آکلاشیلماز بر حاله کتیرمشدر. لیقوفرون (مغلق شاعر) لقبیله مشهوردر. لیقوفرونك آثارندن زمانمزه انتقال ایده‌نی، (آلکساندرا) نامنده بر منظومه‌در. پریامك قیزی قاساندروس ایچون انشاد اولونان بو منظومه مغلق وغریب بر طرزده‌در. بونکله برابر فنی و طوغرو یرلریده پك چوقدر. لیقوفرون بو اثرینك بعض یرلرنده پینداروس ایله أسخیلوسك اسلوبنی تقلید ایتمشدر. خلاصه لیقوفرونك آثارنده مهارت وار، فقط ذوق سلیمدن اثر یوقدر.

شو ذکر اولونان شاعرلر هپ یکی یکی چیغرلر آچان شاعرلردر. بونلردن صوکرا تمام ایکی عصرینه هپ بو شاعرلر تقلید ایدلمش، انلرك مسلکلرینی احیایه چالیشلمشدر. فقط بو دوردن زمانمزه پك آز اثر انتقال ایده‌بیلمشدر. بو ایکی عصر ظرفنده یتیشن الك بویوك شاعرلر خالکیسلی أوفوریون، کریدلی ریانوس‌در. بو شاعرلر اساطیره وقهرمانلره دائر بر چوق منظومه‌لر انشاد ایتمشلردر. بونکله برابر آثارنده‌کی رقت حسله یالکز بر شاعر بویوك بر نام قازانمشدرکه اوده سوریه‌لی مه‌له آغروس‌در.

مه‌له آغروس مه‌له آغروس ایکنجی عصر اواسطنه طوغرو دنیایه کلمشدر. اشعارنده‌کی ماهیت مخصوصه اعتباریله عصرینك شاعرلرندن پك ممتازدر. مه‌له آغروس ذوق آمیز بر حیات امرار ایتمشدر. منظومه‌لری احتراصات عاشقانه‌سنك بر مرآتیدر. حتی بعضلری غایت سربستانه‌در.

مه‌له آغروس (هه‌لیودورا) اسمنده‌کی سوکیلیسنك لطافت حسنی، علویت فکری حقنده برچوق منظومه‌لر انشاد ایتمشدر. فقط وفاتی حقندکی منظومه‌سی غایت حزیندر. مه‌له آغروس

بومنظومه‌ده شوطرزده تبلیغ تأثرات ایدییور: «هه‌لیودورا! سکا بر تحفهٔ تأثر، عشقمك بر هدیهٔ مقدسی اولمق اوزره کوزیاشلریمی تقدیم ایدییورم. بونجه کوز یاشلری دوکولن مزاریکه بن‌ده عشقمك خاطره‌سی اولمق اوزره تأثر کریه‌لری دوکیورم. ای معزز وجود! زواللی مه‌له آغروس‌سنك ایچون آجی، پك آجی بر صورتده ایکلیور. حیف! حیف! او سودیکم کوره‌فدان نه‌اولدی؟ قره‌طوپراقلر اونی بندن‌ابدیاً غصب ایتدی. اونوشکفته‌چیچك طوپراقلر ایچنده قالدی. آه! ای بزی بسله‌ین طوپراقلر، ای مادر حیات! باری شو معصوم وجوده آجی‌ده، اونی سینه‌ك و قوللرك اوزرینه انجیتمه‌دن قبول ایت!»

مه‌له آغروس شاعر اولمقله برابر دیکر بر مزیت دها کوسترمشدرکه اوده یونان شاعرلرندن قرق قدرینك آثار و اشعارینی جمع ایدرك (اکلیل) ویا (دمت) نامیله بر اثر وجوده کتیرمسیدر. مه‌له آغروسك ترتیب ایتدیکی بو اثر، ایلك منتخبات دکلدر. مه‌له آغروسدن اول آیاثلوغلی آرته‌میدوروده بر (منتخبات اشعار) وجوده کتیرمشدر. فقط مه‌له آغروسك منتخباتی دها زنکین و دها متنوعدر. بو اثر پك بویوك بر رغبته مظهر اولمشدر. یونان اشعارندن بر چوغنك زمانمزه قدر انتقال ایده‌بیلمسی بو و بالآخره بوکا مماثل وجوده کتیریلن اثرلر سایه‌سنده ممکن اولابیلمشدر.

بوتاریخدن اعتباراً دها برچوق منتخبات ترتیب ایدلمش، برطرفدن‌ده یکی‌یکی منظومه‌لر وجوده کتیرلمش، اسکندریه دورینك حرکات ادبیه‌سی‌ده بو صورتله نهایت بولمشدر. اسکندریه دورنده پك آز شاعر یتشمش ایسه‌ده دها صوکراکی دورده بو قدری‌ده یتشمه‌مشدر.

معماری اسکندریه دورنده معماری شرقك مبانیٔ محتشمه‌سیله رقابت‌ایده‌بیله‌جك آثار وجوده کلمسنی تأمین ایلمشدی. اسکندریه ایله آنطاکیه‌ده اویله معظم بنالرانشا اولونمشدیکه بونلر بانیلری بولونان قراللرك شوکت وسطوتلرینه دلالت ایده‌جك بر درجه‌ده ایدی. فقط بوبنالردن همان پك آز اثر قالمش‌کیدر. او درجه‌ده که، یونان حکمدارلرینك بو شاهانه بنالرینه دائر آنجق رومالیلرك ایمپراطورلق دورینه عائد بنالرینك تدقیقی ایله بر فکر حاصل ایتمك قابل اولا-بیلیر. اسکندریه دورنده بنالر غایت بویوك تراسه‌لر اوزرینه انشا اولونوردی. معماری‌یه رسامانه بر طبیعت بخش اولوندیغی کبی بنایی دیرکلر، ستونلر، قابارتمه‌لر و پنجره‌لرله‌ده سوسله‌مکه غیرت ایدیلیردی. بنالر قات قات انشا اولونور، حتی

شرق اصول معماريسنه تقليداً بنالرده قبه‌لرده استعمال ايديليردى. صنعت معمارى‌الك زياده سرايلر، كيمنازيونلر و موزه‌لرده كوسترلديكى كبى بالخاصه فابريقه و تجارت شهرلرنده ثروتك تزايد ايتمسندن طولايى خصوصى أولرده‌ده صنعت معمارى‌يى

نوحه‌كران لحدى (موزهٔ همايونده‌در)

كوسترمكه چاليشيليردى. خصوصيله تزيينات، اسكندريه‌ده پك زياده تعمم وترقى ايلمشدى. أولر غايت مزين و منتظم انشا اولونوردى. بطلميوسلر ايله برغمه‌ليلر، الك زياده يونان شهرلرينه كوستريلن رغبتى كندى شهرلرينه جلب ايتمك ايسته‌دكلرى ايچون اسكندريه‌ايله برغمه‌يى محتشم بنالرك سوسله‌مكه‌غيرت ايدرلر، بالخاصه ضيافتلر و شنلكلر ايچون غايت بويوك صالونلر ياپديررلردى.

صنايع تزيينيه اسكندريه‌ده صنايع تزيينيه‌ده ترقى ايلمشدى. طاش اويماجيلغنك نه درجه‌لرده ايلريلديكنى آكلامق ايچون بطلميوس فيلاده‌لفوس ايله زوجه‌سى نامنه ياپيلان تصويرى تدقيق ايتمك كفايت ايدر. اسكندريه‌ده اويماجيلق صنعتنك وجوده كتيرديكى آثار، حيرت افزا بردرجه‌ده‌در. اسكندريه اويماجيلرى

الڭ زیاده خرما، سروی، فیل و زنجی سیمالری کبی مصرلیلرله شرقدن بر چوق موضوعلر انتخاب ایتمشلر، اوزمانه‌قدر استعمال اولونان‌طرزلره باشقه بر حیات‌ویر-مشلردر . دها طوغروسی بو صنعتکارلر مملکتك حیوانات و نباتاتنی بربرینه مزج ایدرك طبیعی شکللر وجوده کتیرمشلردر .

بونکله برابر حیات روزمره‌یی کوستر قبارتمه‌لر یاپارق بونلرله دیوارلری تزیین ایتمکدن‌ده خالی قالمامشلردر. یونانیلر ، دیوارلری قابارتمه‌لرله تزیین ایتمك عادتنی شرقلیلردن آلمشلردر . بو قابارتمه‌لرده اکثریا اوکوزینی شهره کوتورن بر کویلویی تصویر ایدرلر، تابلونك زمینی اوزرینه برمعبد ، بر آغاج و بر قویون رسمی یاپارق کوی حیاتی ایله حیوانات عالمنی کوسترمکه چالیشیرلردی . بونلردن باشقه طبقات عادیه‌یه منسوب قادین ، ارکك، بالقجی ، کویلو ، آوجی و چوبان تصویرلرینی‌ده طبیعته غایت موافق بر طرزده وجوده کتیرلردی . بو دورده بالخاصه چوجقلرك‌اویونلرینی تدقیقه اهمیت ویرلدیکی ایچون مثلا آیاغنه باتان‌دیکنی چیقارمق ویا بر قاز قوغالامقله‌مشغول چوجق رسملری‌ده یاپارلردی. خصوصیله اسکندریه موزه‌سنده‌چالیشان‌علمانك‌ده‌بر تصویری وجوده کتیرلمشدی. بورسملر علمادن هر برینك مالك اولدیغی طبایعه کوره یاپلمشدی .

اسکندریه صنایعنی کوستره‌جك الڭ نفیس اثر ، مشهور (نیل) هیکلیدر . بو هیکل نیل معبودینی کوستر . هیکلده رخاوتکارانه بر طوروش واردر . صاچلرك وصقاللرك طالغه‌لانماسی غایت استادانه‌در. هیکلك اوزرنده ١٦ چوجغك بختیارانه‌اویناشدقلری کورولور. تمساحلر وابوالهوللر غایت صنعتکارانه‌یاپیلمشدر.

آناطولی صنایعی

صنایع تزیینیه آناطولیده ترقی ایتمشدر . فعالیت صنعتکارانه‌نك الڭ‌زیاده‌کورولدیکی یرلرده (برغمه، برغامون) و (رودوس)‌در. معمافیه موزۀ همایونده محفوظ بعض آثار نادره واردر که بونلر صیدا و سوریه طرفلرنده‌ده هیکلتراشلق صنعتنك بر دورۀ کماله واصل اولدیغنی اثبات ایدر . بو اثرلردن بری (صیدالحدی)، دیکری (نوحه‌کران لحدی) ، دیکری‌ده (اسکندر لحدی)‌در. صیدا لحدی یونان صنعتکارلری طرفندن ایشلنمشدر. طرز و اسلوبی مختلف دورلره منسوبدر . (نوحه کران لحدی)‌ده قرال برنجی ستراطون نامنه انشا اولونمشدر (٣٦٠) . بولحدك اطرافنده برچوق قادینلر مضطرب وکریه‌ناك

تصویر ایدلدیکی ایچون لحده بو نام ویرلمشـدر . قادین تصویرلری اون سـکز دانه‌در. ستون قابارتمه‌لری ئی‌یونی طرزنده‌در. فقط بو لحدلرك اك مهمی وموزهٔ همایونك اك نفیس جوهرصنعتی، (اسکندر لحدی)در. بو لحدك اوچ طرفنده آسیا-لیلره خاص آو حیاتی تصویر اولوندیغی حالده دیکر اوزون جبهه‌سنده اسکندرك (ایسوس) محاربه‌سی تصویرایدلمشدر (٣٣٣) . بو قابارتمه‌ده اسکندرك باشـنده بر مغفر، صاغنده پارمه‌نیون ، اورته‌ده کنج بر جنرال، فیلوطاس ویا هه‌فائیسطون واردر. بو لحدده اویمالر او قدر رقیق و صنعتکارانه ، مرمر اوزرنده‌کی بویالر او قدر جاذب و دلنشیندر که اثر عادتا یکی وجوده کتیرلمش کبیدر . طرز تلوین طبیعی اولمقدن زیاده ذوق‌صنعتکارانه‌یه موافق یاپیلمشدر. هیکللرك چپلاق یرلری بویانمامشدر . آناطولی صنایعنی کوستره‌جك دیکر اثرلرده لیزیپوسـك شاکردلرندن أوتیخیدیسك اعمال ایلدیکی (آنطاکیه معبوده‌سی) ایله ده‌متریوس پولی‌یورکیتیس‌ك قبریس مظفریتنه دائر (ساموتراق) ساحللرینه یاپیلان هیکلیدر .

برغمه‌ده صنایع برغمه‌صنایعی، یونان‌عالمنه‌استیلاایدن غاللیلره قارشی‌احرازمظفریت ایلدکدن صوکرا وجوده کلمشدر . قرال برنجی آطالوس یونان سلاحنك نفوذ و غالبیتی باربارلره قارشی تأمین ایتمش، قرال ایکنجی أومه‌نیس‌ده بونلرك متمادی هجوملرینه قارشی مملکتنی مدافعه ایتمشدر . بو مظفریتلر اوزرینه یونانیلر ، ترقیات مدنیه‌لرینك باربارلره قارشی دائما تأمین غلبه ایده‌جکنی حس ایتمشلر و بوحس غلبه‌یی هیکللرده و آبده‌لرده کوسترمشلردر .

بودورده اسکندریه یونانیلرك عمومی برشهری ایدی. برغمه‌لیلر ایسه آتنه-لیلرله مناسبات صمیمانه‌ده بولونورلر ، بورادن برغمه‌یه صنعتکارلر جلب ایدرلردی. آتنه شهرینك معبوده‌سی برغمه‌یی‌ده حفظ و صیانت ایلدیکی ایچون برغمه‌لیلر آتنه‌نك مقدس آقروپولیسنه بر شکرانه اولمق اوزره هدیه‌لر کوندریرلردی . بو هدیه‌لرهپ‌طونج هیکللردر. بوهیکللرك ینه برغمه‌ده یاپیلان مرمر تقلیدلری الیوم ایتالیا موزه‌لرنده محفوظدر.

برغمه هیکللرینك اك مهمی (غاللینك اولیشی)در. بو هیکل، محاربه میداننده تهلکه‌لی صورتده یارالانارق میدان معرکه‌دن اوزاقـده، فلقانی اوزرنده ترك حیات ایدن برغاللی‌یی تصویر ایدر. صنعتکار بو اثرنده خیالی بر باربار سیماسی تخیل ایتمشدر. باشك متین، عضلاتك کمیکلی، صاچلرك کری‌یه طوغرو آلنمش اولماسی بونك که‌لتلردن اولماسنه احتمال ویردیریور.

مع‌مافیه شو حقیقت‌ده میدانه چیقیورکه او زمانك صنعتکارلری باربارلره عداوتلرندن طولایی بونلری چیرکین شکللرده کوسترمزلرمش. – دیکر مهم براثرده (غاللی وزوجه‌سی)در. بوغروپ، کندیسنی‌وزوجه‌سنی اسارتدن قورتارمق ایچون قیلجی ایله کوکسنی یارالامغه حاضر طوران برغاللی‌یی تصویر ایدییور.

بوکبی اثرلر اعمالنده الك بویوك استاد اولمق اوزره أپیغونوس کوستریله‌بیلیر. أپیغونوس ایله عین مسلکه منسوب صنعتکارلر عادتا بر مؤرخ کبی هجوملری ومدافعه‌لری، هجوم ومدافعه ایدنلرك احتراصات و تأثراتنی او درجه مدققانه تجسم ایتدرمشلردرکه، هیچ بردورده حس وطبیعت بودرجه مکمل بر صورتده تصویر ایدیله‌مه‌مشدر. دها طوغروسی بو دورك صنعتکارلری کوزللکه انجذابدن زیاده حقیقته منجذب اولمشلر، اثر صنعتلرنده روحك تأثرینی، وجودك اضطراباتنی قلبه حس ورقت تلقین ایده‌جك طرزده تجسم ایتدرمشلردر.

برغمه آثارینك الك محتشمی ایکنجی أومه‌نیس (۱۹۶–۱۷۵) زماننده (زه‌وس) محرابنه یاپیلان قابارتمه‌در. برغمه‌ده حکمدارلق ایدن آطالوس خاندانی، شهرلرینی بنا ایتدکلری تپه‌نك اتکنه برچوق تراسه‌لر یاپمشلر، بونلری مردیونلرله بر برینه ربط ایتمشلر، الك آلتده‌کی تراسه‌یه ۳۵ متره اوزونلغنده غایت‌جسیم بر محراب انشا ایلمشلردی. ایشته بو قابارتمه، محرابك اوزرینه ۲,۵ متره ارتفاعنده اولمق اوزره اعمال ایدلمشدر. دیولر وایری انسانلر بیننده محاربه‌لری تصویر ایدن بو قابارتمه ۱۸۷۸-۱۸۸٦ سنه‌لرنده کشف ایدلمش، اثرده‌کی صنعت، محاربلرك حرص وتهاجمنی تصویرده‌کی قدرت، کمال تقدیر وحیرتله تلقی اولونمشدر.

بو محرابدن باشقه، دیکر یوکسك تراسه‌لردن برینه‌ده بر آتنه معبدی ایله برده کتبخانه صالونی بنا ایدلمشدر. معبدك شرق وشمال آولولری ایکی‌قات‌ستونلرله تزیین ایدلمش، اوست قاتده‌کی ستونلره غنائم ظفری کوستررقابارتمه‌لر یاپیلمشدر. الك اوستده‌کی تراسه‌یه‌ده قرالك سرایی بنا ایدلمشدر.

رودوسده صنایع روماليلر آناطولی‌یی ید ضبطلرینه کچیرمزدن اول برغمه صنعتکارلری‌نصلکه آبده‌طرزنده اثرلر وجوده کتیرمشلرسه، (رودوس)ده‌ده روحك بوتون حسیاتنی تصویر ایده‌جك نفیس آبده‌لر اعمال ایتمکه چالیشمشلردر. لیندوسلی خاریسك اعمال ایتدیکی (رودوس هیکلی) بوکا پارلاق مثال تشکیل ایدر. بو هیکل، کونش معبودینك طونج تصویرندن عبارتدر. بوینی

۳۲ متره‌در. قبل المیلاد ۲۲۳ سنه‌سنده وقوعه‌کلن برحرکت ارضده خراب اولمشدر.
بو دورده هپ بویله بویوك ومحتشم اثرلر وجوده کتیرلدیکی ایچون لیزیپوسك
شاکردی خاریس‌ده رودوسده بو
اثر نفیسی اعمال ایلمشدر. فقط رودوس
صنایعنی کوستره‌جك دیکر بر اثر
دها واردرکه اوده (لاعوقون) در.
بو غروپی وجوده کتیرمك ایچون
آکه‌زاندوس ، پولیدوروس و آته‌
نودوروس کبی صنعتکارلر چا-
لیشمشلردر .

فیومده بولونان یاغلی بویا رسملر
(برلین موزه‌سنده‌در)

(لاعوقون) تروا راهبلرندندر.
یونانیلرك شهر خارجنده براقدقلری آتی،
شهر داخلنه کتیرمه‌ملرینی اهالی‌یه توصیه
ایتمش ، بارکیر شهره کتیرلدکدن صوکرا
ایچنه کیمسه‌نك صاقلانوب صاقلانمادیغنی
آکلامق ایچون بارکیره مزراغنی صاپلا-
مشدر. بونك اوزرینه پوزیدون دکزدن
ییلانلر کوندرمش، لاعوقون ایله ایکی
اوغلنی ییلانلره تلف ایتدرمشدر. ایشته
(لاعوقون) بو وقعه‌یی تصویراً وجوده
کتیرلمشدر . فقط بو غروپده اشخاص
غایت کوزل انتخاب اولوندیغی کبی وضعیت‌ده پك صنعتکارانه‌در. لاعوقونك ییلانلره صاریلان،
بو تضییق الیمدن قورتولمغه چالیشان وجودنده قوت وحیات تمامیله مشاهده اولونور. ییلانك
وجودینی ایصیرماسندن حاصل اولان آجی، چهره‌سندن کاملاً حس ایدیلیر.

(لاعوقون)دن صوکرا (قاریا)ده کائن (طرال) شهرنده یتیشن طاوریسقوس
ایله آپوللونیوسك مشترکاً اعمال ایتدکلری (فارنه‌ز بوغاسی)نی‌ده ذکر ایتمك ایجاب ایدر.

رودوس مسلکنه منسوب بو غروپلردن بودورك آثار صنعتی کوستره‌جك
دها بعض نفیس اثرلر واردرکه انلرده (مه‌دوزا)نك باشی ایله الیوم پارسده لوور
موزه‌سنده بولونان (وه‌نوس دومیلو)در (صحیفه، ۳۲). بوهیکل (مولوس) آطه‌سنده
بولونمش، فقط بونفیس اثرك کیمك طرفندن اعمال اولوندیغی بر درلو آکلاشیلا-

مامشدر . هیکل، مرمردندر . قاعده‌سنده‌کی یازیدن قبل‌المیلاد ایکنجی عصرده اعمال اولوندیغی آکلاشیلیور.

رسم صنایع تزیینیه‌ده اولدیغی کبی رسمده‌ده سلسلهٔ تکاملی بربرندن آییرمامق ایچون هپ اسکندریه‌دورینك عظمت و شوکتنی تصویره غیرت ایدلمشدر. بو دورك اك بیوك و اك مشهور تابلولری، اسکندریه‌لی تیمونك همشیره‌سی آله‌نا طرفندن ترسیم اولونان (اسکندرك ایسوسده محاربه‌سی) نامنده‌کی تابلو ایله آشیطونك (اسکندرك روقزان ایله ازدواجی) اسمنده‌کی تابلوسیدر. برنجی تابلونك بر قوپیه‌سی مشهور پومپه‌ئی موزاییقلری آره‌سنده بولونمشدر.

فیومده بولونان یاغلی بویا رسملر
(برلین موزه‌سنده‌در)

اسکندر دورندن صوکره‌کی دورلرده ایسه قابینه منازعه‌لرینك توالی ایتمسی یوزندن شایان اهمیت هیچ بر حادثه وقوعه کلمه‌مشدر. بوسببدن فیرچه وقلمتراشلر ایچون مهم بر موضوع حصوله کلمه‌مشدر. اوزمان رسم یالکز پرنسلر ایله زنکینلرك زینت ودبدبه‌سنه خدمت ایتمش، بوتون صالونلر مزین وپارلاق رسملر له سوسلنمشدر. یونانیلرده صنعت رسمك ترقیسنه دائر وقوفمز، بعض محررلرك ویردکلری معلومات ایله قامپانیه‌ده‌کی دیوار رسملرندن استدلال اولونان تحسساتدن عبارتدر. مع‌مافیه قامپانیه‌ده‌کی دیوار رسملری یونان رسملرینك حقیقی تقلیدلری دکلدر. کذا (پومپه‌ئی)ده بولونان رسملرده بر درجه‌یه قدر یونانیلرده رسمك نه درجه‌لرده ترقی ایتمش اولدیغی کوستره‌بیلیر.

بو دورده‌کی یونان رساملرینك اك مشهوری اسکندریه‌لی آتی‌فیلوس‌در .

آنتی‌فیلوس، آپه‌للیسك رقیبیدر . موضوعلری هپ فجیع و مؤثردر . الك مشهور تابلوسی، هجومی تصویر ایچون یاپدیغی تابلودر. آنتی‌فیلوس بو عسکری تابلوده بویوك بر صنعت کوسترمشدر. آنتی‌فیلوسدن صوکرا حقیقیون مسلکنه منسوب رساملردن پیره‌یقوس کلیر .

یونان رساملری، انسان رسملری یاپدقلری کبی کوی رسملرنده‌ده بویوك براقتدار کوسترمشلردر. کوی رسملرنده الك زیاده انتخاب ایلدکلری موضوعلر یشیل بر وادی ، زمزمه‌ساز بر ایرمق ، کولکه‌لی بر آغاج ، طالغه‌لی بر دکز کبی طبیعی منظره‌لردر .

فیومده بولونان یاغلی بویارسملر
(برلین موزه‌سنده‌در)

کذا اسکندریه‌ده موزاییق‌ده ترقی ایتمشدر . وقتیله آولولرك طاشلقلری بویالی رسملرله تزیین ایدیلیرکن اسکندریه دورنده بونك یرینه موزاییق قائم اولمش، بوده الك زیاده (برغمه) ده ترقی ایلمشدر. مع‌مافیه اسکندریه دورینك رسمه متعلق آثارندن ألده ایدیله‌بیلنلری یالکز (فیوم) مزارلرنده بولونان چهره رسملرندن عبارتدر.

مصرلیلر، اولولری قویدقلری تابوتك باش طرفنه متوفانك مجسم بر رسمنی حك ایتدیررلردی . ایشته بوعادت بالآخره دکیشه‌رك تابوتك باش طرفنه متوفانك بویالی برتصویری وضع اولونمش، حتی بورسملر اکثریا مومیالرده‌ده قونولمشدر. بوعادت قبل‌المیلاد ایکنجی عصرده باشلامش ، بعدالمیلاد اوچنجی عصر نهایتنه قدر دوام ایتمشدر. حتی یونانی مصرلیلر، یونانیلرله مصرلیلرك اختلاطندن حاصل اولانلر ،

حبشلیلرله اقوام سامیه و دها صوکرا روماليلر هپ بوصورتله دفن اولونمشلردر. طبیعته غایت موافق برصورتده یاپیلان بورسملردن برچوغی ألده ایدلمشدر.

اسکندریه دورنده ، بالخاصه جنوبی ایتالیاده وازو نقشلری‌ده ترقی ایتمشدر. وازولرده شکللر دها زیاده جسامت کسب ایتمش، رنکلر ويالديزلر دها مبذول استعمال ایدلمشدر. بوتون بووازولر اوزرینه عشق وغرام منظره‌لری، عیش ونوش مجلسلری، تراژه‌دی و قومه‌دی پارچه‌لری، شرق حیات وقیافتنی کوستررسملر ترسیم ایدلمشدر.

یونانیلرك بودوردن صوکره‌کی مدنیتلری یونان دورینه عائددر. دهاطوغروسی یونان افکار و اشکالی بوندن صوکرا رومادە حکمران اولمغه باشلامشدر . یونا-نستانك موجودیت سیاسیه‌سی انحطاطه دوچار اولمش، فقط صنعت وافکاری دائما غالب کلمشدر. یونانستانده وجوده کلن تکامل فکری، تاریخك صفحات متعاقبه-سنده دائما احیا ایدیجی بر قوت ابراز ایلمشدر. هومه‌رك شعشعهٔ اقبالی یونانستان افقلرینی ظلمتلر ایچنده براقارق غروب ایتمش، فقط جهانی فیض نورانیسندن محروم براقمایان کونش کبی منتظماً ینه لمعه‌لر صاچمش، بشریتی الی‌الابد فیضندن مستفید ایلمشدر.

مأخذلر:

سه‌نیوبوس، یونانستان تاریخی (فرانسزجه). — شپامه‌ر، تاریخ عمومی ، جلد ۱، و ۲ (آلمانجه). — غروته، یونان تاریخی (آلمانجه) . — یه‌که‌ر، یونان تاریخی (آلمانجه). — قورتیوس، یونانستان تاریخی (آلمانجه). — فلوغ هارطونغ، تاریخ عمومی، جلد ۱ (آلمانجه). — دوروئی، یونان تاریخی (فرانسزجه). — پوللان، یونان تاریخنك اساسلری (آلمانجه) . — درویزن، أله‌نیزم تاریخی (آلمانجه). — آ.م قرووازه، یونان تاریخ ادبیاتی (فرانسزجه) . — هارطمان، تاریخ صنعت معماری (آلمانجه) . — فوسته‌ل دو قولانژ، بلد قدیم. — دره‌روب، هومه‌ر (آلمانجه). — نیزه، یونانستان وماکدونیا حکومتلرینك تاریخی (آلمانجه).

فهرس وقايع (*)

قبل الميلاد

١٢٠٠ تروو، ميكن، تيرينس شهرلرينك بناسى – فنيكه‌ليلرك يونانستان ساحللرنده مستملكه تأسيس ايتملرى.

١٢٠٠–١٠٠٠ تساليالىلرك تساليايه، بهئوتيليلرك بهئوتى‌يه، پهلوپونه‌زليلرك پهلوپونه‌زه استيلالرى – يونانيلرك آناطوليده، قبريس وكريد آطه‌لرنده، ايتالياده مستملكه تأسيس ايتملرى.

٩٠٠ اسپارطه‌ليلرك ليكورغ قانوننى قبول ايتملرى – ايليادا ايله اوديسه‌نك تنظيم ايدلمسى.

٨٠٠ اولمپيا اويونلرينك ترتيبى.

٧٧٦ ايلك اولمپ اويونى.

٧٧٠ آرغوس تيرانى فيدونك بابل اصولى اوزره اوزان و اثقالى تعيين ايتمسى – ايلك دفعه پاره باصديرماسى.

٧٥٣ آتنه‌قرالنك يرينه بر آرخونت تعيينى.

٧٤٧ قوره‌نت قرالنك يرينه باكيادلردن برينك تعيينى.

٧٤٣ اسپارطه‌نك مه‌سه‌نى‌يى ضبط ايتمسى.

٧٣٥ يونان مهاجرلرينك سجيليا وناقصوصده مستملكه تأسيس ايتملرى.

٧٣٤ قوره‌نتليلرك سيراكوزه‌يى تأسيس ايتملرى.

٧٢٠ آناطوليلرك ايتاليادە (سيباريس)ى تأسيس ايتملرى.

٧٠٩ آخائه‌ليلرك (قروطون)ى تأسيس ايتملرى.

قبل الميلاد

٧٠٥ لاقونياليلرك (طارانت)ى تأسيس ايتملرى.

٧٠٤ قوره‌نتليلرك اوچ صره كوره‌كلى كميلر انشا ايلملرى.

٧٠٠ پاروس مهاجرلرينك (طاشوز)ه يرلشمه‌لرى – آتنه‌نك (ألوزيس)ى ضبط ايتمسى.

٦٨٥ مه‌سه‌نيلرك اسپارطه‌يه قارشى عصيانى – اسپارطه‌ليلرك مه‌سه‌نى عصياننى باصديرمالرى.

٦٨٣ آتنه‌ده آرخونتلرك سنه‌ده بر تعيينى.

٦٥٧ كيپسه‌لوسك قوره‌نته تيران اولماسى.

٦٢١ آتنه‌ده دراقونك قانونلر تنظيم ايتمسى.

٦٠٠ فوچه مهاجرلرينك مارسيليايى تأسيس ايتملرى.

٥٩٦ قيليسته‌نيسك سى‌كيونه تيران اولماسى.

٦٠٠ آنفيقتى يونيك قريسايه اعلان حرب ايتمسى.

٥٩٤ صولونك آتنه‌ليلر ايچون قانونلر تنظيم ايلمسى.

٥٨٦ وقوره‌نتك تيرانى دفع ايتمسى – آنفيقتى يونينك (دلفى) ده پيتى اويونلرينى ترتيب ايلمسى.

٥٦٠ بيزيسطراطوسك آتنه‌يه تيران اولماسى.

٥٥٠ آتنه‌دن طرد اولونان پيزيسطراطوسك عودتى.

٥٥٠ ئى‌يونيده‌كى يونان شهرلرينك ليديا قرالنه تابع اولمالرى.

(*) اون اوچنجى عصره قدر وقوعه كلن وقايعك تاريخلرينى تعيين ايتمك امكان خارجنده‌در. واقعا يونانيلر تروواحربلرينك بيله تاريخنى تعيين ايتمشلرسه‌ده بو تخمين طوغرو دكلدر. ٥٠٠ تاريخنه قدر اولان وقايعك تاريخلرى هپ تخمين اوزرينه‌در.

قبل المیلاد

٥٤٨ دلفی معبدینك یانماسی.
٥٤٦ آرغوسك اسپارطه ایله حرب ایتمسی - ایران شاهی کیخسروك لیدیایی ضبط و آناطولی یونانیلرینی کندیسنه تابع ایلمسی.
٥٣٨ پیزیسطراطوسك اون سنه منفی اولدقدن صوکرا آتنه‌یه حاکم اولماسی.
٥١٣ ایران حکمداری‌دارانك یونان تبعه‌سنی سیتلره قارشی سوق ایتمسی.
٥١٠ اسپارطه‌لیلرك هیپیاسی آتنه‌دن قوغملری.
٥٠٨ قلیسته‌نیسك آتنه‌ده دموقرات بر اداره تأسیس ایتمسی.
٥٠٦ آتنه‌نك اسپارطه استیلاسندن قورتولماسی
٥٠٠ ئی‌یونی یونانیلرینك دارایه قارشی عصیانی.
٤٩٠ ایران اردوسنك ماراطونده قره‌یه چیقماسی.
٤٨٦ دارانك وفاتی - سرخسك خلف اولماسی.
٤٨٣ تەمیستوقلیسك آتنه‌لیلری دونانما انشاسنه راضی ایتمسی - آریستیدیسك تعیینی.
٤٨١ سرخس اردوسنك (سارد)ده طوپلانماسی - یونانیلرك قورەنتەده اتحاد ایتملری - قوماندانلغی اسپارطه‌یه ویرملری.
٤٨٠ سرخسك یونانستانه استیلاسی - لەئونیداسك ترموپیل مدافعه‌سنده تلف اولماسی - سرخسك آتنه‌یه کیرمسی - ایران دونانماسنك سالامینده مغلوبیتی.
٤٧٩ ماردونیوس قوماندا‌سیله یونانستانده براقیلان ایران اردوسنك اسپارطه‌لیلر و آتنه‌لیلر طرفندن پلاته‌ئه‌ده محو ایدلمسی - ایران دونانماسنك یونانیلر طرفندن (میقال)ده محو ایدلمسی.
٤٧٦ آناطولی یونانیلریله آطه‌لرده‌کی یونانیلرك (دەلوس)ده اتحاد ایدرك قوماندانلغی آتنه‌یه ویرملری.
٤٦٩ کیمونك ایرانیلری تراکیادن طرد ایتمسی.

قبل المیلاد

٤٦٨ پاوزانیاسك اولدیرلمسی.
٤٦٦ کیمونك ایران دونانماسنی أوریمەدونده محو ایتمسی و ایرانیلری قاریادن چیقارماسی.
٤٦٤ اسپارطه‌ده حرکت ارض - مەسەنیلرك عصیانی - کیمونك اسپارطه‌یه امداده کیتمسی. [حرب ایتمسی.
٤٥٨ آتنه‌نك اسپارطه، قورەنت أگینه ایله
٤٥٩ آتنه‌نك مصره کوندردیکی اردونك کاملاً محو اولماسی.
٤٥١ آتنه‌نك اسپارطه ایله بش سنه‌لك بر متارکه عقد ایتمسی.
٤٤٩ کیمونك قبریس سفرنده وفاتی - پەریقلیسك فرقه‌ریاستنه کچەرك آتنه‌یی اداره ایتمسی.
٤٤٥ آتنه‌نك اسپارطه ایله ٣٠ سنه‌لك بر معاهده عقد ایتمسی.
٤٣٩ پەریقلیسك سیسام عصیانی باصدیرماسی.
٤٣٨ پەریقلیسك پارتەنونی انشا ایتدیرمسی.
٤٣٢ آتنه‌نك قورەنتلیلرك حمایەسیله پوتیده‌ه حرب ایتمسی - اسپارطه‌نك آتنه‌یه اعلان حرب ایلمسی.
٤٣١ تبلیلرك پلاته‌ئه‌یی باصقنه دوچار ایتملری.
٤٣٠ آتنه‌ده وبا.
٤٢٧ آتنه‌لیلرك مدللی‌یی ضبط ایتمسی - پلاته‌ئه‌نك ضبط و تخریبی.
٤٢٥ آتنه‌لیلرك اسپارطه‌لیلری اسیر ایتملری.
٤٢١ نیکیاس مصالحه‌سی.
٤١٤ آتنه‌لیلرك سیراکوزه‌یه دونانما کوندرملری - آلکیبیادیسك اسپارطه‌یه فراری.
٤١٣ آتنه اردوسنك سجیلیاده مغلوبیتی.
٤١١ رودوس شهرینك تأسیسی.
٤٠٧ اسپارطه آمیرالی لیزاندروسك ایران پاره‌سیله بر دونانما تجهیز ایدرك آتنه‌لیلری مغلوب ایتمسی.

قبل الميلاد

٤٠٦ آرکینوسه‌ده آتنه‌لیلرك اسپارطه دو-
نانماسنی مغلوب ایتمسی.

٤٠٥ لیزاندروسك ئه‌غوس پوطاموسده
آتنه دونانماسنی محو ایتمسی.

٤٠٤ اوتوزلرك دور حکومتی.

٤٠٣ طرازیوولوسك اوتوزلری دفع ایدوب
آتنه‌ده ده‌موقراسی تأسیس ایلمسی.

٤٠٠ اون بیکلرك آناطولیدن کچوب بیزانسه
کلملری.

٣٩٩ سوقراتیسك موته محکوم اولماسی.

٣٩٦ اسپارطه قرالی آکه‌سیلاوسك ایرانیلره
قارشی آسیایه کوندرلمسی.

٣٩٥ آکه‌سیلاوسك ایرانیلری مغلوب ایتمسی.

٣٩٤ اسپارطه‌لیلرك نه‌مه‌ده غالب کلملری.

٣٩٣ قونونك آتنه سورلرینی انشا ایلمسی.

٣٨٧ اسپارطه ایله ایران بیننده آنطالکیداس
معاهده‌سی — اسپارطه‌لیلرك مانتینیا
محاربه‌سی.

٣٧٩ پەلوپیداسك (تب)ی اسپارطه‌لیلردن
قورتارماسی — اسپارطه اردوسنك
(اوله‌نت)ی آلماسی.

٣٧٨ آتنه‌نك اسپارطه‌یه قارشی (تب) ایله
اتفاقی.

٣٧٧ آتنه‌نك تکرار آطه‌لر دکزی سا-
حلنده‌کی شهرلرله اتفاق ایتمش.

٣٧٥ پەلوپیداسك اسپارطه‌لیلری به‌ئوتیده
مغلوب ایتمسی.

٣٧٠ أپامینونداسك اسپارطه‌یه تعرض ایلمسی.

٣٦٩ أپامینونداسك (مه‌سه‌نی)یی بنا ایتمسی
ومه‌سه‌نیلیلری قورتارماسی.

٣٦٨ عقد صلح ایچون یونان مرخصلرینك
دلفیده طوپلانمالری.

٣٦٧ پەلوپیداسك ایران حکمدارندن جواب
کتیرمسی — یونانیلرك اطاعت ایتمه‌ملری.

قبل الميلاد

٣٦٢ أپامینونداسك پەلوپونه‌زه استیلاسی —

٣٥٩ فیلیپك ماکدونیا قرالی اولماسی.

٣٥٧ آتنه‌نك که‌رسونه‌زوسی آلماسی — فیلیپك
آنفی‌پولیسی ضبط ایتمسی — متفقلرك
آتنه‌دن آیرلماسی.

٣٥٦ فیلیپوس شهرینك تأسیسی.

٣٥٥ آتنه‌نك متفقلریله صلح ایتمسی — حرب
مقدسك مبدائی. [ایدلمسی.

٣٥٤ فیلومه‌لوسك تبلیلر طرفندن مغلوب

٣٥٢ آنفیقتی‌یونینك دعوتی اوزرینه فیلیپك
توکیه اردوسنی محو ایتمسی — فیلیپك
ترموپیلدن کچمه‌لرینه آتنه‌لیلرك مانع
اولمالری.

٣٤٨ فیلیپك (اوله‌نت)ی ضبط وتخریب ایلمسی.

٣٤٦ آتنه‌لیلرك فیلیپه بر مرخص کوندروب
صلح عقد ایتملری — حرب مقدسك ختامی.

٣٤٢ فیلیپك تراکیایه استیلاسی.

٣٤١ فیلیپك (په‌رینتیس)ی محاصره ایتمسی.

٣٤٠ آتنه‌نك فیلیپه اعلان حرب ایتمسی.

٣٣٩ فیدیاسك تراکیادن چیقمغه مجبور
اولماسی — ده‌موسته‌نیسك آتنه‌یی فیلیپه
قارشی تشویق ایلمسی.

٣٣٨ فیلیپك متفیقنی که‌رونیاده مغلوب ایتمسی.

٣٣٧ فیلیپك بوتون یونانیلری (قوره‌نت)ه
طوپلایوب کندینی باش قوماندان
انتخاب ایتیرمسی.

٣٣٦ فیلیپك قتلی — یرینه اسکندرك کچمسی.

٣٣٥ اسکندرك طونه سفری — (تب)شهرینی
ضبط ایتمسی — یونانیلرك (قوره‌نت)ه
طوپلانوب اسکندری باش قوماندان
انتخاب ایتملری.

٣٣٤ اسکندرك ایران سفری — غرانیك
محاربه‌سی — ممنونك وفاتی واردوسنك
طاغیلماسی.

قبل الميلاد
٣٣٣ ايسوس محاربه‌سى وسوريه‌نك ضبطى.
٣٣٢ صورك محاصره وضبطى - مصرك فتره واسكندريه‌نك تأسيسى.
٣٣١ اسكندرك (أربيل)ده دارايى مغلوب ايلمسى.
٣٣٠ اسكندرك ايران ومدياىى ضبط ايتمسى - دارانك تلف اولماسى - آنتى‌پاطروسك اسپارطه‌ليلرى مه‌غالوپوليسده مغلوب ايتمسى.
٣٢٩ اسكندرك توركستان سفرى.
٣٢٧ اسكندرك هندستان سفرى.
٣٢٦ اسكندرك چولدن ايرانه عودتى.
٣٢٣ اسكندرك بابلده وفاتى - اردونك برادرى قرال انتخاب ايتمسى - يونانيلرك لاميادده آنتى‌پاطروسى محاصره ايتملرى.
٣٢٢ يونانيلرك مغلوب اولارق صلح ايتملرى - ده‌موسته‌نيسك كنديسنى اولديرمسى.
٣٢١ پرديقاسك مصرده وفاتى - يرينه آنتى‌پاطروسك كچمسى.
٣١٩ آنتى‌پاطروسك وفاتى - يرينه پولى‌سيوخونك كچمسى ويونانيلرك حريتنى اعلان ايتمسى.
٣١٨ فوكيونك اعدامه محكوم اولماسى.
٣١٥ جنراللرك آنتى‌غونوسه قارشى اتحاد ايتملرى.
٣١١ آنتى‌غونوسك صلح اولماسى.
٣٠٦ آنتى‌غونوس ايله اوغللرينك قرال عنوانى آلمالرى.
٣٠١ آنتى‌غونوسك ايپوسده مغلوب وتلف اولماسى وقراللغنك تقسيم ايدلمسى - پونت وقاپادوكيانك مستقل اولمالرى.

قبل الميلاد
٢٩٧ قاساندروسك وفاتى - ده‌متريوسك قراللغى
٢٨١ ليزيماخوسك سه‌له‌وقوس طرفندن مغلوبيتى - تراكيا قراللغنك محوى.
٢٨٠ آخائه اتحادى.
٢٧٩ غالاتلرك ماكدونيا ايله يونانستانه استيلالرى.
٢٧٧ آنتى‌غونوسك ماكدونيا خاندانى تأسيس ايلمسى.
٢٥٤ ديودوتوسك باختريان قراللغنى تأسيس ايتمسى.
٢٥١ آراتوسك سى‌كيونى قورتارماسى وآخائه اتحادينه داخل ايتمسى.
٢٤٣ آراتوسك قوره‌نتى آلماسى - اسپارطه قرالى آكيسك بورجلرى لغو ايتمسى.
٢٤١ آكيسك اولديرلمسى.
٢٤٠ برغمه قراللغنك استقلال قازانماسى.
٢٣٥ قله‌ئومه‌نيسك اسپارطه قرالى اولماسى.
٢١٧ مصالحه عقدى.
٢١٥ ماكدونيالى فيليپك روماليلرله حرب ايتمسى.
٢٠٠ روماليلرك فيليپه اعلان حرب ايتملرى.
١٩٧ فيليپك مغلوب اولماسى.
١٩٢ آنتى‌يوكوسك يونانستانه چيقماسى.
١٩٠ آنتى‌يوكوسك مغلوبيتى. [ايتمسى.
١٨٩ رومانك ئه‌تولى اتحادينه صلح تكليف
١٨٤ فيلوپى‌مينك اسير ايديلوب اولديرلمسى.
١٤٧ روما سفيرلرينك تحقير ايدلمسى اوزرينه روماليلرك يونانستانه عسكر كوندرملرى.
١٤٦ روماليلرك آخائه اردوسنى قوره‌نتده مغلوب ايتملرى - يونانستانك روما حاكميتى آلتنه كيرمسى.

تلفظى مشكل بعض كلماتك فرانسزجه‌لرى (*)

ا

آخائه	Achaïe
آقروپوليس	Acropole
آلكمه‌ئونيلر	Alcméonides
آفروديت	Aphrodite
آنفيقتي‌يونى	Amphictyonies
آراتوس	Aratus
آره‌ئوپاژ	Aréopage
آره‌س	Arès
آره‌كينوسه	Arginuses
آريستطاليس	Aristote
آتنه	Athènes
أله‌وزيس	Eleusis
أره‌ختيون	Erechteion
اوبه	Eubée
أوريديكه	Euridice
ايپسوس	ipsus
اوديسه‌وس	Odyssée
اوديپوس	Oedipe
اوليمپيا	Olympie
اوستراكيزموس	Ostracisme
اسپارطه	Sparte
ئه‌ئوليليلر	Eoliens
ئه‌توليليلر	Etoliens
ئى‌يونيليلر	Ioniens

پ

پاناته‌نه	Panathénées
پارته‌نون	Parthénon
پارتلر	Parthes
پاوزانياس	Pausanias
په‌لاسقلر	Pélasges
په‌لوپونه‌ز	Peloponèse
په‌ريپاته‌تيزم	Peripatétisme
په‌ريبوكلر	Périèques
پولى‌سپه‌رخون	Polysperchon
پونت اوكزه‌ن	Pont-euxin
پراقسيته‌ليس	Praxitèle
پروپونتيد	Propontide
پروپيله	propylées
پيتيا	Pythie

ت

تب	Thèbes
ته‌ميستوقليس	Thémistocle
ته‌اوغنيس	Théognis
ترموپيل	Thermopyles
ته‌زه	Thésée
تساليا	Thessalie
تراكيا	Thrace
توكيديديس	Thucydide
تيرينس	Tirynth
ترووا	Troie
تيرطايوس	Tyrtée

خ

خالكيديكيا	Chalcidique
خالكيس	Chalcis
خى‌يو	Chios

د

دلفى	Delphes

(*) توركجه‌لرى يونانيجه تلفظه كوره‌در. الك طوغروسيده بودر .

دەموستەنيس	Démosthène
دەوقاليون	Deucalion
دييونيزوس	Dionysos
دوريلر	Doriens
ز	
زەوس	Zeus
زەوقزيس	Zeuxis
س	
سەلەوقوس	Séleucus
سەلينونت	Sélinunte
سەللازيسا	Sellasie
سى كيون	Sicyone
سوفسطائيه	Sophistes
سفاقتەريا	Sphactérie
سيراكوزه	Syracuse
سونيوم	Sunuium
ط	
طاناغرا	Tanagra
طاليس	Thalis
غ	
غالاتيا	Galatie
ف	
فالانقس	Phalange
فيلوپومين	Philopœmen
فوچه	Phocée
ق	
قلەئومەنيس	Cléomène
قليستەنيس	Clistène
قسەنوفون	
ك	
كەقروپس	Cécrops
كەرونيا	Chéronée
كيمون	Cimon
كيرەن	Cyrène
ل	
لاكيدلر	Lagides
لەسبو	Lesbos
لەوقترا	Leuctres
لى كيون	Lycée
ليكورغ	Lycurgue
م	
ماكدونيا	Macédoine
مانتينيا	Mantinée
مەغارا	Mégare
مەسەنى	Messénie
ميلەت	Milet
ميكەن	Mycènes
مدللى	Mytilène
ه	
هەراقليس	Heraclis
هرمەس	Hermès
هەفائيسطوس	Héphaïstos
هيلوط	Hilotes
هولوقوست	Holocauste

فهرس مندرجات

یونانیلر

بويالى لوحەلر

خريطەلر